અંડરવર્લ્ડની સત્યઘટનાઓનો દસ્તાવેજી Milestone !

દાસ્તાને દાઉદ ઇબ્રાહીમ

THE DON

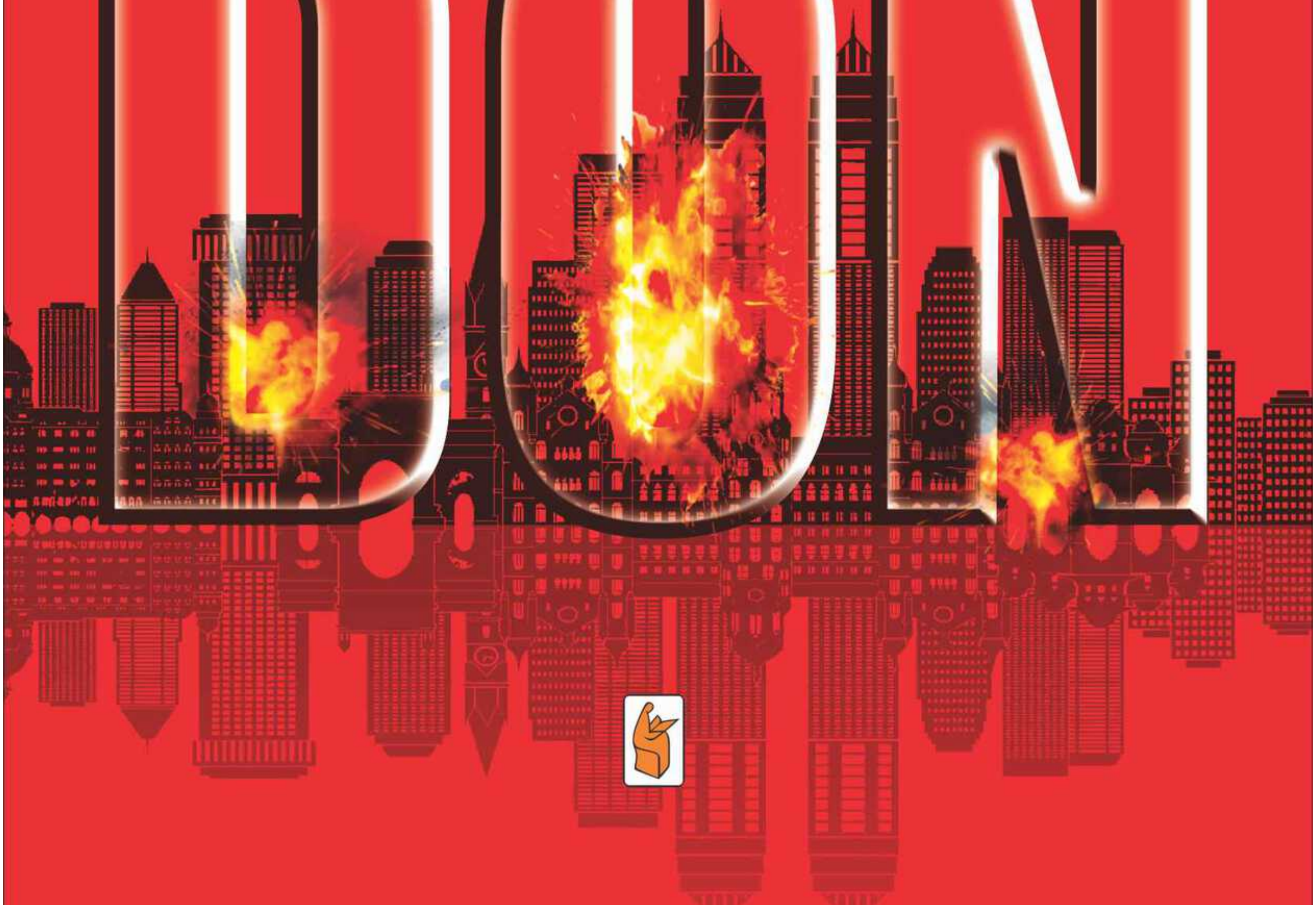

આશુ પટેલ

ઉત્તમ
સાહિત્યનું પ્રતીક

૧૯૨૬થી

આર. આર. શેઠ એન્ડ કંપની પ્રા. લિ.

eBook

આશુ પટેલ વિશે થોડુંક

પત્રકારત્વમાં ત્રણ દાયકાની કરીઅર દરમિયાન આશુ પટેલે ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસ ગ્રુપના (પત્રકારત્વમાં અનોખી ફ્રેશનેસ લાવનારા હસમુખ ગાંધીના તંત્રીપદ હેઠળના) અખબાર 'સમકાલીન', 'સંદેશ', 'મુંબઈ સમાચાર', 'અભિયાન', ટાઇમ્સ ઑફ ઇન્ડિયા ગ્રુપના – વર્ષા અડાલજા જેના તંત્રી હતા એવા મૅગેઝિન 'ફેમિના' (ગુજરાતી આવૃત્તિ), 'યુવદર્શન', 'ગુજરાતમિત્ર', 'મિડ-ડે', 'ગુજરાત ગાર્ડિયન', 'ગુજરાત સમાચાર', 'દિવ્ય ભાસ્કર' વગેરે પ્રકાશનોમાં કલમ ચલાવી. તેમણે 'સંદેશ', 'ગુજરાત સમાચાર', 'ગુજરાતમિત્ર'ની મુંબઈ આવૃત્તિના સિટી એડિટર, રેસિડન્ટ એડિટર તરીકે પણ ફરજ બજાવી. આ દરમિયાન તેમણે અનેક નૉવેલ્સ, ડૉક્યુ નૉવેલ્સ, રસપ્રદ શ્રેણીઓ તથા સાપ્તાહિક અને દૈનિક કૉલમો લખી. તેમની અનેક નૉવેલ્સ 'ગુજરાત સમાચાર', 'સંદેશ', 'મુંબઈ સમાચાર' અને 'દિવ્ય ભાસ્કર' જેવાં અગ્રણી અખબારોમાં પ્રકાશિત થઈ ચૂકી છે. તેઓ એક દાયકાથી 'મુંબઈ સમાચાર'માં દૈનિક કૉલમ 'સુખનો પાસવર્ડ', લખી રહ્યા છે જે ખૂબ વાચકપ્રિય બની છે (તેમની એ લોકપ્રિય દૈનિક કૉલમ પરથી શરૂ થયેલા ટૉક શો 'સુખનો પાસવર્ડ'ને પણ ખૂબ સફળતા મળી છે).

તેઓ 'દિવ્ય ભાસ્કર' દૈનિકમાં સાપ્તાહિક કૉલમ 'બ્લેક ઍન્ડ વ્હાઇટ' પણ લખી રહ્યા છે. અત્યાર સુધીમાં તેમનાં 52 પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યાં છે.

ભારતમાં સૌથી વધુ વાચકો ધરાવતા હિન્દી અખબાર 'દૈનિક ભાસ્કર'માં તેમની નૉવેલ 'બાત એક રાત કી' પ્રકાશિત થઈ હતી (જે 'દિવ્ય ભાસ્કર'માં 'વાત એક રાતની' નામથી પ્રકાશિત થઈ હતી). કોઈપણ ગુજરાતી લેખકની નૉવેલ હિન્દી અખબારમાં પ્રકાશિત થઈ હોય એવો એ પ્રથમ (અને એકમાત્ર) કિસ્સો હતો. વળી, 'દૈનિક ભાસ્કર'માં કોઈ ડેઇલી નૉવેલ પ્રકાશિત થઈ હોય એવો પણ એ પ્રથમ પ્રયોગ હતો.

આશુ પટેલે અમેરિકા, હૉંગકૉંગ, મકાઉ, થાઇલૅન્ડ, ચાઈના, દુબઈ સહિત અનેક દેશોનો પ્રવાસ કર્યો છે. તેઓ અમેરિકા સહિત અનેક દેશોની સરકારના આમંત્રણથી એ દેશોના મહેમાન બની ચૂક્યા છે. અમેરિકન સરકારના વિદેશ ખાતાના ખાસ આમંત્રિત મહેમાન તરીકે તેમને આખા અમેરિકામાં ફરવાની તથા અમેરિકન સંસદસભ્યો અને અમેરિકાના વિદેશ ખાતાના ઉચ્ચ અધિકારીઓ સાથે મુલાકાતની તક મળી હતી. એ પ્રવાસ દરમિયાન તેમણે અમેરિકાની કોલંબિયા યુનિવર્સિટી, શિકાગોની મેડિલ સ્કૂલ ઑફ જર્નલિઝમ અને સાન ફ્રાન્સિસ્કો યુનિવર્સિટીમાં સ્પીચ પણ આપી હતી.

આશુ પટેલની અંગ્રેજી નૉવેલ 'મેડમ એક્સ' પરથી પ્રખ્યાત ફિલ્મ ડિરેક્ટર તિગ્માંશુ ધુલિયા હિન્દી ફિલ્મ બનાવી રહ્યા છે. જાણીતા બૉલીવુડ ડિરેક્ટર જયંત ગીલાટરની ડેઇઝી શાહ, પ્રતિક ગાંધી સ્ટારર 'ગુજરાત-11' (ગુજરાત ઇલેવન) ફિલ્મમાં તેઓ ક્રિએટિવ પ્રોડ્યુસર હતા. તેઓ વિખ્યાત ખગોળશાસ્ત્રી ડૉક્ટર જે. જે. રાવલના વડપણ હેઠળની ઇન્ડિયન પ્લેનેટરી સોસાયટીમાં એડવાઇઝર તરીકે પણ ફરજ બજાવે છે.

આશુ પટેલ ડિસેમ્બર, 2021માં રિલીઝ થયેલી, બોલીવુડ ડિરેક્ટર જયંત ગીલાટર દિગ્દર્શિત, ગુજરાતી ફિલ્મ 'હલકી ફૂલકી'ના ક્રિએટિવ ડિરેક્ટર અને સ્ક્રીનપ્લે રાઇટર છે. એ ફિલ્મમાં તેમણે આશુ પટેલ તરીકે જ એક મહત્ત્વના સીનમાં અભિનય પણ કર્યો છે. આશુ પટેલની નૉવેલ 'બાત એક રાત કી' પરથી એક હિન્દી વેબસિરિઝ બની રહી છે.

નવેમ્બર, 2021માં તેમના રિસર્ચ, ઇન્વેસ્ટિગેશન અને જીવન પર આધારિત ઓડિયો થ્રિલર શૉ 'ગૅન્ગીસ્તાન'માં 'સ્કેમ 1992' ફેમ વિખ્યાત અભિનેતા પ્રતીક ગાંધીએ આશુ પટેલની ભૂમિકા કરી છે. કોઈ ટોચના અભિનેતાએ કોઈ પત્રકારની રિયલ લાઇફ પર આધારિત ભૂમિકા કરી હોય એવો આ સૌ પ્રથમ કિસ્સો છે. વિશ્વના સૌથી મોટા પોડકાસ્ટિંગ પ્લેટફૉર્મ સ્પોટીફાય પર આ ઓડિયો થ્રિલર શૉ રિલીઝ થયા પછી એક જ અઠવાડિયામાં ભારતીય માર્કેટમાં મિલિયન્સ ઑફ શૉઝની વચ્ચે ત્રીજા નંબર પર પહોંચી ગયો હતો. એ શૉમાં આશુ પટેલની એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયાલીસ્ટ ફ્રેન્ડની ભૂમિકા પ્રખ્યાત અભિનેત્રી સૈયમી ખેરે નિભાવી છે તો બોલીવુડ-ટેલિવુડના લોકપ્રિય અભિનેતા દયાશંકર પાંડેએ ગૅન્ગસ્ટર પપ્પુ ટકલાનો રોલ ભજવ્યો છે.

દાસ્તાને દાઉદ ઇબ્રાહીમ

THE

DON

અંડરવર્લ્ડની સત્યઘટનાઓનો દસ્તાવેજી Milestone !

આશુ પટેલ

સંપર્કસૂત્ર

આર. આર. શેઠ ઍન્ડ કંપની પ્રા. લિ.

પુસ્તક પ્રકાશક અને વિક્રેતા

7, 'અર્થબાગ' 116, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ 400 002 ટેલિ. (022) 22013441

'દ્વારકેશ', રૉયલ ઍપાર્ટમૅન્ટ પાસે, ખાનપુર, અમદાવાદ 380 001 ટેલિ. (079) 25506573

Email : sales@rrsheth.com Visit us at : www.rrsheth.com

THE DON
True Events in form of Fiction
Written by Aashu Patel
Published by R. R. Sheth & Co. Pvt. Ltd.
Mumbai □ Ahmedabad
2023

Copyright © Heer Khant

ePub Version 3.0.1 eISBN : 978-81-19644-29-2

All rights are reserved.No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, eBook or otherwise, without the prior written permission of the publishers.

અર્પણ

કાન્તિ ભટ્ટ, શીલા ભટ્ટ,
જયેશ ડઢાણિયા, હસમુખ ગાંધી,
વર્ષા અડાલજા, હસમુખ બારોટ,
ગીતા માણેક, વિક્રમ વકીલ,
રાજ ગોસ્વામી, ભિખેશ ભટ્ટ,
ડૉક્ટર મુકુલ ચોક્સી અને
કૃષ્ણકાંત ઉનડકટને...
જેમણે મને **આશુ પટેલ** બનાવ્યો.

લેખકનાં પુસ્તકો

નવલકથા

આયેશા – વાત એક રેશમી રમતની (સસ્પેન્સ થ્રિલર નૉવેલ)

વિષચક્ર (અંડરવર્લ્ડનો 1999 સુધીનો ઇતિહાસ આલેખતી ડૉક્યુનૉવેલ)

સાત + એક = શૂન્ય (સસ્પેન્સ થ્રિલર નૉવેલ)

THE DON (અંડરવર્લ્ડની સત્યઘટનાઓનો દસ્તાવેજી Milestone!)

વન્સ અપોન અ ટાઇમ (અંડરવર્લ્ડના 2013 સુધીના ઇતિહાસની ડૉક્યુનૉવેલ)

મેડમ એક્સ (થ્રિલર ડૉક્યુનૉવેલ)

મિસિસ માફિયા (મોનિકા બેદી, અબુ સાલેમના જીવન પર આધારિત ડૉક્યુનૉવેલ અને અંડરવર્લ્ડની ખતરનાક સ્ત્રીઓની વાતો)

મૃગજળ (ગીતા માણેક અને આશુ પટેલની સંયુક્ત નૉવેલ)

પિન કોડ-101(મુંબઈ સમાચારમાં પ્રકાશિત થયેલી સસ્પેન્સ થ્રિલર નૉવેલ)

વાત એક રાતની ('દિવ્ય ભાસ્કર'માં પ્રકાશિત થયેલી સસ્પેન્સ થ્રિલર નૉવેલ)

જીવનલક્ષી – પ્રેરણાદાયી પુસ્તકો

સુખોત્સવ / એક રાસ્તા હૈ ઝિંદગી / સુખ સફારી / લૅમ્પ પોસ્ટ / મુકામ પોસ્ટ સુખ / જિંદગીનો પાસવર્ડ / સુખ@લાઇફ ડોટ ઇન / લાઇફ રેઈનબો / સુખનો પાસવર્ડ / મુકામ પોસ્ટ માણસ / જીવન ચલને કા નામ / સુખ ડોટ કોમ / જિંદગી એક મુકામ / જીવન સફારી / લાઇફ ગેલેક્સી / સુખનામા / જિંદગી એક ધૂપછાંવ / જિંદગી અનલિમિટેડ

મિક્સ મસાલા (જુદાજુદા વિષયો પર લખાયેલા રસપ્રદ લેખો)

ઝિંદગીનામા (કેટલીક અનોખી જીવનકથાઓ)

36, પાલી હિલ (હિન્દી ફિલ્મ ઇન્ડસ્ટ્રીની રસપ્રદ વાતો)

જીવન એક સફર / ચલતી કા નામ ઝિંદગી (ગુરુ-શિષ્ય કાન્તિ ભટ્ટ અને આશુ પટેલના પ્રેરણાદાયી લેખો)

પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક (તેજાબી શૈલીમાં લખાયેલા વ્યંગાત્મક લેખો)

લાઇફ સરકસ : શો મસ્ટ ગો ઓન (પડ્યા પછી ઊભા થવાનું જોમ ચડાવતા લેખો)

ચલ મન મુંબઈ નગરી (મુંબઈ વિશેની અવનવી વાતો)

લાઇફ ડોટ કોમ (વિભૂતિઓની મુલાકાતો અને જીવનના સંઘર્ષની વાતો)

ધારો કે... (વ્યંગાત્મક લેખો)

અરાઉન્ડ અમેરિકા (અમેરિકાના પ્રવાસનું વર્ણન કરતી સિરીઝ)

ઇશ્ક-વિશ્ક પ્યાર-વ્યાર (પ્રેમ વિશેના લેખો)

કલર્સ ઑફ લાઇફ (ટૂંકી વાર્તાઓ)

ઑન ધ રેકોર્ડ / ઑફ ધ રેકોર્ડ (મુલાકાતો)

જાને ભી દો યારોં (હાસ્ય લેખો)

નરેન્દ્ર મોદી : તાસીર, તસવીરોમાં (કૉફી ટેબલ બુક)

Narendra Modi : The Prime Minister (Coffee Table Book)

Madam X / Reshu / 11, North Avenue (English Novel)

WHO? આશુ પટેલ (આશુ પટેલ વિશે સેલિબ્રિટીઝ અને પ્રખ્યાત લેખકો-પત્રકારોએ લખેલા લેખો)

હું અને THE DON

તારીખ : 30 જુલાઈ, 2003
સમય : સાંજના 6.00 કલાક
સ્થળ : 'ગુજરાત સમાચાર'ની ઑફિસ, લોઅર પરેલ, મુંબઈ.

'સર, દાઉદ ઇબ્રાહીમના કાકાનો ફોન આવ્યો હતો. બહુ ગુસ્સા સાથે વાત કરતા હતા. 'THE DON'માં દાઉદ ઇબ્રાહીમ વિશે છપાયું છે એનાથી તેઓ બહુ નારાજ થઈ ગયા છે.' 'ગુજરાત સમાચાર'ની રૂપાળી રિસેપ્શનિસ્ટ શેહનાઝ ધ્રૂજતા અવાજે કહી રહી હતી...

●—●—●—●

તારીખ : 30 જુલાઈ, 2003
સમય : રાતના 10.00 કલાક
સ્થળ : 'ગુજરાત સમાચાર'ની ઑફિસ, લોઅર પરેલ, મુંબઈ

'હાજી મસ્તાન કે લડકે કા ફોન આયા થા સાહબ. ફોન-નંબર ભી દિયા હૈ ઔર બોલા હૈ યે નંબર પે ફોન કરવાઓ...' 'ગુજરાત સમાચાર'નો સિક્યૉરિટી ગાર્ડ અવિનાશ કહી રહ્યો હતો...

●—●—●—●

તારીખ : 6 જૂન, 2003
સમય : સાંજના 7.30 કલાક
સ્થળ : 'ગુજરાત સમાચાર' મુખ્યાલય, ખાનપુર, અમદાવાદ.

'તમે 'શતદલ' પૂર્તિમાં અન્ડરવર્લ્ડ પર એક રસપ્રદ સિરીઝ લખો', 'ગુજરાત સમાચાર'ની મુખ્ય ઑફિસમાં બાહુબલીભાઈ શાહની કૅબિનમાં બાહુબલીભાઈ અને શ્રેયાંસભાઈ કહી રહ્યા હતા...

●—●—●—●

તારીખ : 14 માર્ચ, 2006
સમય : સાંજના 6.00 કલાક
સ્થળ : પ્રવીણ પ્રકાશનનો પુસ્તકમેળો, લોહાણા બાલાશ્રમ હૉલ, કાંદિવલી, મુંબઈ.

તમે 'THE DON' પુસ્તકાકારે છાપવા માટે 'ગુજરાત સમાચાર'માં છપાયેલાં તમામ પ્રકરણો અમને મોકલી આપો. અમે એ પુસ્તકનું પ્રકાશન કરીશું... પ્રવીણ પ્રકાશનના માલિક ગોપાલભાઈ અમારા બંનેના વડીલ મિત્ર અને વિખ્યાત લેખક દિનકર જોષીની હાજરીમાં કહી રહ્યા હતા...

●—●—●—●

તારીખ : 1 મે, 2008
સમય : સાંજના 6.00 કલાક

'તમારે 'THE DON' પુસ્તક વિશે કંઈક તો લખવું જ પડશે.' લગભગ પઠાણી ઉઘરાણી કરતા હોય એ રીતે પ્રવીણ પ્રકાશનના માલિક ગોપાલભાઈએ ફોન પર કહ્યું, 'પોતાના પુસ્તકમાં લેખકે તેની કૃતિના સર્જન વિશે વાચકો સાથે કંઈક તો શૅર કરવું જ જોઈએ એમ હું માનું છું. ઘણા લાંબા સમયથી પુસ્તક છાપવા માટે તૈયાર છે, માત્ર તમારા એક પીસ માટે અટકીને પડ્યું છે...'

●—●—●—●

તારીખ : 1 માર્ચ, 2022
સ્થળ : આર. આર. શેઠ ઍન્ડ કંપની પ્રા.લિ.ની ઑફિસ
સમય : બપોરના 2.00 કલાક

'આશુભાઈ, 'THE DON' પુસ્તક અત્યારે માર્કેટમાં અવેલેબલ નથી. એની નવી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરવી જોઈએ... આર. આર. શેઠ ઍન્ડ કંપનીના માલિક રત્નરાજ શેઠ કહી રહ્યા હતા.'

●—●—●—●

શ્રેયાંસભાઈ અને બાહુબલીભાઈએ 'ગુજરાત સમાચાર'ની 'શતદલ' પૂર્તિમાં અન્ડરવર્લ્ડ પર સિરીઝ લખવા માટે કહ્યું એ અગાઉ 'સંદેશ' દૈનિકમાં હું 'વિષચક્ર' સિરીઝ લખી ચૂક્યો હતો. 'સંદેશ'ના માલિક-તંત્રી ફાલ્ગુનભાઈ પટેલ અને નિવાસી તંત્રી વિક્રમ વકીલે આગ્રહપૂર્વક એ સિરીઝ શરૂ કરાવી

હતી અને 'સંદેશ'ની અર્ધસાપ્તાહિક પૂર્તિમાં સતત પોણાબે વર્ષ સુધી નિયમિત રીતે 'વિષચક્ર' સિરીઝ છપાતી રહી હતી. એ સિરીઝમાં મેં મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડ વિશે અથથી ઇતિ સુધી માહિતી આપી દીધી હતી એટલે હવે અન્ડરવર્લ્ડ પર શું લખી શકાય એ વિશે ખાસ્સો વિચાર કરવો પડે એમ હતો.

'વિષચક્ર' સિરીઝ તો એક ઘડાકે સૂઝી ગઈ હતી. હું 'સંદેશ'ના તંત્રી-માલિક ફાલ્ગુનભાઈ પટેલ સાથે મુંબઈની ફાઇવસ્ટાર હોટેલ 'તાજમહેલ'ની 'શમિયાના' રેસ્ટોરાંમાં બેઠો હતો ત્યારે તેમના મોબાઇલ ફોન પર અમદાવાદથી 'સંદેશ'ના તત્કાલીન નિવાસી તંત્રી વિક્રમ વકીલનો ફોન આવ્યો. ફાલ્ગુનભાઈએ થોડી વાર વાત કરીને મોબાઇલ ફોન મારા હાથમાં પકડાવી દીધો અને પછીની પંદર મિનિટમાં 'વિષચક્ર' સિરીઝનું બીજ મારા મનમાં રોપાઈ ગયું હતું.

પણ ફરી વાર અન્ડરવર્લ્ડ વિશે જ સિરીઝ લખવાની હોય અને એ પણ 'સંદેશ'ના કટ્ટર હરીફ એવા 'ગુજરાત સમાચાર' દૈનિકમાં, એ ચૅલેન્જ સ્વીકારવા જેવું કામ હતું. આમેય આપણને તો ચૅલેન્જ સ્વીકારવાની મજા પડે છે એટલે એ ચૅલેન્જ ઉપાડી લીધી. હું અને વિક્રમ વકીલ એક જ દિવસે 'ગુજરાત સમાચાર'માં જોડાયા હતા. વિક્રમ વકીલ અમદાવાદમાં ઉચ્ચ હોદ્દા પર ફરજ બજાવતા હતા અને હું મુંબઈ આવૃત્તિમાં સિટી એડિટર (ન્યુઝ સેક્શનના ચીફ) તરીકે જવાબદારી નિભાવતો હતો એટલે અમારી વચ્ચે નિયમિત રીતે મોબાઇલ ફોન પર અને હૉટલાઇન પર વાતો થતી રહેતી હતી. વિક્રમ વકીલ ઉપરાંત અંગત મિત્રો અને સિનિયર પત્રકારો ગીતા માણેક અને સંજય ત્રિવેદી સાથે વિચારવિમર્શ કરીને દાઉદ ઇબ્રાહીમના જીવન પર સિરીઝ લખવાનું નક્કી કર્યું. એ પછી સિરીઝના નામ પર વાત આવી ત્યારે મેં ત્રણ નામ વિચાર્યાં હતાં, એમાંથી 'THE DON' નામ મને પસંદ પડી ગયું. વિક્રમ, ગીતા અને સંજયે 'THE DON' નામ પર મતું માર્યું.

એ પછી મેં 'ચિત્રલેખા'ના સિનિયર પત્રકાર હીરેન મહેતાને ફોન કર્યો. 'THE DON'ના ઉપાડ માટે મારી પાસે કેટલીક માહિતી હતી, પણ એને વધુ રસપ્રદ અને રોચક બનાવવા માટે હીરેન મહેતા પાસે જે માહિતી હતી એની મને જરૂર હતી. હીરેન મહેતાએ ઉત્સાહભેર મદદ કરી અને પછીના અઠવાડિયામાં 'THE DON'નાં ત્રણ પ્રકરણ લખીને અમદાવાદ મોકલી આપ્યાં. એ પ્રકરણો મોકલતાં અગાઉ મેં સંજય ત્રિવેદીનો અભિપ્રાય લીધો. એ વખતે સંજય ત્રિવેદીનું પત્રકારત્વ સુષુપ્તાવસ્થામાં હતું. તેમણે કહ્યું કે વાચકોને જલસો પડી જશે! (બાય ધ વે 'THE DON' શરૂ થયા પછી થોડા દિવસોમાં સંજય ત્રિવેદી 'સંદેશ'ની મુંબઈ ઑફિસના ઇન્ચાર્જ તરીકે જોડાયા અને તેમણે 'THE DON'ની સામે 'દગડી ચાલનો ડૉન' સિરીઝ 'સંદેશ'ની અર્ધસાપ્તાહિક પૂર્તિમાં શરૂ કરી!)

'THE DON'નાં પ્રથમ ત્રણ પ્રકરણ લખીને મોકલ્યા પછી અમારા વડીલ ચંદ્રકાંત બક્ષીને કહ્યું કે હું આ વખતે ગુજરાતી અખબારોમાં વધુ એક નવો પ્રયોગ કરી રહ્યો છું. બક્ષીસાહેબ એ વખતે

'સંદેશ'માંથી 'દિવ્ય ભાસ્કર'માં જોડાયા હતા અને હું 'દિવ્ય ભાસ્કર'ની મુંબઈ ઑફિસના વડા તરીકે જોડાઉં એવી તેમની ઇચ્છા હતી અને આગ્રહ પણ હતો. પણ હું 'દિવ્ય ભાસ્કર'માં જોડાયો નહીં અને 'દિવ્ય ભાસ્કર'ના મૅનેજિંગ ડિરેક્ટર સુધીર અગ્રવાલને મળીને 'દિવ્ય ભાસ્કર'માં જોડાવાની ના પાડી આવ્યા પછી અઠવાડિયા બાદ 'સંદેશ' પણ છોડી દીધું એટલે તેઓ બબ્બે કારણથી અમારા પર નારાજ થઈ ગયા હતા. પણ 'THE DON'ના મુદ્દે અને 'દિવ્ય ભાસ્કર'ના પ્રથમ અંકના મુદ્દે ફોન પર લાંબો સંવાદ થયો અને તેમણે નારાજગી ભુલાવીને 'ગુજરાત સમાચાર'માં જોડાવા માટે અને 'THE DON' શરૂ કરવા માટે ઑલ ધ બેસ્ટ કહીને, તેમની આગવી સ્ટાઇલમાં થોડાં વાક્યો કહીને, અમારું શેર લોહી વધારી દીધું.

આમ 'THE DON' સિરીઝ શરૂ થઈ અને સતત અઢી વર્ષ સુધી નિયમિત રીતે, એક પણ ખાડો પાડ્યા વિના, 'ગુજરાત સમાચાર'માં છપાતી રહી. મેં આજ સુધી જે નવલકથા કે સિરીઝ લખી એ દરમિયાન એક પણ વખત કોઈ પણ અખબારે એવું બૉક્સ પડ્યું નથી કે, 'અનિવાર્ય સંજોગોને કારણે આશુ પટેલની નવલકથાનું (કે સિરીઝનું) આ વખતનું પ્રકરણ પ્રસિદ્ધ કરી શક્યા નથી.' (આવું બેધડક લખવાની અને બોલવાની અમને આદત છે.) અમારા ઘણા મિત્રો અને દુશ્મનો પ્રત્યક્ષ અને ક્યારેક હિંમત ન ચાલે તો પીઠ પાછળ અમારી આ સ્ટાઇલ વિશે બોલે પણ ખરા, પણ ટીકા-ટિપ્પણીની બાબતમાં અમે સ્થિતપ્રજ્ઞ જેવા છીએ.

અમારા ઘણા મિત્રો, અઢળક એકપક્ષી દુશ્મનો (દુશ્મની તેમના તરફથી, અમારા તરફથી. નહીં!) અને અનેક અખબારમાલિકોને આ મુદ્દે ઘણી વાર વાંધાવચકા પડે. પણ હું મિત્રોનો, સ્વૈચ્છિક રીતે બની બેઠેલા દુશ્મનોનો કે અખબારમાલિકોનો સ્વભાવ બદલવાનો આગ્રહ રાખતો નથી અને સામે કોઈ મારો સ્વભાવ બદલાવવાની કોશિશ કરે તો એ પણ મંજૂર રાખતો નથી. હા, જ્યારે અખબારમાં કશું પણ લખવાનું હોય ત્યારે એમાં ક્યાંય હું વાચકોને એ માહિતી આપવાનો આગ્રહ નથી રાખતો કે હું વિશ્વના કેટલા દેશોમાં ફરી આવ્યો છું, કેટલા મહાનુભાવોને મળી આવ્યો છું અને ક્યાં ક્યાં ભાષણો ઝીંકી આવ્યો છું. એ વખતે મારી કલમથી લખાતી માહિતી હોય છે અને એ માહિતી વાચકો સુધી પહોંચાડવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન હું કેટલો વિદ્વાન છું કે મહાન છું (સદભાગ્યે હું બેમાંથી એકેય નથી!) એ દર્શાવવાની મને સહેજ પણ ઇચ્છા થતી નથી. જોકે મેં આવી બધી વાતો પણ ક્યારેય વાચકો સાથે શૅર કરી નથી, પણ વડીલ મિત્ર અને આ પુસ્તકના પ્રકાશક ગોપાલભાઈએ ફરમાન કર્યું વાસ્તે આ પીસ લખવાની અમને ફરજ પડી છે.

ઍનીવે, 'THE DON' સતત અઢી વર્ષ સુધી નિયમિત રીતે 'ગુજરાત સમાચાર'માં છપાતી રહી. બસ ખાધું, પીધું ને રાજ કર્યું? જી ના, વાત એમ પૂરી થતી નથી. 'THE DON'નું પાંચમું પ્રકરણ છપાયું

ત્યાં તો દાઉદ ઇબ્રાહીમના કાકા, જેમને ભાઈલોગ માનાર્થે 'ચાચા' કહીને બોલાવે છે તેઓ રોષે ભરાયા અને બીજી બાજુ હાજી મસ્તાનના પુત્રને પણ ગુસ્સો આવી ગયો. તેઓ તો સ્વાભાવિક રીતે જ 'ગુજરાત સમાચાર' વાંચતા ન હોય, પણ કેટલાક સ્વજનોએ તેમના કાને વાત પહોંચાડી હશે કે, 'ભાઈસા'બ, આમાં તો દાઉદભાઈ અને હાજીભાઈની નાલેશી થાય એવું બધું છપાય છે.' દાઉદ ઇબ્રાહીમના કાકા અને હાજી મસ્તાનના પુત્રએ ફોન દ્વારા તેમની નારાજગી અમારા સુધી પહોંચાડી. આ દરમિયાન કેટલાક ઉત્સાહી 'ભાઈઓ'એ તો સહજભાવે એવી 'ઑફર' પણ મૂકી કે અમે 'ગુજરાત સમાચાર'ની ઑફિસ સળગાવી દઈશું અને તમારા બધા કર્મચારીઓના હાથપગ ભાંગી આપીશું. સામાન્ય રીતે 'ભાઈલોગ' આવાં બધાં કામ માટે ફી વસૂલતા હોય છે, પણ એ લોકોએ એક પણ રૂપિયો વસૂલ્યા વિના આ કામ કરવાની તૈયારી દર્શાવી! જોકે શ્રેયાંસભાઈ અને બાહુબલીભાઈએ હિંમતપૂર્વક 'THE DON' સિરીઝ ચાલુ રાખવાનો નિર્ણય લીધો.

આવી ઑફર્સ વચ્ચે 'THE DON' સિરીઝ છપાતી રહી. આ સિરીઝમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિ વિશે માહિતી એકઠી કરવામાં અમારા પત્રકારત્વના ગુરુ કાન્તિ ભટ્ટથી લઈને પ્રીતિ સોમપુરા (ઝી ન્યુઝ), ગીતા માણેક, સંજય ત્રિવેદી, મહમ્મદ ઉસ્માન, વિવેક અગ્રવાલ (ઇન્ડિયા ટીવી), મનીષ પંચોલી (બૉમ્બે ટાઇમ્સ), ફારુખ અન્સારી (ઉર્દૂ ટાઇમ્સ), દેબાશિષ પાણિગ્રહી (હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ), આર. કે. દ્વિવેદી 'અકેલા' (મુંબઈ મિરર), હિરેન મહેતા (ચિત્રલેખા) સહિત અનેક પત્રકારમિત્રોએ મદદ કરી. તો વળી મુંબઈ પોલીસના ઘણા જુનિયર અને સિનિયર અધિકારીઓ, સીબીઆઇ અને ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરોના અધિકારીઓ, અન્ડરવર્લ્ડ અને પોલીસના ખબરીઓ તરફથી પણ મને સહકાર મળ્યો.

'THE DON' છપાતી હતી એ દરમિયાન બાલાજી ટેલિફિલ્મ્સનાં ચૅરમૅન અને એકતા કપૂરના ફિલ્મસ્ટાર પિતા જિતેન્દ્રએ મને મળવા બોલાવ્યો. જિતેન્દ્રના અને અમારા કૉમન ફ્રેન્ડ એવા યુવાન ઉદ્યોગપતિ વિવેક વૈદ્યએ 'વિષચક્ર' અને 'THE DON' વિશે વાત કરીને જિતેન્દ્રને મારું નામ આપ્યું હતું. એકતા કપૂરને એ વખતે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડ પર એક ફિલ્મ બનાવવાનો વિચાર આવ્યો હતો. જિતેન્દ્રએ એ ફિલ્મની રાઇટિંગ ટીમમાં જોડાવા માટે મને આમંત્રણ આપ્યું. એ ફિલ્મનો પ્રોજેક્ટ તો પાછળથી પડતો મુકાયો, પણ અન્ડરવર્લ્ડ વિશે કરેલું રિસર્ચ લેખે લાગ્યું એનો મને સંતોષ થયો. (બાય ધ વે, હવે એકતા કપૂર અને સુનીલ શેટ્ટીની કંપનીઓ સાથે મળીને મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડ પર એક ફિલ્મ બનાવી રહી છે, જેનું સુકાન જાણીતા ફિલ્મ-દિગ્દર્શક મિલન લુથરિયાના હાથમાં છે. એ પ્રોજેક્ટમાં સ્ક્રિપ્ટ-કન્સલ્ટન્ટ તરીકે અમને સાઇન કરવામાં આવ્યા છે.)

લેખકને તેની કોઈ પણ કૃતિ માટે લગાવ હોય જ અને એ કૃતિનું સર્જન અઢી વર્ષ જેટલા લાંબા ગાળા સુધી ચાલ્યું હોય ત્યારે એના વિશે કહેવા માટે લેખક પાસે ઘણુંબધું હોય છે. 'THE DON' સિરીઝ

સાથે પણ ઘણાબધા કિસ્સાઓ, ઘણી યાદો સંકળાયેલી છે. એમાંથી કેટલીક મેં તમારી સાથે શૅર કરી છે અને બીજી ઘણી વાતો મારા મનમાં આવી રહી છે, પણ એ બધી વાતો કરતાં વાચકોને આ સિરીઝ વાંચવાની મજા પડશે એટલે મારી વાત અહીં આટોપી લઉં છું.

– આશુ પટેલ

માહિતી મેળવવાનું અને એને મૌલિક રીતે પીરસવાનું કામ પટેલના આ દીકરાએ કરી બતાવ્યું છે

આજકાલ ગુજરાતી પત્રકારોને ટેબલ જર્નલિઝમની એટલે કે કૅબિનમાં બેસીને લેખ ઘસડી નાખવાની ટેવ પડી છે. પત્રકારોના ટેબલ જર્નલિઝમનું એક કારણ એ છે કે અખબારોના માલિકો, પ્રકાશકો, તંત્રીઓ સ્થળ પર જઈને ચોક્કસ માહિતી મેળવવા પૈસા ખર્ચતા નથી. મને સ્થળ પર જઈને ખાસ રિપોર્ટિંગ કરવાની ટેવ પડી ત્યારે મારા જેવા સ્થળ પર જઈને ઘટનાની તપાસ કરનારા પત્રકારો બહુ જ ઓછા હતા.

એ પછી મને કેટલાક પત્રકારો એવા મળ્યા જેઓ રિપોર્ટિંગ માટે દોડાદોડી કરતા હોય. એમાં સૌપ્રથમ તો શીલા ભટ્ટ મળ્યાં. એ પછી આશુ પટેલ અને પ્રીતિ સોમપુરા મળ્યાં. સતત દોડધામ કરતા રહેવાને કારણે જ આ ત્રણેય જણ પત્રકારત્વમાં આગળ આવ્યાં. આશુ પટેલ હજી પત્રકાર તરીકે એકદમ કાચો-કુંવારો હતો ત્યારે અઢાર વર્ષની ઉંમરે સૌરાષ્ટ્રના એક ગામડામાંથી મને ઉત્સાહ સાથે મળવા આવ્યો. મેં તેને કંઈ જ પૂછ્યું નહીં. એવો સવાલ પણ ન કર્યો કે તારું ક્વૉલિફિકેશન શું છે? પત્રકારત્વમાં કોઈ પણ પ્રકારની ડિગ્રીની જરૂર નથી. માત્ર વાચક જેવી જ ઉત્કટતા પત્રકારમાં હોવી જોઈએ. આવી જ ઉત્કટતા આશુ પટેલમાં છે. એટલે તે પહેલી જ વાર મને મળવા આવ્યો ત્યારે મેં તેના હાથમાં વિમાનની ટિકિટ આપીને તેને રિપોર્ટિંગ કરવા મોકલી દીધો. ત્યારથી તેનું પત્રકારત્વ શરૂ થઈ ગયું.

અઢી દાયકા અગાઉ અન્ડરવર્લ્ડ એટલે કે ગુનાખોરીની દુનિયા વિશે અને અન્ડરવર્લ્ડના માણસો વિશે તથા બીજું બધું જાણવામાં વાચકોને બહુ રસ હતો. એ માટે પત્રકારોએ ખાંખાંખોળા કરવા પડતા. દાખલા તરીકે બે મહિલા પત્રકારો ગુનો કરીને જેલમાં પણ ગઈ હતી. અમારે એવું નહોતું કરવું પડ્યું. પણ શીલાને રિપોર્ટિંગ માટે દોડી જવાની શરૂઆતથી જ ટેવ પડી હતી. એ રીતે શીલા સાબરમતી જેલમાં રિપોર્ટિંગ માટે ગઈ ત્યારે તેની દાઉદ ઇબ્રાહીમની સાથે ઓળખાણ થઈ.

આવી જ રીતે રિપોર્ટિંગ માટે એકદમ દોડી જવાની કુશળતા મેં આશુ પટેલમાં જોઈ. એ કુશળતા ઉપરાંત કાઠિયાવાડના યુવાનોમાં માહિતી મેળવવાની, ચોવટ કરવાની અને મૌલિક વિચારો કરવાની આવડત હોય છે. ચોવટ કરીને માહિતી મેળવવાનું અને એને મૌલિક રીતે પીરસવાનું કામ પટેલના આ દીકરાએ કરી બતાવ્યું છે. તેણે પોતાની આવડત પુરવાર કરી બતાવી છે. જો પત્રકાર આગળ આવીને ઉત્સાહ ન બતાવે તો તંત્રી કુશળ હોય તો પણ કંઈ ન કરી શકે. એ રીતે આશુ પટેલે ઘણી વખત તંત્રીને ઘડ્યા છે. એટલે તે આટલું બધું લખી શકે છે અને એટલે તે મારાથી અડધી ઉંમરે મારાથી સવાઈ આવક ધરાવે છે.

ભારતમાં અંગ્રેજી પત્રકારોને ઇન્વેસ્ટિગેશન માટે અઢળક પૈસા અને સગવડો મળે છે, પરંતુ ભાષાના પત્રકારોએ પોતાની કેડ પર જ ઇન્વેસ્ટિગેશન કરવાનું હોય છે. એમાંય ખાસ કરીને અન્ડરવર્લ્ડની વાતો કઢાવવા માટે પૈસા કે સગવડ સિવાય બીજું પણ જરૂરી છે. અન્ડરવર્લ્ડની વાતો કઢાવવા માટે પૈસા કે સગવડ કરતાં પત્રકારનો સ્વભાવ નિર્ભય અને તટસ્થ રહેવાનો હોવો જોઈએ અને તેની તટસ્થ હોવાની છાપ અન્ડરવર્લ્ડ પર પડે એવી હોવી જોઈએ. મોટે ભાગે અન્ડરવર્લ્ડવાળા અંગ્રેજી અખબારો કરતાં ભાષાનાં અખબારોમાં પોતાના સમાચારો વધુ વાંચતા હોય છે. એમાં જે લેખક કે પત્રકારની સચ્ચાઈ માટે વિશ્વાસ જાગે એને તેઓ પોતે માહિતી આપે છે. આ જાતનો વિશ્વાસ ઊભો કરી શકનારને પોલીસ, માફિયા ઉપરાંત માફિયાથી ત્રસ્ત થયેલા લોકો એ બધા પાસેથી માહિતી મળી શકે છે. વિશ્વસનીયતા ઊભી કરી શકનારા પત્રકારો પ્રત્યે આ બધા જ સદભાવના રાખે છે. આ પ્રકારનો પ્રેમ, આદર, વિશ્વસનીયતા આશુ પટેલે આ બધા તરફથી મેળવ્યાં છે એટલે જ તે અન્ડરવર્લ્ડની આટલી આધારભૂત માહિતી મેળવી શક્યો છે.

પત્રકારે પોતાની વિશ્વસનીયતા ટકાવી રાખવી જોઈએ. હું જાણું છું ત્યાં સુધી આશુ પટેલ વિશ્વસનીય લેખો જ લખતો રહે છે, જેને ઇંગ્લિશમાં ઇન્વેસ્ટિગેટિવ જર્નલિઝમ કહે છે. તે સતત આવું જર્નલિઝમ કરતો રહે એવી શુભેચ્છા.

– કાન્તિ ભટ્ટ

આશુ મારો ‘ભાઈ’ છે...

આશુને તુંકારે સંબોધવાનો મને હક છે. તેણે નથી આપ્યો, મેં લઈ લીધો. ‘અન્ડરવર્લ્ડ’માં તો બધું આમ જ હોય. પણ તેણે તેના પુસ્તકની પ્રસ્તાવના લખવા મને કેમ આપી એ અમારા બેમાંથી એકેયને નથી સમજાયું. મને ડાઉટ હતો કે આશુ આની પ્રસ્તાવના ખુદ દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાસે લખાવશે... પ્રૂફ-શૂફની ભૂલો આપણે જોઈ લેત. શક્ય છે આશુ દાઉદને દાઉદમાંથી ઉમાશંકર જોશી બનાવવા નહીં માગતો હોય. તેને ડર હોઈ શકે કે પ્રસ્તાવના દાઉદ લખે તો તે બંદૂકની માફક કવિતાઓ ફોડવા માંડે (જેનાથી વધુ નુકસાન ન થાય ને આજે દાઉદ મામૂલી આતંકવાદી ગણાય છે એને બદલે કવિ બન્યા પછી ખૂંખાર આતંકવાદી ગણાત!), છોટા શકીલ રેશમી ઝભ્ભા-લેંઘામાં ગઝલો લલકારતો હોય, ટાઇગર મેમણ માઇક પર નજમો પઢતો હોય કે છોટા રાજને દાઉદના મુશાયરાની બરોબર સામેના મંડપમાં નરસિંહ મહેતાનાં ભજનોનો સાત્ત્વિક કાર્યક્રમ રાખ્યો હોય...! ફરક એટલો પડે કે શેર-ઓ-શાયરી કે કવિતામાં ‘વન્સ મોર’ કે ‘ક્યા બાત હૈ’ની ફરમાઇશો થાય... રિવૉલ્વરની ગોળીઓ છૂટે ત્યારે કોઈ ‘વન્સ મોર’ કે ‘ક્યા બાત હૈ’ની દાદ ન આપે. હજી પેલો સવાલ તો ઊભો જ છે, આવા ખૂંખાર પુસ્તકની પ્રસ્તાવના લખવા આશુએ મને કેમ આપી? મને રિવૉલ્વર તો ઠીક, ઘરમાં માટલું ફોડતાંય નથી આવડતું. અને આશુને આ પુસ્તક ‘THE DON’ ‘ગુજરાત સમાચાર’માં ધારાવાહિક સ્વરૂપે લખતી વખતે હાજી મસ્તાનના પુત્ર અને દાઉદના ચાચાજાન તરફથી કૉલમ બંધ કરવાની ધમકી મળી હતી એ સાંભળ્યા પછી મારા માટે કૉલમ તો શું, ઝાડા પણ બંધ થઈ જાય!

પણ મરદનો દીકરો મરદ છે આશુ પટેલ (પ્રસ્તાવના મને લખવા આપી માટે નહીં... આવું પુસ્તક પ્રકાશિત કરવા માટે). અલબત્ત, પ્રસ્તાવના લખવા તો મને જ આપવી જોઈએ એવું હું એટલા માટે માનું છું કે આ પુસ્તકનો એકેય લેખ મેં નથી વાંચ્યો... પણ ‘ગુજરાત સમાચાર’માં જ્યારે એ દર બુધવારે પ્રસિદ્ધ થતું હતું ત્યારથી એનો એકેએક લેખ મેં ભગવદ્ગીતાની માફક વાંચ્યો છે, ધાર્મિકપણે વાંચ્યો છે, મન મૂકીને વાંચ્યો છે, ડર્યા વગર વાંચ્યો છે...!!

વાંચતી વખતે આશુ પટેલ તેમ જ તેના લખાણ વિશે ઘણીબધી વાતો નોંધતો ગયો.

એક તો, સમગ્ર પુસ્તકમાં આશુએ ક્યાંય પોતે સાહિત્યકાર હોવાનો ડોળ ઊભો નથી કર્યો. પોસ્ટમૉર્ટમ રિપોર્ટની માફક જે કંઈ હોય એ સીધું ને સટ લખી દીધું છે. આ જ પુસ્તક કોઈ કવિ-સાહિત્યકારે લખ્યું હોત તો વરલીનાકાના શૂટઆઉટમાં ‘એન્કાઉન્ટર’ પામેલા (સામાન્ય માણસ મરે તો એના માટે ‘વૈકુંઠધામ પામેલા’ એવું લખાય) કોઈ ટપોરીની છાતીની આરપાર ગોળી નીકળી જાય એ પહેલાં તો અમારા સુજ્ઞ સાહિત્યકારશ્રીએ પૂર્વ દિશામાંથી મંદ મંદ પવન લહેરાવ્યો હોત, ધરતીની માટીમાંથી રજનીગંધાનાં પુષ્પોની સોડમ નીકળતી વર્ણવી હોત, વરલીનાકાની કોઈ ફૂટપાથ પરની ચાની

લારી પાછળના વૃક્ષની વળીઓ ઉપર કોયલો ટહુકા કરતી હોત અને પછી હવાને સોંસરવી ચીરતી પુલીસવૅનની સાયરન આખા વાતાવરણમાં ભળી ગઈ હોત ને બીજી ક્ષણે ચાની લારી પર એક કટિંગની ચુસકી ભરી રહેલા કોઈ ‘છોટા બાટલી’ની છાતી બાહોશ ઇન્સ્પેક્ટર હી. વ્હી. જખમારે સાહેબની ગોળીઓથી વીંધાઈ ગઈ હોત!

પણ આશુ પટેલની કલમની આ જ સાહજિકતા છે કે તે સીધી ને સટ વાત કરે છે. તે જાણે છે કે વાચકને શું અને કેટલું વાંચવું ગમે છે. વાચકને પ્રભાવિત કરી નાખવાનો તેણે કોઈ ડોળ કર્યો નથી. કામ પૂરતી જ વાત. એનું એક દૃશ્ય એ રીતનુંય વિચારી શકાય છે. આશુ જ્યારે લખવા બેસતો હશે ત્યારે કોઈ આઇ.જી.પી.ની અદાથી બેસતો હશે. ‘સા’બ અભી કામ મેં હૈ... વિઝિટર્સ ઔર શૂટર્સ નૉટ એલાઉડ...!’

સ્પષ્ટ જ રહેવાની તેની આદત તેનામાં રહેલા તંત્રીને કારણે પડી હોય. તેણે માત્ર અન્ડરવર્લ્ડના લેખો જ નથી લખ્યા, પત્રકારત્વને લગતા તમામ વિષયો તે સફળતાપૂર્વક અજમાવી ચૂક્યો છે અને એ પણ એક પત્રકાર તરીકે અને એક સંપાદક/તંત્રી તરીકે પણ. તેના તંત્રીપણા હેઠળ મેં પણ ઘણું લખ્યું છે અને ઘણું સારું લખ્યું છે એવું એક વખત હું પણ કહેતો હતો. ઓહ... હકીએ બૂમ મારીને કહ્યું કે, ‘દુબઈથી કોઈનો ફોન છે’ એટલે અહીં પડતું મૂકું છું.

– અશોક દવે

'મૈં સુનાઉં તુમ્હે બાત એક રાત કી...'

ત્રણ એક સરખી મર્સિડીસમાંથી કોઈ એક કારમાં 'રૉ'ના ડરથી ફફડતો માણસ પ્રવાસ કરી રહ્યો હતો.

* * *

બે લેન્ડક્રુઝરમાં પ્રવાસ કરી રહેલા માણસો પહેલી નજરે સજ્જન લાગતા હતા, પણ એમાંથી કોઈના હાથમાં AK-56 તો કોઈના હાથમાં અમેરિકન પિસ્તોલ હતી!

તારીખ : જુલાઈ 5, 2001
સમય : સાંજના સાત કલાક
સ્થળ : ક્લિફ્ટન એરિયા, કરાચી, પાકિસ્તાન

મુંબઈના વાલકેશ્વર સાથે સરખાવી શકાય એવા કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારના એક આલીશાન બંગલામાંથી સાંજના સાત વાગ્યે અડધો ડઝન વાહનો બહાર નીકળે છે. આ વાહનોમાં ત્રણ બ્લૅક કલરની 'એસ' ક્લાસ મર્સિડીઝ છે. એ ત્રણમાંથી એક મર્સિડીઝમાં મહેલ સાથે સરખાવી શકાય એવા બંગલાના માલિક ઇકબાલ શેઠ બેઠા છે. ઇકબાલ શેઠને ભારતીય જાસૂસી સંસ્થા 'રૉ'નો ડર છે. 'રૉ'ના એજન્ટ્સ અથવા 'રૉ'ના ઇશારે કામ કરતા એક માફિયા ડૉનના શૂટર્સ પોતાના પર ગમે ત્યારે જીવલેણ હુમલો કરશે એવા ભયથી ઇકબાલ શેઠ બહુ ઓછી વાર ઘરની બહાર નીકળે છે. એટલે એકસરખી ત્રણ મર્સિડીઝ કારમાંથી કોઈ એક મર્સિડીઝ કારમાં તે પ્રવાસ કરી રહ્યા છે. બીજાં વાહનોમાં તેમના મિત્રો અને વફાદાર સાથીદારો બેઠા છે. ત્રણ મર્સિડીઝની આગળ-પાછળ એક એક લૅન્ડક્રુઝર જીપ દોડી

રહી છે. મર્સિડીઝની ગતિ સાથે દોડી શકે એ માટે સામાન્ય જીપને બદલે ઇકબાલ શેઠે આ જીપ પર પસંદગી ઉતારી છે. બંને લૅન્ડક્રુઝરમાં સફેદ સલવાર-કુર્તા પહેરેલા એક ડઝનથી વધુ માણસો બેઠા છે. પહેલી નજરે એ માણસો સજ્જન લાગે, પણ તેમના ચહેરા પરથી દૃષ્ટિ હટાવીને તેમના હાથમાં સખતાઈથી પકડાયેલી વસ્તુઓ તરફ નજર માંડીએ એટલે એ ભ્રમ ભાંગી જાય. એ માણસોમાંથી કોઈના હાથમાં એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન છે તો કોઈના હાથમાં અત્યાધુનિક અમેરિકન રિવૉલ્વર છે. કોઈ દુશ્મન વચ્ચે ઊતરે તો તેને વીંધી નાખવા માટે તેઓ સજ્જ છે અને તેમની નજર કરાચીના રસ્તાઓની તરફ ફરી રહી છે.

આ કાફલો ઇકબાલ શેઠ જ્યાં અગાઉ રહેતા હતા એ બંગલા તરફ જઈ રહ્યો છે. કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં 6000 સ્ક્વેર યાર્ડનો બંગલો બંધાવીને ત્યાં રહેવા જતાં પહેલાં ઇકબાલ શેઠ કરાચીમાં ડિફેન્સ ઑફિસર્સ હાઉસિંગ ઑથોરિટીના વિસ્તારની ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં રહેતા હતા. ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં ઇકબાલ શેઠના પાડોશીઓમાંથી કોઈ પાકિસ્તાની આર્મીના લેફ્ટનન્ટ જનરલ છે તો વળી કોઈ આઇએસઆઇના ટોચના ઑફિસર છે.

ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં ઇકબાલ શેઠના પાડોશીઓ ખબર નથી કે ઇકબાલ શેઠ શું ધંધો કરે છે! તેઓ માત્ર એટલું જ જાણે છે કે ઇકબાલ શેઠ બહુ શ્રીમંત માણસ છે. ઇકબાલ શેઠ બંગલાની બહાર નીકળે ત્યારે તેમનાં વાહનોનો જે કાફલો રસ્તા પર આવે છે એ વાહનોની કિંમતનો અંદાજ માંડીએ તો ઓછામાં ઓછા ત્રણ કરોડ રૂપિયાનો આંકડો મૂકી શકાય. આ વાહનો તો પાડોશીઓ જોઈ શકે છે, પણ ઇકબાલ શેઠના પાડોશીઓ આ ‘શેઠ’ના અંગત જીવનમાં ડોકિયું કરી શકતા નથી એટલે તેમને એ વાતની ખબર નથી કે ઇકબાલ શેઠે પહેરેલું ડિઝાઇનર શર્ટ 22,000 રૂપિયાનું છે અને તેમના ટ્રાઉઝરની કિંમત 18,000 રૂપિયા છે. તેમણે ટ્રાઉઝરમાં કમર ફરતે બાંધેલો બેલ્ટ (કમરપટ્ટો) અઢી મિલિયન એટલે કે પાકિસ્તાની 25 લાખ રૂપિયાનો છે. એ બેલ્ટમાં સાચા અને મોંઘા હીરા જડેલા છે અને આવા અડધો ડઝન જુદી જુદી સ્ટાઇલના બેલ્ટ ઇકબાલ શેઠના વૉર્ડરોબમાં ઝૂલે છે.

જોકે કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં ઇકબાલ શેઠના પાડોશીઓ કરતાં ડિફેન્સ ઑફિસર્સ હાઉસિંગ ઑથોરિટીની ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં રહેતા પાડોશીઓની વાત જુદી છે. ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં ઇકબાલ શેઠના પાડોશીઓ, જેઓ પાકિસ્તાની આર્મી અને આઇએસઆઇના ટોચના ઑફિસરો છે તેઓ સારી રીતે જાણે છે કે ઇકબાલ શેઠ શું હસ્તી છે અને તેઓ શું ધંધો કરે છે. એમાંના ઘણા અધિકારીઓને એ પણ ખબર છે કે ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં ઇકબાલ શેઠના બંગલામાં માત્ર ઇકબાલ શેઠના વૉર્ડરોબમાં ગોઠવાયેલાં કપડાંની કિંમત બે કરોડ રૂપિયાથી વધુ છે. ઇકબાલ શેઠનો ‘ટેસ્ટ’ બહુ ઊંચો છે એની ખબર એ અધિકારીઓને એટલા માટે પણ છે કે ઇકબાલ શેઠ તેમને

મોંઘીદાટ વસ્તુઓ વારતહેવારે ભેટ તરીકે આપતા રહે છે. ઇકબાલ શેઠે આઇએસઆઇના ટોચના એક અધિકારીને તેના જન્મદિવસે કાર્ટિયર ઘડિયાળ આપી હતી. એ કાર્ટિયર ઘડિયાળની કિંમત વિશે આઇએસઆઇના અધિકારીને પાછળથી ખબર પડી હતી કે એ ઘડિયાળ 9 લાખ રૂપિયાની હતી.

આવા ધનાઢ્ય ઇકબાલ શેઠ તેમના મિત્રો, જીહજૂરિયાઓ અને બૉડીગાર્ડ્સ સાથે ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં પોતાના બંગલામાં પહોંચ્યા એ પછી થોડી જ વારમાં તેમના કેટલાક જૂના પાડોશીઓ પણ હાજર થઈ ગયા. ઇકબાલ શેઠ બંગલામાં પ્રવેશ્યા એ પછી તેમના અડધો ડઝન બૉડીગાર્ડ્સ બંગલાના મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર પાસે 'પોઝિશન' લઈને બેસી ગયા. બંગલાના ભવ્ય પ્રવેશદ્વાર પાસે અગાઉ જ બે સિક્યૉરિટી ગાર્ડ્સ પહેરો ભરી રહ્યા હતા.

●—●—●—●

સલામ-એ-ઇશ્ક મેરી જાન ઝરા કુબૂલ કર લો,
તુમ હમસે પ્યાર કરને કી ઝરા સી ભૂલ કર લો...

અમિતાભ બચ્ચન-રેખાની 'મુકદ્દર કા સિકંદર' ફિલ્મના મુજરાગીતના તાલે એક પાકિસ્તાની હિરોઇન નાચી રહી છે. તેની આજુબાજુમાં બીજી દસેક મશહૂર ડાન્સર્સ તેમની કમનીય કાયાને ઝટકા આપી રહી છે.

'વાહ! વાહ!'

'બહોત ખૂબ!'

'ક્યા બાત હૈ!'

ઇકબાલ શેઠના મિત્રો અને જીહજૂરિયાઓ પાકિસ્તાની મશહૂર ડાન્સર્સને અને પાકિસ્તાની હિરોઇનને દાદ આપી રહ્યા છે. બધાના હાથમાં શરાબના જામ છે. સૌ પોતાની પસંદગીનો શરાબ પીતા પીતા શબાબનો ડાન્સ માણી રહ્યા છે. ઇકબાલ શેઠના હાથમાં તેમની ફેવરિટ બ્રૅન્ડ જૉની વૉકર બ્લૅક લેબલનો લાર્જ પેગ ભરેલો કાચનો કલાત્મક પ્યાલો છે. ઇકબાલ શેઠ પણ મહેફિલ માણી રહ્યા છે. તેમણે પાકિસ્તાની હિરોઇનને ત્રણ લાખ રૂપિયા ચૂકવીને બોલાવી છે અને પાકિસ્તાની ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીની અન્ય ડાન્સર્સને પચીસ-પચીસ હજાર રૂપિયા આપ્યા છે. ઇકબાલ શેઠની લાઇફસ્ટાઇલ કલ્પનાતીત છે. તેમણે થોડા સમય અગાઉ ખાસ મિત્રોને ખુશ કરવા માટે આવી જ એક સ્પેશિયલ પાર્ટી ગોઠવી હતી અને એ પાર્ટીમાં સરપ્રાઇઝ ગિફ્ટ તરીકે એ રાતે દરેક મિત્રને ટોચની કૉલગર્લ ધરી હતી. એ કૉલગર્લ્સમાં પાકિસ્તાની ફિલ્મોની ઘણી અભિનેત્રીઓ પણ હતી અને એ દરેકને ઇકબાલ શેઠે એક રાતની ફીપેટે પચાસ હજાર રૂપિયાથી એક લાખ રૂપિયા ગણી દીધા હતા. એ સ્પેશિયલ પાર્ટી પાછળ ઇકબાલ શેઠે ઓછામાં ઓછા 60 લાખ રૂપિયા ખર્ચી નાખ્યા હતા.

ઇકબાલ શેઠની આજની પાર્ટીમાં આવેલા મિત્રો પણ આવી જ કોઈ સરપ્રાઇઝનું પુનરાવર્તન થાય તો મજા પડી જાય એવું વિચારતા વિચારતા મનોરંજન માણી રહ્યા છે.

'મૈં સુનાઉં તુમ્હે બાત ઇક રાત કી...'

ગીતના શબ્દો સાથે હોઠ ફફડાવતી હિરોઇન ડાન્સ કરતાં કરતાં શરારતથી આંખ મીંચકારે છે અને ઇકબાલ શેઠ તેની એ અદા પર આવરી જાય છે. ઇકબાલ શેઠનો મૂડ બની રહ્યો છે એ જોઈને મિત્રોની ખુશી ઑર વધી જાય છે.

એ જ વખતે ઇકબાલ શેઠનો એક ખાસ સાથીદાર પોતાના ખિસ્સામાં પડેલા મોબાઇલ ફોનમાં વાઇબ્રેશન અનુભવે છે. એ મોબાઇલ ફોન ઇકબાલ શેઠનો છે, પણ ઇકબાલ શેઠ ક્યારેય જાતે મોબાઇલ ફોન ઊંચકતા નથી. ઇકબાલ શેઠનો સાથીદાર હૉલની બહાર જઈને મોબાઇલ ફોન પર વાત કરે છે અને તેના કપાળ પર કરચલીઓ પડી જાય છે. તે તરત જ ઇકબાલ શેઠને બોલાવીને મોબાઇલ ફોન તેમના હાથમાં આપે છે. ઇકબાલ શેઠ મોબાઇલ ફોન પર વાત કરે છે અને તેમના ચહેરાની રેખાઓ પણ બદલાઈ જાય છે. ફોન પર વાત પૂરી કરીને ઇકબાલ શેઠ પાછા મિત્રો વચ્ચે ગોઠવાઈ જાય છે. મિત્રો નવા શરૂ થયેલા ગીતનો અને એ ગીતના તાલે ડાન્સ કરી રહેલી લલનાઓની અંગભંગિમા નિહાળવાનો આનંદ લૂંટી રહ્યા છે, પરંતુ મોબાઇલ ફોન પર વાત કરીને પાછા આવેલા ઇકબાલ શેઠના ચહેરા પર ખુશીનું સ્થાન ઉચાટે લઈ લીધું છે!

□

'ક્યા ? દો હજાર કરોડ રૂપિયા !'

એ માણસ બે હજાર કરોડ રૂપિયા તો એ રીતે માગી રહ્યો હતો, જાણે બે-પાંચ હજાર રૂપિયા માગતો હોય!

* * *

ઇકબાલ શેઠે સેન્ટ્રલ બેંક ઑફ પાકિસ્તાનને મુસીબતમાંથી ઉગારવા અબજો રૂપિયાની લોન આપી!

પાકિસ્તાની ફિલ્મની હિરોઇન અને ટોચની ડાન્સર્સના લટકામટકામાંથી ઇકબાલ શેઠને રસ ઊડી ગયો હતો. તેમના મોબાઇલ ફોન પર કૉલ આવ્યો હતો એ પાકિસ્તાનના મોસ્ટ પાવરફુલ મિલિટરીમૅનના પર્સનલ સેક્રેટરીનો હતો. તેણે ઇકબાલ શેઠને કહ્યું હતું કે તેના બૉસ તેમને આવતી કાલે સાંજે ચાર વાગ્યે મળવા માગે છે. એ માણસના અવાજમાં વિનંતી નહોતી પણ આદેશ હતો. ઇકબાલ શેઠને એ માણસના અવાજનો ટોન ખટક્યો હતો, પણ એ માણસના હુકમનું પાલન કર્યા વિના ઇકબાલ શેઠ પાસે કોઈ છૂટકો નહોતો.

ઇકબાલ શેઠે સામે ડાન્સ કરી રહેલી સુંદરીઓના શરીરના વળાંકોમાં અને ગીતના શબ્દોમાં મન પરોવવાની કોશિશ કરી, પણ તેઓ એવું કરવામાં સફળ થયા નહીં. તેમને ઇચ્છા તો થઈ કે આ બધી ધમાલ બંધ કરાવીને ઘરભેગા થઈ જવું જોઈએ, પણ એવું કરવા જતાં તેમને પોતાની ટંગડી નીચી થવાનો એટલે કે પોતાના મનનો ઉચાટ વ્યક્ત થઈ જવાનો ડર લાગ્યો. તેમને રહી રહીને ફોન પર ઑર્ડર છોડનારા માણસનો અવાજ યાદ આવતો હતો. ઇકબાલ શેઠે તેની સાથે વાત કરતી વખતે એ જાણવાની બહુ કોશિશ કરી હતી કે તેના બૉસને ઇકબાલ શેઠનું શું કામ હતું, પણ સામેથી કોઈ જવાબ મળ્યો નહોતો. એ માણસે તાકીદ કરતાં એટલું જ કહ્યું હતું કે, 'કલ આપકો પહુંચના હૈ, ઠીક ચાર બજે.' એટલું કહીને ઇકબાલ શેઠની પૃચ્છા કે લપ્પનછપ્પન ટાળવા માટે તેણે કૉલ ડિસકનેક્ટ કરી નાખ્યો હતો. એટલે તો ઇકબાલ શેઠને ઑર ચાટી ગઈ હતી અને તેઓ અપસેટ થઈ ગયા હતા.

એ માણસનો અવાજ રહી રહીને ઇકબાલ શેઠના દિમાગમાં ઘણની જેમ વાગી રહ્યો હતો. એ કમબખ્તે ઇકબાલ શેઠનો જૉની વૉકર બ્લૅક લેબલનો નશો પણ ઉતારી નાખ્યો હતો. આ સ્થિતિમાં ઇકબાલ શેઠે છેવટે રાતના ત્રણ વાગ્યે ઊંઘ આવતી હોવાનો ડોળ કરીને ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં પોતાના નિવાસસ્થાન ભણી પ્રયાણ કર્યું. જોકે મિત્રોના રંગમાં ભંગ ન પડે એ માટે તેમણે આગ્રહ કરીને ડાન્સ ચાલુ રાખવાનું કહ્યું. સામાન્ય રીતે આવો કાર્યક્રમ હોય ત્યારે ઇકબાલ શેઠ સવારના પાંચ વાગ્યા સુધી પોતાના આ બંગલામાંથી બહાર નીકળતા નથી, પણ આજની વાત જુદી હતી.

સાંજે આવ્યા હતા એ જ રીતે અડધો ડઝન કાફલા સાથે ઇકબાલ શેઠ ક્લિફ્ટન વિસ્તારના તેમના બંગલા તરફ રવાના થયા.

તારીખ : 6 જુલાઈ, 2001

બપોરનો એક વાગ્યો છે. ઇકબાલ શેઠ બપોરના બે વાગ્યા પહેલાં ઊઠવાનું પસંદ કરતા નથી. બે વાગ્યે ઊઠીને તેઓ એક્સરસાઇઝ કરે, ક્યારેક ક્રિકેટ રમે અને ક્યારેક સ્નૂકર રમે છે. ઇકબાલ શેઠને ક્રિકેટનો ગાંડો શોખ છે અને એટલે જ તેમણે પોતાના ભવ્ય બંગલામાં ક્રિકેટ ગ્રાઉન્ડ બનાવ્યું છે. એ સિવાય તેમના બંગલામાં વિશાળ સ્નૂકર ટેબલ અને ટેબલ ટેનિસ કોર્ટ પણ છે, પરંતુ આજે એ પૈકી કોઈ રમત માટે ઇકબાલ શેઠનો મૂડ નથી અને તેમની પાસે સમય પણ નથી.

થોડી વાર સ્વિમિંગ કર્યા પછી તૈયાર થઈને ઇકબાલ શેઠ તેમના કુટુંબના તમામ સભ્યો સાથે લંચ લેવા ડાઇનિંગ ટેબલ તરફ ગયા. તેમના કુટુંબમાં પત્ની, ત્રણ પુત્રી અને એક પુત્ર છે. કુટુંબના સભ્યો સાથે લંચ લેવાનો ક્રમ સાચવવા માટે જ ઇકબાલ શેઠે થોડું ખાઈ લીધું, પણ સાચું કહો તો તેમને ખાવાની બહુ ઇચ્છા નહોતી.

લંચ દરમિયાન અને લંચ પછી થોડો સમય પત્ની અને બાળકો સાથે વિતાવીને ઇકબાલ શેઠે ફરી વાર ત્રણ મર્સિડીઝ કાર અને બે લૅન્ડક્રુઝર જીપના કાફલા સાથે પાવરફુલ મિલિટરીમૅનને મળવા માટે પ્રયાણ કર્યું.

●—●—●—●

'દો હઝાર કરોડ રૂપિયા!' આશ્ચર્ય અને આઘાતથી ઇકબાલ શેઠે સામા માણસે કહેલો આંકડો રિપીટ કર્યો.

'હાં, દો હઝાર કરોડ. આપકે લિએ કોઈ બડી બાત નહીં હૈ.' સામે બેઠેલા પાવરફુલ માણસે ખંધું હાસ્ય વેરતાં કહ્યું અને પછી બીજી ક્ષણે તાકીદ કરતાં તેણે ઉમેર્યું, 'એક વીક મેં અરેન્જ કર દો. ઇતના ટાઇમ તો કાફી હૈ.'

શેઠે દલીલ કરવાની કોશિશ કરી, પણ હવે સામેના માણસના અવાજમાં કરડાકી આવી ગઈ હતી. તેણે કોઈ પણ હિસાબે અઠવાડિયામાં બે હજાર કરોડ રૂપિયાની વ્યવસ્થા કરવાનું કહીને મિટિંગ પર પૂર્ણવિરામ મૂકી દીધું.

●—●—●—●

પાકિસ્તાનના પાવરફુલ મિલિટરીમૅનને મળીને ક્લિફ્ટન ભણી પાછા વળી રહેલા ઇકબાલ શેઠનું દિમાગ ફાટફાટ થઈ રહ્યું હતું. આ તો નરી દાદાગીરી જ હતી અને એ માણસ બે હજાર કરોડ રૂપિયા તો એ રીતે માગી રહ્યો હતો જાણે કોઈ પાસેથી બે-પાંચ હજાર રૂપિયા માગતો હોય! ઇકબાલ શેઠે એ માણસને અઠવાડિયામાં 100 કરોડ પહોંચાડવાની ઑફર કરી હતી, પણ એ માણસ ટસનો મસ થયો નહોતો.

મક્કમ અને સખત અવાજમાં તેણે એક જ આંકડો દોહરાવ્યો હતો : ‘દો હઝાર કરોડ રૂપિયા.’

ઇકબાલ શેઠ અબજો રૂપિયાનો આસામી હતો એ વાત સામેવાળો જાણતો હતો, પણ અબજો રૂપિયાના આસામી પાસેય કંઈ બે હજાર કરોડ રૂપિયા તૈયાર થોડા પડ્યા હોય? અને કદાચ એટલા રૂપિયા સ્વિસ બૅન્કમાં પડ્યા હોય તોય કોઈને આપી દેવા માટે થોડા હોય? અને એ રકમ આપ્યા પછી તમારે એ રકમના નામનું ટાઢાબોળ પાણીએ સ્નાન કરી નાખવાનું છે એવું સામેવાળો ચોખ્ખા શબ્દોમાં કહેતો હોય અને એ પણ રીતસર ધમકીની ભાષામાં ત્યારે કોણ એટલી રકમ આપવા તૈયાર થાય? અગાઉ ઇકબાલ શેઠે સેન્ટ્રલ બૅન્ક ઑફ પાકિસ્તાનને 20 કરોડ ડૉલર એટલે કે આશરે 1100 કરોડ પાકિસ્તાની રૂપિયાની લોન આપી હતી. પણ એ લોન હતી, જ્યારે અહીં તો ખંડણી તરીકે બે હજાર કરોડ રૂપિયા માગવામાં આવી રહ્યા હતા.

મર્સિડીઝ કારમાં પોતાના ઘર તરફ જઈ રહેલા ઇકબાલ શેઠનું દિમાગ મર્સિડીઝની ગતિથી પણ તેજ ગતિએ દોડી રહ્યું હતું. તેમનો કાફલો ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં બંગલામાં પહોંચ્યો ત્યાં સુધીમાં તેમણે એક નિર્ણય લઈ લીધો હતો. પોતાના ખાસ સાથીદારોને તાબડતોબ બોલાવવા માટે તેમણે મદદનીશને આદેશ આપ્યો.

એક કલાક પછી ઇકબાલ શેઠ તેમના ચુનંદા સાથીદારો સાથે મસલત કરી રહ્યા હતા. મોડી રાતે બધા સાથે જમીને છૂટા પડ્યા અને ઇકબાલ શેઠે જૉની વૉકર બ્લૅક લેબલનો સહારો લઈ લીધો.

તારીખ : 7 જુલાઈ, 2001

‘હમ વાપસ યુ.એ.ઈ. આના ચાહતે હૈં.’

ઇકબાલ શેઠ સૅટેલાઇટ ફોન પર દુબઈના એક પાવરફુલ સત્તાધીશ સાથે વાત કરી રહ્યા હતા.

‘આપ યહાં વાપસ આઓગે તો યહાં પ્રૉબ્લેમ ખડા હો જાએગા.’ સામેથી કહેવાયું.

‘હમ કોઈ ભી કીમત ચુકાને કો તૈયાર હૈ.’ ઇકબાલ શેઠે આડીતેડી વાત પછી સીધી જ ઑફર મૂકી.

‘ઠીક હૈ, હમ સોચકે બતાએંગે.’ સામેથી કોઈ ખાતરી વિનાના અવાજમાં કહેવાયું. ઇકબાલ શેઠે ફોન પર વાત પૂરી કરીને ફરી એક વાર ચુનંદા સાથીદારોને બોલાવીને બેઠક કરી.

તારીખ : 8 જુલાઈ, 2001

‘ક્યા સોચા આપને?’ ઇકબાલ શેઠે ગલ્ફના પાવરફુલ સત્તાધીશને ફોન પર પૂછ્યું.

‘તીન હઝાર કરોડ રૂપિયા.’ સામેથી સીધો જ આંકડો કહેવાયો.

'તીન હઝાર કરોડ?' ઇકબાલ શેઠનું મોં પહોળું થઈ ગયું.

'રિસ્ક ભી તો બડા હૈ.' સામેથી ટૂંકું ને ટચ વાક્ય ફેંકાયું.

એ પછી ખાસ્સી મિનિટો સુધી ઇકબાલ શેઠ તેમના સૅટેલાઇટ ફોન પર સામેવાળાને સમજાવવાની કોશિશ કરતા રહ્યા.

તારીખ : 9 જુલાઈ, 2001

લાંબી રકઝક પછી ઇકબાલ શેઠ અને ગલ્ફના પાવરફુલ સત્તાધીશ વચ્ચે એક રકમ પર સહમતી સધાઈ. જોકે એ રકમ પણ 11 આંકડાની જ હતી.

તારીખ : 10 જુલાઈ, 2001

ઇકબાલ શેઠે પોતાના પરિવારના સભ્યો અને ચુનંદા સાથીદારોને લઈને યુ.એ.ઈ. ભેગા થઈ જવા માટે પૂરી તૈયારી કરી લીધી.

તારીખ : 11 જુલાઈ, 2001

એક પ્રાઇવેટ પ્લેન 13 ઉતારુઓ સાથે કરાચીના ઇન્ટરનૅશનલ ઍરપોર્ટના રનવે તરફ જઈ રહ્યું છે.

ઍરપોર્ટના કન્ટ્રોલ ટાવરમાંથી એ પ્રાઇવેટ પ્લેનના કમાન્ડર અને કો-પાઇલટને ઑર્ડર કરવામાં આવ્યો કે પ્લેનને પાછું પાર્કિંગ એરિયામાં લઈ આવો. ઍરપોર્ટના પાર્કિંગ-વે તરફ પ્લેનને પાછું વાળવું કે નહીં એની દ્વિધામાં મુકાયેલા કમાન્ડર એક ઉતારુને પૂછે છે. કમાન્ડરને કહેવામાં આવે છે કે રનવે તરફ આગળ વધો.

કમાન્ડરે એ ઉતારુની વાત માનીને પ્લેનને રનવે તરફ આગળ ધપાવ્યું. કન્ટ્રોલ ટાવરના આદેશનું પાલન ન થયું એટલે કન્ટ્રોલ ટાવરમાંથી ધમકી અપાઈ કે પ્લેન પાછું વાળવામાં નહીં આવે તો એને ઉડાવી દઈશું. પ્લેનને રનવે તરફ આગળ ધપાવવાનું કહેનાર ઉતારુએ ઝુંઝલાહટની લાગણી અનુભવીને સૂટના હાથા પર મુક્કો પછાડ્યો. પ્લેનના કમાન્ડરે પ્લેન પાછું વાળ્યું. પ્લેન પાર્કિંગ એરિયામાં પહોંચ્યું એ સાથે કમાન્ડોની ટીમે પ્લેનને કૉર્ડન કરી લીધું. પ્લેનમાંથી તમામ ઉતારુઓને ઉતારીને સરકારી વાહનોમાં જુદી જુદી જગ્યાએ લઈ જવામાં આવ્યા.

એ ઉતારુઓનો લીડર ઇકબાલ શેઠ હતો. ઇકબાલ શેઠ ઉર્ફે દાદા ઉર્ફે ડેવિડ ઉર્ફે મુછ્છડ ઉર્ફે દાઉદ સાબરી ઉર્ફે દાઉદભાઈ ઉર્ફે શેખ ફારુકી દાઉદ ઉર્ફે દાઉદ ઇબ્રાહીમ કાસકર!

‘વો યહાં નહીં હૈ!’

દાઉદ ઇબ્રાહીમે પાકિસ્તાનમાં પણ એનો ‘મૂળ ધંધો’ જમાવવાની કોશિશ કરી, પણ એની દાળ ગળી નહીં

*** * ***

પાકિસ્તાની સુપર મોડેલ સબા પર મોહી પડેલા દાઉદે એને વિદેશી કાર અને બંગલો ખરીદી આપ્યા!

તારીખ : 14 જુલાઈ, 2001

‘દાઉદ ઇબ્રાહીમ! નહીં, નહીં, તે પાકિસ્તાનમાં નથી. તમારી પાસે ખોટી માહિતી પહોંચી લાગે છે.’

પાકિસ્તાનના કબાડી પ્રમુખ જનરલ પરવેઝ મુશર્રફ ભારતના ગૃહપ્રધાન લાલ કૃષ્ણ અડવાણીને કહી રહ્યા છે.

ભારતની મુલાકાતે આવેલા પાકિસ્તાની જનરલ પરવેઝ મુશર્રફની ભારતના ગૃહપ્રધાન લાલ કૃષ્ણ અડવાણી સાથે મિટિંગ ચાલી રહી છે. અડવાણી જનરલ મુશર્રફને એક ફાઇલ આપે છે જેમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલ સહિત 11 એવા મોસ્ટ વૉન્ટેડ આરોપીઓની યાદી અને કારનામાં દર્શાવ્યાં છે જેમણે ભારતમાં ભયંકર ગુના કરીને પાકિસ્તાનમાં આશ્રય લીધો હોય.

મુશર્રફનો નનૈયો સાંભળ્યા પછી અડવાણી મુશર્રફને ભારપૂર્વક કહે છે કે દાઉદ અને બીજા 10 ગુનેગારો પાકિસ્તાનમાં જ હોવાની અમારી પાસે પાક્કી માહિતી છે, પરંતુ ‘સો તારી રામદુહાઈ અને એક મારું ઊંહું’ એ ઢાળમાં મુશર્રફ નકારમાં માથું ધુણાવ્યે રાખે છે.

તારીખ : 14 જુલાઈ, 2001

'પાકિસ્તાનના પ્રમુખ જનરલ મુશર્રફની ભારતની મુલાકાત વખતે 'દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં છે અને તેને અમારા હવાલે કરો' એવું કહેવામાં આવે તો જનરલ મુશર્રફે ભોંઠા પડવાનો વારો ન આવે એટલે દાઉદ ઇબ્રાહીમને પાકિસ્તાનની બહાર ધકેલી દેવાયો છે. દાઉદને થોડા દિવસ માટે પાકિસ્તાનથી દુબઈ મોકલી દેવાયો હોવાનું અત્યંત આધારભૂત સૂત્રો પાસેથી જાણવા મળ્યું છે.'

મુંબઈનાં કેટલાંક અખબારોમાં ઉપરોક્ત અહેવાલ પ્રસિદ્ધ થયો.

તારીખ : 14 જુલાઈ, 2001

ઇકબાલ શેઠ ઉર્ફે દાઉદ ઇબ્રાહીમ, તેનું કુટુંબ અને તેના મિત્રો કરાચીના જુદા જુદા વિસ્તારોમાં પાકિસ્તાની સરકારની નજરકેદમાં છે. 1993માં દુબઈથી પાકિસ્તાન આવ્યા પછી પાકિસ્તાન સરકાર તરફથી દાઉદ ઇબ્રાહીમને પહેલી વાર આવો કડવો અનુભવ થઈ રહ્યો છે. 1984થી 1993 સુધી દુબઈમાં જલસા કર્યા પછી મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટના કેસમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ આરોપી જાહેર થયો એ પછી તે દુબઈના શાસકોની નજરમાં અળખામણો બની ગયો હતો. અધૂરામાં પૂરું, દુબઈ સરકારે ભારત સાથે એકબીજાના ગુનેગારો સોંપી દેવા માટે એક્સ્ટ્રાડિશન ટ્રીટી (પ્રત્યાર્પણ કરાર) કર્યા પછી દાઉદ માટે દુબઈમાં રહેવું મુશ્કેલ બન્યું હતું. મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ્સ માટે દાઉદ ઇબ્રાહીમને આરોપી ઠરાવીને સીબીઆઇએ તેને વૉન્ટેડ જાહેર કર્યો એટલે દાઉદ પાકિસ્તાન પહોંચી ગયો હતો.

દુબઈથી પાકિસ્તાન પહોંચેલા દાઉદ ઇબ્રાહીમને પાકિસ્તાનમાં ઠરીઠામ થવા માટે આઇએસઆઇ દ્વારા તમામ મદદ કરવામાં આવી હતી. દાઉદે પાકિસ્તાનમાં પણ પોતાનો 'મૂળ ધંધો' જમાવવાની કોશિશ કરી હતી, પરંતુ કરાચીમાં તેનું માથું ભાંગે એવા બીજા ગુંડા સરદારો હોવાથી તેની દાળ ગળી નહીં. એટલે દાઉદે મુંબઈ અને બીજાં ભારતીય શહેરોમાંથી કરેલી કાળી કમાણીની રકમ કરાચી અને ઇસ્લામાબાદમાં રિયલ એસ્ટેટમાં રોકવા માંડી. કરાચી અને ઇસ્લામાબાદમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમે રિયલ એસ્ટેટમાં અબજો રૂપિયાનું રોકાણ કર્યું છે. કરાચી ગયા પછી શરૂઆતનાં વર્ષોમાં તે ડિફેન્સ ઑફિસર્સ હાઉસિંગ ઑથોરિટીના વિસ્તારની ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં રહેતો હતો એ વખતે તેણે કરાચીના અત્યંત પૉશ ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં મહેલ જેવો બંગલો બંધાવ્યો. એ બંગલો તૈયાર થઈ ગયા પછી ખયાબાન-એ-શમશીર કૉલોનીમાં બંગલો વેચ્યા વિના તે ક્લિફ્ટન વિસ્તારના ભવ્ય બંગલામાં જતો રહ્યો હતો. ક્લિફ્ટનના બંગલા પાછળ દાઉદ ઇબ્રાહીમે 100 કરોડ રૂપિયા ખર્ચી નાખ્યા હોવાનો અંદાજ

મુકાય છે. એ બંગલામાં ટેનિસ કોર્ટ, સ્વિમિંગ-પૂલ, સ્નૂકર ટેબલ, ક્રિકેટ ગ્રાઉન્ડ અને વિશાળ હેલ્થ-ક્લબ છે. દાઉદના બંગલાની ચારે બાજુ 12 ફૂટ ઊંચી દીવાલ છે અને એ દીવાલની ઉપર ત્રણ ફૂટ ઊંચી લોખંડની તારની જાળી છે. ભૂલેચૂકેય કોઈ દીવાલ કૂદીને બંગલામાં ઘૂસવાની કોશિશ કરે તો લોખંડના તાર તેને પરધામ પહોંચાડી દે. એ લોખંડના તારમાં હેવી ઇલેક્ટ્રિક કરન્ટ પસાર થઈ રહ્યો છે. એ સિવાય બંગલાના દરવાજા પાસે દાઉદના વફાદાર માણસો અત્યાધુનિક શસ્ત્રો સાથે તહેનાત છે. કરાચીમાં દાઉદના આવા તો અનેક બંગલા છે. તેણે પોતાના ત્રણ ભાઈને કરાચીમાં ભવ્ય બંગલા બંધાવી આપ્યા છે. વચ્ચે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનની સુપરમૉડલ સાબા પર મોહી પડ્યો હતો ત્યારે તેણે સાબાને માશૂકા બનાવીને વિદેશી કાર ભેટ આપી હતી અને તેને પણ બંગલો ખરીદી આપ્યો હતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમની નજીકના સાથીદારો છોટા શકીલ અને ટાઇગર મેમણ પણ દાઉદના પાડોશીઓ છે. તેમણે પણ દાઉદની જેમ કરાચીમાં રિયલ એસ્ટેટમાં મોટી મૂડી રોકી છે. દાઉદ ઇબ્રાહીમે પાકિસ્તાનની આર્થિક રાજધાની કરાચીમાં 'મદીના સેન્ટર' નામનું વિશાળ કમર્શિયલ સેન્ટર ઊભું કર્યું છે તો ટાઇગર મેમણે કરાચીના શાહરાહ-એ-ફૈઝલ વિસ્તારમાં 'કશિફ ક્રાઉન' નામનું આલીશાન કમર્શિયલ સેન્ટર બનાવ્યું છે. પંદર માળની એ ઇમારતના ટૉપ ફ્લોરનો ઉપયોગ ટાઇગર મેમણ તેની ઑફિસ તરીકે કરે છે. મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ્સ કરાવીને સેંકડો નિર્દોષ મુંબઈગરાઓના જીવ હણી લેનારા ટાઇગર મેમણની બહુમાળી ઇમારતની ટોચ પર વિશાળ ક્રાઉન કંડારવામાં આવ્યો છે. 'કશિફ ક્રાઉન' અને દાઉદના 'મદીના સેન્ટર' કમર્શિયલ સેન્ટર વિશે કરાચીમાં ભારે વિવાદ થયો હતો. કરાચીના 'શેહરી' સંગઠને એ ઇમારતોનું બાંધકામ તમામ નિયમોનો ભંગ કરીને થયું હોવાનો આક્ષેપ કર્યો હતો, પણ દાઉદ ઇબ્રાહીમે આઇએસઆઇના ટોચના એક ઑફિસરને એ સંગઠન વિરુદ્ધ ફરિયાદ કરી એટલે આઇએસઆઇએ 'શેહરી' સંસ્થાના કાર્યકરોને 'સમજાવી'ને ચૂપ કરી દીધા હતા.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને આઇએસઆઇ વચ્ચે 'હનીમૂન પિરિયડ' ચાલતો હતો એ દરમિયાન દાઉદ વિશે પાકિસ્તાનનાં અખબારો કંઈ ઊંધુંચત્તું લખવાની પણ હિંમત કરી શકતાં નહોતાં. પાકિસ્તાની અભિનેત્રી રીમા સાથે દાઉદનું અફેર ચાલતું હોવાની વાત એક પાકિસ્તાની અખબારે છાપી ત્યારે આઇએસઆઇએ એ અખબારના તંત્રીને પણ બરાબર 'સમજાવી' દીધો હતો.

એ પછી તો દાઉદ ઇબ્રાહીમની 'મહેમાનગતિ' માણવા માટે બૉલીવુડની ટોચની એક ફિલ્મ-અભિનેત્રી ગઈ હતી એ વિશે માહિતી મળવા છતાં પાકિસ્તાની અખબારોએ દાઉદની 'ખાસ મહેમાન' બનેલી એ હિરોઇન વિશે એક અક્ષર પણ લખ્યો નહોતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ દુબઈથી પાકિસ્તાન ગયો ત્યારે આઇએસઆઇએ તેને પાકિસ્તાની પાસપોર્ટ સપ્રેમ અર્પણ કર્યો હતો, જેમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમના ફોટોની સાથે ઇકબાલ શેઠ નામ છાપીને તેને નવી ઓળખ

આપવામાં આવી હતી. દાઉદની જેમ જ છોટા શકીલ, ટાઇગર મેમણ તથા દાઉદના કુટુંબના સભ્યો અને બીજા સાથીદારોને પણ પાકિસ્તાની પાસપોર્ટ આપીને તેમને પાકિસ્તાનમાં મધમીઠો આવકાર અપાયો હતો.

પણ એ બધા ઉપકારોનો બદલો એકસામટો વસૂલ કરવો હોય એ રીતે પાકિસ્તાનના સત્તાધીશો દાઉદની પાછળ પડ્યા હતા. દાઉદને તેની ઇમેજ ભારે પડી રહી હતી. દાઉદે કરાચીમાં પાણીની જેમ પૈસા વહાવીને બધાની આંખો આંજી નાખી હતી. ભવ્ય પાર્ટીઓ, મોંઘાંદાટ કપડાં, લોકો જોતા રહી જાય એવી વિદેશી કારનો કાફલો અને આલીશાન બંગલોઝ અને અબજો રૂપિયાની પ્રૉપર્ટીઝ. આ બધું જોઈને જ પાકિસ્તાની સત્તાધીશોની દાઢ સળકી હતી. થોડા સમય અગાઉ જ દાઉદે કરાચીમાં એક પ્લૉટ ખરીદ્યો હતો. 25 કરોડ રૂપિયાના એ પ્લૉટનો સોદો નક્કી થયો એ પછી દાઉદે બીજા જ દિવસે પાંચ કરોડ રૂપિયાનું ડાઉન પેમેન્ટ મોકલી આપ્યું ત્યારે કરાચીની રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટમાં ખળભળાટ મચી ગયો હતો.

પરંતુ અત્યારે તો દાઉદ ઇબ્રાહીમના દિમાગમાં ખળભળાટ મચી રહ્યો હતો. મુંબઈ સહિત ભારતભરમાંથી વર્ષે અબજો રૂપિયાની રકમ ખંડણીપેટે વસૂલ કરનારા દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાસે પાકિસ્તાની સત્તાધીશો દાઉદની પણ આંખ ફાટી જાય એવી અધધધ રકમની ખંડણી માગી રહ્યા હતા. દાઉદ ગૅન્ગ મુંબઈ અને બીજાં ભારતીય શહેરોમાંથી ‘પ્રોટેક્શન મની’ના નામે ખંડણીની રકમ ઉઘરાવે છે એવી જ રીતે પાકિસ્તાનના સત્તાધીશો પણ ‘પ્રોટેક્શન મની’ના ઓઠા હેઠળ જ દાઉદ પાસેથી ખંડણીની પઠાણી ઉઘરાણી કરી રહ્યા હતા. દાઉદ ગૅન્ગની ધમકીથી ગભરાઈને ખંડણી ચૂકવનારા હજારો માણસો જેવી જ અનુભૂતિમાંથી દાઉદ પસાર થઈ રહ્યો હતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમની જિંદગી મહારાષ્ટ્રના રત્નાગિરિ જિલ્લાના મુંબકે ગામ કે પછી મુંબઈની પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં જ સામાન્ય વ્યક્તિ તરીકે પસાર થઈ હોત તો હજારો માણસોએ દાઉદને અને દાઉદે પાકિસ્તાનને ખંડણી ચૂકવવાનો વારો આવ્યો ન હોત, પણ...

સૂડી વચ્ચે સોપારી જેવી હાલતમાં મુકાઈ ગયેલા ઇકબાલ શેઠ ઉર્ફે દાઉદ ઇબ્રાહીમનું મન અતીતમાં સરકી ગયું.

□

'ઇતના છોટા ઘર !'

'ચલો ચલો, જલદી કરો વર્ના રત્નાગિરી સે બમ્બઇ કી બસ નિકલ જાયેગી...'

*** * ***

શબ્બીર સિવાય બીજા કોઇને સમજાયું નહીં કે અબ્બુ અને અમ્મી કેમ રડી રહ્યા છે!

'ચલો ચલો, જલદી કરો, નહીં તો રત્નાગિરિ સે બમ્બઈ કી બસ નિકલ જાએગી.' મહારાષ્ટ્રના રત્નાગિરિ જિલ્લાના ખેડ તાલુકાના મુંબકે ગામમાં મુસ્લિમ યુવાન ઇબ્રાહીમ કાસકર ઉર્ફે ઇબ્રાહીમ શેખ તેની પત્ની અમીનાબાઈને કહી રહ્યો હતો. ઇબ્રાહીમ કાસકરને મુંબઈ પોલીસમાં કૉન્સ્ટેબલ તરીકે નોકરી મળી હતી અને તે પોતાના કુટુંબ સાથે મુંબઈમાં ઠરીઠામ થવા વતન છોડીને જઈ રહ્યો હતો. તેને વળાવવા માટે સગાંવહાલાં અને પાડોશીઓ ભેગાં થયાં હતાં. 1961માં મુંબકે જેવા પંદરસો-સત્તરસોની વસ્તીવાળા ગરીબ ગામમાંથી કોઈ યુવાન મુંબઈ રહેવા જાય અને એ પણ પોલીસમાં નોકરીમાં મેળવીને એ બહુ મોટી વાત હતી. ઇબ્રાહીમ કાસકરે મુંબકેથી 15 કિલોમીટર સુધી કાચા રસ્તા પર પ્રવાસ કરીને ખેડ અને ત્યાંથી રત્નાગિરિ પહોંચવાનું હતું. રત્નાગિરિથી 245 કિલોમીટરનો પ્રવાસ ખેડતાં સહેજે છથી સાત કલાકનો સમય લાગે. આમ તો ખેડ શહેર મુંબઈથી ગોવા જતાં નૅશનલ હાઇવેની અડોઅડ હોવાથી ત્યાંથી મુંબઈ જલદી પહોંચાય, પણ પત્ની અને બાળકો તથા થોડી ઘરવખરી સાથે મુંબઈ જવાનું હતું એટલે ઇબ્રાહીમ કાસકરે રત્નાગિરિથી મુંબઈ જવાનું પસંદ કર્યું. નબળી આર્થિક સ્થિતિને કારણે તેને મુંબકેથી મુંબઈ જવા માટે વાહન ભાડે કરવાનું પરવડે એમ નહોતું.

અમીનાબાઈ અને ઇબ્રાહીમ કાસકરને ભારે હૃદયે સગાંવહાલાંએ અને પાડોશીઓએ વિદાય આપી. ઇબ્રાહીમ કાસકરના ભાઈ ઇસાક કાસકરે અને મોહમ્મદ કાસકરે પણ મુંબઈ જઈ રહેલા ભાઈને ભેટીને

શુભેચ્છાઓ આપી. ભાઈઓ વચ્ચે વર્ષો સુધી આજુબાજુમાં રહેતાં ક્યારેક ઊંચા અવાજે બોલવાનું પણ થયું હોય, પરંતુ અત્યારે તો એક ભાઈ છેક મુંબઈ જઈ રહ્યો હતો. જોકે ઇબ્રાહીમ કાસકરની જેમ તેના બંને ભાઈ ઇસાક અને મોહમ્મદને એક વાતની ધરપત હતી કે તેમના મોટા ભાઈ અહમદ કાસકર મુંબઈ રહેતા હતા. રોજગારીની શોધમાં અહમદ કાસકર પાંચ વર્ષ અગાઉ મુંબઈ ગયા હતા અને તેમણે જ પોલીસમાં ભરતીની જાહેરાત જોઈને ઇબ્રાહીમ કાસકરને મુંબઈ બોલાવ્યો હતો. નસીબજોગે અને મજબૂત શરીરજોગે કૉન્સ્ટેબલની ભરતીમાં ઇબ્રાહીમ કાસકરની પસંદગી થઈ હતી.

પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ તરીકે નોકરી મળ્યા પછી ઇબ્રાહીમ કાસકરે પોતાના કુટુંબને મુંબઈ લઈ આવવાનું નક્કી કર્યું હતું. આ અગાઉ તેણે મુંબઈના નાગપાડા વિસ્તારમાં એક નાનકડી રૂમ ભાડે રાખી લીધી હતી. મુંબઈ પોલીસમાં નોકરી મળ્યા પછી તેને તરત જ પોલીસ ક્વૉર્ટર્સમાં ક્વૉર્ટર મળી શકે એમ નહોતું એટલે તેણે મોટા ભાઈની મદદ લઈને ભાડાની રૂમ શોધી લીધી હતી. ભાડેથી રૂમ મળી ગઈ એટલે બીજા જ દિવસે ઇબ્રાહીમ કાસકર પોતાના કુટુંબને મુંબઈ લઈ જવા માટે મુંબકે પહોંચી ગયો હતો.

ઇબ્રાહીમ કાસકર અને અમીનાબાઈ મુંબકેનું ઘર છોડતાં એક બાજુ દુઃખની લાગણી અનુભવી રહ્યાં હતાં તો બીજી બાજુ ઉજ્જવળ ભવિષ્યની આશાને કારણે મુંબઈ જવાનો ઉત્સાહ પણ તેમને હતો. જોકે ઘર છોડીને રવાના થતી વખતે મુંબઈ જવાના ઉત્સાહ પર ગામ અને ઘર છોડવાના વિષાદની લાગણીએ થોડા કલાકો માટે કબજો જમાવી લીધો હતો. ઇબ્રાહીમ કાસકર અને અમીનાબાઈનાં સંતાનો મુંબઈ જવા માટે થનગની રહ્યાં હતાં. તેઓ માતા-પિતાની મનોવેદનાથી અજાણ હતાં. અમીનાબાઈ અને ઇબ્રાહીમ કાસકરના ચાર દીકરા શબ્બીર, દાઉદ, નૂરા અને ઇકબાલ તથા બે દીકરી સૈયદા અને હસીના નવાં કપડાં પહેરીને તૈયાર થઈ ગયાં હતાં અને બધાને 'આવજો આવજો' કહી રહ્યાં હતાં.

સગાંવહાલાં અને પાડોશી જાતભાતની ભલામણો કરી રહ્યાં હતાં અને તેમની લાગણી દર્શાવી રહ્યાં હતાં. તેમનાથી છૂટા પડવાનું મન થતું નહોતું, પણ સમય થઈ ગયો હતો એટલે ઘરેથી નીકળ્યા વિના છૂટકો નહોતો. છેવટે હૈયું કઠણ કરીને ઇબ્રાહીમ કાસકરે પત્ની અમીનાબાઈને કહ્યું, 'ચલો ચલો, જલદી કરો, નહીં તો રત્નાગિરિ સે બમ્બઈ કી બસ નિકલ જાએગી.' બધાની રજા લઈને અમીનાબાઈ અને ઇબ્રાહીમ કાસકર બાળકો સાથે એક ખેડૂતના ટ્રૅક્ટરમાં રત્નાગિરિ જવા રવાના થયાં ત્યારે તેમણે ઘર તરફ છેલ્લી નજર નાખી. અમીનાબાઈનું હૈયું ભરાઈ આવ્યું. ઇબ્રાહીમ કાસકરે તેને સાંત્વન આપ્યું, પણ એ વખતે ઇબ્રાહીમ કાસકરની આંખ પણ ભીની હતી. તેમના મોટા દીકરા શબ્બીર સિવાય બીજાં બાળકોને સમજાયું નહીં કે અબ્બા અને અમ્મી શા માટે રડી રહ્યાં છે, પણ માબાપના ચહેરા જોઈને તેઓ ધમાલમસ્તી અટકાવીને ચૂપ થઈ ગયાં.

‘ઇતના છોટા ઘર!’ શબ્બીર અને દાઉદ એકસાથે બોલી પડ્યા. મુંબઈના નાગપાડા વિસ્તારમાં ઇબ્રાહીમ કાસકરે ભાડે રાખેલી બખોલ જેવડી રૂમમાં પ્રવેશ કરતાંવેંત તેના બંને દીકરાઓને આંચકો લાગ્યો. મુંબકેમાં ઘર કંઈ ભવ્ય નહોતું, પણ બેઠા ઘાટના એ મકાનમાં બે રૂમ અને મોટું ફળિયું હતાં. એની સામે આવડા અમથા રૂમમાં રહેવાની કલ્પનાથી જ ઇબ્રાહીમ કાસકરના બંને મોટા દીકરા અપસેટ થઈ ગયા અને મુંબઈ આવવાનો તેમનો ઉત્સાહ ઓસરી ગયો. આના કરતાં તો મુંબકેમાં વધુ મજા હતી, તે બંનેએ મનોમન વિચાર્યું. મુંબકેમાં ફળિયામાં ધમાચકડી કરવાની અને ફળિયામાં જ ઉગાડેલા આંબાના ઝાડમાંથી આફૂસ કેરી તોડીને ખાવાથી માંડીને ગામના ધૂળિયા રસ્તાઓ પર દોડાદોડ કરવાની અને હમઉમ્ર છોકરાઓ સાથે રમવાની અને એવી બીજી ઘણી ક્ષણો શબ્બીર અને દાઉદને યાદ આવી ગઈ. એ વખતે શબ્બીર નવ વર્ષનો હતો અને દાઉદને છ વર્ષ પૂરાં થયાં હતાં.

બાળકોની પ્રતિક્રિયા જોઈને ઇબ્રાહીમ કાસકરે તેમને સમજાવ્યાં કે, ‘બેટા, યહાં તો થોડે દિનકે લિએ હી રહના હૈ. બાદ મેં સરકાર હમેં બડા મકાન દેગી ઔર હમ વહાં ચલે જાએંગે.’

પિતાની વાતથી દાઉદ અને શબ્બીર થોડા ટાઢા પડ્યા, પરંતુ થોડા દિવસ અહીં રહેવાની વાત તેમને અકળાવી રહી હતી. છ મહિના પછી ઇબ્રાહીમ કાસકરને વાડીબંદરના પોલીસ ક્વૉર્ટર્સમાં ક્વૉર્ટર મળી ગયું ત્યારે ઇબ્રાહીમ કાસકર અને અમીનાબાઈ કરતાં તેમના બે દીકરા વધુ ખુશ થઈ ગયા હતા. વાડીબંદરના પોલીસ ક્વૉર્ટર્સમાં ઇબ્રાહીમ કાસકરને મળેલું ક્વૉર્ટર કંઈ બહુ મોટું નહોતું, પણ એ ક્વૉર્ટર નાગપાડાની ખોબા જેવડી રૂમ કરતાં તો સો દરજ્જે સારું હતું. એ ક્વૉર્ટરમાં આમ તો ઠીક ઠીક કહી શકાય એવડો એક જ ઓરડો હતો, પણ એમાં પાર્ટિશન કરીને બે ભાગ પાડી દેવાયા હતા અને તો પણ નાગપાડાની પેલી સાંકડી રૂમ કરતાં તો એ બંને ઓરડા મોટા જ લાગતા હતા.

□

‘સ્મગલિંગ કા માલ આયેલા હૈ…’

“મેરા બાપ પુલિસમેં હૈ, દોસો રૂપિયા નીકાલો વર્ના…” શબ્બીર વેપારીને ધમકાવી રહ્યો હતો.

* * *

સ્મગલિંગનો માલ પકડાવી દેવાને મુદ્દે યુસુફ પટેલ અને હાજી મસ્તાન કટ્ટર દુશ્મન બની ગયા

ઈ.સ. 1966

ઇબ્રાહીમ કાસકર મુંબઈ પોલીસમાં જોડાયા પછી ઉપરીઓનો વિશ્વાસ સંપાદિત કરીને હેડ કૉન્સ્ટેબલ બની ચૂક્યો હતો. તેની પહેલાં મુંબઈ રહેવા આવી ગયેલા અને નાનોમોટો ધંધો કરતા તેના મોટા ભાઈ અહમદ કાસકર કરતાં ઇબ્રાહીમને મુંબઈ વધુ ફળ્યું હતું. જોકે ઇબ્રાહીમ કાસકર પાસે બહુ પૈસા જમા નહોતા થઈ ગયા, પણ તેણે ઘણા સંબંધો વિકસાવ્યા હતા અને પોતાનો ભાઈ પોલીસમાં છે એવું કહીને અહમદ કાસકર પણ ગૌરવની લાગણી અનુભવતા હતા.

મુંબઈ પોલીસની બ્રાન્ચના હેડ કૉન્સ્ટેબલ ઇબ્રાહીમ કાસકરે તેના દીકરાઓ શબ્બીર, દાઉદ, નૂરા અને ઇકબાલને નાગપાડાની અહમદ સેઇલર સ્કૂલમાં ભણવા મૂક્યા હતા. શબ્બીર અને દાઉદને ભણવા કરતાં ધમાલમસ્તીમાં વધુ રસ હતો. નૂરા અને ઇકબાલ હજી ત્રીજા અને પહેલા ધોરણમાં ભણતાં બચ્ચાં હતાં. શબ્બીરના મનમાં ભૂત ભરાઈ ગયું હતું કે ભણીગણીને પૈસા ભેગા ન કરી શકાય, પૈસા કમાવા માટે તો હિંમત જોઈએ. શબ્બીરના મિત્રો તેના જેવા તોફાની બારકસો હતા અને એમાંના કોઈ મિત્રે જ શબ્બીરના દિમાગમાં વિચાર રોપ્યો હતો કે તારા બાપા તો પોલીસવાળા છે, તેમના નામથી વેપારીઓને

દબડાવીને બે પૈસા કમાઈ લે. હજી મૂછનો દોરો ફૂટી રહ્યો હતો એવા શબ્બીરના ગળે એ વાત ગરમ શીરાની જેમ ઊતરી ગઈ અને પંદર વર્ષની ઉંમરે તેણે 'કમાણી' શરૂ કરવાનો પ્રયાસ આદર્યો. બે-ચાર વેપારીઓ પાસેથી પૈસા મળ્યા એટલે તેની હિંમત ખૂલી ગઈ. તેણે વેપારીઓ પાસેથી હપ્તા ઉઘરાવવાનું શરૂ કરી દીધું. દીકરાને આડી લાઇને ચડતો અટકાવવા માટે ઇબ્રાહીમ કાસકરે વચલો રસ્તો કાઢ્યો. શબ્બીર કંઈ કમાતો પણ થાય અને પોલીસની નજરમાં ગુનેગાર ઠરવાને બદલે પોલીસની સાથે કામ કરતો થાય એવી ગોઠવણ તેણે કરી આપી.

ઈ.સ. 1969

'સા'બ નાગપાડા મેં સ્મગલિંગ કા માલ આયેલા હૈ,' મુમ્બૈયા ટપોરી ભાષામાં શબ્બીર એક પોલીસ ઑફિસરને માહિતી આપી રહ્યો હતો. પોલીસ ઑફિસરે તેને ધ્યાનથી સાંભળ્યો અને પછી પચાસ રૂપિયાની નોટ પકડાવીને રવાના કર્યો. શબ્બીર કાસકર હવે ખબરી બની ગયો હતો. કૉન્સ્ટેબલ પિતાએ તેને ખબરી તરીકે 'ધંધે' વળગાડી દીધો હતો. શબ્બીરને પણ આ કામ ફાવી ગયું અને દાઉદ થોડો મોટો થયો એટલે તે પણ પોલીસનો ખબરી બની ગયો. દાઉદ પણ પંદરમા વર્ષે 'કમાતો' થઈ ગયો હતો. દાઉદ મોટો થયો એટલે શબ્બીરે દાઉદ સાથે મળીને પાર્ટટાઇમ હપ્તાવસૂલીનો ધંધો ફરી શરૂ કરી દીધો. દાઉદ અને શબ્બીર ભાઈ કરતાં પણ ભાઈબંધ જેવા વધુ લાગતા હતા. તે બંને મોટા ભાગે સાથે જ જોવા મળતા હતા. વાતવાતમાં મારામારી કરવી, વેપારીઓને ધમકાવીને પૈસા પડાવવા અને કોઈના બાકી પૈસા વસૂલ કરી દેવા જેવી 'પ્રવૃત્તિ' કાસકર ભાઈઓને ફાવી ગઈ હતી. પોલીસના ખબરી તરીકે પોલીસ અધિકારીઓ સાથે તેમની ઊઠબેસ હોવાથી વેપારીઓ પણ તેમનાથી ગભરાતા હતા. બીજી બાજુ હેડ કૉન્સ્ટેબલ ઇબ્રાહીમ કાસકરને પણ તેના બંને દીકરાઓમાં સુધારાનો બહુ અવકાશ ન જણાતાં તેણે 'પ્રૅક્ટિકલ' બનીને આંખ આડા કાન કરવા માંડ્યા હતા.

'પ્રૅક્ટિકલ' બનેલા ઇબ્રાહીમ કાસકરે હાજી મસ્તાનની મદદથી દીકરાઓને 'સેટ' કરવાનો પ્રયાસ હાથ ધર્યો. તેણે ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારમાં શબ્બીરને વિદેશી ચીજવસ્તુઓની નાનકડી દુકાન શરૂ કરી આપી. જોકે એ દુકાનમાંય શબ્બીરનો ટાંટિયો લાંબો સમય ટક્યો નહીં. ઊલટું એ દુકાનને કારણે દાઉદ-શબ્બીરને એક નવી દિશા મળી ગઈ. હાજી મસ્તાનના માણસો પાસેથી વિદેશી ચીજવસ્તુઓ ખરીદીને વેચવાને બદલે વધુ સહેલાઈથી પૈસા કમાવાનો રસ્તો તેમને મળી ગયો અને શબ્બીર-દાઉદે ગોદીમાંથી સામાન ચોરીને વેચી મારવાનો 'બિઝનેસ' શરૂ કરી દીધો.

1960ના દાયકામાં હાજી મસ્તાન, યુસુફ પટેલ અને કરીમ લાલા સ્મગલિંગના ખાં ગણાતા હતા. 1960ના દાયકાના ઉત્તરાર્ધમાં વરદરાજન મુદલિયાર ઉર્ફે વર્દાભાઈ પણ મોટા ગજાના સ્મગલર તરીકે

ઊભરી આવ્યો. હાજી મસ્તાન અને યુસુફ પટેલ સોનાચાંદીની દાણચોરીનો ગોરખધંધો કરીને ધૂમ પૈસા કમાઈ રહ્યા હતા તો કરીમ લાલા અફઘાનિસ્તાનથી ડ્રગ્સ (કેફી દ્રવ્યો)નું સ્મગલિંગ કરીને માલદાર બન્યો હતો. કરીમ લાલાનો બીજો મોટો ધંધો વેપારીઓના બીજા વેપારીઓ પાસેથી લેણા નીકળતા પૈસા વસૂલ કરી આપવાનો પણ હતો. વરદરાજન મુદલિયારે સોનાચાંદીની સાથે વિદેશી કાપડના સ્મગલિંગનું નેટવર્ક ઊભું કર્યું હતું.

ઇબ્રાહીમ કાસકરનો પરિચય હાજી મસ્તાન સાથે થયો ત્યારે તે ગરીબ પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ હાજી મસ્તાનથી અંજાઈ ગયો. હાજી મસ્તાનને મળ્યા પછી તેણે દીકરાઓ પાસે હાજી મસ્તાન વિશે વાતો કરી એટલે શબ્બીર અને દાઉદના મનમાં હાજી મસ્તાનની છબિ રોલમૉડલ તરીકે ઊપસવા લાગી. એ દરમિયાન હાજી મસ્તાન અને યુસુફ પટેલ વચ્ચે દુશ્મની થઈ ગઈ હતી. હાજી મસ્તાનનો દાણચોરીનો માલ આવવાનો હોય ત્યારે યુસુફ પટેલ એના વિશે માહિતી મેળવી લેતો હતો. યુસુફ પટેલે હાજી મસ્તાનની ટોળીમાંથી કેટલાક માણસોને ફોડી નાખ્યા હતા. એ માણસો હાજી મસ્તાનના સ્મગલિંગના માલની ડિલિવરી કઈ જગ્યાએ અને ક્યારે થવાની છે એ માહિતી પહોંચાડી દેતા. યુસુફ પટેલ એ માહિતી પોલીસ સુધી પહોંચાડી દેતો અને જ્યારે હાજી મસ્તાનના સ્મગલિંગના માલની ડિલિવરી થતી હોય ત્યારે જ પોલીસની ટીમ ત્રાટકતી અને હાજી મસ્તાનને આર્થિક ફટકો પડતો.

યુસુફ પટેલે આ જ ખેલ કરીમ લાલા સાથે પણ કર્યો હતો એટલે કરીમ લાલા પણ યુસુફ પટેલને પાઠ ભણાવવાનો મોકો શોધતો હતો. એ દરમિયાન જ હાજી મસ્તાને યુસુફને ખતમ કરવા માટે કરીમ લાલાની પઠાણ ગૅન્ગના ગુંડાઓ માગ્યા. એ માટે હાજી મસ્તાને કરીમ લાલાને પૈસા પણ આપ્યા. એટલે કરીમ લાલા માટે તો 'ભાવતું'તું ને વૈદે કીધું' જેવો ઘાટ થયો. કરીમ લાલાએ અફઘાનિસ્તાનથી ખાસ બે પઠાણને બોલાવ્યા. તેમણે સ્મગલર યુસુફ પટેલને ગોળીએ દેવાનો હતો અને પછી પાછા અફઘાનિસ્તાન ભેગા થઈ જવાનું હતું. કરીમ લાલાના આયાતી પઠાણ ગુંડાઓએ ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારમાં યુસુફ પટેલ પર ગોળીબાર કર્યો, પણ નસીબનો બળૂકો યુસુફ પટેલ બચી ગયો. એ હુમલામાં યુસુફ પટેલનો બૉડીગાર્ડ કમોતે મરી ગયો.

આવી બધી વાતો જાણીને શબ્બીર અને દાઉદનો હાજી મસ્તાન પ્રત્યેનો અહોભાવ વધતો જતો હતો. જોકે એ ઘટના પછી થોડા દિવસ બાદ હિન્દી ફિલ્મને ટક્કર મારે એવું દૃશ્ય દક્ષિણ મુંબઈના ડોંગરી વિસ્તારમાં સર્જાયું.

કરીમ લાલાના ભાડૂતી ગુંડાઓ યુસુફ પટેલને મારી ન શક્યા એટલે હાજી મસ્તાન ધૂંધવાઈ ઊઠ્યો હતો અને બીજી બાજુ યુસુફ પટેલ હજી બેધડક મુંબઈમાં ફરી રહ્યો હતો. યુસુફ બચી ગયો એથી હાજી મસ્તાનનું ખુન્નસ બેવડાઈ ગયું હતું. એવામાં એક દિવસ હાજી મસ્તાન અને યુસુફ પટેલ ડોંગરીના

મેઇન રોડ પર સામસામે આવી ગયા. યુસુફ પટેલ તેના એક મિત્રને મળીને બહાર આવ્યો હતો અને તે પોતાની વિદેશી કારમાં બેસવા જતો હતો ત્યારે જ હાજી મસ્તાન વિરુદ્ધ દિશામાંથી કારમાં આવી રહ્યો હતો. હાજી મસ્તાનનું ધ્યાન યુસુફ પટેલ પર પડ્યું અને તેના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાને પહોંચી ગયો. કાર અટકાવીને હાજી મસ્તાન બહાર નીકળ્યો. તેણે યુસુફ પટેલને પડકાર્યો. યુસુફ પટેલે પણ હાજી મસ્તાનને ગાળ ચોપડાવી સામો જવાબ વાળ્યો. તેમનો ઝઘડો જોઈને રસ્તાની બંને બાજુ મોટું ટોળું જમા થઈ ગયું. હિન્દી ફિલ્મોમાં ઢિશૂમ ઢિશૂમ શરૂ કરતાં પહેલાં ડાયલૉગબાજી થાય એ રીતે બંનેએ એકબીજાને મણમણની ચોપડાવી. થોડી વાર સામસામે હાકલાપડકારા થયા એ પછી અચાનક હાજી મસ્તાને શર્ટ નીચે કમરમાં ભરાવેલી પિસ્તોલ બહાર કાઢીને યુસુફ સામે તાકી ત્યારે બીજા માણસોની સાથે આ તમાશો જોવા દોડી આવેલા શબ્બીરનાં રૂંવાડાં ખડાં થઈ ગયાં.

□

‘યુસુફ સા’બ કા દોસ્ત !’

યુસુફ પટેલ ચિત્તા જેવી ચપળતાથી છલાંગ મારીને જમીનસરસો થઇ ગયો!

* * *

દિલીપકુમાર જેવા આલા દરજ્જાના અભિનેતાને હાજી મસ્તાન સામે કુરનીશ બજાવતા જોઈને શબ્બીર અને દાઉદને શેર લોહી ચડી જવા જેવી લાગણી થતી હતી!

યુસુફ પટેલ પણ પોતાની સાથે વિદેશી પિસ્તોલ રાખતો હતો, પણ હાજી મસ્તાને આંખના પલકારામાં પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી એટલે યુસુફ પટેલને તેની પિસ્તોલનો ઉપયોગ કરવાની તક મળી નહીં. હાજી મસ્તાને બીજી જ ક્ષણે ગોળી છોડી, પણ યુસુફ પટેલ ચિત્તા જેવી ચપળતાથી છલાંગ લગાવીને જમીનસરસો થઈ ગયો. એ દિલધડક દૃશ્ય નજરે જોનારાઓની આંખો પહોળી થઈ ગઈ. ઝનૂન સાથે હાજી મસ્તાને ભોંભેગા થઈ ગયેલા યુસુફ પટેલ પર બીજી ગોળી છોડી, પરંતુ યુસુફ પટેલે આળોટીને એ ગોળીનું નિશાન પણ ચૂકવી દીધું. હાજી મસ્તાને ગોળી છોડવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું, પણ યુસુફ પટેલની જિંદગી લાંબી હશે એટલે તે હાજી મસ્તાનની પિસ્તોલમાંથી છૂટેલી ગોળીનું નિશાન બનતાં રહી ગયો. યુસુફ આળોટતો આળોટતો કાર પાસે પહોંચ્યો અને કારમાં બેસીને નાસી છૂટ્યો. હાજી મસ્તાને પિસ્તોલમાં બચેલી છેલ્લી ગોળી પણ વાપરી નાખી, પરંતુ યુસુફ પટેલ બાલ બાલ બચીને ભાગી છૂટ્યો.

આ ઘટના પછી જોકે યુસુફ પટેલ ગભરાઈ ગયો અને મુસ્લિમ સમાજનાં કેટલાંક મોટાં માથાંને વચ્ચે રાખીને તેણે હાજી મસ્તાન સાથે સમાધાન કરી લીધું. યુસુફ પટેલે હાજી મસ્તાનને જૂના હિસાબના 25 લાખ રૂપિયા આપવાના બાકી હતા એ પણ ડાહ્યાડમરા બનીને ચૂકવી દીધા અને ફરી એક વાર હાજી

મસ્તાન અને યુસુફ પટેલ દોસ્ત બની ગયા. ફરી એક વાર બંને જાહેરમાં એકસાથે દેખાવા માંડ્યા. જાની દુશ્મન બનીને રસ્તા પર એકબીજાની સામે ઘુરકિયાં કરનારા બંને સ્મગલરે એકબીજાના ખભા પર હાથ મૂકીને તસવીરો ખેંચાવી. જેમણે હાજી મસ્તાનને યુસુફ પટેલ પર ગોળી છોડતાં જોયો હતો એવા માણસોને એ બંનેની દોસ્તી જોઈને આશ્ચર્ય થયું હતું, પણ હાજી મસ્તાન અને યુસુફ પટેલ તો જાણે કંઈ બન્યું જ ન હોય એ રીતે વર્તી રહ્યા હતા.

●—●—●—●

હાજી મસ્તાન પ્રત્યે શબ્બીર અને દાઉદ અહોભાવની લાગણી અનુભવતા થઈ ગયા હતા અને મસ્તાનની 'કારકિર્દી'ની શરૂઆતનાં વર્ષોની જેમ શબ્બીર અને દાઉદ પણ ગોદીમાં (બંદરમાં) પગપેસારો કરી રહ્યા હતા. શબ્બીર-દાઉદ હાજી મસ્તાનને માનની લાગણીથી જોતા હતા એનું બીજું કારણ પણ હતું. શબ્બીર-દાઉદને હિન્દી ફિલ્મો જોવાનો ગાંડો શોખ હતો અને હિન્દી ફિલ્મોના કલાકારો પ્રત્યે તેમને અદમ્ય આકર્ષણ હતું; પરંતુ હિન્દી ફિલ્મોના કલાકારો સુધી પહોંચવાનું તો ઠીક, તેમને નજરે જોવાનું પણ શબ્બીર-દાઉદ માટે શક્ય નહોતું. બીજી બાજુ હાજી મસ્તાનનો હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં ભારે દબદબો હતો. સામાન્ય માણસો ફિલ્મ-કલાકારોને મળીને ધન્ય થઈ ગયા હોય એવી લાગણી અનુભવતા હોય, પણ ફિલ્મ-કલાકારો હાજી મસ્તાન સાથે દોસ્તી રાખવામાં ગૌરવની લાગણી અનુભવતા હતા. હાજી મસ્તાનના ઘરે વારતહેવારે ફિલ્મ-કલાકારો મોંઘીદાટ વિદેશી કારમાં આવતા. એ ફિલ્મ-કલાકારોની એક ઝલક દૂરથી જોવા માટે જુવાનિયાઓ પડાપડી કરતા. એ જોઈને શબ્બીર-દાઉદને હાજી મસ્તાનની ઈર્ષા થતી હતી.

પૈસા કમાવાના વળગણ અને ફિલ્મ-કલાકારો પ્રત્યેના આકર્ષણને કારણે શબ્બીર અને દાઉદ હાજી મસ્તાનની નજીક જવાનો મોકો શોધવા લાગ્યા. એ દરમિયાન જોકે તેમની 'પ્રવૃત્તિ' ચાલુ જ હતી. શબ્બીર અને દાઉદની 'પ્રવૃત્તિ'ને કારણે તેમની 'ખ્યાતિ' પ્રસરી રહી હતી અને એ 'ખ્યાતિ' હાજી મસ્તાન સુધી પણ પહોંચી ગઈ હતી. હાજી મસ્તાને શબ્બીર અને દાઉદનું 'હીર' પારખીને તેમને પોતાની સાથે લઈ લીધા. શબ્બીર અને દાઉદે હાજી મસ્તાનની સાથે કામ કરવાનું હોંશે હોંશે સ્વીકારી લીધું. તેમને બે ફાયદા થયા હતા. એક તો વધુ પૈસા મળવા માંડ્યા હતા અને બીજી તરફ હાજી મસ્તાની સાથે રહેવાને કારણે જે ફિલ્મ-સિતારાઓ આસમાનના સિતારા જેટલા દૂર લાગતા હતા તેમને નજીકથી જોવાનો, મળવાનો અને ક્યારેક હાથ મિલાવવાનો અવસર પણ તેમને મળતો હતો. નવા નિશાળિયા સમા ફિલ્મ-કલાકારોથી માંડીને દિલીપકુમાર જેવા આલા દરજ્જાના કલાકારો પણ હાજી મસ્તાનને કુર્નિશ બજાવવા આવતા હતા. હાજી મસ્તાન દિલીપકુમારને 'યુસુફસા'બ' કહીને બોલાવતો હતો.

ફિલ્મ-કલાકારોને હાજી મસ્તાન સાથે લળીલળીને વાતો કરતા જોઈને શબ્બીર અને દાઉદને લેવાદેવા વિના શેર લોહી ચડી જતું. ફિલ્મ-કલાકારોને હાજી મસ્તાનની ખુશામત કરતા જોઈને શબ્બીર-દાઉદને લાગતું કે તેઓ બૉલીવુડ કરતાં પણ ઉપરની કક્ષામાં બેઠા છે.

જોકે તેમની આર્થિક સ્થિતિ હજી સારી કહેવાય એવી નહોતી. કાસકર કુટુંબ હજી નાનકડા ઘરમાં જ રહેતું હતું. ઇબ્રાહીમ કાસકરે વાડીબંદરનું પોલીસ ક્વૉર્ટર છોડીને ડોંગરીની પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં દસ બાય દસની ઓરડી લીધી હતી અને લાકડાના પાર્ટિશન દ્વારા એના બે ભાગ કર્યા હતા. જોકે હવે ઇબ્રાહીમ કાસકરનું કુટુંબ મોટું થઈ ગયું હતું. ઇબ્રાહીમ કાસકર પર હવે બાર સંતાનોની જવાબદારી હતી. શબ્બીર, દાઉદ, નૂરા અને ઇકબાલ ઉપરાંત અન્ય ત્રણ પુત્રો અનીસ, મુસ્તકીન અને હુમાયુ તથા પાંચ પુત્રીઓ સૈયદા, હસીના, ઝૈતૂન, ફરઝાના અને મુમતાઝ. એમાંથી શબ્બીર અને દાઉદ ‘કમાતા’ થયા હતા.

પણ પાકમોડિયા સ્ટ્રીટની ઓરડીમાંથી મોટા ઘર સુધી પહોંચવા જેટલી રકમ હજી કાસકર કુટુંબ પાસે જમા થઈ નહોતી. શબ્બીર અને દાઉદનાં માતા-પિતા અમીનાબાઈ અને ઇબ્રાહીમ કાસકર જોકે સંતોષી જીવ હતાં. તેઓ પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં પોતીકી ઓરડી ખરીદી શક્યાં એથી તેમને સંતોષ હતો; પણ ઉત્તર ગુજરાતના પાકમોડિયા ગામમાં જન્મેલા, સંત જેવા પરોપકારી શેખ અબ્દુલ પાકમોડિયા, જેમના નામ પરથી આ રસ્તાનું નામ પડ્યું હતું એ પાકમોડિયા સ્ટ્રીટના નાનકડા ઘરમાં શબ્બીર અને દાઉદને ગૂંગળામણ થતી હતી એટલે તે બંને મોટા ભાગે ઘરની બહાર જ ફરતા રહેતા હતા.

ચિક્કાર પૈસા કમાઈને મોટું ઘર ખરીદવાનાં અને ફિલ્મ-કલાકારો વચ્ચે મહાલવાનાં સપનાં જોઈ રહેલા શબ્બીર અને દાઉદને હાજી મસ્તાનમાં તારણહારનાં દર્શન થઈ રહ્યાં હતાં. હાજી મસ્તાન તેમના જીવનમાં ‘હીરો’ જેટલું મહત્ત્વ ધરાવતો થઈ ગયો હતો અને તેનો પડ્યો બોલ ઝીલવા માટે શબ્બીર અને દાઉદ ખડે પગે તૈયાર રહેવા લાગ્યા.

એ દરમિયાન હાજી મસ્તાનના જીવનમાં એક ફિલ્મ-હિરોઇન સર્વસ્વ બની ગઈ હતી.

□

‘તેરા બાપ, નૌકર થા’

"કરીમ લાલા સે તો અપના ઘર જૈસા રિશ્તા હૈ ઔર સમદ તો મેરે ભાઈ જૈસા હૈ..."

*** * ***

બીજી જ ક્ષણે અમીરઝાદા ટેબલ ઊથલાવીને બિયરની ફૂટેલી બોટલ સાથે શબ્બીર તરફ ધસ્યો!

શબ્બીર અને દાઉદ જેને રિયલ લાઇફનો હીરો માનતા હતા તે હાજી મસ્તાન હિરોઇન મધુબાલાના પ્રેમમાં પડ્યો હતો. અલબત્ત, એ પ્રેમ એકતરફી હતો. હાજી મસ્તાન મનોમન મધુબાલાને ચાહતો હતો. હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રી સાથેના સંપર્કને કારણે હાજી મસ્તાન મધુબાલાને બે વાર અલપઝલપ મળ્યો હતો, પણ મધુબાલાને જીવનસંગિની બનાવવાનું તો તેના માટે આકાશકુસુમવત્ કે મૃગજળ પામવા સમાન હતું. જોકે પોતાના પ્રેમનો એકરાર મધુબાલા સામે કર્યા વિના હાજી મસ્તાન તેને પ્રેમ કરતો રહ્યો હતો.

23 ફેબ્રુઆરી 1969ના દિવસે મધુબાલા બીમારીથી પીડાઈને મૃત્યુ પામી ત્યારે હાજી મસ્તાન શોકમગ્ન બની ગયો હતો. તે બે દિવસ સુધી કોઈને પણ મળ્યો નહોતો અને તેના બંગલાના એક રૂમમાં પુરાઈને ફાઇવફાઇવફાઇવ સિગારેટ ફૂંકતો રહ્યો હતો. હાજી મસ્તાન ચેઇનસ્મોકર હતો અને મોટા ભાગે તે સિગારેટ ફૂંકતો જોવા મળતો હતો.

શબ્બીર અને દાઉદને તેમના પિતા ઇબ્રાહીમ કાસકરે એક વાર હાજી મસ્તાનના જીવનની કહાણી સંભળાવી હતી. એ જાણ્યા પછી તો શબ્બીર અને દાઉદ હાજી મસ્તાન પ્રત્યે વધુ માન ધરાવતા થઈ ગયા હતા.

મહમ્મદ મસ્તાન મિર્ઝા ઉર્ફે હાજી મસ્તાનનો જન્મ અત્યંત ગરીબ અને ખૂબ જ ધાર્મિક એવા એક મુસ્લિમ કુટુંબમાં થયો હતો. મહમ્મદ મસ્તાન મિર્ઝાના પિતાએ દીકરાનું નામ બૅન્ગલોરની દરગાહ સતકુરી મસ્તાન પરથી પાડ્યું હતું.

દક્ષિણ મુંબઈમાં ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારની એક ચાલીમાં દારુણ ગરીબી વચ્ચે ઊછરેલા મસ્તાને કિશોરાવસ્થામાં જ કૂલી બની જવું પડ્યું હતું. મુંબઈના ડૉકયાર્ડમાં એક દાયકા સુધી કૂલી તરીકે ગધ્ધાવૈતરું કર્યા પછી પચાસના દાયકાની શરૂઆતમાં મસ્તાને ડૉકયાર્ડમાં ઊંધાચત્તા ખેલ શરૂ કર્યા. તેણે ડૉકયાર્ડમાંથી નાની નાની ચોરીચપાટી શરૂ કરી. વિદેશોથી જહાજ દ્વારા મુંબઈ આવતો સામાન એના માલિકો સુધી પહોંચે એ પહેલાં એમાંથી ઘણો માલ સગેવગે કરવાની ફાવટ મસ્તાનને આવી ગઈ. થોડા સમયમાં જ તેણે પોતાની નાનકડી ટોળી જમાવી દીધી.

પચાસના દાયકાના ઉત્તરાર્ધમાં હાજી મસ્તાને સ્મગલિંગનો 'ધંધો' શરૂ કરી દીધો. એ વખતે મુંબઈના કેટલાક મારવાડી અને ગુજરાતી શેઠિયાઓ દાણચોરીનો કસબ અજમાવતા હતા અને ડૉકયાર્ડમાં દોઢ દાયકો વિતાવ્યા પછી હાજી મસ્તાન તેમની પ્રવૃત્તિઓથી સારી રીતે વાકેફ થઈ ગયો હતો. હાજી મસ્તાનને સ્મગલિંગમાં રસ હતો, પરંતુ તેણે નાના પાયે દાણચોરી નહોતી કરી. દાણચોરી શરૂ કર્યા પછી બહુ ઝડપથી હાજી મસ્તાને તેનું સ્મગલિંગ નેટવર્ક વિસ્તારી દીધું. 1960માં તેનો પરિચય કરીમ લાલા સાથે થયો એટલે મસ્તાન માટે તો જાણે 'સોનામાં સુગંધ' ભળવા જેવું થયું. કરીમ લાલાનો 'મેનપાવર' અને 'મસલપાવર' મળ્યો એટલે હાજી મસ્તાન વધુ મજબૂત બની ગયો અને પછીનાં બે વર્ષમાં તો તેણે વૉર્ડન રોડ વિસ્તારમાં મોટો ફ્લૅટ ખરીદી લીધો.

સ્મગલિંગનો ગોરખધંધો શરૂ કર્યા પછી હાજી મસ્તાને બહુ ઝડપથી 'પ્રગતિ' કરી હતી. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં સૌપ્રથમ 'ભાઈ'નું બિરુદ મસ્તાને મેળવ્યું હતું. જોકે કરોડપતિ થઈ ગયા પછી પણ હાજી મસ્તાન બૉમ્બે ડૉકને ભૂલ્યો નહોતો. તેની સાથે ડૉકયાર્ડમાં કાળી મજૂરી કરનારા કૂલીઓને મળવા માટે તે ઘણી વાર ડૉકયાર્ડમાં જતો હતો અને તેના પરિચિત કૂલીઓને મદદ કરતો રહેતો હતો. હાજી મસ્તાન સ્મગલર બનીને કરોડપતિ થઈ ગયો એ પછી પણ ડૉકયાર્ડનો કોઈ પણ કૂલી તેને ગમે ત્યારે બેધડક મળવા જઈ શકતો હતો.

કેટલાક ગરીબ કૂલીઓનાં સંતાનોના લગ્નપ્રસંગે હાજી મસ્તાન હાજરી આપતો અને એ લગ્નપ્રસંગ સારી રીતે પાર પડે એ માટે આર્થિક સહાય પણ કરતો. મસ્તાને ડૉકયાર્ડમાંના કેટલાક હોશિયાર કૂલીઓને પોતાના નેટવર્કમાં સમાવીને તેમની જિંદગી બદલી નાખી હતી.

હાજી મસ્તાન ચિક્કાર પૈસા કમાયો એ સાથે તેને કેટલીક બૂરી લતો પણ લાગી હતી. યુસુફ પટેલથી માંડીને યુસુફ ખાન એટલે કે યુસુફસાબ કે દિલીપકુમાર અને કરીમ લાલા સુધીના અનેક અંગત મિત્રો

તેના જીવનમાં આવી ગયા હોવા છતાં તેના જીવનમાં ભારે ખાલીપો હતો. આ ખાલીપો ભરવા તે પાન, સિગારેટ, દારૂ અને ડ્રગ્સના રવાડે ચડી ગયો હતો.

કિશોરાવસ્થામાં બબ્બે દિવસ સુધી ભૂખ્યા રહેલા મસ્તાને 'સફળતા' અને 'પૈસો' મળ્યા પછી દેશી બીડીને બદલે ફાઇવફાઇવફાઇવ સિગારેટ પીવાનું શરૂ કરી દીધું અને તેનું અનુકરણ કરીને અનેક 'ભાઈલોગ' ફાઇવફાઇવફાઇવ સિગારેટ પિતા થઈ ગયા હતા.

●—●—●—●

સાઠના દાયકાના અંત ભાગમાં હાજી મસ્તાનની ટોળકીમાં શબ્બીર અને દાઉદ ઉપરાંત અમીરઝાદા, સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલા તથા આલમઝેબનો ઉમેરો થયો હતો. એ બધા હાજી મસ્તાન માટે કામ કરતા હતા અને એકબીજાના ગાઢ મિત્રો હતા. શબ્બીર અને દાઉદ કોંકણી મુસ્લિમ હતા; જ્યારે અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને ઐયુબ લાલા પઠાણ હતા. એ ખેપાની જુવાનિયાઓ હાજી મસ્તાનની સાથે કરીમ લાલા માટે પણ કામ કરતા હતા. કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાન વચ્ચે દોસ્તી હતી એટલે તેમને એ જુવાનિયાઓ એકબીજા માટે કામ કરે એમાં કોઈ વાંધો નહોતો.

પણ એ જુવાનિયાઓની મહત્ત્વાકાંક્ષા અને એકબીજાથી આગળ નીકળી જવાની છૂપી સ્પર્ધા ખતરનાક વળાંક લઈ રહી હતી. કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાન એ જુવાનિયાઓને કોઈ 'અસાઇનમેન્ટ' સોંપે એ 'અસાઇનમેન્ટ'નું મહેનતાણું સોંપી દેતા હતા. જોકે કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાનને આ જુવાનિયાઓની 'હિંમત' અને 'મહેનત'થી જે રકમ મળતી એની સામે શબ્બીર અને દાઉદને કે અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને ઐયુબ લાલાને મળતી રકમ નજીવી રહેતી. એમ છતાં છૂટીછવાઈ ચોરીચપાટી કે હપ્તાવસૂલીમાંથી એ જુવાનિયાઓને જે રકમ મળતી એના કરતાં હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાનાં કામ પાર પાડવામાં મળતી રકમ અનેકગણી વધુ રહેતી.

એ ખેપાની જુવાનિયાઓમાં અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને ઐયુબ લાલા કરીમ લાલાની વધુ નજીક હતા.

કરીમ લાલાના ભાઈ રહીમ ખાનનો દીકરો સમદ ખાન જુવાન થઈ ગયો હતો અને તે કરીમ લાલાના 'કારોબાર'માં મદદરૂપ થવા લાગ્યો હતો. સમદ ખાન અમીરઝાદા, ઐયુબ લાલા અને આલમઝેબનો ગાઢ મિત્ર બની ગયો હતો.

સમદ ખાનની અને અમીરઝાદા ત્રિપુટીની દોસ્તી મજબૂત બની રહી હતી એ દરમિયાન એક ઘટના એવી બની ગઈ કે અમીરઝાદાને શબ્બીર-દાઉદ સાથે મોટો ઝઘડો થઈ ગયો.

●—●—●—●

1971ના ડિસેમ્બર મહિનાની એક રાત

‘કરીમ લાલા સે અપના તો ઘર જૈસા રિશ્તા હૈ ઔર સમદ તો મેરે ભાઈ જૈસા હૈ.’ અમીરઝાદા ગર્વ સાથે કહી રહ્યો હતો.

તે આલમઝેબ અને શબ્બીર સાથે નાગપાડાની એક હોટેલમાં દારૂ પી રહ્યો હતો. દાઉદ અને સૈયદ બાટલા પણ તેમની સાથે બેઠા હતા. અમીરઝાદાના દિમાગ પર શરાબની અસર થઈ હતી અને તે જાતજાતનાં બણગાં ફૂંકી રહ્યો હતો.

શબ્બીરે અને દાઉદે તેને થોડી વાર તો સહન કર્યો, પણ પછી રેકૉર્ડપ્લેયર પર રેકૉર્ડ ફરતી હોય ત્યારે પિન અટકી જાય તો એના એ જ શબ્દો કે સંગીતનો ટુકડો જ ફરી ફરીને સંભળાતા રહે એ રીતે અમીરઝાદા કરીમ લાલા સાથે તેના ઘનિષ્ઠ સંબંધ વિશેની વાતનું પુનરાવર્તન કરવા માંડ્યો એટલે અકળાઈને શબ્બીરે તેના મોં પર ચોપડાવી દીધું, ‘બસ બસ, બહુત હો ગયા. યે સબ બાતેં કિસી ઔર કો જાકે સુના. તેરા બાપ કરીમ લાલા કા નૌકર થા વો મુઝે માલૂમ હૈ...’

શબ્બીર આગળ કંઈ કહે એ પહેલાં અમીરઝાદાએ તેને ગંદી ગાળ ચોપડાવી અને પડકાર ફેંક્યો, ‘ક્યા બોલા તૂ? વાપસ બોલ કે દિખા. તેરી તો...’ અમીરઝાદાનો નશો અચાનક ઊતરી ગયો હતો. શબ્બીરે તેની દુખતી રગ પર જાણે હાથ મૂકી દીધો હતો.

અમીરઝાદાને ઉશ્કેરાયેલો જોઈને શબ્બીરે જાણે તેની દુખતી રગ પર મૂકેલો હાથ જોરથી દબાવતો હોય એ રીતે બમણા જોરથી બૂમ પાડીને કહ્યું, ‘તેરા બાપ કરીમ લાલા કા નૌકર થા નૌકર...’

શબ્બીરનો અવાજ સાંભળીને હોટેલમાં બેઠેલા બીજા બધાનું ધ્યાન પણ આ જુવાનિયાઓ તરફ ખેંચાયું.

અમીરઝાદાના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાને પહોંચી ગયો. એ વખતે તેના ટેબલ પાસેથી બિયરની બૉટલ સાથે પસાર થઈ રહેલા વેઇટરના હાથમાંથી બૉટલ આંચકીને તેણે બિયરની બૉટલ ટેબલની કિનારી પર ઝીંકીને ફોડી નાખી. હોટેલમાં બેઠેલા બધાના શ્વાસ અધ્ધર થઈ ગયા. બીજી ક્ષણે ટેબલ ઊથલાવીને હાથમાં ફૂટેલી બૉટલ સાથે અમીરઝાદા શબ્બીર તરફ ધસ્યો.

□

‘ક્યા ચીજ હૈ, યાર!’

અમીરઝાદા અને બીજા જુવાનિયાઓએ હાજી મસ્તાનની સલાહ માની હોત તો મુંબૈયા અંડરવર્લ્ડની લોહિયાળ ગૅન્ગવૉર શરૂ જ ન થઈ હોત!

* * *

ગભરાઈ ગયેલી યુવતી ઝડપથી આગળ વધી, પણ સૈયદ બાટલાએ દોડીને તેને પકડી પાડી!

અમીરઝાદા બિયરની બૉટલ ફોડીને શબ્બીર તરફ ધસ્યો એ જોઈને આલમઝેબ, સૈયદ બાટલા અને દાઉદના જીવ તાળવે ચોંટી ગયા; પણ દાઉદ ક્ષણના છઠ્ઠા ભાગમાં ભાઈના બચાવ માટે સાબદો થઈ ગયો. બીજી બાજુ મામલો ગંભીર રૂપ ધારણ કરી રહ્યો છે એ જોઈને સૈયદ બાટલા પણ અમીરઝાદા તરફ લપક્યો. સૈયદ બાટલાએ અમીરઝાદાને બાથ ભરી લીધી અને તેને શબ્બીર પર હુમલો કરતાં અટકાવ્યો, પરંતુ અમીરઝાદાની ઝનૂનભરી ગતિને કારણે અમીરઝાદા અને સૈયદ બાટલા જમીન પર પટકાયા. સૈયદ બાટલા અને આલમઝેબે અમીરઝાદાના હાથમાંથી બિયરની બૉટલ છોડાવી દીધી અને મામલો ઠંડો પાડ્યો. એ પછી થોડી સેકન્ડમાં બધા જુવાનિયા છૂટા પડી ગયા.

‘યે સબ મૈં ક્યા સુન રહા હૂં?’ હાજી મસ્તાન તેમના ઘરમાં અમીરઝાદા, આલમઝેબ, સૈયદ બાટલા અને દાઉદ-શબ્બીરને ઠપકો આપી રહ્યા હતા. આ જુવાનિયાઓ વચ્ચેના ઝઘડાની જાણ થઈ એટલે હાજી મસ્તાને તેમને બોલાવીને શાબ્દિક રીતે ઠમઠોરી નાખ્યા. હાજી મસ્તાનની છાપ શાંતિપ્રિય વ્યક્તિ તરીકેની હતી. યુસુફ પટેલે તેની સાથે ગદ્દારી કરી એટલે તેની સાથેની દુશ્મનાવટ સિવાય હાજી

મસ્તાનનું નામ ક્યારેય કોઈ હિંસક ઘટનામાં સંડોવાયું નહોતું. હાજી મસ્તાનના ઘરમાં વર્ષો સુધી દરરોજ દરબાર ભરાતો હતો અને એ દરબારમાં કોઈ પણ વ્યક્તિ ફરિયાદ લઈને જઈ શકતી હતી. હાજી મસ્તાને પોતાની રીતે ન્યાય તોળીને ગરીબ વર્ગની બહુ ચાહના મેળવી હતી.

જોકે હાજી મસ્તાનના દરબારમાં માત્ર ગરીબ માણસો ફરિયાદ લઈને જતા હતા એવું નહોતું. મધ્યમ વર્ગના માણસોથી માંડીને ભલભલા ચમરબંધીઓ પણ હાજી મસ્તાનના દરબારમાં જતા હતા અને ન્યાય મેળવવા હાજી મસ્તાન પાસે ધા નાખતા હતા. મુંબઈમાં એવો એક મોટો વર્ગ હતો જેની નજરમાં હાજી મસ્તાનનું રૉબિનહુડ જેવું સ્થાન હતું. હાજી મસ્તાનને ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના કલાકારો સાથે ગાઢ સંબંધ હતો તો સંજય ગાંધી અને રાજીવ ગાંધી સાથે પણ તેમને સંબંધ હતો. મહારાષ્ટ્રના અનેક રાજકારણીઓ હાજી મસ્તાનના અઝીઝ દોસ્ત હતા અને એ રાજકારણીઓ વારતહેવારે હાજી મસ્તાનના ઘરે પણ જતા હતા. હાજી મસ્તાનને ક્યારેક અખબારો છાંટા ઉડાડતાં હોવા છતાં તેની ઇજ્જત કરનારો બહોળો વર્ગ હતો અને એનું કારણ પણ હતું. તેણે ઘણા માણસોના જીવનમાં અંધારું ફેલાતાં અટકાવ્યું હતું. હાજી મસ્તાનના દરબારમાં જઈને કોઈ ધા નાખે કે મારી જુવાન દીકરીને પરણાવવાની છે અને ઘરમાં ફૂટી કોડી પણ નથી એટલે આખા કુટુંબ સાથે મારે ઝેર પીને જીવન ટૂંકાવી લેવાનો વારો આવ્યો છે, તો હાજી મસ્તાન તેને પહેલાં તો ઠપકારે કે, 'મરદ માણસ થઈને જીવન ટૂંકાવવાની વાત કરતાં તને શરમ નથી આવતી?' પણ પછી ઉદાર હાથે તેને આર્થિક સહાય આપીને દીકરીનાં લગ્ન રંગેચંગે કરાવી આપે.

આવા અનેક કિસ્સાઓને કારણે ઘણા ગરીબ માણસો હાજી મસ્તાનને ભગવાનની જેમ પૂજતા હતા. હાજી મસ્તાનના જીવનનું બીજું પાસું પણ જાણવા જેવું છે. હાજી મસ્તાનના જીવનના એ બીજા પાસા વિશે બહુ ઓછી વાતો બહાર આવી છે. હાજી મસ્તાનની સલાહ અમીરઝાદા અને દાઉદ તથા બીજા જુવાનિયાઓએ માની હોત તો મુંબઈમાં અને પછી દેશના અનેક વિસ્તારોમાં અને છેવટે હવે વિદેશોની ધરતી પર પણ જે લોહિયાળ ગૅન્ગવૉર ચાલી રહી છે એ શરૂ જ ન થઈ હોત. હાજી મસ્તાનની છાપ એક સમાધાનકારી વ્યક્તિ તરીકેની હતી અને એટલે જ અમીરઝાદા અને શબ્બીર વચ્ચે ઝઘડો થયો એટલે હાજી મસ્તાને તેમને બોલાવીને સમજાવટ આદરી હતી.

અમીરઝાદા અને બીજા જુવાનિયાઓ ગમે એટલા ખેપાની હોય, પણ હાજી મસ્તાન માટે તેમને બહુ માન હતું. એટલે નતમસ્તકે તેમણે હાજી મસ્તાનની શિખામણના શબ્દો સાંભળ્યા. છેવટે તેમણે હાજી મસ્તાનને વચન આપ્યું કે હવે પછી તેઓ ક્યારેય અંદર અંદર ઝઘડા નહીં કરે અને દોસ્તી ટકાવી રાખશે.

હાજી મસ્તાનની જેમ જ કરીમ લાલાએ પણ એ જુવાનિયાઓને ટપાર્યા અને ગઈ ગુજરી ભૂલીને

પાછા દોસ્ત બની જવાની સલાહ આપી. હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાની સલાહ પ્રમાણે આ જુવાનિયાઓ થોડો સમય તો પાક્કા ભાઈબંધ બની ગયા, પણ તેમની દોસ્તી ભવિષ્યમાં દુશ્મનીમાં પલટાશે એવું તેમના લલાટે લખ્યું હશે અને એ દોસ્તી દુશ્મનીમાં બદલી નાખવા માટે એક પત્રકાર અને એક રૂપાળી યુવતી નિમિત્ત બનશે એવી કલ્પના એ વખતે એ જુવાનિયાઓમાંથી કોઈને નહોતી.

'ક્યા ચીઝ હૈ યાર!'

સૈયદ બાટલાએ અમીરઝાદા અને આલમઝેબ સામે આંખ મીંચકારતાં કહ્યું. અમીરઝાદા અને આલમઝેબનું ધ્યાન સૈયદ બાટલાએ ઇશારો કર્યો એ તરફ ગયું. તેમની નજર એક સુંદર યુવતી પર સ્થિર થઈ ગઈ. સૈયદ બાટલાની આંખમાં તોફાન વંચાતું હતું. 'ઉઠા લે?' તેણે ટૂંકો સવાલ ફેંક્યો. અમીરઝાદાએ તેની સામે જોઈને ગંદું હાસ્ય વેર્યું અને આલમઝેબ પણ તેમની સાથે હસવામાં જોડાયો.

સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ જે. જે. જંક્શન પાસેથી એક હોટેલના રિસેપ્શન એરિયામાં બેઠા હતા. એ વખતે એક યુવતીને હોટેલમાં પ્રવેશતી જોઈને સૈયદ બાટલાએ ટિપ્પણી કરી અને અમીરઝાદા તથા આલમઝેબે એમાં સૂર પુરાવ્યો. સૈયદ બાટલા સોફા પરથી ઊભો થઈને આગળ વધ્યો. પેલી યુવતી તેનો ઇરાદો કળી ગઈ હોય એમ ઝડપથી આગળ વધી, પણ સૈયદ બાટલાએ દોડીને તેને પકડી પાડી. યુવતીએ બૂમાબૂમ કરી મૂકી. ત્યાં સુધીમાં અમીરઝાદા અને આલમઝેબ પણ તેની નજીક પહોંચી ગયા હતા. એ દરમિયાન હોટેલનો માલિક પણ તેમની પાસે દોડી ગયો. 'સૈયદભાઈ, ઇસે છોડ દો. યે મેરી બહન જૈસી હૈ.'

'બહન જૈસી હૈ, બહન તો નહીં હૈ ના.' સૈયદ બાટલાએ ટીખળ કરી. હોટેલમાલિક કરગરતો રહ્યો, પણ તેને હડસેલીને સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ પેલી યુવતીને હોટેલની એક રૂમમાં ઘસડી ગયા. જોકે એ વખતે તેમને કલ્પના નહોતી કે તેઓ પોતાના પગ પર કુહાડો મારી રહ્યા છે.

હોટેલમાલિકની આજીજીને ગણકાર્યા વિના સૈયદ બાટલા ત્રિપુટીએ પેલી યુવતીને પીંખી નાખી. તે યુવતી પર બળાત્કાર કરીને બાટલા ત્રિપુટી બહાર નીકળતી હતી એ જ વખતે તે યુવતીનો પ્રેમી હોટેલમાં આવી ચડ્યો. તે ઝનૂન સાથે બાટલા અને અમીરઝાદા તરફ ધસી ગયો, પણ બાટલાએ તેને મારી મારીને અધમૂઓ કરી નાખ્યો. એ પછી બાટલા અને અમીરઝાદા તથા આલમઝેબ તેમના તોરમાં જતા રહ્યા, પણ એ વખતે તેમને ખબર નહોતી કે તેમણે શબ્બીર અને દાઉદ સાથે દુશ્મની વહોરી લીધી છે.

સૈયદ બાટલાની ત્રિપુટીએ જે હોટેલમાં યુવતી પર બળાત્કાર કર્યો હતો તે હોટેલ દાઉદ અને શબ્બીરના મિત્રની હતી અને પેલી યુવતી હોટેલમાલિકના મિત્રની મંગેતર હતી.

હોટેલમાલિકે બાટલા ત્રિપુટીને અટકાવવાની કોશિશ કરવા જતાં માર ખાવો પડ્યો હતો. હકીકતમાં એ હોટેલમાલિકે જે યુગલને પોતાની હોટેલમાં આશ્રય આપ્યો હતો તે યુવક-યુવતી ઘરેથી ભાગી નીકળ્યાં હતાં, કારણ કે તેમનાં માતાપિતા તેમનાં લગ્નની વિરુદ્ધ હતાં. એ યુગલ પૈકી યુવાન હોટેલમાલિકનો મિત્ર હતો. પોતાના આશરે આવેલા મિત્રની પ્રેમિકાની આબરૂ પોતાની હોટેલમાં જ લૂંટાઈ ગઈ તેથી તેને આઘાત લાગ્યો અને તેણે બાટલા ત્રિપુટીને પાઠ ભણાવવાનો નિશ્ચય કર્યો.

હોટેલવાળો આપણો વાળ પણ વાંકો નહીં કરી શકે એવી હોશિયારી સાથે બાટલા ત્રિપુટી રવાના થઈ ગઈ, પણ પછી તેમની ધારણા વિરુદ્ધ હોટેલમાલિક પેલી યુવતી અને તેના પ્રેમીને સમજાવીને પોલીસ-સ્ટેશનમાં લઈ ગયો. યુવતીએ બાટલા ત્રિપુટી વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી. યુવતીની ફરિયાદના આધારે પોલીસે સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ વિરુદ્ધ પગલાં ભરીને તેમને પોલીસ લૉકઅપમાં ધકેલી દીધા.

જોકે થોડા દિવસમાં બાટલા ત્રિપુટી જામીન પર છૂટી ગઈ. જામીન પર છૂટીને બાટલા આણિ મંડળી ખુન્નસ સાથે અલ હરમ હોટેલના માલિક સાથે હિસાબ ચૂકતે કરવા પહોંચી ગઈ. તેમણે ઠંડા કલેજે હોટેલમાલિકને પતાવી દીધો, પણ એ હોટેલમાલિકનું ખૂન કરતી વખતે બાટલા ત્રિપુટીના મગજમાંથી એ વાત નીકળી ગઈ કે એ માણસ દાઉદ અને શબ્બીરનો ખાસ મિત્ર હતો. દાઉદ અને શબ્બીરને જ્યારે ખબર પડી કે બાટલા ત્રિપુટીએ તેમના અઝીઝ દોસ્તની હત્યા કરી છે ત્યારે તેઓ સળગી ઊઠ્યા. દાઉદ તો એ જ વખતે ઊકળી ઊઠ્યો હતો જ્યારે બાટલા ત્રિપુટીએ તેમના મિત્રને મારીને હોટેલમાં તેના મિત્રની મંગેતર પર બળાત્કાર કર્યો હતો. એ ઘટના પછી દાઉદ અને શબ્બીરને આખી ઘટનાની જાણ થઈ. એ વખતે જ દાઉદ ઝનૂનમાં આવીને બાટલા આણિ મંડળી સાથે સીધો લડી લેવાના મૂડમાં આવી ગયો હતો.

પરંતુ એ વખતે શબ્બીરે તેને અટકાવ્યો હતો. બાટલા ત્રિપુટી સાથે ફરી વાર ઝઘડો કરીને તે હાજી મસ્તાનની ખફગી વહોરી લેવા માગતો નહોતો. પણ જ્યારે બાટલા ત્રિપુટી તેમના મિત્રનું ખૂન કરવાની હદ સુધી પહોંચી ગઈ ત્યારે શબ્બીરના દિમાગનો પારો પણ ઊંચે ચડી ગયો. એ બંને ભાઈઓએ બાટલા ત્રિપુટી સાથેની દોસ્તી પર તો એ જ વખતે પૂર્ણવિરામ મૂકી દીધું હતું જ્યારે એ ટણક ટોળકીએ તેમના મિત્રના મિત્રની મંગેતરની ઇજ્જત લૂંટી હતી.

સૈયદ બાટલા આમ પણ છોકરીઓની બાબતમાં બહુ કુખ્યાત હતો. અમીરઝાદા અને આલમઝેબની છાપ પણ તેના જેવી જ હતી. સૈયદ બાટલા અને અમીરઝાદા દક્ષિણ મુંબઈમાં વેશ્યાલયો પણ ચલાવતા હતા. સેંકડો યુવતીઓને એ બદમાશોએ પરાણે વેશ્યાલયમાં ધકેલીને તેમની જિંદગી બરબાદ કરી હતી. પણ એ તેમનો અંગત મામલો હતો એટલે શબ્બીર કે દાઉદને બાટલા આણિ મંડળી સાથે એ મુદ્દે કંઈ

વાંધો નહોતો. પણ ટણકટોળીએ ચોરી પર શિરજોરીની જેમ તેમના હોટેલમાલિક મિત્રની હત્યા કરી નાખી એટલે શબ્બીર-દાઉદ ઉશ્કેરાઈ ગયા. શબ્બીર અને દાઉદે બાટલા ત્રિપુટીને પાઠ ભણાવવાનો નિશ્ચય કર્યો, પણ હાજી મસ્તાનને એ વાતની જાણ થઈ ગઈ અને ફરી એક વાર હાજી મસ્તાને તેમને ટાઢા પાડ્યા. પણ એ વખતે હાજી મસ્તાનને અંદાજ નહોતો કે અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને સૈયદ બાટલા કૂતરાની પૂંછડી જેવા સાબિત થશે અને તેમનું હવે પછીનું ઊંબાડિયું અંધારી આલમની ગૅન્ગવૉર શરૂ કરવામાં નિમિત્ત બનશે. જોકે એ પહેલાં બાટલાને પણ ફટકો પડવાનો હતો.

●—●—●—●

'સૈયદ બાટલા અને તેના સાગરીતો મુંબઈમાં અનેક અડ્ડાઓ ચલાવી રહ્યા છે. તેઓ બેધડક લોહીનો વેપાર પણ કરે છે. અનેક માસૂમ છોકરીઓની જિંદગી આ બદમાશોએ બરબાદ કરી છે. બાટલા ગૅન્ગના જુગારના અડ્ડાઓ પણ રાતદિવસ ધમધમતા રહે છે. બાટલાને કાનૂનનો તો જાણે ડર જ રહ્યો નથી. આવા સમાજકંટકો સામે પોલીસે સખત પગલાં ભરીને તેમને જેલભેગા જ કરી દેવા જોઈએ...'

અખબાર વાંચી રહેલા સૈયદ બાટલાની આંખમાં ખુન્નસ ધસી આવ્યું. તેના હાથમાં ઉર્દૂ સાપ્તાહિક 'રાઝદાર'ની કૉપી હતી. આ સાપ્તાહિકમાં અવારનવાર તેની વિરુદ્ધ કંઈ ને કંઈ ઘસાતા સમાચાર છપાતા રહેતા હતા. 'રાઝદાર'નો માલિક ઇકબાલ નાતિક હાજી મસ્તાનનો ગાઢ મિત્ર હતો અને શબ્બીર-દાઉદ સાથે પણ તેની દોસ્તી હતી. તે સૈયદ બાટલા વિરુદ્ધ માત્ર લખતો જ નહોતો, પોલીસને બાટલા વિરુદ્ધ સતત માહિતી પણ પહોંચાડતો રહેતો હતો અને એ વાત બાટલા જાણતો હતો.

ઉશ્કેરાઈને બાટલાએ અખબારનો ઘા કર્યો. આ માણસનો હવે કંઈક રસ્તો કાઢ્યા વિના છૂટકો નથી, તેણે વિચાર્યું. સૈયદ 'રાઝદાર'ના તંત્રી-માલિકને પાઠ ભણાવવાનો વિચાર કરી રહ્યો હતો ત્યારે અચાનક તેને બહાર કોલાહલ સંભળાયો. બાટલા આગળ કંઈ સમજે કે કોઈને પૂછે એ પહેલાં બહારથી તેની ગૅન્ગનો એક ટપોરી હાંફળોફાંફળો ધસી આવ્યો.

'બૉસ, ભાગો...' એ ટપોરીએ ફાટી ગયેલા અવાજમાં બૂમ પાડી.

બાટલાને સમજાયું નહીં કે શું થયું છે, પણ ટપોરીના ચહેરા પર આતંક વાંચીને તેણે પણ આંધળી દોટ મૂકી; પરંતુ બીજી જ ક્ષણે તેની બોચી પર કોઈનો વજનદાર હાથ પડ્યો. બાટલાએ પાછળ ફરીને જોયું અને તે જાણે થીજી ગયો!

□

‘ચૂડિયાં પહન લો !’

"બાહર આયાતે હી તુઝે જહન્નુમ મેં ન પહૂંચા દૂ તો મેરા નામ બાટલા નહીં!"

* * *

“ગલતી હો ગઈ, ઈસ બાર મુઝે માફ કર દો...” બાટલા કરગરી રહ્યો હતો!

સૈયદ બાટલાએ પાછળ ફરીને જોયું તો ડોંગરી પોલીસ-સ્ટેશનના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર રણબીર લેખા તેને બોચીએથી પકડીને ઊભા હતા અને તેમની પાછળ અનેક પોલીસવાળા આવી પહોંચ્યા હતા. બાટલા ઘણા સમયથી ભીંડીબજાર અને ડોંગરી તથા નાગપાડાના વિસ્તારોમાં જુગારના અડ્ડા ચલાવતો હતો, પણ હજી સુધી તેના અડ્ડા પર પોલીસ ક્યારેય આવી નહોતી. જોકે અત્યારે અચાનક પોલીસ તેના અડ્ડા પર ત્રાટકી હતી. બાટલાની અને તેના કેટલાક માણસોની ધરપકડ કરીને તેમને લૉકઅપમાં ધકેલી દેવાયા.

જુગારના અડ્ડાના માલિક સાથે જે પ્રકારનું વર્તન થવું જોઈએ એ પ્રકારનું વર્તન ડોંગરી પોલીસે સૈયદ બાટલા સાથે કર્યું. ડોંગરીના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર રણબીર લેખાએ સૈયદ બાટલાની બરાબર ‘ખાતરબરદાસ્ત’ કરી. બાટલાના શરીરના સાંધાની સાથે તેનું દિમાગ પણ ફાટફાટ થઈ રહ્યું હતું. તેના મનમાં ‘રાઝદાર’ સાપ્તાહિકના તંત્રી ઇકબાલ નાતિક પ્રત્યેનું ખુન્નસ ઘૂંટાઈ રહ્યું હતું, પણ અત્યારે તો તે ઇકબાલ નાતિકને મનોમન મણ મણની ચોપડાવવા સિવાય બીજું કંઈ કરી શકે એમ નહોતો.

તારીખ : 20 જુલાઈ, 1977

સ્થળ : ડોંગરી પોલીસ-સ્ટેશન

'ચલતા હૂં સા'બ...'

ડોંગરી લૉકઅપમાં બે પગ વચ્ચે માથું છુપાવીને બેઠેલા સૈયદ બાટલાના કાને કોઈ પરિચિત અવાજ અથડાયો. તેણે અવાજની દિશામાં જોયું અને તેના રૂંવે રૂંવે આગ લાગી ગઈ. 'રાઝદાર'ના તંત્રી ઇકબાલ નાતિકને તેણે સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર રણબીર લેખાની રજા લેતો જોયો.

ઇકબાલ નાતિક સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટરની કૅબિનમાં ક્યારે ગયો એની બાટલાને ખબર નહોતી પડી, પણ પોલીસ-સ્ટેશનમાંથી બહાર નીકળતી વખતે તેણે સહેજ ઊંચા અવાજે સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટરને કહ્યું, 'ચલતા હૂં સા'બ' એટલે બાટલાનું ધ્યાન તેના તરફ ખેંચાયું હતું. સૈયદ બાટલાને લાગ્યું કે ઇકબાલ નાતિક તેને સંભળાવવા માટે જ ઇરાદાપૂર્વક ઊંચા અવાજે બોલ્યો હતો. સૈયદ બાટલા સમસમી ગયો અને ઇકબાલ નાતિક તેની સામે જોયું ન જોયું કરીને પોલીસ-સ્ટેશનમાંથી રવાના થઈ ગયો. સૈયદ બાટલાને લાગ્યું કે ચોક્કસ ઇકબાલ નાતિકે તેના વિશે સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટરની કાનભંભેરણી કરી હશે અને અત્યારે પણ તેની વિરુદ્ધ સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટરને ઉશ્કેરવા માટે પોલીસ-સ્ટેશનમાં આવ્યો હશે.

પોલીસ-સ્ટેશનમાંથી બહાર નીકળી રહેલા ઇકબાલ નાતિકની પીઠ તરફ તાકી રહેલો સૈયદ બાટલા મનોમન બબડ્યો : 'પોલીસ-કસ્ટડી સે બહાર આતે હી તુઝે જહન્નમ મેં નહીં પહુંચા દૂં તો મેરા નામ સૈયદ નહીં.'

●—●—●—●

અઠવાડિયા પછી સૈયદ બાટલા જામીન પર છૂટીને બહાર આવ્યો. ડોંગરી પોલીસની 'મહેમાનગતિ'ને કારણે તેના શરીરને અને ધંધાને હજી કળ વળી નહોતી. પણ તેણે ઇકબાલ નાતિક સાથે બદલો લેવા માટે યોજના ઘડવા અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને ઐયુબ લાલા સાથે બેઠક કરી. સૈયદ બાટલાની જેમ અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને ઐયુબ લાલા પણ જાણતા હતા કે ઇકબાલ નાતિક સામાન્ય પત્રકાર નહોતો પણ શબ્બીર અને દાઉદનો દોસ્ત હતો. ઇકબાલ નાતિકને હાથ લગાડવા જતાં શબ્બીર અને દાઉદ સાથે દુશ્મની થવાની હતી એ નિશ્ચિત હતું. પણ હવે સૈયદ બાટલાની ધીરજ ખૂટી પડી હતી.

સૈયદ બાટલાની જેમ તેના મિત્રોને પણ લાગતું હતું કે અત્યાર સુધી ઇકબાલ નાતિકની કલમને અને ખટપટને સહન કરી લીધી એ તેમની મોટી ભૂલ હતી. બાટલા અને તેના સાથીદારો એ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા કે એ 'ભૂલ' સુધારવા માટે ઇકબાલ નાતિકને એવો પાઠ ભણાવવો જરૂરી હતો કે તેના હાલ જોઈને ભવિષ્યમાં બીજો કોઈ માઈનો લાલ પણ સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા, આલમઝેબ કે ઐયુબ લાલા સામે આંખ ઉઠાવીને જોવાની હિંમત સુધ્ધાં કરે નહીં. પત્રકાર ઇકબાલ નાતિકના ભાવિનો ફેંસલો કરીને એ ચંડાળચોકડી છૂટી પડી.

‘ઇકબાલભાઈ, આપ અકેલે ઘૂમના છોડ દો. આપકો અબ અપના ખયાલ રખના પડેગા. સૈયદ બાટલા આપકે પીછે પડ ગયા હૈ. ઉસકો ઐસા લગતા હૈ કિ આપકી વજહ સે હી ઉસકે અડ્ડે મેં રેઇડ હો ગઈ ઔર પુલીસને ઉસકો અંદર કર દિયા થા. અબ વો આપસે બદલા લેને કે ચક્કર મેં હૈ...’

‘રાઝદાર’ અખબારના તંત્રી અને દાઉદ-શબ્બીરના દોસ્ત ઇકબાલ નાતિકને એક હિતેચ્છુ સલાહ આપી રહ્યો હતો, પણ ઇકબાલ નાતિકે તેની વાત ગંભીરતાથી લીધી નહીં. તેણે એ પરિચિતને ચા પીવડાવીને રવાના કરી દીધો અને પછી તે પોતાના કામમાં ઓતપ્રોત બની ગયો. બીજા દિવસે ‘રાઝદાર’ સાપ્તાહિકનો નવો અંક બહાર પડવાનો હતો. ઇકબાલ નાતિકે ફરી એક વાર સૈયદ બાટલા અને તેના સાથીદારો વિરુદ્ધ કચકચાવીને લેખ ઠોકી દીધો.

તારીખ : 1 ઑગસ્ટ, 1977
સ્થળ : ‘રાઝદાર’ સાપ્તાહિકની ઑફિસ, નાગપાડા

‘રાઝદાર’ સાપ્તાહિકમાં પોતાના વિશે અત્યંત ખરાબ લેખ વાંચીને ઊકળી ઊઠેલો સૈયદ બાટલા ઐયુબ લાલા સાથે ‘રાઝદાર’ની ઑફિસમાં ધસી ગયો. ઇકબાલ નાતિક એ વખતે ઑફિસમાં હાજર નહોતો. સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાએ ઇકબાલ નાતિકની ઑફિસના ફર્નિચરનો ભુક્કો બોલાવી દીધો અને બારીબારણાં અને બીજાં સાધનોની ભાંગફોડ કરીને તે બંને રવાના થઈ ગયા. પણ સૈયદ બાટલાના દિમાગનો પારો હજી નીચે ઊતર્યો નહોતો. તેણે ભૂતકાળમાં બે વાર જાતે જ ઇકબાલ નાતિકને નનામા ફોન કરીને ધમકાવ્યો હતો કે હવે સૈયદ બાટલા કે અમીરઝાદા અથવા તેના ભાઈઓ વિરુદ્ધ તારા સડેલા છાપામાં એક પણ અક્ષર લખ્યો છે તો તારી ખેર નથી, પણ એ વખતે ઇકબાલ નાતિકે સામે ગાળ ચોપડાવીને ફોન મૂકી દીધો હતો અને બીજી વાર બાટલાએ નાતિકને ધમકાવવા નનામો ફોન કર્યો ત્યારે ઇકબાલ નાતિક માત્ર હસ્યો હતો અને તેણે એટલું જ કહ્યું હતું કે, ‘મને ખબર છે કે તું સૈયદ બાટલા જ બોલી રહ્યો છે, પણ તું બાયલો છે એટલે સામી છાતીએ વાત કરવા આવવાની પણ તારી હિંમત ચાલતી નથી.’ ઇકબાલ નાતિકે ફોન પર મારેલા શાબ્દિક ચાખબાથી માંડીને ‘રાઝદાર’માં તેણે વાપરેલા શબ્દો અને ઇકબાલ નાતિકને કારણે પોલીસ-સ્ટેશનમાં પડેલા ફટકાથી ઉભરાયેલા ઝનૂનનો ગુણાકાર સૈયદ બાટલાના મનમાં થઈ રહ્યો હતો. જોકે બાટલાની દાદાગીરીથી ગભરાયા વિના ઇકબાલ નાતિકે તેની વિરુદ્ધ પોલીસને ફરિયાદ કરી દીધી.

તારીખ : 2 ઑગસ્ટ, 1977
સ્થળ : ભીંડીબજાર

‘એ લડકે, ચલ ફટાફટ દાઢી બના દે...’ ભીંડીબજારના એક હેરકટિંગ સલૂનમાં જઈને ઇકબાલ નાતિકે કહ્યું. તે ખુરશીમાં ગોઠવાયો એટલે હેરકટિંગ સલૂનમાં કામ કરતા યુવાને ફટાફટ તેના પર શેવિંગ ક્રીમ લગાવીને શેવિંગ બ્રશ ફેરવવા માંડ્યું. નાતિક દુકાનના એક ખૂણામાં પડેલા રેડિયોમાંથી પ્રસારિત થઈ રહેલું ગીત આંખો મીંચીને માણી રહ્યો હતો. અચાનક તેના કપાળ પર કોઈ ઠંડી ધાતુનો સ્પર્શ થયો હોય એવું તેને લાગ્યું. અનાયાસ તેની આંખો ખૂલી ગઈ અને પોતાના લમણે રિવૉલ્વર મુકાયેલી જોઈને તેના મોતિયા મરી ગયા.

●—●—●—●

તેના લમણે રિવૉલ્વર ધરીને ઊભેલા સૈયદ બાટલાને જોતાંવેંત નાતિક થથરી ઊઠ્યો. સૈયદ બાટલાએ ઇકબાલ નાતિકને શર્ટના કૉલરથી પકડીને ખુરશીમાંથી બહાર ખેંચ્યો. ઇકબાલ નાતિકના અડધા ચહેરા પર અસ્ત્રો ફર્યો હતો અને અડધા ચહેરા પર શેવિંગ ક્રીમ હતું. એવી હાલતમાં સૈયદ બાટલા તેને ઘસડીને વાળંદની દુકાનની બહાર લઈ ગયો. બહાર ઐયુબ લાલા ઊભો હતો. સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલા ઇકબાલ નાતિકને માહિમ વિસ્તારમાં લઈ ગયા.

નાતિકને એક બંધિયાર મકાનમાં પૂરીને બાટલા અને ઐયુબ લાલાએ તેની મરમ્મત શરૂ કરી. બાટલાએ ઇકબાલ નાતિકનાં આંગળાં કાપી નાખ્યાં. ઇકબાલ નાતિક વેદનાથી તરફડતો રહ્યો અને બાટલાએ ઠંડા કલેજે તેના હાથ અને પગ પણ કાપી નાખ્યા. ઇકબાલ નાતિકને રિબાવી રિબાવીને મારી નાખ્યા પછી જ સૈયદ બાટલા અટક્યો.

સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાએ સહેજ પણ હિચકિચાટ વિના ઇકબાલ નાતિકના હાથ, પગ અને ધડ તથા માથું એક કોથળામાં ભરીને એ કોથળો માહિમની ખાડીમાં ફગાવી દીધો.

●—●—●—●

સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાએ ઇકબાલ નાતિકનું ખૂન કરી નાખ્યું એ સમાચાર શબ્બીર અને દાઉદને મળ્યા ત્યારે તેમની સહનશક્તિની હદ આવી ગઈ. દાઉદ હવે બાવીસ વર્ષનો થઈ ચૂક્યો હતો અને તે શબ્બીર કરતાં અનેકગણો આક્રમક બની રહ્યો હતો. અગાઉ પણ બાટલા સાથે હિસાબ ચૂકતે કરવાનું તેને ઝનૂન ચડ્યું હતું, પરંતુ હાજી મસ્તાને તેને બ્રેક મારી હતી. હાજી મસ્તાને કાસકર બંધુઓ (શબ્બીર અને દાઉદ) તથા પઠાણ ગૅન્ગના સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા અને બીજા ખેપાનીઓ વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું એ વખતે તાકીદ કરી હતી કે હવે પછી સૈયદ બાટલા આણિ મંડળીએ શબ્બીર-

દાઉદના વિસ્તારમાં 'પ્રવૃત્તિ' કરવા જવું નહીં અને દાઉદ-શબ્બીર હવે પછી બાટલા આણિ મંડળીના વિસ્તારમાં ચંચુપાત કરવા નહીં જાય.

પણ ઇકબાલ નાતિકને ઊંચકીને લાવવા માટે સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલા શબ્બીર-દાઉદના વિસ્તારમાં ગયા હતા અને એવું કરીને તેમણે હાજી મસ્તાનને આપેલા વચનનો ભંગ કર્યો હતો. વળી ઇકબાલ નાતિકનું ખૂન કરીને તેમણે બીજો સુલેહભંગ કર્યો હતો. શબ્બીર અને દાઉદે સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાને ઠેકાણે પાડવાનો નિશ્ચય કર્યો. હાજી મસ્તાને તેમની અને બાટલા કંપની વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું પછી શબ્બીર અને દાઉદે કોઈ ઊંબાડિયું કર્યું નહોતું, પણ સૈયદ બાટલાએ સામે ચાલીને તેમને છંછેડ્યા હતા અને આ વખતે તો હાજી મસ્તાન પણ વચ્ચે નહીં પડે એવો શબ્બીર અને દાઉદને વિશ્વાસ હતો, કારણ કે હાજી મસ્તાન સાથે પણ ઇકબાલ નાતિકની દોસ્તી હતી. એટલે સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાએ માત્ર શબ્બીર અને દાઉદના દોસ્તનું જ નહીં પણ હાજી મસ્તાનના મિત્રનું પણ ખૂન કર્યું હતું. શબ્બીર અને દાઉદ સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાને ઠેકાણે પાડવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ હાજી મસ્તાનને પણ એવું કંઈક બનવાનો અંદેશો આવી ગયો હતો. જોકે મસ્તાનને પણ સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલા પર બહુ ગુસ્સો આવ્યો હતો. હાજી મસ્તાને સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાને તાબડતોબ મળવા બોલાવ્યા.

●—●—●—●

'ગલતી હો ગઈ મસ્તાનભાઈ, ઇસ બાર મુઝે માફ કરી દો.' માથાભારે અને નાટકિયો સૈયદ બાટલા હાજી મસ્તાનની સામે નતમસ્તકે ઊભો ઊભો માફી માગી રહ્યો હતો. ગુંડાઓના પણ ગુંડા જેવી સૈયદ બાટલાની પ્રકૃતિ હતી. ધાણીફૂટ ગાળો બોલવા માટે અને નિર્દોષ માણસોને ક્રૂરતાથી મારવા માટે પંકાયેલો સૈયદ બાટલા અત્યારે ગરીબ ગાયની જેમ હાજી મસ્તાનની સામે ઊભો ઊભો કરગરી રહ્યો હતો. હાજી મસ્તાનની એક ખાસિયત હતી કે અન્ડરવર્લ્ડના બે અંતિમ ધ્રુવસમી કાસકર ગૅન્ગ અને પઠાણ ગૅન્ગના તમામ સભ્યો તેનું માન જાળવતા હતા. ખુદ કરીમ લાલા માટે પણ હાજી મસ્તાનનો શબ્દ આખરી ગણાતો હતો. એટલે સૈયદ બાટલા તો હાજી મસ્તાન સામે સામાન્ય મગતરું હતો.

હાજી મસ્તાને સૈયદ બાટલાને પહેલાં તો ખખડાવ્યો અને પછી સમજાવ્યો કે આ રીતે લોહી વહાવવાથી કોઈનું ભલું થવાનું નથી અને આવા લોહિયાળ ખેલમાં તો ક્યારેક બાટલાનું પોતાનું પણ લોહી કોઈ વહાવ્યા વિના રહેશે નહીં. હાજી મસ્તાને ઐયુબ લાલાને પણ ઠપકો આપ્યો. એ બંનેએ હાજી મસ્તાનની માફી માગી અને ભવિષ્યમાં તેમની કોઈ ફરિયાદ આવશે નહીં એવી ખાતરી આપી.

આ પછી કરીમ લાલાએ પણ સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલાને સખણા રહેવા સમજાવ્યા, પણ શબ્બીર અને દાઉદને સૈયદ બાટલા અને તેના સાથીદારો પર બિલકુલ વિશ્વાસ રહ્યો નહોતો. શબ્બીર

અને દાઉદ માનતા હતા કે સૈયદ બાટલા કૂતરાની પૂંછડી જેવો છે. પૂંછડીને ખેંચી રાખો ત્યાં સુધી જ એ સીધી રહે, પણ જેવી એને છોડી દો એ સાથે વાંકી થઈ જાય. સૈયદ બાટલાનું દિમાગ એવું જ છે એમ શબ્બીર-દાઉદ માનતા હતા, પણ એ પૂંછડી જ કાપી નાખી હોય તો કોઈ તકલીફ રહે નહીં એવું ઝનૂન શબ્બીર-દાઉદના મન પર સવાર થઈ ગયું હતું.

આ તરફ સૈયદ બાટલાને પણ ગંધ આવી ગઈ હતી કે શબ્બીર અને દાઉદ આ વખતે બરાબર ઉશ્કેરાયા છે અને અત્યારે જો પોતે તેમના હાથમાં પડી ગયો તો ખેર નહીં રહે. એટલે બાટલા થોડા સમય માટે અજ્ઞાતવાસમાં ચાલ્યો ગયો, પણ ઐયુબ લાલા દાઉદના હાથમાં આવી ગયો. ઇકબાલ નાતિકની હત્યાના ત્રીજા જ દિવસે દાઉદે ઐયુબ લાલાને તેના ઘરમાંથી ઊંચકી લીધો.

દાઉદે ઐયુબ લાલાની ધુલાઈ કરી નાખી અને તેના મોઢેથી ઇકબાલ નાતિકની હત્યા વિશેની તમામ વાતો ઓકવી. ઐયુબનાં કપડાં ઉતરાવીને દાઉદે તેના શરીર પર છરીથી આડીઅવળી ડિઝાઇન કરી. સૈયદ બાટલા અને ઐયુબ લાલા તથા અમીરઝાદા અને આલમઝેબની દાદાગીરીથી ગળે આવી ગયેલા દાઉદે એનું ઝનૂન ઐયુબ લાલા પર ઉતાર્યું. તેણે છરીથી ઐયુબ લાલાના શરીર પર આડીઅવળી ડિઝાઇન કર્યા પછી એના પર મીઠું-મરચું ભભરાવ્યું. ઐયુબ લાલાની નસો પણ અનેક જગ્યાએથી કાપી નાખી. એ પછી દાઉદે તેના માણસોને કહીને ઐયુબ લાલાને ગટરમાં ફેંકાવી દીધો. જોકે ઐયુબ લાલાની જિંદગી લાંબી હશે એટલે આટલા જખમો છતાં મોતને તેણે હાથતાળી આપી દીધી.

તારીખ : 26 ઑગસ્ટ, 1977

દાઉદે ઐયુબ લાલાની બૂરી વલે કરી એ જાણીને સૈયદ બાટલા ફફડી ગયો હતો, પણ એ ઘટનાને થોડા દિવસ વીતી ગયા એટલે બાટલાનો ભય ઓછો થઈ ગયો. બાટલા અજ્ઞાતવાસમાંથી બહાર આવી ગયો.

પણ દાઉદનો રોષ હજી ઓછો થયો નહોતો. તેણે તેના માણસોને સૈયદ બાટલાની પાછળ લગાવી દીધા હતા. એક દિવસ દાઉદનો એક માણસ સૈયદ બાટલાને જોઈ ગયો. સૈયદ બાટલા તેના કોઈ સાગરીત સાથે ચોપાટીની એક હોટેલમાં ખાણીપીણી માટે ગયો હતો.

દાઉદ અને તેના માણસો બાટલાને ચોપાટીની હોટેલમાંથી ઉઠાવી ગયા. તેમણે બાટલાને મારી મારીને ધોઈ નાખ્યો અને દાઉદે બાટલાનાં આંગળાંનું કચુંબર કરી નાખ્યું. દાઉદ બાટલાનું કાસળ કાઢવાના જ મૂડમાં હતો, પણ છેલ્લી ઘડીએ હાજી મસ્તાને વચ્ચે પડીને સૈયદ બાટલાને બચાવી લીધો. હાજી મસ્તાને દાઉદ ઇબ્રાહીમને પણ ઠપકો આપ્યો અને વધુ એક વાર શબ્બીર-દાઉદ અને સૈયદ બાટલાની વચ્ચે સમાધાન કરાવી દીધું. જોકે હાજી મસ્તાનને એવો અણસાર નહોતો કે આ સમાધાન માત્ર ક્ષણિક શાંતિ સાબિત થશે.

અત્યાર સુધી તો આ બંને ગૅન્ગ વચ્ચે માત્ર છમકલાં જ થતાં હતાં, પણ હવે પછી આ ગૅન્ગવૉર અત્યંત લોહિયાળ બનવાની હતી.

●—●—●—●

‘મેરે ભાઈ પર અગર કોઈ હાથ ઉઠાયે તો મૈં ઉસકા હાથ હી કાટ દૂં. તુમ સબ તો હીજડોં કી તરહ ચૂપ બૈઠ ગયે હો. ચૂડિયાં પહન લો...’

કરીમ લાલાનો ભત્રીજો સમદ ખાન અમીરઝાદા અને આલમઝેબને સંભળાવી રહ્યો હતો. સમદ ખાનને શબ્બીર કે દાઉદ કાસકર સાથે ક્યારેય સીધો ઝઘડો થયો નહોતો, પણ સમદ ખાન શબ્બીર-દાઉદને કનડવાનો કોઈ મોકો ચૂકતો નહોતો.

સમદ ખાનની અત્યંત કડવી ભાષા સાંભળી છેવટે અમીરઝાદા અને આલમઝેબ ઉશ્કેરાઈ ગયા. સમદ ખાનના શાબ્દિક ચાબખા સાંભળીને તેઓ ‘મરીએ કે મારીએ’ના મૂડમાં આવી ગયા.

સમદ ખાન અમીરઝાદા અને આલમઝેબને પાનો ચડાવીને શબ્બીર-દાઉદ સામે લડી લેવા દુશ્મનીની આગ ભડકાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ કંઈક જુદી જ ગતિવિધિ થઈ રહી હતી જેના કારણે શબ્બીર-દાઉદના દુશ્મન સમદને તેમની સાથે બેસીને હસતાં હસતાં વાતો કરવાની ફરજ પડવાની હતી.

□

‘ચલો, હાથ મિલાઓ !’

કરીમ લાલાને કલ્પના પણ નહોતી કે તેનો ભત્રીજો જ ફરીથી ખતરનાક ગૅન્ગવૉર શરૂ કરાવવામાં નિમિત્ત બનશે!

* * *

આગંતુક યુવાને અવાજની દિશામાં જોયું અને એની આંખમાંથી જાણે અંગારા ઝરવા માંડ્યા!

સૈયદ બાટલા અને અમીરઝાદાની ટોળી અને શબ્બીર અને દાઉદની ગૅન્ગ વચ્ચે વધી રહેલી દુશ્મનીથી ચિંતિત બનેલા હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલા તથા બીજા ખેરખાંઓએ હાજી મસ્તાનના બંગલામાં એક બેઠકનું આયોજન કર્યું અને બેઠકમાં નિર્ણય લેવાયો એ પ્રમાણે બીજા દિવસે અમીરઝાદા અને સૈયદ બાટલાથી માંડીને દાઉદ અને શબ્બીરને સોફિયા કૉલેજ પાસે હાજી મસ્તાનના બંગલામાં હાજર થઈ જવાનું કહેણ મોકલાવી દેવાયું. હાજી મસ્તાનના બંગલામાં ગરમ લોહીવાળા એ બધા જુવાનિયા ભેગા થયા એટલે તેમને સમજાવીને વધુ એક વાર તેમની વચ્ચે સમાધાન કરાવવામાં આવ્યું. કલાકો સુધી એ બેઠક ચાલ્યા પછી બધા હસતા મોઢે છૂટા પડ્યા. કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાને પણ ચૂપ થઈ જવું પડ્યું.

એ ઘટના પછી થોડો સમય અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર શાંત થઈ ગઈ. સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ તથા શબ્બીર-દાઉદ એકબીજાના પ્રસંગોમાં આવતા-જતા થઈ ગયા. એકબીજાના ઘરમાં લગ્નપ્રસંગે કે બીજો કોઈ પ્રસંગ હોય ત્યારે દાઉદ અને શબ્બીર તથા હરીફ ટોળીના જુવાનિયાઓ એકબીજાના ખભે હાથ મૂકીને તસવીરો ખેંચાવતા પણ થઈ ગયા.

અન્ડરવર્લ્ડની હરીફ ટોળીઓ વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયું એટલે કરીમ લાલાએ નિરાંતનો શ્વાસ લીધો. કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાનનું લોહી ગરમ હતું એટલે તે અમીરઝાદા, સૈયદ બાટલા અને આલમઝેબને શબ્બીર-દાઉદ સામે લડી લેવા પાનો ચડાવતો રહેતો હતો; પણ કરીમ લાલા લાંબી ગણતરી સાથે જીવનારો માણસ હતો અને એટલે જ તે અફઘાનિસ્તાનના નાનકડા ગામડામાંથી મુંબઈ આવીને પોતાનું વર્ચસ જમાવી શક્યો હતો. અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરને કારણે તેના 'ધંધા'નેય અસર પહોંચતી હતી અને દાયકાઓની 'મહેનત' પછી મુંબઈમાં જમાવેલું 'સામ્રાજ્ય' તૂટી પડવાની દહેશત કરીમ લાલાને સતાવતી હતી.

કરીમ લાલા 1947માં અફઘાનિસ્તાનથી મુંબઈ આવ્યો હતો. અફઘાનિસ્તાનના સામાન્ય પઠાણ અબ્દુલ કરીમ ખાન શેર ખાનમાંથી કરીમ લાલા બનવા માટે તેણે ત્રણ દાયકા વિતાવવા પડ્યા હતા. કરીમ ખાન લાલા ભારત આવ્યો ત્યારે હકીકતમાં તો તેનો હેતુ મુંબઈમાં ફરવાનો હતો. તેના કાકા મુંબઈમાં કાપડની દુકાન ચલાવતા હતા. કરીમ લાલાના કાકા વીસના દાયકામાં મુંબઈ આવીને સંઘર્ષ કર્યા પછી કાપડની દુકાન શરૂ કરી શક્યા હતા. કાકાને મળવા અને રખડપટ્ટી માટે મુંબઈ આવેલા અબ્દુલ કરીમ ખાન શેર ખાનને મુંબઈ પસંદ પડી ગયું અને તેણે મુંબઈમાં જ રહેવાનો નિર્ણય લઈ લીધો.

તે જુવાનીમાં સમદ ખાનથી પણ ચાર ચાસણી ચડે એવા ગરમ દિમાગનો હતો. વાતવાતમાં તે બાખડી પડતો અને મારામારી કરવા માંડતો. મુંબઈના ડોંગરી વિસ્તારમાં તેનું નામ ગાજતું થઈ ગયું અને દક્ષિણ મુંબઈમાં રહેતા પઠાણ જુવાનિયાઓને મળીને તેણે પોતાનું જૂથ ઊભું કરી દીધું હતું. કરીમ લાલા અફઘાનિસ્તાનમાં ફારસી અને પુશ્તુ ભાષા વાંચતાં-લખતાં શીખ્યો હતો, પણ તેનું ભણતર બહુ ઓછું હતું. મુંબઈ આવીને તેણે વેપારીઓના ફસાઈ ગયેલા પૈસાની વસૂલીનાં નાનાં નાનાં કામ હાથ ધરવા માંડ્યાં અને એકાદ દાયકામાં તો તેણે પોતાની મજબૂત ટોળી બનાવી લીધી. પોલીસને શંકા હતી કે કરીમ લાલા અફઘાનિસ્તાનથી ભારતમાં હશીશ મગાવતો હતો અને પછી એ હશીશ મુંબઈથી બીજા દેશોમાં પહોંચાડતો હતો. 1972માં મુંબઈ પોલીસે હશીશની દાણચોરીમાં સંડોવાયેલા બે ડઝન યુવાનોની ધરપકડ કરી હતી. એ યુવાનો કરીમ લાલા માટે હશીશની હેરાફેરી કરતા હોવાની પોલીસને ખાતરી હતી અને પોલીસે કરીમ લાલાની ધરપકડ પણ કરી હતી, પણ પછી પોલીસને કરીમ લાલાની વિરુદ્ધ એક પણ પુરાવો મળ્યો નહોતો.

મુંબઈના પઠાણોમાં કરીમ લાલાનું બહુ માન હતું. તેણે મુંબઈ જ નહીં, ભારતભરમાં વસતા બે લાખ જેટલા પઠાણોને ભેગા કરીને તેમની સંગઠનશક્તિ ઊભી કરી હતી. સરહદના ગાંધી ખાન અબ્દુલ

ગફાર ખાનના 'ખુદાઈ ખિદમતગાર' સંગઠન માટે કરીમ લાલાએ લાંબા સમય સુધી કામ કર્યું હતું. પાછળથી તેણે પોતાનું નવું સંગઠન 'પખ્તૂન-જિરગા-એ-હિન્દ' ઊભું કર્યું હતું. એ સંગઠનને કારણે ટોચના રાજકારણીઓ સાથે કરીમ લાલાનો સંબંધ બંધાયો હતો.

સિત્તેરનો દાયકો શરૂ થયો ત્યાં સુધીમાં તો કરીમ લાલાનો મુંબઈમાં વટ પડવા માંડ્યો હતો. સિત્તેરના દાયકામાં તો શત્રુઘ્ન સિંહાથી માંડીને દિલીપકુમાર સુધીના ફિલ્મસ્ટાર્સ અને મુંબઈના રાજકીય નેતાઓથી માંડીને ઇન્દિરા ગાંધી સુધીના રાષ્ટ્રીય નેતાઓ સાથે કરીમ લાલાની તસવીરો મુંબઈનાં અખબારોમાં છપાવા માંડી હતી. ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં પણ કરીમ લાલાનું વજન પડતું હતું. ફિલ્મસ્ટાર્સ હરખભેર કરીમ લાલાની સાથે તસવીરો ખેંચાવતા હતા. ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રી સાથે કરીમ લાલાનો ઘરોબો એટલી હદ સુધી હતો અને ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના ધુરંધરો તેનાથી એટલા અંજાયેલા હતા જે 1960 પછી હિન્દી ફિલ્મોમાં પઠાણનું પાત્ર હોય એટલે અનાયાસ એમાં કરીમ લાલાના વ્યક્તિત્વનું પ્રતિબિંબ ઝિલાઈ જતું બલરાજ સાહનીની 'કાબુલીવાલા'થી માંડીને પ્રકાશ મહેરાની 'ઝંજીર' ફિલ્મમાં પ્રાણે ભજવેલા શેર ખાન જેવાં પાત્રોનો પ્રેરણાસ્રોત કરીમ લાલા હતો. હિન્દી ફિલ્મોમાં આવાં પાત્રો પાસે પુશ્તુ સ્ટાઇલથી જ ડાયલૉગ બોલાવાતા હતા.

જોકે જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોમાં આટલું વર્ચસ જમાવી ચૂકેલો કરીમ લાલા કાનૂન અને ખૂનખરાબાથી દૂર રહેવામાં માનતો હતો અને એટલે જ કટોકટી વખતે અન્ડરવર્લ્ડના અનેક ખેરખાંઓ મિસા હેઠળ જેલમાં ધકેલાઈ ગયા ત્યારે પણ કરીમ લાલા બહાર રહી શક્યો હતો. ગ્રાન્ટ રોડ વિસ્તારની 'તાહેર મંઝિલ' ઇમારતમાં રહેતા કરીમ લાલાએ કાનૂનથી સલામત અંતર રાખીને ધંધો કે ગોરખધંધો કરવાની ફિલસૂફી અપનાવી હતી, પણ અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરથી તેને પોતાના નેટવર્કને નુકસાન પહોંચવાની ચિંતા પેઠી હતી અને ભત્રીજા સમદની આક્રમકતાએ તેની ચિંતામાં ઉમેરો કર્યો હતો. જોકે છેવટે અન્ડરવર્લ્ડની હરીફ ટોળીઓ વચ્ચે સમાધાન કરાવી દીધા પછી તેને હાશ થઈ હતી. જોકે અન્ડરવર્લ્ડના ઊભરતા સ્ટાર્સ વચ્ચે સમાધાન કરાવીને નિશ્ચિત બની ગયેલા કરીમ લાલાને ખબર નહોતી કે કલ્પના પણ નહોતી કે તેનો ભત્રીજો સમદ ખાન જ અન્ડરવર્લ્ડમાં નવેસરથી ખતરનાક અને લોહિયાળ ગૅન્ગવૉર શરૂ કરવામાં નિમિત્ત બનશે.

હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાએ અન્ડરવર્લ્ડના ગરમ દિમાગ અને ગરમ લોહીવાળા જુવાનિયાઓ વચ્ચે સમાધાન તો કરાવી દીધું, પણ એ સમાધાન ઉપરછલ્લું હતું, કારણ કે એ બધા જુવાનિયાઓની મહત્ત્વાકાંક્ષા અપાર હતી અને તેમને પૈસા કમાવાની અને નામ જમાવવાની હરીફાઈમાં એકબીજાથી આગળ નીકળી જવું હતું. આ દરમિયાન એટલે કે 1977ના અંત સુધીમાં શબ્બીર અને દાઉદે તેમની

આગવી ટોળી ઊભી કરી લીધી હતી. દાઉદનું નામ પોલીસના ચોપડે ચડી ગયું હતું. 1974માં કૅનેરા બૅન્ક લૂંટકેસમાં આરોપી બનીને દાઉદે પોલીસના ચોપડે ખાતું ખોલાવી દીધું હતું.

બીજી બાજુ સૈયદ બાટલાના ખાતે પણ બળાત્કાર અને હત્યા જેવા ગુનાઓ ચડી ગયા હતા. સૈયદ બાટલા સર જે. જે. હૉસ્પિટલની આજુબાજુના વિસ્તારનો દાદો ગણાતો હતો, જે મોહમ્મદ અલી રોડની એક બાજુનો વિસ્તાર હતો. મોહમ્મદ અલી રોડની બીજી બાજુના વિસ્તાર એટલે કે પાકમોડિયા સ્ટ્રીટ અને ટેમકર મહોલ્લામાં શબ્બીર અને દાઉદના નામની ધાક જામી રહી હતી. શબ્બીર અને દાઉદના ભાઈઓ નૂરા, અનીસ, ઇકબાલ, મુસ્તકીન અને હુમાયુ પણ મોટા થઈ ગયા હતા એટલે શબ્બીર-દાઉદની તાકાત વધી ગઈ હતી.

શબ્બીર અને દાઉદનું નેટવર્ક વિસ્તરી રહ્યું હતું અને એ જોઈને સૈયદ બાટલા, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ કરતાં પણ વધુ સમદ ખાનના પેટમાં તેલ રેડાઈ રહ્યું હતું અને સમદ ખાનને કારણે તેના સાથીદારોના દિમાગમાં પણ શબ્બીર-દાઉદ વિરુદ્ધ ઝેર ઘોળાઈ રહ્યું હતું. કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાનને કારણે પરાણે શાંત રહેલા સમદ ખાનના મનમાંથી શબ્બીર-દાઉદ પ્રત્યેની નફરત નીકળી નહોતી પણ બેવડાઈ રહી હતી. દાઉદ અને શબ્બીર સાથે હસતા મોઢે મળવાનું થાય ત્યારે તેને તમાચો મારીને ગાલ રાતો રાખવા જેવું લાગતું હતું અને તે મનોમન ધૂંધવાઈ રહ્યો હતો.

1978ના એપ્રિલ મહિનાની એક સાંજ
સ્થળ : આર્થર રોડ જેલ

મુંબઈની કુખ્યાત આર્થર રોડ જેલમાં એક યુવાન અડધો ડઝન બૉડીગાર્ડ સાથે પ્રવેશ્યો. તે યુવાન બૅરૅક-નંબર 10 તરફ આગળ વધ્યો. તેણે કાળું પૅન્ટ, સફેદ શર્ટ અને બ્રાઉન લેધર જૅકેટ પહેર્યું હતું. મુંબઈના અનેક ખેપાની ગુંડાઓને બપોરે કોર્ટમાં હાજર કરીને પોલીસ પાછા જેલમાં મૂકી ગઈ હતી. બડા રાજન તરીકે જાણીતો રાજન નાયર, છોટા રાજન તરીકે જાણીતો તેનો ચેલો રાજેન્દ્ર નિખાલજે, સુભાષસિંઘ ઠાકુર, રમેશ પૂજારી, કાલિયા ઍન્થની, 'એક્કા બૉસ' મોહનલાલ પરમાર, સોમા શેઠ, વાલજી-પાલજી અને અન્ડરવર્લ્ડના બીજા ખેલાડીઓ આર્થર રોડ જેલની 'મહેમાનગતિ' માણી રહ્યા હતા.

અડધો ડઝન બૉડીગાર્ડ સાથે જેલમાં પ્રવેશેલા યુવાન તરફ સૌનું ધ્યાન ખેંચાયું. એ યુવાન બૅરૅક-નંબર દસ તરફ આગળ વધી રહ્યો હતો ત્યારે તેના કાને અવાજે અથડાયો, 'ક્યૂં હીજડોં કે સાથ ઘૂમતા હૈ?'

આગંતુક યુવાને અવાજની દિશામાં જોયું અને તેની આંખમાંથી અંગારા ઝરવા માંડ્યા.

‘ગાડી ભગા !’

“તૂ કાલિયા એન્થની હૈ ના?” આગંતુકે કેદી યુવાનને પૂછ્યું

* * *

દાઉદ ઇબ્રાહીમે કંઇ બોલ્યા વિના સ્મિત વેર્યું અને તે ત્યાંથી રવાના થઇ ગયો!

‘ક્યૂં હીજડોં કે સાથ ઘૂમતા હૈ?’ એવો ટોણો સાંભળીને આગંતુક યુવાનનું લોહી ગરમ થઈ ગયું, પણ તે જેને મળવા આવ્યો હતો એ કેદીએ એટલે કે તેના મામાએ તેને ઇશારાથી શાંત રહેવા કહ્યું એટલે આગંતુક યુવાન આગળ વધી ગયો. આગંતુક યુવાન બૅરેક-નંબર દસમાં જઈને તેના મામાને મળ્યો. મામાને મળીને તે પાછો વળ્યો ત્યારે તેને ટોણો મારનારા કેદીની કોટડી પાસે જઈને તે ઊભો રહ્યો. આર્થર રોડ જેલમાં પુરાયેલા ખૂંખાર કેદીઓ રાજન નાયર ઉર્ફે બડા રાજન, છોટા રાજન, સુભાષસિંઘ ઠાકુર, સોમા શેઠ, વાલજી-પાલજી, મટકાકિંગ મોહનલાલ પરમાર અને રમેશ પૂજારીની નજર તેના તરફ મંડાઈ ગઈ. તેઓ ઉત્સુકતાથી તમાશો જોઈ રહ્યા હતા.

એમાંના કેટલાક આગંતુક યુવાનને ઓળખતા હતા. તેમને આશંકા હતી કે આજે કંઈક નવાજૂની થયા વિના રહેશે નહીં. પણ આગંતુક યુવાને ટોણો મારનાર કેદી યુવાનની આંખોમાં આંખો પરોવીને એટલું જ પૂછ્યું, ‘તૂ ઍન્થની કાલિયા હૈ ના?’

કેદી યુવાને તુમાખીથી કહ્યું, ‘હાં, મૈં ઍન્થની કાલિયા હૂં, ક્યા કર લેગા તૂ?’

પણ ત્યાં સુધીમાં તો આગંતુક યુવાને પોતાના દિમાગ પર કાબૂ મેળવી લીધો હતો. તેણે કાલિયા ઍન્થની સામે જોઈને સ્મિત વેર્યું અને બીજી ક્ષણે પોતાના બૉડીગાર્ડ સાથે રવાના થઈ ગયો. કાલિયા ઍન્થની દ્વિધામાં મુકાઈ ગયો અને આગંતુક યુવાન જેલમાંથી બહાર નીકળીને કારમાં રવાના થઈ ગયો.

એ આગંતુક યુવાન દાઉદ ઇબ્રાહીમ હતો અને તેને મહેણું મારનારો કાલિયા ઍન્થની સમદ ખાનનો ખાસ માણસ હતો.

જેલમાંથી બહાર નીકળીને દાઉદે તેના સાથીદારો ખાલિદ પહેલવાન, લંબુ શકીલ, શેરસિંઘ અને અંજુમ પહેલવાનને કહ્યું કે આ માણસને ધ્યાનમાં રાખવાનો છે. શબ્બીર અને દાઉદની ગૅન્ગ દિન-પ્રતિદિન મજબૂત બની રહી હતી. તેમની ગૅન્ગમાં અન્ડરવર્લ્ડના ‘સ્ટાર’ કહેવાય એવાં નામો ભેગાં થઈ રહ્યાં હતાં. ખાલિદ પહેલવાન, લંબુ શકીલ અને અંજુમ પહેલવાન ઉપરાંત મોહમ્મદ કાલિયા અને જાફર અને અફઝલ જેવા શાર્પશૂટર પણ તેમની સાથે આવી ગયા હતા.

આ બધામાંય જાફર અને અફઝલ તો હત્યાકેસમાં ત્રણ વર્ષની જેલ કાપી આવ્યા હતા. અન્ડરવર્લ્ડમાં સૌપ્રથમ અંદરઅંદરની લડાઈમાં પહેલું ખૂન જાફર અને અફઝલે કર્યું હતું. જાફર અને અફઝલે 1975ની શરૂઆતના દિવસોમાં ગૅન્ગસ્ટર માજિદ ગોલાને મારી નાખ્યો હતો અને એ કેસમાં તે બંનેને ત્રણ વર્ષની જેલની સજા થઈ હતી. જેલમાંથી છૂટ્યા પછી જાફર અને અફઝલ શબ્બીર-દાઉદની ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયા હતા.

બીજી બાજુ શબ્બીર-દાઉદની ગૅન્ગને મજબૂત બનતી જોઈને સમદ ખાન તથા અમીરઝાદાના પેટમાં તેલ રેડાઈ રહ્યું હતું. શબ્બીર-દાઉદ ગૅન્ગને નબળી પાડવા માટે પઠાણ ગૅન્ગ આડકતરી કોશિશ કરી રહી હતી. એ દરમિયાન અચાનક દાઉદને તેની ગૅન્ગના મજબૂત માણસ મોહમ્મદ રહીમ ખાન ઉર્ફે મોહમ્મદ કાલિયા સાથે ઝઘડો થઈ ગયો.

મોહમ્મદ કાલિયાએ દાઉદ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો અને તે સામે ચાલીને અમીરઝાદાની ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયો. મોહમ્મદ કાલિયાના આગમન સાથે અમીરઝાદા અને આલમઝેબ તથા સમદ ખાને એક નવી યોજના ઘડીને શબ્બીર-દાઉદની ગૅન્ગ તોડી પાડવાનું કામ હાથ પર લીધું. તેમણે મોહમ્મદ કાલિયાને એ માટે આગળ ધર્યો.

મોહમ્મદ કાલિયાએ શબ્બીર-દાઉદ ગૅન્ગમાંથી મહત્ત્વના ગુંડાઓને પઠાણ ગૅન્ગમાં ખેંચી લાવવાનું શરૂ કર્યું. મોહમ્મદ કાલિયા જાફર અને અફઝલને પણ શબ્બીર-દાઉદ ગૅન્ગમાંથી પઠાણ ગૅન્ગમાં લઈ ગયો.

પોતાની ગૅન્ગમાંથી મજબૂત ગણાય એવાં માથાં હરીફ ગૅન્ગમાં જવા માંડ્યાં એટલે શબ્બીર અને દાઉદ અકળાઈ ગયા. તેમણે પણ પઠાણ ગૅન્ગમાંથી ગુંડાઓને પોતાની ગૅન્ગમાં ખેંચવાનું શરૂ કર્યું. આ ખેંચતાણ શરૂ થઈ ત્યારે એનો અંજામ કેટલો ખરાબ આવશે એની કલ્પના તો અમીરઝાદા-સમદ ખાનને કે શબ્બીર-દાઉદને પણ નહોતી.

આ દરમિયાન શબ્બીર-દાઉદને મજા પડી જાય એવી અને સમદ ખાન-અમીરઝાદા અને

આલમઝેબને આઘાત લાગે એવી એક ઘટના બની. 'રાઝદાર'ના માલિક-તંત્રી ઇકબાલ નાતિકની હત્યાના કેસમાં સૈયદ બાટલા બરાબર ભેરવાઈ પડ્યો હતો. સેશન્સ કોર્ટમાં કેસ ચાલ્યો અને સેશન્સ જજે પત્રકાર ઇકબાલ નાતિકની હત્યાના આરોપ હેઠળ સૈયદ બાટલાને દસ વર્ષની સખત જેલની સજા ફટકારી દીધી.

સૈયદ બાટલા જેલમાં બહુ ખરાબ હાલતમાં દિવસો વિતાવી રહ્યો હતો, પણ એની પરવા કર્યા વિના જૂના સાથીદારો અમીરઝાદા અને આલમઝેબે સમદ ખાનની મદદથી શબ્બીર અને દાઉદને પછડાટ આપવાની વેતરણ શરૂ કરી દીધી હતી. સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબને શબ્બીર અને દાઉદ સાથે અંગત દુશ્મની તો હતી જ, પણ હવે એથીયે વિશેષ તો તેમને એ વાતનું પેટમાં દુખતું હતું કે શબ્બીર અને દાઉદ બહુ ઝડપથી આગળ વધી રહ્યા હતા અને તેમની કમાણી પણ એટલી જ ઝડપથી વધી રહી હતી. એટલે વાત માત્ર આપસી દુશ્મનીની રહી નહોતી પણ અન્ડરવર્લ્ડમાં વર્ચસ જમાવવાની બની ગઈ હતી અને એટલે જ સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાને આપેલું વચન ભૂલીને લોહિયાળ જંગ ખેલવા તૈયાર થઈ ગયા હતા. 1979ના અંત સુધી ભારેલા અગ્નિ જેવી સ્થિતિ રહ્યા પછી 1979ના છેલ્લા સપ્તાહમાં પઠાણ ગૅન્ગે એક ખતરનાક ઊંબાડિયું કર્યું.

તારીખ : 26 ડિસેમ્બર, 1979
સ્થળ : ભાયખલા રેલવે-સ્ટેશનની બહાર

મુંબઈના ભાયખલા વિસ્તારમાં લોકલ રેલવે-સ્ટેશનથી થોડે દૂર બે યુવાનો હસીમજાક કરતા કરતા ચાલી રહ્યા હતા. રોડની એક બાજુ પાર્ક કરેલી કાર પાસે તેઓ પહોંચ્યા. એક યુવાને ચાવી ઘુમાવીને કારનો દરવાજો ખોલ્યો અને તે ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર ગોઠવાયો. બીજો યુવાન ડાબી બાજુની સીટ પર ગોઠવાયો. ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર બેઠેલો યુવાન કારનો દરવાજો ખેંચવા જતો હતો ત્યાં જ તેણે રીઅર વ્યુ મિરરમાં ચાર યુવાનોને હાથમાં પિસ્તોલ સાથે તેમની કાર તરફ ધસી આવતા જોયા. નજર સામે મોત ભાળી ગયેલા યુવાને કાર સ્ટાર્ટ કરીને ભગાવી અને એ સાથે તેમની કાર પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ થઈ ગયો.

કારની ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર બેઠેલો યુવાન મોહમ્મદ સાહિલ હતો અને તેની બાજુમાં અનીસ ઇબ્રાહીમ બેઠો હતો, શબ્બીર અને દાઉદનો નાનો ભાઈ!

‘જાન કી દુશ્મન, દુશ્મન કી ‘જાન’!’

અચાનક બે કાર સામેથી ધસી આવી અને યુવાનની આંખો આશ્ચર્યાઘાતથી પહોળી થઇ ગઈ!

* * *

દાઉદની દોસ્તી રમા નાઈક સાથે અને આલમઝેબની ભાઈબંધી અબ્દુલ લતીફ સાથે જામી ગઇ

પિસ્તોલધારી યુવાનોને કાર તરફ ધસી આવતા જોઈને મોહમ્મદ સાહિલનું હૃદય થોડા ધબકારા ચૂકી ગયું, પણ બીજી સેકન્ડે એ યુવાનોથી બચવા માટે મોહમ્મદ સાહિલે જીવ પર આવીને કાર ભગાવી મૂકી. ગણતરીની સેકન્ડમાં મોહમ્મદ સાહિલ અને અનીસ ઇબ્રાહીમ હુમલાખોર યુવાનોની પિસ્તોલની રેન્જમાંથી બહાર નીકળી ગયા, પણ એ થોડી સેકન્ડો મોહમ્મદ સાહિલ અને અનીસ ઇબ્રાહીમને એક યુગથી પણ વધુ લાંબી લાગી હતી.

મોતને હાથતાળી આપીને છટકી ગયેલા અનીસ અને મોહમ્મદ સાહિલે શબ્બીર અને દાઉદ પાસે પહોંચીને આ ઘટના વિશે કહ્યું ત્યારે શબ્બીર અને દાઉદના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાને પહોંચી ગયો

સમદ ખાન અને અમીરઝાદાએ જ અનીસ પર હુમલો કર્યો હતો એવું મોહમ્મદ સાહિલે કહ્યું. તેણે કારના રીઅર વ્યુ મિરરમાં હુમલાખોર યુવાનોના ચહેરા જોઈ લીધા હતા. સમદ અને અમીરઝાદાએ ગૅન્ગવૉરનો મધપૂડો છંછેડી લીધો હતો. શબ્બીર અને દાઉદે સમદ અને અમીરઝાદા પર વળતો હુમલો કરવાની વેતરણ શરૂ કરી દીધી.

અનીસનું ખૂન કરીને શબ્બીર-દાઉદને ઝટકો આપવાની યોજના નિષ્ફળ સાબિત થઈ એટલે સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ અકળાઈ ઊઠ્યા. તેમણે શબ્બીર-દાઉદની ગૅન્ગ ખતમ કરવા માટે બીજા રસ્તાઓ અપનાવવા માંડ્યા. શબ્બીર અને દાઉદનો વિદેશથી આવતો માલ પકડાવી દેવા તેઓ મચી પડ્યા. બીજી બાજુ શબ્બીર અને દાઉદના માણસોને પોલીસના સકંજામાં ફસાવવા માટે પણ તેઓ સક્રિય બની ગયા. કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાને આપેલું વચન ભૂલીને તેઓ શબ્બીર-દાઉદ સામે ખુલ્લંખુલ્લા મેદાને પડ્યા.

બંને ગૅન્ગના ગુંડાઓ વચ્ચે અવારનવાર ઘર્ષણ થવાની ઘટનાઓ પણ બનવા માંડી. શબ્બીર-દાઉદને ખતમ કરવા માટે સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ મરણિયા બની ગયા હતા, પણ અનીસ પર હુમલો થયા પછી શબ્બીર અને દાઉદ સતર્ક થઈ ગયા હતા એટલું જ નહીં; તેમણે અમીરઝાદા, સમદ અને આલમઝેબનું નામોનિશાન મિટાવી દેવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો અને એ ત્રિપુટીનો કાંટો કાઢી નાખવા માટે શબ્બીર અને દાઉદે ગણતરીના દિવસોમાં ત્રણ વાર યોજના ઘડી કાઢી હતી. જોકે સમદ અને તેના મિત્રોનું નસીબ જોર કરતું હતું એટલે ત્રણેય વાર શબ્બીર અને દાઉદની બાજી ઊંધી વળી ગઈ.

જોકે એ પછી બંને ગૅન્ગ વચ્ચે સતત નાનાં નાનાં છમકલાં થતાં રહ્યાં, પણ એક વર્ષ દરમિયાન કોઈ નોંધપાત્ર ઘટના બની નહીં. દરમિયાન દાઉદની દોસ્તી ભાયખલા વિસ્તારમાં વર્ચસ ધરાવતા રમા નાઈક સાથે થઈ. રમા નાઈક અને બાબુ રેશમની ગણતરી અન્ડરવર્લ્ડના બહુ પહોંચેલા ખેલાડીઓ તરીકે થવા માંડી હતી.

જોકે રમા નાઈક અને બાબુ રેશમ અમીરઝાદા અને સમદથી અંતર રાખીને ચાલતા હતા. શબ્બીર અને દાઉદની ગૅન્ગમાંથી પઠાણ ગૅન્ગમાં જતો રહેલો મોહમ્મદ કાલિયા તેની સાથે અફઝલ અને જાફર જમાલ સિદ્દીકી જેવા ખૂંખાર ગુંડાઓને લઈ ગયો હતો એને કારણે પઠાણ ગૅન્ગ વધુ મજબૂત બની હતી. વળી શસ્ત્રશક્તિમાં પણ પઠાણ ગૅન્ગ મજબૂત હતી એટલે ભાયખલાની 'લાલ વીંટાચી ચાલ'માં અડ્ડો ધરાવતા દાદા રમા નાઈકની પઠાણ ગૅન્ગ સામે પડવાની હિંમત ચાલતી નહોતી.

દાઉદ અને રમા નાઈક વચ્ચે દોસ્તી જામી રહી હતી ત્યારે અમીરઝાદાએ લખનૌ અને કાનપુરના અન્ડરવર્લ્ડના ખેપાની સરદારો સાથે ભાઈબંધી જમાવવા માંડી હતી. કાનપુરમાં શસ્ત્રોનો સોદાગર બલી પહેલવાન અમીરઝાદાનો દોસ્ત થઈ ગયો હતો અને તે અમીરઝાદાને જોઈએ એટલાં શસ્ત્રો પૂરાં પાડતો હતો. અમીરઝાદા ઉત્તર પ્રદેશના અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંબંધો વિકસાવી રહ્યો હતો ત્યારે આલમઝેબ પણ ગુજરાતમાં પગપેસારો કરી રહ્યો હતો. આલમઝેબે અમદાવાદના કુખ્યાત ગુંડા સરદાર અબ્દુલ લતીફ સાથે હાથ મિલાવ્યા હતા અને અમદાવાદ ઉપરાંત ભરૂચમાં પણ 'મિત્રો' બનાવ્યા હતા.

આ દરમિયાન દાઉદ અને શબ્બીરે પણ ગુજરાતમાં તેમનું નેટવર્ક વિકસાવ્યું હતું. ગુજરાતનો દરિયાકિનારો કાસકર બંધુઓને 'ફળી' રહ્યો હતો. જોકે કાસકર બંધુઓની અને પઠાણ ગૅન્ગના મોભાઓની આ બધી પ્રવૃત્તિ વચ્ચે બંને પક્ષોએ દુશ્મનીની જ્યોત તો સતત જલતી જ રાખી હતી.

શબ્બીર અને દાઉદ પઠાણ ગૅન્ગના ખેલાડીઓને પછાડવાનો મોકો શોધી રહ્યા હતા અને સામે સમદ ખાન, અમીરઝાદા તથા આલમઝેબ શબ્બીર અને દાઉદને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડવાની તક શોધી રહ્યા હતા.

તારીખ : 11 ફેબ્રુઆરી, 1981

'આપકે સાથ વક્ત કૈસે કટ જાતા હૈ માલૂમ હી નહીં પડતા.' દક્ષિણ મુંબઈથી ઉત્તર મુંબઈ તરફ દોડી રહેલી કારમાં પ્રવાસ કરી રહેલી યુવતીએ કાર ડ્રાઇવ કરી રહેલા તેના પ્રેમીને કહ્યું.

યુવાન હસી પડ્યો. તેણે પ્રિયતમાની મજાક કરી. પ્રિયતમાએ મીઠો છણકો કર્યો. તેણે મહામહેનતે પ્રેમીને ફરવા જવા તૈયાર કર્યો હતો. તે બંને એકબીજાના ગળાડૂબ પ્રેમમાં હતાં. બંનેનો પરિચય તો બે મહિના પહેલાં જ થયો હતો, પણ એટલા સમયમાં તો બંને જાણે સાત જન્મના સાથી હોય એટલા નજીક આવી ગયાં હતાં. જોકે એ પ્રેમિકાની એક જ ફરિયાદ રહેતી હતી કે તેને તેના પ્રેમી સાથે ક્યારેય પૂરતો સમય ગાળવા નથી મળતો. પ્રેમી બહાર ફરવાનું ઓછું પસંદ કરતો હતો અને પ્રેમિકા વહેતા ઝરણા જેવી ચંચળ હતી.

તેનું નામ ચિત્રા હતું. દરરોજ બહાર ફરવા જવા માટે આનાકાની કરતા પ્રેમી સામે તેણે આજે જીદ કરી હતી અને તેની જીદ સામે નમતું જોખીને તેનો પ્રેમી તેની સાથે ફરવા જવા માટે તૈયાર થઈ ગયો હતો.

પ્રેમિકાની શરારતભરી વાતો સાંભળી રહેલા યુવાનને અચાનક યાદ આવ્યું કે કારમાં પેટ્રોલ ભરાવવાનું છે. રાતના સાડાનવ વાગ્યે તેઓ પ્રભાદેવી વિસ્તારમાંથી પસાર થઈ રહ્યાં હતાં. યુવાને સિદ્ધિવિનાયક મંદિર પાસે આવેલા પેટ્રોલ-પમ્પ તરફ કાર વાળી. તેણે પેટ્રોલ-પમ્પના અટેન્ડન્ટને કારની ટૅન્ક ફુલ કરવા કહ્યું.

એ જ વખતે અચાનક સામેથી બે કાર ધસી આવી. વિરુદ્ધ દિશામાંથી ધસી આવેલી કાર જોઈને યુવાનના દિમાગમાં ખતરાની ઘંટડી રણકી ઊઠી. તેણે કારનો દરવાજો ખોલ્યો અને કારની બહાર પગ મૂક્યો. તે કારમાંથી બહાર નીકળવા જતો હતો ત્યાં જ તેનું ધ્યાન આવેલી કારમાંથી ઊતરી રહેલા યુવાનો તરફ ગયું અને તે અવાચક બની ગયો, પણ બીજી ક્ષણે તેણે પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી.

જોકે તે પિસ્તોલનો ઉપયોગ કરી શકે એ પહેલાં બે કારમાં ધસી આવેલા યુવાનોમાંના એક યુવાને

કૂકરીથી તેના કાંડા પર ઝનૂની પ્રહાર કર્યો. બીજી સેકન્ડે તેની છાતીમાં ધગધગતું સીસું ઊતરતું હોય એવું તેણે અનુભવ્યું. તે સમતુલા ગુમાવીને નીચે પડી ગયો. એ પછી પણ તેના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબાતી રહી. થોડી ક્ષણો પછી તે નિશ્ચેતન બની ગયો.

એ યુવાનને ઢળી પડતો જોઈને બે હુમલાખોર યુવાનોએ એકબીજા સામે વિજયસ્મિત વેર્યું. તે સમદ ખાન અને અમીરઝાદા હતા અને ગોળીનો શિકાર બનેલો યુવાન હતો શબ્બીર ઇબ્રાહીમ!

પ્રેમીને નજર સામે તરફડિયાં મારતો જોયા પછી પ્રેમિકા કારમાંથી બહાર નીકળી. તેણે અમીરઝાદા સામે જોયું. અમીરઝાદા તેની સામે જોઈને હસ્યો. યુવતી યંત્રવત્ અમીરઝાદા સાથે તેની કારમાં ગોઠવાઈ.

બંને કાર ત્યાંથી રવાના થઈ અને અમીરઝાદાએ તેની બાજુમાં બેઠેલી યુવતીના ગાલ પર ઉત્કટતાથી ચુંબન કર્યું. યુવતીએ તેની સામે જોયું અને તેના ચહેરા પર સ્મિત છવાઈ ગયું.

□

‘યે લડકી કૌન હૈ ?’

દાઉદના માણસો શિકારી કૂતરાની જેમ સમદ અમીરઝાદા અને આલમઝેબની પાછળ પડી ગયા

* * *

સમદે તેના માણસો સાથે પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ધસી જઈને દાઉદના ઘર પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો

શબ્બીર ઇબ્રાહીમનું ખૂન કરવાના ષડ્યંત્રમાં સિંહફાળો આપનારી તે યુવતી વાસ્તવમાં અમીરઝાદાની પ્રેમિકા હતી અને તેનું સાચું નામ નંદા હતું. અમીરઝાદાએ શબ્બીરને ફસાવવા માટે પોતાની પ્રિયતમાનો ઉપયોગ કર્યો હતો. નંદાએ ચિત્રા નામ ધારણ કરીને શબ્બીર ઇબ્રાહીમના જીવનમાં પ્રવેશ કર્યો હતો. શબ્બીર ઇબ્રાહીમે નંદા એટલે કે ચિત્રામાં વિશ્વાસ મૂકવાની ભૂલ કરી હતી અને એ ભૂલ તેની જિંદગીની આખરી ભૂલ પુરવાર થઈ હતી. અમીરઝાદાની પ્રેમિકા નંદાએ શબ્બીર સાથે પ્રેમનું નાટક કરીને તેને ફસાવ્યો હતો. અન્ડરવર્લ્ડમાં કોઈ હરીફને ખતમ કરવા માટે સ્ત્રીઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય એવો એ પહેલો કિસ્સો હતો.

શબ્બીર ઇબ્રાહીમ કાસકરને ફસાવવા માટે અમીરઝાદાએ પોતાની પ્રેમિકાનો ઉપયોગ કર્યો એથી પણ વધુ છળકપટ તેમણે બીજું કર્યું હતું. શબ્બીરના ખૂનના થોડા દિવસ અગાઉ હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાએ ફરી એક વાર સમદ-અમીરઝાદા અને શબ્બીર-દાઉદ વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું હતું. અમીરઝાદાનો બાપ નવાબ કરીમ લાલાનો ઓશિંગણ હતો એટલે કરીમ લાલાની વાત અમીરઝાદા

અને આલમઝેબે માનવી જ પડશે એવું સમજાવીને હાજી મસ્તાને કરીમ લાલાને સલાહ આપી કે ગમે એ રીતે પઠાણો અને કોંકણી મુસ્લિમો વચ્ચેની ગૅન્ગવૉર અટકાવવી જોઈએ.

હાજી મસ્તાનની સલાહ માનીને કરીમ લાલાએ સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબને શાબ્દિક રીતે ઠપકારીને શબ્બીર અને દાઉદ સાથે સમાધાન કરવાની ફરજ પાડી હતી. સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબે આ સમાધાનની વાતનો ફાયદો ઉઠાવવાનો નિશ્ચય કર્યો અને તેમણે હોંશે હોંશે શબ્બીર અને દાઉદ સાથે સમાધાન કર્યું. એ બધા ઉમળકો બતાવીને એકબીજાને ગળે મળ્યા. આ બંને ટોળી વચ્ચે સમાધાન તો અગાઉ પણ થયું હતું અને પહેલી વાર સમાધાન થયા પછી તો શબ્બીર ઇબ્રાહીમે તેના લગ્નમાં સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબને ઉમળકાભેર આમંત્રણ આપ્યું હતું. એ બધા મસમોટી ભેટનાં પૅકેટ્સ લઈને શબ્બીરનાં લગ્નમાં ગયા પણ હતા. શબ્બીરનાં લગ્નના દિવસે એ બધાએ કલાકો સુધી ધમાલમસ્તી કરી હતી. દાઉદ અને શબ્બીર સાથે તેમણે તસવીરો ખેંચાવી હતી અને જાણે સગા ભાઈનાં લગ્ન થતાં હોય એવો હરખ દર્શાવ્યો હતો.

પણ કૂતરાની પૂંછડી સીધી કર્યા બાદ છોડી દો તો પાછી મૂળ આકારમાં આવી જાય એ રીતે સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ લાંબો સમય સખણા રહી શક્યા નહોતા. તેમને શબ્બીર અને દાઉદનું ઐશ્વર્ય આંખમાં કણાની જેમ ખૂંચતુ હતું અને એનું કારણ દેખીતું હતું. 1980 સુધીમાં તો શબ્બીર અને દાઉદે વિશાળ આર્થિક સામ્રાજ્ય જમાવી દીધું હતું. 1979માં તેમણે મુંબઈના બોરી મહોલ્લાના મુસાફિરખાના બિલ્ડિંગમાં મોટી ઑફિસ ખરીદી લીધી હતી અને વિદેશી 'આયાત'નો ધંધો મોટા પાયે શરૂ કરી દીધો હતો. તેમણે મર્સિડીઝ કાર ખરીદી લીધી હતી અને રત્નાગિરિમાં ફળોનું વિશાળ ખેતર ખરીદી લીધું હતું. 1980ના અંત સુધીમાં તો કાસકર બંધુઓ કરોડપતિ થઈ ગયા હતા અને તેમણે દુબઈમાં પગપેસારો શરૂ કરી દીધો હતો.

શબ્બીર અને દાઉદની મૂળ ઇચ્છા તો ચિક્કાર પૈસા કમાવાની જ હતી અને એટલે જ શબ્બીરે 16 વર્ષની ઉંમરે ક્રૉફર્ડ માર્કેટમાં હેડ કૉન્સ્ટેબલ પિતાની મદદથી વિદેશી ચીજવસ્તુઓની નાનકડી દુકાન શરૂ કરી હતી. તેમને લોહી વહાવવામાં રસ નહોતો, પણ પઠાણ ગૅન્ગના ખેપાનીઓએ તેમને ગૅન્ગવૉરમાં ઘસડાવાની ફરજ પાડી હતી. એટલે કરીમ લાલાએ વધુ એક વાર સમાધાન કરાવ્યું ત્યારે શબ્બીર અને દાઉદે નિરાંતનો શ્વાસ લીધો હતો. આ વખતે અગાઉની જેમ સમાધાનનો ભંગ થવાની શક્યતા તેમને દેખાતી નહોતી, કારણ કે સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબે તેમની સામે અને સાથે જ કુરાન પર હાથ મૂકીને શપથ લીધા હતા કે હવે પછી તેઓ શબ્બીર અને દાઉદ સાથે દુશ્મની નહીં રાખે અને તેમની સાથે ભાઈ જેવા સંબંધ રાખશે. પણ શબ્બીર અને દાઉદ એ સમાધાન કરીને સમદ ખાન અને અમીરઝાદાની એ ચાલમાં સપડાઈ ગયા હતા. શબ્બીર અને દાઉદ માટે એ સાચું સમાધાન હતું,

પણ સમદ અને અમીરઝાદા એ સમાધાનને બદલો લેવાની એક તક તરીકે જોઈ રહ્યા હતા એનો અણસાર સુધ્ધાં શબ્બીર-દાઉદને આવ્યો નહોતો. તેમણે પઠાણ ગૅન્ગના ખેપાની જુવાનિયાઓના વચનમાં વિશ્વાસ મૂક્યો હતો અને એ વિશ્વાસની આકરી કિંમત ચૂકવવી પડી હતી.

●—●—●—●

શબ્બીર ઇબ્રાહીમનું કાટલું કાઢીને સમદ ખાન અને અમીરઝાદા તેની ટોળી સાથે સીધા પાકમોડિયા સ્ટ્રીટ તરફ ધસી ગયા. તેમણે મધરાતે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઘર તરફ આડેધડ ગોળીબાર કર્યો. એ વખતે દાઉદ અને તેના બીજા ભાઈઓ ઘરમાં નહોતા. માત્ર દાઉદનો નાનો ભાઈ ઇકબાલ કાસકર ઘરમાં હતો. જોકે દાઉદનો ખાસ માણસ ખાલિદ પહેલવાન અને દાઉદના બીજા થોડા સાગરીતો ત્યાં હાજર હતા. તેમણે વળતું ફાયરિંગ કર્યું અને એક ગોળી આલમઝેબને વાગી. પણ દાઉદના વિસ્તારમાં આતંક ફેલાવીને સમદ-અમીરઝાદા રવાના થઈ ગયા.

દાઉદ અને તેના ભાઈઓને જ્યારે શબ્બીરના ખૂનના સમાચાર મળ્યા ત્યારે તે બધા આઘાતથી હચમચી ગયા. દાઉદના મનમાં એક બાજુ ભાઈ ગુમાવ્યાનો શોક હતો તો બીજી બાજુ પઠાણ ગૅન્ગના ખેપાનીઓએ કરેલા વિશ્વાસઘાતથી તેના હ્રદયમાં આગ ઊઠી રહી હતી. શબ્બીરનું ખૂન કરીને અબ્દુલ સમદ ખાન અને અમીરઝાદા નવાબખાન જશ્ન મનાવી રહ્યા હતા ત્યારે દાઉદ અને તેના ભાઈઓ શબ્બીરના ખૂનનો બદલો લેવાના નિશ્ચયને મનોમન ઘૂંટી રહ્યા હતા.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ ભાઈના ખૂનીઓને ખતમ કરવા મરણિયો બની ગયો હતો તો મુંબઈ પોલીસ પણ અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરને લોહિયાળ સ્વરૂપ ધારણ કરતી જોઈને સક્રિય બની હતી. મુંબઈ પોલીસે શબ્બીર ઇબ્રાહીમના ખૂનના આરોપ હેઠળ સમદ ખાનની ધરપકડ કરીને જેલમાં ધકેલી દીધો. જોકે અમીરઝાદા અને આલમઝેબ નાસી છૂટવામાં સફળ થયા, પરંતુ દાઉદ ઇબ્રાહીમના માણસો શિકારી કૂતરાની જેમ અમીરઝાદા અને આલમઝેબને શોધી રહ્યા હતા તો મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અધિકારીઓ પણ નાહીધોઈને અમીરઝાદા અને આલમઝેબની પાછળ પડી ગયા હતા. અમીરઝાદા અને આલમઝેબે આવી સ્થિતિનો અંદાજ અગાઉથી જ બાંધી રાખ્યો હતો. એટલે અમીરઝાદા કાનપુર નાસી છૂટ્યો અને ત્યાં શસ્ત્રોના વેપારી બલી પહેલવાનની મદદથી તેણે આશ્રય મેળવી લીધો. બીજી બાજુ આલમઝેબ ગુજરાત ભણી નાઠો હતો. તેણે અમદાવાદ અને ભરૂચમાં પોતાનું ગ્રુપ અગાઉથી જ જમાવી દીધું હતું. અમદાવાદમાં તો અબ્દુલ લતીફ તેનો ગાઢ મિત્ર બની ગયો હતો અને તે બંને સાથે મળીને અનેક ગોરખધંધા ચલાવી રહ્યા હતા.

આલમઝેબ તો ગુજરાતમાં અડ્ડો જમાવીને બેસી રહ્યો, પણ અમીરઝાદાએ થોડા સમય પછી મુંબઈ આવવાની હિંમત કરી અને તે મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો. સમદ ખાન અને અમીરઝાદા

પોલીસના હાથમાં આવી ગયા હતા, પણ એથી દાઉદનો બદલો પૂરો નહોતો થયો. તેણે પહેલાં આલમઝેબને નિશાન બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો. તેણે ગુજરાતમાં છુપાયેલા આલમઝેબ પર વૉચ ગોઠવી દીધી.

દાઉદ ગૅન્ગ અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચેની દુશ્મની ચરમસીમાએ પહોંચી હતી ત્યારે જ મુંબઈ પોલીસને અને અન્ડરવર્લ્ડને ચોંકાવી દે એવી એક ઘટના બની અને એ ઘટનાનો હીરો કે વિલન જે કહો તે હતો કાલિયા ઍન્થની – સમદનો ખાસ માણસ.

●—●—●—●

શબ્બીર કાસકરના ખૂન પછી મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડમાં ખળભળાટ મચી ગયો હતો. શબ્બીરની હત્યા પછી સમદ ખાન અને અમીરઝાદા પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા હતા. 11 સપ્ટેમ્બર, 1981ના દિવસે શબ્બીરના ખૂન પછી મુંબઈ પોલીસે 6 માર્ચ, 1982ના દિવસે સમદ ખાનને પકડી પાડ્યો હતો, જ્યારે આલમઝેબ ગુજરાત નાસી છૂટયો હતો. દાઉદના માણસો શબ્બીરની હત્યાનો બદલો લેવા આલમઝેબની પાછળ પડી ગયા હતા તો મુંબઈ પોલીસ પણ આલમઝેબ અને તેના બીજા સાથીદારોને શબ્બીર કાસકરની હત્યાના કેસમાં શોધી રહી હતી. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં ઘટનાચક્ર ઝડપથી ફરી રહ્યું હતું ત્યારે જ સમદ ખાનના સાથીદાર ઍન્થની કાલિયાએ મુંબઈ પોલીસને જબરો આંચકો આપ્યો હતો.

ઘણા સમયથી જેલમાં પુરાયેલા ઍન્થની કાલિયાએ આર્થર રોડ જેલમાંથી નાસી છૂટવાની યોજના ઘડી કાઢી અને તે પોતાના કેટલાક સાગરીતો સાથે આર્થર રોડ જેલમાંથી નાસી છૂટ્યો. જેલમાંથી નાસી છૂટવા માટે કાલિયાએ મરચાંના પાઉડરની મદદ લીધી હતી. કાલિયા અને તેના સાથીદારો જેલર અને જેલના બીજા કર્મચારીઓની આંખોમાં મરચાંની ભૂકી નાખીને જેલમાંથી નાસી છૂટ્યા. બહાર આવીને તેમણે સમદ ખાનની ગૅન્ગની સાથે મળીને ઊંધાચત્તા ખેલ શરૂ કરી દીધા. આ દરમિયાન જેલમાં પુરાયેલો સમદ પણ સખણો બેસી રહ્યો નહોતો. તેણે જેલમાં બેઠાં બેઠાં પોતાનો ગોરખધંધો ચાલુ રાખ્યો હતો.

આર્થર રોડ જેલ સમદ માટે ઘર જેવી જ હતી. પોતાના ઘરમાં મળે એવી દરેક સુવિધા તેને જેલમાં હાથવગી હતી. આર્થર રોડ જેલમાં તે પોતાની આગવી અદાલત ભરતો હતો. સમદ ખાનનો સમન્સ મળે એટલે ભલભલા ખેપાનીઓ ડાહ્યાડમરા બનીને સમદની અદાલતમાં પહોંચી જતા અને સમદ પોતાની રીતે ન્યાય અને અન્યાય તોળતો. સમદ ખાનની સામે દાઉદના ભાઈ શબ્બીરના ખૂન ઉપરાંત બીજા પણ ઘણા કેસ ચાલતા હતા, પણ સમદની સામે ચાલતા કેસમાં કોઈ હિંમત કરીને સાક્ષી પુરાવવા જાય તો તેનું આવી જ બનતું. સમદની સામેના એક ખૂનકેસમાં સાક્ષી બનવાની ગુસ્તાખી કરનારા એક મુસ્લિમ વેપારીની સમદે બૂરી વલે કરી હતી.

સમદની સામે પડવાની હિંમત કરનારા તે વેપારીને જેલમાં હાજર થવાનો આદેશ સમદે આપ્યો, પણ ગુલામ હુસેન કાશ્મીરી નામના તે વેપારીએ સમદના આદેશની અવગણના કરી એટલે સમદના માણસો તેને આર્થર રોડ જેલમાં ઊંચકી લાવ્યા. સમદના ગુંડાઓ તે વેપારીની સાથે તેના દીકરા નાસિરને પણ ઊંચકી લાવ્યા હતા. બાપડો ગુલામ હુસેન કાશ્મીરી તો જેલમાં સમદનો દબદબો જોઈને ડઘાઈ જ ગયો. સમદ જાણે જેલમાં નહીં પણ ફાઇવસ્ટાર હોટેલમાં બેઠો હતો અને તેના ચમચાઓ ઉપરાંત જેલના કર્મચારીઓ તેનો પડ્યો બોલ ઝીલવા તત્પર બનીને ઊભા હતા. ગુલામ હુસેન થથરી ગયો. તેને સમજાઈ ગયું કે સમદ માટે આ જેલની કોટડી નથી પણ તેનો અડ્ડો જ છે.

સમદે પહેલાં તો તે બાપ-દીકરાની બરાબર ધુલાઈ કરી અને પછી તેણે જેલમાં વાળંદને બોલાવ્યો. એક કલાક પછી ગુલામ હુસેન કાશ્મીરી તેના દીકરા સાથે જેલની બહાર નીકળ્યો ત્યારે એ બંનેના માથાના વાળ બકરી ચાવી ગઈ હોય એવા થઈ ગયા હતા. તેમના નેણના વાળ અદશ્ય થઈ ગયા હતા અને તેમની અડધી મૂછ ગાયબ થઈ ગઈ હતી. તે બાપ-દીકરાને નજર સામે મોત દેખાઈ ગયું હતું. આ કિસ્સાને કારણે કોર્ટે આર્થર રોડ જેલના અધિકારીઓની ઝાટકણી કાઢી નાખી હતી.

સમદ ખાન જેલમાં ન હોય ત્યારે તેનો પડાવ મુંબઈની એક ફાઇવસ્ટાર હોટેલમાં રહેતો હતો. એ ફાઇવસ્ટાર હોટેલમાં તેણે એક વાર દિલ્હીની એક કંપનીના એક્ઝિક્યુટિવને બોલાવીને તેના પર એટલી હદ સુધી થર્ડ ડિગ્રી અજમાવી હતી કે તે માણસ કમોતે મરી ગયો હતો. ત્યાર બાદ સમદને ખબર પડી હતી કે તેણે જેને મારી નાખ્યો હતો તે તો તદ્દન નિર્દોષ માણસ હતો, પરંતુ 'પશ્ચાત્તાપ' નામનો શબ્દ સમદ ખાનની ડિક્શનરીમાં નહોતો. સમદ ખાનની એક બીજી પણ ખાસિયત હતી. તે અન્ડરવર્લ્ડના બીજા ગુંડા સરદારોથી જુદો તરી આવે એવો સ્માર્ટ અને દેખાવડો યુવાન હતો. તે કડકડાટ અંગ્રેજી બોલી શકતો હતો અને તે પોતાની પર્સનાલિટીનો ઉપયોગ છોકરીઓ પટાવવામાં કરતો હતો. તે આર્થર રોડ જેલમાં હતો ત્યારે અચાનક તેના જીવનમાં એક યુવતી આવી અને ભલભલી છોકરીઓને પોતાની જાળમાં ફસાવી શકતો સમદ ખાન તે યુવતીના પ્રેમમાં પડી ગયો.

'યે લડકી કૌન હૈ?' આર્થર રોડ જેલના વિઝિટિંગ-રૂમમાંથી બહાર નીકળી રહેલી એક રૂપાળી યુવતી પર સમદનું ધ્યાન પડ્યું એટલે તેણે જેલના એક અધિકારીને પૂછ્યું.

'યે લડકી નહીં હૈ, દારૂ કા ગોલા હૈ.' જેલના અધિકારીએ સમદ સામે જોઈને કહ્યું.

'લગતા હૈ આપ બહુત કુછ જાનતે હૈં ઇસ બલા કે બારે મેં.' સમદે જેલ-અધિકારી સામે ટીખળભર્યું સ્મિત કરતાં કહ્યું.

સમદને તે યુવતીમાં રસ પડ્યો છે એ જોઈને જેલના અધિકારીએ સમદને વહાલા થવા માટે તે યુવતી

વિશે માહિતી આપવા માંડી. એ યુવતીનું નામ શિલ્પા ઝવેરી હતું. શિલ્પા ઝવેરી એક ગુજરાતી ઝવેરી કુટુંબની દીકરી હતી. તેનાં લગ્ન ઝવેરી જ્ઞાતિના જ એક યુવાન સાથે થયાં હતાં, પણ લગ્નના દોઢ વર્ષમાં જ તેના છૂટાછેડા થઈ ગયા હતા. છૂટાછેડા પછી તે બંડખોર યુવતી શિવસેનાના નેતા બંડુ શિંગારેના પ્રેમમાં પડી હતી. બંડુ શિંગારે તેના કારસ્તાનને કારણે જેલમાં ગયો ત્યારે શિલ્પા ઝવેરી હિંમતપૂર્વક તેને મુંબઈની કોર્ટમાંથી ભગાવી ગઈ હતી.

શિલ્પા ઝવેરીએ બંડુ શિંગારે પર ફિદા થઈને તેની સાથે લગ્ન કરી લીધાં હતાં, પરંતુ તેનાં એ લગ્ન પણ લાંબો સમય ટક્યાં નહોતાં. બંડુ શિંગારેને જેલમાંથી છોડાવવાના આરોપ હેઠળ શિલ્પા ઝવેરીએ જેલમાં ધકેલાવું પડ્યું હતું. સમદ ખાનને શિલ્પામાં રસ પડ્યો એટલે તે શિલ્પા ઝવેરીને સામે ચાલીને મળવા ગયો. શિલ્પા પણ સમદના પ્રેમમાં પડી ગઈ. સમદના પ્રેમમાં પડેલી શિલ્પાએ સમદ સાથે લગ્ન કરીને પોતાનું નામ વહીદા ખાન કરી નાખ્યું.

●—●—●—●

સમદ ખાન શિલ્પા ઝવેરીના પ્રેમમાં ગળાડૂબ બની ગયો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદના માણસો શબ્બીરની હત્યાનો બદલો લેવા માટે દિવસ-રાત એક કરી રહ્યા હતા. દાઉદના માણસો ગમે ત્યારે હુમલો કરશે એવા ડરથી સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબના માણસો એકલા બહાર નીકળવાનું ટાળતા હતા. આ દરમિયાન એક ઘટના એવી બની કે સમદના માણસો ફફડી ગયા. દાઉદ સાથે ઝઘડો કરીને અમીરઝાદાના કૅમ્પમાં ગયેલો મોહમ્મદ કાલિયા જેમને પોતાની સાથે અમીરઝાદાની ગૅન્ગમાં લઈ ગયો હતો તે જાફર જમાલ સિદ્દીકી અને અફઝલ દાઉદ ગૅન્ગની નજરમાં હતા. ખુદ મોહમ્મદ કાલિયાને પણ ખતમ કરવા માટે દાઉદના માણસો ફરી રહ્યા હતા. મોહમ્મદ કાલિયા અને અફઝલ તો દાઉદના માણસોના હાથમાં ન આવ્યા, પણ જાફર સિદ્દીકી દાઉદના માણસોની ઝપટમાં આવી ગયો.

જાફર સિદ્દીકી પાયધુની વિસ્તારનો દાદો હતો. તે મનોહર સુર્વે ઉર્ફે મન્યા સુર્વેનો ખાસ દોસ્ત હતો અને તે બંને મોટા ભાગે સાથે જ જોવા મળતા હતા. મન્યા સુર્વે ખતરનાક ગુંડો હતો અને ભલભલા ગુંડાઓ પણ તેનાથી કાંપતા હતા. 1981ના છેલ્લા દિવસો દરમિયાન એક વાર જાફર અને મન્યા ભીંડીબજારના જંક્શન પાસેથી પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે દાઉદ ગૅન્ગના બે ડઝન જેટલા ગુંડાઓ તેમને ઘેરી વળ્યા. તેમણે મન્યા સુર્વેને વચ્ચે ન પડવાની ધમકી આપી અને પછી તેઓ જાફર પર તૂટી પડ્યા. બે-ચાર ગુંડા હોત તો તો મન્યા સુર્વે તેમને ભારે પડી ગયો હોત, પણ અહીં તો વીસથી વધુ ગુંડા હતા એટલે મન્યા સુર્વેએ ચૂપ મરી રહેવા સિવાય છૂટકો જ નહોતો. જાફર પર દાઝ ઉતારવા માટે દાઉદના માણસોએ તેના પર લાતો અને મુક્કાનો વરસાદ વરસાવ્યો. તેમણે જાફરને મારતાં મારતાં મોહમ્મદ અલી રોડ પર એક કિલોમીટર સુધી દોડાવ્યો. છેવટે તેમણે જાફરને ગોળી મારી ત્યારે

મન્યાથી રહેવાયું નહીં. તેણે જમીન પર ઢળી પડેલા જાફરને ઊંચકી લીધો અને તેને બેસ્ટની બસમાં નાખીને તે પણ દોડતી બસમાં ચડી ગયો.

ઘવાયેલા જાફરને મન્યા થાણે પાસેના એક અંતરિયાળ વિસ્તારના એક ઝૂંપડામાં લઈ ગયો. તેણે જાફરના શરીરમાંથી ગોળી કાઢીને જાફરની જિંદગી બચાવી લીધી, પણ એ વખતે તે બંનેએ દાઉદ ગૅન્ગ સામે બદલો લેવાના સોગંદ ખાધા. જોકે એ વખતે મન્યાને ખબર નહોતી કે તેના માથા પર મોત ભમી રહ્યું છે. મન્યા સુર્વેએ ઘણા માણસોનાં ઢીમ ઢાળી દીધાં હતાં, પણ ક્યારેક પોતેય ગોળીનું નિશાન બની શકે એવું તો તેણે સપનેય નહોતું વિચાર્યું. પણ મોત મન્યાની નજીક સરકી રહ્યું હતું.

આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડને ચોંકાવી દે એવી વધુ એક ઘટના બની. જેલમાંથી બહાર નીકળેલી શિલ્પા ઝવેરી ઉર્ફે વહીદા ખાને મુંબઈ પોલીસનું નાક ધરમૂળથી વાઢી લીધું. ફેબ્રુઆરી, 1982ના પહેલા દિવસે શિલ્પા ઝવેરી પ્રીમિયર પદ્મિની કાર લઈને મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં ધસી ગઈ અને કોઈ કંઈ સમજે એ પહેલાં તો ફાયરિંગનો અવાજ સંભળાયો અને વાવાઝોડાની જેમ કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં ધસી આવેલી શિલ્પા ઉર્ફે વહીદા મુંબઈ પોલીસને વિવાદની આંધીમાં ઘસડીને રફુચક્કર થઈ ગઈ.

□

‘નાટક કરતા હૈ, સાલા ?’

એક રૂપાળી યુવતી આંધીની જેમ કાર લઈને મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં ધસી આવી અને બીજી ક્ષણે ફાયરિંગ શરૂ થયું!

* * *

દાઉદના માણસો જાફરને મહમદઅલી રોડ ઉપર એક કિલોમીટર સુધી મારતા મારતા લઈ ગયા!

શિલ્પા ઝવેરીમાંથી વહીદા ખાન બનેલી તે માથાફરેલી યુવતી ફિયાટ કાર લઈને સેશન્સ કોર્ટની બહાર ધસી આવી એ પછી ગણતરીની સેકન્ડોમાં સમદ ખાન એ કારમાં બેઠો હતો. કારમાંથી હાથ બહાર કાઢીને તે હવામાં ગોળીબાર કરી રહ્યો હતો અને કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં ઉપસ્થિત લોકો અવાચક બનીને એ દૃશ્ય જોઈ રહ્યા હતા. શિલ્પા ઝવેરી જે ઝડપે આવી હતી એથી વધુ ઝડપે સમદ ખાનને લઈને પલાયન થઈ ગઈ અને પોલીસવાળાઓ હાથ ઘસતા રહી ગયા.

શિલ્પા ઝવેરીના પ્રેમમાં પડેલા સમદ ખાને જેલની બહાર નીકળવાનો નિર્ણય લીધો હતો અને તેણે શિલ્પાને પોતાનો વિચાર કહ્યો હતો. શિલ્પાને તો આમ પણ અગાઉ શિવસેના નેતા બંડુ શિંગારેને જેલમાંથી ભગાવી જવાનો અનુભવ હતો જ! શિલ્પા-સમદે સાથે મળીને યોજના ઘડી કાઢી હતી અને પોલીસ સમદને એક ખૂનકેસમાં રજૂ કરવા માટે સેશન્સ કોર્ટમાં લઈ ગઈ ત્યારે શિલ્પા ઝવેરી સેશન્સ કોર્ટની બહાર કાર લઈને ધસી ગઈ હતી અને પોલીસની નજર સામે સમદને ભગાવી ગઈ હતી. પોલીસ પીછો ન કરે એ માટે કોર્ટમાંથી ભાગતી વખતે સમદ ખાને પિસ્તોલમાંથી ગોળીબાર કર્યો હતો.

પઠાણ ગૅન્ગના ખેપાનીઓએ શબ્બીર કાસકરની જાહેરમાં હત્યા કરી, કાલિયા ઍન્થની જેલમાંથી ભાગી છૂટ્યો અને સમદ ખાન તેની પ્રેમિકાની મદદથી કોર્ટમાંથી નાસી ગયો એવી ઉપરાછાપરી ઘટનાઓને કારણે મુંબઈ પોલીસ ચિંતિત બની ગઈ હતી. આ ઉપરાંત દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓએ પઠાણ ગૅન્ગમાં જતા રહેલા 'ગદ્દાર' જાફર જમાલ સિદ્દીકીને મોહમ્મદ અલી રોડ પર સતત એક કિલોમીટર સુધી ફટકારતાં ફટકારતાં જે તમાશો કર્યો હતો એથી ઉશ્કેરાઈને જાફર અને તેનો મિત્ર મનોહર સુર્વે ઉર્ફે મન્યા દાઉદ ગૅન્ગને વળતો જવાબ આપી રહ્યા હતા. મુંબઈના રસ્તાઓ પર અવારનવાર આવી ગૅન્ગવૉરની ઘટનાઓને કારણે મુંબઈ પોલીસનું નાક કપાઈ રહ્યું હતું. આવી સ્થિતિમાં મુંબઈ પોલીસે અન્ડરવર્લ્ડના ખેપાનીઓ સામે આક્રમક બન્યા વિના છૂટકો નહોતો.

●—●—●—●

'એ ખજૂર, અપન કો ઝ્યાદા બાત સુનને કા આદત નહીં હૈ. તુઝે એક બાર બોલ દિયા ના. કલ શામ તક કૈસે ભી કરકે તુઝે પૈસા પહુંચાના હૈ, નહીં તો આજ યે પિસ્તોલ મેં જો ગોલિયાં હૈ વો સબ કલ શામ તેરી ખોપડી મેં હોગી. નાટક કરતા હૈ સાલ્લા?' મન્યા સુર્વે દાદર વિસ્તારના એક વેપારીને ધમકાવી રહ્યો હતો.

'ભાઈ, મેરી બાત તો સુનો.' વેપારીએ ફરી વાર આજીજી કરી અને મન્યાના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાનને આંબી ગયો : 'અભી આગે કુછ ભી બોલને કે લિયે મુંહ ખોલા તો ગોલી માર દૂગા.' ગંદી ગાળ આપીને તેણે બરાડો પાડ્યો અને બાપડો વેપારી ગભરાઈને ચૂપ થઈ ગયો. મન્યાએ તેને થોડી વધુ ગાળો ચોપડાવીને રવાના થવાનો આદેશ આપ્યો.

મન્યા સુર્વેના નામથી દાદર અને આજુબાજુના વિસ્તારોમાં લોકો કાંપતા હતા. ખાસ તો વેપારીઓને તે બહુ નડતો હતો. માથાભારે મન્યો વાતવાતમાં હાથ ઉપાડી લેતો હતો અને તે બોલતો હોય ત્યારે તેના મોઢામાંથી સામાન્ય શબ્દોને બદલે ગાળો વધુ નીકળતી હતી. અત્યારે પણ તેની દાદાગીરીનો અનુભવ વધુ એક વેપારીને થયો હતો, પણ મન્યાની સામે પોલીસ-સ્ટેશનમાં ફરિયાદ નોંધાવવા જવાની તેની હિંમત નહોતી. મન્યાએ તે વેપારીને બીજા દિવસની સાંજ સુધીમાં ખંડણીપેટે 50 હજાર રૂપિયા પહોંચાડી દેવા માટે અલ્ટિમેટમ આપ્યું હતું. જોકે ત્યારે મન્યાને ખબર નહોતી કે આ વખતે પેલા વેપારીનું નસીબ જોર કરતું હશે.

●—●—●—●

દાદરના વેપારીને રવાના કર્યા પછી મન્યા સુર્વે આગળ શું કરવું એ વિચારતો હતો. એવામાં તેના ફોનની રિંગ રણકી ઊઠી. મન્યાએ રિસીવર ઊંચકીને કાને માંડ્યું. સામા છેડેથી મીઠો અવાજ સંભળાયો અને મન્યાનો મૂડ બદલાઈ ગયો. 'જાનેમન, મૈં તુઝે હી યાદ કર રહા થા.' મન્યાની ભાષા અચાનક

મધમીઠી બની ગઈ. સામા છેડે તેની પ્રેમિકા હતી. ગામ આખાને ધ્રુજાવતો મન્યા સુર્વે તેની પ્રિયતમા પાસે સામાન્ય ટીનેજરની જેમ લટૂડાપટૂડા કરતો હતો. પ્રેયસી સાથે તેણે લાંબા સમય સુધી પ્રેમાલાપ કર્યો અને પછી તેની સાથે મુલાકાતનો સમય નક્કી કરીને રિસીવર ક્રેડલ પર મૂક્યું. મન્યાની માશૂકા વડાલા વિસ્તારના એક બ્યુટીપાર્લરમાં જવાની હતી. ત્યાં તેને મળવાનું મન્યાએ ફોન પર નક્કી કર્યું.

પોતાની પ્રિયા સાથે પ્રેમાલાપ પૂરો કર્યા પછી મન્યાનું ધ્યાન સામે આવીને ઊભા રહેલા તેના માણસ પર પડ્યું. મન્યો મજનૂ બનીને ફોન પર તેની લૈલા સાથે વાત કરી રહ્યો હતો એ વખતે જ તે યુવાન રૂમમાં પ્રવેશ્યો હતો. મન્યાને રોમૅન્ટિક મૂડમાં વાત કરતો જોઈને તે પાછો વળવા જતો હતો, પણ ત્યારે જ મન્યો ફોન પર મળવાનો સમય અને સ્થળ નક્કી કરીને વાત પૂરી કરી રહ્યો હોય એવું લાગ્યું એટલે તે ઊભો રહી ગયો હતો. મન્યો તેની મહેબૂબા સાથે વાત કરવામાં એટલો તલ્લીન હતો કે તેનો માણસ રૂમમાં પ્રવેશ્યો એના પર તેનું ધ્યાન જ ગયું નહીં.

પણ રિસીવર ક્રેડલ પર મૂકતાંવેંત મન્યાનું ધ્યાન તેના માણસ પર પડ્યું અને તેણે તેની જાનેમન સાથે વાત કરતી વખતે જે અદૃશ્ય મહોરું પહેરી લીધું હતું એ ઉતારી નાખ્યું અને બરાડો પાડ્યો, 'ક્યા હૈ? સાલે વક્ત-બેવક્ત ચલે આતે હૈં...'

'ભાઈ, વો આપને કલ બતાયા થા ના...' કહેતાં તે યુવાને મન્યાને પોતાના કામનો રિપોર્ટ આપવા માંડ્યો. મન્યાએ તેની વાત સાંભળીને તેને રવાના કર્યો. પણ મન્યાના વર્તનથી તેના માણસને ગુસ્સો આવી ગયો હતો. પ્રત્યક્ષ રીતે તો તે કંઈ કરી શકે એમ નહોતો, પણ મન્યાએ ફોન પર તેની 'જાનેમન' સાથે છેલ્લે જે વાત કરી હતી એ તેણે સાંભળી લીધી હતી. મન્યા સાથે ઊંધાચત્તા ધંધા કરનાર એ ટપોરીએ ખુન્નસથી દાંત ભીંસ્યા અને મન્યા બીજા સાથે વાત કરતી વખતે જે ભાષા બોલતો એ જ ભાષામાં તેણે મન્યા માટે થોડા શબ્દો મનોમન ઉચ્ચાર્યા.

તારીખ : 1 નવેંબર, 1982

સ્થળ : વડાલા

'મન્યા, અપને આપકો હમારે હવાલે કર દો. વરના અપની મૌત કે ઝિમ્મેદાર તુમ ખુદ હોંગે.' વડાલા વિસ્તારમાં પોતાની પ્રેમિકાને મળવા પહોંચેલા મન્યાના કાને શબ્દો અથડાયા અને તે જાણે થીજી ગયો.

પોતાની પ્રેયસીને મળવા વડાલા વિસ્તારના એક બ્યુટીપાર્લરની બહાર પહોંચેલો મન્યા મીઠી કલ્પના કરી રહ્યો હતો ત્યારે જ તેણે ભયંકર વાસ્તવિકતાનો સામનો કરવાનો વારો આવ્યો. પ્રિયતમા સાથે મધુર પળો માણવાના મૂડમાં ત્યાં પહોંચેલા મન્યા સામે ખોફનાક ક્ષણો મોં ફાડીને ઊભી હતી.

શરણે થવાની ચેતવણી સાંભળીને હેબતાઈ ગયેલા મન્યાએ બહુ ઝડપથી સ્વસ્થતા મેળવીને ભાગી છૂટવા માટે પિસ્તોલ કાઢી. ચેતવણી આપનારા માણસ સામે તેણે ગોળીબાર કર્યો. એના જવાબમાં સામેના માણસના હાથમાંની રિવૉલ્વર ગરજી ઊઠી અને એમાંથી છૂટેલી ગોળી મન્યાની છાતીમાં ખૂંપી ગઈ. મન્યાએ પોતાની છાતીમાં ગરમ સીસું ઊતરતું મહેસૂસ કર્યું. ફરી વાર તેણે એક ગોળી છોડી, પણ તેની ગોળી નિશાન ચૂકી ગઈ. તેનો હાથ ધ્રૂજી રહ્યો હતો. સામેથી વધુ ગોળીઓ છૂટી અને મન્યાના શરીરમાં ધરબાઈ ગઈ. થોડી સેકન્ડમાં મન્યો તરફડીને પરધામ પહોંચી ગયો.

મન્યાને ગોળીઓથી વીંધી નાખનારો એ માણસ હતો આઇઝૅક બાગવાન, મુંબઈ પોલીસનો સબ-ઇન્સ્પેક્ટર. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર આઇઝૅક બાગવાને ખૂંખાર ગુંડા મન્યાને હંમેશ માટે બોલતો બંધ કરી દીધો હતો. મુંબઈ પોલીસનું અન્ડરવર્લ્ડ સાથેનું એ પ્રથમ એન્કાઉન્ટર હતું. આઇઝૅક બાગવાન એક ખતરનાક ગુંડાને ખતમ કરવાનું શ્રેય ખાટી ગયા હતા અને એ સાથે મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરનું ખાતું ખોલ્યું હતું.

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર આઇઝૅક બાગવાન અને તેમના સાથી પોલીસમૅનને મુંબઈ પોલીસના ઉચ્ચ અધિકારીઓ શાબાશી આપી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ અન્ડરવર્લ્ડમાં ભય ફેલાઈ ગયો હતો. મન્યા સુર્વે મર્યો તેના કરતાંય પોલીસ હવે આ જ ભાષામાં વાત કરશે એ ડર અન્ડરવર્લ્ડના માણસોને વધુ લાગતો હતો. ડોશી મરી જાય એના કરતાં જમ ઘર ભાળી જાય એની દહેશત વધુ હોય એવો ઘાટ થયો હતો. મન્યાના કમોતથી કરીમ લાલા ગભરાઈ ગયો અને તેણે ભત્રીજા સમદને સમજાવીને સામે ચાલીને પોલીસને શરણે જતા રહેવાનું કહ્યું અને સમદ પાછો જેલમાં ધકેલાઈ ગયો.

પરંતુ આ ભય લાંબો સમય ટક્યો નહીં. અન્ડરવર્લ્ડમાં એકબીજાના લોહીતરસ્યા બનેલા ખેપાનીઓ થોડા મહિના સખણા રહીને પાછા સક્રિય થઈ ગયા. જોકે અન્ડરવર્લ્ડ અને મુંબઈ પોલીસના પ્રથમ એન્કાઉન્ટર પછી અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરનું નવેસરથી ખાતું ગુજરાતમાં ખૂલ્યું.

તારીખ : 18 જૂન, 1983

'ભાઈ, આલમઝેબ કલ ભરૂચ સે અહમદાબાદ જાનેવાલા હૈ ઐસી પક્કી ખબર મિલી હૈ. વો જો ગાડી મેં નિકલેગા ઉસકા નંબર ભી હમે મિલ ગયા હૈ.' દાઉદ ગૅન્ગનો એક ગુંડો દાઉદ ઇબ્રાહીમને માહિતી આપી રહ્યો હતો.

બીજી મિનિટે દાઉદે ધડાધડ પોતાના માણસોને તૈયાર કર્યા અને એક કલાક પછી દાઉદ અને તેના માણસો હૉન્ડા ઍકૉર્ડ કારમાં મુંબઈ-અમદાવાદ નૅશનલ હાઇવે પર ભરૂચની દિશામાં ધસી રહ્યા હતા. આલમઝેબને વડોદરા પાસે આંતરીને તેનું આયખું ટૂંકાવી દેવાનો નિશ્ચય તેમણે કર્યો હતો.

તારીખ : 19 જૂન, 1983
સ્થળ : નૅશનલ હાઇવે નંબર-8, વડોદરા પાસે

આલમઝેબની ઍમ્બૅસૅડર કાર આવતી જોઈને દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને તેના સાથીદારો રતીશ પઠાણ, હાજી ઇસ્માઇલ અને અબ્દુલ સરકાર સાબદા થઈ ગયા. તેમનો મૂળ પ્લાન તો આલમઝેબની કાર પાસે આવે ત્યારે વચ્ચે હૉન્ડા ઍકૉર્ડ કાર નાખીને તેને અટકાવવાનો હતો, પણ દાઉદની ટોળી ટાઇમિંગમાં થાપ ખાઈ ગઈ એટલે આલમઝેબની ઍમ્બૅસૅડર આગળ નીકળી ગઈ. દાઉદ અને તેના સાથીદારોએ તરત જ આલમઝેબનો પીછો કર્યો. દાઉદના સાથીદારો પિસ્તોલ લોડ કરીને સજ્જ થઈ ગયા હતા.

સફેદ ઍમ્બૅસૅડરમાં પ્રવાસ કરી રહેલા આલમઝેબનું ધ્યાન રીઅર વ્યુ મિરરમાં પાછળથી ધસમસતી આવી રહેલી હૉન્ડા ઍકૉર્ડ પર પડ્યું. તેને સમજાઈ ગયું કે મોત તેનો પીછો કરી રહ્યું હતું. તે પણ સાબદો થઈ ગયો હિન્દી ફિલ્મના કોઈ દશ્યની જેમ એક કારમાં પ્રવાસ કરી રહેલા ગુંડા સરદારનો પીછો બીજો ગુંડા સરદાર કરી રહ્યો હતો. કોઈ પણ ક્ષણે હૉન્ડા ઍકૉર્ડ કાર ઍમ્બૅસૅડર કારને આંતરી લેવાની હતી અને...

હાથમાં પિસ્તોલ હોવા છતાં આલમઝેબની હથેળીમાં પરસેવો વળી રહ્યો હતો. એ જ વખતે નૅશનલ હાઇવેનો એક વળાંક આવ્યો અને દાઉદ અને તેના માણસો ચોંકી ઊઠે એવી એક ઘટના બની.

□

‘બહોત બડા મિશન !’

મુંબઈ-અમદાવાદ નેશનલ હાઈવે ઉપર જાણે કોઈ હિન્દી ફિલ્મનું દિલધડક દ્રશ્ય ભજવાઈ રહ્યું હતું!

* * *

પ્રિયતમા સાથે મીઠી પળો માણવા આતુર બની ગયેલા મન્યા સુર્વે સામે ખોફનાક ક્ષણ મોં ફાડીને ઊભી હતી!

વડોદરા પાસે નૅશનલ હાઇવે પર દાઉદની હૉન્ડા કાર એક વળાંક પરથી પસાર થઈ રહી હતી ત્યારે અચાનક દાઉદના સાથીદાર હાજી ઇસ્માઇલની આંગળી પિસ્તોલના ટ્રિગર પર દબાઈ ગઈ અને હાજી ઇસ્માઇલની પિસ્તોલમાંથી છૂટેલી ગોળી દાઉદના શરીરમાં ઘૂસી ગઈ. આલમઝેબ અને મોત વચ્ચે થોડી સેકન્ડનું અંતર હતું ત્યાં હાજી ઇસ્માઇલની પિસ્તોલમાંથી ગોળી છૂટી અને દાઉદની પીઠમાં ખૂંપી ગઈ. તે ઘાયલ થઈ ગયો એટલે દાઉદની યોજના ઊંધી વળી ગઈ. હાજી ઇસ્માઇલની પિસ્તોલની ગોળી પર આલમઝેબને બદલે દાઉદનું નામ લખ્યું હશે એટલે આલમઝેબ બચી ગયો.

આલમઝેબને ખતમ કરવાનું મિશન પડતું મૂકીને દાઉદ ઇબ્રાહીમે વડોદરા શહેર તરફ કાર મારી મૂકી. ઘવાયેલા દાઉદને તેના સાથીદારો વડોદરાની સયાજીરાવ હૉસ્પિટલમાં લઈ ગયા, પણ વડોદરાના તેજતર્રાર ડેપ્યુટી કમિશનર ઑફ પોલીસ પી. કે. દત્તા સુધી એ માહિતી પહોંચી ગઈ અને થોડા કલાક પછી વડોદરા પોલીસની ટીમ સયાજીરાવ ગાયકવાડ હૉસ્પિટલના વૉર્ડ-નંબર બી-1માં પહોંચી ગઈ. દાઉદ અને તેના સાથીદારોની વડોદરા પોલીસે ધરપકડ કરી. વડોદરાથી તેમને અમદાવાદની સાબરમતી જેલમાં મોકલી દેવાયા.

બીજી બાજુ દાઉદના હાથે મરતાં મરતાં બાલ બાલ બચી ગયેલા આલમઝેબે આક્રમણને સંરક્ષણનો શ્રેષ્ઠ પ્રકાર ગણીને અબ્દુલ લતીફની મદદથી દાઉદ ઇબ્રાહીમને સાબરમતી જેલમાં ખતમ કરી દેવાનું કાવતરું ઘડ્યું, પણ આલમઝેબ અને અબ્દુલ લતીફ એ કાવતરું અમલમાં મૂકી શક્યા નહીં. એ પછી તેમણે દાઉદને મારી નાખવા માટે બીજી મોટી યોજના ઘડી કાઢી. મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડની લોહિયાળ ગૅન્ગવૉરનો એક એપિસોડ અમદાવાદમાં ચાલી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ મુંબઈમાં પણ દાઉદ ગૅન્ગ અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચે ઘર્ષણ શરૂ થઈ ગયું હતું. દાઉદની ગેરહાજરીમાં તેના બીજા ભાઈઓ મોટા ભાઈ શબ્બીરની હત્યાનો બદલો લેવા માટે શબ્બીરના બીજા ખૂનીઓને શોધી રહ્યા હતા.

તારીખ : 24 જૂન, 1983
સ્થળ : તાડદેવ ઍરકન્ડિશન્ડ માર્કેટ

મુંબઈની તાડદેવ ઍરકન્ડિશન્ડ માર્કેટમાં એક દુકાનમાં પુરાયેલો એક યુવાન ધ્રૂજી રહ્યો હતો. તે મોહમ્મદ કાલિયા હતો. દાઉદ ગૅન્ગમાંથી પઠાણ ગૅન્ગમાં જતો રહેલો એ રીઢો ગુંડો તાડદેવ ઍરકન્ડિશન્ડ માર્કેટમાં તેના પિતાની દુકાનમાં આવ્યો હતો. મોહમ્મદ કાલિયા તાડદેવ ઍરકન્ડિશન્ડ માર્કેટમાં હોવાની માહિતી દાઉદના નાના ભાઈ અનીસને મળી ગઈ હતી અને તે વીસેક ગુંડાઓને લઈને ત્યાં ધસી આવ્યો હતો. અનીસને માણસો સાથે આવતો જોઈને મોહમ્મદ કાલિયાને તેના સાથીદારે તરત ચેતવ્યો હતો, પણ કાલિયા ભાગી શકે એ અગાઉ અનીસ અને તેના સાથીદારોએ તાડદેવ ઍરકન્ડિશન્ડ માર્કેટને ઘેરી લીધી હતી. મોહમ્મદ કાલિયા તેના પિતાની દુકાન બંધ કરીને અંદર પુરાઈ ગયો.

દાઉદ અને તેના ભાઈઓએ મોહમ્મદ કાલિયા સાથે પણ શબ્બીરના ખૂનનો બદલો લેવાનો હતો. શબ્બીરને ઠંડે કલેજે ખતમ કરનાર ગુંડાઓ પૈકી મોહમ્મદ કાલિયા પણ એક હતો. અનીસ અને તેના સાથીદારોએ મોહમ્મદ કાલિયાને બહાર કાઢવા માટે તેના પિતાની દુકાન પર ગોળીબાર કર્યો. કાલિયાને મોત વેંતછેટું દેખાઈ રહ્યું હતું, પણ તેણે એ સ્થિતિમાંય બુદ્ધિ દોડાવીને પોલીસને ફોન કર્યો. થોડી વારમાં પોલીસ ત્યાં ધસી આવી એટલે અનીસ તેની ટોળી સાથે પોબારા ગણી ગયો. એ પછી મોહમ્મદ કાલિયા પણ ત્યાંથી નાસી છૂટયો.

મોહમ્મદ કાલિયાને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડવાની દાઉદ ગૅન્ગની યોજના ઊંધી વળી ગઈ ત્યારે બીજી બાજુ અમદાવાદમાં આલમઝેબ દાઉદને ખતમ કરવા માટે અધીરો બની ગયો હતો.

તારીખ : 2 ઑગસ્ટ, 1983

સ્થળ : શાહઆલમ વિસ્તાર, અમદાવાદ

અમદાવાદના શાહઆલમ વિસ્તારમાં આલમઝેબ તેના માણસો સાથે મોકાની જગ્યાએ ગોઠવાઈ ગયો હતો. તે બધા ઉત્તેજના સાથે પોલીસના એક ખાસ વાહનની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. પોલીસટીમ દાઉદ અને તેના સાથીદારોને કોર્ટમાં હાજર કરવા લઈ ગઈ છે એવી માહિતી આલમઝેબને મળી ગઈ હતી એટલે આલમઝેબે શાહઆલમ વિસ્તારમાં દાઉદના જીવન પર પૂર્ણવિરામ મૂકી દેવાનો ત્રાગડો રચ્યો હતો.

દાઉદ સાથે પોલીસટીમ શાહઆલમ વિસ્તારમાંથી પસાર થઈ રહી હતી ત્યારે આલમઝેબ અને તેના માણસોએ ઝનૂનપૂર્વક ફાયરિંગ કર્યું, પણ દાઉદ ઇબ્રાહીમ બચી ગયો. જોકે દાઉદના સાથીદારો અબ્દુલ સરકાર અને રતીશ પઠાણ એ હુમલામાં ઘવાયા.

આલમઝેબના એ હુમલાથી દાઉદ ડઘાઈ ગયો. આલમઝેબ અને અમીરઝાદાને જડબાતોડ જવાબ આપવા માટે તે નવી રીત વિચારવા માંડ્યો. એક મહિના પછી તે સાબરમતી જેલમાં બહાર આવ્યો ત્યારે ફરી એક વાર આલમઝેબે તેની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો. આલમઝેબને મારવા માટે ગુજરાતમાં ધસી ગયેલા દાઉદ ઇબ્રાહીમને આલમઝેબથી ભાગતા ફરવું પડે એવી નોબત આવી ગઈ હતી, કારણ કે અમદાવાદમાં અબ્દુલ લતીફને કારણે અને આલમઝેબના મળતિયા પોલીસ અધિકારીઓને કારણે પોતાનો ગજ વાગશે નહીં એવું દાઉદને સમજાઈ ગયું હતું. આ દરમિયાન દાઉદે પણ ગુજરાતના દરિયાકિનારે પોતાનું નેટવર્ક વિકસાવ્યું હતું અને તેના ઘણા સાથી દાણચોરો ગુજરાતમાં હતા, પણ અમદાવાદમાં આલમઝેબ અને અબ્દુલ લતીફે જબરદસ્ત ગૅન્ગ જમાવી દીધી હતી અને દુશ્મન જે વિસ્તારમાં મજબૂત હોય ત્યાં તેની સાથે લડાઈ કરીને કમોતે મારવામાં બહાદુરી નહીં, પણ મૂર્ખાઈ વધુ કહેવાય એવું જ્ઞાન દાઉદને લાધ્યું એટલે તેણે મુંબઈની વાટ પકડી લીધી.

મુંબઈ પહોંચીને દાઉદ ભાયખલાના દાદા રમા નાઈક અને ચેમ્બુરના દાદા બડા રાજનને મળ્યો. આલમઝેબ તો અમદાવાદમાં હતો, પણ અમીરઝાદા મુંબઈમાં જ હતો એટલે પહેલાં તો અમીરઝાદાનો કાંટો કાઢીને આલમઝેબને નબળો પાડવાનો નિશ્ચય દાઉદે કર્યો હતો. જોકે અમીરઝાદાનીયે જબરી ધાક હતી. તેને મારવા જનારાઓ પોતે જ પાછા ન આવે એ શક્યતા પૂરેપૂરી હતી અને અમીરઝાદાએ શબ્બીરને ફસાવીને માર્યો હતો એટલે તેને કોઈ રીતે ફસાવી શકાય એવી શક્યતા પણ નહોતી. શબ્બીરની હત્યાનો બદલો લેવા માટે દાઉદ કોઈ ચાલ રમી શકે એટલું વિચારવા જેટલી બુદ્ધિ તો અમીરઝાદા પાસે હતી જ. વળી અત્યારે અમીરઝાદા પોલીસના કબજામાં હતો એટલે જેલમાં જઈને તેને મારવાનું પણ શક્ય નહોતું. એમાંય આર્થર રોડ જેલમાં સમદ અને અમીરઝાદાનું જે વજન પડતું હતુ એનાથી દાઉદ અજાણ નહોતો. એટલે દાઉદે અમીરઝાદાનું કાટલું કાઢવા માટે રમા નાઈક અને

બડા રાજનની મદદ લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

દાઉદના આવા નિર્ણય પાછળ તેના મજબૂત સાથીદારોની સલાહ પણ જવાબદાર હતી.

દાઉદના જમણા-ડાબા હાથ સમા અંજુમ પહેલવાન, ખાલિદ પહેલવાન અને શેરસિંઘ પણ અમીરઝાદા પર હુમલો કરતા ગભરાતા હતા એટલે તેમણે દાઉદને સલાહ આપી હતી કે અમીરઝાદાની સુપારી આપી દેવી જોઈએ. અમીરઝાદાના નામથી દાઉદના સાથીદારોને ડર લાગતો હતો એ હકીકત હતી, કારણ કે શબ્બીરની હત્યા પછી અમીરઝાદા કાનપુર ભાગી ગયો હતો ત્યારે ત્યાં તેણે તેના મિત્ર અને શસ્ત્રોના ડીલર બલી પહેલવાન પાસેથી ડઝનબંધ હૅન્ડગન અને સેંકડો કારતૂસ સહિત અનેક શસ્ત્રો મેળવ્યાં હતાં. શબ્બીરના ખૂન પછી પઠાણ ગૅન્ગે મુંબઈના વરલી વિસ્તારમાંથી મોટા ગજાના એક ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસરનું અપહરણ કરીને તેની પાસેથી 20 લાખ રૂપિયા પડાવ્યા હતા. આ રકમ હાથમાં આવવાથી પઠાણ ગૅન્ગ વધુ મજબૂત બની ગઈ હતી. એ રકમના જોર પર જ અમીરઝાદાએ વધુ કેટલાક ગુંડાઓને તેની ગૅન્ગમાં ભરતી કર્યા હતા અને કાનપુરથી શસ્ત્રો ખરીદ્યાં હતાં.

અમીરઝાદાનું નામોનિશાન મિટાવી દેવા માટે દાઉદે પહેલાં તો રમા નાઈક અને બાબુ રેશમની મદદ માગી, પણ અમીરઝાદા સામે મેદાને પડવાની તેમની હિંમત ચાલી નહીં. જોકે ચેમ્બુરનો દાદો રાજન મહાદેવ નાયર ઉર્ફે બડા રાજન અમીરઝાદાની સુપારી લેવા તૈયાર થયો. આ દરમિયાન બડા રાજન અને બાબુ રેશમ તથા રમા નાઈક વચ્ચે પણ દોસ્તી બંધાઈ હતી એટલે બાબુ રેશમ અને રમા નાઈકે જ દાઉદને બડા રાજનનું નામ સૂચવ્યું હતું.

જોકે બડા રાજન નાની રકમમાં અમીરઝાદા પર હાથ નાખવા તૈયાર નહોતો. દાઉદ કોઈ પણ કિંમતે અમીરઝાદાને ખતમ કરવા માગતો હતો એટલે છેવટે તેણે પાંચ લાખ રૂપિયામાં અમીરઝાદાની સુપારી બડા રાજનને આપી.

બડા રાજને હિંમતપૂર્વક અમીરઝાદાને ખતમ કરવાની સુપારી લઈ તો લીધી, પણ અમીરઝાદા જેલમાં હતો એટલે તેને સરળતાથી મારી શકાય એમ નહોતો. તેને કઈ રીતે નિશાન બનાવવો એ વિશે વિચારવાનું બડા રાજને શરૂ કરી દીધું, પણ સૌથી મોટો સવાલ એ હતો કે તેને મારી નાખવા માટે કયા માઈના લાલને તૈયાર કરવો? અન્ડરવર્લ્ડમાં અમીરઝાદા બિલાડી જેવો હતો અને બીજા બધા તેની સામે ઉંદરડા જેવા હતા. અમીરઝાદાને ગોળી મારવા કે છરો ઝીંકવા મોકલવા માટે કોઈ યુવાનને તૈયાર કરવાનું કામ બિલાડીના ગળે ઘંટ બાંધવા માટે કોઈ ઉંદરને તૈયાર કરવા જેટલું મુશ્કેલ હતું.

બડા રાજને તેના ખાસ માણસ પૈકી એક રાજેન્દ્ર નિખાલજેને બોલાવ્યો, 'છોટા.' બડા રાજને તેને ઉદ્દેશીને ગંભીરતાથી કહ્યું, 'આજે એક મોટું કામ પાર પાડવાનું છે...'

બડા રાજન તેના માણસ રાજેન્દ્ર નિખાલજેને વાત કરી રહ્યો હતો. રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજન ધ્યાનથી તેને સાંભળી રહ્યો હતો. અચાનક રાજેન્દ્ર નિખાલજેના દિમાગમાં ઝબકારો થયો.

‘ડર તો નહીં જાઓગે ?’

નેવી ઓફિસરે કોર્ટની બહાર નીકળી રહેલા બડા રાજનના લમણે રિવોલ્વર મૂકી દીધી!

* * *

“અબ્દુલ, કિસી ભી હાલતમેં યે કામ કરને કા હૈ…” કાલિયા એન્થની અબ્દુલ કુંજુને કહી રહ્યો હતો

છોટા રાજનને વિચાર આવ્યો કે અમીરઝાદા જેવા ગુંડા સરદારને ગોળી મારવાની હિંમત મુંબઈના ભલભલા ગુંડાઓ કરી શકે એમ નહોતા. એ માટે તો કોઈ મરણિયો બનેલો માણસ જ શોધવો પડે. વળી તેનો ચહેરો નવો હોવો જોઈએ જેથી તે અમીરઝાદા સુધી પહોંચી શકે. બડા રાજનની વાત સાંભળતાં સાંભળતાં છોટા રાજનને યાદ આવ્યું કે થોડાં અઠવાડિયાં પહેલાં ડેવિડ પરદેશી નામનો એક કડકો જુવાનિયો બડા રાજન પાસે કામ માગવા આવ્યો હતો. ગરીબીને કારણે એ યુવાન એટલો દુઃખી થયો હતો કે તે કોઈ પણ કામ કરવા તૈયાર હતો. છોટા રાજને બડા રાજનને સૂચન કર્યું કે આપણી પાસે કામ માગવા આવેલા એ યુવાનને આ કામ સોંપીએ. બડા રાજનને પણ એ વિચાર યોગ્ય લાગ્યો.

થોડા કલાક પછી ડેવિડ પરદેશી બડા રાજન સામે ઊભો હતો. ડેવિડ પરદેશીનું સાચું નામ ડેવિડ પ્રધાન હતું, પણ તે પોતાને ડેવિડ પરદેશી તરીકે ઓળખાવવાનું પસંદ કરતો હતો. તે સામાન્ય ફેરિયો હતો અને જિંદગીમાં તેનું એક જ લક્ષ્ય હતું, ગમે એ રીતે પૈસા કમાવાનું. બડા રાજને તેના પગથી માથા સુધી નજર નાખીને તેની આંખોમાં આંખ પરોવીને પૂછ્યું, ‘બેટા, એક બહુત બડા કામ આયા હૈ. તુમ કરના ચાહતે હો?’

‘હા ભાઈ.’ ડેવિડ પરદેશીએ તરત જ કહ્યું, ‘મૈં આપકા કોઈ ભી કામ કરને કો તૈયાર હૂં.’

'કિસીકો ખતમ કરના હૈ. બડા આદમી હૈ, પુલીસ ભી સાથ મેં હોગી. ડર તો નહીં જાઓગે?' બડા રાજને ડેવિડ પરદેશીની વધુ ચકાસણી કરવા માટે પૂછ્યું.

'કિસી ભી હાલ મેં આપકા કામ પૂરા કરુંગા, ભાઈ.' ડેવિડ પરદેશીએ જવાબ આપ્યો.

'ઠીક હૈ, હમ તુમ્હેં ઇસ કામ કા તીસ હઝાર દેંગે.' બડા રાજને કહ્યું.

ડેવિડ પરદેશીનાં રૂંવાડાં ખડાં થઈ ગયાં. 30 હજાર રૂપિયા એકસાથે મળવાની કલ્પનાથી તેણે રોમાંચ અનુભવ્યો. તેની પૂરી ચકાસણી કર્યા પછી બડા રાજને તેને કહ્યું કે તેણે કોને ખતમ કરવાનો છે. જોકે અમીરઝાદાનું નામ સાંભળ્યા પછી પણ ડેવિડ પરદેશીનો ઉત્સાહ ઠંડો પડ્યો નહીં.

અમીરઝાદાને ખતમ કરવા માટે ડેવિડ પરદેશી હોંશે હોંશે તૈયાર તો થઈ ગયો, પણ તેને ગોળી કેમ ચલાવવી એની ગતાગમ સુધ્ધાં નહોતી. તેણે જિંદગીમાં ક્યારેય પિસ્તોલ કે રિવૉલ્વર હાથમાં લીધી નહોતી. ડેવિડને ગોળી ચલાવતાં શીખવવાનું કામ બડા રાજને રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજન અને અન્ય બે સાથીદારોને સોંપ્યું. ડેવિડ પરદેશીને નિશાન સાધવાની પ્રૅક્ટિસ કરાવવા માટે ક્યાં લઈ જવો એ માટે ઘણો વિચાર કર્યા પછી છોટા રાજને ઉરણના સૂમસામ વિસ્તાર પર પસંદગી ઉતારી. ડેવિડ પરદેશીને મોટરબોટમાં બેસાડીને જળમાર્ગે વાડીબંદરથી ઉરણ લઈ જવાયો. ઉરણની સૂમસામ જગ્યામાં છોટા રાજન અને તેના સાથીદારોએ દિવસો સુધી ડેવિડ પરદેશીને નિશાનબાજી પ્રૅક્ટિસ કરાવી.

છોટા રાજન ડેવિડ પરદેશીને ફાયરિંગની પ્રૅક્ટિસ કરાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ બડા રાજનનું દિમાગ એ દિશામાં ચાલી રહ્યું હતું કે અમીરઝાદાને ક્યાં અને કેવી રીતે ખતમ કરાવવો. બડા રાજન ભેજું દોડાવી દોડાવીને થાક્યો, પણ અમીરઝાદાને ખતમ કરવા માટે કોઈ જડબેસલાક યોજના તેના દિમાગમાં આવતી નહોતી. તેણે એવો વિચાર પણ કરી જોયો હતો કે ડેવિડ પરદેશીને કોઈ નાનો ગુનો કરાવીને જેલમાં મોકલીને અમીરઝાદાની હત્યા કરાવવી, પણ આર્થર રોડ જેલમાં અમીરઝાદા અને સમદ ખાનની પહોંચ ઘણી હતી એટલે ડેવિડ પરદેશી પાસે શસ્ત્ર પહોંચાડવાનું કામ પણ મુશ્કેલ લાગતું હતું અને જો કંઈ ઊંધું વેતરાઈ જાય તો અમીરઝાદા અને સમદ ખાન જ ડેવિડ પરદેશીનો શિકાર કરી નાખે. એટલે કોઈ ફૂલપ્રૂફ આઇડિયા અમલમાં મૂકવો જરૂરી હતો.

●—●—●—●

'જજસાબ, યે આદમી મુઝે માર ડાલેગા, મુઝે બચા લીજિયે.' અમિતાભથી બચવા માટે કોર્ટરૂમમાં ધસી આવેલો વિલન અમરીશ પુરી ફાટેલા અવાજ સાથે ડાયલૉગ બોલી રહ્યો હતો, પણ જજસાહેબ કે બીજા કોઈ કંઈ કરે એ પહેલાં ઝનૂન સાથે કોર્ટમાં ધસી આવેલા અમિતાભે અમરીશ પુરીને મારી નાખ્યો. બીજી ક્ષણે જજસાહેબે કહ્યું, 'પકડ લો ઇસ આદમી કો.' અને અમિતાભ બચ્ચને જોશભેર જજ સામે જોઈને કહ્યું, 'જજસાબ, એક કત્લ કે લિયે દો બાર સઝા નહીં હો સકતી. આપ ઇસી કોર્ટ મેં ઇસી

આદમી કી કત્લ કે જુર્મ મેં મુઝે સઝા સુના ચુકે હૈં. અબ દૂસરી બાર આપ મુઝે ઇસ કમીને કી કત્લ કે જુર્મ મેં સઝા સુના નહીં સકતે, સુના આપને ?'

બડા રાજન બહુ રસપૂર્વક વીસીઆર પર 'અંધા કાનૂન' ફિલ્મ જોઈ રહ્યો હતો. તે અમિતાભનો મોટો ફૅન હતો. અમિતાભનો જોરદાર અભિનય જોઈને તે મૂડમાં આવી ગયો હતો. ત્યાં અચાનક તેના દિમાગને કરન્ટ લાગ્યો હોય એવું તેણે અનુભવ્યું. તેણે કૅસેટ રિવાઇન્ડ કરીને એ દૃશ્ય ફરી વાર જોવા માંડ્યું. અમિતાભે કોર્ટમાં જ અમરીશ પુરીને ઢાળી દીધો એ દૃશ્ય ત્રણ વાર જોઈને તેણે વીસીઆર બંધ કરી દીધું.

તારીખ : 6 સપ્ટેમ્બર, 1983
સ્થળ : સેશન્સ કોર્ટ, મુંબઈ

મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં સામાન્ય દિવસથી થોડી વધુ ચહલપહલ હતી. પોલીસટીમ ગુંડા સરદાર અમીરઝાદાને જેલમાંથી સેશન્સ કોર્ટમાં લાવી હતી. અગાઉ સમદ ખાને કોર્ટમાંથી ભાગી છૂટીને મુંબઈ પોલીસનું નાક કાપી લીધું હતું એટલે એવી ઘટનાનું પુનરાવર્તન ન થાય એ હેતુથી રીઢા ગુંડાઓને જેલમાંથી બહાર કાઢીને કોર્ટમાં રજૂ કરતી વખતે મુંબઈ પોલીસે સાવચેતી રાખવા માંડી હતી. અમીરઝાદાની જેમ બીજા ઘણા આરોપીઓને પણ જુદા જુદા પોલીસ-સ્ટેશનની ટીમો કોર્ટમાં લઈ આવી હતી.

અમીરઝાદા કંટાળા સાથે કોર્ટમાં ચાલી રહેલી પ્રવૃત્તિ જોઈ રહ્યો હતો. અચાનક તેના ચહેરામાં કંઈક ખૂંપી ગયું. અમીરઝાદા સમજી શકે કે શું થયું છે એ પહેલાં તેની છાતીનો ડાબો ભાગ ફાટી ગયો હોય એવી વેદના તેણે અનુભવી. અમીરઝાદાની આંખ સામેનું દૃશ્ય ધૂંધળું થવા માંડ્યું. તેણે જોયું કે ખલાસીના વેશમાં એક યુવાન તેની સામે રિવૉલ્વર લઈને ઊભો છે. એટલી વારમાં તો અમીરઝાદાના ગળામાં વધુ એક ગોળી ખૂંપી ગઈ હતી. એ પછી પણ એક ગોળી છૂટી, પરંતુ એ ગોળી અમીરઝાદાના લમણાનું નિશાન પાર પાડે એ પહેલાં જ અમીરઝાદા કપાયેલા ઝાડની જેમ ઢળી પડ્યો.

કોર્ટમાં સોપો પડી ગયો. થોડાં તરફડિયાં મારીને ગુંડા સરદાર અમીરઝાદા નવાબખાને છેલ્લો શ્વાસ લઈ લીધો. અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરની આ દિલધડક ઘટનાના સાક્ષીઓ અવાચક બનીને અમીરઝાદાને કમોતે મરતો જોઈ રહ્યા હતા. ખલાસીના સ્વાંગમાં ધસી આવેલા ડેવિડ પરદેશીએ ગુનાખોરી દુનિયામાં તેની જિંદગીનું પહેલું 'કામ' સફળતાપૂર્વક પાર પાડ્યું હતું. પોલીસટીમના સભ્યો કંઈ કરી શકે એ પહેલાં તો તેણે માથાભારે ગુંડા સરદાર અમીરઝાદાને શિકાર બનાવી દીધો હતો.

અમીરઝાદાને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યા પછી ડેવિડ પરદેશી કોર્ટરૂમમાંથી બહાર ભાગ્યો ત્યાં સુધીમાં પોલીસટીમ સાબદી થઈ ગઈ હતી. ડેવિડ પરદેશી કોર્ટમાં પહેલા માળેથી કૂદકો મારવા જતો હતો ત્યાં જ પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર આઇઝેક બાગવાનની રિવૉલ્વર ગરજી ઊઠી અને તેની રિવૉલ્વરમાંથી છૂટેલી ગોળી ડેવિડ પરદેશીના શરીરમાં ખૂંપી ગઈ.

ડેવિડ પરદેશી પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો, પણ એ પહેલાં તેણે સેશન્સ જજ એસ. વાય. જોશીની હાજરીમાં અમીરઝાદાની હત્યા કરીને મુંબઈ પોલીસનું નાક જડમૂળથી વાઢી નાખ્યું હતું એટલે મુંબઈ પોલીસના અકડાયેલા અધિકારીઓએ ડેવિડ પરદેશી પર થર્ડ ડિગ્રી અજમાવીને તેના મોઢે આખી વાત ઓકાવી દીધી. મુંબઈ પોલીસ અને મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં બધા એમ જ માનતા હતા કે દાઉદ ઇબ્રાહીમે ડેવિડ પરદેશીને અમીરઝાદાની હત્યાનું કામ સોંપ્યું હશે, પરંતુ ડેવિડ પરદેશીએ પોલીસને કહી દીધું કે અમીરઝાદાને ગોળીએ દેવા માટે બડા રાજને મને 30 હજાર રૂપિયા આપ્યા હતા.

ડેવિડ પ્રધાન ઉર્ફે ડેવિડ પરદેશીની એ કબૂલાતને કારણે બડા રાજન ખુલ્લો પડી ગયો. બડા રાજને ડેવિડ પરદેશીને આ કામ સોંપતાં પહેલાં તેની બરાબર ઊલટતપાસ કરી હતી, પણ બડા રાજન એ સુકલકડી યુવાનને પારખવામાં નિષ્ફળ સાબિત થયો હતો.

ડેવિડ પરદેશી કાચો પડ્યો હતો અને પોલીસને અક્ષરશઃ માહિતી આપી દીધી હતી. લૉકઅપમાં ધકેલાઈ ગયેલા બડા રાજનને પોલીસથી વધુ ડર આલમઝેબ અને સમદ ખાનનો લાગતો હતો. પોલીસને તો જાણે 'સમજાવી' શકાય, પણ સમદ ખાન અને આલમઝેબ સાક્ષાત્ કાળ જેવા હતા અને એટલા માટે તો બડા રાજને પોતાનું નામ ક્યાંય ન આવે એવા આશયથી પોતાના માણસને બદલે બિલકુલ નવાસવા છોકરડાને અમીરઝાદાની હત્યા માટે તૈયાર કર્યો હતો, પણ ડેવિડ પરદેશીને કારણે બડા રાજનની બાજી ઊંધી વળી ગઈ હતી.

બીજી બાજુ પોતાના ભાઈનું ખૂન બડા રાજને કરાવ્યું છે એ જાણીને આલમઝેબે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પહેલાં બડા રાજન સાથે હિસાબ ચૂકતે કરવાનો નિશ્ચય કર્યો. અમીરઝાદાની હત્યાથી હચમચી ગયેલો આલમઝેબ તાબડતોબ અમદાવાદથી મુંબઈ પહોંચી ગયો હતો અને અમીરઝાદાના કમોતના આઘાતમાંથી બહાર આવ્યા પછી તેણે ખુન્નસભેર ભાઈની હત્યાનો બદલો લેવા પોતાના દિમાગને અને માણસોને કામે લગાડી દીધા હતા.

'અબ્દુલ, કિસી ભી હાલત મેં યે કામ તમામ કરના હૈ ઔર જિતના હો સકે ઇતના જલ્દી...' સમદ ખાનના જમણા હાથ સમો કાલિયા ઍન્થની તેના મિત્ર અબ્દુલ કુંજુને મુમ્બૈયા ભાઈલોગની ભાષામાં કહી રહ્યો હતો. કાલિયા ઍન્થની અને સમદના બીજા સાથીદારો આર્થર રોડ જેલમાંથી નાસી છૂટ્યા એ

વખતે અબ્દુલ કુંજુ પણ તેમની સાથે હતો. અબ્દુલ કુંજુ સામે બે ખૂનકેસ ચાલુ હતા અને નૅશનલ સિક્યૉરિટી ઍક્ટ હેઠળ પણ તે જેલમાં જઈ આવ્યો હતો.

બડા રાજનને ખતમ કરવા માટે કાલિયા ઍન્થની અબ્દુલ કુંજુ સાથે યોજના ઘડી રહ્યો હતો. અબ્દુલ કુંજુ અગાઉ બડા રાજનનો જ સાથીદાર હતો, પણ ચેમ્બુરમાં એક ટાઇપિસ્ટ યુવતીની છેડતી કરવા જતાં તેણે બડા રાજનના હાથનો માર ખાવો પડ્યો હતો.

એ ઘટનાને કારણે અબ્દુલ કુંજુએ બડા રાજન સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો હતો. ત્યાર બાદ અબ્દુલ કુંજુ બડા રાજનની ગર્લફ્રેન્ડ સુચિત્રાના પ્રેમમાં પડ્યો હતો. સુચિત્રાએ પણ અબ્દુલ કુંજુના પ્રેમને પ્રતિસાદ આપ્યો અને અબ્દુલ કુંજુ સાથે પરણી ગઈ. એને કારણે બડા રાજન અને અબ્દુલ કુંજુની દુશ્મની વધુ ઘેરી બની ગઈ.

બડા રાજન પહોંચેલી માયા હતો તો અબ્દુલ કુંજુ પણ ઓછો નહોતો. તેણે પોતાની અલગ ટોળી ઊભી કરી લીધી અને કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલિંગનો ગોરખધંધો શરૂ કર્યો. અબ્દુલ કુંજુએ ફિલિપ્સ પાંડરે ઉર્ફે અણ્ણા, ફ્રાન્સિસ ઝેવિયર ઉર્ફે શૉર્ટી અને વિજય સાવંત જેવા ખેપાની ગુંડાઓ સાથે હાથ મિલાવ્યા. ફિલિપ્સ પાંડરે ગુપ્તિ ચલાવવામાં માહેર હતો અને તેના માણસોએ એક વાર મુંબઈ લોકલ ટ્રેનમાં પ્રવાસ કરી રહેલા બડા રાજનના પેટમાં ચપ્પુ હુલાવી દીધું હતું.

અબ્દુલ કુંજુ આવા બધા બદમાશો સાથે મળીને અંધારી આલમમાં પોતાનું નામ મોટું બનાવી રહ્યો હતો એ વખતે રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજન ચેમ્બુરના તિલકનગર વિસ્તારમાં ‘સહકાર’ થિયેટરની બહાર રમેશ શર્મા ઉર્ફે ગૂંગા અને ભરત નેપાળી જેવા દોસ્તો સાથે ફિલ્મોની ટિકિટ બ્લૅકમાં વેચતો હતો અને બાકીના સમયમાં બડા રાજને ચીંધેલાં કામો પૂરાં કરતો હતો.

અબ્દુલ કુંજુ બડા રાજનની ગૅન્ગની અંદરની બહુ વાતો જાણતો હતો. તેની પોતાની પણ બડા રાજન સાથે દુશ્મની હતી, પણ બડા રાજનની શક્તિ સામે કુંજુ નાનો પડતો હતો. અબ્દુલ કુંજુ અને બડા રાજનના માણસો વચ્ચે ઘણી વાર રસ્તા પર હાથોહાથની લડાઈ કે છરાબાજી થઈ જતી હતી, પણ બડા રાજનને ખતમ કરવાનું કુંજુનું ગજું નહોતું એટલે કાલિયા ઍન્થની બડા રાજનની હત્યા માટે તેની મદદ માગવા આવ્યો ત્યારે અબ્દુલ કુંજુને તો જાણે દોડવું’તું ને ઢાળ મળી ગયો.

અત્યારે કાલિયા ઍન્થની તેને વહેલામાં વહેલી તકે બડા રાજનની ‘ગેમ’ કરી નાખવા માટે કહી રહ્યો હતો અને કાલિયાની વાત સાંભળતાં સાંભળતાં અબ્દુલ કુંજુનું દિમાગ તેજ ગતિએ દોડી રહ્યું હતું.

‘પૈસે કી ફિકર નહીં હૈ, ધોળકિયાને બોલા હૈ જિતના પૈસા ચાહે લે જાઓ લેકિન બડા કો ખતમ કરી દો...’ કાલિયા ઍન્થની કહી રહ્યો હતો.

તારીખ : 30 સપ્ટેમ્બર, 1983
સ્થળ : એસ્પ્લેનેડ કોર્ટ

મુંબઈ પોલીસની ટીમ બપોરના સમય દરમિયાન બડા રાજનને મુંબઈની કુર્લા મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં લઈ ગઈ. મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટે બડા રાજનને 14 દિવસ સુધી પોલીસ-કસ્ટડીમાં રાખવાનો આદેશ આપ્યો. કોર્ટનો આદેશ મળ્યા પછી પોલીસટીમ બડા રાજનને લઈને કોર્ટની બહાર નીકળી. બડા રાજન પોલીસટીમની સાથે કોર્ટની બહાર ઊભેલી પોલીસવૅન તરફ ચાલી રહ્યો હતો. કોર્ટની બહાર ટોળું જમા થઈ ગયું હતું. અચાનક એક નેવી ઑફિસર ટોળામાંથી આગળ આવ્યો. બડા રાજન એ નેવી ઑફિસરની પાસેથી પસાર થયો એ સાથે નેવી ઑફિસરે બડા રાજનના લમણા પર રિવૉલ્વરનું નાળચું ધરી દીધું.

□

'ભાઈ કી મૌત કા બદલા !'

અંડરવર્લ્ડમાં વર્ચસ્વ જમાવવા માટે વરદરાજને કરીમલાલા સામે પૂરી તાકાત અજમાવી દીધી

* * *

અબ્દુલ કુંજુને કલ્પના નહોતી કે અમીરઝાદાની હત્યાની સુપારી લઈને રાજને પોતાનું ડેથ વોરંટ ઈશ્યુ કર્યું હતું એમ તેણે રાજનની હત્યા કરાવીને પોતાનું મોત નોતરી લીધું હતું!

લમણા પર રિવૉલ્વર ધરીને ઊભેલા નેવી ઑફિસરને જોતાંવેંત બડા રાજનના મોતિયા મરી ગયા અને તેની સાથે ચાલી રહેલા પોલીસ કર્મચારીઓ પણ સ્તબ્ધ બની ગયા, પરંતુ કોઈ કંઈ સમજે કે પ્રતિક્રિયાનો મોકો મેળવે એ પહેલાં નેવી ઑફિસરે બડા રાજનની ખોપરીમાં ધડાધડ ગોળીઓ ઉતારી દીધી.

ત્રીજી સેકન્ડે ગુંડા સરદાર બડા રાજન કપાયેલા ઝાડની જેમ જમીન પર પટકાયો. થોડાં તરફડિયાં મારીને તેનું શરીર નિશ્ચેતન બની ગયું. આ દરમિયાન ત્રણ-ચાર સેકન્ડ માટે હોમ થિયેટર પર ફિલ્મ જોતી વખતે રિમોટ કન્ટ્રોલના પૉઝના બટન પર આંગળી દબાવીએ અને દૃશ્ય સ્થિર થઈ જાય એવો ઘાટ થયો, પણ પછી પૉઝનું બટન ફરી વાર દબાવીને આંગળી ઉઠાવી લઈએ અને ફિલ્મ આગળ વધે એ રીતે પોલીસટીમના સભ્યોએ નેવી ઑફિસરને ઘેરી લીધો. નેવી ઑફિસરના ચહેરા પર પકડાઈ જવાનો કોઈ ડર કે રંજ નહોતો.

આ નેવી ઑફિસર નકલી હતો. વાસ્તવમાં તે રિક્ષા-ડ્રાઇવર ચંદ્રશેખર સફલિગા હતો, જેને અબ્દુલ

કુંજુએ બડા રાજનની હત્યા માટે તૈયાર કર્યો હતો. રિક્ષા-ડ્રાઇવર ચંદ્રશેખર સફલિગાને તેની બહેનનાં લગ્ન માટે અબ્દુલ કુંજુએ એક લાખ રૂપિયા અપાવી દીધા હતા. ચંદ્રશેખર સફલિગાએ બડા રાજનને ગોળી મારીને એકસાથે ત્રણ કામ પૂરાં કર્યાં હતાં. બડા રાજનની હત્યાની જવાબદારી સ્વીકારીને પોતાની બહેનનાં લગ્નની આર્થિક જવાબદારી પૂરી કરી હતી, અમીરઝાદાની હત્યાનો બદલો લીધો હતો અને સાથે અબ્દુલ કુંજુનો બડા રાજન સાથેનો હિસાબ પણ પૂરો કર્યો હતો.

રિક્ષા-ડ્રાઇવર ચંદ્રશેખરે બડા રાજનની હત્યા કરવાનું બીડું ઝડપ્યું એ પછી અબ્દુલ કુંજુ, કાલિયા એન્થની અને શ્રીધર ઉર્ફે શશી અણ્ણાએ મુંબઈના ભાંડુપ વિસ્તારની અંતરિયાળ ટેકરીઓ વચ્ચે લઈ જઈને તેને નિશાનબાજી શીખવી હતી. દાઉદ પાસેથી સુપારી લઈને અમીરઝાદાને ખતમ કરવા માટે રાજન મહાદેવ નાયર ઉર્ફે બડા રાજને જે યુક્તિ અજમાવી હતી એ જ યુક્તિ વાપરીને અબ્દુલ કુંજુએ બડા રાજનને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડી દીધો હતો. બડા રાજનની હત્યા કરાવીને અબ્દુલ કુંજુ આલમઝેબ અને સમદ ખાનની બહુ નજીક પહોંચી ગયો હતો, પણ તેને કલ્પના નહોતી કે બડા રાજને જેમ અમીરઝાદાની હત્યા કરાવતી વખતે પોતાનું ડેથ વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું હતું એ જ રીતે બડા રાજનની હત્યા કરાવીને અબ્દુલ કુંજુએ પોતાનું મોત પણ નોતરી લીધું હતું.

●—●—●—●

બડા રાજનની હત્યાથી રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજનને આઘાત લાગ્યો હતો. છોટા રાજનની પોતાની હેસિયત બહુ નહોતી, પણ બડા રાજનનો તે ખાસ માણસ હતો એટલે તેણે બડા રાજનની હત્યાનો બદલો લેવાનો નિશ્ચય કર્યો. બીજી બાજુ મુનિસ્વામી વરદરાજન મુદલિયાર ઉર્ફે વરદરાજન ઉર્ફે વર્દાભાઈને પણ બડા રાજનની હત્યાથી આંચકો લાગ્યો હતો. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં પઠાણ ગૅન્ગની સામે તેણે પોતાનો નવો ચોકો શરૂ કર્યો હતો અને અન્ડરવર્લ્ડમાં જબરદસ્ત નામ બનાવી લીધું હતું. અન્ડરવર્લ્ડ પર વર્ચસ જમાવવાની લડાઈમાં વરદરાજન પણ પઠાણ ગૅન્ગ સામે પડકારરૂપ હતો. મુંબઈના સાયન, માટુંગા, ઍન્ટૉપ હિલ વગેરે વિસ્તારોમાં વરદરાજન મુદલિયારના નામની ધાક ફેલાઈ ગઈ હતી અને એ ધાક જમાવવામાં બડા રાજનનો મહત્ત્વનો ફાળો હતો. વરદરાજન પાસેથી સુપારી લઈને બડા રાજન વરદરાજનના રસ્તામાં આવતા 'કાંટા' કાઢી નાખતો હતો. કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલર તરીકે નામના કમાયેલો બડા રાજન વરદરાજનના કૉન્ટ્રૅક્ટ લઈને બહુ કમાયો હતો.

બડા રાજનની હત્યાથી વરદરાજનને આંચકો લાગ્યો, પણ તેણે બડા રાજનની ખાલી જગ્યા તાત્કાલિક પૂરી દીધી. વરદરાજનને ખ્યાલ હતો કે બડા રાજન ઘણા 'કૉન્ટ્રૅક્ટ' લઈને ભાયખલાના દાદા રમા નાઈક પાસે એ 'કૉન્ટ્રૅક્ટ' પૂરા કરાવતો હતો.

બડા રાજનના કમોત પછી વરદરાજને રમા નાઈકને સીધા જ 'કૉન્ટ્રૅક્ટ' આપવા માંડ્યા. બડા

રાજનની હત્યા સાથે રમા નાઈક તથા તેના ફ્રેન્ડ, ફિલોસૉફર અને ગાઇડ સમા બાબુ રેશમના ભાવ ઊંચકાયા. બાબુ રેશમ યુનિયન લીડર હતો અને રમા નાઈક તેની છત્રછાયા હેઠળ આગળ વધી રહ્યો હતો. રમા નાઈક શરૂઆતમાં તો ભાયખલા રેલવે કૉલોનીમાં મટકાનો અડ્ડો ચલાવતો હતો, પણ પછી તે કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલિંગ (પૈસા લઈને કોઈની હત્યા કરવાનો ‘ધંધો’) તરફ વળ્યો હતો. તેની સાથે પાપા ગવળીના નામથી જાણીતા કિશોર ગવળી અને તેના નાના ભાઈ અરુણ ગવળી જેવા આક્રમક સાથીદારો હતા.

રમા નાઈક અને વરદરાજન નજીક આવ્યા એટલે રમા નાઈક અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચે જામી પડી. રમા નાઈક અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચે આમ પણ બહુ બનતું નહોતું, પણ અમીરઝાદા અને બડા રાજનની હત્યા પછી પઠાણ ગૅન્ગ અને દાઉદ તથા બડા રાજન સાથે સંબંધ ધરાવતી ગૅન્ગો વચ્ચે ઊભી તિરાડ પડી ગઈ હતી એટલે રમા નાઈક અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચેની દુશ્મની વધુ ઘેરી બની. એ સ્થિતિમાં સ્વાભાવિક રીતે રમા નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમનો સંબંધ વધુ ગાઢ બન્યો.

બીજી બાજુ બડા રાજનની હત્યા પછી છોટા રાજન પણ રમા નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમની નજીક ગયો. ટૂંકમાં, બડા રાજનની ગેરહાજરીમાં નાના નાના ગુંડા સરદારો દાઉદના છત્ર હેઠળ ભેગા થઈ ગયા. દાઉદ ઇબ્રાહીમ, છોટા રાજન, રમા નાઈક, કિશોર ગવળી અને બીજા અડધો ડઝન ખેપાનીઓ એક તરફ ભેગા થયા તો સામે આલમઝેબ અને સમદની સાથે મહેશ ધોળકિયા, મોહમ્મદ કાલિયા, કાલિયા ઍન્થની અને બીજા નમૂનાઓ જમા થયા હતા.

આ દરમિયાન દાઉદે ગુજરાતમાં તેનું સ્મગલિંગનું નેટવર્ક ખાસ્સું મજબૂત બનાવી દીધું હતું. તેણે ગુજરાતમાં ઉમર બક્ષી અને લલ્લુ જોગી જેવા સ્મગલર્સ સાથે હાથ મિલાવીને કમાણીના રસ્તા ખોલી નાખ્યા હતા. બીજી બાજુ આલમઝેબ અમદાવાદના અબ્દુલ લતીફની મદદથી અમદાવાદ, ભરૂચ અને સુરતમાં પોતાના ગોરખધંધાનું નેટવર્ક જમાવી રહ્યો હતો. બડા રાજનનું અસ્તિત્વ મિટાવીને આલમઝેબ પાછો ગુજરાત જતો રહ્યો હતો. તેને શંકા હતી કે દાઉદ અને મુંબઈ પોલીસ તો તેની પાછળ છે જ, પણ રમા નાઈક અને છોટા રાજન જેવા બડા રાજનના મિત્રો પણ બડા રાજનની હત્યાનો બદલો લેવાની કોશિશ કરશે. આ સ્થિતિમાં ગુજરાત તેના માટે મુંબઈથી ઘણું સલામત હતું. આલમઝેબ ફરી વાર ગુજરાત ભેગો થયો એટલે વળી એક વાર મુમ્બૈયા ગૅન્ગવૉરનો મોરચો ગુજરાતમાં ખૂલી ગયો.

આલમઝેબ ગુજરાત ભેગો થઈ ગયો એની પાછળ પાછળ દાઉદ પણ મુંબઈથી ગુજરાત સુધી લાંબો થયો. જોકે દાઉદ એક પગ મુંબઈમાં અને બીજો પગ ગુજરાતમાં રાખતો હતો. બંને ગુજરાતમાં પણ એકબીજાને પછાડવા માટે પૂરી તાકાત અજમાવી રહ્યા હતા. મુમ્બૈયા ગૅન્ગવૉરની લડાઈમાં ગુજરાતમાં શરૂ થયેલા એ ચૅપ્ટરમાં પહેલો ઘા આલમઝેબે માર્યો. આલમઝેબે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ખાસ સાથીદાર અને કુખ્યાત દાણચોર ઉમર બક્ષીનું કાટલું કઢાવી નાખ્યું. ઉમર બક્ષીને ખતમ કરીને આલમઝેબે

દાઉદને અને તેના સ્મગલિંગ નેટવર્કને આંચકો આપ્યો, પણ ગુજરાત પોલીસે ઉમર બક્ષીની હત્યા પછી આલમઝેબની ધરપકડ કરી એટલે આલમઝેબના 'ધંધા'ને વધુ ફટકો પડ્યો. આ દરમિયાન મુંબઈમાં એક અણધારી ઘટના બની ગઈ અને એ ઘટનાને કારણે સમદ ખાન અને તેના કાકા કરીમ લાલાનાં મન ઊંચાં થઈ ગયાં. અન્ડરવર્લ્ડના સૌપ્રથમ ડૉન કરીમ લાલાએ એક એવું પગલું ભર્યું જેને કારણે સમદ અકળાઈ ગયો.

મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડના સૌપ્રથમ ડૉન કરીમ લાલાનો ભત્રીજો સમદ ખાન ગુનાખોરીના કળણમાં ઊંડો ખૂંપી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ કરીમ લાલા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરથી થાકીને બાકીની જિંદગી શાંતિથી જીવવાનું વિચારી રહ્યો હતો. કરીમ લાલાને અન્ડરવર્લ્ડથી દૂર ભાગવાનું વિચારવું પડ્યું હતું એનાં બે કારણો હતાં. એક તો તેની ઉંમર થઈ હતી અને બીજું, દાયકાઓ સુધી મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાયા વિના વટભેર જીવી શકેલા કરીમ લાલાને મુંબઈ પોલીસે ખંડણી ઉઘરાવવાના કેસમાં અંદર કરી દીધો હતો. 16 ઑગસ્ટ, 1983ના દિવસે અમદાવાદના વેપારી જયલાલ ભાટિયા અને પરમાણંદ ભાટિયાની ફરિયાદ પરથી મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચે કરીમ લાલાની ધરપકડ કરી હતી. એ પછી થોડા દિવસમાં કરીમ લાલાને કોર્ટે જામીન પર છોડી મૂકવાનો આદેશ આપ્યો, પણ એ ઘટના પછી કરીમ લાલાએ અન્ડરવર્લ્ડ સાથે છેડો ફાડવાનો નિણર્ય કર્યો હતો.

કરીમ લાલા અન્ડરવર્લ્ડથી કંટાળી રહ્યો હતો એનું બીજું એક કારણ વરદરાજન પણ હતો. અન્ડરવર્લ્ડમાં વર્ચસ જમાવવા માટે વરદરાજન કરીમ લાલાને ફટકા પર ફટકા મારી રહ્યો હતો. કરીમ લાલા પાસે મસલપાવર વધુ હતો, પણ વરદરાજનના બુદ્ધિબળ સામે કરીમ લાલાનું બાહુબળ પાછું પડી રહ્યું હતું. આ ઉપરાંત પઠાણ ગૅન્ગનો જાની દુશ્મન બનેલો દાઉદ ઇબ્રાહીમ પણ દિનપ્રતિદિન મજબૂત બની રહ્યો હતો અને તેણે જે રીતે અમીરઝાદાને ખતમ કરાવ્યો એ જોઈને કરીમ લાલાને એવો વિચાર આવી રહ્યો હતો કે આ ગૅન્ગવૉરમાં અમીરઝાદા પછી ક્યારેક પોતાનો કે સમદનો નંબર પણ આવી શકે.

આવા વિચારોથી ઘેરાયેલા કરીમ લાલાએ ભત્રીજા સમદને પાછો વાળવાની કોશિશ કરી જોઈ હતી, પરંતુ એ કોશિશ નિરથર્ક સાબિત થઈ હતી. સમદ લડી લેવાના મૂડમાં હતો. એટલે છેવટે કંટાળીને કરીમ લાલાએ એક અખબારમાં એવી જાહેરાત છપાવી કે મારે મારા ભત્રીજા સમદ ખાન સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.

કરીમ લાલાની ધરપકડથી ગભરાઈ ગયેલો સમદ ખાન સામે ચાલીને એ જ દિવસે એન્કાઉન્ટરના ડરથી મુંબઈ પોલીસને શરણે જતો રહ્યો હતો, પણ પછી થોડા દિવસમાં તે જામીન પર છૂટી ગયો અને ફરી વાર 'ધંધે' વળગી ગયો હતો. જોકે થોડા સમયમાં મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર જુલિયો ફ્રાન્સિસ

રિબેરોએ નૅશનલ સિક્યૉરિટી ઍક્ટ રિવ્યુ બોર્ડમાં અપીલ કરી અને બે મહિના પછી રિવ્યુ બોર્ડે તેને છોડી મૂકવા કહ્યું હતું.

જેલમાંથી બહાર આવીને સમદ ખાને આલમઝેબનો સંપર્ક કર્યો. ગુજરાતના સ્મગલર દાઉદના સાથીદાર ઉમર બક્ષીની હત્યાના આરોપ હેઠળ ગુજરાત પોલીસે આલમઝેબની ધરપકડ કરી એ પછી થોડો સમય સાબરમતી જેલનો 'મહેમાન' બનીને આલમઝેબ જામીન પર છૂટ્યો હતો. સમદે આલમઝેબને મુંબઈ બોલાવી લીધો અને બંનેએ સાથે મળીને મુંબઈમાં દાઉદ સામે મોરચો માંડી દીધો. દાઉદ સામે બદલો લેવા સિવાય પણ મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડમાં પોતાનું વર્ચસ જમાવવા તે બંને આતુર બન્યા હતા અને દાઉદની હયાતીમાં મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડમાં તેમનું એકચક્રી શાસન શક્ય નહોતું. આમ તો તે બધાનું માથું ભાંગે એવા વરદરાજન મુદલિયારનો મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડમાં ડંકો વાગતો હતો, પરંતુ મુંબઈ પોલીસના કમિશનરપદે જુલિયો રિબેરોનો આગમન પછી વરદરાજન ભીંસમાં આવી ગયો હતો.

વરદરાજને તેની 'કારકિર્દી'ની શરૂઆત 1961થી કરી હતી. જોકે તેણે મુંબઈ પોલીસના ચોપડે 1962માં ખાતું ખોલાવ્યું હતું. વરદરાજન એક તબક્કા દરમિયાન હાજી મસ્તાનનો આશ્રિત પણ રહી ચૂક્યો હતો. સાઠના દાયકાની શરૂઆતમાં વરદરાજને ડૉકયાર્ડમાંથી નાનીમોટી ચોરી શરૂ કરી એ અગાઉ તે ઉઘાડા પગે રખડતો હતો. 1962માં મુંબઈ ડૉકયાર્ડમાં ચોરી કરતાં યલો ગેટ પોલીસ-સ્ટેશનના અધિકારીઓના હાથમાં તે ઝડપાઈ ગયો. એ પછી તે છેક ઑક્ટોબર 1983માં પોલીસના સકંજામાં આવ્યો હતો. કરીમ લાલાએ અમદાવાદના એક સામાન્ય વેપારીની ફરિયાદ પરથી લૉકઅપમાં ધકેલાવું પડ્યું હતું. એ રીતે જ વરદરાજને પણ 1983માં શ્રીકાંત વેન્કટરામ નામના વેપારીની ફરિયાદને કારણે લૉકઅપ ભેગા થવું પડ્યું હતું. આ દરમિયાન પોલીસ-કમિશનર જુલિયો રિબેરોએ ડેપ્યુટી કમિશનર વાય. સી. પવારને છૂટો દોર આપી દીધો હતો એટલે વાય. સી. પવાર નાહીધોઈને વરદરાજનની પાછળ પડી ગયા હતા.

વરદભાઈ તરીકે ઓળખાતા વરદરાજનનો એક સમય દરમિયાન એવો વટ હતો કે ઘણા પોલીસ અધિકારીઓ જાણે તેના બાપના નોકર હોય એ રીતે વર્દા તેમને ઑર્ડર આપી શકતો હતો, પણ વાય. સી. પવાર ડેપ્યુટી કમિશનરપદે આવ્યા પછી વર્દાના અન્ડરવર્લ્ડના કિલ્લાના કાંગરા ખરવા માંડ્યા હતા. વાય. સી. પવારના આગમન સુધી વરદરાજન સાયન, માટુંગા કોલીવાડા અને ઍન્ટૉપ હિલ તથા આજુબાજુના વિસ્તારોનો બેતાજ બાદશાહ હતો. સાઠના દાયકાની શરૂઆતમાં ડૉકયાર્ડમાંથી નાનીમોટી ચોરી કરનાર વરદરાજને સાઠના દાયકાના અંત સુધીમાં તો અન્ડરવર્લ્ડમાં ખાસ્સું વર્ચસ જમાવી દીધું હતું. તેણે દાણચોરી માટે અવનવી તરકીબ અજમાવીને અઢળક સંપત્તિ એકઠી કરી હતી. ભલભલા ઉસ્તાદોની બુદ્ધિ બહેર મારી જાય એ રીતે વર્દા દાણચોરીનો કસબ અજમાવતો હતો.

મુંબઈના ઘણા પ્રતિષ્ઠિત શ્રીમંતો અને બિઝનેસમેન સાથે મળીને વરદરાજને દાણચોરીની સાથે ચોરીનો કસબ પણ મોટા પાયે અજમાવ્યો હતો. મુંબઈના એ પ્રતિષ્ઠિત શ્રીમંતોની મદદથી વર્દાએ એક અનોખી મોડસ ઑપરેન્ડી અમલમાં મૂકી હતી. વરદરાજનના પાળીતા ઉદ્યોગપતિ કે બિઝનેસમૅન ઊંચી કિંમતની મશીનરી વિદેશથી આયાત કરતા અને સ્વાભાવિક રીતે એ મશીનરી માટેનું વીમાનું કવચ મેળવાતું. એ રીતે વિદેશથી આયાત થયેલી મશીનરી મુંબઈ ડૉકમાં પહોંચે એટલે વરદરાજનનું કામ શરૂ થાય. વરદરાજનના માણસો એ મશીનરી 'ચોરી' જતા. બંદરના અધિકારીઓ પણ એ 'ચોરી' માટે મદદરૂપ બનતા. વિદેશથી આયાત કરેલી મશીનરી ચોરાઈ જાય એટલે આયાતકાર ઉદ્યોગપતિને એ મશીનરીની 100થી 200 ટકા કસ્ટમ્સ-ડ્યુટી ભરવામાંથી છુટકારો મળી જાય અને આયાત કરવામાં આવેલી મશીનરી ચોરાઈ જાય એટલે વીમા-કંપનીમાંથી એ મશીનરીની રકમ આયાત કરનાર ઉદ્યોગપતિને મળી જાય. બીજી બાજુ બંદરમાંથી ચોરાયેલી મશીનરી આયાતકાર ઉદ્યોગપતિને મળી જતી અને એના બદલામાં વરદરાજનને લાખો રૂપિયા વળતર પેટે મળતા. આ રીતે ચોરીની સાથે દાણચોરીનો કસબ વરદરાજન અજમાવતો હતો.

આવી જ રીતે સોનાની અને વિદેશી કપડાંની દાણચોરી માટે પણ વરદરાજને તેનું દિમાગ દોડાવીને નવો રસ્તો અપનાવ્યો હતો. મહારાષ્ટ્રના દરિયાકિનારે સોનું, વિદેશી કાપડ કે બીજી વસ્તુઓ દાણચોરીથી ઉતારવામાં આવે એ મુંબઈ સુધી પહોંચાડવા વરદરાજન ઍમ્બ્યુલન્સની મદદ લેતો હતો. વરદરાજને મુંબઈમાં રહેતા તમિળ નાગરિકોની એક સંસ્થા બનાવી હતી. 'તામિલિયન પિરલેઈ' નામની એ સંસ્થાની ઍમ્બ્યુલન્સમાં કોઈને શંકા ન પડે એ રીતે વરદરાજનના દાણચોરીના સામાનની હેરફેર થતી.

26 માર્ચ, 1984ના દિવસે આ રીતે મહારાષ્ટ્રના રાયગઢ જિલ્લાના દરિયાકિનારે વરદરાજનનો દાણચોરીનો ઢગલાબંધ માલ ઊતર્યો હતો. એ સામાન રાયગઢના દરિયાકિનારે એક ધર્મશાળામાં છુપાવી દેવાયો. બીજા દિવસે એ સામાન વરદરાજનની સંસ્થાની ઍમ્બ્યુલન્સમાં મુંબઈ રવાના થવાનો હતો. બધું જ યોજના પ્રમાણે પાર ઊતરી રહ્યું હતું, પણ બીજા દિવસે વરદરાજનના પગ તળેથી ધરતી સરકી જાય એવી ઘટના બની ગઈ.

□

'કલ સુબહ વો સાલા જાએગા...'

દાઉદે સમદ ખાનને ખતમ કરવા બે યોજના બનાવી પણ તે હાથ ઘસતો રહી ગયો અને...

* * *

"સર, વર્દા કા એક બડા કન્સાઇન્ટમેન્ટ આયા હૈ," ડીઆરઆઈનો અધિકારી તેના ઉપરીને કહી રહ્યો હતો...

તારીખ : 26 માર્ચ, 1984

સ્થળ : ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ ઑફિસ

'સર, વર્દા કા એક બડા કન્સાઇનમેન્ટ રાયગઢ મેં આયા હૈ.' ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ (ડીઆરઆઇ)ના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર સિદ્ધાર્થ શેખોનને તેમનો એક જુનિયર અધિકારી માહિતી આપી રહ્યો હતો. સિદ્ધાર્થ શેખોને જુનિયર અધિકારીની વાત ધ્યાનથી સાંભળી લીધી અને પછી ધડાધડ ઑર્ડર છોડ્યો. વરદરાજન અત્યંત વિચક્ષણ સ્મગલર હતો એટલે તેનો દાણચોરીનો માલ ઝડપવો બહુ મુશ્કેલ હતો, પણ આ વખતે પાકા પાયે માહિતી મળી હતી અને વરદરાજન પર ત્રાટકવાની એ તક ડીઆરઆઇના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર સિદ્ધાર્થ શેખોન એળે જવા દેવા માગતા નહોતા. તેમણે જડબેસલાક તૈયારીઓ કરી લીધી.

તારીખ : 27 માર્ચ, 1984

સ્થળ : રાયગઢનો દરિયાકિનારો

રાયગઢના દરિયાકિનારે એક ધર્મશાળામાંથી એક ઍમ્બ્યુલન્સ બહાર નીકળી. એ ઍમ્બ્યુલન્સ વરદરાજન જેનો પ્રમુખ હતો એવી તામિલિયન પિરલેઈ સંસ્થાની હતી. ડીઆરઆઇની ટીમે ઍમ્બ્યુલન્સને આંતરીને 46 લાખ રૂપિયાનો દાણચોરીનો માલ જપ્ત કર્યો અને ઍમ્બ્યુલન્સના ડ્રાઇવરની ધરપકડ કરી.

ડીઆરઆઇના અધિકારીઓની આકરી પૂછપરછ દરમિયાન એ ડ્રાઇવરે વટાણા વેરી દીધા. તેણે કબૂલી લીધું કે આ દાણચોરીનો માલ વરદરાજનનો છે.

તામિલિયન પિરલેઈ સંસ્થાની ઍમ્બ્યુલન્સના ડ્રાઇવરના એ નિવેદનના આધારે ડીઆરઆઇએ વરદરાજનને લૉકઅપમાં ધકેલી દીધો. બીજા દિવસે વરદરાજનને રત્નાગિરિની કોર્ટમાં મૅજિસ્ટ્રેટ સામે રજૂ કરીને પૂછપરછ માટે કસ્ટડીમાં રાખવા દેવાની અરજી ડીઆરઆઇએ પેશ કરી. મૅજિસ્ટ્રેટે વરદરાજનને કસ્ટડીમાં રાખવાનો આદેશ આપ્યો અને એ પછી એક મહિના સુધી વરદરાજન 'અંદર' થઈ ગયો.

●—●—●—●

એક તરફ વરદરાજન ડીઆરઆઇના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો ત્યારે બીજી બાજુ મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર જુલિયો રિબેરો અને ડેપ્યુટી પોલીસ-કમિશનર વાય. સી. પવાર નાહીધોઈને તેની ગૅન્ગની પાછળ પડી ગયા હતા. વર્ષો સુધી મુંબઈ પોલીસે વરદરાજન સામે આંખ પણ ઊંચી નહોતી કરી. રિબેરો અને પવારના આગમનને કારણે અન્ડરવર્લ્ડમાં વરદરાજનનો સિતારો અસ્તાચળે ધકેલાઈ રહ્યો હતો.

અત્યાર સુધી પૈસાના જોરે પોલીસને નચાવનારા વરદરાજનને બે પ્રામાણિક અધિકારીઓ ભારે પડી રહ્યા હતા. પોલીસ અધિકારીઓને પાળેલા કૂતરાની જેમ સાચવવા માટે વરદરાજન પાણીની જેમ પૈસા વહાવતો હતો.

મુંબઈના ઘણા પોલીસ અધિકારીઓ વરદરાજન પાસેથી પગાર મેળવતા હતા. 1980થી 1984 દરમિયાન તો તે મુંબઈનાં જુદાં જુદાં પોલીસ-સ્ટેશનોમાં દર મહિને 50 લાખ રૂપિયાથી વધુ રકમના હપ્તા પહોંચાડતો હતો.

વરદરાજન પોલીસની જેમ જ રાજકારણીઓ, ટેલિકૉમ ડિપાર્ટમેન્ટના લાંચિયા અધિકારીઓ અને કસ્ટમ્સ ડિપાર્ટમેન્ટના ભ્રષ્ટ અધિકારીઓને છુટ્ટા હાથે પૈસા આપતો હતો. મહારાષ્ટ્રના ઘણા રાજકારણીઓ સાથે તેને ઘરોબો હતો . એવી રીતે ટેલિકૉમ ખાતામાં તેના ખાંધિયા કહેવાય એવા ઘણા અધિકારીઓ હતા અને એટલે જ મુંબઈના માટુંગા વિસ્તારમાં તેલંગ ક્રૉસ રોડની બાજુમાં તેના

નિવાસસ્થાન ‘નાગદા મૅન્શન’માં તેની પાસે ત્રણ ટેલિફોનલાઇન હતી. એ પૈકી એક નંબર માટુંગા ટેલિફોન એક્સચેન્જની સ્પેર લાઇન તરીકે વપરાતો હતો, જેનું મીટર ક્યારેય ફરતું જ નહોતું એટલે બિલ આવવાનો કે ભરવાનો સવાલ જ નહોતો. વરદરાજનનો બીજો ફોન વર્ષો અગાઉ મરી ગયેલા એક માણસના નામે હતો. વરદરાજન એ બે ફોનનો જ સૌથી વધુ ઉપયોગ કરતો એટલે તેના નામે તેણે મેળવેલા 485858 નંબરના ફોનના બિલની રકમ ચણા-મમરા જેવી રહેતી.

વરદરાજનની જેમ જ તેના ત્રણ ખાસ માણસો દર્શનલાલ ધુલ્લા ઉર્ફે ટિલ્લા, મોહિન્દરસિંઘ વિર્ક ઉર્ફે બડા સોમા અને પનાક્કલ થોમસ કુરિયન ઉર્ફે ખજાભાઈ આ જ રીતે ત્રણ-ત્રણ ફોન વાપરતા હતા. એક લાઇન ટેલિફોન એક્સચેન્જની સ્પેર લાઇન તરીકે, બીજો ફોન મૃત વ્યક્તિના નામે અને ત્રીજો ફોન પોતાના નામે.

ખાજાભાઈ, ટિલ્લા અને બડા સોમાએ અન્ડરવર્લ્ડમાં વરદરાજનનું વર્ચસ જમાવવામાં બહુ મોટો ફાળો આપ્યો હતો, પણ વરદરાજન ડીઆરઆઇના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો અને મુંબઈ પોલીસની ભીંસ દિનપ્રતિદિન વધી રહી હતી એટલે ખાજાભાઈ, ટિલ્લા અને બડા સોમા શિયાવિયા થઈ ગયા હતા. એ સ્થિતિનો લાભ ઉઠાવીને અન્ડરવર્લ્ડમાં પોતપોતાનું વર્ચસ જમાવી દેવા માટે સમદ ખાન અને આલમઝેબ ઉતાવળા બન્યા હતા તો બીજી બાજુ દાઉદ પણ પોતાનો સિક્કો જમાવવા મથી રહ્યો હતો.

આ દરમિયાન સમદ ખાને આધુનિક શસ્ત્રો મેળવીને પોતાની ગૅન્ગને વધુ મજબૂત બનાવી હતી. તેને સ્ટેનગન અને વિદેશી પિસ્તોલો સહિતનાં આધુનિક શસ્ત્રો મેળવવા માટે ઉત્તર પ્રદેશના બલી પહેલવાન સાથેની અમીરઝાદાની દોસ્તી કામે લાગી હતી. અમીરઝાદા માર્યો ગયો એ પછી આલમઝેબે પહેલવાન સાથે દોસ્તી ટકાવી રાખી હતી.

સમદની જેમ દાઉદ પણ પોતાની ગૅન્ગને શસ્ત્રોથી સજ્જ કરી રહ્યો હતો. તેણે પણ ઢગલાબંધ હથિયારો વસાવી લીધાં હતાં.

વરદરાજન એક મહિના પછી ડીઆરઆઇના સકંજામાંથી બહાર આવ્યો, પણ મુંબઈ પોલીસ આદું ખાઈને તેની પાછળ પડી ગઈ હતી. 1984નું વર્ષ વરદરાજનની જિંદગીનું સૌથી કપરું વર્ષ પુરવાર થઈ રહ્યું હતું. ડીઆરઆઇએ તેને એક મહિનો અંદર કરી દીધો એ પછી થોડા મહિના બાદ એટલે કે 18 સપ્ટેમ્બર, 1984ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે વરદરાજનની ધરપકડ કરી અને વરદરાજનની ગૅન્ગ સહિત મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં સોપો પડી ગયો.

જોકે વરદરાજનની ધરપકડથી વધુ ચોંકાવનારી ઘટના એક અઠવાડિયા પછી બની. દાઉદ ઇબ્રાહીમની કોંકણી મુસ્લિમોની અને સમદ ખાન આલમઝેબની પઠાણ ગૅન્ગની દુશ્મની ચરમસીમાએ પહોંચી ગઈ હતી. દાઉદે સમદ ખાનને પતાવી દેવા માટે બે વખત યોજના બનાવી, પણ સમદનું નસીબ

જોર કરતું હશે એટલે દાઉદે બેય વાર હાથ ઘસતા રહી જવું પડ્યું હતું.

સામે સમદ ખાન પણ અત્યંત આક્રમક બની ગયો હતો. તેણે એક કલ્પનાતીત પગલું ભર્યું. અત્યાધુનિક શસ્ત્રો સાથે તે પોતાની ટોળીને લઈને દાઉદના ગઢ સમી પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ધસી ગયો અને હિન્દી ફિલ્મોના ધુરંધર દિગ્દર્શકોનેય કલ્પના ન આવે એવું દશ્ય ડોંગરીની પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં સર્જાયું.

તારીખ : 24 સપ્ટેમ્બર, 1984
સ્થળ : પાકમોડિયા સ્ટ્રીટ

દાઉદને ખતમ કરવાના ઝનૂન સાથે સમદ ખાન તેના માણસો સાથે શસ્ત્રસજ્જ થઈને પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ધસી ગયો. દુશ્મનના વિસ્તારમાં જઈને તેના પર હુમલો કરવાથી ભલભલો દુશ્મન થોડી વાર તો હેબતાઈ જ જાય એવું સમદે વિચાર્યું હતું. દાઉદના કિલ્લા સમી પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ધસી જઈને તેના પર હુમલો કરવામાં જોખમ પણ બહુ હતું, પરંતુ સમદના દિમાગ પર 'મરું કે મારું' એવું ઝનૂન સવાર થયું હતું . વળી અગાઉ પણ દાઉદના ભાઈ શબ્બીરની હત્યા કર્યા પછી અમીરઝાદા અને સમદ ખાનની ટોળી પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં જઈને ગોળીબાર કરી આવી હતી. આ વખતે જોકે સમદ વધુ તૈયારી સાથે પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ઘૂસ્યો હતો.

પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં પ્રવેશતાંવેંત સમદ અને તેના સાથીદારોએ દાઉદના ઘર તરફ અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો. અચાનક થયેલા હુમલાથી દાઉદના સાથીદારો ગભરાઈ ગયા. જોકે સમદના કમનસીબે અને દાઉદના સદનસીબે એ વખતે દાઉદ ઘરમાં નહોતો, પણ દાઉદનો ભાઈ ઇકબાલ સમદની ઝપટમાં આવી ગયો. સમદના ઝનૂની હુમલામાં ઇકબાલ કાસકરને એક ગોળી વાગી.

આ દરમિયાન દાઉદના સાથીદારોએ સ્વસ્થ થઈને સમદને વળતો જવાબ આપવાનું શરૂ કર્યું હતું. છેવટે સમદે પીછેહઠ કરવી પડી. જોકે એ હુમલામાં ઇકબાલ કાસકરનો દોસ્ત શાહિદ હસન માર્યો ગયો.

સમદની ટોળીને ભગાવ્યા પછી દાઉદના સાથીદારો તાબડતોબ ઇકબાલને હૉસ્પિટલમાં લઈ ગયા. તાત્કાલિક સારવાર મળવાથી ઇકબાલ કાસકર બચી ગયો, પણ સમદના એ હુમલાને કારણે દાઉદનું ઝનૂન બેવડાઈ ગયું. તેણે પોતાના સાથીદારોની સાથે બેઠક યોજી અને એ બેઠકમાં સમદને કોઈ પણ હિસાબે ખતમ કરવા માટે પૂરી તાકાત અજમાવી દેવાનો સૌએ નિશ્ચય કર્યો.

પરંતુ એ નિશ્ચય પૂરો કરવામાં તકલીફ એ હતી કે સમદ ખાન પાસે અત્યાધુનિક શસ્ત્રો હતાં. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં 1975 સુધી તો મોટા ભાગે ચપ્પુ અને છરાનો શસ્ત્રો તરીકે ઉપયોગ થતો હતો.

રિવૉલ્વર કે પિસ્તોલ તો ગણ્યાગાંઠ્યા ખેપાનીઓ પાસે જોવા મળતી. ગુંડાઓ વેપારીઓ પાસેથી પૈસા પડાવવા માટે છરી બતાવીને તેમને ધમકાવતા હતા. મુંબઈના જુદા જુદા વિસ્તારોમાં જુદી જુદી ટોળીઓ વેપારીઓને ધમકાવીને પૈસા પડાવતી હતી. ક્યારેક કોઈ ટોળીના ગુંડાઓ બીજી ટોળીના વિસ્તારમાં જઈને ખંડણીવસૂલીની કોશિશ કરે તો બે ટોળીઓ સામસામે આવી જતી અને એ વખતે પથ્થરો તથા સોડાબૉટલોથી ટોળીયુદ્ધ લડાતું. જોકે અન્ડરવર્લ્ડમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને અમીરઝાદા તથા આલમઝેબની એન્ટ્રી થયા પછી આધુનિક શસ્ત્રોનો ઉપયોગ શરૂ થયો હતો, પરંતુ સમદ વધુ આક્રમકતાથી શસ્ત્રોનો ઉપયોગ કરતો થયો હતો. તેણે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં સૌપ્રથમ માઉઝર ગન અને સ્ટેનગનનો ઉપયોગ શરૂ કર્યો હતો.

દાઉદ પાસે સમદ જેવાં અત્યાધુનિક શસ્ત્રો તો નહોતાં, પણ તેણેય ઢગલાબંધ વિદેશી પિસ્તોલો અને રિવૉલ્વર તો વસાવી હતી. આમ છતાં સમદને ખતમ કરવામાં બીજું પણ એક વિઘ્ન હતું. સમદ અત્યંત સ્માર્ટ માણસ હતો એટલે તે સહેલાઈથી દાઉદના હાથમાં આવતો નહોતો. એટલે તેને કલ્પના પણ ન હોય એ રીતે ખતમ કરવાની ફૂલપ્રૂફ યોજના ઘડવી પડે એમ હતી. અગાઉ સમદને ખતમ કરવાની બે યોજના ઊંઘી વળી ગઈ હતી એટલે આ વખતે દાઉદે થોડો સમય ધીરજ રાખીને સમદને ભીડવવાની યોજના ઘડવાનું નક્કી કર્યું. ઇકબાલ કાસકર પર હુમલો થયા પછી અઠવાડિયા સુધી દાઉદ શાંત બેસી રહ્યો હતો. બીજી બાજુ સમદ પણ સખણો બેઠો નહોતો.

તારીખ : 3 ઑક્ટોબર, 1984
સ્થળ : ડોંગરી

‘કલ સુબહ વો સાલા ચર્ની રોડ સે ઍરપોર્ટ જાનેવાલા હૈ.’ દાઉદ તેના સાથીદારોને કહી રહ્યો હતો. ‘કિસી ભી હાલત મેં વો બચના નહીં ચાહિયે.’

‘દાઉદે તેના સાથીદારોને યોજના સમજાવવા માંડી. સમદને ખતમ કરવા માટે દાઉદે અડધો ડઝનથી વધુ વાહનો તૈયાર કર્યાં અને અઢાર ચુનંદા શૂટર્સ સહિત ત્રણ ડઝન જેટલા સાથીદારોની એક ખાસ ટીમ બનાવી. સમદ ખાન બીજા દિવસે મધરાતે દક્ષિણ મુંબઈના સિક્કાનગરના ‘ઈ’ બ્લૉકમાં એક ગુજરાતી બિઝનેસમૅનના ઘરે જવાનો હતો. સમદની બહેનની સગાઈ ઇન્દોરની શમીમ ખાનના દીકરા સાથે થઈ હતી, પણ પછી તૂટી ગઈ હતી. સમદ તેની બહેનનાં લગ્ન એ જ છોકરા સાથે કરવા માગતો હતો એટલે શમીમ ખાન સાથે મુલાકાત ગોઠવી હતી. શમીમ ખાન અને તેની પુત્રી નસરીન ઉર્ફે સીમાને સિક્કાનગરના એક બિઝનેસમૅનને ત્યાં મળવાનું સમદે નક્કી કર્યું હતું.

આ વખતે સમદને સાણસામાં લઈને ખતમ કરવા માટે દાઉદ મરણિયો બન્યો હતો. તેણે પાકા પાયે માહિતી મેળવી લીધી હતી કે સિક્કાનગરમાં ગુજરાતી બિઝનેસમૅનના ઘરેથી શમીમ ખાન અને તેની પુત્રી નસરીનને લઈને સમદ તેમને ઍરપોર્ટ મૂકવા જવાનો હતો અને વચ્ચે જુહુની ફાઇવસ્ટાર હોટેલ ‘સન-ઍન-સૅન્ડ’માં તે થોડી વાર રોકાવાનો હતો. એ દરમિયાન તેનો બૉડીગાર્ડ ખલીલ મહમ્મદ સતત તેની સાથે રહેવાનો હતો એવી તલસ્પર્શી માહિતી દાઉદને મળી હતી.

તારીખ : 4 ઑક્ટોબર, 1984

સમય : રાતના 3.00 કલાક

સિક્કાનગરના ‘ઈ’ બ્લૉકની ઇમારતની બહાર દાઉદ અને તેના નવ સાથીદાર ગોઠવાઈ ગયા.

એ જ વખતે દાઉદના નવ ગુંડા ‘સન-ઍન-સૅન્ડ’ હોટેલ જતા રસ્તાની બાજુમાં થોડા થોડા અંતરે ગોઠવાઈ ગયા હતા. સમદ છેલ્લી ઘડીએ સિક્કાનગર જવાનો વિચાર માંડી વાળે અથવા તો સિક્કાનગરથી બચીને નીકળી જાય તો ‘સન-ઍન-સૅન્ડ’ હોટેલમાં તે જવાનો જ હતો. એ સ્થિતિમાં દાઉદ ગૅન્ગના આ શૂટર્સે સમદનું કામ તમામ કરવાનું હતું.

‘સન-ઍન-સૅન્ડ’ હોટેલ પાસેથી પણ સમદ જીવતો નીકળી જાય તો વેસ્ટર્ન હાઇવેથી સંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટ તરફ વળતા રસ્તાના ખૂણામાં અને આજુબાજુમાં બીજા એક ડઝન શસ્ત્રસજ્જ ગુંડાઓએ અડિંગો જમાવી દીધો હતો. દાઉદ આ વખતે કોઈ પણ સંજોગોમાં સમદને બચવા દેવા માગતો નહોતો.

'આજ ખાલી હાથ નહીં જાના હૈ !'

સમદની સાથે ચાલી રહેલા ખલીલ મહમ્મદના એક હાથમાં સ્ટેનગન અને બીજા હાથમાં હેન્ડ ગ્રેનેડ ભરેલી બેગ હતી!

* * *

લિફ્ટમાંથી બહાર નીકળી રહેલા સમદનું ધ્યાન સામેથી આવી રહેલા માણસો તરફ ગયું અને તે ત્યાં જ થીજી ગયો!

દાઉદ ઇબ્રાહીમે સમદને ખતમ કરવા માટે જડબેસલાક તૈયારી કરી લીધી હતી ત્યારે સમદના દિમાગમાં કંઈક જુદી જ યોજના આકાર લઈ રહી હતી. દાઉદ ત્રીજી ઑક્ટોબરની રાતે તેના સાથીદારો સાથે સમદને ખતમ કરવાના ષડ્યંત્રની ઝીણી વિગતોની ચકાસણી કરીને પોતાની યોજનાને આખરી ઓપ આપી રહ્યો હતો ત્યારે સમદ ખાન તેના અત્યંત વિશ્વાસુ બૉડીગાર્ડ ખલીલ મહમ્મદને એક 'મિશન' પર જવા માટે તૈયારી કરવાની સૂચના આપી રહ્યો હતો. મોડી રાતે સમદ બહાર નીકળ્યો ત્યારે તેની સાથે ચાલી રહેલા ખલીલ મહમ્મદના એક હાથમાં સ્ટેનગન અને બીજા હાથમાં હૅન્ડગ્રેનેડ ભરેલી બૅગ હતી.

માત્ર આર્મીના ઉપયોગ માટે આયાત કરવામાં આવતા હોય એવા હૅન્ડગ્રેનેડ્સ ખલીલ મહમ્મદની બૅગમાં હતા. ખલીલ મહમ્મદ પડછાયાની જેમ સમદની સાથે રહેતો હતો. સમદ ખાન પોતાની જાત પછી વધુ વિશ્વાસ કોઈ પર કરી શકતો હોય તો તે ખલીલ મહમ્મદ હતો.

સમદ અને ખલીલ મહમ્મદ મધરાતે સિક્કાનગરમાં એક ગુજરાતી બિઝનેસમૅનના ઘરમાં પ્રવેશ્યા. એક યુવતીએ સમદને હસીને આવકાર્યો. તે યુવતી નસરીન હતી અને તેનું હુલામણું નામ સીમા હતું.

23 વર્ષીય નસરીન ઉર્ફે સીમા તેની 45 વર્ષીય માતા શમીમ હબીબુલ્લાહ ખાન સાથે સમદને મળવા ઇન્દોરથી મુંબઈ આવી હતી.

સમદ ખાને થોડા ઉચાટ સાથે પોતાની બહેનના સગપણ વિશે વાત શરૂ કરી. સમદ તેની બહેનના સગપણ વિશે નસરીન અને શમીમ ખાન સાથે વાત કરી રહ્યો હતો ત્યારે તેના દિમાગમાંથી તેણે જબરદસ્તીપૂર્વક આવતા કાલના વિચારોને રોકવા પડતા હતા. વહેલી સવારે નસરીન અને શમીમ ખાનને સાંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટ વળાવીને તે સીધો દાઉદ પર ત્રાટકવા માગતો હતો.

પરંતુ સમદ ખાન દાઉદ પર ત્રાટકે એ અગાઉ દાઉદ તેના પર ત્રાટકવા માટે ટાંપીને બેઠો હતો એની સમદને ગંધ સુધ્ધાં નહોતી.

●—●—●—●

'રમા, આજ ખાલી હાથ નહીં જાના હૈ.' દાઉદ બમ્બૈયા ટપોરી ભાષામાં રમા નાઈકને કહી રહ્યો હતો. સમદને ખતમ કરવા માટે દાઉદે રમા નાઈકની મદદ લીધી હતી. દાઉદનો ભાઈ અનીસ પણ 'ઑપરેશન સમદ'માં સામેલ હતો. દાઉદ અને રમા નાઈકના માણસો શિકારી કૂતરાની જેમ સાંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટ અને જુહુની ફાઇવસ્ટાર હોટેલ 'સન-ઍન-સૅન્ડ' પાસે ગોઠવાઈ ગયા હતા.

સમદ ખાન સિક્કાનગરની ઇમારતમાંથી બહાર નીકળે એની રાહ જોઈ રહેલા દાઉદના માનસપટ પર ભૂતકાળનાં કડવાં દૃશ્યો ઝડપથી ફ્લૅશ થઈ રહ્યાં હતાં. પોતાના નાના ભાઈઓની હત્યાનો પ્રયાસ, મોટા ભાઈ શબ્બીરની હત્યા, પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ધસી આવીને સમદે કરેલા હુમલાઓ એ બધું દાઉદને યાદ આવી રહ્યું હતું અને તેનું ઝનૂન ઘૂંટાઈ રહ્યું હતું. સમદના સમર્થનથી જ અમીરઝાદા અને આલમઝેબે 29 ઑક્ટોબર, 1979ના દિવસે દાઉદની હત્યાનો પણ પ્રયાસ કર્યો હતો. એ વખતે દાઉદને ત્રણ ગોળી વાગી હતી, પરંતુ દાઉદની જિંદગીમાં દોસ્તમાંથી દુશ્મન બનેલી ત્રિપુટી અમીરઝાદા-આલમઝેબ-સમદ ખાનની જિંદગી ટૂંકાવવાનું લખ્યું હશે એટલે દાઉદ બચી ગયો હતો. એ વખતે જોકે તેણે 35 દિવસ મુંબઈની સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં ગાળવા પડ્યા હતા, પણ સર જે. જે. હૉસ્પિટલના સર્જ્યન એ. આર. ઉદારેએ તેને બચાવી લીધો હતો.

આ સિવાય પણ સમદને કારણે દાઉદને ઘણા ફટકા ખાવા પડ્યા હતા. દાઉદ અને શબ્બીરની અમીરઝાદા અને આલમઝેબ સાથે એક તબક્કે ગાઢ દોસ્તી હતી ત્યારે સમદે જ તેમની વચ્ચે ખટરાગ ઊભો કરાવ્યો હોવાનું દાઉદ માનતો હતો. મુંબઈના એક ખેપાની કસ્ટમ્સ અધિકારીએ એક સ્મગલરનો દાણચોરીનો માલ જપ્ત કરવાને બદલે લૂંટી લીધો હતો ત્યારે તેની પોલ ખોલી નાખવાની ધમકી આપીને દાઉદ, શબ્બીર, અમીરઝાદા અને આલમઝેબે તે કસ્ટમ્સ અધિકારીને દબડાવ્યો હતો. એ પછી પોતાની નોકરીની સલામતી માટે પેલા કસ્ટમ્સ અધિકારીએ બે લાખ રૂપિયા ગણી આપ્યા હતા, પણ એ રકમ

તેણે અમીરઝાદાને આપી હતી. અમીરઝાદા અને આલમઝેબ ફરી ગયા અને તેમણે હાથ ઊંચા કરી દીધા. એ કસ્ટમ્સ અધિકારી વિશેની માહિતી પહેલાં દાઉદ અને શબ્બીરને મળી હતી, પણ 'જમવામાં જગલો અને કૂટવામાં ભગલો'ની જેમ કસ્ટમ્સ અધિકારી પાસેથી પડાવેલી રકમ અમીરઝાદા અને આલમઝેબ હજમ કરી ગયા હતા. એ ઘટના પાછળ પણ સમદે જ અમીરઝાદાને ચાવી મારીને વિલનનો રોલ ભજવ્યો હોવાનું દાઉદને જાણવા મળ્યું હતું.

આવી તો કંઈક કડવી સ્મૃતિઓ દાઉદના દિમાગમાં ધરબાયેલી પડી હતી, પણ સમદે દાઉદને સૌથી મોટો જખમ તો શબ્બીરની હત્યા કરાવીને આપ્યો હતો અને હવે તેણે પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં ઘૂસી જઈને ઇકબાલની હત્યાનો પ્રયાસ કરીને નવું ઊંબાડિયું કર્યું હતું.

આ બધું વિચારી રહેલા દાઉદને સહેજ પણ કલ્પના નહોતી કે સમદે તેને બીજા જ દિવસે ખતમ કરવા માટે યોજના ઘડી છે. સમદની યોજનાથી અજાણ દાઉદ સમદના બહાર નીકળવાની રાહ જોઈ રહ્યો હતો.

તારીખ : 4 ઑક્ટોબર, 1984
સમય : સવારના 5.15 કલાક
સ્થળ : સિક્કાનગર, મુંબઈ

ગુજરાતી બિઝનેસમૅનના ઘરમાં નસરીન અને શમીમ ખાન સાથે વાત પૂરી કરીને સમદ ઊભો થયો. તેના ચહેરા પર ઉચાટનું સ્થાન પ્રસન્નતાએ લઈ લીધું હતું. નસરીન અને શમીમ ખાન સાથે તે ગુજરાતી બિઝનેસમૅનના ફ્લૅટમાંથી બહાર નીકળ્યો. ફ્લૅટની બહાર નીકળતાં નીકળતાં બીજી દસેક મિનિટ વીતી ગઈ હતી. ખલીલ, નસરીન અને શમીમ સાથે તે લિફ્ટમાં નીચે ઊતર્યો. તેના કમરપટ્ટામાં અમેરિકન બનાવટની પિસ્તોલ હતી. તેના બૉડીગાર્ડ ખલીલ મહમ્મદના એક હાથમાં સ્ટેનગન હતી અને બીજા હાથમાં હૅન્ડગ્રેનેડ્સ સહિતનાં શસ્ત્રોથી ભરેલી બૅગ હતી.

સમદ લિફ્ટમાંથી બહાર નીકળ્યો એ સાથે તેની નજર પૅસેજના સામા છેડેથી શસ્ત્રો સાથે આવી રહેલા માણસો તરફ પડી અને તે ત્યાં જ થીજી ગયો. સમદનો હાથ યંત્રવત્ તેની કમર તરફ વળ્યો, પણ તે પોતાની વિદેશી પિસ્તોલ હાથમાં લે એ અગાઉ સામા છેડેથી ગોળીઓ છૂટવા માંડી. ડઘાઈ ગયેલો સમદ કંઈ સમજે એ પહેલાં તો તેના શરીરમાં બે ગોળી ઘૂસી ગઈ હતી. ગોળીબાર શરૂ થવાની સાથે સમદની બાજુમાં ચાલી રહેલી શમીમ ખાન દીવાલ પાસે બેસી ગઈ હતી તો નસરીન ઉર્ફે સીમા પણ આંખના પલકારામાં દીવાલસરસી થઈ ગઈ હતી. નસરીનને એક પણ ગોળી ન વાગી, પણ તેની

માતા શમીમ એક ગોળીનું નિશાન બની ગઈ. ખલીલ મહમ્મદે સ્ટેનગનના ઉપયોગનો પ્રયાસ કર્યો, પણ એ પ્રયાસ નિરર્થક સાબિત થયો. ખલીલ સ્ટેનગનની ટ્રિગર પર આંગળી દબાવે એ પહેલાં તો તે ગોળીઓથી વીંધાઈ ગયો. આ દરમિયાન સમદના શરીરમાં ઉપરાછાપરી ગોળીઓ ધરબાઈ રહી હતી. ગોળીઓ ઝીલતો ઝીલતો સમદ થોડાં કદમ પાછળ હટ્યો. તેની આંખ સામે અંધારું છવાઈ રહ્યું હતું. તેણે દીવાલનો સહારો લીધો, પણ તેના હાથ-પગ સ્થિર રહી શકતા નહોતા. પાંચમી સેકન્ડે સમદ કપાયેલા ઝાડની જેમ નીચે પડ્યો. તેના શરીરમાં એક ડઝનથી વધુ ગોળી ઘૂસી ગઈ હતી અને સમદ કોઈ પણ હિસાબે બચી ન જાય એ માટે દાઉદે પટકાયેલા સમદના શરીરમાં વધુ કેટલીક ગોળીઓ ધરબી દીધી. સમદના શરીરમાં કુલ 19 ગોળીઓ ધરબાઈ ગઈ હતી.

તેનો બૉડીગાર્ડ ખલીલ મહમ્મદ પણ ગોળીઓથી વીંધાઈને ઢળી પડ્યો હતો. બાપડા લિફ્ટમૅન ગોવિંદ મહાડિકના શરીરમાં પણ બે ગોળી ઘૂસી ગઈ હતી.

તારીખ : 4 ઑક્ટોબર, 1984
સમય : સવારના 7.00 કલાક
સ્થળ : ફિલ્મ-અભિનેતા દિલીપકુમારનો બંગલો, બાંદરા, મુંબઈ

સિલ્વર સ્ક્રીનના ટ્રૅજેડીકિંગ દિલીપકુમારના ખાનગી નંબરવાળા ફોનની ઘંટડી રણકી ઊઠી. એ ફોન-નંબર બહુ ઓછી વ્યક્તિઓ પાસે હતો. દિલીપકુમારે રિસીવર ઊંચકીને કાને માંડ્યું. સામે છેડેથી તેમને કંઈક કહેવાયું અને એ દિગ્ગજ ફિલ્મ-અભિનેતાના હાથમાંથી રિસીવર પડતાં પડતાં રહી ગયું.

વહેલી સવારે દિલીપકુમારે રિસીવર ઊંચકીને કાને માંડ્યું ત્યારે સામે છેડેથી કરીમ લાલાના નજીકના એક સગા દ્વારા સમદ ખાનના ખૂનના સમાચાર મળ્યા અને દિલીપકુમાર સ્તબ્ધ થઈ ગયા. દિલીપકુમાર અને કરીમ લાલા દિલોજાન દોસ્ત હતા અને દિલીપકુમાર એ દોસ્તી છુપાવતા પણ નહોતા. સમદનું ખૂન થયું હોવાની ખબર પડી એટલે દિલીપકુમાર તાબડતોબ તેમના ભાઈ અહેસાન ખાન સાથે કરીમ લાલાને અને સમદના પિતા રહીમ ખાનને સાંત્વન આપવા દોડી ગયા.

કરીમ લાલા અને રહીમ ખાન અવાચક બની ગયા હતા. કરીમ લાલાએ સમદ ખાનને પાછો વાળવા માટે ઘણી વાર શાબ્દિક રીતે ઠમઠોર્યો હતો અને એક તબક્કે ઉશ્કેરાઈને તેની સાથે પોતાને કોઈ સંબંધ ન હોવાની જાહેરખબર પણ અખબારમાં છપાવી હતી, પરંતુ ગમે તેમ તોય સમદ ખાનની નસોમાં કરીમ લાલાના ભાઈ રહીમ ખાનનું લોહી વહેતું હતું. સમદ ખાનના કમોતથી ભાંગી પડેલા કરીમ લાલા

અને રહીમ ખાનને દિલીપકુમારે સધિયારો આપ્યો. એ આખો દિવસ તેઓ કરીમ લાલા અને રહીમ ખાન સાથે રહ્યા.

સમદ ખાનની અંતિમયાત્રા નાળિયેરવાડી કબ્રસ્તાન તરફ જઈ રહી હતી ત્યારે કરીમ લાલા અને રહીમ ખાનની સાથે દિલીપકુમાર અને હાજી મસ્તાન સહિત અનેક મુસ્લિમ આગેવાનો ગમગીન ચહેરા સાથે ચાલી રહ્યા હતા. એ અંતિમયાત્રામાં સમદના ઘણા જિગરી દોસ્તો હતા. જોકે આલમઝેબ મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ જવાના ડરથી સમદની અંતિમયાત્રામાં ભાગ લેવા ગુજરાતથી મુંબઈ આવ્યો નહોતો, પણ સમદની અંતિમયાત્રામાં સમદનો બીજો એક સાથીદાર મોહમ્મદ કાલિયા નજરે પડતો હતો. તેના ચહેરા પર સમદના મોતનું દુઃખ વંચાતું હતું, પણ તેની આંખોમાં સમદના ખૂનનો બદલો લેવાનું ઝનૂન પણ વંચાતું હતું.

●—●—●—●

સમદ ખાનના કમોતથી પઠાણ ગૅન્ગમાં સોપો પડી ગયો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ ઇબ્રાહીમ ગૅન્ગ અને સાથી ટોળીઓમાં ઉત્સવ જેવી લાગણી ફેલાઈ ગઈ હતી. સમદનું ખૂન કરવામાં બડા રાજનના શિષ્ય અને બડા રાજનના કમોત પછી બડા રાજનની ટોળીના બૉસ બની ગયેલા છોટા રાજન તથા બાબુ રેશમ, રમા નાઈક, આસિફ ઉર્ફે મનોજ, અબ્દુલ માજિદ અને અબ્દુલ હમીદ જેવા ખેપાની ગુંડાઓએ દાઉદને સાથ આપ્યો હતો. જોકે એમાં તેમનો સ્વાર્થ પણ હતો. સમદ ખાન અત્યંત આક્રમક ગૅન્ગ-લીડર હતો અને તેને એકલા હાથે પહોંચી વળવાની હિંમત તેના હરીફોમાં નહોતી એટલે સમદની સામે દાઉદ, રમા નાઈક, બાબુ રેશમ, છોટા રાજન, સાધુ શેટ્ટી , અરુણ ગવળી, અબ્દુલ માજિદ,અબ્દુલ હમીદ જેવા ગૅન્ગ-લીડર્સ ભેગા થઈ ગયા હતા.

સમદને ઢાળી દીધા પછી એ બધા આનંદમાં આવી ગયા હતા, પરંતુ એ બધામાં દાઉદની સાથે બીજા ત્રણ ગુંડાઓના દિલમાં અંગત બદલાની આગ બુઝાઈ હતી. દાઉદે સમદને મારીને શબ્બીરના ખૂનનો બદલો લીધો હતો તો અબ્દુલ માજિદ અને અબ્દુલ હમીદનો બાપ દિલીપ અઝીઝ સિત્તેરના દાયકામાં અન્ડરવર્લ્ડનું મોટું માથું ગણાતો હતો, પણ તેણે પઠાણ ગૅન્ગ સાથે દુશ્મની વહોરી લીધી હતી. એ દુશ્મની દિલીપ અઝીઝને ભારે પડી ગઈ હતી. સમદ ખાને ડોંગરી વિસ્તારમાં ઠંડે કલેજે દિલીપ અઝીઝનું ખૂન કરી નાખ્યું હતું. દિલીપ અઝીઝના ખૂન પછી તેના દીકરાઓ અબ્દુલ માજિદ-અબ્દુલ હમીદ અને સમદ ખાન વચ્ચે બાપે માર્યા વેરનો ‘સંબંધ’ બંધાયો હતો. માજિદ અને હમીદે દિલીપ અઝીઝનું ખૂન કરીને બાપના મોતનો બદલો લઈ લીધો હતો. આ ઉપરાંત સમદે છોટા રાજનના ગુરુ બડા રાજનની હત્યા કરાવી હતી એટલે છોટા રાજનનો સમદ સાથેનો હિસાબ પણ સરભર થઈ ગયો હતો.

સમદનું ખૂન કર્યા પછી દાઉદ અને તેના સાથીદારો જશન મનાવી રહ્યા હતા, પણ એ વખતે તેમને કોઈને કલ્પના નહોતી કે ભાવિના ગર્ભમાં એ બધા માટે નિયતિનો કેવો પિંડ આકાર લઈ રહ્યો હતો. થોડા સમયમાં તે બધા સામસામે આવી જવાના છે અને તેમની પિસ્તોલોનાં નાળચાં એકબીજા વિરુદ્ધ તકાવાનાં છે એવું કોઈએ તેમને કહ્યું હોત તો એ બધા મિત્રોએ અટ્ટહાસ્ય વેરીને એવું ભાવિ ભાખનારની ઠેકડી ઉડાડી હોત. પણ તેમના ભવિમાં એવું જ લખાયું હતું.

●—●—●—●

સમદના ખૂન પછી હર્ષોલ્લાસ સાથે વિજયની ઉજવણી કર્યા બાદ દાઉદ અને તેના સાથીદારોએ વાસ્તવિકતાનો સામનો કરવાનો વારો આવ્યો. મુંબઈમાં ગૅન્ગવૉર વકરી રહી હતી એ વાત પોલીસ-કમિશનર જુલિયો રિબેરોને અકળાવી રહી હતી. રિબેરોએ ઉચ્ચ કક્ષાના સાથી અધિકારીઓને આક્રમક બનવાનો આદેશ આપ્યો, પણ દાઉદે વરદરાજનના પગલે ચાલીને મુંબઈના કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓને પોતાના 'પાળીતા' બનાવી દીધા હતા. એવા કેટલાક ભ્રષ્ટ અને લાંચિયા પોલીસ અધિકારીઓ સાથે મળીને દાઉદે અબ્દુલ હમીદને ખૂની તરીકે હાજર કરવાની ગોઠવણી કરી અને ગોઠવણી પ્રમાણે અબ્દુલ હમીદ મુંબઈ પોલીસના હાથમાં 'ઝડપાઈ' ગયો.

પરંતુ મુંબઈમાં પોલીસ-કમિશનર જુલિયો રિબેરો અત્યંત ચકોર અધિકારી હતા. તેમણે સમદ ખૂનકેસમાં ઊંડી તપાસ કરાવી અને આ ખૂનકેસનું પગેરું દાઉદ સુધી પહોંચ્યું. આ દરમિયાન દાઉદ દુબઈમાં પોતાનું નેટવર્ક વિકસાવી રહ્યો હતો. આમ તો 1981માં જ તેની દુબઈની મુલાકાતો વધી ગઈ હતી. દાણચોરીનો ધંધો વિકસાવવા માટે તે અવારનવાર દુબઈ જતો હતો અને 1984 સુધીમાં તો તેણે દુબઈમાં પોતાના સંપર્કોનાં મૂળિયાં ઊંડાં નાખી દીધાં હતાં. દુબઈમાં તેણે ઘણા એકનંબરી ધંધા પણ શરૂ કરી દીધા હતા અને 1984માં સમદના ખૂન પછી તો તે દુબઈમાં જ વધુ સમય ગાળવા માંડ્યો હતો. જુલિયો રિબેરોના કમિશનરપદ હેઠળ મુંબઈમાં દાઉદ પર ભીંસ વધી રહી હતી એટલે દાઉદ 'ખાસ કામ' હોય ત્યારે જ મુંબઈ આવતો હતો. દાઉદ દુબઈમાં હોય ત્યારે દાઉદની ગૅન્ગનું સંચાલન છોટા રાજન કરતો હતો એટલા નજીક એ બંને આવી ગયા હતા.

પોતાના ગુરુ બડા રાજનના કમોત પછી છોટા રાજન દાઉદનો ખાસ દોસ્ત બની ગયો હતો. છોટા રાજને સમદને ખતમ કરવામાં દાઉદને સાથ આપ્યો હતો, પણ હજી બડા રાજનના મોતનો બદલો લેવાયો નહોતો. સમદ અને આલમઝેબ સાથે મળીને બડા રાજનને મારી નાખવામાં જેણે મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી એ અબ્દુલ કુંજુ છોટા રાજનને આંખમાં કણાની જેમ ખૂંચતો હતો. છોટા રાજન અને અબ્દુલ કુંજુએ બડા રાજનની ગૅન્ગમાં સાથે મળીને ઊંધાચત્તા ખેલ કર્યા હતા, પણ પછી અબ્દુલ કુંજુની બડા રાજન સાથે દુશ્મની થઈ ગઈ હતી એટલે તે છોટા રાજનનો પણ દુશ્મન બની ગયો હતો

અને બડા રાજનના મોત પછી છોટા રાજને અબ્દુલ કુંજુને ખતમ કરવાના સોગંદ ખાધા હતા.

□

‘આપ ચલ રહે હો ના, ભાઈ ?’

દાઉદે ફોન પર સામે છેડેથી કોઈનો અવાજ સાંભળ્યો અને તેના ચહેરા પર ખંધુ સ્મિત ફરકી ગયું!

* * *

"ભાઈ, વો સાલા સુરત મેં ઘૂમ રિયેલા હૈ..." એક ટપોરી ઉત્તેજિત અવાજે કહી રહ્યો હતો.

રાજન સદાશિવ નિખાલજે ઉર્ફે રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજન ઉર્ફે નાના મુંબઈના ચેમ્બુર ઉપનગરના વિસ્તારોમાં જન્મ્યો અને ઊછર્યો હતો. તે તિલકનગરમાં ‘સહકાર’ થિયેટર પાસે 6 નંબરના બિલ્ડિંગમાં 29 નંબરની રૂમમાં રહેતો હતો.

રાજનના પિતા સદાશિવ નિખાલજે એક ખાનગી કંપનીમાં સામાન્ય મજૂર તરીકે નોકરી કરતા હતા. સદાશિવ નિખાલજે મહારાષ્ટ્રના સાતારા જિલ્લાના નાનકડા ગામડાના વતની હતા અને ત્યાં તેઓ ખેતી કરતા હતા.

પણ ખેતીમાં કસ ન રહેતાં તેઓ કુટુંબનું ગુજરાન ચલાવવા માટે મુંબઈ આવીને નોકરીએ વળગી ગયા હતા. તેમને રાજન સહિત ચાર પુત્રો અને બે પુત્રીઓ હતી અને સંતાનોના પાલનપોષણ માટે તેમણે ઓવરટાઇમ કરવો પડતો હતો.

આવા ગરીબ કુટુંબમાં જન્મેલા અને ઊછરેલા છોટા રાજનના દિમાગમાં બાળપણથી જ બેફામ પૈસા કમાવાનું ભૂત સવાર થઈ ગયું હતું

ભણીગણીને કંઈ શક્કરવાર નહીં વળે એવું લાગતાં પાંચમા ધોરણ સુધી ભણ્યા પછી તે સ્કૂલને અલવિદા કહીને ‘ધંધે’ વળગી ગયો હતો. ચેમ્બુરમાં ‘સહકાર’ થિયેટરમાં દર્શાવતી ફિલ્મોની ટિકિટો

કાળાબજારમાં વેચતી ટોળીમાં જોડાઈને માત્ર બાર વર્ષની ઉંમરે તે પણ બે પૈસા કમાતો થઈ ગયો હતો. એ વખતે છોટા રાજનની સાથે કાળાબજારની ટિકિટ વેચનારા ખેપાનીઓમાં રમેશ શર્મા ઉર્ફે ગૂંગા પણ હતો.

થોડાં વર્ષ સુધી તો છોટા રાજન બીજા કાળાબજારિયાઓ જેવો એક બારકસ જ બની રહ્યો હતો, પણ 1979માં તિલકનગર પોલીસ-સ્ટેશનના અધિકારીઓએ 'સહકાર' થિયેટરની બહાર કાળાબજારની ટિકિટોનું વેચાણ અટકાવવાની કોશિશ કરી ત્યારે છોટા રાજને તેના સાથીદારોની આગેવાની લઈને પોલીસ અધિકારીઓ પર હુમલો કર્યો અને ત્યારથી અચાનક તેનું નામ લાઇમલાઇટમાં આવી ગયું. એ પછી છોટા રાજને પોતાની આગવી ગૅન્ગ ઊભી કરી દીધી અને ટૂંક સમયમાં તે પોતાની ગૅન્ગ સાથે રાજન નાયર ઉર્ફે બડા રાજનની ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયો. રાજનની સાથે તેના ખાસ સાથીદારો સાધુ શેટ્ટી, ગણેશસિંહ બિશ્ત અને રમેશ શર્મા ઉર્ફે ગૂંગા પણ બડા રાજનની ગૅન્ગમાં જતા રહ્યા.

આ દરમિયાન દાઉદ ઇબ્રાહીમ દક્ષિણ મુંબઈના મુસ્લિમ વિસ્તારોમાં પોતાનું વર્ચસ જમાવી રહ્યો હતો તો રમા નાઈક, બાબુ રેશમ અને અરુણ ગવળી ભાયખલામાં કાઠું કાઢી ચૂક્યા હતા.

દાઉદ ડોંગરી વિસ્તારમાંથી પઠાણ ગૅન્ગનું નામોનિશાન મિટાવવાના ઝનૂન સાથે ઝઝૂમી રહ્યો હતો ત્યારે તેણે અમીરઝાદાનું કાટલું કાઢવા માટે બડા રાજનની મદદ માગી હતી અને એ પછી અમીરઝાદાની હત્યાનો બદલો લેવા પઠાણ ગૅન્ગે અબ્દુલ કુંજુની મદદ લીધી હતી.

અબ્દુલ કુંજુએ ક્યારેક છોટા રાજન, સાધુ શેટ્ટી અને બીજા ગુંડાઓની સાથે ખભેખભા મિલાવીને બડા રાજન માટે કામ કર્યું હતું; પણ બડા રાજન અને અબ્દુલ કુંજુ એક જ યુવતીના પ્રેમમાં પડ્યા એટલે બંને વચ્ચે દુશ્મની થઈ ગઈ હતી.

અબ્દુલ કુંજુએ બડા રાજનની હત્યા કરી એટલે બડા રાજનની ગૅન્ગનું સુકાન છોટા રાજનના હાથમાં આવ્યું હતું. સમદ ખાનના ખૂન પછી છોટા રાજને અબ્દુલ કુંજુને ખતમ કરવા માટે પોતાની તમામ શક્તિ લગાડી દીધી હતી.

અબ્દુલ કુંજુની ગણતરી એવી હતી કે બડા રાજનની હત્યાથી તેની ગૅન્ગ વિખેરાઈ જશે. વળી પોતાનું નામ તો ક્યાંય આવશે જ નહીં એવું એ માનતો હતો. પણ મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં બડા રાજનને ગોળી માર્યા પછી રિક્ષા-ડ્રાઇવર ચંદ્રશેખર સફલિગા પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો અને પોલીસે તેની 'પૂછપરછ' કરીને તેની પાસેથી બધી માહિતી ઓકાવી લીધી હતી. ચંદ્રશેખર સફલિગાએ કબૂલી લીધું હતું કે બડા રાજનની હત્યા કરવા માટે અબ્દુલ કુંજુએ તેને એક લાખ રૂપિયા આપ્યા હતા.

આમ અબ્દુલ કુંજુની બધી ગણતરી ઊંધી વળી ગઈ હતી અને છોટા રાજનના માણસો શિકારી કૂતરાની જેમ તેની પાછળ પડી ગયા હતા. અબ્દુલ કુંજુ કોઈ જગ્યાએ સલામત રહી શકે એવી સ્થિતિ

રહી નહીં. દિવસે એક જગ્યાએ હોય અને રાતે બીજી જગ્યાએ હોય એ રીતે તે ભટકતો રહેતો હતો, પણ તે જ્યાં હોય ત્યાં છોટા રાજનના માણસો પહોંચી જતા અને અબ્દુલ કુંજુએ જીવ મુઠ્ઠીમાં લઈને ભાગવું પડતું હતું.

આ સ્થિતિમાં અબ્દુલ કુંજુએ મુંબઈ પોલીસના શરણે જતા રહેવાનો નિર્ણય કર્યો. એક વાર જીવ બચી જાય તો પછી છોટા રાજનને ભરી પિવાશે એવી ગણતરી સાથે તેણે ધરપકડ વહોરી લીધી. જોકે પોલીસના શરણે ગયા પછીયે તે સલામત નથી એવું તેને બીજા જ દિવસે સમજાઈ ગયું. બીજા દિવસે તેને કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવા પોલીસવૅનમાં લઈ જવાઈ રહ્યો હતો ત્યારે છોટા રાજનના માણસોએ પોલીસની વૅન આંતરીને હુમલો કર્યો. છોટા રાજનના શૂટર્સે પોલીસવૅન પર ગોળીબાર શરૂ કર્યો એટલે પોલીસટીમે વળતો જવાબ આપ્યો અને તેમને ભગાવ્યા, પણ એ હુમલામાં અબ્દુલ કુંજુના ખભામાં એક ગોળી ઘૂસી ગઈ.

અબ્દુલ કુંજુને સારવાર માટે મુંબઈની કુખ્યાત સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયો. અબ્દુલ કુંજુને જેલને બદલે જે. જે. હૉસ્પિટલમાં ફાવી ગયું અને તેણે 'સારવાર' માટે લાંબા સમય સુધી સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં રહેવાની ગોઠવણ કરી લીધી. જે. જે. હૉસ્પિટલમાં તેના પર વૉચ રાખવા માટે બે સશસ્ત્ર પોલીસમૅનને ફરજ સોંપાઈ હતી. જોકે છોટા રાજનના શૂટર્સ ત્યાં પણ પહોંચી ગયા. તેમણે હૉસ્પિટલમાં અબ્દુલ કુંજુ પર હુમલો કર્યો, પણ નસીબ તેની ફેવરમાં હતું એટલે તે બીજી વાર પણ બચી ગયો. જોકે તેના હાથમાં એક ગોળી ઘૂસી ગઈ

અબ્દુલ કુંજુને સમજાઈ ગયું કે પોલીસના શરણે જઈને પણ તે સલામત રહી શકવાનો નથી. એના કરતાં આક્રમણમાં જ સંરક્ષણનો શ્રેષ્ઠ ઉપાય ગણીને તે વકીલોની મદદથી જેલની બહાર આવી ગયો. જેલમાંથી બહાર આવીને તેણે પોતાના માણસોને ભેગા કરીને પોતાના 'ધંધા'માં વેગ આણ્યો અને તે બિન્ધાસ્ત બનીને ગમે ત્યાં ફરવા માંડ્યો. છોટા રાજનને જડબાતોડ જવાબ આપવાની તૈયારી તેણે શરૂ કરી દીધી હતી.

તારીખ : 4 મે, 1985
સ્થળ : ચેમ્બુર
સમય : સાંજના 5.00 કલાક

'ભાઈ, આપ ચલ રહે હૈં ના?'

અબ્દુલ કુંજુના એક સાથીદારનો ભાઈ પૂછી રહ્યો હતો. તેણે સ્થાનિક યુવાનોની હૉકી મૅચનું

આયોજન કર્યું હતું.

'હાં... હાં... હમ બિલકુલ આ રહે હૈં.' અબ્દુલ કુંજુએ જવાબ વાળ્યો. અબ્દુલ કુંજુએ તે યુવાનને વળાવ્યો. પછી પોતાના સાથીદાર સાથે વાત શરૂ કરી. તે છોટા રાજનને પોતાની જાળમાં ફસાવવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો.

તારીખ : 4 મે, 1985
સમય : સાંજના 6.45 કલાક

હૉકી મૅચ જોઈ રહેલા અબ્દુલ કુંજુનું ધ્યાન કેટલાક યુવાનો તરફ ગયું. તેઓ હાથમાં છરા, ચૉપર અને પિસ્તોલો સાથે તેની તરફ ધસી રહ્યા હતા. કુંજુના ચહેરાની રેખાઓ બદલાઈ. તેની તરફ આવી રહેલા યુવાનોમાંથી આગળના યુવાનને તેણે ઓળખ્યો. તે સંજય રગ્ગડ હતો. છોટા રાજનનો ખાસ માણસ અને શાર્પશૂટર. અબ્દુલ કુંજુએ પોતાના સાથીદારો સામે જોયું અને એક સાથીદારને આંખથી ઇશારો કર્યો, પણ તેના સાથીદારે તેની સામે જોયું ન જોયું કરીને નજર ફેરવી લીધી. અબ્દુલ કુંજુને લાગ્યું કે તેના પગ તળેથી ધરતી સરકી રહી છે. બીજી સેકન્ડે અબ્દુલ કુંજુની છાતીમાં ડાબી બાજુએ ગોળી ઘૂસી ગઈ હતી. ત્યાં સુધીમાં અબ્દુલ કુંજુ જેના પર મુસ્તાક હતો એ સાથીદારો ક્યાંક અદશ્ય થઈ ગયા હતા. છોટા રાજનના માણસો અબ્દુલ કુંજુ પર ધડાધડ ગોળીઓ છોડી રહ્યા હતા. અબ્દુલ કુંજુ તરફડિયાં મારી રહ્યો હતો. તેના શરીરમાં છ ગોળી ઘૂસી ગઈ હતી.

જોકે છોટા રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓને હજી સંતોષ થયો નહોતો. તેઓ છરીઓ અને ચૉપર વડે અબ્દુલ કુંજુના શરીર પર ઘા ઝીંકવા માંડ્યા. અબ્દુલ કુંજુ કોઈ પણ હિસાબે બચવો ન જોઈએ એવી તાકીદ છોટા રાજને તેમને કરી હતી. શરીરમાં છ ગોળી અને છરી-ચૉપરના ડઝનબંધ જખમો સાથે જમીન પર પટકાઈ પડેલા અબ્દુલ કુંજુનો દેહ થોડી ક્ષણોમાં નિશ્ચેતન બની ગયો. તે મરી ગયો છે એ વાતની ખાતરી કરી લીધા પછી છોટા રાજનના માણસો ત્યાંથી નાસી છૂટ્યા.

અબ્દુલ કુંજુનું ખૂન કરાવીને છોટા રાજને તેના ગૉડફાધર સમા બડા રાજનના ખૂનનો બદલો લઈ લીધો હતો, પણ દાઉદની આંખમાં હજી ઝેર હતું. તેના જાની દુશ્મનો પૈકી અમીરઝાદા અને સમદ ખાનને તો તેણે ખતમ કરાવી દીધા હતા, પરંતુ આલમઝેબ હજી જીવતો હતો અને તે અમદાવાદના અબ્દુલ લતીફ અને ઉત્તર પ્રદેશના બલી પહેલવાન જેવા મિત્રોની મદદથી પોતાનું નેટવર્ક વિકસાવી રહ્યો હતો.

પહેલાં તો દાઉદ માત્ર એક કારણથી આલમઝેબને ખતમ કરવા માગતો હતો. તેને પોતાના ભાઈ

શબ્બીરના ખૂનનો બદલો લેવો હતો, પણ હવે સ્થિતિ બદલાઈ ગઈ હતી. આલમઝેબ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ 'ધંધાકીય' હરીફ બની ચૂક્યા હતા અને એકબીજાને પછાડીને જ તે બેમાંથી એક અન્ડરવર્લ્ડમાં પોતાનું વર્ચસ જમાવી શકે એમ હતા અને અન્ડરવર્લ્ડમાં વર્ચસનો સીધો મતલબ કમાણીમાં કરોડો રૂપિયાનો વધારો. એટલે હવે ગૅન્ગવૉરમાં આર્થિક હિતો પણ કારણભૂત બન્યાં હતાં અને એને કારણે દાઉદ ઇબ્રાહીમની કોંકણી મુસ્લિમોની અને આલમઝેબની અફઘાની ગૅન્ગ વચ્ચેની લડાઈ વધુ ઉગ્ર બની ગઈ હતી.

આલમઝેબને ગુજરાતનાં અમદાવાદ, ભરૂચ અને સુરત જેવાં શહેરોમાં અબ્દુલ લતીફ જેવા સાથીદારો મળી ગયા હતા અને દારૂબંધીવાળા ગુજરાત રાજ્યમાં ભ્રષ્ટ પોલીસ અધિકારીઓને મહિને લાખો રૂપિયાના હપ્તા આપીને અબ્દુલ લતીફ અને આલમઝેબ કરોડો રૂપિયાની કમાણી કરતા થઈ ગયા હતા. આલમઝેબને મુંબઈની જેમ ગુજરાતનાં મહત્ત્વનાં શહેરો પણ કસદાર લાગવા માંડ્યાં હતાં. જોકે દાઉદે પોતાના માણસોને આલમઝેબની પાછળ લગાડી રાખ્યા હતા અને તેની ગતિવિધિઓ વિશે દાઉદને મુંબઈમાં બેઠાં બેઠાં માહિતી મળતી રહેતી હતી.

તારીખ : 28 ડિસેમ્બર, 1985

'ભાઈ, વો સાલા સુરત મેં ઘુમ રિયેલા હૈ...' એક યુવાન ફોન પર ઉત્તેજિત અવાજમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમને માહિતી આપી રહ્યો હતો. દાઉદે તેની વાત ધ્યાનથી સાંભળી લીધી. તેણે ફોનનું રિસીવર ક્રેડલ પર મૂક્યું ત્યારે તેના ચહેરા પર ખંધું સ્મિત રમી રહ્યું હતું. જોકે સુરતમાં દાઉદ અને આલમઝેબ વચ્ચે ગૅન્ગવૉર ફાટી નીકળે એ પહેલાં એક વિચિત્ર ઘટના બની ગઈ.

તારીખ : 29 ડિસેમ્બર, 1985
સમય : રાતના 11.30 કલાક
સ્થળ : રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશન, સુરત

'સાહેબ, રૂપાલી થિયેટર પાસે ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડના એક બ્લૉકમાં કોઈ છોકરી પર બળાત્કાર થઈ રહ્યો હોય એવું અમને લાગે છે. ત્રણ ગુંડાઓ એક છોકરીને ક્યાંકથી ઊંચકી લાવ્યા છે.' રાંદેર વિસ્તારના ત્રણ-ચાર રહેવાસીઓ રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશનમાં સબ-ઇન્સ્પેક્ટર ડી. એમ. પારગીને કહી રહ્યા હતા.

'એ બધા ગુંડાઓ છે એની તમને કઈ રીતે ખબર પડી?' સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીએ ઊલટતપાસ કરતાં પૂછ્યું.

'સાહેબ, એ બધા ખેપાનીઓ ત્યાંના એક બ્લૉકનો ગેસ્ટ હાઉસની જેમ ઉપયોગ કરે છે. તેઓ ક્યારેક ત્યાં આવે છે અને આવે ત્યારે આજુબાજુમાં બધા પર દાદાગીરી કરતા રહે છે. એ ગુંડાઓ આવે ત્યારે રાતે કોઈ છોકરાઓ બહાર બેસીને ગપ્પાં મારતા હોય તો તેમને દમ મારે છે કે અહીં કેમ બેઠા છો? જાઓ, ઘરમાં જઈને સૂઈ જાઓ. તો વળી ક્યારેક બૂમ મારીને તેમને પાણી પહોંચાડવાનો ઑર્ડર પણ છોડતા રહે છે.' એક વ્યક્તિએ વધુ માહિતી આપતાં કહ્યું.

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીને એ બધાની વાત પર ભરોસો બેઠો. તેમણે સાથી પોલીસ કર્મચારીઓને સાબદા કર્યા. એ વખતે પોલીસ-સ્ટેશનમાં જીપ પડી નહોતી એટલે તેમણે ત્રણ પોલીસમૅનને રિક્ષામાં બેસાડ્યા. પારગી પાસે બુલેટ મોટરસાઇકલ હતી, પણ તેમને બુલેટ ચલાવવાનું ફાવતું નહોતું એટલે કૉન્સ્ટેબલ માનજી ભમાટને તેમણે સાથે લીધા ફરિયાદ લઈને આવેલા રાંદેરવાસીઓ સાથે તેઓ રૂપાલી થિયેટર તરફ રવાના થયા. ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડના શંકાસ્પદ મકાન સુધી પહોંચવા અગાઉ જ તેમને એક મોટરસાઇકલ પર આવી રહેલા બે યુવાનો સામે મળ્યા. ફરિયાદી રાંદેરવાસીઓએ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીને કહ્યું કે પેલા ત્રણ ગુંડાઓમાંના જ આ બે ગુંડા છે. પારગીએ તેમને આંતરીને સાથે લીધા. ફરિયાદીઓને નીચે રાખીને ગુંડાઓ સાથે પારગીની પોલીસટીમ પેલા ફ્લૅટની બહાર પહોંચી.

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીએ એ ગુંડાઓને ફ્લૅટનું બારણું ખખડાવવા કહ્યું. થોડી વાર પછી એક યુવાને અંદરથી બારણું ખોલ્યું. તેણે બ્લૅક ચેક્સવાળું શર્ટ અને બ્લૅક પૅન્ટ પહેર્યાં હતાં. પૅન્ટ સરખું કરતાં કરતાં તેણે ઊંચા અવાજે પૂછ્યું, 'ક્યા હૈ?'

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીએ તેના સવાલનો જવાબ આપ્યા વિના તેના પર સવાલની ઝડી વરસાવી, 'કૌન હો તુમ? ક્યા નામ હૈ તુમ્હારા? અંદર કૌન હૈ?'

આ દરમિયાન જેમને રાંદેરવાસીઓ ગુંડા તરીકે ઓળખાવતા હતા તે બંને યુવાનો ફ્લૅટમાં સરકી ગયા હતા.

દરવાજો ખોલનારા યુવાને પોતાનું નામ આપીને કહ્યું, 'અંદર મેરી મિસિસ હૈ.'

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીને તેના જવાબથી સંતોષ ન થયો. તેમને લાગ્યું કે દાળમાં કંઈક કાળું છે. એ ટપોરીઓની વાત માની લેવાને બદલે તેમણે કૉન્સ્ટેબલ ભમાટને કહ્યું કે અંદર જઈને છોકરીનું નામ પૂછી આવ.

કૉન્સ્ટેબલ ભમાટે ફ્લૅટમાં પ્રવેશ કર્યો એ સાથે દરવાજો ખોલનારા યુવાને વીજળીવેગે શર્ટ ઊંચું કરીને કમરમાં ભરાવેલી પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગી કંઈ વિચારી શકે એ પહેલાં તો

પિસ્તોલમાંથી ગોળી છૂટી. ત્યાં સુધીમાં કૉન્સ્ટેબલ ભમાટ ફ્લૅટના અંદરના રૂમમાં પ્રવેશી ગયા હતા.

□

‘યે મેરા ભતીજા હૈ...’

સુરતમાં એક એન્કાઉન્ટરને કારણે અબ્દુલ લતીફ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમના ગુંડાઓ વચ્ચે ગૅન્ગવૉર શરૂ થઇ ગઇ!

* * *

કાલિયા એન્થનીને કોર્ટમાં લઇને આવેલી પોલીસ ટીમ સ્તબ્ધ થઇ ગઇ!

કૉન્સ્ટેબલ ભમાટને ફ્લૅટના અંદરના રૂમમાં પ્રવેશતો જોઈને દરવાજામાં ઊભેલા યુવાને અકલ્પ્ય ઝડપે પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગી પર ગોળી છોડી. એ પછી તરત જ તેણે ધડામ અવાજ સાથે ફ્લૅટનો દરવાજો બંધ કરી દીધો. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીએ આવી કોઈ પ્રતિક્રિયાની કલ્પના પણ કરી નહોતી એટલે એક ક્ષણ માટે તેઓ અવાચક બની ગયા, પણ બીજી જ ક્ષણે તેમણે હોલ્સ્ટરમાંથી સર્વિસ રિવૉલ્વર ખેંચી કાઢી. સદનસીબે યુવાને છોડેલી ગોળી તેમના શરીરને નિશાન બનાવ્યા વિના બાજુમાંથી પસાર થઈ ગઈ હતી. જોકે કૉન્સ્ટેબલ ભમાટ ફ્લૅટમાં છે અને આ બદમાશો પાસે શસ્ત્રો છે એ વિચારથી તેમના શરીરમાં લખલખું આવી ગયું. પારગી આગળ કંઈ વિચારી શકે એ પહેલાં તેમને ફ્લૅટમાં ગોળી છૂટવાનો અવાજ સંભળાવ્યો. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગી અને તેમના સાથીદારોએ ઝનૂનપૂર્વક ફ્લૅટનાં બારણાં પર લાતો મારવા માંડી. થોડી સેકન્ડ પછી ફ્લૅટનો દરવાજો ખૂલ્યો અને પારગીની સામે હેબતાઈ ગયેલી એક સુંદર યુવતી ઊભી હતી. પારગી અને તેમની ટીમના સભ્યો ફ્લૅટમાં ધસી ગયા. ફ્લૅટના અંદરના રૂમમાંથી કૉન્સ્ટેબલ ભમાટના કણસવાનો અવાજ આવતો હતો. તેના બંને પગમાં એક-એક ગોળી મારીને પેલા ત્રણેય બદમાશો ફ્લૅટના પાછળના દરવાજેથી નાસી છૂટ્યા હતા.

એ જ વખતે નીચેથી સ્થાનિક રહેવાસીઓની બૂમો સંભળાઈ. તેઓ કહી રહ્યા હતા કે પેલા ગુંડાઓ ભાગી રહ્યા છે. કૉન્સ્ટેબલ ભમાટને ગોળી મારીને નાસી છૂટેલા ગુંડાઓને ઝડપી લેવા માટે સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પારગીએ ઝનૂનપૂર્વક દોટ મૂકી. તેઓ પહેલા માળેથી નીચે ઊતર્યા. એ દરમિયાન રહેવાસીઓએ પેલા બદમાશોનો પીછો શરૂ કર્યો હતો. તેઓ ફ્લૅટથી પચાસેક મીટર દૂર પહોંચી ગયા હતા. ત્રણમાંથી બે યુવાન ઘણા આગળ નીકળી ગયા હતા, પરંતુ દરવાજો બંધ કરવા અગાઉ પારગી પર ગોળી છોડનારા યુવાને પગમાં જૂતાં પહેર્યાં નહોતાં એટલે તે ઝડપથી દોડી શકતો નહોતો. પારગીને નજીક આવતા જોઈને તેણે આડેધડ ફાયરિંગ કર્યું અને વળી દોડવા માંડ્યો. યુવાને ગોળીબાર કર્યો એટલે સ્થાનિક રહેવાસીઓ ઊભા રહી ગયા, પણ પારગીએ તેના ગોળીબારનો જવાબ ગોળી છોડીને આપતાં તેનો પીછો ચાલુ રાખ્યો. યુવાન દોડતાં દોડતાં વચ્ચે અટકીને ગોળીબાર કરી રહ્યો હતો. અચાનક તે લથડ્યો. પારગીની રિવૉલ્વરમાંથી છૂટેલી ગોળી તેના શરીરમાં ઘૂસી ગઈ હતી. જોકે તેની નજીક જવા અગાઉ પારગીએ થોડી વાર રાહ જોઈ. જમીન પર પટકાઈ પડેલા યુવાન તરફથી કોઈ પ્રતિક્રિયા ન થઈ એટલે પારગીએ ધરપત અનુભવી. જોકે તેમને ખબર નહોતી કે તેમણે કોને અવ્વલ મંજિલે પહોંચાડી દીધો છે.

●—●—●—●

તારીખ : 30 ડિસેમ્બર, 1985
સ્થળ : સિવિલ હૉસ્પિટલ, સુરત

‘યે મેરા મેરા ભતીજા હૈ, આલમઝેબ.’ હતપ્રભ બની ગયેલા એક બુઝુર્ગ શિક્ષક કમોતે મરેલા યુવાનની લાશની ઓળખ આપતા કહી રહ્યા હતા.

સુરતના એ બુઝુર્ગ શિક્ષકે અવળી લાઇને ચડીને અકાળે મરેલા ભત્રીજાના મૃતદેહને ઓળખી બતાવ્યો એ પછી ગણતરીની મિનિટોમાં સુરત, ભરૂચ, અમદાવાદ અને મુંબઈના અન્ડરવર્લ્ડમાં આલમઝેબના મોતના સમાચાર પહોંચી ગયા. મુંબઈ અને અમદાવાદમાં એવી અફવા ફેલાઈ ગઈ કે દાઉદે જ આલમઝેબનો કાંટો કઢાવી નાખ્યો છે. બીજી બાજુ આલમઝેબની પઠાણ ગૅન્ગમાં અને અમદાવાદના અબ્દુલ લતીફની ગૅન્ગમાં સોપો પડી ગયો, પણ કળ વળી એટલે તરત જ આલમઝેબના સાથીદારો ‘કામે’ લાગી ગયા.

●—●—●—●

‘રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશન.’ ફોનની ઘંટડી વાગી એટલે આદત અને પોલીસની પદ્ધતિ પ્રમાણે ડ્યુટી-ઑફિસરે ફોનનું રિસીવર ઊંચકતાં કહ્યું. એ સાથે જ સામા છેડેથી તેને ગંદી ગાળ સંભળાઈ. આવી

એકાદ ડઝન ગાળો પછી સામા છેડેથી ધમકી અપાઈ કે અમે આલમઝેબના મોતનો બદલો લઈશું.

એ પછી તો ઉપરાછાપરી એવા કૉલ આવવા માંડ્યા જેમાં આલમઝેબના મોતનો બદલો લેવા માટે રાંદેર પોલીસને ધમકી અપાતી હોય. એક તબક્કે તો રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશનને સળગાવી દેવાની અને રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશનના તમામ કર્મચારીઓને ખતમ કરી દેવાની ધમકી પણ શરૂ થઈ ગઈ. સુરતના પોલીસ-કમિશનરે પરિસ્થિતિની ગંભીરતા સમજીને રાંદેર પોલીસ-સ્ટેશનમાં વધારાના ઢગલાબંધ પોલીસ કર્મચારીઓ ખડકી દીધા. એક પોલીસ-સ્ટેશનને જ રક્ષણ આપવું પડે એવી અભૂતપૂર્વ સ્થિતિ સર્જાઈ ગઈ હતી.

●—●—●—●

બીજી બાજુ આલમઝેબના કમોતની સુરતથી અનેકગણી તીવ્ર પ્રતિક્રિયા અમદાવાદમાં જોવા મળી રહી હતી. આલમઝેબના મોતના સમાચાર ફેલાયા એ પછી તરત જ આલમઝેબના ખાસ મિત્ર અબ્દુલ લતીફના ગુંડાઓ હથિયાર સાથે રસ્તા પર આવી ગયા. અમદાવાદના મુસ્લિમ વિસ્તારોમાં રમખાણ શરૂ થઈ ગયાં. અબ્દુલ લતીફ અને દાઉદના ગુંડાઓ વચ્ચે ગૅન્ગવૉર શરૂ થઈ ગઈ અને આલમઝેબની હત્યાના પ્રત્યાઘાતરૂપે ગણતરીના કલાકોમાં દસ લાશ પડી ગઈ અને ડઝનબંધ માણસો ગંભીર ઈજાઓ સાથે હૉસ્પિટલ ભેગા થયા. અબ્દુલ લતીફના ઝનૂને ભરાયેલા ગુંડાઓ અને દાઉદના ગુંડાઓની લડાઈમાં ત્રણ જણને જીવતા સળગાવી મુકાયા અને છ વ્યક્તિને છરા ઝીંકીને ખતમ કરી દેવાઈ.

અમદાવાદ પોલીસે પહેલાં તો એવું કહ્યું કે મુસ્લિમ વિસ્તારોમાં પતંગ ઉડાડવાના ઝઘડામાંથી રમખાણો ફાટી નીકળ્યાં હતાં, પણ પતંગ ઉડાડવાના ઝઘડામાંથી ફાટી નીકળેલાં તોફાનોને કારણે અમદાવાદના અનેક વિસ્તારોમાં કરફ્યુ લાદવો પડ્યો અને એમ છતાં પંદર દિવસ પછી એ રમખાણો કાબૂમાં આવ્યાં. જોકે પાછળથી ગુજરાતના મુખ્ય પ્રધાન અમરસિંહ ચૌધરીએ કબૂલ્યું કે બે જૂથ વચ્ચેના ખટરાગને કારણે એ રમખાણો થયાં હતાં.

●—●—●—●

આલમઝેબની જિંદગીના અંત સાથે દાઉદ વધુ મજબૂત બની ગયો હતો. એમ છતાં પઠાણ ગૅન્ગમાં હજી પણ મોહમ્મદ કાલિયા, અબ્દુલ લતીફ અને કાલિયા ઍન્થની જેવા 'વજનદાર' ગુંડાઓ હતા. તેમણે દાઉદ સાથે દુશ્મની ટકાવી રાખી હતી. પરંતુ અમદાવાદના અબ્દુલ લતીફને બાદ કરતાં મુંબઈમાં પઠાણ ગૅન્ગની તાકાત ઘણી ઘટી ગઈ હતી.

પઠાણ ગૅન્ગના આધારસ્તંભ સમા સમદ ખાન, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ ગૅન્ગવૉરમાં માર્યા ગયા હતા અને અધૂરામાં પૂરું, સમદના ખૂન પછી થોડા સમયમાં જ મુંબઈ પોલીસે કરીમ લાલાને નૅશનલ સિક્યૉરિટી ઍક્ટ હેઠળ જેલમાં ધકેલી દીધો હતો.

ડેપ્યુટી પોલીસ-કમિશનર વાય. સી. પવાર નાહીધોઈને વરદરાજનની પાછળ પડી ગયા હતા. વરદરાજનને હંફાવવા માટે પોલીસ સામ, દામ, દંડ અને ભેદનો ઉપયોગ કરી રહી હતી. એનો ફાયદો દાઉદ ગૅન્ગને મળી રહ્યો હતો. વરદરાજન નબળો પડી રહ્યો હતો એટલે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં દાઉદનું વર્ચસ વધી રહ્યું હતું.

જોકે આ દરમિયાન વરદરાજન મુંબઈ પોલીસને બરાબર ટક્કર આપી રહ્યો હતો. મુંબઈ પોલીસને પાઠ ભણાવવા માટે તેણે એક અણધાર્યું પગલું ભર્યું હતું અને મુંબઈ પોલીસમાં સાચા અર્થમાં ખળભળાટ મચી ગયો હતો.

પોતાની ગૅન્ગનું અસ્તિત્વ બચાવવા માટે વરદરાજને જિંદગીનો મોટો જુગાર રમવાનું પગલું ઉઠાવ્યું. તેણે એવી ઑડિયો કૅસેટ્સ જાહેર કરી દીધી જેમાં અન્ડરવર્લ્ડ સાથે મુંબઈ પોલીસના અનેક અધિકારીઓના સંબંધના પુરાવા હોય. વરદરાજને પોલીસ અધિકારીઓ સાથે ફોન પર થતી વાતો રેકૉર્ડ કરી લીધી હતી. વરદરાજન અને પોલીસ અધિકારીઓની સાઠગાંઠની ઑડિયો કૅસેટ્સને કારણે મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભામાં પણ ધમાલ મચી ગઈ.

વિધાનસભાના સભ્યોએ મુંબઈ પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડની કડી પ્રસ્થાપિત કરતી ઑડિયો કૅસેટ્સ સાંભળી એ પછી મુંબઈ પોલીસ વરદરાજન પર બમણા ઝનૂનથી તૂટી પડી. ડેપ્યુટી પોલીસ-કમિશનર વાય. સી. પવાર જેવા કેટલાક અધિકારીઓ તો વરદરાજન સામે પૂરી તાકાત અજમાવી જ રહ્યા હતા, પણ વરદરાજને ઑડિયો કૅસેટ્સ જાહેર કરી એટલે ખાખી વર્દીને બદલે વરદરાજનને વધુ વફાદાર હોય એવા પોલીસ અધિકારીઓ પણ વરદરાજનના દુશ્મન બની ગયા.

વરદરાજનની ઑડિયો કૅસેટ્સના જવાબમાં મુંબઈ પોલીસે વર્દાના ગઢ સમા ધારાવી, સાયન, માટુંગા અને કોલીવાડા વિસ્તારોમાં ઉપરાછાપરી દરોડાઓ પાડીને વરદરાજનના નેટવર્ક પર જનોઈવઢ ઘા કર્યો. મુંબઈ પોલીસની એ આક્રમકતાને કારણે વરદરાજન અસ્વસ્થ બની ગયો, પરંતુ હાર્યો જુગારી બમણું રમે એમ વરદરાજને ઑડિયો કૅસેટ્સથી એક ડગલું આગળ વધીને વિડિયો કૅસેટ જાહેર કરી જેમાં મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ વરદરાજનની પાર્ટીમાં મહાલી રહ્યા હોય એવાં દૃશ્યો હતાં, પરંતુ મુંબઈ પોલીસે એ વિડિયો કૅસેટનો જવાબ પણ બમણા જોરથી આપ્યો. પોલીસે વરદરાજનના મોટા ભાગના અડ્ડાઓ ધમરોળી નાખ્યા અને વરદરાજનની વાર્ષિક 100 કરોડથી વધુ આવક ઠપ થઈ ગઈ.

બીજી બાજુ વરદરાજનના ખાસ સાથીદારો પનાક્કલ થોમસ કુરિયન ઉર્ફે ખાજાભાઈ, મોહિન્દરસિંઘ વિગ ઉર્ફે બડા સોમા અને દર્શનલાલ ઢાલ ઉર્ફે ટિલ્લુની સામે ઉપરાછાપરી કેસ નોંધીને પોલીસે 1986ની ચોથી જાન્યુઆરીએ તેમને જેલમાં ધકેલી દીધા. વરદરાજને મુંબઈ પોલીસની સામે પડવાનું દુઃસાહસ કર્યું હતું એની પાછળ સૌથી મોટાં બે કારણો હતાં.

એક તો વર્ષોથી માટુંગા વિસ્તારમાં દર વર્ષે વરદરાજન ગણપતિ મહોત્સવનું આયોજન કરતો હતો એ મહોત્સવ ડેપ્યુટી પોલીસ-કમિશનર વાય. સી. પવારે બંધ કરાવી દીધો. બીજું કારણ થોમસ કુરિયન ઉર્ફે ખાજાભાઈનો જમાઈ હતો. ખાજાભાઈનો જમાઈ દારૂનો ધંધો કરતો હતો. પોલીસે તેના અડ્ડા પર દરોડો પાડીને તેના માથા પર દારૂનાં પોટલાં ગોઠવ્યાં અને વરદરાજનના ગઢ સમા વિસ્તારમાં તેનું સરઘસ કાઢ્યું.

ખાજાભાઈનો જમાઈ માથા પર દારૂનાં પોટલાં ઉપાડીને જઈ રહ્યો હોય અને લોકો તેનો હુરિયો બોલાવતા હોય એવી ફોટોગ્રાફી અને વિડિયોગ્રાફી પોલીસે કરાવી એટલે વરદરાજન ભડકી ગયો હતો.

જોકે મુંબઈ પોલીસ તરફથી હજી વધુ તવાઈ આવવાનો અણસાર વરદરાજનને મળ્યો એટલે છેવટે તેણે મુંબઈથી ઉચાળા ભરીને મદ્રાસ ભેગા થઈ જવાનું મુનાસિબ માન્યું. વરદરાજન મદ્રાસ જતો રહ્યો એ પહેલાં જ મુંબઈ પોલીસે તેની વિરુદ્ધ એક કેસ નોંધ્યો હતો, પરંતુ પોતાની ધરપકડની બીકે વરદરાજને મુંબઈને અલવિદા કહી દીધી હતી.

●—●—●—●

વરદરાજને મુંબઈ છોડ્યા બાદ તો દાઉદ ગૅન્ગને મોકળું મેદાન મળી ગયું. જોકે વરદરાજનની જેમ દાઉદે પણ મુંબઈ છોડીને દુબઈ ભેગા થઈ જવું પડ્યું હતું, પરંતુ દુબઈમાં બેઠાં બેઠાં દાઉદ પોતાની ગૅન્ગનું સંચાલન કરી રહ્યો હતો. તેણે મુંબઈના જુદા જુદા વિસ્તારોમાં પોતાના ‘સૂબાઓ’ ગોઠવી દીધા હતા. વસઈ-વિરારમાં ભાઈ ઠાકુર, દક્ષિણ અને મધ્ય મુંબઈમાં લંબુ શકીલ અને રમા નાઈક, ચેમ્બુરમાં છોટા રાજન, જોગેશ્વરીમાં શરદ શેટ્ટી અને ખાલિદ પહેલવાન તથા ભાંડુપમાં ખીમબહાદુર થાપા જેવા ખેપાની ગુંડા સરદારો દાઉદ ગૅન્ગનું વર્ચસ વધારી રહ્યા હતા.

આ તરફ દાઉદ ગૅન્ગની હરીફ પઠાણ ગૅન્ગ નબળી પડી હતી. અમીરઝાદા, સમદ ખાન અને આલમઝેબ અવ્વલ મંજિલે પહોંચી ગયા પછી મોહમ્મદ કાલિયા અને કાલિયા ઍન્થની જેવા બીજી કેડરના ગુંડાઓ પઠાણ ગૅન્ગને બચાવવા મથી રહ્યા હતા, પણ દુકાળમાં અધિક માસની જેમ પઠાણ ગૅન્ગ પર વધુ આફત આવી પડી.

□

'કાય રમા, કસા આહે ?'

એક સાવ સામાન્ય કહેવાય તેવી ઘટનાને કારણે મુંબૈયા ગૅન્ગવૉર ભયંકર હદ સુધી પહોંચી ગઈ!

* * *

કાલિયા લથડિયું ખાઈને પડ્યો એ સાથે પોલીસ ટીમ અને કાલિયાના સાથીદારો વચ્ચેની ધમાલ અટકી ગઈ

તારીખ : 8 મે, 1986
સ્થળ : સેશન્સ કોર્ટ, મુંબઈ

કોલાબા પોલીસની ટીમ પઠાણ ગૅન્ગના કાલિયા ઍન્થનીને સેશન્સ કોર્ટમાં લઈ આવી હતી. મુંબઈનાં જુદાં જુદાં પોલીસ-સ્ટેશનોમાં કાલિયા ઍન્થની સામે ડઝનબંધ કેસ નોંધાયા હતા. એમાંથી એક મર્ડરકેસ કોલાબા પોલીસ-સ્ટેશનમાં પણ નોંધાયો હતો. એ મર્ડરકેસમાં કાલિયાને સેશન્સ કોર્ટમાં લાવવામાં આવ્યો હતો. કાલિયા ઍન્થની પોલીસના સકંજામાંથી અને જેલમાંથી નાસી છૂટવા માટે કુખ્યાત હતો એટલે કોલાબા પોલીસના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર અનિલ તળપદે જાતે તેને લઈને કોર્ટમાં આવ્યા હતા અને તેમની સાથે અડધો ડઝન બીજા પોલીસ કર્મચારીઓ હતા. ભૂતકાળમાં કાલિયા આર્થર રોડ જેલમાં પોલીસ કર્મચારીઓની આંખમાં મરચાંનો પાઉડર છાંટીને નાસી છૂટયો હતો એટલે કોલાબા પોલીસ બહુ સાવચેતીપૂર્વક વર્તી રહી હતી.

પરંતુ આટલા જડબેસલાક પોલીસ-બંદોબસ્ત છતાં કાલિયા ઍન્થનીને લઈને કોર્ટમાં આવેલી

પોલીસટીમ તનાવ અનુભવી રહી હતી. કાલિયાને જજ સામે રજૂ કર્યા પછી નિરાંતનો શ્વાસ લઈને અનિલ તળપદે અને તેમની ટીમ કોર્ટરૂમમાંથી બહાર નીકળી એ જ વખતે કાલિયા ઍન્થનીના સાથીદારો શસ્ત્રો સાથે સેશન્સ કોર્ટમાં ધસી આવ્યા.

તળપદે અને તેમની ટીમના સભ્યો કંઈ સમજે એ પહેલાં તો કાલિયા ઍન્થનીના ગુંડાઓ પોલીસટીમ તરફ ધસી ગયા. અચાનક થયેલા હુમલાથી તળપદે અને અન્ય પોલીસ કર્મચારીઓ ડઘાઈ ગયા. તળપદે કોઈ પ્રતિક્રિયા વ્યક્ત કરી શકે એ પહેલાં તો કાલિયા ઍન્થનીનો એક સાથીદાર તેમના તરફ છરી સાથે ધસી ગયો. તળપદેએ પોતાનો હાથ આડો ધરીને છરીનો ઘા ખાળવાની કોશિશ કરી. એ કોશિશમાં તેમના હાથમાં છરીનો ઘા વાગ્યો.

આ અંધાધૂંધીનો લાભ ઉઠાવીને કાલિયા ઍન્થનીએ સેશન્સ કોર્ટમાં દરવાજા તરફ દોટ મૂકી. કાલિયા ઍન્થની પોલીસનું નાક કાપીને ભાગી શકે એ માટે જ આ અંધાધૂંધી સર્જવામાં આવી હતી. કાલિયાના સાથીદારો બૉસને છોડાવવા માટે યોજના ઘડીને ઝનૂનપૂર્વક કોર્ટમાં ધસી આવ્યા હતા અને તેમની યોજના પાર પડી રહી હતી. કાલિયા મોકો જોઈને નાઠો, પણ તે સેશન્સ કોર્ટના પ્રાંગણમાંથી બહાર નીકળે એ પહેલાં જ તેને લાગ્યું કે તેને કોઈએ જોરથી ધક્કો માર્યો છે.

બીજી ક્ષણે તે ફસડાઈ પડ્યો. કોર્ટમાં અંધાધૂંધી મચી ગઈ એનો લાભ ઉઠાવીને કાલિયા ઍન્થની મુઠ્ઠી વાળીને ભાગ્યો હતો અને તળપદેએ તેમની સર્વિસ રિવૉલ્વર ખેંચી કાઢીને કાલિયા તરફ ગોળીબાર કર્યો હતો. તેમના હાથમાં ઈજા થઈ હતી એને ભૂલીને તેમણે મુંબઈ પોલીસની આબરૂ અને પોતાની નોકરી બચાવવા માટે કાલિયાને અટકાવવાની કોશિશ કરી હતી, પણ કાલિયાને ગોળી એવી રીતે વાગી કે તેના જીવન પર પૂર્ણવિરામ મુકાઈ ગયું.

કાલિયા લથડિયું ખાઈને પડ્યો એ સાથે જ પોલીસટીમ અને કાલિયાના સાથીદારો વચ્ચેની ધમાચકડી અટકી ગઈ. કાલિયાને પડતો જોઈને તેના સાથીદારો ગભરાઈ ગયા અને જીવ બચાવીને નાસી છૂટ્યા.

કાલિયાના કમોતથી પઠાણ ગૅન્ગને વધુ એક ફટકો પડ્યો. મુંબઈ પોલીસે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઇશારાથી જ કાલિયાને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધો હોવાની અફવા ફેલાઈ. પઠાણ ગૅન્ગ કાલિયાના કમોતનો આઘાત પચાવી રહી હતી એ દરમિયાન દાઉદ જલસા કરી રહ્યો હતો.

અન્ડરવર્લ્ડમાં પ્રવેશ્યા પછી ધનાઢ્ય બનેલા દાઉદે પોતાના વતન મુંબકે ગામમાં દેશી નળિયાંવાળા મકાનની જગ્યાએ આલીશાન ઘર ખડું કરી દીધું હતી અને સમયાંતરે તે મુંબકે જઈ ચડતો હતો. તેની સાથે તેના ચમચાઓ, ફિલ્મસ્ટાર્સ અને સિક્યૉરિટી ગાર્ડ્સનું લાવલશ્કર રહેતું.

પોતાના ગામમાં જઈને પાર્ટી કરવામાં તેને અનેરી મજા આવતી હતી. દાઉદ મુંબઈ પોલીસના ચોપડે વૉન્ટેડ હતો એટલે તે મોટા ભાગે દુબઈ રહેતો હતો, પરંતુ તે મુંબઈ અને મુંબકેમાં બેધડક આવતો-જતો

રહેતો હતો.

આ દરમિયાન પણ દાઉદ અને પઠાણ ગૅન્ગ વચ્ચે છમકલાં તો થતાં જ રહેતાં, પણ થોડા સમય પછી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરમાં ખતરનાક વળાંક આવ્યો. ઍન્થનીના એન્કાઉન્ટર પછી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં બહુ મોટી કહેવાય એવી ઘટના બની નહોતી, પણ 1986ના બીજા સપ્તાહમાં એક અણધારી ઘટના બની.

તારીખ : 9 ડિસેમ્બર, 1986

કરીમ લાલાના ભાઈ અને સમદ ખાનના પિતા અબ્દુલ રહીમ શેર ખાન દક્ષિણ મુંબઈમાં પોતાના ઘરેથી હોટેલ તરફ જવા કારમાં ગોઠવાયા. રહીમ ખાન ડી. બી. માર્ગ પોલીસ-સ્ટેશન પાસે પોતાના નામની આર. કે. હોટેલ ચલાવતા હતા. સમદના કમોત પછી રહીમ ખાનને જબરો આઘાત લાગ્યો હતો, પણ એ આઘાત પચાવીને તેમણે ધંધામાં ધ્યાન પરોવી દીધું હતું.

રહીમ ખાન કારમાં જઈ રહ્યા હતા ત્યારે અચાનક એક કાર તેમની કાર સાથે અથડાઈ. રહીમ ખાનને ગુસ્સો આવી ગયો, પણ તે પોતાનો ગુસ્સો વ્યક્ત કરી શકે એ પહેલાં તો તેમની કાર સાથે અથડાયેલી કારમાંથી તલવારો અને પિસ્તોલ સાથે ગુંડાઓ તેમના તરફ ધસી આવ્યા. એ ગુંડાઓએ રહીમ ખાનને ઘેરી લીધા અને થોડી સેકન્ડો પછી રહીમ ખાનની જીવનલીલા સંકેલાઈ ગઈ હતી.

કરીમ લાલાને રહીમ ખાનના ખૂનના સમાચાર મળ્યા ત્યારે તે ભાંગી પડ્યો. તેણે સમદને ભૂતકાળમાં દુશ્મનીના માર્ગે આગળ જતાં અટકાવવાની કોશિશ કરી હતી, પણ ત્યારે સમદે તેની વાત કાને ધરી નહોતી અને પઠાણ પરિવારને તેની દુશ્મનીના છાંટા હજી ઊડી રહ્યા હતા. રહીમ ખાનના ખૂનથી ડઘાઈ ગયેલા કરીમ લાલાએ એક મૌલવીની સલાહથી અને મધ્યસ્થીથી દાઉદ સાથે સમાધાન કરી લીધું.

પઠાણ ગૅન્ગને ઘૂંટણભેર ઝુકાવી દીધા પછી દાઉદ અત્યંત પાવરફુલ માફિયા લીડર બની ગયો, પણ આ દરમિયાન તેના બીજા અનેક દુશ્મનો ઊભા થઈ ગયા હતા. રહીમ ખાનના ખૂન પછી બે-ત્રણ મહિના મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં મહત્ત્વની ગણાવી શકાય એવી ઘટના બની નહીં. પણ રહીમ ખાનના ખૂન પછી દાઉદ સામે એક નવી સમસ્યા ઊભી થઈ. દાઉદની સાથી ગૅન્ગમાંથી કેટલીક ગૅન્ગના સરદારો વચ્ચે દુશ્મની શરૂ થઈ ગઈ. બીજી બાજુ અન્ડરવર્લ્ડમાં આગવું સ્થાન ધરાવતા ધોળકિયા બંધુઓ (મહેશ અને અરવિંદ ધોળકિયા) રમા નાઈક અને બાબુ રેશમ સામે મેદાને પડ્યા હતા અને મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરનું એક નવું પ્રકરણ શરૂ થઈ રહ્યું હતું. અધૂરામાં પૂરું, એક સાવ સામાન્ય કહેવાય એવી ઘટનાને કારણે મુમ્બૈયા ગૅન્ગવૉરમાં ફરી લોહીની નદીઓ વહેવા માંડી.

તારીખ : 16 ફેબ્રુઆરી, 1987
સ્થળ : લાલ વીંટાચી ચાલ, ભાયખલા

'કાય રમા, કસા અહે?'

રમા નાઈક ગૅન્ગના અડ્ડા તરીકે જાણીતી લાલ વીંટાચી ચાલમાં સાથીદારોથી ઘેરાઈને ઊભેલા રમા નાઈક પાસે આવીને એક સ્માર્ટ યુવાને પૂછ્યું.

એ યુવાનની ઉદ્ધતાઈથી રમા નાઈક અકળાઈ ગયો. જોકે તેણે કોઈ પ્રતિક્રિયા દર્શાવવાને બદલે તે યુવાનની અવગણના કરવાનું યોગ્ય માન્યું. રમા તે યુવાનને જાણતો હતો. તે હોટેલિયર રામન્ના શેટ્ટીનો ભાણેજ હતો. રામન્ના શેટ્ટી અને તેનો ભાઈ જયંતા શેટ્ટી પણ પહોંચેલી માયા હતા. તેમની સાથે સંબંધ ન બગડે એટલે રમા ગમ ખાઈ ગયો.

રમા નાઈકે રામન્ના શેટ્ટીના ભાણેજની તોછડાઈ સહન કરી લીધી, પણ પોતાના 'બૉસ' ને 'રમાભાઈ'ને બદલે 'રમા' કહીને સંબોધનારા યુવાન પર રમાના સાથીદારો ગુસ્સે થઈ ગયા. એમાંના એક ગુંડાએ ગુપ્તિ કાઢી. મામલો ગંભીર બનતો જોઈને રમા નાઈક ચોંકી ઊઠ્યો, પણ તે કંઈ કરી શકે એ પહેલાં જ તેના ગુંડાએ રામન્ના શેટ્ટીના ભાણેજના પેટમાં ગુપ્તિ ઘોંચી દીધી.

‘ઉનકા ફૈસલા કર હી ડાલતે હૈં!’

બાબુ રેશિમ હોટેલમાં પ્રવેશી રહ્યો હતો ત્યારે હોટેલ ઉપરથી તેના પર ગોળીબાર થયો!

* * *

અરવિંદ ધોળકિયાએ કાર તરફ દોટ મૂકી, પણ તે કાર સુધી પહોંચે એ પહેલા શૂટર્સે તેના શરીરમાં અનેક ગોળીઓ ધરબી દીધી!

પોતાના ભાણેજના ખૂનથી રામન્ના શેટ્ટી અને જયંતા શેટ્ટી રોષે ભરાયા. બાબુ રેશમ અને રમા નાઈકના ગુંડાઓએ શેટ્ટીબંધુઓના ભાણેજને ખતમ કરી દીધો હતો એટલે બદલો લેવા માટે તેમણે બાબુ રેશમ અને રમા નાઈકને જ નિશાન બનાવવાનું નક્કી કર્યું રમા નાઈકથી પણ બાબુ રેશમ વધુ પાવરફુલ હતો એટલે ‘લાલ વીંટાચી ચાલ’ની એ ગૅન્ગ પર જનોઈવઢ ઘા કરવા માટે રામન્ના શેટ્ટી અને તેના સાથીદારોએ પહેલાં બાબુ રેશમને ઠેકાણે પાડવાનો નિર્ણય કર્યો.

રામન્ના શેટ્ટી અને જયંતા શેટ્ટીએ બદલો લેવા માટે કંજારી ગૅન્ગની મદદ માગી. બીજી બાજુ મહેશ ધોળકિયા પણ શેટ્ટીઓને મદદ કરવા આગળ આવ્યો. ધોળકિયાને પણ બાબુ રેશમ સાથે વાંકું પડ્યું હતું. બાબુ રેશમને ખતમ કરવા માટે તેણે પાણીની જેમ પૈસા વેરવાની તૈયારી બતાવી. કંજારી ગૅન્ગના ગુંડાઓએ બાબુ રેશમની સુપારી લીધી. કંજારી ગૅન્ગ દ્વારા પહેલાં તો બાબુ રેશમના બૉડીગાર્ડ વિજય ઉત્તેકરનો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો. વિજય ઉત્તેકર પણ કંજારી હતો. તે મોતને મુઠ્ઠીમાં લઈને ફરતો હતો અને ડર નામનો શબ્દ તેની જિંદગીની ડિક્શનરીમાં નહોતો એટલે તે બાબુ રેશમનો ખાસ માણસ બની ગયો હતો. તે દિવસભર બાબુ રેશમની સાથે પડછાયાની જેમ રહેતો હતો.

પરંતુ આ દરમિયાન વિજય ઉત્તેકર થોડો મૂંઝાયેલો હતો. બાબુ રેશિમે તેને બે લાખ રૂપિયા સાચવવા

આપ્યા હતા, પણ વિજય ઉત્તેકર એ પૈસા જુગારમાં હારી ગયો હતો. બાબુ રેશમને એ પૈસા ક્યાંથી આપવા એ ચિંતા તેને સતાવી રહી હતી. એટલે તે બાબુ રેશમથી પીછો છોડાવવાનો વિચાર કરી રહ્યો હતો. એક વાર તે એક મિત્રની સાથે દારૂ પીવા બેઠો હતો ત્યારે તેણે પોતાની મુશ્કેલી મિત્રને કહી. ઉત્તેકરનો તે મિત્ર કંજારી ગૅન્ગનો સભ્ય હતો. એ વખતે કંજારી ગૅન્ગની રમા નાઈક કે બાબુ રેશમ સાથે દુશ્મની નહોતી અને કંજારીઓએ બાબુ રેશમને મારવા માટે સુપારી લીધી છે એ વાતથી ઉત્તેકર અજાણ હતો. વાસ્તવમાં તેની સાથે દારૂ પીવા બેઠેલા તેના મિત્રને કંજારી ગૅન્ગ દ્વારા વિજય ઉત્તેકરને બાબુ રેશમથી અલગ કરવાનું કામ સોંપાયું હતું, કારણ કે બાબુ રેશમની સાથે ઉત્તેકર હોય ત્યાં સુધી બાબુ રેશમને મારવાનું કામ બહુ અઘરું હતું.

વિજય ઉત્તેકરે પોતાની મુશ્કેલી વર્ણવી એટલે તેના મિત્રે લાગ જોઈને સોગઠી મારી અને તેણે વિજય ઉત્તેકરને બાબુ રેશમનો કાંટો કાઢવા માટે સાથ આપવા તૈયાર કરી લીધો. ઉત્તેકરને આ કામ કરવામાં બે પ્રકારનો ફાયદો હતો. એક તો બાબુ રેશમને પૈસા પાછા આપવાની ચિંતા ટળી જવાની હતી અને ઉપરથી તેને તગડી રકમ મળવાની હતી. વિજય ઉત્તેકર બાબુ રેશમને ખતમ કરવા તૈયાર થઈ ગયો.

તારીખ : 14 ફેબ્રુઆરી, 1987
સમય : બપોરના 12.30 કલાક
સ્થળ : લક્ષ્મી હોટેલ, ભાયખલા

બાબુ રેશમ ભાયખલાની ‘લક્ષ્મી’ હોટેલમાં પ્રવેશી રહ્યો હતો. આ તેનો વિસ્તાર હતો એટલે તે બેધડક સિક્યૉરિટી વિના ફરી શકતો હતો. અચાનક ઉપરની બાજુથી તેના તરફ ગોળી છૂટી. બાબુ રેશમ ડઘાઈ ગયો. ગોળી જોકે તેનું નિશાન ચૂકી ગઈ હતી, પણ આ વિસ્તારમાં કોઈ પોતાના પર હુમલો કરે એવી કલ્પના પણ બાબુ રેશિમે કરી નહોતી એટલે તે હેબતાઈ ગયો. જોકે બીજી ક્ષણે તેની જિજીવિષાએ તેને આંધળી દોટ મૂકવાની ફરજ પાડી. એ દરમિયાન બીજી બે ગોળી છૂટી હતી. બાબુ રેશમ દોડીને હોટેલમાં ભરાઈ ગયો અને તેણે પોઝિશન લઈ લીધી.

બાબુ રેશમની પાછળ હોટેલમાં પ્રવેશવાનું સાહસ ખેડવાને બદલે હુમલાખોર નાસી છૂટ્યો. એ વિજય ઉત્તેકર હતો. બાબુ રેશમ બપોરે લક્ષ્મી હોટેલમાં આવવાનો છે એ વાતની ખાતરી કર્યા પછી તે લક્ષ્મી હોટેલના છજા પર હોટેલના બોર્ડની પાછળ છુપાઈ ગયો હતો. બાબુ રેશમ એ હુમલામાં બચી ગયો, પણ વિજય ઉત્તેકર તેના દુશ્મન તરીકે ખુલ્લો પડી ગયો. હવે ઉત્તેકરે બાબુ રેશમને વહેલી તકે ખતમ કર્યા વિના છૂટકો જ નહોતો. નહીંતર બાબુ રેશમ અને રમા નાઈક તેને કોઈ કાળે છોડે એમ નહોતા.

પરંતુ વિજય ઉત્તેકર બાબુ રેશમ પર બીજો હુમલો કરે એ પહેલાં મુંબઈ પોલીસે રાજુ કારંડેકર મર્ડરકેસમાં બાબુ રેશમની ધરપકડ કરી. પોલીસના 'મહેમાન' બનવું એ બાબુ રેશમ માટે નવીનવાઈની વાત નહોતી. અગાઉ પણ તેણે રમા નાઈક સાથે મળીને મટકા ઑપરેટર કુંદનલાલ દુબે અને પારસનાથ પાંડેનાં ખૂન કર્યાં હતાં અને પારસનાથ પાંડે મર્ડરકેસમાં તો બાબુ રેશમને સજા પણ થઈ હતી, પરંતુ પાછળથી હાઈ કોર્ટે તેને પુરાવાના અભાવે છોડી મૂક્યો હતો.

રાજુ કારંડેકર મર્ડરકેસમાં બાબુ રેશમની ધરપકડ કર્યા પછી પોલીસે તેને મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં રજૂ કર્યો અને મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટે તેને 14 દિવસ પોલીસ-કસ્ટડીમાં રાખવાનો આદેશ આપ્યો. બાબુ રેશમને સાત રસ્તા વિસ્તારમાં જેકબ સર્કલ લૉકઅપમાં પૂરી દેવાયો.

તારીખ : 4 માર્ચ, 1987
સ્થળ : જેકબ સર્કલ પોલીસ લૉકઅપ

'ઠીક હૈ, કલ આપ બાહર આ જાઓ. ઉનકા ફૈસલા કલ હી કર દેતે હૈં.' બાબુ રેશમને લૉકઅપમાં મળવા આવેલો તેનો એક સાથીદાર કહી રહ્યો હતો. તેઓ વિજય ઉત્તેકરને ઢાળી દેવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા. બાબુ રેશમ જેવા મોટા ગજાના 'ભાઈ'ને લૉકઅપમાં મળવા જવાનું તેના સાથીદારો માટે બહુ મુશ્કેલ નહોતું. બીજા દિવસે એટલે કે 5 માર્ચના દિવસે બાબુ રેશમની પોલીસ-કસ્ટડીના 14 દિવસ પૂરા થયા હતા એટલે પોલીસ તેને મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર કરવાની હતી અને પોતાને સો ટકા જામીન મળી જશે એવું બાબુ રેશમ માનતો હતો.

બાબુ રેશિમે તેના સાથીદારને વિદાય કર્યો અને આવતી કાલે બહાર નીકળ્યા પછી બીજું શું શું કરવાનું છે એ વિચારવા માટે પોતાનું દિમાગ દોડાવવા માંડ્યું.

તારીખ : 5 માર્ચ, 1987
સ્થળ : જેકબ સર્કલ લૉકઅપ

વહેલી સવારે અડધો ડઝન સશસ્ત્ર ગુંડાઓ જેકબ સર્કલ પોલીસ લૉકઅપમાં ધસી આવ્યા. બે પોલીસ કૉન્સ્ટેબલોએ તેમને અટકાવવાની કોશિશ કરી, પરંતુ હુમલાખોર ગુંડાઓના લીડરે પિસ્તોલમાંથી ગોળી છોડીને તેમને ઢાળી દીધા. એ લીડર વિજય ઉત્તેકર હતો. ઉત્તેકર અને તેના સાથી ગુંડાઓ લૉકઅપનો દરવાજો તોડીને અંદર પ્રવેશ્યા. બીજા સુરક્ષા કર્મચારીઓ તેમને અટકાવવા ધસી આવ્યા, પણ વળતી

પળે વિજય ઉત્તેકરે હૅન્ડગ્રેનેડ ઝીંક્યો. પોલીસ કર્મર્મચારીઓ જીવ બચાવવા ઊંધું ઘાલીને ભાગ્યા. વિજય ઉત્તેકરે બાબુ રેશમને શોધી કાઢ્યો.

બાબુ રેશમનો ભૂતપૂર્વ બૉડીગાર્ડ અને વર્તમાન દુશ્મન વિજય ઉત્તેકર એક હાથમાં પિસ્તોલ અને બીજા હાથમાં હૅન્ડગ્રેનેડ લઈને બાબુ રેશમની સામે ઊભો હતો. વિજય ઉત્તેકરને જોઈને બાબુ રેશમના મોતિયા મરી ગયા. બાબુ રેશમ ખેપાની માણસ હતો, પણ મોતનો ભય તેના માનસનો ભરડો લઈ રહ્યો હતો. લૉકઅપના સળિયાની બહાર જાણે સાક્ષાત્ યમદૂત ઊભો હતો. બાબુ રેશમ લૉકઅપની જે કોટડીમાં હતો એ કોટડીનો દરવાજો તોડીને ઉત્તેકરના સાથીદારો બાબુ રેશમ તરફ ધસી ગયા. તેમણે ઝનૂનભેર બાબુ રેશમ પર ચૉપરના ઘા ઝીંકવા માંડ્યા. વિજય ઉત્તેકરે પોતાના સાથીદારોને બહાર આવી જવા કહ્યું અને પછી તેણે બાબુ રેશમ પર હૅન્ડગ્રેનેડ ઝીંક્યો. બીજી ક્ષણે બાબુ રેશમની જીવનલીલા સંકેલાઈ ગઈ. વળતી પળે વિજય ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારો ત્યાંથી રફુચક્કર થઈ ગયા.

●—●—●—●

બાબુ રેશમના કમોતના સમાચાર મળ્યા એ સાથે રમા નાઈક, અરુણ ગવળી, કિશોર ગવળી અને બાબુના બીજા સાથીદારો અવાચક બની ગયા હતા. બાબુ રેશમના અકાળ મોતથી મહારાષ્ટ્રના ઘણા કૉન્ગ્રેસી નેતાઓને પણ આંચકો લાગ્યો હતો. કેટલાક કૉન્ગ્રેસી નેતાઓ તો બાબુ રેશમની અંતિમયાત્રામાં પણ જોડાયા હતા.

રમા નાઈક આણિ મંડળીએ બાબુ રેશમના કમોતના આઘાતમાંથી બહાર આવીને પહેલો નિર્ણય બાબુની હત્યાનો બદલો લેવાનો કર્યો. બાબુ રેશમને ખતમ કરવા માટે મહેશ ધોળકિયાએ પૈસા વેર્યા હતા એવી માહિતી રમા નાઈક અને ગવળીને મળી. એ વખતે રમા નાઈક, અરુણ ગવળી અને ધોળકિયા બંધુઓ (મહેશ અને અરવિંદ ધોળકિયા) મહારાષ્ટ્રના રાજકારણમાં બાબુ રેશમથી અનેકગણી વગ ધરાવતા હતા. તેમની ‘સીઝર્સ પૅલેસ’ હોટેલ અવારનવાર વિવાદમાં ઘેરાતી રહેતી હતી. મહેશ ધોળકિયા સામે મુંબઈ પોલીસના ચોપડે ઘણા ગુના બોલાતા હતા અને તે રમા નાઈક કે અરુણ ગવળીને ગાંઠે એવો નહોતો. એક તબક્કે તો દાઉદ પણ તેની પાસે નાનો પડે એવો તેનો વટ હતો.

મહેશ ધોળકિયા અને અરવિંદ ધોળકિયાની તાકાત વિશે જાણતા હોવા છતાં રમા નાઈક અને ગવળીએ બાબુ રેશમના ખૂનનો બદલો લેવાનું નક્કી કર્યું હતું. બાબુ રેશમના ખૂનથી દાઉદ પણ રોષે ભરાયો હતો. તેણે રમા નાઈકને ખાતરી આપી કે ધોળકિયા સામે બદલો લેવા માટે હું બધી મદદ કરવા તૈયાર છું.

બીજી બાજુ પોલીસ લૉકઅપમાં ઘૂસીને બાબુ રેશમ અને તેની સાથે બે પોલીસ કૉન્સ્ટેબલને ઢાળી દેનારા વિજય ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારોને શોધવા માટે મુંબઈ પોલીસ આકાશ-પાતાળ એક કરી રહી

હતી. વિજય ઉત્તેકરે પોલીસ લૉકઅપમાં કાળો કેર વર્તાવીને પોલીસનું નાક કાપી લીધું હતું. મુંબઈ પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડમાં ઉત્તેજનાની લાગણી અને બદલાની ભાવના જોવા મળી હતી. આ સ્થિતિમાં બાબુ રેશમના ખૂનના 25 દિવસ પછી એક મોટી ઘટના બની.

તારીખ : 30 માર્ચ, 1987
સ્થળ : પેડર રોડ, મુંબઈ

પેડર રોડમાં પોતાના નિવાસસ્થાન નીચે કારમાંથી બહાર નીકળી રહેલા મહેશ ધોળકિયાને ગંદી ગાળ સંભળાઈ. ધોળકિયાએ અવાજની દિશામાં જોયું. કેટલાક ગુંડાઓ તેની સામે શસ્ત્રો તાકીને ઊભા હતા. મહેશ ધોળકિયા કોઈ પ્રતિક્રિયા વ્યક્ત કરી શકે એ પહેલાં તો તેના પર ધડાધડ ગોળીઓ છૂટવા માંડી. મહેશ ધોળકિયા પહોંચેલો માણસ હતો. બાબુ રેશમના ખૂન પછી રમા નાઈક ગૅન્ગ સખણી બેસી નહીં રહે એવું અનુમાન તેણે કર્યું હતું, પરંતુ રમા આણિ મંડળી તેના ઘર સુધી પહોંચી જશે એવી કલ્પના કરી નહોતી. જીવ બચાવવા માટે મુઠ્ઠી વાળીને તે નાઠો અને ગામડિયા લેનની એક સોસાયટીના કમ્પાઉન્ડમાં ઘૂસ્યો. રમા નાઈકના ગુંડાઓએ તેનો પીછો કર્યો.

રમા નાઈકના મશીનગનધારી ગુંડાઓએ મહેશ ધોળકિયાની નજીક પહોંચીને ફરી વાર તેના પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ કર્યો. થોડી સેકન્ડો પછી મહેશ ધોળકિયાનો નિશ્ચેતન દેહ ગામડિયા લેનમાં પડ્યો હતો.

મહેશ ધોળકિયાના ખૂન પછી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં છ મહિના સુધી ખાસ નોંધપાત્ર કહેવાય એવી કોઈ ઘટના બની નહીં. જોકે આ દરમિયાન મહેશ ધોળકિયાના ભાઈ અરવિંદ ધોળકિયાને ખબર પડી ગઈ હતી કે તેના ભાઈ મહેશનું ખૂન દાઉદની જાણ અને પરવાનગી સાથે જ થયું હતું. એટલે તેણે રમા નાઈકની સાથે દાઉદની સામે પણ ખુલ્લી દુશ્મની વહોરી લીધી. મહેશ ધોળકિયા માર્યો ગયો હતો, પણ અરવિંદ ધોળકિયા દાઉદ કે રમા નાઈક ગૅન્ગને વળતો જવાબ આપે એ પહેલાં ફરી એક વાર દાઉદ અને રમા ગૅન્ગવૉરના મેદાનમાં આવી ગયા હતા.

તારીખ : 13 ઑક્ટોબર, 1987
સ્થળ : અંધેરી, મુંબઈ

'બરાબર કામ ચલ રહા હૈ ના?' અરવિંદ ધોળકિયા તેની કન્સ્ટ્રક્શન કંપનીના એક સુપરવાઇઝરને પૂછી રહ્યો હતો. હોટેલો ઉપરાંત ધોળકિયાની કન્સ્ટ્રક્શન કંપની પણ હતી અને અંધેરીમાં એક બહુમાળી ઇમારત બાંધવાનો પ્રોજેક્ટ એ કંપનીએ હાથ ધર્યો હતો. એ પ્રોજેક્ટ બરાબર આગળ ધપી રહ્યો છે કે કેમ એની ખાતરી કરવા માટે સમય મળે ત્યારે અરવિંદ ધોળકિયા અંધેરી પહોંચી જતો હતો.

સુપરવાઇઝર તેના બૉસને જવાબ આપી રહ્યો હતો એવામાં અરવિંદ ધોળકિયાની નજર સામેની બાજુએ ગઈ અને એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વિના તે પોતાની કાર તરફ દોડ્યો. અડધો ડઝન ગુંડાઓ બીજી કારમાંથી ઊતરીને તેના તરફ ધસી રહ્યા હતા. ધોળકિયા કાર સુધી પહોંચે એ પહેલાં જ તેના શરીરમાં ગોળીઓ ઘૂસવા માંડી હતી. એ હુમલાખોરો રમા નાઈકના ગુંડાઓ હતા. તેમણે અરવિંદ ધોળકિયા પર 30 ગોળી છોડી. એમાંથી છ ગોળી અરવિંદ ધોળકિયાના ખભામાં, કાંડામાં, નાક પર, છાતીમાં અને પીઠમાં ધરબાઈ ગઈ.

હવે અરવિંદ ધોળકિયા કોઈ કાળે બચશે નહીં એવું માનીને રમા નાઈકના ગુંડાઓ ત્યાંથી નાસી છૂટ્યા. લોહીથી લથબથ કપડાં સાથે લથડિયાં ખાતો ખાતો અરવિંદ ધોળકિયા પોતાની કાર સુધી પહોંચ્યો. તેના બીજા બધા માણસો મોતના ડરથી નાસી છૂટ્યા હતા, પણ ધોળકિયાનો એક વિશ્વાસુ માણસ ઇનાયત ખાન ભાગ્યો નહોતો. તે દોડીને ધોળકિયા પાસે પહોંચ્યો, પરંતુ અરવિંદ ધોળકિયાની કમનસીબી એ હતી કે ઇનાયત ખાન ડ્રાઇવિંગનો કક્કોય જાણતો નહોતો. અરવિંદ ધોળકિયાએ ઇનાયત ખાનને ઇશારો કર્યો એટલે ઇનાયત ખાને તેને ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર બેસવામાં મદદ કરી.

શરીરનાં અનેક અંગોમાંથી લોહી વહી રહ્યું હતું અને આંખ સામે ધોળે દિવસે તારા દેખાતા હતા છતાં પ્રબળ જિજીવિષા ધોળકિયાની મદદે આવી. ધોળકિયાએ કાર ચાલુ કરી અને ડી. એન. નગર પોલીસ-સ્ટેશન તરફ મારી મૂકી. ડી. એન નગર પોલીસ-સ્ટેશન પહોંચતાં સુધીમાં ધોળકિયાના શરીરની રહીસહી શક્તિ નિચોવાઈ ગઈ હતી.

□

‘તુમ બચ કે નહીં જા સકતે !’

શિવાજી પાર્ક વિસ્તારની હોટેલ બહાર નીકળી રહેલો વિજય ઉત્તેકર ચોતરફથી ઘેરાઇ ગયો!

* * *

પતિની હત્યાનો બદલો લેવા માટે અશરફીબીએ એક યુવાનને પોતાનો પ્રેમી બનાવ્યો!

ડી. એન. નગર પોલિસે ધોળકિયાને તરત જ નજીકની કૂપર હૉસ્પિટલમાં પહોંચાડ્યો. હૉસ્પિટલના ડૉક્ટરોએ થોડી સારવાર કર્યા પછી ધોળકિયાને બીજી હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવાની સલાહ આપી. ધોળકિયાને નૅશનલ હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયો. નૅશનલ હૉસ્પિટલના ડૉક્ટરો પણ ધોળકિયાને બચાવવા સમર્થ નથી એવું લાગતાં છેવટે તેને જસલોક હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવો પડ્યો. એક મહિના સુધી અરવિંદ ધોળકિયાને હૉસ્પિટલના બિછાને રહેવું પડ્યું, પરંતુ ડૉક્ટરો તેને બચાવવામાં સફળ રહ્યા.

અરવિંદ ધોળકિયા હૉસ્પિટલમાંથી બહાર આવ્યો એ પછી મુંબઈ પોલીસે તેના પર હુમલો કરનારા અગિયાર ગુંડાઓની ધરપકડ કરી. એ તમામ ગુંડાઓ રમા નાઈક ગૅન્ગના હતા. જોકે ધોળકિયાએ પોલીસને કહ્યું હતું કે રમા નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ તો મારા દોસ્તો છે, તેઓ મારા પર હુમલો કરાવે એવું હું માનતો નથી.

ત્યાર બાદ ગણતરીના દિવસોમાં ફરી વાર અરવિંદ ધોળકિયા પર હુમલો થયો. ધોળકિયાની જિંદગી એ તબક્કે પૂરી નહીં થવાની હોય એટલે તે બીજી વાર પણ બચી ગયો. અરવિંદ ધોળકિયાએ રમા નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમથી બચતા રહેવાનું હતું. પરંતુ આ દરમિયાન એક ઘટના એવી બની ગઈ કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને રમા નાઈક એકબીજાના કટ્ટર દુશ્મન બની ગયા.

'ભાઈ, યે સાલે કો સમઝા દો. વો મેરે એરિયા મેં આકે લફડા કર રહા હૈ. ઉસે જોગેશ્વરી કી વો ઝમીં કે લફડે મેં ટપકને કી ક્યા ઝરૂરત થી?' દુબઈમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની ઑફિસમાં દાઉદની સામે રમા નાઈક અને શરદ શેટ્ટી બેઠા હતા. જોગેશ્વરી અને આજુબાજુના વિસ્તારમાં દાઉદના સૂબા તરીકે 'કામ' સંભાળતો શરદ શેટ્ટી નાઈક સામે ફરિયાદ કરી રહ્યો હતો.

'મૈં બીચ મેં નહીં આયા હૂં. મેરી બાત તો ઑલરેડી કિસી કે સાથ ચલ રહી થી. શેટ્ટી બીચ મેં આ ધમકા હૈ.' રમા નાઈકે દાઉદને કહ્યું.

એ પછી થોડી વારમાં તો રમા નાઈક અને શરદ શેટ્ટી વચ્ચે ગાળાગાળી શરૂ થઈ ગઈ. દાઉદે બંનેને શાંત કરીને રમા નાઈકને કહ્યું કે જોગેશ્વરી શરદ શેટ્ટીનો વિસ્તાર છે એટલે તારે ત્યાં કંઈ કરવું જોઈએ નહીં, શરદ શેટ્ટી તારા એરિયામાં આવ્યો હોત તો તેને પણ હું આ જ રીતે સમજાવત.

જોગેશ્વરીના મોકાના એક પ્લૉટ માટે શરદ શેટ્ટી અને રમા નાઈક વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો અને વાત એટલી વણસી ગઈ હતી કે ગમે ત્યારે ખૂનખરાબાની નોબત આવી શકે એમ હતી. એ સ્થિતિમાંથી રસ્તો કાઢવા માટે દાઉદે રમા નાઈક અને શરદ શેટ્ટી બંનેને દુબઈ બોલાવ્યા હતા. દાઉદે એ બંને વચ્ચે 'સમાધાન' કરાવી દીધું. દુબઈમાં દાઉદની વાત માન્યા વિના રમા નાઈકને છૂટકો નહોતો.

પરંતુ દુબઈથી મુંબઈ પહોંચીને રમા નાઈકે તાબડતોબ અરુણ ગવળી, કિશોર ગવળી અને બીજા ખાસ સાથીદારોની બેઠક બોલાવી. દાઉદે શેટ્ટીનો પક્ષ લીધો એટલે રમા નાઈકને લાગી આવ્યું હતું. રમા નાઈકે પોતાના સાથીદારો સામે સોગંદ ખાધા કે હું દાઉદનું અને તેની ગૅન્ગનું ધનોતપનોત કાઢી નાખીશ.

રમા નાઈકે દાઉદ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો અને સૌથી પહેલાં તો શરદ શેટ્ટીને ઠેકાણે પાડવાનું 'ઑપરેશન' હાથ પર લીધું. રમા નાઈકના શૂટર્સ શિકારી કૂતરાઓની જેમ શરદ શેટ્ટીની પાછળ પડી ગયા. શરદ શેટ્ટીને લાગ્યું કે મુંબઈમાં રહેશે તો પોતે બચી નહીં શકે. તેણે દાઉદ ઇબ્રાહીમને ફોન પર મામલો સમજાવ્યો એટલે દાઉદે તેને દુબઈ આવી જવાનો આદેશ આપ્યો. દાઉદ રમા નાઈકનું ઝનૂન જાણતો હતો. તેણે રમા નાઈક સાથે ઘણા સમય સુધી ખભેખભા મિલાવીને ખેલ પાડ્યા હતા.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે દુશ્મની કરીને રમા નાઈકે ગૅન્ગવૉરનો બીજો મોરચો ખોલી દીધો હતો. મહેશ ધોળકિયાનું ખૂન કરાવીને તેણે ધોળકિયા બંધુઓ સાથે વેર બાંધી જ લીધું હતું. જોકે તેણે હજી બાબુ રેશમના ખૂનનો બદલો લેવાનો બાકી હતો. જેકબ સર્કલ પોલીસ લૉકઅપમાં ધસી જઈને બાબુ રેશમનું ખૂન કરનારા વિજય ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારો હજી ભાગતા ફરતા હતા. બાબુ રેશમના હત્યારાઓ હજી હયાત હતા એ મહેણું રમા નાઈક અને ગવળી બંધુઓએ ભાંગવાનું હતું, પણ બાબુ રેશમના કમોતને આઠ મહિના થઈ ગયા ત્યાં સુધી વિજય ઉત્તેકર રમા નાઈકના હાથમાં આવ્યો નહીં.

બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસ પણ વિજય ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારોને શોધી રહી હતી. ઉત્તેકરે બાબુ રેશમની સાથે પૉલીસ કૉન્સ્ટેબલની પણ જિંદગી ટૂંકાવી હતી એટલે પોલીસ પણ ધૂંધવાઈ ગઈ હતી. મુંબઈ પોલીસ વિજય ઉત્તેકરનું પગેરું દબાવી રહી હતી, પણ ઉત્તેકર ઉસ્તાદ હતો. તે અનેક વાર પોલીસને હાથતાળી આપીને છટકી ગયો હતો.

તારીખ : 30 ડિસેમ્બર, 1987
સ્થળ : હોટેલ પાર્કવે, શિવાજી પાર્ક, મુંબઈ

'ઉત્તેકર, તુમ બચકે નહીં જા સકતે. અપને આપકો હમારે હવાલે કર દો, વર્ના...' પોલીસ-ઇન્સ્પેક્ટર પૂરી ચેતવણી આપી રહે એ પહેલાં તો મુંબઈના શિવાજી પાર્ક વિસ્તારની હોટેલ પાર્કવેની બહાર ગોળીઓની રમઝટ શરૂ થઈ ગઈ. પોલીસથી બચવા માટે વિજય ઉત્તેકરે પોલીસટીમ તરફ ગોળીબાર શરૂ કરી દીધો હતો. ઉત્તેકરની સાથે તેનો એક સાથીદાર પણ હતો. પોલીસટીમે ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારનો જવાબ ગોળીથી આપ્યો. થોડી વાર પછી વિજય ઉત્તેકર અને તેના સાથીદારનાં શરીર હોટેલ પાર્કવેની બહાર નિશ્ચેતન હાલતમાં પડ્યાં હતાં.

બાબુ રેશમનો હત્યારો પોલીસ સાથે મૂઠભેડમાં માર્યો ગયો એટલે રમા નાઈકની છાવણીમાં હર્ષની લાગણી ફેલાઈ ગઈ, પરંતુ એ વખતે ક્યાંક કશુંક એવું રંધાઈ રહ્યું હતું જેની કલ્પના પણ રમા નાઈક કે ગવળી બંધુઓ કરી શકે એમ નહોતા. રમા નાઈકની છાવણીમાં હર્ષની લાગણીની જગ્યાએ શોકની લાગણી ફેલાઈ જાય એવું ષડ્યંત્ર ક્યાંક ઘડાઈ રહ્યું હતું.

દાઉદ ઇબ્રાહીમે પઠાણ ગૅન્ગને ચોતરફથી વેતરી નાખી હતી, પણ હજી મોહમ્મદ કાલિયા અને અબ્દુલ લતીફ જેવા રઢ્યાખડ્યા ગુંડા સરદારો પઠાણ ગૅન્ગને વફાદાર રહ્યા હતા. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં દાઉદનો સિતારો જે રીતે ચમકવા માંડ્યો હતો એ જોઈને અબ્દુલ લતીફ અને મોહમ્મદ કાલિયા પણ દાઉદના શરણે જવાની વેતરણમાં હતા. અબ્દુલ લતીફ અને મોહમ્મદ કાલિયાએ સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબના જોરે દાઉદ સામે હોશિયારી કરી હતી; પણ સમદ, અમીરઝાદા અને આલમઝેબ કમોતે માર્યા ગયા હતા એટલે નીચી મૂંડી કરીને દાઉદની શરણાગતિ સ્વીકારવા સિવાય લતીફ કે કાલિયા પાસે કોઈ છૂટકો જ નહોતો.

અબ્દુલ લતીફ તો શિયાળ જેવો હતો એટલે તે દુબઈ જઈને દાઉદ સાથે સમાધાન કરી આવ્યો, પણ મોહમ્મદ કાલિયા દાઉદ સામે જતાં અચકાતો હતો. તેણે દાઉદને મણમણની જોખાવી હતી અને દાઉદના એક ભાઈ શબ્બીરની હત્યા કરી હતી અને બીજા ભાઈ ઇકબાલની હત્યાની કોશિશ પણ કરી

હતી એટલે દાઉદ તેને સહેલાઈથી છોડી દે એ વાતમાં માલ નથી એવું કાલિયા માનતો હતો. પરંતુ સમાધાન ન થાય તો દાઉદ પોતાને કોઈ કાળે છોડશે નહીં એવી તેને સો ટકા ખાતરી હતી.

બહુ મનોમંથન પછી મોહમ્મદ કાલિયાએ હિંમત એકઠી કરીને દાઉદને સમાધાન માટે કહેણ મોકલાવ્યું. દાઉદે તેને સમાધાન કરવા માટે દુબઈ બોલાવ્યો. દાઉદે દુબઈ આવેલા કાલિયા સાથે સમાધાન કરી લીધું અને તે તેને પ્રેમથી ભેટ્યો. દુબઈમાં બે દિવસ દાઉદની મહેમાનગતિ માણ્યા પછી મોહમ્મદ કાલિયાના મનમાંથી દાઉદનો ડર નીકળી ગયો. તે ઉત્સાહભેર મુંબઈ આવવા રવાના થયો, પરંતુ મોહમ્મદ કાલિયા મુંબઈ પહોંચીને આંતરરાષ્ટ્રીય ઍરપોર્ટની બહાર નીકળ્યો અને તેણે બહારનું દૃશ્ય જોયું એ સાથે જ જાણે તેના પર વીજળી ત્રાટકી હોય એવું તેને લાગ્યું.

મોહમ્મદ કાલિયા આંતરરાષ્ટ્રીય ઍરપોર્ટની બહાર નીકળ્યો એ સાથે તેનો એક માણસ મળ્યો અને તેણે કાલિયાને પિસ્તોલ આપી. કાલિયાએ તેને થોડી સૂચનાઓ આપીને રવાના કર્યો. એ પછીની ક્ષણો કાલિયા માટે વિસ્મયજનક અને આઘાતજનક હતી. પોલીસટીમે તેને ઘેરી લીધો હતો. મરણિયા બનીને કાલિયાએ પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને પોલીસ તરફ ગોળીબાર કર્યો. જવાબમાં પોલીસટીમ તરફથી ધડાધડ ગોળીઓ છૂટી અને કાલિયા કપાયેલા થડની જેમ ભોંભેગો થઈ ગયો. થોડાં તરફડિયાં મારીને તેનું શરીર શાંત થઈ ગયું.

●—●—●—●

મોહમ્મદ કાલિયા પોલીસ સાથે એન્કાઉન્ટરમાં કમોતે મર્યો એ સમાચાર કાલિયાની પત્ની અશરફીબીને મળ્યા ત્યારે અશરફીબી સ્તબ્ધ થઈ ગઈ. પાછળથી કાલિયાના સાથીદારોએ તેને એવી વાત કરી કે દાઉદે જ મુંબઈ પોલીસને મોહમ્મદ કાલિયા દુબઈથી મુંબઈ નીકળ્યો હોવાની માહિતી પહોંચાડી દીધી હતી અને એ રીતે તેણે કાલિયાને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરાવી દીધો હતો.

અશરફીબીના મનમાં એવું ચિત્ર ઊભું થયું કે દાઉદે કાલિયાને ખતમ કરાવવા માટે જ સમાધાનના બહાને દુબઈ બોલાવ્યો હતો અને કાલિયા દુબઈ છોડીને મુંબઈ પહોંચે એ સાથે તેને પોલીસના હાથે મરાવી નાખવાનું કારસ્તાન અગાઉથી જ દાઉદે ગોઠવી રાખ્યું હતું. અશરફીબીના દિમાગમાં દાઉદ માટે ખુન્નસ ઊભરાઈ આવ્યું. કાલિયાને દાઉદની સાથે સમાધાન કરાવી આપવાની લાલચ બતાવનારા કોણ હતા તેમનાં નામ તે યાદ કરવા માંડી. કાલિયો તેની પત્નીને તેના કોઠાકબાડાની ઘણી વાતો કહેતો રહેતો હતો.

અશરફીબી પતિના કમોતનો હિસાબ ચૂકતે કરવા માગતી હતી, પણ તેની પાસે કોઈ તાકાત નહોતી જેનાથી તે દાઉદની સામે મેદાને પડી શકે. પઠાણ ગૅન્ગ તો આમ પણ ખેદાનમેદાન થઈ ચૂકી હતી અને મોહમ્મદ કાલિયાના કમોત પછી તો તેના રડ્યાખડ્યા સાથીદારો પણ પોતાનો જીવ બચાવવાની

પેરવીમાં પડ્યા હતા અને આમ પણ દાઉદની સામે લડાઈ લડવાનું એમાંથી કોઈનું ગજું નહોતું .

આ સ્થિતિમાં અશરફીબી અન્ડરવર્લ્ડના એક યુવાનના સંપર્કમાં આવી. અશરફીબી સુંદર યુવતી હતી અને અન્ડરવર્લ્ડનો યુવાન તેના રૂપ તરફ અકર્ષાયો હતો. જોકે સાચી વાત એ હતી કે અશરફીબીએ પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા માટે તે યુવાનને પોતાના પ્રેમમાં પાડ્યો હતો. અશરફીબીનું હુલામણું નામ 'સપના' હતું અને તેનું સપનું એક જ હતું કે કોઈ પણ હિસાબે પોતાના પતિના ખૂનનો બદલો લેવો. અન્ડરવર્લ્ડમાં નોંધપાત્ર વર્ચસ ધરાવતો યુવાન અશરફીબીના પ્રેમમાં પડ્યો એટલે અશરફીબીએ તેને પોતાના પતિના મોતનો બદલો લેવા તૈયાર કર્યો.

અશરફીબી ઉર્ફે સપનાના પ્રેમમાં પડેલો યુવાન કિશોર ગવળી ઉર્ફે પાપા હતો, અરુણ ગવળીનો ભાઈ અને રમા નાઈકનો સાથીદાર!

●—●—●—●

દાઉદે પઠાણ ગૅન્ગને લગભગ નામશેષ કરી નાખી હતી, પણ રમા નાઈકની ગૅન્ગ ખાસ્સી પાવરફુલ બની ગઈ હતી. શરદ શેટ્ટી સાથેના ઝઘડાને કારણે રમા નાઈક દાઉદનો પણ દુશ્મન બની ગયો હતો. અધૂરામાં પૂરું, રમા નાઈકને ખબર પડી કે બાબુ રેશમને જેકબ સર્કલ લૉકઅપમાં ફૂંકી મારવાના ષડ્યંત્રમાં શરદ શેટ્ટીનો પણ હાથ હતો એટલે શેટ્ટી સાથેની રમાની દુશ્મની વધુ ઘેરી બની ગઈ.

દાઉદ રમા નાઈકની તાકાતથી વાકેફ હતો. જ્યારે પઠાણ ગૅન્ગને એકલા હાથે પહોંચી વળવાની દાઉદની હેસિયત નહોતી ત્યારે તેણે પહેલાં બડા રાજન અને પછી રમા નાઈકની મદદ લીધી હતી. સમદ ખાનનું ખૂન કરવામાં પણ રમા નાઈક અને બાબુ રેશમ દાઉદની સાથે હતા. સમદ ખાનના ખૂન પછી દાઉદે રમા નાઈક અને બાબુ રેશમ તથા છોટા રાજનને અત્યાધુનિક પિસ્તોલો ભેટ આપી હતી અને એ પિસ્તોલનો ઉપયોગ કરીને જ રમા નાઈક અને છોટા રાજને મહેશ ધોળકિયાને મારી નાખ્યો હતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ જ્યારે નાનકડો ગુંડો હતો ત્યારે રમા નાઈક પાસે મજબૂત કહી શકાય એવી ગૅન્ગ હતી. દાઉદના ભાઈ શબ્બીરનું ખૂન થયું એ પછી દાઉદ અવારનવાર લાલ વીંટાચી ચાલમાં રમા નાઈકને મળવા માટે જતો હતો. બડા રાજનનું ખૂન થયું એ પછી તેનો ચેલો છોટા રાજન પણ રમા નાઈકની સાથે આવી ગયો હતો. છોટા રાજનની દાઉદ સાથે ગાઢ દોસ્તી થઈ એ પહેલાં છોટા રાજન રમા નાઈકની સરખામણીમાં બહુ જુનિયર હતો. રમા નાઈક ભાયખલાની બકરી અડ્ડા મ્યુનિસિપલ સ્કૂલમાં ભણતો હતો ત્યારે અરુણ ગવળી તેનાથી ત્રણ વર્ષ પાછળના ધોરણમાં ભણતો હતો.

રમા નાઈકે 1970 પછી મટકાનો અડ્ડો શરૂ કર્યો એ પહેલાં તે નાના-મોટા ગુના કરતો હતો, પણ મટકાના ધંધામાં પડ્યા પછી તે બહુ ઝડપથી આગળ વધી ગયો. કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલર તરીકે રમા નાઈકની

સ્ટાઇલ બીજા ગુંડાઓથી જુદી હતી. તે પોતાના સાથીદારોને લઈને કોઈને ખતમ કરી નાખતો અને કારમાં બેસીને બધા રફુચક્કર થઈ જતા.

1987 સુધીમાં તો મુંબઈ પોલીસના ચોપડે રમા નાઈકના નામે એક ડઝનથી વધુ ખૂનકેસ નોંધાઈ ચૂક્યા હતા. એ દરમિયાન રમા નાઈકની રાજકીય વગ પણ ઘણી વધી ગઈ હતી. મહારાષ્ટ્રના કેટલાક પ્રધાનો સાથે તેનો ગાઢ સંબંધ હતો..

રમા નાઈકની ધાક અને રાજકીય વગને કારણે મુંબઈના બિલ્ડરો પોતાની પ્રૉપર્ટીના ઝઘડા પતાવવા અથવા તો જમીન ખાલી કરાવવા માટે રમા નાઈકની મદદ માગવા જવા માંડ્યા હતા. 1980 સુધીમાં રમા નાઈક દક્ષિણ મુંબઈના ભાયખલા વિસ્તારનો બેતાજ બાદશાહ બની ગયો હતો. એક્સ લેન, લાલ વીંટાચી ચાલ, દગડી ચાલ, પારસી ચાલ અને પ્યુન ચાલમાં તેના અડ્ડાઓ ધમધમતા હતા.

પરંતુ રમા નાઈકની મદદથી પાવરફુલ બનેલો દાઉદ ખુદ હવે રમા નાઈકને કનડી રહ્યો હતો. એટલે રમા નાઈક દાઉદ સાથે હિસાબ ચૂકતે કરવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો. બીજી બાજુ શરદ શેટ્ટી અને છોટા રાજન પણ રમા નાઈકની પાછળ પડી ગયા હતા. વધુ એક વાર મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર ખતરનાક વળાંક પર પહોંચી ગઈ હતી.

'બહોત બૂરા હુઆ !'

"દાઉદ કા ફોન આયા થા, બોલા કિ કાટદરે કા ગેમ બજા કે દુબઈ આ જા!" ગવળીએ કહ્યું.

* * *

બેઠકના અંતે ગવળી આણિ મંડળીએ સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો કે હવે તો "આ પાર કે પેલે પાર"ની લડાઈ શરૂ કર્યા વિના છૂટકો જ નથી!

તારીખ : 21 જુલાઈ, 1988
સમય : બપોરના 12.12 કલાક
સ્થળ : અતુલ પાર્ક, ચેમ્બુર

મુંબઈના ચેમ્બુર ઉપનગરના અતુલ પાર્ક વિસ્તારમાં સફેદ રંગની એક મારુતિ 800 કાર ઊભી રહી. મુંબઈ-પુણે રોડની ડાબી બાજુના એ-વન બિલ્ડિંગ પાસે ઊભી રહેલી મારુતિકારમાંથી એક યુવાન બહાર નીકળ્યો. તે રમા નાઈક હતો. એ-વન બિલ્ડિંગની દિશામાં તેનું ધ્યાન ગયું અને એ સાથે જ તેણે વીજળીવેગે પોતાની ઑટોમૅટિક પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી.

મુંબઈ પોલીસના સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરે રિવૉલ્વર તાકીને રમા નાઈકની સામે ઊભા હતા. તેમની સાથે બીજા ચાર પોલીસમૅન પણ સાદા પોશાકમાં હતા. રમા નાઈકે પોતાની પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી એ જોતાંવેંત રાજન કાટદરેએ તેને પડકારીને પોલીસના શરણે આવી જવા માટે કહ્યું, પણ રમા નાઈક મરણિયો બની ગયો હતો. તેણે નાસી છૂટવા માટે પોલીસટીમ તરફ ગોળીબાર કર્યો. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર

રાજન કાટદરેએ એ-વન બિલ્ડિંગની આડશમાં પોઝિશન લઈને વળતો ગોળીબાર કર્યો. રમા નાઈક ખુલ્લી જગ્યામાં ઊભો હતો. તેની ગોળી રાજન કાટદરેને નિશાન ન બનાવી શકે, પણ રાજન કાટદરેની સર્વિસ રિવૉલ્વરમાંથી છૂટેલી ગોળીએ રમા નાઈકના શરીરને વીંધી નાખ્યું. અન્ડરવર્લ્ડના ડૉનની જિંદગીનો અપેક્ષિત અને કરુણ અંજામ આવ્યો હતો. આજુબાજુની ડઝનબંધ દુકાનોના દુકાનદારો ફાટી આંખે પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડના સરદારની અથડામણ જોઈ રહ્યા હતા.

સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરે નવ મહિનાથી રમા નાઈકનું પગેરું દબાવી રહ્યા હતા. રમા નાઈક મુંબઈ પોલીસના ચોપડે વૉન્ટેડ હતો, પણ તે દરેક વખતે પોલીસને હાથતાળી આપીને છટકી જતો હતો. 21 જુલાઈ, 1988ની બપોરે તે પોતાની પ્રેમિકાને મળવા માટે અતુલ પાર્ક વિસ્તારમાં આવવાનો છે એવી માહિતી સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરેને મળી હતી અને રાજન કાટદરેએ પોતાના ઉપરી અધિકારીઓની પરવાનગીથી ટીમ તૈયાર કરીને 10 વાગ્યાથી અતુલ પાર્ક વિસ્તારમાં વૉચ ગોઠવી દીધી હતી. રમા નાઈક પ્રેમિકાને મળવાને બદલે પોલીસ સાથે અથડામણમાં ઊતરીને મોતને ભેટ્યો હતો.

●—●—●—●

રમા નાઈકના કમોતના સમાચાર અરુણ ગવળી, પાપા ગવળી અને રમા નાઈકના બીજા સાથીદારોને મળ્યા ત્યારે તે બધાની હાલત કાપો તો પણ લોહી ન નીકળે એવી થઈ ગઈ હતી. રમા નાઈકના મિત્ર અશોક જોશીને પણ રમાના કમોતથી આઘાત લાગ્યો. રમા નાઈકના મોતથી વ્યથિત થઈ ગયેલા અરુણ ગવળીએ અને રમાના બીજા સાથીદારોએ દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજન સામે બદલો લેવાના સોગંદ ખાધા. અરુણ ગવળીને એવી ખબર પડી કે રમા નાઈકને પોલીસની સામે ધરી દેવા પાછળ છોટા રાજનનું દિમાગ કામ કરી ગયું હતું. છોટા રાજને પોલીસના કોઈ ખબરી દ્વારા પોલીસ સુધી એવી માહિતી પહોંચાડી દીધી હતી કે રમા નાઈક અતુલ પાર્કમાં આવવાનો છે એવી શંકા દૃઢ બની ગઈ એટલે ગવળી છોટા રાજન અને દાઉદનો જાની દુશ્મન બની ગયો.

અરુણ ગવળીને પહેલાં તો એવી શંકા ગઈ હતી કે દાઉદે જ પોલીસ સાથે ગોઠવણ કરીને રમા નાઈકનું કાટલું કઢાવી નાખ્યું છે, પણ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરેએ ભરબપોરે સેંકડો માણસોની હાજરીવાળા વિસ્તારમાં રમા નાઈકને પડકારીને શરણે આવવા કહ્યું હતું અને રમા નાઈકે ગોળીબાર કર્યો એટલે વળતા ગોળીબારમાં તેમણે રમા નાઈકને ખતમ કર્યો હતો. પરંતુ રમા નાઈક વિશે પોલીસ સુધી માહિતી પહોંચાડવામાં છોટા રાજનનો હાથ હતો એટલું તો ગવળીને સમજાઈ ગયું, કારણ કે રમા નાઈકના કમોત પછી છોટા રાજન છાવણીમાં આનંદનું વાતાવરણ હતું એની ખબર ગવળીને પડી ગઈ હતી.

રસપ્રદ વાત એ હતી કે મુંબઈમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમનો આર્થિક કારોબાર સંભાળતા સતીશ રાજેએ

અરુણ ગવળીને રમા નાઈકનું એન્કાઉન્ટર થયું હોવાના સમાચાર આપ્યા હતા. રમા નાઈક પોલીસ સાથે અથડામણમાં માર્યો ગયો એટલે દાઉદના સાથીદારોએ પેંડા વહેંચ્યા હતા, પરંતુ બહારથી તો દાઉદે એવો જ ડોળ કર્યો હતો કે રમાના કમોતથી તે વ્યથિત થઈ ગયો છે. પણ રમા નાઈક એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો ગયો એ પછી થાણે જેલમાં પુરાયેલા છોટા રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓને ખાસ મટનનું ભોજન પહોંચાડીને થાણે જેલમાં જ્યાફ્ત ઉડાવવામાં આવી. એ વખતે અરુણ ગવળીના જમણા હાથ સમો સદા પાવલે પણ થાણે જેલમાં બંધ હતો. તેણે ગવળી સુધી એ વાત પહોંચાડી એટલે બધું સ્પષ્ટ થઈ ગયું.

રમા નાઈકના કમોતથી રમાનો કટ્ટર દુશ્મન શરદ શેટ્ટી અને શરદ શેટ્ટીનો ખાસ દોસ્ત ભાઈ ઠાકુર ખુશખુશાલ હતા. આ દરમિયાન દાઉદ કંઈક જુદો જ ખેલ પાડવાના મૂડમાં હતો.

તારીખ : 22 જુલાઈ, 1988
સમય : સાંજના 7.00 કલાક
સ્થળ : રમા નાઈકનું ઘર , ભાયખલા

રમા નાઈકની બહેન (જેને રમાના સાથીદારો ‘આક્કાતાઈ’ કહીને બોલાવતા હતા) અરુણ ગવળી સહિત રમાના સાથીદારો સાથે વાત કરી રહી હતી. ‘આક્કાતાઈ’એ અરુણ ગવળીને સમજાવ્યો કે હવે તું રમાની ગૅન્ગનું સુકાન સંભાળી લે. રમા નાઈકની બહેનની વાત સાથે રમાના અન્ય સાથીદારો પણ સંમત હતા.

આ ગૅન્ગમાં બાબુ રેશમ અને રમા નાઈક પછી ત્રીજા નંબરના સ્થાન પર અરુણ ગવળી હતો. ગવળી હિંમતવાળો અને બુદ્ધિશાળી અને સાથે સાથે શિયાળ જેવો ખંધો માણસ હતો. 17 જુલાઈ, 1952ના દિવસે એક ગરીબ મિલમજૂર ગુલાબરાવ આહીરના ઘરે જન્મેલા અરુણ ગવળીએ બચપણમાં અછત સિવાય કંઈ જોયું નહોતું. ગવળીના પિતા ભાયખલાના કે. કે. રોડ પર આવેલી સિમ્પ્લેક્સ મિલમાં કામદાર હતા. તેમની આર્થિક સ્થિતિ એટલી ખરાબ હતી કે અરુણ ગવળીના જન્મ વખતે તેમણે પત્નીને ભાયખલામાં મુસ્તફા માર્કેટની બાજુમાં પાલિકાના પ્રસૂતિગૃહમાં દાખલ કરવી પડી હતી. અરુણ ગવળીના દાદા અહમદનગરના વતની હતા, પણ તેમના મુત્યુ પછી ગવળીનાં દાદી, ગવળીના પિતા અને અન્ય પરિવારજનો અહમદનગરની જમીન વેચીને મુંબઈ આવી ગયાં હતાં. ગવળીનાં દાદીએ મુંબઈ આવીને સગાંવહાલાંની મદદથી ભાયખલાની દગડી ચાલમાં પાઘડીની જગ્યા લઈને ત્યાં વસવાટ કર્યો. તેઓ અહમદનગરમાં દૂધનો વ્યવસાય કરતા હતા એટલે મુંબઈમાં પણ તેમણે દૂધ વેચવાનો ધંધો શરૂ કર્યો. જોકે ગવળીની ઉંમર 13 વર્ષની હતી ત્યારે એટલે કે 1966માં મુંબઈ મહાનગરપાલિકાએ

દક્ષિણ મુંબઈમાં ગાય પાળવા પર પ્રતિબંધ મૂકી દીધો. એને કારણે ગવળીના વડીલોએ ગાયો વેચી દેવી પડી. જોકે એમ છતાં તેમણે લાગતાવળગતા પાલિકા અધિકારીઓને પૈસા ખવડાવીને ઘરના સભ્યોને તાજું દૂધ મળી રહે એ માટે બે ગાય રાખવાની વ્યવસ્થા કરી લીધી. આ દરમિયાન ગવળી ઉપરાંત ગવળીની એક બહેન અને ત્રણ ભાઈ કિશોર, વિજય અને પ્રદીપના પાલનપોષણની જવાબદારી પણ ગવળીના પિતા ગુલાબરાવ આહીર પર હતી. દૂધનો ધંધો બંધ થવાને કારણે તેમની આર્થિક સ્થિતિ વધુ કથળી ગઈ અને દુકાળમાં અધિક માસની જેમ ગવળીના પિતાની તબિયત બગડવાથી તેમની મિલની નોકરી પણ છૂટી ગઈ.

આ સ્થિતિમાં અરુણ ગવળીની માતાએ મુંબઈ સેન્ટ્રલ પાસેની એક ટેક્સટાઇલ મિલમાં નોકરી મેળવી અને તેમના પગારમાંથી ગવળી કુટુંબનું ગુજરાન ચાલવા માંડ્યું. આ વખતે અરુણ ગવળી એન. એમ. જોશી માર્ગ પર આવેલી મ્યુનિસિપલ સ્કૂલમાં અભ્યાસ કરતો હતો અને રમા નાઈક તેનાથી આગળના વર્ગમાં ભણતો હતો. જોકે રમા નાઈક સ્કૂલમાં આવતો એથી વધુ દિવસો ગેરહાજર રહેતો હતો એટલે તેને સ્કૂલમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યો હતો. એમ છતાં અરુણ ગવળી અને કિશોર ગવળીનો રમા નાઈક સાથેનો સંપર્ક જીવંત રહ્યો હતો.

અને આજે ગવળીનો અઢી દાયકાથી વધુ સમયનો સાથી રમા નાઈક પોલીસની ગોળીનો શિકાર બની ગયો હતો એનો આઘાત રમા નાઈકના ઘરમાં ઉપસ્થિત તેના સાથીદારોના ચહેરા પર વંચાતો હતો. આવા વાતાવરણમાં 'આક્કાતાઈ' અરુણ ગવળીને રમા નાઈક ગૅન્ગનું સંચાલન સંભાળી લેવા સમજાવી રહ્યાં હતાં.

અચાનક રમા નાઈકના ઘરના ફોનની રિંગ રણકી ઊઠી. લાંબી રિંગ સાંભળીને ગવળી સમજી ગયો કે બહારગામથી ફોન આવી રહ્યો છે. ગવળીએ તેના સાથીદાર નરેશ જુક્કરને આંખથી ઇશારો કર્યો એટલે નરેશ જુક્કરે ફોનનું રિસીવર ઉઠાવીને કાને માંડ્યું. રિસીવરમાંથી તેના કાને કોઈનો અવાજ અફળાયો એ સાથે નરેશ જુક્કરને લાગ્યું કે જાણે તેના કાનમાં બૉમ્બ ફૂટ્યો છે. તેની આંખોમાં આશ્ચર્ય, રોષ, ઝનૂન અને આક્રોશની લાગણી એકસામટી ઊભરી આવી; પરંતુ જેમતેમ સંયમ જાળવીને તેણે માઉથપીસ પર હાથ દબાવીને ગવળીને કહ્યું કે, 'દુબઈ સે દાઉદ કા કૉલ હૈ...'

નરેશ જુક્કરે કહેલા એ ચાર શબ્દોથી રમા નાઈકના ઘરના દીવાનખંડમાં સોપો પડી ગયો. ગવળીની આંખમાં પણ પહેલાં તો ઝેર ઊભરાઈ આવ્યું, પણ સેકન્ડના સોળમા ભાગમાં તેણે દાઉદ સાથે વાત કરવાનો નિર્ણય લીધો. આગળ વધીને તેણે નરેશ જુક્કરના હાથમાંથી રિસીવર લીધું અને કાને માંડ્યું. કોઈ પ્રકારની ઔપચારિકતા વિના શુષ્ક અવાજે તેણે કહ્યું, 'બોલો.'

'રમા કે બારે મેં સુના. બહુત બૂરા હુઆ...' દાઉદે વાત ચાલુ કરી. દાઉદના શબ્દો સાંભળીને

ગવળીના લમણાની નસો તંગ બનવા લાગી, પણ તેણે શાંતિથી દાઉદને સાંભળી લેવાનું નક્કી કર્યું હતું. દાઉદે ગવળીને સલાહ આપી કે, 'રમાને ગોળીએ દેનાર સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરેને તું ખતમ કરી નાખ. હું તને મદદ કરવા તૈયાર છું. કાટદરેને ખતમ કરીને તું દુબઈ આવી જા. અહીં કોઈ તારો વાળ પણ વાંકો નહીં કરે.'

દાઉદે ખાસ્સા સમય સુધી ગવળીને સમજાવીને પાટે ચડાવવાની કોશિશ કરી, પણ છેવટે ગવળીએ દાઉદને એટલું જ કહ્યું કે, 'હું રમાની ગેમ કરવા માટે પોલીસને મદદરૂપ થનારાઓને શોધી લઈશ.' આટલું કહીને ગવળીએ ફોનનું રિસીવર ક્રેડલ પર પટકી દીધું.

તારીખ : 4 ઑગસ્ટ, 1988
સ્થળ : અરુણ ગવળીનો અડ્ડો, લોનાવલા

'દુબઈ સે દાઉદ કા ફોન આયા થા. બોલ રહા થા રમાભાઈ કે એન્કાઉન્ટર સે ઉસે બહોત દુ:ખ પહૂંચા હૈ. આગે બોલા કિ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર કાટદરે કી 'ગેમ' બજાકે દુબઈ આજા. દૂસરી ઔર સદા બોલ રહા હૈ કિ ચેમ્બુર પાર્ટીને (છોટા રાજન ગૅન્ગ) થાણે જેલ મેં મટન કી મેહફિલ જમાઈ થી.' રમા નાઈકના 'તેરમા'ની વિધિ પતાવ્યા પછી બે દિવસ બાદ અરુણ ગવળીના અડ્ડામાં મળેલી બેઠકમાં ગવળી માહિતી આપી રહ્યો હતો.

એ બેઠકમાં અશોક જોશી, વિજય ટંડેલ, રૉબર્ટ પૅટ્રિક , ગણેશ ભોસલે, દિલીપ કુલકર્ણી, સુનીલ ઘાટે અને દિલીપ બાણખેલે સહિત ગવળીના ચુનંદા સાથીદારો હાજર હતા. અશોક જોશી અને ગણેશ ભોસલે ઉર્ફે વકીલે પોતાનો મત વ્યક્ત કર્યો કે છોટા રાજન, સંજય રગ્ગડ, દિવાકર ચુરી અને નરેશ જુક્કર 'ડબલ ગેમ' રમી રહ્યા છે. ગવળીને યાદ આવ્યું કે નરેશ જુક્કરે દાઉદનો કૉલ રિસીવ કર્યો હતો ત્યારે તેના ચહેરા પર રોષ તરી આવ્યો હતો. પરંતુ એમ તો દાઉદ પણ કહેતો જ હતોને કે રમાભાઈના કમોતથી તેને બહુ દુ:ખ થયું છે.

એ બેઠકના અંતે ગવળી આણિ મંડળીએ સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો કે હવે 'આ પાર કે પેલે પાર'ની લડાઈ શરૂ કર્યા વિના છૂટકો જ નથી. થોડા દિવસ પછી ગવળી પોતાના ચુનંદા સાથીદારોને લઈને ભાયખલા ક્રૉસ ગલીમાં દિલીપ બુઆ, નરેશ જુક્કર, દિવાકર ચુરી, સંજય રગ્ગડ અને અનિલ પરબ પાસે ગયો. તેણે તે બધાની રિવૉલ્વર જપ્ત કરીને તેમને ભાયખલામાંથી હાંકી કાઢ્યા.

આ દિવસો દરમિયાન અશોક જોશીએ દરરોજ ભાંડુપ પોલીસ-સ્ટેશનમાં હાજરી પુરાવવા જવું પડતું હતું. ગવળીએ નરેશ જુક્કર, સંજય રગ્ગડ અને બીજા ગુંડાઓને રસ્તો બતાવી દીધો એથી એ બધા

ઉશ્કેરાઈ ગયા હતા. એ ઘટનાના એક સપ્તાહ પછી અશોક જોશી તેના મિત્ર રમાકાંત નાગવે સાથે ભાડુંપ પોલીસ-સ્ટેશનમાં હાજરી આપીને પાછો આવતો હતો ત્યારે સંજય રગ્ગડ અને તેના પાંચ સાથીદારોએ અશોક જોશી પર હુમલો કર્યો. અશોક જોશીને બચાવવા જતાં રમાકાંત નાગવે માર્યો ગયો. એ દરમિયાન પોલીસટીમ ત્યાં આવી પહોંચી હતી. અનિલ પરબ, સંજય રગ્ગડ અને નરેશ જુક્કર તો નાસી છૂટ્યા; પણ તેમના નવા નિશાળિયા સમા બે સાથી ગુંડાઓ પોલીસ સાથેની અથડામણમાં માર્યા ગયા.

અશોક જોશી પર ખતરનાક હુમલાનો વળતો જવાબ આપવા માટે ગવળી ગૅન્ગના ચુનંદા શૂટર્સની એક ટીમ તૈયાર કરવામાં આવી અને ગવળીએ દાઉદ ઇબ્રાહીમ હચમચી જાય એવો ખેલ પાડવાની યોજના ઘડી કાઢી.

તારીખ : 20 નવેમ્બર, 1988
સમય : સાંજના 7.00 કલાક
સ્થળ : મોહમ્મદઅલી રોડ, મુંબઈ

દાઉદનો ખાસ માણસ સતીશ રાજે દક્ષિણ મુંબઈના મોહમ્મદઅલી રોડ પરથી પોતાની હૉન્ડા ઍકોર્ડ કારમાં પસાર થઈ રહ્યો હતો. ફાઇવસ્ટાર હોટેલ તાજમાં એક અંગ્રેજી અખબારના પત્રકાર સાથે કૉફીશૉપમાં ગપ્પાં મારીને તે ઘરે જવા નીકળ્યો હતો. પ્રસિદ્ધિભૂખ્યો સતીશ રાજે અત્યંત ઘમંડી માણસ હતો. તે તેની વિરુદ્ધ લખનાર પત્રકારોને ધમકી આપતો રહેતો હતો. એથી ઊલટું જે પત્રકારો તેની ચમચાગીરી કરતા તેમના પર ખુશ થઈને એવા પત્રકારોને તે ભેટસોગાદથી નવાજતો હતો.

આવા એક જ 'પત્રકારમિત્ર'ને મળીને સતીશ રાજે ઘર ભણી જઈ રહ્યો હતો ત્યારે મોહમ્મદઅલી રોડ પરથી પસાર થતી વખતે તેને શંકા ગઈ કે તેની કાર પાછળ આવતી બ્લૅક કલરની ફિયાટ કારમાં ગોઠવાયેલા કેટલાક યુવાનો તેનો પીછો કરી રહ્યા છે. સતીશ રાજે ચિંતિત બની ગયો. જોકે મોહમ્મદઅલી રોડ પર એક સિગ્નલ પર સતીશ રાજેની હૉન્ડા ઍકોર્ડ કાર આગળ નીકળી એ જ વખતે સિગ્નલની લાઇટ રેડ થઈ ગઈ એટલે બ્લૅક ફિયાટ અટકી ગઈ. સતીશ રાજેએ નિરાંતનો શ્વાસ લીધો.

એ રાતે સતીશ રાજેએ દાઉદને ફોન પર આ વાતની જાણ કરી. દાઉદની સૂચનાથી સતીશ રાજે અને નૂરાએ અશોક જોશીની હત્યાનો કારસો ઘડ્યો હતો, પરંતુ અશોક જોશી બાલ બાલ બચી ગયો હતો. સતીશ રાજેને બચાવવો હોય તો અશોક જોશી અને અરુણ ગવળીને ખતમ કર્યા વિના કોઈ છૂટકો

નહોતો. દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર સાધુ શેટ્ટીએ પણ કાંજુરમાર્ગ વિસ્તારમાં અશોક જોશીની હત્યા કરવાનું કાવતરું ઘડ્યું હતું, પણ એ કાવતરુંય નિષ્ફળ નીવડ્યું હતું.

સતીશ રાજે સાથે ફોન પર વાત થઈ એ પછી દાઉદે નૂરાને ફોન કરીને અરુણ ગવળી અને અશોક જોશીનો કાંટો કાઢી નાખવા જડબેસલાક યોજના ઘડી કાઢવાની સૂચના આપી. નૂરાએ સાથીદારોને સંદેશા મોકલીને બીજા જ દિવસે મળવાનું નક્કી કર્યું. એ તાકીદની બેઠકમાં સતીશ રાજે પણ હાજર રહેવાનો હતો.

તારીખ : 21 નવેમ્બર, 1988
સ્થળ : હ્યુમ હાઈ સ્કૂલ પાસેનું ટ્રાફિક સિગ્નલ, ભાયખલા

સતીશ રાજે નૂરાને મળવા માટે બપોરે પરેલ વિસ્તારમાં પોતાના ઘરેથી કારમાં રવાના થયો. ત્રણ વિશ્વાસુ સાથીદારો સાથે હૉન્ડા એકૉર્ડ કારમાં ભાયખલા વિસ્તારમાંથી તે પસાર થઈ રહ્યો હતો ત્યારે તેના મનમાં ચાલતા વિચારોની ગતિ પણ અત્યંત ઝડપી હતી. અત્યાર સુધી તેણે દાઉદના ખાસ માણસ તરીકે બહુ જલસા કર્યા હતા, પણ અત્યારે તે ઉચાટની લાગણી અનુભવી રહ્યો હતો.

હ્યુમ હાઈ સ્કૂલના ટ્રાફિક-સિગ્નલ પાસે સતીશ રાજેની હૉન્ડા એકૉર્ડ કાર ઊભી રહી. કાર ચલાવી રહેલો સાથીદાર સિગ્નલની લાઇટ ગ્રીન થવાની રાહ જોઈ રહ્યો હતો ત્યારે અચાનક વિચારમગ્ન સતીશ રાજેના કાન પર કાચ ફૂટવાનો અવાજ અથડાયો. વિચારોની દુનિયામાંથી ઝબકી ગયેલા સતીશ રાજેએ પોતાના દિમાગમાં જાણે એકસામટા સેંકડો હથોડા પછડાઈ રહ્યા હોય એવું અનુભવ્યું. તેની કારના દરવાજાના કાચ પર કોઈએ હથોડો ઝીંક્યો હતો. બીજી ક્ષણે સતીશ રાજેએ જે દૃશ્ય જોયું એથી તેની આંખ આઘાતથી ફાટી ગઈ.

‘વો હરામજાદા હમારી ગાડી કો ઓવરટેક કૈસે કર ગયા ?’

“ગાડી રિવર્સ મેં લે કે ભગા!” ગળું ફાટી જાય એટલા ઊંચા અવાજે અશોક જોશીએ બૂમ પાડી.

*** * ***

“માયા ઔર સાધુ કે હાથ મેં AK-47 આઈ હૈ તબ સે...” કરૂણાકરણ હેગડેએ ગાળ બોલતા કહ્યું!

ગવળીના સાથીદારો અશોક જોશી, વિજય ટંડેલ, સતીશ સાવંત, દિલીપ લાંડગે અને કરુણાકરન હેગડે, રામચંદ્ર મહાડિક ઉર્ફે ડૉન અને પૉલ પૅટ્રિકે સતીશ રાજેની બુલેટપ્રૂફ કારને ઘેરી લીધી હતી.

સતીશ રાજે અને તેના સાથીદારો કોઈ પ્રતિક્રિયા વ્યક્ત કરી શકે એ પહેલાં તો રાજેના શરીર પર ગોળીઓની વર્ષા શરૂ થઈ ગઈ. સતીશ રાજે કોઈ કાળે બચશે નહીં એની ખાતરી કર્યા પછી એ બધા ત્યાંથી રફુચક્કર થઈ ગયા. એ બધા એક જગ્યાએ ઊભી રાખેલી ઍમ્બ્યુલન્સમાં બેસીને લોનાવલા પહોંચી ગયા.

બીજી બાજુ રાજેની હત્યાના સમાચાર મળતાં દાઉદ ગૅન્ગમાં સોપો પડી ગયો. નૂરાએ તરત જ દુબઈ ફોન જોડીને દાઉદને રાજેની હત્યાના સમાચાર આપ્યા. દાઉદ સમજી ગયો કે હવે નૂરા પર પણ જોખમ છે એટલે તેણે નાના ભાઈ નૂરાને વહેલામાં વહેલી તકે દુબઈ આવી જવા કહી દીધું.

સતીશ રાજેની હત્યાથી દાઉદને મોટો ફટકો પડ્યો હતો. હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં દાઉદ ગૅન્ગનું વર્ચસ જમાવવામાં સતીશ રાજેએ મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. સતીશ રાજે દ્વારા દાઉદ બૉલીવુડની

ફિલ્મોમાં પૈસાનું રોકાણ પણ કરતો હતો. વળી રાજેની હત્યા કરીને ગવળી આણિ મંડળીએ દાઉદનું નાક કાપી લીધું હતું.

મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં અને ઓવરવર્લ્ડમાં સૌ કોઈ જાણતા હતા કે સતીશ રાજેનું દાઉદ ગેન્ગમાં કેટલું મહત્ત્વ છે. એટલે તરત જ વળતો જવાબ આપ્યા વિના દાઉદ પાસે કોઈ છૂટકો નહોતો. તેણે પોતાના શાર્પશૂટર માયા ડોળસ અને સાધુ શેટ્ટીને કામે લગાવી દીધા. ગવળી બંધુઓ અને અશોક જોશીનો કાંટો કાઢવા માટે ગમે એટલી રકમ ખર્ચવાની છૂટ આપીને દાઉદે એ બંનેને ગવળી બંધુઓ અને અશોક જોશી પાછળ લગાવી દીધા. ભરબપોરે જાહેરમાં સતીશ રાજેની હત્યાને કારણે મુંબઈ પોલીસનું પણ નાક કપાયું હતું એટલે પોલીસ પણ ગવળી ગૅન્ગ પાછળ પડી ગઈ. જોકે મુંબઈ પોલીસ સતીશ રાજેના હત્યારાઓને પકડી પાડે એ પહેલાં દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે રાજેની હત્યાનો બદલો લેવા માટે ભયંકર યોજના ઘડી કાઢી હતી.

●—●—●—●

તારીખ : 2 ડિસેમ્બર, 1988
સમય : રાતના 10.30 કલાક
સ્થળ : કાંજુરમાર્ગ રેલવે-સ્ટેશન પાસે એક પબ્લિક ટેલિફોન બૂથ

'માયાભાઈ, કલ વો મારુતિવૅન મેં લોનાવલા કે લિયે નિકલેગા.' આજુબાજુમાં કોઈ પોતાનો અવાજ સાંભળી રહ્યું નથી એની ખાતરી કરીને એક યુવાન ફોન પર માહિતી આપી રહ્યો હતો. તેણે મારુતિવૅનનો નંબર અને મારુતિવૅનના પ્રવાસનો સમય કહીને ફોન મૂક્યો. તેના ચહેરા પર સ્મિત આવી ગયું. આ એક લોકલ ફોનકૉલ માટે તેને દસ લાખ રૂપિયા મળવાના હતા. આવતી કાલે તે લાખોપતિ બની જવાનો હતો.

●—●—●—●

તારીખ : 3 ડિસેમ્બર, 1988
સ્થળ : મુંબઈ-પુણે નૅશનલ હાઇવે, પનવેલ પાસે

'એક હપ્તે મેં હમેં ભી એકે ફોર્ટી સેવન મિલ જાએગી.' અશોક જોશી તેના સાથીદારોને કહી રહ્યો હતો. તે બધા સફેદ રંગની મારુતીવૅનમાં મુંબઈ-પુણે નૅશનલ હાઇવે પર પ્રવાસ કરી રહ્યા હતા.

'માયા ઔર સાધુ કે હાથ મેં એકે ફોર્ટી સેવન આઇ હૈ તબ સે સાલે ફૂલે નહીં સમાતે હૈ.' કરુણાકરન

હેગડેએ દાઉદના શૂટર્સ માટે ગાળ બોલતાં કહ્યું. કરુણાકરન હેગડે, સતીશ સાવંત અને દિલીપ લાંડગે શાર્પશૂટર હતા; પણ તેમની પાસે માત્ર પિસ્તોલ હતી. એકે ફોર્ટી સેવન ગન સામે પિસ્તોલનું કોઈ ગજું નહીં એ વાત તેઓ બરાબર સમજતા હતા.

અત્યારે એ બધા સાથે જ પ્રવાસ કરી રહ્યા હતા. અશોક જોશીનો બીજો એક ખાસ સાથીદાર શ્યામસુંદર નાયર મારુતિવૅન ચલાવી રહ્યો હતો.

'સાલોં કો એકે ફોર્ટી સેવન ચલાને કા મૌકા મિલે ઉસકે પહલે હમ હી વો સબકો ખતમ કર દેંગે.' અશોક જોશીએ ખુન્નસથી કહ્યું. દાઉદ ગૅન્ગ પર બીજો ઘા મારવાની યોજના તેણે ગવળી સાથે મળીને ઘડી જ રાખી હતી, પણ એ પહેલાં અત્યાધુનિક હથિયારો હાથમાં આવી જાય એની રાહ તે જોઈ રહ્યો હતો.

અશોક જોશી આગળ કંઈક બોલવા જતો હતો ત્યાં જ અચાનક એક મારુતિકાર તેની મારુતિવૅનને ઓવરટેક કરીને આગળ નીકળી ગઈ. અશોક જોશીના મોંમાંથી ગંદી ગાળ સરી પડી : 'અબે ગધે, કોઈ અમારી ગાડી કો ઓવરટેક કૈસે કર ગયા?' તેણે ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર બેઠેલા શ્યામસુંદર નાયરને ખખડાવ્યો. અશોક જોશીના સાથીદારો સમજી ગયા કે માત્ર કોઈ કાર ઓવરટેક કરી ગઈ એ માટેનો આ ગુસ્સો નથી, પરંતુ એમાં છૂપો ભય પણ છે. આ રીતે ઓવરટેક કરીને કોઈ કાર આડી પડે અને એમાંથી દાઉદના શૂટર્સ એકે ફોર્ટી સેવન સાથે બહાર આવે તો... એ કલ્પનામાત્ર અશોક જોશીના સાથીદારોને પણ ધ્રુજાવી ગઈ.

અશોક જોશીના શાબ્દિક ચાબખાના કારણે શ્યામસુંદર નાયર ખિસિયાણો પડી ગયો. 'સૉરી ભાઈ' તેણે કહ્યું અને બીજી ક્ષણે તેણે મારુતિવૅનના ઍક્સેલરેટર પર પગનું દબાણ વધાર્યું. થોડી સેકન્ડમાં અશોક જોશીની મારુતિવૅન તેને ઓવરટેક કરનારી મારુતિકારથી આગળ દોડી રહી હતી. અશોક જોશી અને સાથીદારોએ નિરાંતનો શ્વાસ લીધો. મારુતિવૅન હવે પનવેલ અને કાલીખે ગામ વચ્ચે નૅશનલ હાઇવે પર દોડી રહી હતી.

અચાનક નૅશનલ હાઇવે પર ચાર કાર અશોક જોશીની મારુતિવૅનનો રસ્તો આંતરીને ઊભી રહી ગઈ. અશોક જોશીની વૅન એ ચારેય કારથી સો ફૂટ જેટલી દૂર હતી.

'રિવર્સ મેં લે કે ભગા,' સાદ ફાટી જાય એટલા ઊંચા અવાજે અશોક જોશીએ શ્યામસુંદર નાયર સામે જોઈને બરાડો પાડ્યો, પરંતુ ત્યાં સુધીમાં મારુતિવૅન રસ્તો આંતરીને ઊભેલી કારના કાફલા સુધી પહોંચી ગઈ હતી. બીજી ક્ષણે શ્યામસુંદરે પોતાની બાજુનો દરવાજો ખોલીને વૅનમાંથી કૂદકો માર્યો. અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોએ પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને શ્યામસુંદરને ગોળીથી વીંધી નાખ્યો. શ્યામસુંદર લથડિયું ખાઈને રોડ પર પટકાયો. તેની ફાટેલી આંખોમાંથી લાખોપતિ બનવાનું અધૂરું સપનું

ડોકાતું હતું.

શ્યામસુંદર નાયર મારુતિવૅનનો દરવાજો ખોલીને ભાગવા ગયો એ સાથે અશોક જોશીને બધું સમજાઈ ગયું. તે પોતાના શૂટર્સ સાથે ભયાનક રીતે ફસાઈ ચૂક્યો હતો, પણ તેણે અને તેના સાથીદારોએ એવા સંજોગોમાંય પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને શ્યામસુંદરને તેની ગદ્દારીની સજા મોતરૂપે આપી દીધી.

જોકે એ દરમિયાન સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યા, માયા ડોળસ, સાધુ શેટ્ટી અને અનિલ પરબ જેવા શાર્પશૂટર્સ સહિત દોઢ ડઝન જેટલા શૂટર્સે એકે ફોર્ટી સેવન અને અત્યાધુનિક વિદેશી બનાવટની પિસ્તોલોમાંથી ગોળીબાર શરૂ કરી દીધો હતો. દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સનાં અત્યાધુનિક શસ્ત્રો સામે અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોનો ગજ વાગે એમ નહોતો. દાઉદના શૂટર્સે અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોનાં શરીરો ચાળણી જેવાં કરી નાખ્યાં.

અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોને ખતમ કરીને દાઉદના શૂટર્સને સંતોષ થયો નહીં. અનિલ પરબ અને સાવત્યાએ અશોક જોશીના મૃતદેહને મારુતિવૅનની બહાર ખેંચી કાઢ્યો અને મોટા હથોડાઓ ઝીંકીને જોશીનો ચહેરો વિકૃત થઈ જાય એ હદે છૂંદી નાખ્યો. અનિલ પરબ એક સમયે અશોક જોશીનો ખાસ માણસ હતો, પણ પાછળથી તે છોટા રાજન સાથે જોડાઈ ગયો હતો. સતીશ રાજેની હત્યા કરવા માટે તેની કારના કાચ હથોડાથી તોડવામાં આવ્યા હતા એ યાદ કરીને તે અને સાવત્યા એકે ફોર્ટી સેવનની સાથે હથોડા લઈને આવ્યા હતા. મુંબઈ-પુણે હાઇવે પર પાંચ લાશોની બાજુમાં થોડી વાર વધુ ઊભા રહેવામાં કેટલું જોખમ હતું એ વાત તેમના મગજમાંથી જાણે નીકળી જ ગઈ હતી. માયા ડોળસ અને સાધુ શેટ્ટીએ અશોક જોશીના ચહેરા પર હથોડા ઝીંકી રહેલા અનિલ પરબ અને સુનીલ સાવંતને રીતસર પાછળ ઘસડવા પડ્યા અને વળતી પળે બધા જુદી જુદી કારમાં ગોઠવાઈને રવાના થઈ ગયા.

●—●—●—●

મુંબઈ-પુણે હાઇવે પર પનવેલ પાસે અશોક જોશી અને અન્ય ચાર સાથીદારોને દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે ગોળીએ દીધા એ સમાચાર દગડી ચાલ સુધી પહોંચ્યા એ સાથે દગડી ચાલમાં સોપો પડી ગયો. ગવળીને પાછળથી ખબર પડી કે શ્યામસુંદર નાયરે વિશ્વાસઘાત કરીને અશોક જોશીના કાર્યક્રમની માહિતી અનિલ પરબને આપી દીધી હતી.

અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોને ખતમ કરવા માટે દાઉદે દોઢ કરોડ રૂપિયાનો ધુમાડો કરી નાખ્યો હતો. મુમ્બૈયા ગૅન્ગવૉરમાં પહેલી વાર એકે ફોર્ટી સેવનનો ઉપયોગ થયો હતો અને એ સાથે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર વધુ ભયાનક અને વધુ લોહિયાળ બની હતી.

અશોક જોશી અને તેના સાથીદારોની સામૂહિક હત્યાથી ગવળી ગૅન્ગને જબરો ફટકો પડ્યો હતો.

મુંબઈના પૂર્વ વિસ્તારનાં ઉપનગરોમાં અશોક જોશીનું ભારે વર્ચસ હતું. તેના જીવન પર એકે ફોર્ટી સેવનની ગોળીઓથી પૂર્ણવિરામ મુકાઈ ગયું એ અગાઉ છેલ્લાં બે વર્ષમાં અશોક જોશીએ સતીશ રાજે સહિત 20 જણની જિંદગી પૂરી કરી દીધી હતી. અશોક જોશીએ અન્ડરવર્લ્ડમાં કૉલેજિયનોનો ઉપયોગ શરૂ કર્યો હતો. મુંબઈના પૂર્વ વિસ્તારનાં ઉપનગરોના ડઝનબંધ કૉલેજિયનો ઝડપથી પૈસા કમાઈ લેવાની લાયમાં અશોક જોશી સાથે જોડાઈ ગયા હતા.

અશોક જોશીને ગોરખધંધામાંથી જે કમાઈ થતી એ કમાણીની રકમ તે સાથીદારોમાં વહેંચી દેતો હતો અને તે પોતે સાદાઈથી જીવતો હતો એટલે તેના સાથીદારો તેને બહુ માન આપતા હતા. અશોક જોશીની હત્યાથી તેના સાથીદારો ડઘાઈ ગયા, પણ એ આઘાતમાંથી બહાર આવ્યા પછી તેમણે ગવળીના છત્રમાં જઈને દાઉદ ગૅન્ગ સામે બદલો લેવાની તૈયારી શરૂ કરી.

●—●—●—●

અશોક જોશીના ખૂનનો બદલો લેવા માટે અરુણ ગવળીએ લોનાવલાના એક અડ્ડામાં તાકીદની બેઠક બોલાવી અને એ બેઠકમાં દાઉદ ગૅન્ગના મજબૂત માણસોનું એક હિટ-લિસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવ્યું. એ હિટ-લિસ્ટમાં સામેલ તમામ ગુંડાઓને ખતમ કરીને દાઉદ ગૅન્ગને હચમચાવી નાખવાની યોજના ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા ઘડી કાઢવામાં આવી.

દાઉદને ભિડાવવા માટે ગવળીએ પોતાના હરીફ અમર નાઈક સાથે પણ હાથ મિલાવ્યા. મધ્ય મુંબઈમાં અમર નાઈક અને દશરથ શહાણે ખાસ્સું કાઠું કાઢી ચૂક્યા હતા. અમર નાઈક અને દશરથ શહાણે પણ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા હતા, પણ અશોક જોશી અને ગવળીના વિશ્વાસુ કિરણ વાલાવલકરે અમર નાઈક અને દશરથ શહાણેની અરુણ ગવળી સાથે દોસ્તી કરાવવામાં મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી. અમર નાઈકને દાદરના ગુંડા સરદાર દિલીપ પ્રભુ સાથે ખંડણીની ઉઘરાણીના મુદ્દે ઝઘડો થયો હતો એ વખતે દાઉદે દિલીપ પ્રભુનો પક્ષ ખેંચતાં અમર નાઈક અને દાઉદના સંબંધમાં તિરાડ પડી હતી.

અમર નાઈક સાથે સમાધાન બાદ ગવળીનું નેટવર્ક વધુ મજબૂત બની ગયું. અમર નાઈક પણ અતિ મહત્ત્વાકાંક્ષી યુવાન હતો. તેને અન્ડરવર્લ્ડના ડૉન બનવું હતું. અમર નાઈકના પિતા મારુતિ નાઈક સીધાસાદા ખેડૂત હતા અને પછી તેમણે મુંબઈના દાદર વિસ્તારમાં શાકભાજી વેચવાનો ધંધો શરૂ કર્યો હતો. પણ અમર નાઈકને ગરીબીથી નફરત હતી અને તેને મહેનત કરીને પેટિયું રળવામાં જિંદગી વેડફી નાખવી નહોતી. તેની મહત્ત્વાકાંક્ષાને કારણે તે કિશોરાવસ્થાથી જ અવળા માર્ગે ચડી ગયો હતો. જોકે અમર નાઈકનો નાનો ભાઈ અશ્વિન અન્ડરવર્લ્ડને ધિક્કારતો હતો અને તેણે મોટા ભાઈને અવળે માર્ગે જતા અટકાવવાની ઘણી કોશિશ કરી હતી. અશ્વિન નાઈક ભણીગણીને ઇજ્જતભેર જિંદગી

જીવવા માગતો હતો એટલે તેણે એન્જિનિયરિંગનો અભ્યાસ પસંદ કર્યો અને તે ડિગ્રીધારી એન્જિનિયર બની ગયો. અશ્વિન નાઈકનું એક સપનું ભારતીય ક્રિકેટ ટીમના કૅપ્ટન બનવાનું પણ હતું. કૉલેજકાળમાં તે બહુ સારો સ્પોર્ટ્સમૅન હતો. વિનોદ કાંબળી અને સચિન તેન્ડુલકર જેવા ક્રિકેટરો તૈયાર કરનાર ક્રિકેટકોચ રમાકાંત આચરેકર પાસે તેણે ક્રિકેટની તાલીમ લીધી હતી. રમાકાંત આચરેકર પાસે ક્રિકેટની તાલીમ લેતો હતો ત્યારે અશ્વિનની સાથે બલવિંદર સિંહ સંધુ અને ચંદ્રકાંત પંડિત પણ તાલીમ લેતા હતા.

અમર નાઈકે અરુણ ગવળી સાથે હાથ મિલાવ્યા એ અશ્વિન નાઈકને ગમ્યું, પરંતુ અશ્વિનને નાનું બચ્ચું ગણતા અમર નાઈકે તેની વાત એક કાનેથી સાંભળીને બીજા કાનેથી કાઢી નાખી.

જોકે અમર નાઈક અને અરુણ ગવળી દાઉદ ગૅન્ગ સામે મેદાને પડે એ પહેલાં દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે મુંબઈમાં એક નવો જ મોરચો ખોલી દીધો હતો.

તારીખ : 27 ડિસેમ્બર, 1988
સ્થળ : સીઝર્સ પૅલેસ હોટેલ, ખાર, મુંબઈ

અરવિંદ ધોળકિયા મુંબઈના ખાર વિસ્તારમાં તેની 'સીઝર્સ પૅલેસ' હોટેલની ઑફિસમાં બેઠો બેઠો ફોન પર વાત કરી રહ્યો હતો. 'સીઝર્સ પૅલેસ' હોટેલમાં કૉલગર્લ રૅકેટ ચાલતું હોવાનું મુંબઈ પોલીસ માનતી હતી અને મુંબઈ પોલીસે એક વાર 'સીઝર્સ પૅલેસ'માં દરોડો પાડ્યો હતો. જોકે પોલીસની તવાઈ આવે એથી ધોળકિયા બંધુઓ ફાટી પડે એમ નહોતા. 1988ના જાન્યુઆરી મહિનામાં મુંબઈ પોલીસે એવા આરોપ હેઠળ અરવિંદ ધોળકિયાની ધરપકડ કરી હતી કે તેણે એક શ્રીલંકન નાગરિક પાસેથી એકે ફોર્ટી સેવન ગન ખરીદી હતી. અરવિંદ ધોળકિયાની દૃઢ માન્યતા હતી કે મુંબઈ પોલીસ દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઇશારે નાચે છે અને એવું માનવા માટે ધોળકિયા પાસે પૂરતાં કારણો હતાં. તેને ખબર પડી ગઈ હતી કે તેના ભાઈ મહેશ ધોળકિયાની હત્યા દાઉદે જ કરાવી હતી અને એ પછી ત્રણ વાર અરવિંદની હત્યાનો પ્રયાસ થયો એની પાછળ પણ દાઉદનો જ દોરીસંચાર હતો. મહેશની હત્યા પછી અને પોતાના પર હુમલા થયા પછી અરવિંદે મુંબઈ પોલીસ પાસેથી અનેક વાર રક્ષણ મેળવ્યું હતું, પરંતુ ધોળકિયા પોલીસરક્ષણ મેળવે એ પછી ગણતરીના દિવસોમાં તેને મળેલું સુરક્ષાચક્ર પાછું ખેંચાઈ જતું હતું.

આ વખતે પણ વધુ એક વાર અરવિંદનું સુરક્ષાચક્ર પાછું ખેંચાઈ ગયું હતું. તેણે મહારાષ્ટ્રના ઘણા રાજકારણીઓ સાથે દોસ્તી બાંધી હતી, પરંતુ રાજકારણમાંય ધોળકિયા કરતાં દાઉદની વગ વધી ગઈ હતી. ધોળકિયા બંધુઓ એક તબક્કે દાઉદના દોસ્ત હતા. પછી તેમની દોસ્તી દુશ્મનીમાં પલટાઈ ગઈ

હતી. એ પછી વળી એક વાર તેમની વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયું હતું. પરંતુ મહેશ ધોળકિયાની હત્યા પછી દાઉદ અને અરવિંદ ધોળકિયાની દુશ્મની ઘેરી બની ગઈ હતી.

ફોન પર વાત કરી રહેલા ધોળકિયાના દિમાગમાં એ બધી વાતો ઘોળાઈ રહી હતી. તેણે વાત પતાવીને ફોનનું રિસીવર ક્રેડલ પર ગોઠવ્યું એ જ વખતે અચાનક ચાર યુવાન તેની પાસે આવ્યા. તેમણે ધોળકિયાને કંઈક કહ્યું. અરવિંદ ધોળકિયા ઊભો થઈને તેમની સાથે હોટેલની બહાર ગયો. 'સીઝર્સ પૅલેસ'ના કમ્પાઉન્ડની બહાર નીકળતાંવેંત અરવિંદ ધોળકિયાને પોતાના પગ નીચેથી ધરતી સરકી રહી હોય એવું લાગ્યું.

□

‘વો એન્કાઉન્ટર નકલી થા !’

મુંબઈની ફાઈવસ્ટાર હોટેલ ‘સન એન સેન્ડ’નાં કમ્પાઉન્ડમાં બે કારમાં શસ્ત્રોથી સજ્જ માણસો ધસી આવ્યા અને..

* * *

એડિશનલ પોલીસ કમિશનર અરવિંદ ઇનામદારે ફોનનું રીસિવર કેડલ ઉપર મૂક્યું અને તેમના ચહેરા પર સ્મિત રેલાયું!

અરવિંદ ધોળકિયાને તેની ‘સીઝર્સ પૅલેસ’ હોટેલની ઑફિસમાંથી બહાર લઈ ગયેલા યુવાનોએ તેના લમણા પર પિસ્તોલ ધરી દીધી અને ધોળકિયાનાં ગાત્રો શિથિલ થઈ ગયાં. એ તેની જિંદગીની છેલ્લી ક્ષણ હતી. પિસ્તોલમાંથી પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી ગોળીઓ છૂટી અને અરવિંદ ધોળકિયાના જીવનનો અંત આવી ગયો. અરવિંદને ‘સીઝર્સ પૅલેસ’ હોટેલની બહાર પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી શૂટ કરનારા યુવાનો દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ હતા. દાઉદ ઇબ્રાહીમને શંકા ગઈ હતી કે સતીશ રાજેનું ખૂન કરવા માટે અરવિંદ ધોળકિયાએ ગવળી ગૅન્ગને આર્થિક મદદ કરી હતી અને દાઉદે ધોળકિયાને ખતમ કરીને એક રીતે સતીશ રાજેની હત્યાનો બદલો લીધો હતો.

અરવિંદ ધોળકિયાના ખૂન પછી થોડો સમય મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં શાંતિ રહી, પણ એ શાંતિ તોફાન પહેલાંની હતી. એ દરમિયાન અમર નાઈક અને દિલીપ પ્રભુની દુશ્મન ચરમસીમાએ પહોંચી અને 7 ફેબ્રુઆરી, 1989ના દિવસે અમર નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે દિલીપ પ્રભુને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો.

આ દરમિયાન અરુણ ગવળીએ દાઉદ ઉપરાંત મુંબઈ પોલીસ સામે મોરચો ખોલી દીધો હતો. રમા

નાઈક અને અશોક જોશીના ઉપરાછાપરી કમોતથી ગવળી રોષે ભરાયો હતો. રમા નાઈકના સાથીદારોએ મુંબઈ હાઈ કોર્ટમાં એવી ઍફિડેવિટ કરી કે, 'પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરેએ રમા નાઈકને એન્કાઉન્ટરમાં ઠાર કર્યો હોવાનું પોલીસે જાહેર કર્યું છે, પણ વાસ્તવમાં દાઉદના ઇશારે જ રમા નાઈકને નકલી એન્કાઉન્ટરમાં શૂટ કરવામાં આવ્યો હતો. દાઉદના કહેવાથી સબ-ઇન્સ્પેક્ટર રાજન કાટદરેએ તેની સર્વિસ રિવૉલ્વર છોટા રાજન ગૅન્ગના ડૅની નેપાળીને આપી હતી અને ડૅની નેપાળીએ જ રમા નાઈકને ગોળીઓ મારી હતી.'

આવી ઍફિડેવિટ મુંબઈ હાઈ કોર્ટ સમક્ષ કરીને રમા નાઈકના સાથીદારોએ રમા નાઈકના 'એન્કાઉન્ટર'ની ઊંડી તપાસ કરવાની માગણી મૂકી. એ ઍફિડેવિટથી મુંબઈ પોલીસ પરેશાન થઈ ગઈ. જોકે હાઈ કોર્ટ સમક્ષ કરેલો એ આક્ષેપ રમા નાઈકના સાથીદારો પુરવાર કરી શક્યા નહીં, પરંતુ ગવળી ગૅન્ગની એ ઍફિડેવિટને કારણે મુંબઈ પોલીસના ઉચ્ચ અધિકારીઓનો ખોફ ગવળી પર ઊતર્યો. મુંબઈ પોલીસ ગવળી વિરુદ્ધ મજબૂત પુરાવા શોધવા માટે રાતદિવસ એક કરવા માંડી.

તારીખ : 2 માર્ચ, 1989
સ્થળ : સિટી પોલીસ હેડક્વૉર્ટર, મુંબઈ

ઍડિશનલ કમિશનર ઑફ પોલીસ (ક્રાઇમ) અરવિંદ ઇનામદાર તેમના કેટલાક સાથી પોલીસ અધિકારીઓ સાથે વાત કરી રહ્યા હતા ત્યારે તેમની ઑફિસનો પર્સનલ ફોન રણક્યો. અરવિંદ ઇમાનદારે રિસીવર ઊંચકીને કાને માંડ્યું. તેઓ સામે છેડેથી બોલનાર વ્યક્તિનો અવાજ સાંભળતા ગયા અને તેમના ચહેરાની રેખાઓ બદલાતી ગઈ. ફોન પર વાત પૂરી કરીને તેમણે રિસીવર ક્રેડલ પર ગોઠવ્યું અને તેમના ચહેરા પર સ્મિત રેલાયું.

તારીખ : 3 માર્ચ, 1989
સ્થળ : અરુણ ગવળીનું ઘર, દગડી ચાલ, ભાયખલા

અરવિંદ ઇનામદાર મોટી પોલીસટીમ સાથે દગડી ચાલ પર ત્રાટક્યા. અરુણ ગવળીના અડ્ડા સમી દગડી ચાલમાં વર્ષો સુધી પોલીસનું આગમન થયું નહોતું. મુંબઈ પોલીસ અરુણ ગવળીને ભિડાવવા માટે જ્યારે જ્યારે કોશિશ કરતી ત્યારે ગવળીના વકીલો વચ્ચે આવી જતા હતા. ઇનામદારની ટીમ દગડી ચાલમાં પ્રવેશી એટલે દગડી ચાલના રહેવાસીઓ ઉશ્કેરાઈ ગયા. અઢીસો કુટુંબોની વસતીવાળી દગડી ચાલના

રહેવાસીઓના વિરોધને ડામી દઈને પોલીસટીમ દગડી ચાલમાં ઘૂસી ગઈ.

ઍડિશનલ પોલીસ-કમિશનર અરવિંદ ઇનામદારને પાકી માહિતી મળી હતી કે દગડી ચાલમાં ઘાતક શસ્ત્રોનો જથ્થો આવ્યો છે. તેમના સુધી આ માહિતી સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર કેશવ સહસ્રબુદ્ધેએ પહોંચાડી હતી. મુંબઈ પોલીસની સામે પડેલા ગવળીને પાઠ ભણાવવાનો મોકો ઇનામદાર કોઈ પણ કાળે જતો કરવા માગતા નહોતા.

ઇનામદારના નેતૃત્વ હેઠળની પોલીસટીમે દગડી ચાલમાં કૉમ્બિંગ ઑપરેશન હાથ ધર્યું અને પોલીસટીમને સ્ટેનગન સહિત ઘાતક શસ્ત્રો મળી આવ્યાં. એ પછી પોલીસટીમે અરુણ ગવળીની શોધ શરૂ કરી. અરુણ ગવળી પણ દગડી ચાલમાં જ છે એવી માહિતી ઇનામદારને મળી હતી. છેવટે અરુણ ગવળી તેના ઘરમાં એક પલંગ નીચેથી મળી આવ્યો અને પોલીસે તેની ધરપકડ કરી. ગવળીના પાંચ સાથીદારોને પણ લૉકઅપમાં ધકેલી દેવાયા.

●—●—●—●

મુંબઈ પોલીસે ગવળીની ધરપકડ કરી એ પછી છેક ઑક્ટોબર 1989 સુધી ગવળીએ જેલમાં રહેવું પડ્યું. આ દરમિયાન દાઉદ અને ગવળી ગૅન્ગના અનેક ગુંડાઓને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા હેઠળ જેલભેગા કરી દેવાયા હતા. મુંબઈમાં ગૅન્ગવૉર ડામી દેવા માટે પોલીસ સક્રિય બની હતી. અરુણ ગવળીની સાથે તેના સાથીદારો કિરણ વાલાવલકર, સદા પાવલે ઉર્ફે સદામામા, ગણેશ ભોસલે ઉર્ફે વકીલ, અશોક ચૌધરી અને વિજય ટંડેલ પણ જેલભેગા થઈ ગયા હતા. એટલે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર થોડી ઠંડી પડી ગઈ હતી. જોકે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં પણ છમકલાં બંધ થયાં નહોતાં. એવામાં હિન્દી ફિલ્મના પ્લૉટને ટક્કર મારે એવી એક ઘટના મુંબઈના જુહુ વિસ્તારમાં બની ગઈ.

●—●—●—●

તારીખ : 23 ઑગસ્ટ, 1989
સમય : બપોરના 12.45 કલાક
સ્થળ : ફાઇવસ્ટાર સન-ઍન-સૅન્ડ હોટેલ, જુહુ

હિન્દી ફિલ્મ ઇન્ડસ્ટ્રીના એક સુપરસ્ટારનો ભાઈ, એક વિખ્યાત ફિલ્મ પ્રોડ્યુસર, કૉન્ટ્રૅક્ટર મારુતિ જાધવ અને દિલીપ નાઈક તથા કાપડના વેપારી રમેશ હેમદેવ ચુગ ઉર્ફે લલ્લુભાઈ અને કમલેશ જાધવ ફાઇવસ્ટાર હોટેલ સન-ઍન-સૅન્ડની રેસ્ટોરાંમાં ગપ્પાં મારી રહ્યા હતા. વચ્ચે વચ્ચે તેમની બિઝનેસની વાત ચાલતી હતી. અચાનક સન-ઍન-સૅન્ડના કમ્પાઉન્ડમાં બે કાર ધસી આવી. એ બંને કારમાંથી આઠ સશસ્ત્ર યુવાનો ઊતર્યા અને રેસ્ટોરાંમાં ધસી ગયા. એકે ફૉર્ટી સેવન સહિત વિદેશી શસ્ત્રો સાથે સન-

એન-સૅન્ડની રેસ્ટોરાંમાં ધસી ગયેલા એ યુવાનોનો લીડર દાઉદ ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુર હતો.

સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને બીજા શૂટર્સે રમેશ હેમદેવ ચુગ ઉર્ફે લલ્લુભાઈ અને કમલેશ જાધવ તરફ અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ કર્યો . થોડી ક્ષણોમાં રમેશ ચુગ અને કમલેશ જાધવનાં શરીર નિષ્પ્રાણ બની ગયાં. મારુતિ જાધવ અને દિલીપ નાઈકને પણ ગોળીઓ વાગી, પરંતુ તેઓ બચી ગયા. રેસ્ટોરાંમાં ભાગદોડ મચી ગઈ હતી.

'ઑપરેશન' પૂરું કરીને સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને તેના સાથીદારો સન-એન-સૅન્ડમાંથી રફુચક્કર થઈ ગયા, પરંતુ મારુતિ જાધવે સુભાષસિંઘ ઠાકુરને ઓળખી લીધો હતો. તેણે પોલીસને નિવેદન આપ્યું કે, 'દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુરે રમેશ હેમદેવ ચુગ અને કમલેશ જાધવને ગોળી મારી છે. તેમની દુશ્મની પપ્પુ કાલાણી સાથે હતી અને કાલાણીએ જ દાઉદની મદદથી તેમની હત્યા કરાવી છે.'

આ સમય દરમિયાન પપ્પુ કાલાણી ઉલ્હાસનગરમાં અત્યંત પાવરફુલ બની ગયો હતો. પપ્પુ કાલાણી ઉલ્હાસનગરમાં મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલનો પ્રમુખ બની ચૂક્યો હતો અને રાજકારણની સાથે અન્ડરવર્લ્ડમાં પણ તેનું નામ ગાજતું થઈ ગયું હતું. ભાઈ ઠાકુર, છોટા રાજન, શરદ શેટ્ટી અને સતીશ રાજેની જેમ તે પણ દાઉદ ઇબ્રાહીમની બહુ નજીક પહોંચી ગયો હતો. ઉલ્હાસનગરમાં તેના નામની ધાક જામી ગઈ હતી. મારુતિ જાધવે પપ્પુ કાલાણી અને સુભાષસિંઘ ઠાકુરનાં નામ આપીને જોખમ વહોરી લીધું. એક દિવસ તે ઘરેથી કોર્ટમાં હાજરી આપવા નીકળ્યો ત્યારે દાઉદના ગુંડાઓએ તેને વચ્ચે આંતરીને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડી દીધો.

●—●—●—●

1989ના ઑક્ટોબર મહિનાના અંત સમયમાં અરુણ ગવળી જેલની બહાર આવ્યો એ પછી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરમાં ફરી વાર લોહીની ગટરો વહેવા માંડી. ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા દાઉદ ગૅન્ગના ખેરખાંઓનું હિટ-લિસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું, પણ દગડી ચાલમાંથી શસ્ત્રો ઝડપાયાં અને ગવળીએ કારાવાસ ભોગવવો પડ્યો એટલે એ લિસ્ટ ટૂંકું થયું નહોતું. પરંતુ ગવળીનો કારાવાસ પૂરો થયો એ સાથે ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલું દાઉદ ગૅન્ગના સમર્થકોનું હિટ-લિસ્ટ નાનું થવા માંડ્યું. 1989ના ડિસેમ્બર મહિનામાં ગવળી ગૅન્ગ આક્રમક બનીને દાઉદ ગૅન્ગ સામે મેદાને પડી.

4 ડિસેમ્બર, 1988ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે દાઉદ સાથે સંકળાયેલા હોટેલિયર જયંતી વસનજી છેડાને મારી નાખ્યો તો 13 ડિસેમ્બર, 1989ના દિવસે હોટેલિયર જયંત વરીઅપ્પા શેટ્ટીની જિંદગી ટૂંકાવી દીધી. અને 1989ના ડિસેમ્બર મહિનાના ઉત્તરાર્ધમાં મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરમાં ખતરનાક વળાંક આવ્યો.

તારીખ : 25 ડિસેમ્બર, 1989
સમય : દુબઈમાં રાતના 8.00 કલાક
સ્થળ : 'વાઇટ હાઉસ' (દાઉદ ઇબ્રાહીમનું નિવાસસ્થાન), જુમૈરાહ વિસ્તાર, દુબઈ

દાઉદ ઇબ્રાહીમ ફોન પર વાત કરી રહ્યો હતો. તેના કપાળ પર કરચલીઓ પડી રહી હતી. મુંબઈથી તેનો એક માણસ માહિતી આપી રહ્યો હતો કે ગવળી ગેન્ગ દ્વારા મહાલક્ષ્મી રેસકોર્સમાંથી હવાલા ઑપરેટર મહેન્દ્ર ચોરડિયાનું અપહરણ થયું છે. મહેન્દ્ર ચોરડિયાના અપહરણના સમાચારથી અસ્વસ્થ બની ગયેલા દાઉદે ફોનથી અરુણ ગવળીનો સંપર્ક કરવાનો પ્રયાસ આદર્યો, પરંતુ ગવળીનો કોઈ જગ્યાએ સંપર્ક થયો નહીં.

અકળાયેલા દાઉદે પાપા ગવળીનો સંપર્ક કર્યો. દાઉદે તેને ઑફર કરી કે હું મોંમાગ્યા પૈસા ચૂકવવા તૈયાર છું, પણ ચોરડિયાને છોડી દે. પણ દાઉદે ગવળીઓને ઘણા જખમ આપ્યા હતા એટલે પાપા ગવળીએ કોઈ પણ હિસાબે ચોરડિયાને છોડવાનો નનૈયો ભણી દીધો.

મહેન્દ્ર ચોરડિયાનું અપહરણ થયું એની પાછળ પઠાણ ગેન્ગના મોહમ્મદ કાલિયાનું કમોત કારણભૂત હતું. દાઉદે પઠાણ ગેન્ગના મોહમ્મદ કાલિયાને દુબઈ બોલાવીને તેની સાથે સમાધાન કરી લીધું એ પછી કાલિયા મુંબઈ આવીને ઍરપોર્ટની બહાર નીકળ્યો એ સાથે જ પોલીસ-એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો ગયો હતો અને કાલિયાની પત્ની અશરફીબીને શંકા હતી કે દાઉદના ઇશારે મહેન્દ્ર ચોરડિયાએ કાલિયાનો કાંટો કઢાવી નાખ્યો હતો. પતિના કમોતનો બદલો લેવા માટે અશરફીબીએ પાપા ગવળી સાથે પ્રેમનું નાટક કર્યું હતું.

જોકે એ ઉપરાંત રમા નાઈક અને અશોક જોશીની હત્યાનો બદલો લેવા માટે પાપા ગવળી આ મોકો છોડવા માગતો નહોતો. એટલે તેણે કોઈ પણ કિંમતે ચોરડિયાને છોડવાની દાઉદને ઘસીને ના પાડી દીધી.

તારીખ : 28 ડિસેમ્બર, 1989
સ્થળ : દગડી ચાલ, ભાયખલા, મુંબઈ

મહાલક્ષ્મી રેસકોર્સમાંથી ત્રણ દિવસ અગાઉ જેનું અપહરણ થયું હતું તે હવાલા ઓપરેટર મહેન્દ્ર

ચોરડિયાનો અનેક જખમોવાળો મૃતદેહ પોલીસને મળી આવ્યો. જોકે 1 જાન્યુઆરી, 1990ના દિવસે મહેન્દ્ર ગોવિંદ શ્રીમાળી નામનો માણસ તાડદેવ પોલીસ-સ્ટેશનમાં ગયો અને તેણે કબૂલી લીધું કે મેં મહેન્દ્ર ચોરડિયાની હત્યા કરી છે.

ચોરડિયાના ખૂનથી દાઉદ રોષે ભરાઈ ગયો. તેણે એક મજબૂત માણસ ગુમાવ્યો હતો અને સાથે તેના હવાલા નેટવર્કને પણ ફટકો પડ્યો હતો. તેણે ચોરડિયાના કમોતનો બદલો લેવા માટે પોતાના શૂટર્સને કામે વળગાડી દીધા. આ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે 8 જાન્યુઆરી, 1990ના દિવસે અમર નાઈકના ખાસ માણસ ગણાતા જગન્નાથ શેટ્ટીને સાકીનાકા વિસ્તારમાં તેની ઇન્દ્રપ્રસ્થ હોટેલમાં ગોળીએ દીધો. એ પછી 13 જાન્યુઆરી, 1990ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર માયા ડોળસે ગવળી ગૅન્ગના દીપક આંબેડકરને કેઈએમ હૉસ્પિટલ પાસે ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો.

આ બધી ધમાલ વચ્ચે અરુણ ગવળી અને અમર નાઈકના સંબંધમાં તિરાડ પડવાની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી. દાઉદ ગૅન્ગને ઠેકાણે પાડી દેવાના ઝનૂનથી ગવળીએ અમર નાઈક સાથે દોસ્તી કરી હતી, પણ બહુ ટૂંકા સમયમાં દક્ષિણ-મધ્ય મુંબઈમાં ખંડણીની ઉઘરાણીને મુદ્દે ગવળી-નાઈક વચ્ચે ખટરાગ શરૂ થઈ ગયો હતો. ગવળી અને નાઈક વચ્ચેનો સંબંધ વણસતો જોઈને દાઉદે બળતામાં પેટ્રોલ હોમ્યું. તેણે અમર નાઈકને હાથ મિલાવવાની ઑફર કરી અને અમર નાઈકે દાઉદની ઑફર સ્વીકારી લીધી. નાઈકે દાઉદની છાવણીમાં પગ મૂક્યો એ સાથે અમર નાઈક અને ગવળી એકબીજાના કટ્ટર દુશ્મન બની ગયા અને એકબીજાની ગૅન્ગને તોડી પાડવા માટે પૂરી તાકાતથી મચી પડ્યા. દાઉદ દુબઈમાં બેઠો બેઠો મજેથી આ લોહિયાળ ખેલની મજા માણી રહ્યો હતો. તેણે ફરી એક વાર બ્રિટિશરોની જેમ 'ડિવાઇડ ઍન્ડ રૂલ'ની નીતિ સફળતાપૂર્વક અજમાવી હતી.

અમર નાઈક અને ગવળી વચ્ચેની દુશ્મની એટલી હદ સુધી વધી ગઈ કે ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા અમર નાઈકના નાના ભાઈ અશ્વિન નાઈકની હત્યાનું ષડ્યંત્ર ઘડાયું. જોકે અશ્વિન નાઈકની હત્યાની યોજના નિષ્ફળ સાબિત થઈ, પરંતુ પોતાના નાના ભાઈની હત્યાના ષડ્યંત્રથી અમર નાઈક ઊકળી ઊઠ્યો. તેણે અરુણ ગવળીને મારી નાખવાના સોગંદ લીધા.

અમર નાઈક તેના નાના ભાઈને અપાર પ્રેમ કરતો હતો અને તે કોઈ કાળે ઇચ્છતો નહોતો કે અશ્વિન અન્ડરવર્લ્ડના કળણમાં પગ મૂકે. એટલે જ તેણે અશ્વિનને ભણાવી-ગણાવીને એન્જિનિયર બનાવ્યો હતો. અશ્વિન નાઈકને પણ 'ભાઈગીરી'માં રસ નહોતો. તેણે એન્જિનિયરિંગનો અભ્યાસ પૂરો કરીને બિલ્ડિંગ કન્સ્ટ્રક્શનનો કસદાર ધંધો શરૂ કર્યો. એ માટે જોકે અમર નાઈકે જ તેને આર્થિક (અને મુંબઈમાં કન્સ્ટ્રક્શન વ્યવસાયમાં જરૂરી એવું બીજું બધું) પીઠબળ પૂરું પાડ્યું હતું, પણ નાઈક અને ગવળી ગૅન્ગની દુશ્મનીને કારણે અશ્વિન નાઈકે પણ અમર નાઈકનો રસ્તો અપનાવવો પડ્યો.

અશ્વિને નાઈક ગૅન્ગને મજબૂત બનાવવાનું કામ હાથ પર લીધું. અશ્વિન નાઈક બુદ્ધિશાળી હતો. તેણે જોયું કે ગવળી અને દાઉદ ગૅન્ગ પાસે મેનપાવર (માણસોની સંખ્યા) અને વેપન-પાવર (શસ્ત્રોની સંખ્યા) હતો. એની સામે નાઈક ગૅન્ગ પાસે શસ્ત્રો અને માણસો ઓછાં હતાં. એટલે તેણે સૌપ્રથમ તો ગૅન્ગમાં નવા માણસો ભરતી કરવા માંડ્યા અને બીજી બાજુ અત્યાધુનિક શસ્ત્રોથી નાઈક ગૅન્ગને સજ્જ કરવા માંડી.

બીજી બાજુ દાઉદ અને અમર નાઈક ભેગા મળીને ગવળીને જબરદસ્ત ફટકો મારવાની યોજના ઘડી રહ્યા હતા. આ દરમિયાન બીજી એક નાનકડી ઘટના બની હતી જેની માહિતી દાઉદ સુધી પહોંચી ગઈ. મહેન્દ્ર ચોરડિયાના કમોત પછી મોહમ્મદ કાલિયાની વિધવા અશરફીબીએ અરુણ ગવળીના ભાઈ કિશોર ગવળી સાથેનો સંપર્ક તોડી નાખ્યો અને તે મુંબઈ પોલીસના એક કૉન્સ્ટેબલને પરણી ગઈ.

□

‘કૌન હૈ બે ?’

લોખંડવાલા કોમ્પ્લેક્સની ‘ગાર્ડન વ્યુ’ સોસાયટીના 703 નંબરના ફ્લેટની ડૉરબેલ રાતના ત્રણ વાગે વાગી અને...

* * *

બાંબુલકર પોતાની પિસ્તોલ ખેંચવા ગયો, પણ એ પહેલાં તો અડધો ડઝન ગોળીઓ ધડાધડ તેના શરીરમાં ધરબાઈ ગઈ!

તારીખ : 22 ફેબ્રુઆરી, 1990
સ્થળ : ‘વાઇટ હાઉસ’, જુમૈરાહ વિસ્તાર, દુબઈ

દાઉદ ઇબ્રાહીમ તેના આલીશાન નિવાસસ્થાન ‘વાઇટ હાઉસ’માં ફોન પર વાત કરી રહ્યો હતો. તેના ફોન પર મુંબઈથી કૉલ આવ્યો હતો. દાઉદે ફોન પર વાત પૂરી કરી ત્યારે તેના ચહેરા પર ખંધું હાસ્ય તરી આવ્યું.

તારીખ : 23 ફેબ્રુઆરી, 1990
સ્થળ : શીતલાદેવી વિસ્તાર, માહિમ, મુંબઈ

અરુણ ગવળીનો ભાઈ કિશોર ગવળી ઉર્ફે પાપા માહિમ વિસ્તારમાં એક ડેન્ટિસ્ટને મળીને બહાર નીકળી રહ્યો હતો. તેની સાથે શોભા શિંદે નામની એક ફૂટડી એરહૉસ્ટેસ હતી. અચાનક દાઉદ ગૅન્ગના

ચાર શૂટર તેની સામે ધસી આવ્યા. દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સની પિસ્તોલમાંથી ધડાધડ ગોળીઓ છૂટી અને પાપા ગવળીનું શરીર વીંધાઈ ગયું. પાપા ગવળીએ જમીન પર પટકાતાં પહેલાં ઍરહૉસ્ટેસ શોભા શિંદેના ચહેરા પર નજર નાખી. તેને આખો ખેલ સમજાઈ ગયો હતો, પણ હવે બહુ મોડું થઈ ગયું હતું. પાપા ગવળીની જિંદગીની એ છેલ્લી ક્ષણો હતી.

પાપા ગવળીને ખતમ કરીને શૂટર્સ કારમાં ગોઠવાઈને નાસી છૂટ્યા એ વખતે શોભા શિંદે પણ તેમની સાથે કારમાં હતી!

પાપા ગવળીના કમોતના સમાચાર મળ્યા ત્યારે અમર નાઈક અને દાઉદે અટ્ટહાસ્ય વેર્યું હતું, પરંતુ ભાઈના ખૂનથી અરુણ ગવળીને આઘાત લાગ્યો હતો. પાપા ગવળીના ખૂનના આઘાતમાંથી કળ વળી એટલે અરુણ ગવળીએ દાઉદ ગૅન્ગ અને અમર નાઈક સામે ઝનૂનપૂર્વક મોરચો માંડી દીધો. ગવળીએ પોતાના માણસોને દાઉદ ગૅન્ગના અને અમર નાઈક ગૅન્ગના એ શૂટર્સની પાછળ લગાવી દીધા જેમણે પાપા ગવળીના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબી દીધી હતી.

તારીખ : 5 માર્ચ, 1990
સ્થળ : નાયગાંવ ક્રૉસ રોડ પર દેશી દારૂનો અડ્ડો

દાઉદ ગૅન્ગનો શૂટર અનિલ બાંબુલકર દેશી દારૂના અડ્ડામાં પ્રવેશ્યો. તે જેને મળવા આવ્યો હતો એ માણસ અડ્ડામાં દેખાયો નહીં. અનિલ બાંબુલકરે મનોમન બબડીને તેને બે-ચાર ગાળો ચોપડાવી, પરંતુ બીજી જ ક્ષણે તેને એવું લાગ્યું કે તેનું નામ લઈને કોઈ ગાળ બોલે છે. અનિલ બાંબુલકર પાછળ ફર્યો. તેની સામે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ ઊભા હતા. બાંબુલકરનો હાથ કમર અને પૅન્ટ વચ્ચે ભરાવેલી પિસ્તોલ પર ગયો, પણ તે પિસ્તોલ ખેંચી કાઢે એ અગાઉ તો તેના શરીરમાં અડધો ડઝન ગોળીઓ ઘૂસી ગઈ હતી. બીજી ક્ષણે તે કપાયેલા ઝાડની જેમ નીચે પટકાયો.

અનિલ બાંબુલકરની હત્યાના એક પખવાડિયા પછી ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે 22 માર્ચ, 1990ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના દયાશંકર સુવર્ણા અને 27 માર્ચના દિવસે નાઈક ગૅન્ગના હરેશ કારેકરને મારી નાખ્યા.

ગવળીએ અમર નાઈક અને દાઉદ સામે મોરચો માંડી દીધો હતો ત્યારે બીજી બાજુ અમર નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ વચ્ચે પણ ફરી એક વાર ખટરાગ શરૂ થઈ ગયો હતો. અશ્વિન નાઈકે ભાઈની ગૅન્ગને શસ્ત્રોથી સજ્જ કરવા માંડી હતી અને અમર નાઈક ગૅન્ગનું વર્ચસ વધવા માંડ્યું હતું. અશ્વિન નાઈકને દાઉદ પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ હતો અને તેણે અમર નાઈકને દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે છેડો ફાડી નાખવા

સમજાવી લીધો. અમર નાઈક ગૅન્ગ પોતાની રીતે ખંડણી ઉઘરાવવા માંડી અને અમરના નાઈકે દાઉદ સાથે તમામ પ્રકારના વ્યવહાર પર મોટું મીંડું મૂકી દીધું. જોકે દાઉદે પણ અમર નાઈકને આવો નિર્ણય લેવા માટે કારણો પૂરાં પાડ્યાં હતાં. દાઉદ ઇચ્છતો નહોતો કે મુંબઈમાં કોઈ પણ ગૅન્ગ-લીડર તેનાથી વધુ પાવરફુલ બની જાય. એટલે જ તે હંમેશાં શક્તિશાળી ગૅન્ગ-લીડર્સને લડાવતો રહેતો હતો. રમા નાઈક અને શરદ શેટ્ટીનો ઝઘડો હોય કે અમર નાઈક અને અરુણ ગવળીનો ખટરાગ હોય કે ધોળકિયા બંધુઓની ગવળી બંધુઓ સાથેની દુશ્મની હોય – એની પાછળ દાઉદનું ભેજું જ કારણભૂત હતું. દાઉદની 'ભાગલા પાડો અને રાજ કરો'ની નીતિ અશ્વિન નાઈક સમજી ગયો અને તે સક્રિય બનીને ભાઈની ગૅન્ગને મજબૂત બનાવવા માટે મચી પડ્યો.

આ દરમિયાન દાઉદ પણ સખણો બેસી રહ્યો નહોતો. અમર નાઈકની તાકાત તેના ભાઈને કારણે વધી રહી છે એ જોઈને દાઉદ અકળાયો હતો.

તારીખ : 1 એપ્રિલ, 1990
સ્થળ : વેસ્ટર્ન એક્સપ્રેસ હાઇવે, બાંદરા, મુંબઈ

અશ્વિન નાઈક મારુતિકારમાં સાંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટથી એન. એમ. જોશી માર્ગ વિસ્તારમાં તેના ઘર તરફ જઈ રહ્યો હતો. અશ્વિન નાઈક મદ્રાસથી મુંબઈ આવ્યો હતો. તે ઍરપોર્ટની બહાર આવ્યો ત્યારે તેના બે બૉડીગાર્ડ શ્યામલાલ યાદવ અને પ્રવીણ રેગે તેની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. અશ્વિન નાઈક તેમની સાથે કારમાં ગોઠવાઈને ઘર તરફ જવા રવાના થયો હતો. અશ્વિનની કાર વેસ્ટર્ન એક્સપ્રેસ હાઇવે પર બાંદરા વિસ્તારમાંથી પસાર થઈ રહી હતી ત્યારે ચાર કારમાં ગોઠવાયેલા દાઉદ ગૅન્ગના એક ડઝનથી વધુ ગુંડાઓ યમદૂતોની જેમ ધસી આવ્યા. અશ્વિને પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી, પણ એ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ કરી દીધો હતો. અશ્વિન નાઈક સમજી ગયો કે તે કારમાં બેસી રહેશે તો મોત નિશ્ચિત જ છે. કારની પાછળની સીટમાં બેઠેલા અશ્વિન નાઈકે કારનો દરવાજો ખોલ્યો અને કારની બહાર નીકળીને આંધળી દોટ મૂકી. હિન્દી ફિલ્મમાં હીરો પર ગોળીઓની રમઝટ ચાલતી હોય છતાં હીરો બચી જાય એવો ઘાટ અશ્વિન નાઈકના જીવનમાં થયો. તેના બૉડીગાર્ડ પ્રવીણ રેગે અને શ્યામલાલ યાદવે પણ જીવ બચાવીને નાસી છૂટવાની કોશિશ કરી, પણ પ્રવીણ રેગે કારમાંથી બહાર નીકળી શકે એ પહેલાં જ દાઉદના શૂટર્સનું નિશાન બની ગયો. શ્યામલાલ યાદવે બહાર નીકળીને ભાગવાની કોશિશ કરી, પરંતુ તેનું શરીર પણ ચાળણીની જેમ વીંધાઈ ગયું.

ચાર કારમાં આવેલા દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓએ અશ્વિન નાઈકને ખતમ કરવા માટે કુલ 148

ગોળીઓ છોડી હતી! પરંતુ અશ્વિન ચમત્કારિક રીતે બચી ગયો. કારમાંથી બહાર નીકળીને પગપાળા દોડીને અશ્વિન નાઈક નાસી છૂટ્યો એ જાણીને દુબઈમાં બેઠેલા દાઉદના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાને પહોંચી ગયો. આ તરફ દાઉદ ગૅન્ગના ખોફનાક હુમલાથી બચી ગયેલો અશ્વિન નાઈક ઝનૂનપૂર્વક દાઉદની સામે મેદાને પડવાની તૈયારી કરવા માંડ્યો. અશ્વિન નાઈક પર દાઉદ ગૅન્ગના હુમલાથી અમર નાઈકના રોષની પણ કોઈ સીમા રહી નહોતી.

●—●—●—●

અશ્વિન નાઈક માનતો હતો કે દાઉદ ગૅન્ગને હંફાવવી હોય તો નાઈક ગૅન્ગને અત્યાધુનિક શસ્ત્રોથી સજ્જ કર્યા વિના કોઈ છૂટકો જ નથી. એટલે તે અત્યાધુનિક શસ્ત્રો મેળવવા માટે મચી પડ્યો હતો. આ દરમિયાન ગવળી જુદો જ ત્રાગડો રચી રહ્યો હતો. પોતાની ગૅન્ગને મજબૂત કરવા સાથે દાઉદ ગૅન્ગને નબળી પાડવા માટે તેણે મુંબઈમાં દાઉદ ગૅન્ગને શસ્ત્રપુરવઠો પૂરો પાડનારા માણસનો પત્તો મેળવી લીધો. એ ભારતીય લશ્કરનો નિવૃત્ત મેજર અર્જુનસિંઘ હતો. 3 એપ્રિલ, 1990ના દિવસે મુંબઈના અંધેરી વિસ્તારમાં હિન્દુસ્તાન લીવર કંપની પાસે મેજર અર્જુનસિંઘને ગોળીએ દેવામાં આવ્યો.

નિવૃત્ત મેજર અર્જુનસિંઘની હત્યા થઈ એટલે મુંબઈ પોલીસે તપાસ શરૂ કરી ત્યારે તેનો દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંબંધ હતો એવી કડી પોલીસને મળી. 6 એપ્રિલ, 1990ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે અર્જુનસિંઘના લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સસ્થિત ઘરમાં દરોડો પાડ્યો અને પોલીસને મોટી સંખ્યામાં શસ્ત્રો મળી આવ્યાં. અર્જુનસિંઘના ઘરમાંથી તેની બીજી પ્રૉપર્ટીઓના દસ્તાવેજો પણ મળી આવ્યા. અર્જુનસિંઘની બૅન્ગલોરમાં પણ પ્રૉપર્ટી હતી. મુંબઈ પોલીસે બૅન્ગલોર પોલીસને એ વિશે માહિતી આપી અને અર્જુનસિંઘની બૅન્ગલોરસ્થિત અર્જુન આર્મરી પર બૅન્ગલોર પોલીસે દરોડો પાડ્યો તો ત્યાંથી પણ ઢગલાબંધ શસ્ત્રો મળી આવ્યાં. 1990માં દાઉદને આવો જ એક બીજો ફટકો પડી ગયો.

●—●—●—●

તારીખ : 28 નવેમ્બર, 1990
સમય : રાતના 3.00 કલાક
સ્થળ : 'ગાર્ડન વ્યુ' સોસાયટી, લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સ, અંધેરી

લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સની 'ગાર્ડન વ્યુ' સોસાયટીના સાતમા માળના 701 નંબરના ફ્લૅટની ડોરબેલ રણકી ઊઠી. રાતના ત્રણ વાગ્યે ડોરબેલ વાગી એટલે એ ફ્લૅટમાં રહેતો એક યુવાન ભરઊંઘમાંથી જાગીને

ફ્લૅટના દરવાજા પાસે ગયો. 'કોન હૈ?' એવું પૂછીને તેણે લૅચ હોલમાંથી જોયું. લૅચ હોલમાંથી બહારનું દૃશ્ય જોઈને તેના મોતિયા મરી ગયા.

□

‘સા’બ વો ભાગ નીકલા !’

પોલીસ ટીમે ફ્લેટનો દરવાજો તોડ્યો એ સાથે અંદરથી ગોળી છૂટવાનો અવાજ આવ્યો!

* * *

શાર્પ શૂટર માયા ડોળસને કારણે દાઉદ ગૅન્ગ પર આફતો બટેલિયનમાં આવી પડી.

ફ્લૅટની બહાર પોલીસમૅન ઊભા હતા. યુવાને ફ્લૅટનો દરવાજો ખોલવાને બદલે બેડરૂમ ભણી દોટ મૂકી. તે યુવાન દાઉદ ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર હતો અને તેના ફ્લૅટની બહાર મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પ્રસન્ન મોરે તેમની ટીમ સાથે ઊભા હતા. દરવાજો ખૂલ્યો નહીં એટલે મોરેએ દરવાજા પર હાથ પછાડ્યો. છતાં દરવાજો ખૂલ્યો નહીં એટલે સબ-ઇન્સ્પેક્ટર મોરેએ વાયરલેસથી સંદેશો પાઠવીને વધુ સંખ્યામાં પોલીસને બોલાવી લીધા.

સિનિયર ઑફિસર સાથે બીજી પોલીસટીમ આવી પહોંચી. એ પછી ફ્લૅટનો દરવાજો તોડી પાડવાનો નિર્ણય લેવાયો. પોલીસ કર્મચારીઓએ ફ્લૅટનો દરવાજો તોડવાની શરૂઆત કરી. રાતના ત્રણ વાગ્યે આ ધમાલથી ‘ગાર્ડન વ્યુ’ અપાર્ટમેન્ટના રહેવાસીઓ ગભરાઈ ગયા, પરંતુ પોલીસે તેમને પોતાના ફ્લૅટમાં પુરાઈ જવાનો આદેશ આપ્યો. પોલીસ કર્મચારીઓએ 701 નંબરના ફ્લૅટનો દરવાજો તોડ્યો એ સાથે જ બેડરૂમમાંથી ગોળી છૂટવાનો અવાજ આવ્યો.

ગોળીબારના અવાજથી પોલીસટીમ સાબદી થઈ ગઈ. થોડી સેકન્ડ માટે પોલીસ કર્મચારીઓએ શસ્ત્રો સંભાળીને પોઝિશન લઈ લીધી. જોકે એ પછી ફ્લૅટમાંથી કોઈ પ્રકારનો અવાજ ન આવ્યો એટલે પોલીસ અધિકારીઓ સાવચેતીપૂર્વક ફ્લૅટમાં પ્રવેશ્યા. ફ્લૅટના દીવાનખંડમાં અંધારું હતું. હાથમાં ટૉર્ચ અને રિવૉલ્વર સાથે પોલીસ અધિકારીઓ આગળ વધ્યા. બે બેડરૂમના ફ્લૅટમાં એક ફ્લૅટનો દરવાજો

ખુલ્લો હતો. એ બેડરૂમમાં કોઈ નહોતું. કિચન પણ ખાલી હતું. ફ્લૅટના બીજા બેડરૂમનો દરવાજો બંધ હતો.

પોલીસે એ દરવાજો ખખડાવ્યો, પરંતુ દરવાજો ખૂલ્યો નહીં. છેવટે પોલીસે દરવાજો તોડી નાખ્યો. એ બેડરૂમમાં પણ અંધારું હતું. સાવચેતીપૂર્વક પોલીસ અધિકારીઓએ ટૉર્ચનો પ્રકાશ ફેંક્યો. પલંગ પર એક યુવાન પડ્યો હતો. તે યુવાનના એક હાથમાં રિવૉલ્વર હતી અને બીજા હાથમાં કૉર્ડલેસ ફોન હતો. યુવાનનું લમણું વીંધાયેલું હતું. પોલીસ અધિકારીઓ તે યુવાનને ઓળખી ગયા. તે દાઉદ ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર દત્તાત્રેય કુલકર્ણી હતો. 30 વર્ષના કુલકર્ણીએ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ જવાને બદલે જીવન ટૂંકાવવાનું પસંદ કર્યું હતું. પોલીસટીમે બેડરૂમની ઇલેક્ટ્રિક સ્વિચ ઑન કરીને તલાશી લીધી તો અનેક શસ્ત્રો મળી આવ્યાં. પોલીસને એ ફ્લૅટમાંથી ડઝનબંધ પિસ્તોલ, રિવૉલ્વર્સ, એકે ફોર્ટી સેવન ગન, કાર્બાઇન ગન અને હજારો કારતૂસ મળી આવ્યાં.

શસ્ત્રોનો એ જથ્થો દાઉદ ગૅન્ગનો હતો. દાઉદના વિશ્વાસુ સાથીદાર સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યાએ તેના જમણા હાથ સમા દત્તાત્રેય કુલકર્ણીને એ શસ્ત્રો સાચવવાનું કામ સોંપ્યું હતું, પરંતુ દત્તાત્રેય કુલકર્ણી અનાયાસ જ મુંબઈ પોલીસની ઝપટમાં આવી ગયો હતો. વાસ્તવમાં મુંબઈ પોલીસની ટીમ મુઝાનીલ ફખરુદ્દીન નામના એક સ્મગલરને પકડવા માટે લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સના ‘ગાર્ડન વ્યુ’ અપાર્ટમેન્ટના 701 નંબરના ફ્લૅટમાં પહોંચી, પરંતુ પોલીસટીમ તેને પકડવા માટે ગઈ એની થોડી વાર પહેલાં જ તે ત્યાંથી રવાના થઈ ગયો હતો.

મુઝાનીલ ફખરુદ્દીન પોલીસના હાથમાંથી છટકી ગયો, પણ પોલીસને દાઉદ ગૅન્ગનાં શસ્ત્રોનો મોટો જથ્થો મળી ગયો. એ સિવાય સાવત્યાનું ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ અને દાઉદ ગૅન્ગની બીજી કેટલીક મહત્ત્વની કડીઓ પણ પોલીસને હાથ લાગી.

દાઉદ ગૅન્ગનો શૂટર દતાત્રેય કુલકર્ણી કમોતે મર્યો હતો અને દાઉદનાં ઢગલાબંધ શસ્ત્રો ઝડપાઈ ગયાં એના અઠવાડિયા પછી ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે દાઉદ ગૅન્ગને વધુ એક ફટકો માર્યો. ગવળીના શૂટર્સે 7 ડિસેમ્બર, 1990ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના બે શૂટર અબદુલ્લા ઉસ્માન અને આમિર લંબુને નાગપાડા વિસ્તારમાં ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યા. એ પછી થોડા દિવસમાં ચેમ્બુર વિસ્તારમાં ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે દાઉદ ગૅન્ગના બે ફાઇનૅન્સરને મારી નાખ્યા. એટલું ઓછું હોય એમ ગવળીના શૂટર્સે દાઉદની નજીક ગણાતા નરેન્દ્ર આરોંદેકરનું ખૂન કરી નાખ્યું. મુંબઈના પરેલ વિસ્તારમાં તેને અત્યંત ઘાતકી રીતે મારી નખાયો. તેનો આખો ચહેરો વીંધાઈ ગયો એટલી ગોળીઓ તેના ચહેરા પર મારવામાં આવી હતી.

આરોંદેકરની હત્યાથી દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ ભટકી ગયા. લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સમાંથી શસ્ત્રો ઝડપાઈ

ગયાં એ પછી દાઉદે પોતાના શૂટર્સને થોડો સમય શાંતિ જાળવવાનો આદેશ આપ્યો હતો; પરંતુ આરોંદેકરની હત્યાથી ઉશ્કેરાઈને દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ સુનીલ સાવંત, દિલીપ બુવા, અનિલ પરબ, ગણેશ સિંહ ઉર્ફે ડૅની, શરદ શેટ્ટી અને સાધુ શેટ્ટીએ તાકીદની બેઠક યોજી અને દાઉદની ઉપરવટ જઈને તેમણે એક ખતરનાક નિર્ણય લીધો.

તારીખ : 27 ડિસેમ્બર, 1990
સમય : સવારના 8.00 કલાક
સ્થળ : દગડી ચાલ, ભાયખલા

દગડી ચાલની બહાર લૉન્ડ્રી ચલાવતા અકીલ અન્સારીએ દુકાનનું શટર ખોલ્યું. અન્સારી દુકાનમાં પ્રવેશ્યો એ સાથે તેની દુકાનમાં એક ગોળી ધસી આવી. અકીલ અન્સારી ડઘાઈ ગયો. દોડીને તે એક ટેબલ નીચે ભરાઈ ગયો. અચાનક અનેક ગોળીઓ એકસાથે છૂટવાનો અવાજ આવવા માંડ્યો. અન્સારીની દુકાનમાં વધુ કેટલીક ગોળીઓ ઘૂસી ગઈ. ગભરાઈ ગયેલો અન્સારી બેભાન થઈ ગયો.

અન્સારીની બાજુમાં જ ચણા-મમરાની દુકાન ધરાવતો શિવપુત્રન્ ગુપ્તા પણ દુકાન ખોલીને હજી કામે વળગી રહ્યો હતો ત્યાં તેની દુકાનના પાટિયામાં એક ગોળી ઘૂસી ગઈ. ડઘાઈ ગયેલા શિવપુત્રન્ ગુપ્તાએ છલાંગ લગાવીને દુકાનનું શટર પાડી દીધું. દગડી ચાલની બહાર બીજા દુકાનદારો દુકાનો બંધ કરીને અંદર પુરાઈ ગયા હતા.

દગડી ચાલની બહાર બ્લુ અને લાલ કલરની બે મારુતિકારમાં અને એમએમકે-7606 નંબરના ટેમ્પોમાં પંદરેક શૂટર્સ ધસી આવ્યા હતા. એ સાવત્યા આણિ મંડળી હતી. દાઉદની જાણ બહાર દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે દગડી ચાલ પર આક્રમણ કરી દીધું હતું. દગડી ચાલ પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કરવાની સાથે તેઓ હિન્દી ભાષામાં બેફામ ગાળો પણ બોલી રહ્યા હતા.

દગડી ચાલ પર સતત દસ મિનિટ સુધી ગોળીબાર અને ગાળોનો મારો ચાલુ રહ્યો. દગડી ચાલના અને આજુબાજુના વિસ્તારના રહેવાસીઓ અને દુકાનદારોમાં આતંક ફેલાઈ ગયો હતો. દસ મિનિટ પછી દાઉદના શૂટર્સ બે મારુતિકાર અને ટેમ્પોમાં રવાના થઈ ગયા. દરમિયાન કોઈએ પોલીસને જાણ કરી દીધી હતી એટલે પોલીસ દગડી ચાલમાં ધસી આવી. પોલીસને દગડી ચાલની આજુબાજુમાંથી કારતૂસનાં 220 ખોખાં મળી આવ્યાં. જુદા જુદા પ્રકારનાં શસ્ત્રોમાંથી એ કારતૂસ છોડવામાં આવી હતી. જોકે દાઉદના શૂટર્સના ગોળીબારમાં કોઈ માણસ મર્યો નહોતો.

દગડી ચાલ પર દાઉદ ગૅન્ગના હુમલા પછી તપાસ માટે આવેલા પોલીસ અધિકારીઓને દગડી

ચાલના રહેવાસીઓએ મણમણની ચોપડાવી. દગડી ચાલના રહેવાસીઓએ પોલીસ અધિકારીઓને દાઉદના દલાલ ગણાવ્યા અને તેમની વિરુદ્ધ સૂત્રોચ્ચાર કર્યો. મુંબઈના મેયર છગન ભુજબળ દગડી ચાલમાં પહોંચી ગયા અને તેમણે મધ્યસ્થી કરીને દગડી ચાલના રહેવાસીઓને શાંત પાડ્યા. દગડી ચાલના રહેવાસીઓની સલામતી માટે દગડી ચાલની બહાર 'સ્ટેટ રિઝર્વ પોલીસ' ખડકી દેવાઈ.

●—●—●—●

દગડી ચાલ પર દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે ગોળીબાર કર્યો એથી દગડી ચાલના રહેવાસીઓ ગભરાઈ ગયા હતા, પણ જેલમાં પુરાયેલા અરુણ ગવળીનું મગજ તપી ગયું હતું. તેણે જેલમાં બેઠા બેઠા દાઉદ ગૅન્ગ પર વળતો ઘા કરવાની તૈયારી આદરી દીધી. જોકે ગવળી ગૅન્ગ દાઉદ ગૅન્ગને જવાબ વાળે એ પહેલાં ફરી એક વાર 2 જાન્યુઆરી, 1991ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ લાલ વીંટાચી ચાલ તરફ ધસી ગયા. ત્યાં પણ તેમણે દગડી ચાલની જેમ જ બેફામ ગોળીબાર કર્યો અને પછી તેઓ રફુચક્કર થઈ ગયા.

ગવળી ગૅન્ગ દાઉદ ગૅન્ગને ફટકો મારવાનો મોકો શોધતી હતી. 25 માર્ચ, 1991ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે ભાયખલા વિસ્તારમાં સતીશ રાજેના ભાણેજ સુનીલ વાલવેને અને 31 મે, 1991ના દિવસે બાંદરા રેક્લેમેશન વિસ્તારમાં દાઉદના સાથીદાર અને ડ્રગ-સ્મગલર સૈયદ રજ્જીને ઢાળી દીધા.

ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓને નિશાન બનાવી રહ્યા હતા ત્યારે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ શાંત બેઠા નહોતા. તેઓ ગવળી ગૅન્ગનાં મોટાં માથાંને ખતમ કરવાની યોજના ઘડી રહ્યા હતા. જોકે દાઉદના શૂટર્સ એ યોજના અમલમાં મૂકે એ પહેલાં દાઉદ ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર માયા ડોળસ મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો.

મહેન્દ્ર ડોળસ ઉર્ફે માયા ડોળસ સામે મુંબઈનાં જુદાં જુદાં પોલીસ-સ્ટેશનોમાં ડઝનબંધ કેસ નોંધાયા હતા. એમાં 12 કેસ તો હત્યાના હતા. માયા ડોળસ ખૂંખાર શૂટર હતો. તેના નામથી ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ પણ ગભરાતા હતા. એટલે તેની ધરપકડથી ગવળી ગૅન્ગમાં આનંદની લાગણી ફેલાઈ ગઈ. માયા ડોળસ ઠંડે કલેજે કોઈની પણ હત્યા કરી શકતો હતો અને હિંમતપૂર્વક લૂંટ કરીને દાઉદ ગૅન્ગને આર્થિક રીતે મજબૂત બનાવવામાં પણ તેણે મહત્ત્વનો ફાળો આપ્યો હતો એટલે તેની ધરપકડથી દાઉદ ગૅન્ગને ખાસ્સું નુકસાન પહોંચ્યું હતું.

મુંબઈ પોલીસે માયા ડોળસની ધરપકડ કરીને તેને ઔરંગાબાદની જેલમાં ધકેલી દીધો. દાઉદે માયા ડોળસને છોડાવવા માટે સામ, દામ, દંડ અને ભેદના તમામ ઉપાય અજમાવવા માંડ્યા.

●—●—●—●

તારીખ : 14 ઑગસ્ટ, 1991

સમય : બપોરના 3.30 કલાક
સ્થળ : ક્લેર રોડના ખૂણાનું એક ગૅરેજ, નાગપાડા, મુંબઈ

નાગપાડા વિસ્તારના એક ગૅરેજની પાછળના ભાગમાં ત્રણ પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ એક આરોપી સાથે દારૂ પી રહ્યા હતા. એ આરોપી માયા ડોળસ હતો. તેને એક હત્યાકેસમાં મુંબઈની માઝગાવ મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં હાજર કરવા માટે ઓરંગાબાદથી મુંબઈ લાવવામાં આવ્યો હતો. 13 ઑગસ્ટની રાતે ત્રણ પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ માયા ડોળસને લઈને ઔરંગાબાદથી નીકળ્યા હતા અને 14 ઑગસ્ટની સવારે મુંબઈ પહોંચ્યા હતા. માઝગાવ મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં માયા ડોળસને મૅજિસ્ટ્રેટ સામે રજૂ કર્યા બાદ બસ-સ્ટેશન જઈને ઔરંગાબાદની બસ પકડવાને બદલે પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલોએ તેની સાથે નાગપાડા વિસ્તારના એક ગૅરેજમાં ખાણીપીણીની મહેફિલ જમાવી હતી.

નાગપાડાના ગૅરેજમાં માયા ડોળસ અને પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલો દારૂ ઢીંચી રહ્યા હતા ત્યારે માયાની ભાભી રેશમા ડોળસ અને માયાના સાથીદારો ત્યાં ધસી આવ્યાં. તેમણે કૉન્સ્ટેબલોનાં શસ્ત્રો ખૂંચવી લીધાં. બે કૉન્સ્ટેબલો સંતોષ નિખાલજે અને કુબાજી મોરે તો ચૂં કે ચાં કર્યા વિના બેસી રહ્યા, પણ ત્રીજા વીર બહાદુરે પ્રતિકાર કર્યો એટલે માયા ઉશ્કેરાઈ ગયો. તેણે બિયરની બૉટલ પછાડીને તોડી નાખી અને કૉન્સ્ટેબલ વીર બહાદુરના પેટમાં ઝીંકી દીધી. એ પછી માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારો નાસી છૂટ્યા.

તારીખ : 14 ઑગસ્ટ, 1990
સમય : સાંજના 4.30 કલાક
સ્થળ : નાગપાડા પોલીસ-સ્ટેશન

‘સા’બ, માઝગાવ કોર્ટ સે નિકલ કે હમ ટૅક્સી મેં બસ-સ્ટેશન કી ઔર જા રહે થે. રાસ્તે મેં માયા કો પ્યાસ લગી. હમેં ભી પ્યાસ લગી થી. તો હમ એક જ્યુસ સેન્ટર કે પાસ રુકે. માયાને જ્યુસ સેન્ટર મેં પાની પિયા ઔર જિસ ગ્લાસ મેં ઉસને પાની પિયા થા વો ગ્લાસ તોડકે વીર બહાદુર કે પેટ મેં ઘૂસા દિયા ઔર ફિર વો વહાં સે ભાગ નિકલા.’ પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ કુવાજી મોરે અને સંતોષ નિખાલજે નાગપાડા પોલીસ-સ્ટેશનના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર દિનકર આકોલકરને કહી રહ્યા હતા. અનુભવી પોલીસ અધિકારી આકોલકર આખો મામલો સમજી ગયા. તેમણે તેમની આગવી સ્ટાઇલથી બંને કૉન્સ્ટેબલની ઊલટતપાસ કરી એટલે બંને કૉન્સ્ટેબલો ભાંગી પડ્યા અને તેમણે વટાણા વેરી દીધા કે હકીકતમાં માયા

ડોળસ કઈ રીતે નાસી છૂટ્યો હતો. આ દરમિયાન કૉન્સ્ટેબલ વીર બહાદુરને ગંભીર હાલતમાં કેઈએમ હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

માયા ડોળસ નાસી છૂટ્યો એટલે મુંબઈ પોલીસનું નાક કપાઈ ગયું હતું. માયાને પકડવા માટે મુંબઈ પોલીસે ઠેર-ઠેર નાકાબંધી કરી દીધી. પોલીસ દાઉદ ગૅન્ગના અડ્ડાઓ પણ ખૂંદી વળી, પરંતુ મુંબઈ પોલીસ માયાને શોધી શકી નહીં.

બીજી બાજુ પોલીસના કબજામાંથી છૂટી ગયેલા માયા ડોળસે બમણા ઝનૂનથી પોતાની ‘પ્રવૃત્તિ’ શરૂ કરી દીધી હતી. એમાંય 6 સપ્ટેમ્બર, 1991ના દિવસે તો તેણે આડો આંક વાળી દીધો. માયા ડોળસ તેના સાથીદારોને લઈને કાંજુરમાર્ગ વિસ્તારમાં ગયો. ગવળી ગૅન્ગના રવીન્દ્ર ફડકેને શૂટ કરવા માટે તેણે યોજના ઘડી કાઢી હતી અને ધોળા દિવસે તેણે એકે ફોર્ટી સેવન ગનનો ઉપયોગ કરીને આતંક મચાવી દીધો. માયા ડોળસે કરેલા હુમલામાં રવીન્દ્ર ફડકે તો માર્યો ગયો, સાથે બીજા પાંચ નવાણિયા માણસો પણ કુટાઈ ગયા.

માયા ડોળસે ધોળા દિવસે કાંજુરમાર્ગ વિસ્તારમાં છ વ્યક્તિને લાશોમાં ફેરવી નાખી એટલે મુંબઈ પોલીસ ભડકી ગઈ. પોતાની આબરૂ બચાવવા મુંબઈ પોલીસ પૂરી તાકાતથી માયા ડોળસની પાછળ પડી ગઈ. એને કારણે દાઉદના બીજા ‘ધંધાઓ’ને પણ ફટકો પડ્યો. માયા ડોળસને કારણે દાઉદ ગૅન્ગ પર આફતો બટૅલિયનમાં આવી પડી. દુબઈમાં બેઠેલા દાઉદનું દિમાગ ચકરાવે ચડી ગયું એટલું જબરદસ્ત દબાણ મુંબઈ પોલીસ તરફથી તેની ગૅન્ગ પર આવી ગયું હતું. મુંબઈના ઘણા પોલીસ અધિકારીઓ દાઉદના પે-રોલ પર હતા, પરંતુ માયા ડોળસને કારણે કોઈ પણ અધિકારી દાઉદની મદદ કરી શકે એવી સ્થિતિમાં હતો નહીં. માયા ડોળસ મુંબઈમાં જ હતો અને તે મુંબઈની બહાર નીકળી શકે એવી કોઈ શક્યતા નહોતી. માયા ડોળસ દાઉદ માટે બહુ અગત્યનો માણસ હતો, પણ તે આખી દાઉદ ગૅન્ગ માટે આફતનું પડીકું બની ગયો હતો. આ સ્થિતિમાં દાઉદના દિમાગમાં એક ખતરનાક વિચાર ઝબકી ગયો.

જોકે દાઉદ એ ખતરનાક વિચાર અમલમાં મૂકી શકે એ પહેલાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ સામે એક નવો જ મોરચો ખૂલી ગયો જેની દાઉદને કલ્પના પણ નહોતી.

□

'ઉસ કો કોડવર્ડ બોલને કા હૈ...'

કસ્ટમ્સ ડિપાર્ટમેન્ટની બે મોટરબોટ સત્પથીના દરિયા કિનારાથી થોડે દૂર દાઉદની 'અલ નાદિયા' મોટરબોટનો પીછો કરી રહી હતી!

* * *

દાઉદે ઉલ્હાસનગરના એક બિલ્ડરની મદદથી યરવડા જેલમાં પુરાયેલા અરુણ ગવળીને ખતમ કરવાની યોજના ઘડી કાઢી

તારીખ : 16 સપ્ટેમ્બર, 1991

સ્થળ : ઍડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર સોમનાથ થાપાની ઑફિસ

ઍડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર સોમનાથ થાપા તેમના જુનિયર અધિકારીઓ સાથે કોઈ મહત્ત્વનું 'ઑપરેશન' પાર પાડવા માટે યોજના ઘડી રહ્યા છે. વાતાવરણમાં થોડી ઉત્તેજના જોવા મળે છે. બેઠક ખાસ્સી લાંબી ચાલે છે અને છેવટે બેઠક બરખાસ્ત થાય છે ત્યારે સોમનાથ થાપા કસ્ટમ્સ અધિકારીઓને આ વાત અત્યંત ગુપ્ત રાખવાની તાકીદ કરે છે.

તારીખ : 17 સપ્ટેમ્બર, 1991

સ્થળ : મહારાષ્ટ્રમાં સત્પથીના દરિયાકિનારાથી થોડે

દૂર અરબી સમુદ્રની જળસપાટી

સત્પથીના દરિયાકિનારાથી થોડા નૉટિકલ (દરિયાઈ) માઇલ દૂર 'આલ નાદિયા' નામની અત્યાધુનિક મોટરબોટ ઝડપથી પાણીનો પંથ કાપી રહી હતી. એની પાછળ કસ્ટમ્સના મરીન ઍન્ડ પ્રિવેન્શન વિંગના અધિકારીઓ બે મોટરબોટમાં ધસી રહ્યા હતા. થોડી વારમાં કસ્ટમ્સ અધિકારીઓએ 'આલ નાદિયા' બોટને આંતરી લીધી.

'આલ નાદિયા'ને આંતરી લઈને કસ્ટમ્સ અધિકારીઓએ એની તલાશી લીધી. 'આલ નાદિયા'માં સાડાઆઠ કરોડ રૂપિયાની કિંમતની 12 ટન ચાંદી હતી. એ મોટરબોટમાં આ ચાંદી લઈને જઈ રહેલા માઇકલ કાણિયાની કસ્ટમ્સ અધિકારીઓએ ધરપકડ કરી. માઇકલ કાણિયા દાઉદ ગૅન્ગનો માણસ હતો. તેણે વટાણા વેરી દીધા કે આ ચાંદી દાઉદ ઇબ્રાહીમની છે અને એને દુબઈથી લઈ જઈને વસઈમાં ભાઈ ઠાકુર સુધી પહોંચાડવાની જવાબદારી મને સોંપાઈ હતી.

માઇકલ કાણિયાના નિવેદનના આધારે 17 સપ્ટેમ્બર, 1991ના દિવસે કસ્ટમ્સ અધિકારીઓએ દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને ભાઈ ઠાકુર સામે દાણચોરીનો કેસ નોંધ્યો.

આ સમાચાર દાઉદને મળ્યા ત્યારે તે અપસેટ થઈ ગયો. ધૂંધવાઈ ઊઠેલા દાઉદે મુંબઈમાં ટાઇગર મેમણને ફોન જોડીને આ કેસ રફેદફે કરવા માટે સામ, દામ, દંડ કે પછી ભેદમાંથી કંઈ પણ અજમાવવાની સૂચના આપી. જોકે દાઉદના ગ્રહો ખરાબ હતા. તેને હજી વધુ ફટકા પડવાના હતા. એક બાજુ તે કસ્ટમ્સ ડિપાર્ટમેન્ટની આંખે ચડી ગયો હતો તો બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસની ભીંસ તેના પર વધી રહી હતી. માયા ડોળસ પોલીસના કબજામાંથી નાસી છૂટ્યો એને કારણે મુંબઈ પોલીસની આબરૂ ગઈ એ પછી માયા ડોળસને પાછો મેળવવા માટે પોલીસ આદું ખાઈને દાઉદ ગૅન્ગની પાછળ પડી ગઈ હતી.

આ સ્થિતિમાં દાઉદના દિમાગમાં એક ખતરનાક વિચાર ઝબકી ગયો હતો. એ વિચારનું મનોમન વિશ્લેષણ કરીને તેણે એક નિર્ણય લઈ લીધો. દાઉદે નૂરા સાથે વાત કરી અને એ નિર્ણય અમલમાં મૂક્યો.

આ દરમિયાન માયા ડોળસ મુંબઈ પોલીસથી બચવા માટે ભાગતો ફરતો હતો. નૂરાએ માયાને સંદેશો મોકલ્યો કે લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સની 'સ્વાતિ' સોસાયટીમાં એક ફ્લૅટની વ્યવસ્થા મેં કરી રાખી છે. માયા તેના સાથીદારોને લઈને 'સ્વાતિ' સોસાયટીના એ ફ્લૅટમાં પહોંચી ગયો. એ ફ્લૅટ ઉલ્હાસનગરના એક બિલ્ડરનો હતો. એ બિલ્ડરને પપ્પુ કાલાણી સાથે દુશ્મની હતી. તે બિલ્ડર પપ્પુ કાલાણીને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડવા માગતો હતો, પણ દાઉદના ડરથી તે કાલાણીનો કાંટો કઢાવી શકતો નહોતો.

છેવટે તે બિલ્ડરે હિંમત કરીને દાઉદને ઑફર મોકલી હતી કે પપ્પુ કાલાણી સાથેનો હિસાબ સમજી લેવા દો તો હું યરવડા જેલમાં પુરાયેલા અરુણ ગવળીનું કામ પણ તમામ કરી આપું. દાઉદને એ ઑફર ગમી ગઈ હતી અને તેણે એ બિલ્ડરને ગ્રીન સિગ્નલ આપી દીધું અને ગવળીને ખતમ કરવાના 'ઑપરેશન'માં જેટલો પણ ખર્ચ થાય એટલા પૈસા પહોંચાડવાની ખાતરી પણ આપી દીધી.

તારીખ : 15 નવેમ્બર, 1991

સ્થળ : પુણેની યેરવડા જેલના એક અધિકારીનું ઘર અને ઉલ્હાસનગરના એક બિલ્ડરની ઑફિસ

'આપ અપને આદમી કો ભેજ દો, વહાં પૈસા મિલ જાએગા. મૈં આપકો એક કોડવર્ડ દે રહા હૂં. વહાં જાકે ઉસકો વો કોડવર્ડ બોલના હૈ.' અરુણ ગવળીને યેરવડા જેલમાં ખતમ કરવાનું બીડું ઝડપનારો બિલ્ડર યેરવડા જેલના એક અધિકારી સાથે વાત કરી રહ્યો હતો.

'આપકે આદમી કો કહાં ભેજના હૈ વો મૈં આપકો બતાતા હૂં : 'સ્વાતિ' અપાર્ટમેન્ટ, 'એ' વિંગ, યુનિટ ફાઇવ, લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સ, સ્વામી સમર્થનગર, અંધેરી-વેસ્ટ. વહાં કા ફોન-નંબર હૈ : સિક્સ ટુ સિક્સ ટ્રિપલ સિક્સ ઝીરો.'

ઉલ્હાસનગરના બિલ્ડરે યેરવડા જેલના અધિકારી સાથે વાત કરીને 'સ્વાતિ' અપાર્ટમેન્ટનો ફોન-નંબર લગાવ્યો. તેણે માયા ડોળસને કહ્યું કે યેરવડા જેલમાંથી એક માણસ આવશે. તેને રૂપિયા બે લાખ આપવાના છે.

તારીખ : 16 નવેમ્બર, 1991

સ્થળ : 'સ્વાતિ' અપાર્ટમેન્ટ, લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સ

યેરવડા જેલમાં ફરજ બજાવતો પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ સંભાજી સાબળે 'સ્વાતિ' અપાર્ટમેન્ટના કમ્પાઉન્ડમાં પ્રવેશ્યો. 'એ' વિંગમાં ઉલ્હાસનગરના બિલ્ડરના ફ્લૅટમાં પ્રવેશીને તેણે ડોરબેલ વગાડી. માયા ડોળસના એક સાથીદારે ફ્લૅટનો દરવાજો થોડો ખોલીને તેની પૂછપરછ કરી. સંબાજી સાબળેએ કોડવર્ડ કહ્યો એટલે તેને અંદર પ્રવેશ મળી ગયો. પુણેથી મુંબઈ આવેલા કૉન્સ્ટેબલને માયા ડોળસે સવાર સુધી રોકાવા કહ્યું. માયાએ ઉલ્હાસનગરના બિલ્ડર સાથે સંભાજીને ફોન પર વાત કરાવી દીધી.

રાતે સાથે જમીને માયા ડોળસ સંભાજી સાબળે સાથે ગપ્પાં મારવા માંડ્યો. યેરવડા જેલમાંથી મુંબઈ

આવેલો કૉન્સ્ટેબલ સંભાજી સાબળે માયા ડોળસ આણિ મંડળી સાથે ગપ્પાં મારી રહ્યો હતો ત્યારે મુંબઈ પોલીસની સશસ્ત્ર ટીમે 'સ્વાતિ' સોસાયટીને ઘેરી લીધી હતી. મુંબઈના ઍડિશનલ કમિશનર ઑફ પોલીસ આફતાબ અહમદ ખાનને માહિતી મળી હતી કે માયા ડોળસ તેના સાથીદારો સાથે 'સ્વાતિ' સોસાયટીમાં છુપાયો છે. એક ખબરી દ્વારા પોલીસ સુધી આ માહિતી પહોંચી હતી. 16 નવેમ્બર, 1991ના દિવસે ઍડિશનલ કમિશનર એ. એ. ખાન સુધી આ માહિતી પહોંચી એ સાથે તેમણે પોલીસ કર્મચારીઓને સાદા વેશમાં 'સ્વાતિ' સોસાયટીની આજુબાજુમાં ગોઠવી દીધા. માયા ડોળસ જેવા ખૂંખાર શાર્પશૂટરને ધોળા દિવસે પકડી પાડવાનું જોખમ ઉઠાવવામાં ડહાપણ નહીં, કારણ કે એમાં ઘણા નિર્દોષ માણસના જીવ જશે એવું માનીને તેમણે 'સ્વાતિ' સોસાયટીમાં રાતે ત્રાટકવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. એ દરમિયાન માયા અને તેના સાથીદારો પર દેખરેખ રાખવા માટે તેમણે પોલીસમૅનને સાદા વેશમાં ગોઠવી દીધા હતા.

મધરાતે મુંબઈ પોલીસની ટીમ માયા ડોળસના ફ્લૅટ સુધી પહોંચી ગઈ. પોલીસ અધિકારીઓએ માયાને અને તેના સાથીદારોને શરણે આવી જવા માટે ચેતવણી આપી. માયા સડક થઈ ગયો. આ જગ્યા સુધી પોલીસ કઈ રીતે પહોંચી એ સવાલ તેના દિમાગમાં હથોડાની જેમ અફળાયો, પરંતુ એ ક્ષણે કંઈ પણ વિચારવાનો અવકાશ નહોતો. તેણે સાથીદારોને શસ્ત્રો ઉઠાવવાનો ઇશારો કર્યો. પુણેથી આવેલા કૉન્સ્ટેબલ સંભાજી સાબળેની હાલત સૌથી વધુ કફોડી થઈ હતી.

ફરી એક વાર પોલીસે માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારોને શરણે આવી જવા માટે ચેતવણી આપી. પછીની થોડી ક્ષણોમાં માયા અને તેના સાથીદારો અને પોલીસટીમ વચ્ચે ભયંકર ગોળીબાર શરૂ થઈ ગયો. મધરાતે 'સ્વાતિ' સોસાયટીમાં પોલીસ કર્મચારીઓ અને અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ વચ્ચેના ઘમસાણને અંતે સાત લાશો પડી ગઈ. માયા ડોળસ, દિલીપ બુવા, રાજુ નાડકર્ણી, ગોપાલ પૂજારી, અનિલ પવાર અને અનિલ ખૂબચંદાની તથા યેરવડા જેલમાંથી માયા પાસે બે લાખ રૂપિયા લેવા આવેલા સંબાજી સાબળેની જીવનલીલા સંકેલાઈ ગઈ હતી.

માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારો પોલીસ સાથે એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા ગયા એ જ દિવસે મુંબઈ પોલીસની એક ટીમે અમર નાઈકના ઘરમાં દરોડા પાડીને ઘણી વાંધાજનક વસ્તુઓ જપ્ત કરી. અમર નાઈક તો પોલીસના હાથમાં આવ્યો નહીં, પણ અશ્વિન નાઈકને પોલીસે ઝડપી લીધો. અમર નાઈકે પોલીસથી બચવા માટે પ્લાસ્ટિક સર્જરી કરાવીને પોતાનો ચહેરો બદલાવી નાખ્યો હતો. એમ છતાં પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ જવાના ડરથી તે મુંબઈ છોડીને બૅન્ગકૉક જતો રહ્યો.

તારીખ : 17 નવેમ્બર, 1991

સ્થળ : ‘વાઇટ હાઉસ’ (દાઉદ ઇબ્રાહીમનું નિવાસસ્થાન), જુમૈરાહ, દુબઈ

દાઉદ ઇબ્રાહીમને સમાચાર મળ્યા કે માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારો સહિત સાત જણ પોલીસ સાથે એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા ગયા છે. દાઉદના ચહેરા પર આછું સ્મિત ફરકી ગયું. માયા ડોળસ નાસી છૂટ્યો એ પછી મુંબઈ પોલીસે દાઉદના નાકે દમ લાવી દીધો હતો, પણ હવે માયા ખતમ થઈ ગયો હતો અને હાથીની જેમ તે જીવતો લાખનો અને મરેલો સવા લાખનો પુરવાર થવાનો હતો.

●—●—●—●

લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સમાં માયા ડોળસ સહિત સાત વ્યક્તિના એન્કાઉન્ટરમાં મોતને કારણે મુંબઈમાં હોબાળો મચી ગયો. મુંબઈ પોલીસ સામે આક્ષેપ થયો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઇશારે જ મુંબઈ પોલીસે માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારોને ઠેકાણે પાડી દીધા છે. એ એન્કાઉન્ટરને કારણે એટલો વિવાદ સર્જાયો કે એ. એ. ખાનની ટીમે કરેલા એન્કાઉન્ટરની તપાસ એન્ટિકરપ્શન બ્યુરોને સોંપાઈ.

એન્કાઉન્ટરમાં માયા ડોળસ અને તેના સાથીદારોનાં મોતને કારણે સર્જાયેલા વિવાદથી મુંબઈ પોલીસ થોડી ઠંડી પડી ગઈ. એનો લાભ લઈને દાઉદના શૂટર્સ ફરી વાર સક્રિય બની ગયા. બીજી બાજુ માયા ડોળસના કમોતથી ગવળી ગૅન્ગમાં નવો ઉત્સાહ ફૂંકાયો અને ગવળીના શૂટર્સ પણ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે હિસાબ પતાવવા મેદાને પડ્યા. તેમણે માયા ડોળસની સ્ટાઇલથી જ દાઉદ ગૅન્ગને ફટકો મારવા માટે એક યોજના ઘડી કાઢી.

●—●—●—●

તારીખ : 11 ડિસેમ્બર, 1991
સમય : સવારના 8.15 કલાક
સ્થળ : કિલ્લેદાર સ્ટ્રીટ, દક્ષિણ મુંબઈ

ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે કિલ્લેદાર સ્ટ્રીટમાં દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ પર હુમલો કરી દીધો. દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે પણ વળતો જવાબ આપ્યો, પરંતુ ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ પૂરી તૈયારી કરીને આવ્યા હતા અને દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ ઊંઘતા જ ઝડપાયા હતા એટલે દાઉદ ગૅન્ગના બે શૂટર્સ માર્યા ગયા અને ત્રણ શૂટર્સ ઘવાયા. ગવળી ગૅન્ગના બે શૂટર્સને પણ ઈજા પહોંચી.

આ હુમલાનો બદલો લેવા માટે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે અઠવાડિયા પછી એટલે કે 18 ડિસેમ્બર, 1991ના દિવસે ગવળીના સાથીદાર નામદેવ સાતપુતેને ગોળીએ દીધો. નામદેવ સાતપુતેની હત્યાથી

ઉશ્કેરાઈ ગયેલા ગવળીએ દાઉદના બનેવી ઇબ્રાહીમ ઇસ્માઇલ પારકરને મારી નાખવાની યોજના ઘડી કાઢી.

આ દરમિયાન ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે છૂટાંછવાયાં છમકલાં તો ચાલુ જ હતાં. ઑક્ટોબર 1988થી ઑક્ટોબર 1991 દરમિયાન ત્રણ વર્ષમાં ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ ગૅન્ગ કુલ 39 વાર બાખડી પડી હતી. એમાં કુલ 53 વ્યક્તિ કમોતે મરી હતી અને 41 વ્યક્તિને ઈજા પહોંચી હતી. આ દરમિયાન પોલીસે બંને ગૅન્ગના 128 ગુંડાઓની ધરપકડ કરી હતી. ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે આ ત્રણ વર્ષમાં 19 વાર દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ પર હુમલો કર્યો હતો. આ હુમલાઓમાં 26 માણસો માર્યા ગયા હતા અને 19 જખમી થયા હતા. આ ગૅન્ગવૉરમાં 3 માણસ નવાણિયા કુટાઈ ગયા હતા અને 9 નિર્દોષ માણસને ઈજા પહોંચી હતી. આ 19 ઘટનાઓમાં પોલીસે ગવળી ગૅન્ગના 77 ગુંડાઓની ધરપકડ કરી હતી.

ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગના 19 હુમલાઓની સામે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે 20 હુમલા કર્યા હતા, જેમાં 26 જણ માર્યા ગયા હતા અને 22 જણ ઘવાયા હતા. એ હુમલાઓમાં 6 નિર્દોષ માણસો માર્યા ગયા હતા અને 13 નિર્દોષ વ્યક્તિને ઈજા પહોંચી હતી. આ હુમલાઓના સંદર્ભમાં પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગના પંચાવન ગુંડાઓની ધરપકડ કરી હતી.

ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચેની વૉર વકરી રહી હતી ત્યારે દાઉદ સામે મુંબઈના ભાંડુપ વિસ્તારમાં નવો મોરચો ખૂલી ગયો હતો. ભાંડુપમાં શિવસેનાનો નગરસેવક ખીમબહાદુર થાપા દાઉદનો ખાસ માણસ હતો, પરંતુ ખીમબહાદુર થાપા છેલ્લા થોડા સમયથી દાઉદને ગાંઠતો નહોતો. છેવટે દાઉદે થાપાના નામનું ડેથ વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું અને 29 એપ્રિલ, 1992ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર વિલાસ માનેએ ખીમબહાદુર થાપાને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો.

ખીમબહાદુર થાપાના મોતથી દાઉદે નિરાંતનો શ્વાસ લીધો. આ દરમિયાન ગવળી ગૅન્ગ એવી તૈયારી કરી રહી હતી જેનાથી દાઉદ હચમચી ઊઠવાનો હતો.

□

'મારો સાલોં કો !'

શાર્પ શૂટર્સે દાઉદના બનેવી ઇબ્રાહીમ પારકરને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો

* * *

ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સની બેવકૂફીને કારણે તેઓ ટોળાનું નિશાન બની ગયા અને તેમને એટલો માર પડ્યો કે પોલીસે તેમને હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવા પડ્યા!

અરુણ ગવળી ગૅન્ગ દાઉદ ગૅન્ગને જબરદસ્ત ફટકો મારવાની તૈયારી કરી રહી હતી, જ્યારે બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસ અમર નાઈકની પાછળ પડી હતી. 16 નવેમ્બર, 1991ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે અશ્વિન નાઈકની ધરપકડ કરી એ પછી અમર નાઈક પોલીસથી બચવા બૅન્ગકૉક નાસી છૂટ્યો હતો. જોકે પોલીસ શાંત બેસી રહી નહોતી. પોલીસે 17 ડિસેમ્બર, 1991ના દિવસે અમર નાઈકના એન. એમ. જોશી માર્ગના ઘરમાં રેઇડ પાડી. પોલીસે અમર નાઈકના ઘરમાંથી અનેક બનાવટી પાસપોર્ટ અને દુકાનો અને ફ્લૅટના દસ્તાવેજો, વિદેશી શરાબની બૉટલો અને લાખો રૂપિયાની જ્વેલરી જપ્ત કરી. એ રેઇડ દરમિયાન અમર નાઈકની પત્ની અંજલિનો નકલી પાસપોર્ટ પણ પોલીસને મળી આવ્યો. નકલી પાસપોર્ટ રાખવાના આરોપ હેઠળ પોલીસે અંજલિ નાઈકની ધરપકડ કરી.

અશ્વિન નાઈકની અને અંજલિ નાઈકની ધરપકડથી અને અમર નાઈકના વિદેશ ભાગી જવાથી નાઈક ગૅન્ગ થોડી ઢીલી પડી ગઈ. એટલે અરુણ ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે સીધી લડાઈ શરૂ થઈ ગઈ. નહીંતર અરુણ ગવળી ગૅન્ગ અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે સીધી લડાઈ તથા દાઉદ અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે પણ છમકલાં થતાં રહેતાં હતાં. આ દરમિયાન અરુણ ગવળી પણ જેલમાં હતો, પરંતુ સદા પાવલે ઉર્ફે સદામામા અને ગણેશ ભોસલે ઉર્ફે વકીલ દાઉદ ગૅન્ગને બરાબર ટક્કર આપી રહ્યા હતા.

જોકે ડિસેમ્બર 1991થી જુલાઈ 1992 દરમિયાન મુંબઈમાં કોઈ બહુ મોટી ઘટના બની નહીં, પણ 26 જુલાઈ, 1992ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર શૈલેષ હલદનકર, બિપિન શેરે અને નંદુ પાલવે નાગપાડા વિસ્તારની રેસ્ટોરાંમાં ધસી જઈને દાઉદ ઇબ્રાહીમના બનેવી ઇબ્રાહીમ ઇસ્માઇલ પારકરને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો એ પછી ફરી એક વાર મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર તેજ બની ગઈ.

સગા બનેવીની હત્યાથી દાઉદ ધૂંધવાઈ ગયો. તેણે તેના ભાઈ નૂરાને મુંબઈ મોકલીને બનેવીની હત્યાનો બદલો લેવાની યોજના ઘડી કાઢી. નૂરાએ મુંબઈ પહોંચીને દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સની એક તાકીદની બેઠક યોજીને તેમને ઇબ્રાહીમ પારકરના હત્યારાઓની પાછળ છૂટા મૂકી દીધા, પણ એક મહિનાની દોડધામ છતાં ગવળી ગૅન્ગના શૂટર શૈલેષ હલદનકર, બિપિન શેરે કે નંદુ પાલવ દાઉદના શૂટર્સના હાથમાં આવ્યા નહીં.

જોકે સપ્ટેમ્બર, 1992માં ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સની બેવકૂફીથી દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સનું કામ આસાન થઈ ગયું. 2 સપ્ટેમ્બર, 1992ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર બિપિન શેરે અને શૈલેષ હલદનકરે એક ટૅક્સી-ડ્રાઇવર સાથે ઝઘડો કર્યો. એક ટૅક્સી-ડ્રાઇવરે તેમને કોઈ જગ્યાએ લઈ જવાનો નનૈયો ભણ્યો એટલે ઉશ્કેરાઈને બિપિન શેરે અને શૈલેષ હલદનકર એ ટૅક્સી-ડ્રાઇવર પર તૂટી પડ્યા. તે બંને ટૅક્સી-ડ્રાઇવરને જે ક્રૂરતાથી ફટકારી રહ્યા હતા એ જોઈને ટોળું જમા થઈ ગયું. કેટલાક માણસોએ તેમને અટકાવવાની કોશિશ કરી એટલે શેરે અને હલદનકર તેમની સાથે બાખડી પડ્યા. શેરે અને હલદનકરની દાદાગીરીથી ટોળું ઉશ્કેરાઈ ગયું અને ટોળાએ તે બંનેની બરાબર ધુલાઈ કરી નાખી અને પછી તેમને પોલીસના હવાલે કરી દીધા.

મુંબઈ પોલીસને તો અનાયાસ બે ગુનેગારો મળી ગયા. ઇબ્રાહીમ પારકર હત્યાકેસમાં મુંબઈ પોલીસ પણ તે બંનેને શોધી રહી હતી. ટોળાએ શેરે અને હલદનકરને એટલા માર્યા હતા કે પોલીસે તે બંનેને સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવા પડ્યા. શેરે અને હલદનકર સામે મુંબઈ પોલીસના ચોપડે બીજા પણ અનેક ગુના બોલતા હતા એટલે તેઓ હૉસ્પિટલમાંથી નાસી ન જાય કે ગવળી ગૅન્ગના બીજા ગુંડાઓ તેમને ભગાવી ન જાય એ માટે મુંબઈ પોલીસે એક સબ-ઇન્સ્પેક્ટર અને ચાર કૉન્સ્ટેબલને તેમના પર વૉચ રાખવા ગોઠવી દીધા. બિપિન શેરે અને શૈલેષ હલદનકરની ધરપકડ થયા પછી નૂરાએ પોતાના બનેવીની હત્યાનો બદલો લેવા માટે જડબેસલાક યોજના ઘડી કાઢી હતી.

તારીખ : 12 સપ્ટેમ્બર, 1992
સ્થળ : સર જે. જે. હૉસ્પિટલ, દક્ષિણ મુંબઈ

મધરાતે એક મારુતિકાર અને એક ઍમ્બૅસૅડર સર જે. જે. હૉસ્પિટલના કમ્પાઉન્ડમાં પ્રવેશી. બંને કારમાં ડ્રાઇવર બેસી રહ્યા અને છ શૂટર બહાર નીકળ્યા. તેમની પાસે ઑટોમૅટિક પિસ્તોલથી માંડીને સ્ટેનગન અને એકે ફોર્ટી સેવન જેવાં અત્યાધુનિક શસ્ત્રો હતાં. એ બધા દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ હતા. તેઓ સર જે. જે. હૉસ્પિટલના ત્રીજા માળે પહોંચ્યા ત્યાં સુધી તેમને કોઈ અવરોધ નડ્યો નહીં. ત્રીજા માળે અઢાર નંબરના વૉર્ડમાં બિપિન શેરે અને શૈલેષ હલદનકર હતા. એ વૉર્ડમાં જઈને તેમણે ગોળીબાર શરૂ કર્યો. પોલીસટીમના સભ્યો આ ઓચિંતા હુમલાથી ગભરાઈ ગયા. જોકે કે. બી. ઠાકુરે પોતાની સર્વિસ રિવૉલ્વરથી સામો ગોળીબાર કર્યો. તેમની રિવૉલ્વરમાંથી છૂટેલી એક ગોળી દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર શ્રીકાંત રાયને છાતીમાં વાગી, પરંતુ એ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સનાં અત્યાધુનિક શસ્ત્રોમાંથી છૂટેલી ગોળીએ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર કે. બી. ઠાકુરને ઘાયલ કરી દીધા અને બે પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ કંવલસિંઘ બન્ટુ અને ચિંતામણિ જાવસેની જિંદગી ટૂંકાવી દીધી. પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ વિજય નાંગરેને પણ ગોળીઓ વાગી હતી, પણ તે બચી ગયો. દાઉદના શૂટર્સે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ શૈલેષ હલદનકર અને બિપિન શેરેને નિશાન બનાવ્યા. હલદનકર તો ત્યાં ને ત્યાં મરી ગયો, પણ બિપિન શેરેને બે ગોળી વાગી હોવા છતાં તે બચી ગયો.

આ હુમલામાં સર જે. જે. હૉસ્પિટલના બે કર્મચારી યુસુફ દાદરકર અને શંકર કદમ તથા ચંદ્રકલા પાંડે નામની નર્સ અને ગણપત કદમ નામના એક દર્દીને પણ ગોળીઓ વાગી હતી. દાઉદના શૂટર્સે કુલ 33 ગોળી છોડી હતી. દાઉદ ગૅન્ગના હુમલાને કારણે જે. જે હૉસ્પિટલમાં અંધાધૂંધી ફેલાઈ ગઈ. એ અંધાધૂંધીનો લાભ ઉઠાવીને દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓએ પોતાના ઘવાયેલા સાથીદાર શ્રીકાંત રાયને ઊંચકીને કારમાં નાખ્યો અને ત્યાંથી નાસી છૂટ્યા.

સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં ત્રાટકીને દાઉદના શૂટર્સે ત્રણ લાશ પાડી દીધી અને છ વ્યક્તિને ઘાયલ કરી દીધી એ સમાચાર મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ શ્રીકાંત બાપટને મળ્યા ત્યારે તેમને આંચકો લાગ્યો. તેમણે મુંબઈમાં દાઉદના એકેએક અડ્ડા ખૂંદી વળવાનો આદેશ આપ્યો. મુંબઈ પોલીસે પછીના બાર કલાકમાં દાઉદ ગૅન્ગના ચાલીસથી વધુ અડ્ડા ધમરોળીને દાઉદના ડઝનબંધ ગુંડાઓને પકડી પાડ્યા. એમાં દાઉદના બનેવી ઇબ્રાહીમ પારકરના ભાઈ ઇકબાલ પારકર અને દાઉદના બીજા બનેવી રહીમ મોહમ્મદ રહીમ તથા મોહમ્મદના મામા ઇબ્રાહીમ અંતુલે અને દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર અવધૂત બોન્ડેનો પણ સમાવેશ થતો હતો. ભાંડુપમાં શિવસેનાના નગરસેવક ખીમબહાદુર થાપાને મારી નાખ્યા પછી અવધૂત બોન્ડે પોલીસથી ભાગતો ફરતો હતો.

દાઉદનો ભાઈ નૂરા પણ મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ જાત, પણ દાઉદના શૂટર્સ જે. જે. હૉસ્પિટલમાં ત્રાટક્યા એના થોડા કલાક પહેલાં જ નૂરા મુંબઈ છોડીને દુબઈ ભેગો થઈ ગયો હતો. જોકે

મુંબઈ પોલીસને નાહીધોઈને પાછળ પડી ગઈ હતી. એવી સ્થિતિમાંય જે. જે. હૉસ્પિટલમાં હુમલો કરનારા દાઉદના શૂટર્સ સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યા, સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને શ્રીકાંત રાય કે અન્ય ત્રણ શૂટર્સ પોલીસના હાથમાં આવ્યા નહોતા. એમાંય શ્રીકાંત રાય તો જખમી થયો હતો એટલે તે સહેલાઈથી ઝડપાઈ જશે એવી પોલીસને આશા હતી. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર ઠાકુરે કહ્યું હતું કે એક ગુંડાને છાતીમાં ગોળી વાગી છે. મુંબઈ પોલીસે શહેરની તમામ સરકારી અને ખાનગી હૉસ્પિટલોને તાકીદ કરી દીધી હતી કે આ પ્રકારનો કોઈ પણ કેસ તમારી પાસે આવે તો તરત જ અમને જાણ કરવી. મુંબઈ દૂરદર્શન પર પણ એ ચેતવણી પ્રસારિત કરાઈ. દૂરદર્શન પર તો દાઉદ ગૅન્ગના ઘવાયેલા શૂટરની તસવીર પણ દર્શાવાઈ. જોકે મુંબઈ પોલીસે કાચું કાપ્યું હતું. દાઉદ ગૅન્ગના શ્રીકાંત રાયને બદલે દૂરદર્શન પર સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યાની તસવીર દર્શાવી હતી. પોલીસે પોતાના ખબરીઓ પાસેથી મળેલી માહિતી પર આધાર રાખીને દૂરદર્શનને સાવત્યાની તસવીર પહોંચાડી હતી.

આ તરફ દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ પોતાના ઘવાયેલા સાથીદાર શ્રીકાંત રાયને લઈને ઈસ્ટવેસ્ટ ઍરલાઇન્સના એક ઉચ્ચ અધિકારીના ઘરે પહોંચી ગયા હતા. ત્યાં ક્યાંકથી એક ડૉક્ટરને બોલાવાયો. ડૉક્ટરે શ્રીકાંત રાયને ચકાસીને કહી દીધું કે ઑપરેશન થિયેટર અને સર્જ્યન વિના શ્રીકાંતની છાતીમાંથી ગોળી બહાર કાઢવાનું શક્ય નથી. બીજી બાજુ જે. જે. હૉસ્પિટલમાં દાઉદ ગૅન્ગના હુમલાને કારણે મુંબઈ પોલીસે શહેરના તમામ રસ્તાઓ પર નાકાબંધી કરી દીધી હતી એટલે શ્રીકાંત રાયને મુંબઈની બહાર કાઢવાનું કામ અશક્ય હતું.

જોકે આ દરમિયાન દુબઈમાં બેઠા બેઠા દાઉદે શ્રીકાંત રાયને બચાવવા માટે ચક્કર ચલાવ્યું. શ્રીકાંત રાયને બીજી કોઈ પણ રીતે મુંબઈથી બહાર કાઢી શકાય એવું નહોતું એટલે દાઉદે સરકારી વાહનની અને એ પણ એવા વાહનની વ્યવસ્થા કરવાનું વિચાર્યું જેને રોકવાનો પોલીસને વિચાર પણ ન આવે.

દાઉદે ભિવંડી મ્યુનિસિપાલિટીના પ્રમુખ જયંત સૂર્યારાવને કોઈ પણ હિસાબે આ કામ પાર પાડવાનો આદેશ આપ્યો. જયંત સૂર્યારાવ ભિવંડી મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલના ઉપપ્રમુખ મહમ્મદઅલી ખાનની સત્તાવાર કૉન્ટેસા કાર લઈને દક્ષિણ મુંબઈમાં પ્રાઇવેટ ઍરલાઇન્સના એક અધિકારીના ઘરે, જ્યાં શ્રીકાંત રાયને છુપાવવામાં આવ્યો હતો ત્યાં પહોંચી ગયા.

શ્રીકાંત રાયને જયંત સૂર્યારાવની કારમાં નાખીને અંધેરી ઉપનગરની એક ખાનગી હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયો. એ વખતે જયંત સૂર્યારાવનો બૉડીગાર્ડ એવો સશસ્ત્ર પોલીસ જવાન પણ તેમની સાથે એ કારમાં હતો. અંધેરી વિસ્તારની એક ખાનગી હૉસ્પિટલમાં શ્રીકાંત રાયને પહોંચાડીને જયંત સૂર્યારાવ જુહુની ફાઇવસ્ટાર હોટેલ હૉલિડે ઇનમાં પહોંચી ગયા. દાઉદના મિત્ર એવા એક ગુજરાતી બિલ્ડરની ભાગીદારીવાળી હૉસ્પિટલમાં માત્ર ગાયનેકોલૉજિસ્ટ ડૉક્ટર ઉપલબ્ધ હતા. એમ છતાં તેમણે શ્રીકાંત

રાયને તપાસી જોયો. તેમણે કહ્યું કે શ્રીકાંતને બચાવવો હોય તો તાત્કાલિક તેના પર ઑપરેશન કર્યા વિના છૂટકો નથી. કોઈ સર્જ્યન શોધવા માટે ચક્કર ચલાવાયું, પરંતુ કોઈ વિશ્વાસુ ડૉક્ટર મળ્યો નહીં એટલે ગુજરાતી બિલ્ડરે દાઉદને ફોન કરીને કહ્યું કે શ્રીકાંત રાયને સુરત સુધી પહોંચાડવાની વ્યવસ્થા કરી આપો તો ત્યાં શ્રીકાંતના ઑપરેશનની ગોઠવણ થઈ જશે.

ફરી વાર દાઉદે જયંત સૂર્યારાવને કામે વળગાડી દીધા. બીજા દિવસે જયંત સૂર્યારાવ તેમની સત્તાવાર મારુતિ 1000 કાર લઈને અંધેરી પહોંચી ગયા. ત્યાંથી તેઓ શ્રીકાંત રાયને અને દાઉદ ગૅન્ગના બીજા બે શૂટર કિશોર ગરીકાપટ્ટી અને સુભાષસિંઘ ઠાકુરને લઈને અંધેરીથી ગુજરાત તરફ રવાના થયા. જયંત સૂર્યારાવની કાર પાછળ બીજી એક કાર પણ દોડી રહી હતી. દહિસર ચેકનાકાથી જયંત સૂર્યારાવની કાર પસાર થઈ ત્યારે પોલીસ તમામ વાહનોની ઝીણવટભરી ચકાસણી કરી રહી હતી, પરંતુ જયંત સૂર્યારાવની મારુતિ 1000 કાર પર ભિવંડી નિઝામપુર મ્યુનિસિપલ પ્રેસિડન્ટનું બોર્ડ જોઈને પોલીસે એ કારને અટકાવી નહીં. અંધેરીથી 70 કિલોમીટર દૂર મનોર પાસે જયંત સૂર્યારાવની કાર ઊભી રહી. જયંત સૂર્યારાવ મારુતિ 1000 કારમાંથી ઊતરીને પાછળની કારમાં ગોઠવાયા. એ કારમાં તેઓ ભિવંડી જતા રહ્યા અને તેમની કાર શ્રીકાંત રાયને લઈને સુરત તરફ રવાના થઈ.

અંધેરીના બિલ્ડરે સુરતની એક હૉસ્પિટલમાં શ્રીકાંત રાયની સારવાર માટે વ્યવસ્થા કરી રાખી હતી. ગુજરાતી બિલ્ડર અગાઉથી જ સુરત પહોંચી ગયા હતા. ગુજરાતના એક ખ્યાતનામ સાહિત્યકારના જમાઈ એવા ડૉક્ટરે શ્રીકાંત રાયનું ઑપરેશન કરીને તેના શરીરમાંથી ગોળી કાઢીને તેને બચાવી લીધો. સુરતની હૉસ્પિટલમાં થોડા દિવસોમાં શ્રીકાંત રાય સાજો થઈ ગયો એ પછી તે બીજા શૂટર્સ સાથે મધ્ય પ્રદેશ ભણી રવાના થઈ ગયો.

●—●—●—●

દાઉદે શ્રીકાંત રાયને બચાવી લીધો, પરંતુ મુંબઈ પોલીસ શાંત પડી નહોતી. જે. જે. હૉસ્પિટલમાં દાઉદ ગૅન્ગના હુમલા પછી રોષે ભરાયેલા પોલીસ-કમિશનર શ્રીકાંત બાપટે ટોચના પોલીસ અધિકારીઓની બેઠક બોલાવીને દાઉદ ગૅન્ગ પર પૂરી તાકાતથી તૂટી પડવાનો આદેશ આપ્યો. આ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર અવધૂત બોન્ડે, દાઉદના બનેવી ઇબ્રાહીમ પારકરનો ભાઈ ઇસ્માઇલ પારકર અને તેનો એક મામો પોલીસના હાથમાં આવી ગયા હતા. તેમણે વટાણા વેરી નાખ્યા કે શ્રીકાંત રાયને તો મુંબઈમાંથી બહાર કાઢીને સારવાર માટે સુરત લઈ જવાયો છે અને એ વ્યવસ્થા ભિવંડી-નિઝામપુર મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલના પ્રમુખ જયંત સૂર્યારાવે કરી છે.

એ નિવેદનના આધારે પોલીસે જયંત સૂર્યારાયની ધરપકડ કરી. જયંત સૂર્યારાયની ધરપકડ થઈ એ સાથે મહારાષ્ટ્રમાં ઘણા રાજકારણીઓ ઊંચાનીચા થઈ ગયા અને તેમણે દાઉદથી સલામત અંતર પર

રહેવાનું નક્કી કરી લીધું. મુંબઈ પોલીસ જે રીતે દાઉદ ગૅન્ગ પર તૂટી પડી હતી એ જોઈને દાઉદ સાથે સંબંધ ધરાવતા ‘સજ્જનો’ ગભરાઈ ગયા હતા. પોલીસ દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ અને ગુંડાઓને જેલભેગા કરી રહી હતી. જેમણે દાઉદનું ચપટી નહીં પણ કિલો કે મણના હિસાબે નમક ખાધું હોય એવા પોલીસ અધિકારીઓ પણ દાઉદની મદદ કરી શકે નહીં એવી સ્થિતિ સર્જાઈ ગઈ હતી.

મુંબઈના પોલીસ-કમિશનરની આવી આક્રમકતાને કારણે મુંબઈમાં દાઉદ ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિઓને બ્રેક લાગી ગઈ હતી અને બીજી બાજુ અરુણ ગવળી અને અમર નાઈકના હાથ મજબૂત બની રહ્યા હતા. મુંબઈમાંથી દાઉદનું વર્ચસ ઘટી જાય એવી સ્થિતિ ઊભી થઈ હતી. આ ધમાલ દરમિયાન જ 6 ડિસેમ્બર, 1992ના દિવસે અયોધ્યામાં બાબરી મસ્જિદ તોડી પાડવામાં આવી છે એવા સમાચાર દાઉદને મળ્યા. એ પછી થોડા કલાકમાં મુંબઈમાં કોમી રમખાણો ફાટી નીકળ્યાં અને એ સમાચાર પણ તરત જ દાઉદને દુબઈમાં મળી ગયા હતા.

મુંબઈનાં કોમી રમખાણો શરૂ થયાં એ પછી દાઉદે ફટાફટ ઑર્ડર છોડ્યા. દાઉદ કોમી રમખાણો ભડકાવવા માટે સક્રિય બન્યો એથી તેનો જમણો હાથ મનાતો છોટા રાજન નારાજ થઈ ગયો, પરંતુ દાઉદે તેની પરવા કરી નહીં. જોકે મુંબઈનાં કોમી રમખાણો 15 જાન્યુઆરી, 1993 સુધી કાબૂમાં આવી ગયાં, પરંતુ મુંબઈ પોલીસ હચમચી જાય એવું એક આયોજન દાઉદે શરૂ કરી દીધું હતું.

□

‘તૂ બચ કે નહીં જા સકતા !’

કમાન્ડોઝે દરવાજો તોડી પાડ્યો એ જ વખતે અંદરથી ગોળીબારનો અવાજ આવ્યો અને એક યુવતીની ચીસ સંભળાઈ!

* * *

દાઉદના શૂટર્સે પોલીસના હાથમાં ઝડપાવાને બદલે આત્મઘાતી પગલું ભરી લીધું!

તારીખ : 12 માર્ચ, 1993

સમય : બપોરના 1.20 કલાક

સ્થળ : પોલીસ કન્ટ્રોલ રૂમ, સિટી પોલીસ હેડક્વૉર્ટર, ક્રૉફર્ડ માર્કેટ

મુંબઈ પોલીસના મેઇન કન્ટ્રોલ રૂમનો એક ફોન રણકી ઊઠ્યો. એક પોલીસ કર્મચારીએ રિસીવર ઊંચકીને કહ્યું, ‘નમસ્કાર, પોલીસ કન્ટ્રોલ રૂમ...’ પરંતુ તેની વાત વચ્ચેથી કાપીને સામા છેડેથી કોઈએ તરડાઈ ગયેલા અવાજમાં કહ્યું, ‘બૉમ્બે સ્ટૉક એક્સચેન્જ મેં બૉમ્બબ્લાસ્ટ હુઆ હૈ...’

કૉલ રિસીવ કરનારો પોલીસ કર્મચારી જાણે તેના પગ પાસે બૉમ્બ ફૂટ્યો હોય એ રીતે ચોંકી ગયો. જોકે વળતી પળે જ સ્વસ્થતા ધારણ કરીને તેણે સંબંધિત પોલીસ અધિકારી સુધી એ માહિતી પહોંચાડી દીધી. ત્રીજી મિનિટે તો અનેક પોલીસ અધિકારીઓ સ્ટૉક એક્સચેન્જની ઇમારત જીજીભોય ટાવર ભણી ધસી રહ્યા હતા. જોકે પોલીસ અધિકારીઓ સ્ટૉક એક્સચેન્જ સુધી પહોંચી શકે એ પહેલાં તો

1.35 વાગ્યે નરસી નાથા સ્ટ્રીટમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ થયો. એક પોલીસટીમ નરસી નાથા સ્ટ્રીટમાં ધસી ગઈ.

પોલીસ સ્ટૉક એક્સચેન્જ અને નરસી નાથા સ્ટ્રીટમાં મામલો થાળે પાડે એ પહેલાં તો 2.31 વાગ્યે દાદરના એક પેટ્રોલ-પમ્પમાં બૉમ્બસ્ફોટના સમાચાર આવ્યા. વળી દસ મિનિટમાં 2.41 વાગ્યે સેન્ચુરી બજાર પાસે બેસ્ટની એક બસમાં વિસ્ફોટ થયો હોવાના સમાચાર આવ્યા. એ પછી 2.47 વાગ્યે નરીમાન પૉઇન્ટ વિસ્તારમાં ઍર ઇન્ડિયા બિલ્ડિંગમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો તો 3.15 વાગ્યે ઝવેરી બજારમાં એક ટૅક્સીમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો. ઝવેરી બજારમાં બ્લાસ્ટની એક મિનિટ પછી દાદરના ‘પ્લાઝા’ થિયેટરનો વારો આવ્યો. પ્લાઝા થિયેટરમાં ‘તિરંગા’ ફિલ્મ જોઈ રહેલા પ્રેક્ષકોની સામે સ્ક્રીન પર બૉમ્બવિસ્ફોટ થઈ રહ્યો હતો એ જ વખતે વાસ્તવમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો. તો વળી 3.50 વાગ્યે બાંદરાના દરિયાકિનારે આવેલી ફાઇવટાર હોટેલ ‘સી-રૉક’માં, 3.55 વાગ્યે ઍરપોર્ટ પાસેની ફાઇવટાર હોટેલ ‘સેન્ટુરમાં અને 3.56 વાગ્યે જુહુની ‘સેન્ટુર’ હોટેલમાં બૉમ્બસ્ફોટ થયા.

સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સને કારણે મુંબઈમાં આતંક છવાઈ ગયો હતો. 300 મુંબઈગરા માર્યા ગયા હતા અને અન્ય સેંકડો મુંબઈગરા ઘવાયા હતા. મુંબઈગરા પોતપોતાના ઘર ભણી દોટ મૂકી રહ્યા હતા. મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ હેબતાઈ ગયા હતા.

જોકે મુંબઈ પોલીસે બહુ ઝડપથી શોધી કાઢ્યું કે મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ માટે દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને પાકિસ્તાનની જાસૂસી સંસ્થા આઇએસઆઇ જવાબદાર છે. દાઉદે તેના ખાસ સાથીદાર ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે મુશ્તાક ઉર્ફે ટાઇગર મેમણની મદદથી સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કરાવ્યા હતા. આ માહિતી મળ્યા પછી પોલીસ અત્યંત ઝનૂનપૂર્વક દાઉદ સામે મેદાને પડી ગઈ. દાઉદે કલ્પના કરી હશે એથી અનેકગણી તકલીફો તેની ગૅન્ગ પર આવી પડી. દાઉદના શૂટર્સ પોલીસથી બચવા માટે હવાતિયાં મારી રહ્યા હતા. દાઉદ ગૅન્ગની તાકાત ઓસરી રહી હતી. આ સ્થિતિમાં પડ્યા પર પાટુની જેમ અરુણ ગવળી અને અમર નાઈકના શૂટર્સ દાઉદના શૂટર્સને ખતમ કરી રહ્યા હતા. દાઉદ સામે મુંબઈ પોલીસ, ગવળી ગૅન્ગ અને નાઈક ગૅન્ગ એમ ત્રિપાંખિયો જંગ શરૂ થઈ ગયો હતો. સર જે. જે. હૉસ્પિટલ શૂટઆઉટ પછી મુંબઈ પોલીસ માટે દાઉદ અળખામણો બની ગયો હતો, પરંતુ સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સના દિવસથી તો દાઉદ ગૅન્ગ બરાબર ભીંસમાં આવી ગઈ હતી. આ દરમિયાન જ દાઉદના જમણા હાથ સમા રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજને એક એવું પગલું ભર્યું કે દાઉદની ઊંઘ હરામ થઈ ગઈ.

મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બધડાકાને કારણે રાજેન્દ્ર નિખાલજે ઉર્ફે છોટા રાજન અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ વચ્ચે મનભેદની સ્થિતિ સર્જાઈ ગઈ. મુંબઈમાં જે રીતે સેંકડો લાશો પડી ગઈ એને કારણે મુંબઈ પોલીસ દાઉદ ઇબ્રાહીમ ગૅન્ગની પાછળ પડી ગઈ હતી. મુંબઈ પોલીસના ખોફથી બચવા માટે અને પોતાના

માણસોને બચાવવા માટે છોટા રાજને દાઉદ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો. દાઉદને કલ્પના પણ ન આવે એ રીતે છોટા રાજન પોતાના વિશ્વાસુ સાથીદારોને લઈને દુબઈથી ઉચાળા ભરી ગયો. તેણે મલેશિયાની રાજધાની કુઆલા લમ્પુરમાં ધામો નાખ્યો અને પોતાની આગવી ગૅન્ગ શરૂ કરી દીધી. છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગથી અલગ થઈને પોતાની નવી ગૅન્ગ બનાવી એટલે મુંબઈમાં દાઉદની ગૅન્ગના અનેક ખુંખાર ગુંડાઓ અને ચુનંદા શૂટર્સ છોટા રાજનની સાથે જોડાઈ ગયા. મુંબઈમાં પહેલાં દાઉદ ગૅન્ગ અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે, દાઉદ અને ગવળી ગૅન્ગ વચ્ચે તથા નાઈક અને ગવળી ગૅન્ગ વચ્ચે લડાઈ ચાલતી હતી. એમાં નવું પરિમાણ ઉમેરાયું. દાઉદ અને છોટા રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે પણ વૉર શરૂ થઈ ગઈ. ગવળીને છોટા રાજન સાથે જૂનો હિસાબ સરભર કરવાનો હતો એટલે ગવળી અને રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે પણ બરાબર જામી પડી.

છોટા રાજને તો વિદેશની ધરતી પર પણ દાઉદના ખાસ માણસોને ભિડાવવાનું શરૂ કરી દીધું હતું. છોટા રાજનના શૂટર્સે દાઉદના મહત્ત્વના માણસોને વિદેશોમાં ખતમ કરવા માંડ્યા. આવી જ એક ઘટનામાં દાઉદનો વિશ્વાસુ ડ્રગ-સ્મગલર પીલુ ખાન છોટા રાજનના શૂટર્સના હાથે બૅન્ગકૉકમાં માર્યો ગયો એ સાથે દાઉદ અને રાજનની દુશ્મની વધુ ઘેરી બની ગઈ.

દાઉદ ગૅન્ગ ચોતરફ ફટકા ખાઈ રહી હતી ત્યારે મુંબઈ પોલીસે પણ દાઉદ ગૅન્ગને એક જબરો ફટકો માર્યો.

તારીખ : 18 માર્ચ, 1993

સમય : રાતના 3.30 કલાક

સ્થળ : 'શિવમ્' સોસાયટી, વાગળે એસ્ટેટ, થાણે

થાણે શહેરના વાગળે એસ્ટેટ વિસ્તારની શિવમ્ સોસાયટીના એક ફ્લૅટની ડોરબેલ રણકી ઊઠી. ફ્લૅટમાલિકે ઊંઘરેટી આંખે દરવાજો ખોલ્યો. તે કંઈ પૂછે એ પહેલાં તો તેને તેના કુટુંબ સાથે ફ્લૅટની બહાર નીકળી જવાનો આદેશ મળ્યો. ડોરબેલ વગાડનારા માણસોએ પોતાની ઓળખ પોલીસ તરીકે આપી અને ટૂંકમાં ફ્લૅટમાલિકને સમજાવ્યો. થોડી વારમાં તો પાંચ માળની શિવમ્ સોસાયટીના નીચેના ચાર માળ ખાલી થઈ ગયા હતા. શિવમ્ સોસાયટીની જોડાજોડ આવેલી 'વિજય નિવાસ' અને 'સત્યમ્ સોસાયટી'ના રહેવાસીઓને પણ રાતના સાડાત્રણ વાગ્યે તેમના ફ્લૅટમાંથી બહાર નીકળી જવાનો આદેશ અપાયો.

શિવમ, સત્યમ્ અને વિજય નિવાસ સોસાયટીઓ ખાલી કરાવ્યા પછી પોલીસટીમે સવાર પડે અને

અજવાળું થાય એની રાહ જોઈ. પોલીસટીમે શિવમ્ સોસાયટીને ચારે તરફથી ઘેરી લીધી હતી.

તારીખ : 18 માર્ચ, 1993
સમય : સવારના 7.20 કલાક
સ્થળ : ‘શિવમ્’ સોસાયટી, થાણે

‘પોત્યા, હમને તુઝે ચારોં ઔર સે ઘેર લિયા હૈ, તૂ બચકે નહીં જા સકતા. અપને આપકો પુલીસ કે હવાલે કર દે. તેરે લિયે ઔર કોઈ રસ્તા બચા નહીં હૈ.’ પોલીસટીમના ઉપરીએ લાઉડસ્પીકર દ્વારા ચેતવણી ઉચ્ચારી. એ ચેતવણી શિવમ્ સોસાયટીના પાંચમા માળના એક ફ્લૅટમાં છુપાયેલા સશસ્ત્ર ગુંડાઓને અપાઈ રહી હતી.

પોલીસની ચેતવણીનો કોઈ પ્રતિસાદ મળ્યો નહીં, પરંતુ થોડી વાર પછી શિવમના પાંચમા માળના એ ફ્લૅટમાંથી પોલીસટીમ તરફ ગોળીઓ છૂટવા માંડી અને થોડી વાર પછી તો હૅન્ડગ્રેનેડ પણ બહાર ઝીંકાવા માંડ્યા. વાગળે એસ્ટેટ વિસ્તારના રહેવાસીઓ ફફડી ઊઠ્યા. જોકે ‘શિવમ્’, ‘સત્યમ્’ અને ‘વિજય નિવાસ’ સોસાયટીના રહેવાસીઓને ખબર હતી કે ‘શિવમ્’ સોસાયટીને મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અને થાણે પોલીસના ઉચ્ચ અધિકારીઓએ તથા સ્પેશિયલ ઑપરેશન્સ સ્ક્વૉડના કમાન્ડોએ ઘેરી લીધી છે.

‘શિવમ્’ સોસાયટીને ઘેરી લેનારી પોલીસટીમની આગેવાની થાણેના ઍડિશનલ પોલીસ-કમિશનર વી. કુમ્હારે લીધી હતી. દાઉદ ગૅન્ગના ખતરનાક શૂટર સંતોષ ઠાકુર ઉર્ફે પોત્યાને લાઉડસ્પીકરથી ચેતવણી આપ્યા પછી તેમણે ‘શિવમ્’ના પાંચમા માળના રહેવાસીઓને સૂચના આપી હતી કે તમારા ફ્લૅટના દરવાજાઓ અને બારી ભૂલેચૂકેય ખોલતા નહીં.

દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર પોત્યા, તુકારામ લોટણકર ઉર્ફે તુક્યા અને શરદ દળવીએ શિવમ્ સોસાયટીના પાંચમા માળે ધામો નાખ્યો છે અને તેમની પાસે ઢગલાબંધ શસ્ત્રો છે એવી પાકી માહિતી મળ્યા બાદ પોલીસટીમ પણ પૂરતી તૈયારી સાથે જ ત્યાં ગઈ હતી. પોત્યા આણિ મંડળીએ પોલીસટીમને પાછી ભગાવવા માટે ગોળીબાર અને હૅન્ડગ્રેનેડનો સહારો લીધો. જોકે પોલીસે આ બધી ગણતરી કરી જ હતી.

જે શૂટર્સે શિવસેનાના વિધાનસભ્ય વિઠ્ઠલ ચવાણના ઘરમાં ધસી જઈને તેમની હત્યા કરી હોય, કૉર્પોરેટર અશોક પિસાળને ઢાળી દીધો હોય અને મુલુંડના પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પ્રકાશ લાવડેની થાણેમાં ધોળે દિવસે હત્યા કરી હોય અને એ ઉપરાંત જેમની સામે હત્યાના બીજા અનેક ગુના

નોંધાયેલા હોય એવા રીઢા ગુંડાઓ સહેલાઈથી પોલીસના શરણે આવી જાય એવી કલ્પના તો મૃગજળમાંથી માછલીઓ પકડવાનું સપનું જોવા સમાન હતી.

પોલીસ કર્મચારીઓ ધીમે ધીમે પોત્યા અને તેના સાથીદારો છુપાયા હતા એ ફ્લૅટ તરફ સરકવા માંડ્યા હતા. સામસામે ગોળીબારના અનેક રાઉન્ડ છોડાઈ ચૂક્યા હતા. પોલીસની ધારણાથી ઘણો વધુ શસ્ત્રસરંજામ એ ગુંડાઓ પાસે હતો. ગોળીબારની વચ્ચે વચ્ચે પોત્યા અને તેના સાથીદારો હૅન્ડગ્રેનેડની પિન ફેંકીને હૅન્ડગ્રેનેડ પણ આડેધડ બહાર ઝીંકતા હતા. બપોરના અઢી વાગ્યા સુધી આ ધમાલ ચાલી. છેવટે સ્પેશિયલ ઑપરેશન્સ સ્ક્વૉડના કમાન્ડોએ પોત્યા અને બીજા ગુંડાઓ જે ફ્લૅટમાં છુપાયા હતા એ ફ્લૅટની બારીના કાચ ફોડી નાખ્યા અને અંદર ટિયરગૅસના શેલ ફેંક્યા. એમ છતાં પોત્યા બહાર આવ્યો નહીં. છેવટે વધુ જોખમ ઉઠાવીને ફ્લૅટનો દરવાજો તોડી પાડવાનો નિર્ણય લેવાયો.

સ્પેશિયલ ઑપરેશન્સ સ્ક્વૉડનો એક કમાન્ડો કુહાડી લઈને એ ફ્લૅટના દરવાજા પાસે ગયો. બીજા પોલીસમૅન તેની કાળજી લેવા માટે ગોઠવાઈ ગયા હતા. કમાન્ડોએ ફ્લૅટનો દરવાજો તોડવાની શરૂઆત કરી એ સાથે ફ્લૅટની અંદરથી ગોળીબારનો અવાજ આવ્યો અને એક યુવતીની કરુણ ચીસ સંભળાઈ. એ સાથે ઍડિશનલ કમિશનર ઑફ પોલીસ વી. કુમ્હાર ચોંકી ઊઠ્યા.

□

‘ભાઈ, વો મુઝે પરેશાન કર રહા હૈ !’

બબલુ શ્રીવાસ્તવે મુંબઈમાં ‘કારોબાર’ શરૂ કર્યો એના કારણે તેની દાઉદ સાથે દુશ્મની શરૂ થઈ ગઈ

* * *

પોલીસ ટીમ શાર્પ શૂટરને લઈને ટ્રેનમાં બેસવા જતી હતી ત્યારે જ અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ થયો!

એક યુવતીની મરણચીસ સંભળાઈ એટલે કમાન્ડો થોડી વાર ઊભા રહી ગયા. એ પછી અંદરથી કોઈ પ્રકારનો અવાજ સંભળાયો નહીં એટલે સાવચેતીપૂર્વક કમાન્ડો ફ્લૅટમાં પ્રવેશ્યા. તેમણે ફ્લૅટના પૅસેજમાં બાથરૂમ પાસે ચાર લાશ જોઈ. એ શૂટર્સે પોલીસના હાથમાં પડવાને બદલે જીવન ટૂંકાવી દેવાનું પસંદ કર્યું હતું. દાઉદ ગૅન્ગના ત્રણેય શૂટર્સની સાથે એક શૂટર શરદ દળવીની પ્રેમિકા સંગીતા પણ કમોતે મરી હતી. દળવીએ પોતાની પ્રેમિકાને ગોળી મારીને પછી આત્મહત્યા કરી લીધી હતી.

જે. જે. હૉસ્પિટલના શૂટઆઉટ અને સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સને કારણે દાઉદ ગૅન્ગ પર મુંબઈ પોલીસની તવાઈ વધી રહી હતી. એમાં ત્રણ ચુનંદા શૂટર્સના મોતથી દાઉદ ગૅન્ગ માટે પડતા પર પાટું જેવો ઘાટ થયો હતો.

પોલીસની તવાઈથી દાઉદ ગૅન્ગ ઢીલી પડી રહી હતી એનો ફાયદો ઉઠાવીને અરુણ ગવળી અને અમર નાઈક ગૅન્ગ મજબૂત બની રહી હતી. એ સાથે જ એ બંને ગૅન્ગ વચ્ચેનું ઘર્ષણ પણ ચાલુ રહ્યું હતું.

18 માર્ચ, 1993ના દિવસે દાઉદના ત્રણ શૂટર્સ કમોતે મર્યા એ પછી થોડા કલાકોમાં ગવળી અને

નાઈક ગૅન્ગની દુશ્મનીનું પરિણામ પણ જોવા મળ્યું હતું. નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે ગવળી ગૅન્ગના ફાઇનૅન્સર ગણાતા કાન્તિલાલ નાહરને મુંબઈના નાગપાડા વિસ્તારની શુકલાજી સ્ટ્રીટમાં ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો.

નાઈક ગૅન્ગના એ કૃત્યનો બદલો લેવા માટે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ સજ્જ થયા અને એક પખવાડિયામાં તેમણે નાઈક ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર્સને ગોળીએ દીધા. બંને ગૅન્ગ વચ્ચે ઘમસાણ ફાટી નીકળ્યું.

22 મે, 1993ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે નાઈક ગૅન્ગને એક જબરો ફટકો માર્યો. ગવળીના શૂટર્સે અશ્વિન નાઈકના સસરા હરકિશન જગજીવનદાસ જેઠવાને કુંભારપાડા વિસ્તારમાં ગોળીએ દીધા. એ દરમિયાન અશ્વિનની પત્ની નીતા નાઈક શિવસેનાની કૉર્પોરેટર બની ચૂકી હતી.

●—●—●—●

ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે બરાબર જામી પડી હતી ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદથી છૂટા થઈ ગયેલા છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગ સામે મોરચો માંડી દીધો હતો. દાઉદની ગૅન્ગ તૂટી રહી હતી અને તેના ઘણા શૂટર્સ છોટા રાજનની સાથે જઈ રહ્યા હતા, જ્યારે કેટલાક શૂટર્સ નાઈક અને ગવળી ગૅન્ગમાં પણ જતા રહ્યા હતા. આ દરમિયાન દાઉદના સ્મગલિંગ નેટવર્કને પણ ભારે ફટકો પડે એવી એક ઘટના બની.

મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ માટે શસ્ત્રો અને આરડીએક્સનો જથ્થો કઈ રીતે પહોંચ્યો એની તપાસ દરમિયાન ઍડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર થાપાની ધરપકડથી દાઉદના મળતિયા હોય એવા કસ્ટમ્સ અધિકારીઓ રઘવાયા બની ગયા. સોમનાથ થાપાની સાથે બીજા કેટલાક કસ્ટમ્સ અધિકારીઓ પણ જેલના સળિયા પાછળ ધકેલાઈ ગયા. એટલે બીજા કસ્ટમ્સ અધિકારીઓએ ડરના માર્યા દાઉદ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો. પરિણામે દાઉદનું સ્મગલિંગ નેટવર્ક લગભગ તૂટી પડ્યું.

અસિસ્ટન્ટ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર આર. કે. સિંહના નિવેદનને કારણે આ સ્થિતિ સર્જાઈ હતી. સિંહે પોલીસને કહ્યું કે, ‘12 માર્ચ, 1993ના દિવસે મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ થયા એના ત્રણ દિવસ અગાઉ 9 માર્ચ, 1993ના દિવસે ઍડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર સોમનાથ થાપાએ મુસ્તાક મેમણ ઉર્ફે ટાઇગર મેમણને મારી પાસે મોકલ્યો હતો અને મને સ્પષ્ટ સૂચના આપી હતી કે ટાઇગર મેમણને તમારે તમામ પ્રકારની મદદ કરવાની છે.’

●—●—●—●

આફતો આવે છે ત્યારે બટૅલિયનમાં આવે છે એ કહેવત દાઉદને વધુ એક વાર બરાબર સમજાઈ રહી હતી. બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સને કારણે કસ્ટમ્સ ડિપાર્ટમેન્ટ સાથે દાઉદની કડી તૂટી ગઈ હતી. એ દરમિયાન હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં પણ દાઉદના મળતિયાઓ નાસીપાસ થઈ જાય એવી ઘટના બની. મુંબઈ

પોલીસે બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસમાં મૅગ્નમ વિડિયોના માલિકો સમીર હિંગોરાની અને હનીફ લાકડાવાલાની ધરપકડ કરી. હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રી હજી આ આંચકો પચાવી શકે એ અગાઉ તો મુંબઈ પોલીસે ટોચના ફિલ્મસ્ટાર સંજય દત્તની ટાડા હેઠળ ધરપકડ કરી. દાઉદ ગૅન્ગ પાસેથી એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન અને હૅન્ડગ્રેનેડ લઈને પોતાના બંગલામાં છુપાવવાનો આરોપ સંજય દત્ત પર મુકાયો હતો.

સંજય દત્તની ધરપકડથી હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં રીતસર સોપો પડી ગયો. દુબઈમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની પાર્ટીઓમાં હોંશે હોંશે હાજરી પુરાવવા જતા ફિલ્મસ્ટાર્સ દાઉદના નામથી પણ સાત ગાઉ દૂર ભાગવા માંડ્યા. દાઉદની સાથે સંબંધ રાખવામાં ગૌરવ અનુભવતા ફિલ્મ-ફાઇનૅન્સર્સ અને ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર્સ તથા ડિરેક્ટર્સ દાઉદ સાથે અચાનક જ અજાણ્યા બની ગયા. આ જમાત અગાઉ દાઉદના વતનમાં જઈને દાઉદના બંગલામાં મહેફિલ જમાવતી હતી અને ત્યાર બાદ દાઉદ દુબઈ ગયો એ પછી ત્યાં પણ તેનું આમંત્રણ મળે એટલે ગૌરવ સાથે દુબઈ ધસી જતી હતી. જોકે બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સને કારણે સમીર હિંગોરાની, હનીફ લાકડાવાલા અને સંજય દત્ત મુંબઈ પોલીસની ઝપટમાં આવી ગયા એટલે દાઉદ સાથે સંબંધ રાખવાની કલ્પના પણ તેમને ધ્રુજાવવા માંડી હતી.

આ સ્થિતિમાં દાઉદનું વર્ચસ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં ઘટવા લાગ્યું. બીજી બાજુ છોટા રાજને અલગ ગૅન્ગ ઊભી કરી એટલે પણ દાઉદ ગૅન્ગ નબળી પડી રહી હતી. જોકે આ દરમિયાન ફરી એક વાર અમર નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયું એટલે દાઉદને થોડી રાહત મળી.

●—●—●—●

દાઉદ ગૅન્ગની પડતીનો લાભ લઈને ગવળી ગૅન્ગ મુંબઈમાં પોતાનું વર્ચસ વધારી રહી હતી, પણ અમર નાઈક ગૅન્ગ ગવળી ગૅન્ગને ખાળવા પૂરતી તાકાત અજમાવી રહી હતી. ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે અશ્વિન નાઈકના સસરા હરકિશન જેઠવાને ગોળીએ દીધા એ પછી ગવળી ગૅન્ગ અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચેની દુશ્મની વધુ ખતરનાક વળાંક પર પહોંચી ગઈ હતી. હરકિશન જેઠવાની હત્યાનો બદલો લેવા માટે નાઈક ગૅન્ગ મોકો શોધી રહી હતી ત્યારે એક મોકો નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે ઝડપી લીધો અને તેમણે ગવળી ગૅન્ગને મોટો ફટકો મારી દીધો.

●—●—●—●

તારીખ : 17 સપ્ટેમ્બર, 1993
સ્થળ : કલ્યાણ રેલવે-સ્ટેશન

પુણેની યેરવડા જેલમાંથી એક રીઢા ગુનેગારને મુંબઈના ઉપનગર કલ્યાણની કોર્ટમાં હાજર કરવા માટે લાવવામાં આવ્યો હતો. કલ્યાણની કોર્ટમાં તેને હાજર કરીને યેરવડા જેલમાં પાછો પહોંચાડવા માટે તેને

કલ્યાણ રેલવે-સ્ટેશન લઈ જવાયો.

યેરવડા જેલના રીઢા કેદીને કલ્યાણની કોર્ટમાં રજૂ કરીને પોલીસટીમ પાછી કલ્યાણ રેલવે-સ્ટેશન પહોંચી ત્યારે ચાર શૂટર્સ છુપાઈને એ રીઢા કેદીની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. પોલીસટીમ રીઢા કેદીને સાથે લઈને ટ્રેનમાં પ્રવેશી રહી હતી એ જ વખતે કેટલાક શૂટર્સ ધસી આવ્યા અને તેમણે કેદીને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો.

એ રીઢો કેદી અરુણ ગવળી ગૅન્ગનો ખૂંખાર શૂટર તાન્યા કોળી હતો. અશ્વિન નાઈકના સસરા હરકિશન જેઠવાના ખૂનનો બદલો લેવા માટે નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે તેને ખતમ કરી નાખ્યો હતો. બે મહિના અગાઉ એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન સાથે તે મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો એ પછી તેને યેરવડા જેલમાં ધકેલી દેવાયો હતો.

તાન્યા કોળીની હત્યાથી ગવળી ગૅન્ગમાં ખળભળાટ મચી ગયો અને ગવળીના શૂટર્સે નાઈકને સામો જવાબ આપવાની તૈયારી આદરી દીધી.

●—●—●—●

તારીખ : 6 માર્ચ, 1994
સમય : સવારના 6.30 કલાક
સ્થળ : કબીરવાડી, ડી. બી. માર્ગ, મુંબઈ

મુંબઈના પ્રખ્યાત શોરૂમ 'શીતલ'ના માલિક બાબુભાઈ શાહ કબીરવાડી વિસ્તારમાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે ગવળી ગૅન્ગના ચાર ગુંડાઓ ચૉપર સાથે તેમના પર તૂટી પડ્યા. તેમણે ઘાતકી રીતે બાબુભાઈ શાહની હત્યા કરી નાખી. બાબુભાઈ શાહને મારીને એ ચારેય ગુંડાઓ ટૅક્સીમાં નાસી છૂટ્યા. તેમને શંકા હતી કે બાબુભાઈ શાહને અમર નાઈક સાથે સંબંધ હતો અને તેમણે તાન્યા કોળીની હત્યા માટે આર્થિક મદદ કરી હતી. બાબુભાઈએ એ શંકાની આકરી કિંમત ચૂકવવી પડી.

'શીતલ'ના માલિક બાબુભાઈ શાહની હત્યાથી મુંબઈ પોલીસ અકળાઈ ઊઠી હતી. તેમના હત્યારાઓને પકડવા માટે મુંબઈ પોલીસે પૂરી તાકાત અજમાવી દીધી. છેવટે સવા મહિના પછી મુંબઈ પોલીસે તાન્યા કોળીના ડાબા-જમણા હાથ સમા મંગેશ કરંજે અને બાબુ પાલેકરને ચિખલવાડી વિસ્તારમાંથી પકડી પાડ્યા.

●—●—●—●

'શીતલ'ના બાબુભાઈ શાહની હત્યા પછી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરમાં ખતરનાક વળાંક આવ્યો. ગવળી ગૅન્ગના એ કૃત્ય પછી નાઈક ગૅન્ગને જે વેપારીઓ કે બિલ્ડરો પર શંકા હતી કે તેઓ ગવળી

ગૅન્ગ સાથે કોઈક રીતે સંકળાયેલા છે તેમને નિશાન બનાવવામાં આવ્યા. બીજી બાજુ છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ પણ સામસામે આવી ગઈ હતી. એ બંને ગૅન્ગ પણ એકબીજાનાં મોટાં માથાંને નિશાન બનાવવા માંડી.

આ તમામ ગૅન્ગો ખંડણીની ઉઘરાણી માટે મુંબઈના ખમતીધર બિઝનેસમેન, બિલ્ડર્સ અને હોટેલિયર્સને ધમકાવી રહી હતી. ખંડણીની રકમ આપવા માટે નનૈયો ભણનારા વેપારીઓ અને બિલ્ડરોના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબાવા માંડી. 1994ના વર્ષમાં આ બધી ગૅન્ગોએ સેંકડો કરોડ રૂપિયાની ખંડણી ઉઘરાવી લીધી.

મુંબઈમાં ખંડણી ઉઘરાવવાનો 'ધીકતો ધંધો' જોઈને ઉત્તર પ્રદેશના ગુંડા સરદાર બબલુ શ્રીવાસ્તવની દાઢ પણ સળકી અને તેણે પણ મુંબઈમાં પોતાનો 'કારોબાર' શરૂ કરી દીધો. તેણે શહેરના માલેતુજારોનું એક લિસ્ટ બનાવ્યું અને સૌપ્રથમ તેણે મુંબઈના એક જાણીતા ઝવેરીનું અપહરણ કરીને ચાર કરોડ રૂપિયા પડાવી લીધા. બબલુ શ્રીવાસ્તવે નેપાળની રાજધાની કાઠમંડુમાં બેઠાં બેઠાં એ ખેલ પાડ્યો હતો.

ઝવેરીનું અપહરણ કરીને ચાર કરોડ રૂપિયા કઢાવ્યા પછી શ્રીવાસ્તવ ગૅન્ગ ઉત્સાહમાં આવી ગઈ અને બબલુએ મુંબઈના ટોચના બિલ્ડર્સ પૈકી એક વિશ્વનાથ મિત્તલનું અપહરણ કરીને 20 કરોડ રૂપિયા પડાવવાની યોજના ઘડી કાઢી, પણ મુંબઈ પોલીસે તેની બાજી ઊંધી પાડી દીધી. બબલુના ગુંડાઓએ મુંબઈના નરીમાન પૉઇન્ટ વિસ્તારમાંથી વિશ્વનાથ મિત્તલનું અપહરણ કર્યું, પણ ગણતરીની મિનિટોમાં પોલીસે શ્રીવાસ્તવના ગુંડાઓને આંતર્યા. પોલીસ સાથેની અથડામણમાં બબલુ ગૅન્ગનો એક ગુંડો માર્યો ગયો તથા ગુંડા સંજય, જગદીશ અને વિશ્વનાથ શાલિગ્રામ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા.

જોકે એ ઘટનાથી વિચલિત થયા વિના બબલુ શ્રીવાસ્તવે પોતાનો 'કારોબાર' આગળ ધપાવ્યો હતો, પણ બબલુ શ્રીવાસ્તવની આ ગુસ્તાખીથી દુબઈમાં બેઠેલો દાઉદ અકળાઈ ઊઠ્યો હતો. બબલુએ મુંબઈમાં 'પ્રવૃત્તિ' શરૂ કરી એથી અકળાઈ ઊઠેલા દાઉદે અબુ સાલેમને ઉત્તર પ્રદેશમાં કામે લગાડી દીધો હતો. અબુ સાલેમ ઉત્તર પ્રદેશના આઝમગઢનો વતની હતો અને મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી તેણે આઝમગઢના અનેક બેકાર યુવાનોને દાઉદ ગૅન્ગમાં સામેલ કરીને દાઉદની તૂટી રહેલી ગૅન્ગને ફરી વાર મજબૂત બનાવી હતી.

દાઉદના આદેશથી અબુ સાલેમે ઉત્તર પ્રદેશમાં બબલુ શ્રીવાસ્તવ ગૅન્ગના ગુંડાઓને ખતમ કરવા માંડ્યા. બબલુ શ્રીવાસ્તવ પણ ગાંજ્યો જાય એમ નહોતો, પણ તેને ગૅન્ગવૉર કરતાં પૈસા કમાવામાં વધુ રસ હતો. સરળતાથી પૈસા કમાવાનો કસબ તે ઉત્તર પ્રદેશના રાજુ ભટનાગર પાસેથી શીખ્યો હતો અને રાજુ ભટનાગરની સ્ટાઇલ લોહી રેડ્યા વિના પૈસા કમાવાની હતી. રાજુ ભટનાગરે ચાર્લ્સ શોભરાજ જેવા આંતરરાષ્ટ્રીય ગુનેગારને જેલમાંથી નાસી છૂટવામાં મદદ કરી હતી.

મુંબઈમાં તો ખંડણીની ઉઘરાણીનો 'ધંધો' મોડો શરૂ થયો હતો. એની સામે ભટનાગરે બે દાયકા અગાઉ ઉત્તર પ્રદેશમાં એ 'ધંધો' શરૂ કરી દીધો હતો. રાજુ ભટનાગર શ્રીમંતોને ધમકી આપીને તેમની પાસેથી પૈસા પડાવતો હતો અને ધમકીથી પૈસા ન મળે તો ખરેખર અપહરણ કરીને તે ખંડણી વસૂલતો હતો. તેણે 1992માં અમિતાભ બચ્ચનનું અપહરણ કરીને પૈસા પડાવવાનું કાવતરું રચ્યું હતું. જોકે રાજુ એ કાવતરું અમલમાં મૂકી શક્યો નહોતો.

બબલુ શ્રીવાસ્તવ 21 વર્ષની ઉંમરે રાજુ ભટનાગરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો અને ગુરુ પાસેથી તેણે સરળતાથી પૈસા કમાવાનો કસબ શીખી લીધો હતો. રાજુ ભટનાગર ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસ સાથેના એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો ગયો એ પછી બબલુએ પોતાની આગવી ગૅન્ગ ઊભી કરીને આ કસબ આગળ ધપાવ્યો હતો, પરંતુ ઉત્તર પ્રદેશમાં તેના નામે એટલા ગુના ચડી ગયા કે ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસ પોતાનું નાક બચાવવા માટે બબલુને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી દેવાના ઝનૂન સાથે તેને શોધવા માંડી હતી. એ દરમિયાન બબલુને દિલ્હીમાં બે ગૉડફાધર મળી ગયા હતા અને બબલુ દિલ્હી પહોંચીને તેમની છત્રછાયામાં સલામત થઈ ગયો હતો.

દિલ્હી જવા અગાઉ બબલુ ઉત્તર પ્રદેશમાં કૉન્ગ્રેસ પક્ષનો સભ્ય પણ રહ્યો હતો. બબલુનું મૂળ નામ ઓમપ્રકાશ શ્રીવાસ્તવ હતું. તેના પિતા લખનૌની એક ટેક્નિકલ સ્કૂલના પ્રિન્સિપાલ હતા, પણ બબલુને કરોડો રૂપિયા જોઈતા હતા એને કારણે કૉલેજકાળથી જ તે આડી લાઇને ચડી ગયો હતો. રાજુ ભટનાગર પહેલાં કૉન્ગ્રેસી વિધાનસભ્ય રામગોપાલ મિશ્રાએ બબલુની આંગળી પકડી હતી અને તેને કૉન્ગ્રેસમાં સામેલ કર્યો હતો, પણ બબલુના ગોરખધંધા વધતા ગયા એટલે કૉન્ગ્રેસમાંથી તેની હકાલપટ્ટી થઈ ગઈ હતી.

બબલુને ઉત્તર પ્રદેશથી દિલ્હી જતા રહેવું પડ્યું એ પછી તે દિલ્હીમાં તેના ગૉડફાધર પાસે જતો રહ્યો હતો. એ ગૉડફાધર થકી તે દાઉદના સંપર્કમાં આવ્યો અને એ પછી તે થોડો સમય દુબઈ પણ રહી આવ્યો હતો. દુબઈમાં તેણે દાઉદનો દબદબો જોયો ત્યારથી તેની 'મહત્ત્વાકાંક્ષા' વધી ગઈ હતી અને એને કારણે જ તેણે મુંબઈ પર નજર માંડી હતી અને હવે તે કાઠમંડુમાં બેઠો બેઠો દાઉદનો હરીફ બની રહ્યો હતો. દાઉદે બબલુને કદ પ્રમાણે વેતરી નાખવા માટે અબુ સાલેમને આદેશ આપ્યો એટલે બબલુએ વળી એક વાર તેના ગૉડફાધરના શરણે જવાનું નક્કી કર્યું.

'ભાઈ, દાઉદ મુઝે પરેશાન કર રહા હૈ.' બબલુએ કાઠમંડુથી ફોનકૉલ જોડીને દિલ્હીમાં તેના ગૉડફાધરને ફરિયાદ કરી.

'ચૂપ, તૂ ભી કુછ કમ નહીં હૈ.' સામે છેડેથી બબલુનો ગૉડફાધર તાડૂક્યો.

□

‘ગૅન્ગસ્ટર્સ કા ગૉડફાધર!’

અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલના ઝઘડાને કારણે શકીલની અનીસ ઇબ્રાહીમ સાથે દુશ્મની થઈ ગઈ

* * *

નાઇકના શૂટર્સે પ્રખ્યાત ઉદ્યોગપતિ સુનીત ખટાઉની મર્સિડિસ કાર આંતરી અને...

એ ગૉડફાધર રોમેશ શર્મા હતો. જોકે બબલુને ખખડાવ્યા પછી રોમેશ શર્માએ દિલ્હીના કુખ્યાત તાંત્રિક દાઢીધારી બાબાને વચ્ચે નાખીને બબલુ અને દાઉદ વચ્ચે સમાધાન કરાવી આપ્યું.

બબલુ શ્રીવાસ્તવનો ગૉડફાધર રોમેશ શર્મા પણ ઓછી માયા નહોતો. રોમેશ શર્મા ઉત્તર પ્રદેશનો વતની હતો. પંદર વર્ષની ઉંમરે તેના પર પૈસા કમાવાની જવાબદારી આવી પડી હતી. એ ઉંમરે તે અલાહાબાદમાં રૂમાલ વેચીને કુટુંબને મદદ કરતો થઈ ગયો હતો, પરંતુ આ રીતે કોઈ શક્કરવાર નહીં વળે એવું વિચારીને તે વારાણસી જતો રહ્યો હતો. ત્યાં તેણે ધંધોધાપો કરવાની કોશિશ આદરી, પણ કંઈ જામ્યું નહીં એટલે તે 1974માં વારાણસીથી મુંબઈ પહોંચી ગયો. મુંબઈમાં એક ક્રિશ્ચિયન મહિલાના ઘરમાં પેઇંગ ગેસ્ટ તરીકે રહીને તેણે ‘યોગ્ય કામ’ની શોધ કરી. 1975માં તેને વરદરાજન ગૅન્ગના કેટલાક ટપોરીઓનો પરિચય થયો અને તે વરદરાજન ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયો. વરદરાજનની ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયા પછી તેની ‘પ્રતિભા’ બહાર આવવા માંડી. તેણે મુંબઈમાં સીધાસાદા માણસોનાં મકાન અને જમીન પચાવી પાડવાનો ‘ધંધો’ શરૂ કર્યો. તે મોટી મોટી વાતો કરીને મકાનમાલિકો કે જમીનમાલિકોને શીશામાં ઉતારી દેતો અને પછી તેમની જમીન કે ઇમારત પચાવી પાડતો. મુંબઈના ખાર વિસ્તારમાં રોમેશ શર્માએ આ રીતે એક ઇમારત પચાવી પાડી હતી. આ ઇમારતના માલિક સાથે શર્માને ઝઘડો

થયો ત્યારે શર્માએ તેને ગોળી મારી દીધી હતી.

રોમેશ શર્માએ મુંબઈના ખાર અને બાંદરા વિસ્તારમાં જમીન-મકાન પચાવી પાડવાની સાથે હપ્તા ઉઘરાવવાની શરૂઆત કરી એટલે બાંદરાના માથાભારે માફિયા રાજાસિંહ ઠાકુર સાથે તેણે દુશ્મની વહોરી લેવી પડી. રાજાસિંહ ઠાકુરે તેને બાંદરા અને ખાર વિસ્તારમાં ચંચુપાત ન કરવાની ચેતવણી આપી, પણ શર્માએ એ ચેતવણીને હસી કાઢી એટલે રાજાસિંહ ઠાકુરે શર્માની હત્યાનો પ્રયાસ કર્યો. જોકે શર્મા બચી ગયો, પણ રાજાસિંહ ઠાકુર એમ સહેલાઈથી હાર સ્વીકારી લે એવો નહોતો. તેણે પોતાના માણસોને શર્માની પાછળ લગાવી દીધા. છેવટે જીવ બચાવવા રોમેશ શર્માએ મુંબઈ છોડીને દિલ્હી ભેગા થઈ જવું પડ્યું. 1987માં રોમેશ શર્મા મુંબઈ છોડીને દિલ્હી ગયો. ત્યાં તેનો પરિચય કુખ્યાત તાંત્રિક બાબા સાથે થયો. એ તાંત્રિક બાબાની મદદથી તે દાઉદના પરિચયમાં આવ્યો હતો અને ટૂંકા ગાળામાં તેણે દિલ્હીની રાજકીય લૉબીમાં પણ પોતાની વગ ઊભી કરી લીધી હતી. દિલ્હી તેને મુંબઈથી પણ વધુ ફળ્યું હતું

રોમેશ શર્માએ બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ વચ્ચે સમાધાન કરાવી દીધું, પરંતુ એ સમાધાન લાંબા સમય સુધી ટક્યું નહીં. છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગનાં મોટાં માથાંને પોતાની તરફ ખેંચી રહ્યો હતો. તેની નજર બબલુ શ્રીવાસ્તવ પર પણ હતી. બબલુ શ્રીવાસ્તવની તાકાત અને હિંમતનો અંદાજ છોટા રાજનને હતો. છોટા રાજને બબલુ શ્રીવાસ્તવને પોતાની સાથે હાથ મિલાવવા માટે કહેણ મોકલ્યું. બબલુએ રોમેશ શર્માને કારણે દાઉદ સાથે સમાધાન કરી લીધું હતું, પણ અંદરથી તે સમસમી ગયો હતો. તેણે છોટા રાજનની ઑફર સ્વીકારી લીધી અને તેની સાથે દોસ્તી કરી લીધી. એ સાથે બબલુ શ્રીવાસ્તવ દાઉદ અને રોમેશ શર્માનો કટ્ટર દુશ્મન બની ગયો.

છોટા રાજન અને દાઉદની દુશ્મની વધી રહી હતી એ દરમિયાન મુંબઈમાં અરુણ ગવળી અને અમર નાઈક વચ્ચેની દુશ્મની પણ ચરમસીમાએ પહોંચી ગઈ હતી. અમર નાઈકે દાઉદ સાથે ફરી એક વાર હાથ મિલાવી લીધા એ પછી દાઉદે અમર નાઈકને અત્યાધુનિક શસ્ત્રો પૂરાં પાડ્યાં હતાં. અમર નાઈક ગૅન્ગ પાસે ઉઝી ગન અને એકે ફિફ્ટી સિક્સ જેવાં શસ્ત્રો આવી ગયાં હતાં અને નાઈકના શૂટર્સ એ શસ્ત્રોનો ઉપયોગ ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ અને ફાઇનૅન્સરો પર કરી રહ્યા હતા.

6 મે, 1994ના દિવસે અમર નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે મુંબઈના જાણીતા ઉદ્યોગપતિ સુનીત ખટાઉને શૂટ કરીને મુંબઈમાં ખળભળાટ મચાવી દીધો. સુનીત ખટાઉ તેમની મર્સિડીઝ કારમાં જઈ રહ્યા હતા ત્યારે મહાલક્ષ્મી વિસ્તારના ટ્રાફિક-સિગ્નલ પાસે તેમને આંતરીને તેમની કારના કાચ હથોડાથી તોડીને નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે તેમના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબી દીધી. અમર નાઈકને એવી શંકા હતી કે સુનીત ખટાઉએ ખટાઉ મિલ્સમાં કામદારો સાથેનો સંઘર્ષ શમાવવા માટે અરુણ ગવળીની મદદ લીધી હતી.

સુનીત ખટાઉની હત્યાથી મુંબઈનું ઉદ્યોગજગત સ્તબ્ધ બની ગયું અને મુંબઈ પોલીસ પર પ્રચંડ દબાણ આવ્યું. અમર નાઈક અને અરુણ ગવળી વચ્ચેની ગૅન્ગવૉરને કારણે સુનીત ખટાઉની હત્યા થઈ હોવાની શંકા પરથી મુંબઈ પોલીસે ઊંડી તપાસ હાથ ધરી. સુનીત ખટાઉના હત્યારાઓને શોધી કાઢવા માટે મુંબઈ પોલીસે કોઈ કસર છોડી નહીં. પોલીસે નાઈકના અડ્ડાઓ ધમરોળી નાખ્યા. ખટાઉની હત્યા વખતે ઉપયોગમાં લેવાયેલી એક મોટરસાઇકલ પોલીસને નાઈકના એક અડ્ડામાંથી મળી આવી. ખટાઉની હત્યાને કારણે અકળાઈ ઊઠેલી મુંબઈ પોલીસે અમર નાઈકની ગૅન્ગને તેની ભાષામાં જ જવાબ વાળ્યો. ગોળીની ભાષા સમજતી નાઈક ગૅન્ગના ખૂંખાર શૂટર ઓમપ્રકાશ ભારદ્વાજ સહિત ચાર શૂટર્સને મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા. આ દરમિયાન ગવળી ગૅન્ગ પણ નાઈક ગૅન્ગને બરાબર ટક્કર આપી રહી હતી. 1994નું વર્ષ નાઈક ગૅન્ગ માટે જોખમી પુરવાર થયું. પોલીસે નાઈક ગૅન્ગના 14 ગુંડાને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા અને એથી વધુ ગુંડાઓ ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સની ગોળીઓથી વીંધાઈ ગયા.

મુંબઈમાં અરુણ ગવળી ગૅન્ગ અને નાઈક ગૅન્ગ પૂરા ઝનૂનથી દુશ્મની નિભાવી રહી હતી ત્યારે બીજી બાજુ છોટા રાજને વિદેશની ધરતી પર દાઉદ ગૅન્ગ સામે પૂરી તાકાતથી મોરચો માંડી દીધો હતો. છોટા રાજનના શૂટર્સ વિદેશમાં દાઉદ ગૅન્ગના સભ્યોને નિશાન બનાવી રહ્યા હતા. જોકે છોટા રાજનને તો દાઉદનું માથું ખપતું હતું. મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ પછી દાઉદ પોતાને દુબઈમાં સલામત માનતો નહોતો એટલે તે વધુ સમય કરાચીમાં ગાળવા માંડ્યો હતો. જોકે તેની અવરજવર વિદેશોમાં પણ ચાલુ હતી. છોટા રાજન દાઉદને વિદેશમાં નિશાન બનાવવાનો મોકો શોધી રહ્યો હતો. છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગના ઘણા ગુંડાઓને પોતાની ગૅન્ગમાં ખેંચી લીધા હતા, પણ એની સામે દાઉદ ગૅન્ગમાં છોટા રાજનની જગ્યાએ છોટા શકીલ અને અબુ સાલેમ આવી ગયા હતા. છોટા શકીલ મુંબઈના ડોંગરી વિસ્તારમાંથી નવા ગુંડાઓને દાઉદ ગૅન્ગમાં ભરતી કરી રહ્યો હતો તો અબુ સાલેમ તેના વતન આઝમગઢ (ઉત્તર પ્રદેશ)માંથી બેકાર યુવાનોને દાઉદ ગૅન્ગમાં સામેલ કરી રહ્યો હતો. આ રીતે દાઉદની ગૅન્ગમાં સભ્યોની સંખ્યા વધી રહી હતી. જોકે આ સમય દરમિયાન દાઉદની ગૅન્ગમાં એક નવો ડખો ઊભો થયો અને ફરી એક વાર દાઉદની ગૅન્ગમાં ભંગાણ પડે એવી સ્થિતિ સર્જાઈ ગઈ.

એક બાજુ છોટા રાજન દાઉદની ગૅન્ગમાં ભંગાણ પાડ્યા પછી દાઉદનાં વધુ ને વધુ મજબુત માથાંને પોતાની તરફ ખેંચી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદની ગૅન્ગમાં આંતરવિગ્રહ પણ વકરી રહ્યો હતો. છોટા રાજનની જગ્યાએ અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલ દાઉદના ડાબા-જમણા હાથની જેમ ગોઠવાઈ ગયા હતા. છોટા રાજન દાઉદથી છૂટો પડ્યો એ પછી અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલે દાઉદ ગૅન્ગમાં સેંકડો નવા સભ્યોની ભરતી કરીને દાઉદની ગૅન્ગને ફરી વાર મજબૂત બનાવી હતી, પણ એ સાથે એ

બંને વચ્ચે દાઉદ ગૅન્ગમાં વર્ચસ જમાવવાની સ્પર્ધા શરૂ થઈ ગઈ હતી. અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલ ગરીબ કુટુંબમાં જન્મ્યા હતા, પણ ચિક્કાર પૈસા કમાવાની મહત્ત્વાકાંક્ષાએ તેમને અન્ડરવર્લ્ડમાં ધકેલી દીધા હતા.

શકીલ મોહમ્મદ શકીલ ઉસ્માન શેખ ઉર્ફે છોટા શકીલ મુંબઈની ટેમકર ટ્રીટમાં એક ગૅરેજમાં મેકૅનિક તરીકે કામ કરીને પેટિયું રળતા ગરીબ મુસ્લિમ બાબુ શેખના ઘરમાં જન્મ્યો હતો. બાબુ શેખ કાળી મજૂરી કરીને કુટુંબનું ગુજરાન ચલાવતા હતા, પણ તેમના દીકરાને બાપની જેમ મજૂરી કરીને પેટિયું રળવામાં રસ નહોતો. કિશોરાવસ્થામાં જ તે અવળા રવાડે ચડી ગયો. એ ઉંમરે જ વાતમાં મારામારી કરવામાં અને ઊંધાચત્તા ધંધા કરવામાં તેને ફાવટ આવવા માંડી. યુવાન બન્યા પછી આવા નાના-મોટા ગુનાને કારણે તે પોલીસ લૉકઅપમાં ધકેલાવા માંડ્યો. વચ્ચે તેણે એક ગૅરેજમાં પણ કામ કર્યું હતું. 1987થી તેણે તેની કરિયરની શરૂઆત કરી. 1992 સુધી અન્ડરવર્લ્ડમાં તેનું ખાસ 'નામ' થયું નહોતું, પણ 1994માં દાઉદ ઇબ્રાહીમે મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કરાવ્યા એ પછી દાઉદની ગૅન્ગમાં ભંગાણ પડ્યું એ તકનો લાભ લઈને છોટા શકીલને પોતાની 'પ્રતિભા' પુરવાર કરવાની તક મળી ગઈ.

શકીલે મુંબઈની મ્યુનિસિપલ સ્કૂલમાં ચાર ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરીને સ્કૂલને અલવિદા કહી દીધી હતી. છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગમાં ભંગાણ પડાવ્યું એ પછી છોટા શકીલે બેકાર યુવાનોને દાઉદની ગૅન્ગમાં ભરતી કરવા માંડ્યા. એને કારણે દાઉદ પાસે શરીરનું વજન વધી ગયું. શકીલ દાઉદ ગૅન્ગમાં આવ્યો એ પહેલાં દાઉદ ગૅન્ગમાં લંબુ શકીલ તો હતો જ. એટલે પાંચ ફૂટ બે ઇંચ ઊંચાઈ ધરાવતા શકીલ શેખને દાઉદ ગૅન્ગમાં બધા છોટા શકીલ તરીકે ઓળખવા માંડ્યા.

અબ્દુલ કય્યુમ અન્સારી ઉર્ફે અબુ સાલેમ પણ છોટા શકીલની જેમ એક ગરીબ મુસ્લિમ કુટુંબમાં જન્મ્યો હતો. અબુ સાલેમનો જન્મ ઉત્તર પ્રદેશના આઝમગઢના સરાઈમીર વિસ્તારમાં થયો હતો. આઝમગઢમાં કિશોરાવસ્થા દરમિયાન તે દરજીકામ શીખ્યો હતો, પણ આઝમગઢમાં ક્યારેય બે પાંદડે નહીં થઈ શકાય એવું વિચારીને તે 1984માં મુંબઈ પહોંચી ગયો. યુવાનીની શરૂઆતનાં વર્ષોમાં મુંબઈ આવ્યા પછી ઘણી દોડધામ કર્યા બાદ તે અંધેરીમાં એક દરજીની સાથે કામે વળગી ગયો. જોકે તે મહત્ત્વાકાંક્ષી યુવાન હતો એટલે થોડા મહિનામાં તેણે અંધેરી ઉપનગરના કોલડોંગરી વિસ્તારમાં એક નાનકડી દુકાન ભાડેથી લઈ લીધી અને તે સ્વતંત્ર દરજી તરીકે કામ કરતો થઈ ગયો. જોકે થોડા મહિનાઓમાં તેને જ્ઞાન લાધ્યું કે સ્વતંત્ર દરજીકામથી પણ કંઈ શક્કરવાર નહીં વળે એટલે તેણે અંધેરીમાં એક શૉપિંગ સેન્ટરમાં પબ્લિક ટેલિફોન બૂથ શરૂ કર્યું. ત્યાં જાતભાતના માણસો આવતા અને એને કારણે અબુ સાલેમની જિંદગીમાં વળાંક આવી ગયો.

અંધેરીમાં પબ્લિક ટેલિફોન બૂથના માલિક બનેલા અબુ સાલેમનો પરિચય ત્યાં આવતા હાસમ પૂંગા

અને સૈયદ ટોપી સાથે થયો. એ બંને દાઉદ ઇબ્રાહીમના ભાઈ અનીસના વિશ્વાસુ માણસો હતા. થોડા સમયમાં તો અબુ સાલેમની આ હાસમ પૂંગા અને સૈયદ ટોપી સાથે ગાઢ દોસ્તી થઈ ગઈ. તે બંને સાથે અબુ સાલેમની ઊઠબેઠ વધી ગઈ. સૈયદ ટોપીએ અબુ સાલેમની અનીસ અન્સારી સાથે ફોન પર વાત કરાવી અને તેને પોતાની સાથે લઈ લીધો. અબુ સાલેમ બહુ ઝડપથી અનીસનો વિશ્વાસુ માણસ બની ગયો. એ અરસામાં જ સલીમ ટોપી પોલીસ સાથે અથડામણમાં માર્યો ગયો એટલે અનીસે સલીમ ટોપીનું સ્થાન અબુ સાલેમને આપી દીધું.

અનીસ ઇબ્રાહીમે અબુ સાલેમને શસ્ત્રોની હેરફેરની જવાબદારી સોંપી દીધી. એપ્રિલ 1993માં સંજય દત્તની જે એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગનને કારણે ધરપકડ થઈ એ ગન અબુ સાલેમે જ તેને પહોંચાડી હતી. મુંબઈ પોલીસના ચોપડે તેનું નામ 1991માં ચડ્યું હતું. ક્રિકેટની રમત દરમિયાન અબુ સાલેમે એક યુવાનને માથામાં બૅટ ફટકારી દીધું એટલે પોલીસે તેની ધરપકડ કરી હતી. 1993 સુધીમાં તો અબુ સાલેમ અનીસનો અને એને કારણે દાઉદનો પણ એટલો વિશ્વાસુ માણસ બની ચૂક્યો હતો કે તેને મુંબઈ સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ માટે નિશ્ચિત સ્થળોએ આરડીએક્સ પહોંચાડવાની જવાબદારી સોંપી દેવાઈ હતી. શસ્ત્રોની હેરફેરની જવાબદારીને કારણે દાઉદની ગૅન્ગમાં બધા અબુ સાલેમને અબુ સામાન તરીકે ઓળખતા થઈ ગયા હતા. એ અગાઉ થોડો સમય તેણે રોમેશ શર્માના ડ્રાઇવર તરીકે પણ ફરજ બજાવી હતી. મુંબઈના બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ પછી એપ્રિલ, 1997માં તે દુબઈ ભેગો થઈ ગયો હતો.

દુબઈ પહોંચ્યા પછી અબુ સાલેમે છોટા શકીલની જેમ દાઉદ ગૅન્ગમાં નવા નવા છોકરાઓની ભરતી કરવાનું કામ હાથ પર લઈ લીધું. એ પછી વર્ચસની લડાઈમાં અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલની વચ્ચે જામી પડી ત્યારે અને અનીસ ઇબ્રાહીમે અબુ સાલેમનો પક્ષ લઈને છોટા શકીલને ખખડાવી નાખ્યો એટલે છોટા શકીલ ભડકી ગયો. તેણે અનીસ ઇબ્રાહીમ સાથે દુશ્મની વહોરી લીધી. અનીસ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલ સામસામે આવી ગયા એટલે દાઉદ ઇબ્રાહીમ માટે નવી મુસીબત ઊભી થઈ. તેણે અનીસ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલ વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું, પણ છોટા શકીલ મનોમન ધૂંધવાઈ રહ્યો હતો.

●—●—●—●

દાઉદની ગૅન્ગમાં આંતરવિગ્રહ વકરી રહ્યો હતો ત્યારે મુંબઈમાં અરુણ ગવળી અને અમર નાઈકની દુશ્મની પણ વકરી રહી હતી. નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સ ગવળી ગૅન્ગને ઉપરાછાપરી ફટકા મારી રહ્યા હતા તો બીજી બાજુ ગવળી ગૅન્ગ પણ નાઈક ગૅન્ગને જનોઈવાઢ ઘા કરવાની વેતરણમાં પડી હતી. આ દરમિયાન અમર નાઈકનો ભાઈ અશ્વિન નાઈક ખંડણી ઉઘરાવવાના કેસમાં મુંબઈ પોલીસના હાથમાં

ઝડપાઈ ગયો હતો.

‘કિસી ભી હાલ મેં ઉસકા કામ તમામ કરના હૈ’

સેશન્સ કોર્ટમાં વકીલો અને પોલીસ ટીમ વચ્ચે સામસામો અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ થઈ ગયો!

* * *

શકીલે અનીસ ઇબ્રાહીમને પાઠ ભણાવવા જતા દાઉદ ઇબ્રાહીમની ખફગી વહોરી લેવી પડી

તારીખ : 17 એપ્રિલ, 1994

સમય : રાતના 10.30 કલાક

સ્થળ : મુંબઈના ભાયખલાસ્થિત એક બિયરબાર

‘વો કલ સેશન્સ કોર્ટ મેં આએગા. ઉસકા કામ તમામ કરના હૈ.’ ગવળી ગૅન્ગ વતી સુપારી લઈને કામ કરતા શૂટર રવીન્દ્ર શાંતારામ સાવંત અને તેના સાથીદારને ગવળી ગૅન્ગનો એક સિનિયર ગુંડો કહી રહ્યો હતો. તેણે કપડાની થેલીમાં છુપાવેલી અમેરિકન બનાવટની બે પૉઇન્ટ થર્ટી રિવૉલ્વર રવીન્દ્ર સાવંત અને તેના સાથીદારને આપી.

‘પર વહાં બહુત પુલીસવાલે રહેંગે.’ રવીન્દ્ર સાવંતે દલીલ કરી.

સિનિયર ગુંડાએ તેને બોલતો અટકાવીને તેના તરફ નોટોની કેટલીક થપ્પી સરકાવી અને કહ્યું, ‘કિસી ભી હાલત મેં કામ હો જાના ચાહિયે.’

પૈસાની ગરમીથી રવીન્દ્ર સાવંત ઉત્સાહમાં આવી ગયો. ‘ઠીક હે ભાઈ, ઉસકા કામ કૈસે ભી કરકે

તમામ કર દૂંગા.'

સિનિયર ગુંડો ત્યાંથી રવાના થયો એ પછી રવીન્દ્ર સાવંતે તેના સાથીદારને કહ્યું, 'કલ ગયા વો કામ સે...'

રવીન્દ્ર સાવંત અમર નાઈકના ભાઈ અશ્વિન નાઈકની વાત કરી રહ્યો હતો.

તારીખ : 18 એપ્રિલ, 1994
સમય : બપોરના 2.00 કલાક
સ્થળ : સેશન્સ કોર્ટ, મુંબઈ

થાણે પોલીસની એક ટીમ અશ્વિન નાઈકને લઈને ટાડા અદાલતમાં આવી હતી. ખંડણી ઉઘરાવવાના એક કેસમાં આરોપી તરીકે અશ્વિન નાઈકને જજ સમક્ષ રજૂ કરવા માટે કલ્યાણની આધારવાડી જેલમાંથી સેશન્સ કોર્ટના સંકુલમાં લાવવામાં આવ્યો હતો. અશ્વિન નાઈકની સામે મુંબઈનાં જુદાં જુદાં પોલીસ-સ્ટેશનોમાં ડઝનબંધ કેસ બોલતા હતા. અન્ડરવર્લ્ડમાં પ્રવેશ કર્યા પછી તેને પોલીસ-સ્ટેશન અને કોર્ટનો ડર રહ્યો નહોતો. જોકે તેને અરુણ ગવળીનો ડર હતો. ગવળી અગાઉ પણ તેની હત્યાનો પ્રયાસ કરાવી ચૂક્યો હતો.

અશ્વિન નાઈકને ટાડા અદાલતમાં હાજર કરીને બપોરના 2.55 વાગ્યે થાણે પોલીસની ટીમ તેની સાથે કોર્ટરૂમની બહાર નીકળી. પોલીસટીમના સભ્યો ચોતરફ નજર ઘુમાવતા ચાલી રહ્યા હતા. તેમણે બે તકેદારી રાખવાની હતી. ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સ અશ્વિન નાઈકને ખતમ કરવા માટે આ મોકાનો ફાયદો ઉઠાવે એવી શક્યતા હતી. તો બીજી શક્યતા એવી પણ હતી કે નાઈક ગૅન્ગના ગુંડાઓ કોર્ટમાં ધસી આવે અને પોલીસટીમ પર હુમલો કરીને અશ્વિનને છોડાવી જાય.

જોકે સેશન્સ કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં કોઈ તકલીફદાયક પ્રવૃત્તિ કે માણસો નજરે પડ્યાં નહીં એટલે થાણે પોલીસની ટીમ થોડી હળવાશ અનુભવીને આગળ વધી.

તારીખ : 18 એપ્રિલ, 1994
સમય : બપોરના 3.00 કલાક
સ્થળ : સેશન્સ કોર્ટનું કમ્પાઉન્ડ

થાણે પોલીસની ટીમ અશ્વિન નાઈકને ઘેરીને સેશન્સ કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં ચાલી રહી હતી એ વખતે બે વકીલોએ અચાનક રિવૉલ્વર અને પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને અશ્વિન નાઈક તરફ અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો. બે ક્ષણ માટે તો પોલીસ કર્મચારીઓ હેબતાઈ ગયા, પણ પછી તરત જ તેમણે પોતાનાં શસ્ત્રો ધણધણાવવા માંડ્યાં. પોલીસટીમની સાથે પોલીસ-કમાન્ડો ભગવત તુકારામ સાનદાને પણ હતો. તેણે પોતાની સ્ટેનગન ગજાવી મૂકી. સબ-ઇન્સ્પેક્ટર વાઘમારેએ પણ પોતાની સર્વિસ રિવૉલ્વર ખેંચી કાઢી.

સેશન્સ કોર્ટનું કમ્પાઉન્ડ ગોળીબારના ધડાકાઓથી ગાજી ઊઠ્યું. કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં વકીલો અને પોલીસમૅન સામસામા ગોળીબાર કરી રહ્યા હતા. બાપડા હિન્દી ફિલ્મના લેખકો કલ્પના પણ ન કરી શકે એવું દૃશ્ય સર્જાયું હતું. જોકે જે વકીલો ગોળીબાર કરી રહ્યા હતા તે 'વકીલો' નહોતા, પણ શાર્પશૂટર રવીન્દ્ર સાવંત અને તેના સાથીદારોએ પોલીસની આંખમાં ધૂળ નાખવા કીમિયો અજમાવ્યો હતો.

પોલીસટીમે વળતો જવાબ આપ્યો, પણ ત્યાં સુધીમાં અશ્વિન નાઈકને બે ગોળી વાગી ચૂકી હતી અને સબ-ઇન્સ્પેક્ટર વાઘમારે તથા કૉન્સ્ટેબલ ભીંગારદીવે અને નિકમને પણ ગોળી વાગી હતી. જોકે તેમના શરીર પર ગોળી છરકો કરીને પસાર થઈ હતી અને એકને હાથમાં ગોળી વાગી હતી. સામે પોલીસટીમે પણ 25 રાઉન્ડ ગોળીબાર કર્યો હતો. પરંતુ અશ્વિન નાઈકને બે ગોળી માથામાં વાગી હતી. પોલીસના વળતા જવાબથી રવીન્દ્ર સાવંત અને તેનો સાથીદાર બચાવની સ્થિતિમાં આવી ગયા. જોકે બંનેને એક પણ ગોળી વાગી નહોતી. બંનેએ સેશન્સ કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાંથી બહાર જવા માટે દોટ મૂકી. રવીન્દ્ર સાવંતનો સાથીદાર તો નાસી છૂટ્યો, પણ રવીન્દ્ર સાવંત ઝડપાઈ ગયો.

ગંભીર ઈજા પામેલા અશ્વિન નાઈકને તાબડતોબ જે. જે. હૉસ્પિટલમાં પહોંચાડવામાં આવ્યો. પોલીસ કર્મચારીઓને ગંભીર ઈજા પહોંચી નહોતી એટલે તેમને સેન્ટ જ્યૉર્જ હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયા.

અશ્વિન નાઈક પર હુમલો થયો હોવાના સમાચાર તેની નગરસેવિકા પત્ની નીતા નાઈકને મુંબઈ મહાનગરપાલિકાની સ્ટૅન્ડિંગ કમિટીની બેઠકમાં મળ્યા. નીતા નાઈક શિવસેનાની નગરસેવિકા હતી અને સ્ટૅન્ડિંગ કમિટીની મેમ્બર પણ હતી. વિદેશમાં છુપાયેલા અમર નાઈકને પણ અડધા કલાકમાં તેના ભાઈ અશ્વિનને ગોળી મારવામાં આવી હોવાના સમાચાર મળ્યા અને તે ક્રોધથી સળગી ઊઠ્યો.

અમર નાઈકની પહેલાં દાઉદ ઇબ્રાહીમને આ સમાચાર મળી ગયા હતા. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં ઉત્તેજના ફેલાઈ ગઈ હતી.

●—●—●—●

અશ્વિન નાઈક પર સેશન્સ કોર્ટમાં હુમલો થયો ત્યારે મુંબઈ પોલીસને ખાતરી નહોતી કે અશ્વિન નાઈકની હત્યાનો પ્રયાસ દાઉદ ઇબ્રાહીમે કરાવ્યો કે અરુણ ગવળીએ, પણ એ હુમલા પછી એક કલાક

બાદ દગડી ચાલ પર અમર નાઈકના માણસોએ બેફામ પથ્થરમારો કર્યો એટલે ચિત્ર સ્પષ્ટ થઈ ગયું. બીજી બાજુ રવીન્દ્ર સાવંતે કબૂલી લીધું કે ગવળી ગૅન્ગના સદામામા ઉર્ફે સદા પાવલે અને ગણેશ ભોસલે ઉર્ફે વકીલે અશ્વિન નાઈકની હત્યાની યોજના ઘડી હતી. સેશન્સ કોર્ટમાં વકીલના વેશમાં જવાની સૂચના પણ તેમણે જ રવીન્દ્ર સાવંતને આપી હતી

ગવળી ગૅન્ગના હુમલામાં ગંભીર ઈજા પામેલો અશ્વિન નાઈક બચી તો ગયો, પણ માથામાં ગોળી વાગવાને કારણે તેને લકવો થઈ ગયો અને તેણે વ્હીલચેરના સહારે જ આખી જિંદગી વિતાવવી પડશે એવું ડૉક્ટરોએ કહ્યું ત્યારે વિદેશમાં બેઠેલા અમર નાઈકના પગ તળેથી ધરતી સરકી ગઈ.

●—●—●—●

ગવળી ગૅન્ગે અમર નાઈકના ભાઈ અશ્વિન પર હુમલો કરાવ્યો ત્યારે છોટા રાજન દાઉદને ખતમ કરવાની યોજના ઘડી રહ્યો હતો. છોટા રાજનના ગુંડાઓ દાઉદનું પગેરું દબાવી રહ્યા હતા. તેમણે દુબઈમાં દાઉદને ખતમ કરવાની યોજના ઘડી કાઢી હતી, પણ એ યોજના નિષ્ફળ સાબિત થઈ એ પછી કરાચીમાં દાઉદ પર વધુ એક વાર હુમલો થયો. એ વખતે દાઉદ બાલ બાલ બચી ગયો.

છોટા રાજન દાઉદને ખતમ કરવામાં સફળ થયો નહીં, પણ તેણે મુંબઈમાં દાઉદની ગૅન્ગને જબરદસ્ત નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું. દાઉદ ગૅન્ગની આવકનો મોટો હિસ્સો છોટા રાજને પોતાના ભણી વાળી લીધો. છોટા રાજન મુંબઈના કન્સ્ટ્રક્શન ઉદ્યોગમાં પગપેસારો કરી રહ્યો હતો. તેણે પણ દાઉદ ગૅન્ગની સમાંતર પોતાનું નેટવર્ક ઊભું કરી લીધું હતું અને વર્ષે કરોડો રૂપિયાની રકમ ખંડણી પેટે ઉઘરાવવા માંડ્યો હતો. દાઉદને છોટા રાજન પર કાળ ચડ્યો હતો અને છોટા રાજનને ખતમ કરવા માટે તેણે પણ ઝનૂનપૂર્વક પોતાના માણસોને રાજનની પાછળ લગાવી દીધા હતા, પણ શિયાળ જેવો ખંધો છોટા રાજન હાથમાં આવતો નહોતો.

છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગમાં ભંગાણ પાડ્યા પછી ભાઈ ઠાકુર, સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને સાધુ શેટ્ટી જેવા અનેક ખેરખાં દાઉદ ગૅન્ગ છોડી ગયા હતા. થોડા સમય પછી બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છેલ્લે અબુ સાલેમે પણ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો.

જોકે આમ છતાં દાઉદની સાથે છોટા શકીલ, લંબુ શકીલ, મોહમ્મદ ડોસા, સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યા, અનિલ પરબ અને શરદ શેટ્ટી તથા ઇકબાલ મિર્ચી જેવા પહોંચેલા સાથીદારો હતા. અનિલ પરબ દાઉદ ગૅન્ગનું હવાલાનું નેટવર્ક સંભાળતો હતો તો લંબુ શકીલ મુંબઈમાં અને અન્ય ભારતીય શહેરોમાં છોટા શકીલની જેમ કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલિંગ અને ખંડણીની ઉઘરાણીની જવાબદારી સંભાળતો હતો. મોહમ્મદ ડોસા દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સને શસ્ત્રો પૂરાં પાડવાની જવાબદારી સુપેરે નિભાવતો હતો તો શરદ શેટ્ટી ક્રિકેટ મૅચના ફિક્સિંગનું નેટવર્ક સંભાળતો હતો.

દાઉદના આવા નેટવર્કની સામે છોટા રાજને પણ પોતાનું આગવું નેટવર્ક વિકસાવી લીધું હતું અને પોતાના નેટવર્ક થકી વર્ષે કરોડો રૂપિયાની કમાણી કરવા ઉપરાંત દાઉદના નેટવર્કને તોડી પાડવા માટે પણ સતત પોતાનું ભેજું અને પોતાના માણસોને દોડાવતો રહેતો હતો. દાઉદની હત્યા કરાવવામાં નિષ્ફળતા મળ્યા પછી છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગના ખેરખાંઓને નિશાન બનાવીને દાઉદ ગૅન્ગની કેડ ભાંગી નાખવાની યોજના ઘડી કાઢી હતી. જોકે છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગને કોઈ ફટકો મારે એ પહેલાં બ્રિટિશ પોલીસે દાઉદને એક જબરદસ્ત આંચકો આપ્યો.

તારીખ : 3 એપ્રિલ, 1995

સમય : (ભારતીય સમય પ્રમાણે) સવારના 5.30 કલાક

સ્થળ : એમર્સન પાર્ક, એસેક્સ કાઉન્ટી, ઇંગ્લૅન્ડ

એસેક્સ કાઉન્ટીના ઉપનગર એમર્સન પાર્કના પાર્કસ્ટોન રોડના કિનારે આવેલા એક વિશાળ મકાનની બહાર બ્રિટિશ પોલીસની એક ટીમ જઈ ચડી. પાર્કસ્ટોન રોડની આજુબાજુનાં મકાનોમાં મોટા ભાગે પાકિસ્તાની અને ભારતીય નાગરિકો રહે છે. આવા જ એક વિશાળ મકાનને બ્રિટિશ પોલીસટીમે ઘેરી લીધું. બ્રિટિશ પોલીસટીમના કેટલાક સભ્યો એ મકાનમાં મુખ્ય દરવાજેથી અંદર પ્રવેશ્યા. અચાનક ધસી આવેલી બ્રિટિશ પોલીસને જોઈને એ મકાનમાં ફરજ બજાવતા નોકરચાકર ગભરાઈ ગયા. બ્રિટિશ પોલીસ અધિકારીઓ મકાનના એક બેડરૂમના ભાગ ભણી ધસી ગયા અને થોડી ક્ષણો પછી એ મકાનનો માલિક ગિરફ્તાર થઈ ચૂક્યો હતો. તંદુરસ્ત શરીર અને ગૌરવર્ણી ચામડી ધરાવતા એ માણસે કપડાં બદલવાની પરવાનગી માગી. પોલીસે તેને પોતાની સામે જ કપડાં બદલવાનું કહ્યું.

એ માણસની ધરપકડ કરીને તેને લંડનની જેલમાં લઈ જવાયો. તેની સામે કેફી દ્રવ્યોની હેરાફેરીનો આરોપ હતો.

તારીખ : 4 એપ્રિલ, 1995

સ્થળ : બો સ્ટ્રીટ કોર્ટ, લંડન

એસેક્સ કાઉન્ટીના એમર્સન પાર્ક ઉપનગરમાંથી પકડાયેલા માણસને લંડનની બો સ્ટ્રીટ કોર્ટમાં જજ પીટર બૈઝ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો. બ્રિટિશ પોલીસે જજને કહ્યું કે આ માણસ વર્ષે અબજો રૂપિયાનો કેફી દ્રવ્યોનો વેપાર કરે છે અને મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસમાં પણ તે આરોપી છે.

એ જ દિવસે બો સ્ટ્રીટ કોર્ટમાં તે માણસના વકીલોની ફોજ હાજર થઈ ગઈ હતી. બીજા દિવસે એટલે કે 5 એપ્રિલ, 1995ના દિવસે તેમણે તે માણસની જામીનઅરજી જજ સમક્ષ મૂકતાં કહ્યું કે તે માણસ ત્રણ લાખ પાઉન્ડ (એ સમયે બે કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ) જામીનની રકમ તરીકે જમા કરાવવા તૈયાર છે. પણ જજે તે માણસની જામીનઅરજી ફગાવી દીધી. 5 એપ્રિલે ભારત સરકાર વતી બ્રિટિશ ઍડ્વોકેટ એલિસન રીલે પણ બો સ્ટ્રીટ કોર્ટમાં પહોંચી ગયા હતા અને તેમણે પેલા માણસની જામીનઅરજીનો સખત વિરોધ કરતાં કહ્યું હતું કે તેને જામીન પર છોડવામાં આવશે તો તે ભાગી છૂટશે.

તે માણસના વકીલોએ એવી દલીલ કરી કે અમારો અસીલ એક સીધોસાદો વેપારી છે અને તે મુસ્લિમ હોવાથી તેને ખોટા કેસમાં ફસાવવામાં આવ્યો છે. મુંબઈ પોલીસના ઍન્ટિ-નાર્કોટિક્સ સેલના વડા ડેપ્યુટી પોલીસ-કમિશનર રાહુલ સૂરે ઇરાદાપૂર્વક તેને કેફી દ્રવ્યોના હેરફેરના આરોપમાં ફસાવી દીધો છે. તે માણસના વકીલોએ એવી પણ દલીલ કરી કે અમારો અસીલ મુસ્લિમ છે એટલે જ તેને ફસાવવામાં આવી રહ્યો છે. મુંબઈ પોલીસ આવી રીતે ઘણા નિર્દોષ મુસ્લિમોને ફસાવે છે.

જોકે બ્રિટિશ પોલીસને તે માણસના ઘરમાંથી અનેક દેશોના પાસપોર્ટ મળી આવ્યા હતા.

આ બધી દલીલો પછી છેવટે છઠ્ઠી એપ્રિલે બો સ્ટ્રીટ કોર્ટે તે માણસને એક સપ્તાહ સુધી કસ્ટડીમાં રાખવાનો આદેશ આપ્યો. તે આરોપીના મુખ્ય વકીલ ઍલેક્સ કામરાને જામીનઅરજી મંજૂર કરાવવા માટે ઘણી કોશિશ કરી, પણ વ્યર્થ સાબિત થઈ, કારણ કે તે આરોપીની ધરપકડ કરનારા બ્રિટિશ પોલીસના સાર્જન્ટ ડી. એસ. જોન્સે કોર્ટને કહ્યું કે આ માણસ વિશે અમેરિકા, જર્મની અને ઑસ્ટ્રેલિયાની પોલીસે પણ બ્રિટિશ પોલીસને માહિતી આપી હતી કે તે કેફી દ્રવ્યોનો આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારી છે.

તે માણસ આંતરરાષ્ટ્રીય ડ્રગ-સ્મગલર ઇકબાલ મેમણ ઉર્ફે ઇકબાલ મિર્ચી હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમનો ગાઢ સાથીદાર અને હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીની એક જમાનાની બ્લૉકબસ્ટર ફિલ્મ ‘મુગલ-એ-આઝમ’ના સર્જક કે. આસિફનો જમાઈ.

□

‘ડ્રગ સ્મગલિંગ કા ખેલ !’

અબજપતિ બિલ્ડર નિ:સહાય બનીને પોતાના ભાઈ અને ભત્રીજાને ગોળીઓથી વીંધાતા જોઈ રહ્યા!

* * *

દાઉદ ગૅન્ગના ખેરખાંઓનું હિટ લિસ્ટ ટૂંકાવવા માટે છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટરો ટાંપીને બેઠા હતા.

‘મુગલ-એ-આઝમ’ ફિલ્મના સર્જક કે. આસિફ હયાત હોત તો તેમના જમાઈ ઇકબાલ મિર્ચીએ તેમને હિન્દી ફિલ્મો બનાવવા માટે અનેક વિષયો પૂરા પાડ્યા હોત. એસેક્સ કાઉન્ટીમાં બ્રિટિશ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયેલા ડ્રગ-સ્મગલર ઇકબાલ મિર્ચીએ બે લગ્ન કર્યાં હતાં. તેની બીજી પત્ની હીના કૌસર કે. આસિફની પુત્રી અને હિન્દી ફિલ્મોની નિષ્ફળ અભિનેત્રી હતી.

ડ્રગ-સ્મગલર ઇકબાલ મિર્ચીની જીવનસફર કોઈ ચુસ્ત સ્ક્રિપ્ટ ધરાવતી હિન્દી ફિલ્મને પણ ટક્કર મારે એવી હતી. ઇકબાલ મિર્ચીનું સાચું નામ ઇકબાલ મેમણ હતું અને તે અત્યંત ગરીબ કુટુંબમાં જન્મ્યો હતો. તેના પિતા મોહમ્મદ મેમણ મુંબઈની અબ્દુલ રહેમાન સ્ટ્રીટમાં મરચાં વેચવાનો ધંધો કરતા હતા.

તેમની દુકાન જ્યાં હતી એ વિસ્તાર મિર્ચી તરીકે ઓળખાતો હતો. મરચાંનો ધંધો કરવાને કારણે ઇકબાલના પિતાના નામની પાછળ મેમણ અટક ભૂંસાઈ ગઈ અને મિર્ચી અટક જોડાઈ ગઈ. પિતાના મૃત્યુ પછી ઇકબાલે મરચાંનો ધંધો સંભાળવાની કોશિશ કરી, પરંતુ બાપે જમાવેલી દુકાનમાં તેનો ટાંટિયો ટક્યો નહીં. તેણે ધંધો સમેટીને ટૅક્સી ખરીદી. ટૅક્સી-ડ્રાઇવર તરીકે પણ તેને ફાવ્યું નહીં એટલે

તેણે મુંબઈના બંદરમાં મજૂરીના ઓઠા હેઠળ ચોરી શરૂ કરી દીધી.

1980 સુધી આ રીતે બધા ઊંધાચત્તા ધંધા કર્યા પછી ઇકબાલ મિર્ચી કેફી દ્રવ્યોની હેરાફેરી કરતા ડ્રગ-સ્મગલર્સના સંપર્કમાં આવ્યો અને એ ધંધામાં તગડી કમાણી જોઈને તે ડ્રગ-સ્મગલિંગ નેટવર્કનો એક હિસ્સો બની ગયો અને 1990 સુધીમાં તો તે સ્વતંત્ર ડ્રગ-સ્મગલર બની ગયો હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે તેની મુલાકાત મોહમ્મદ ડોસાએ કરાવી હતી. આ દાયકામાં ઇકબાલ મેમણનું ડ્રગ્સ-સામ્રાજ્ય વિશ્વના બે ડઝન દેશોમાં વિસ્તરી ચૂક્યું હતું. નેવુંના દાયકા દરમિયાન મિર્ચીએ જુદા જુદા દેશોમાં અબજો રૂપિયાની સંપત્તિ ઊભી કરી દીધી. દુબઈમાં પણ તેણે એક આલીશાન હોટેલ ખરીદી લીધી. દુબઈથી પ્રકાશિત થતા 'ગલ્ફ ટાઇમ્સ'માં તેના ઇન્ટરવ્યુ છપાવા માંડ્યા.

મિર્ચીએ દુબઈની જેમ મુંબઈમાં પણ અબજો રૂપિયાની મિલકતો નેવુંના દાયકામાં ખરીદી લીધી અને લંડનમાં વિશાળ બંગલો બનાવ્યો. એસેક્સ કાઉન્ટીમાં પણ વિશાળ બંગલો બનાવ્યો. ઇંગ્લૅન્ડના બેડફર્ડમાં તેણે ઈડન ફાઇન રાઇસ મિલ અને ફાઇન ફીલ્ડ્સ રાઇસ મિલ ઊભી કરી દીધી. એ બંને રાઇસ મિલ તેણે ઇબ્રાહીમ પટેલ નામના એક ડ્રગ-સ્મગલર પાસેથી પડાવી લીધી હતી. મિર્ચીએ ઇબ્રાહીમ પટેલને પહોંચાડેલા એક ડ્રગ-કન્સાઇનમેન્ટનું પેમેન્ટ પટેલ ન કરી શક્યો એટલે મિર્ચીએ તેની બંને રાઇસ મિલ પોતાના નામે કરાવી લીધી હતી.

મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ પછી 1993માં મિર્ચી ભારત છોડીને દુબઈ અને પછી ત્યાંથી લંડન ભેગો થઈ ગયો હતો. આઇએસઆઇ સાથે સંપર્ક ધરાવતા મિર્ચીએ મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવવા માટે આર્થિક ઈંધણ પૂરું પાડ્યું હતું. આ ઉપરાંત પણ મુંબઈમાં તેની સામે ડ્રગ-સ્મગલિંગ અને ખૂન સહિતના અનેક કેસ નોંધાયા હતા. આ દરમિયાન ઑસ્ટ્રેલિયા, દક્ષિણ આફ્રિકા અને અન્ય દેશોમાં પણ મિર્ચીનું નામ ત્યાંની પોલીસના ચોપડે ચડી ગયું હતું.

આવો ખેપાની ડ્રગ-સ્મગલર મિર્ચી બ્રિટિશ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો એટલે દાઉદ ઇબ્રાહીમના નેટવર્કને પણ જબરદસ્ત ફટકો પડ્યો. જોકે ઇકબાલ મિર્ચીના બ્રિટિશ વકીલોએ કાનૂની આંટીઘૂંટી અજમાવીને મિર્ચીને જેલમાંથી મુક્ત કરાવી દીધો. મિર્ચીની ધરપકડ થઈ ત્યારે મુંબઈ પોલીસ અને સીબીઆઇના અધિકારીઓ ખુશ થઈ ગયા હતા અને એવી આશા વ્યક્ત કરવા માંડ્યા હતા કે વધુમાં વધુ છ મહિનામાં મિર્ચીને પ્રત્યાર્પણ દ્વારા ઇંગ્લૅન્ડથી મુંબઈ લાવી શકાશે, પરંતુ એ આશા ઠગારી નીવડી હતી. મુંબઈ પોલીસ અને સીબીઆઇ હાથ ઘસતા રહી ગયા અને થોડા મહિનાની કાનૂની લડત પછી મિર્ચી આઝાદ થઈ ગયો.

●—●—●—●

ડ્રગ-સ્મગલર અને દાઉદનો દોસ્ત ઇકબાલ મિર્ચી બ્રિટિશ પોલીસના સકંજામાંથી છૂટી ગયો એની ખુશી

દાઉદ માણી શકે એ પહેલાં તો દાઉદ ગૅન્ગને વધુ એક મોટો ફટકો પડ્યો. છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગને તોડી પાડવા માટે ધમપછાડા મારી રહ્યો હતો અને તેણે દાઉદ ગૅન્ગના ટોચના ગુનાઓનું એક હિટ-લિસ્ટ બનાવ્યું હતું. એ હિટ-લિસ્ટ ટૂંકું કરવા માટે છોટા રાજનના શૂટર્સ ટાંપીને બેઠા હતા. તેમણે દુબઈમાં દાઉદના એક અત્યંત મહત્ત્વના સાથીદારને નિશાન બનાવવાની યોજના ઘડી કાઢી.

તારીખ : 16 ઑગસ્ટ, 1995
સ્થળ : રીજન્સી પૅલેસ હોટેલ, દુબઈ

દુબઈમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની માલિકીની ગણાતી ફાઇવસ્ટાર હોટેલ 'રીજન્સી પૅલેસ'માંથી દાઉદના બે સાથીદારો બહાર નીકળી રહ્યા હતા. એ વખતે અચાનક તેમની સામે બે પિસ્તોલધારી યુવાનો ધસી આવ્યા. દાઉદના બંને સાથીદારો કંઈ વિચારી શકે એ પહેલાં તો હુમલાખોર યુવાનોએ પિસ્તોલમાંથી ધડાધડ ગોળીઓ છોડવા માંડી. દાઉદના બે સાથીદારો પૈકી એક તો શાર્પશૂટર હતો અને તેણે ડઝનબંધ માણસોને ગોળીએ દીધા હતા, પણ તેને પોતાની પિસ્તોલ ખેંચવાની તક મળે એ પહેલાં તો તેના શરીરમાં ગોળીઓ ઘૂસવા માંડી હતી. ગણતરીની સેકન્ડમાં દાઉદના બંને સાથીદારો નીચે પટકાઈ પડ્યા. હુમલાખોર યુવાનો કોઈ પ્રકારનો ચાન્સ લેવા માગતા નહોતા. તેમણે પટકાઈ પડેલા ગુંડાઓનાં ગળાં છરીથી ચીરી નાખ્યાં અને વળતી પળે નાસી છૂટ્યા.

દુબઈની 'રીજન્સી પૅલેસ' હોટેલની બહાર ધસી આવેલા પિસ્તોલધારી યુવાનો છોટા રાજનના શૂટર હતા અને તેમણે હોટેલમાંથી બહાર નીકળેલા બે યુવાનોને મારી નાખ્યા હતા એમાંથી એક દાઉદ ગૅન્ગના ટૉપ ટ્વેન્ટી સભ્ય પૈકી સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યા હતો.

સાવત્યા તરીકે જાણીતો શાર્પશૂટર સુનીલ સાવંત દુબઈમાં છોટા રાજનના શૂટર્સનું નિશાન બની ગયો એટલે દાઉદને વધુ એક ફટકો પડ્યો. જોકે સમસમીને બેસી રહેવાને બદલે તેણે છોટા રાજન પર વળતો પ્રહાર કરવાની તૈયારી શરૂ કરી.

છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગમાંથી ઘણા ગુંડાઓને પોતાની સાથે લઈ ગયો હતો અને હજી પણ દાઉદ ગૅન્ગના રડ્યાખડ્યા ગુંડાઓ રાજનની સાથે જઈ રહ્યા હતા. આ સ્થિતિમાં સાવત્યાના કમોતથી દાઉદ ગૅન્ગને વધુ નુકસાન થઈ શકે એમ હતું. સાવત્યાના કમોતથી ગભરાઈને દાઉદ ગૅન્ગના બીજા ઘણા સભ્યો છોટા રાજન કૅમ્પમાં જતા રહે એવી સ્થિતિ ટાળવા માટે અને પોતે હજી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડનો બેતાજ બાદશાહ છે એવું સાબિત કરવા માટે દાઉદે છોટા રાજનને તેના ગઢમાં જ ફટકો મારવાનું નક્કી કર્યું અને એકાદ મહિના પછી દાઉદના શૂટર્સ ભરબપોરે મુંબઈના ચેમ્બુર વિસ્તારમાં ત્રાટક્યા.

તારીખ : 19 સપ્ટેમ્બર, 1995
સમય : બપોરના 2.28 કલાક
સ્થળ : ત્રિશૂલ અપાર્ટમેન્ટ, સિંધી સોસાયટી, ચેમ્બુર

ચેમ્બુરની સિંધી સોસાયટીના આઠમા રોડ પર ત્રિશૂલ અપાર્ટમેન્ટની 'એ' વિંગ સામે એક મારુતિવૅન ધસી આવી. મારુતિવૅન આંચકા સાથે ઊભી રહી અને બીજી સેકન્ડે એમાંથી ત્રણ યુવાન બહાર નીકળીને છોટા રાજનના ખાસ માણસ ગણાતા કુકરેજા બિલ્ડર્સની ઑફિસ ભણી દોડ્યા. એ યુવાનોમાંથી બેના હાથમાં એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન હતી અને ત્રીજા યુવાનના હાથમાં સ્ટેનગન હતી. મારુતિવૅનનો ડ્રાઇવર હાથમાં પિસ્તોલ લઈને કારમાં જ બેસી રહ્યો.

એકે ફિફ્ટી સિક્સ સાથે 'ત્રિશૂલ' અપાર્ટમેન્ટની 'એ' વિંગના ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરમાં કુકરેજા બિલ્ડર્સની ઑફિસના દરવાજે પહોંચેલા યુવાનોમાંથી એક યુવાને ઑફિસની બહાર પહેરો ભરી રહેલા સિક્યૉરિટી ગાર્ડ લાલજી તિવારીની છાતી પર ગન ધરીને ધમકી આપતાં કહ્યું કે ચૂં કે ચાં કર્યું તો તારું આવી બન્યું સમજજે. સિક્યૉરિટી ગાર્ડ લાલજી તિવારી પાસે શરણે થયા સિવાય બીજો કોઈ વિકલ્પ જ નહોતો. પોતાનો અને માલિકનો બચાવ કરવા કે હુમલાખોરો પર ત્રાટકવા માટે તેની પાસે પોતાની માલિકીની ત્રણ ફૂટ લાંબી લાકડી જ હતી. ભરાવદાર મૂછો, માંજરી આંખ અને મજબૂત શારીરિક બાંધો ધરાવતા લાલજી તિવારીને ઑફિસની સલામતી જાળવવા અબજોપતિ બિલ્ડર કુકરેજા મહિને પંદરસો રૂપિયા પગાર ચૂકવતા હતા.

લાલજી તિવારીને ધમકી આપીને એક યુવાન ઑફિસના દરવાજાની બહાર ઊભો રહ્યો અને બે યુવાનો ઑફિસમાં પ્રવેશ્યા. બે-ત્રણ સેકન્ડ પછી ઑફિસમાંથી તડ...તડ...તડ... અવાજ આવવા માંડ્યો. બહાર ઊભેલો યુવાન ઑફિસ તરફ ફર્યો. તેનું ધ્યાન ઑફિસના દરવાજા તરફ ગયું. એ તકનો લાભ ઉઠાવીને સિક્યૉરિટી ગાર્ડે આંધળી દોટ મૂકી. તે ઑફિસના કમ્પાઉન્ડમાં પાર્ક કરેલી આર્મડા જીપની નીચે સૂઈ ગયો અને કાંપતા શરીર સાથે મનોમન હનુમાન ચાલીસા બોલવા માંડ્યો.

સિક્યૉરિટી ગાર્ડ લાલજી તિવારી તો 'જાન બચી તો લાખોં પાયે' ઉક્તિને અનુસરીને જીપ નીચે છુપાઈ ગયો, પણ કુકરેજા બિલ્ડર્સ ઑફિસના કમ્પાઉન્ડમાં ઊભેલા કાર-ડ્રાઇવર રાજ મોહન અન્નાથી રહેવાયું નહીં. સશસ્ત્ર યુવાનોને ઑફિસમાં પ્રવેશતા જોયા એટલે તેણે વફાદારી દર્શાવવા હુમલાખોર યુવાનો જે મારુતિવૅનમાં આવ્યા હતા એનો નંબર નોંધવા માટે શર્ટના ખિસ્સામાંથી પેન બહાર કાઢી, પરંતુ તે મારુતિવૅનનો નંબર નોંધી રહે એ પહેલાં તો વૅનની ડ્રાઇવિંગ-સીટ પર બેઠેલા યુવાને ઑટોમૅટિક

પિસ્તોલનું નાળચું તેના તરફ ફેરવ્યું અને પછીની ક્ષણો દરમિયાન ડ્રાઇવર રાજ મોહન અન્ના નીચે જમીન પર જિંદગીનાં છેલ્લાં તરફડિયાં મારતો હતો.

'ત્રિશૂલ' અપાર્ટમેન્ટની ડાબી બાજુએ બંધાઈ રહેલી ઇમારતમાં કામ કરતો મજૂર મોહમદ નાઝરુલ બપોરનું ભોજન લઈને થોડી વાર માટે આરામ કરી રહ્યો હતો. લાકડાના મોટા ટેબલ પર બંને પગ મૂકીને ઘૂંટણ પર માથું ટેકવીને તંદ્રાવસ્થામાં પડેલા મોહમદ નાઝરુલના માનસપટ પર તેના ગામનાં દૃશ્યો પસાર થઈ રહ્યાં હતાં. તે અઠવાડિયા અગાઉ જ બિહારના તૈયબપુરથી કામની તલાશમાં મુંબઈ આવ્યો હતો અને કુકરેજા બિલ્ડર્સ દ્વારા બંધાઈ રહેલી ઇમારતમાં આજે જ મજૂરીએ વળગ્યો હતો.

અચાનક તેની તંદ્રાવસ્થાનો ભંગ થઈ ગયો. તેના પગમાં પ્રચંડ વેગથી કંઈક અથડાયું હોય એવી લાગણી થઈ. પછી તરત જ તેને કારમી વેદનાનો અનુભવ થયો. હકીકતમાં કુકરેજા બિલ્ડર્સની ઑફિસમાંથી છૂટેલી ગોળી સિમેન્ટના તળિયા સાથે અથડાઈને મોહમદ નાઝરુલના પગમાં ઘૂસી ગઈ હતી. બીજી એક ગોળી પિલર સાથે અથડાઈ અને ત્રીજી ગોળી થોડે દૂર ઊભેલા બિલ્ડિંગ મટીરિયલ સપ્લાયર દીપક બિલખિયાની છાતીમાં વાગી. ગુજરાતી યુવાન દીપક બિલખિયાએ ત્યાં જ છેલ્લો શ્વાસ લઈ લીધો. દીપક બિલખિયા પાંચેક વાગ્યે અહીં આવવાનો હતો, પણ તે કાર્યક્રમ બદલીને વહેલો આવ્યો હતો એટલે તેને જિંદગી ગુમાવવી પડી.

એ તો બહારનું દૃશ્ય હતું. કુકરેજા બિલ્ડર્સની ઑફિસમાં એથી અનેકગણું ખોફનાક દૃશ્ય સર્જાયું હતું.

●—●—●—●

બિલ્ડર મોહન કુકરેજાએ તેમની ચેમ્બરમાં ક્લોઝ્ડ-સર્કિટ ટીવી પર સશસ્ત્ર યુવાનોને ઑફિસમાં ધસી આવતા જોયા એ સાથે તેમણે રિમોટ કન્ટ્રોલનું બટન દબાવીને પોતાની ચેમ્બરનો દરવાજો લૉક કરી દીધો અને પછી તેમણે સ્ક્રીન પર જે દૃશ્ય જોયું એ તેમની જિંદગીનું સૌથી વધુ આઘાતજનક દૃશ્ય હતું. મોહન કુકરેજાની નજર સામે તેમના ભાઈ ઓમપ્રકાશ કુકરેજા અને ભત્રીજા આનંદ કુકરેજાના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબાઈ રહી હતી. આનંદ કુકરેજા એક ટેબલ પાછળ પડી ગયો, પરંતુ તે બચી ગયો. જોકે તેને બે ગોળી વાગી હતી – એક જમણી આંખમાં અને બીજી ડાબા પગમાં.

હુમલાખોર યુવાનોને મોહન કુકરેજાની હાજરીની ગંધ આવી નહીં એટલે ઓમપ્રકાશ કુકરેજા અને આનંદ કુકરેજાને પતાવી દેવાના સંતોષ સાથે કુકરેજા બિલ્ડર્સની ઑફિસમાંથી દોડીને તેઓ મારુતિવૅનમાં નાસી છૂટ્યા. ટીવી-સ્ક્રીન પર તેમને રવાના થતા જોયા પછી હાંફળાફાંફળા બનીને મોહન કુકરેજા બહાર દોડી આવ્યા. એ વખતે તેમના ભાઈ ઓમપ્રકાશ કુકરેજાના જીવનનો અંત આવી ગયો હતો.

●—●—●—●

છોટા રાજનના ગઢ સમા ચેમ્બુર વિસ્તારમાં છોટા રાજનના ફાઇનૅન્સર મનાતા બિલ્ડર ઓમપ્રકાશ કુકરેજાને ખતમ કરાવીને દાઉદે રાજનનું નાક વાઢી લીધું હતું. દાઉદ પાસે એવી માહિતી હતી કે છોટા રાજન પરોક્ષ રીતે કુકરેજાના માધ્યમથી રિયલ એસ્ટેટમાં પૈસા રોકતો હતો એટલે તેણે રાજનને બેવડો ફટકો મારવાના આશયથી પોતાના શાર્પશૂટર્સને છોટા રાજનના વિસ્તારમાં મોકલ્યા હતા. આ ઑપરેશન માટે દાઉદે દોઢ કરોડ રૂપિયા ખર્ચી નાખ્યા હતા. ગમે તે હોય, ચેમ્બુરમાં જઈને દાઉદના શૂટર્સ ત્રણ લાશ ઢાળી આવ્યા હતા એ હકીકત હતી અને એને કારણે છોટા રાજનની ભારે નાલેશી થઈ હતી. ભડકી ગયેલા રાજને દાઉદને ખતરનાક ફટકો મારવાની તૈયારી આદરી દીધી.

□

‘સોને કી બારીશ !’

એક રહસ્યમય યુવતીએ બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને ડ્રગ સ્મગલર ઇરફાન ગોગાને સામસામે મૂકી દીધા!

* * *

મુંબઈના વાંદરા ઉપનગરની ‘નિયામત’ બિલ્ડીંગની ટેરેસ પરથી સોનાનો વરસાદ શરૂ થયો!

છોટા રાજન તરત એનો જવાબ ન આપે તો છોટા રાજનની ગૅન્ગમાં પણ ઘેરા પ્રત્યાઘાત પડી શકે એવી સ્થિતિ ઊભી થઈ હતી. ઓમપ્રકાશ કુકરેજાની હત્યા પછી છોટા રાજન વળતો પ્રહાર કરશે જ એવી ગણતરી તો દાઉદે પણ માંડી રાખી હતી અને એટલે તેણે પોતાના મહત્ત્વના માણસોને સાવધ કરી દીધા હતા.

પણ છોટા રાજન ઉસ્તાદ સાબિત થયો હતો. તેણે મુંબઈના મોટા ગજાના એક બિઝનેસમૅન પર નજર ઠેરવી. એ બિઝનેસમૅનને દાઉદ સાથે સંબંધ હોવાની પોલીસને પણ શંકા હતી. એ બિઝનેસમૅનની દરેક પ્રવૃત્તિ પર છોટા રાજનના માણસોની વૉચ ગોઠવાઈ ગઈ અને બરાબર 26 દિવસ પછી છોટા રાજનના શૂટર્સ એ બિઝનેસમૅનના શિકાર માટે સજ્જ થઈ ગયા હતા.

બિલ્ડર ઓમપ્રકાશ કુકરેજાની હત્યાના થોડા દિવસ અગાઉ છોટા રાજને પણ દાઉદ સાથે સંકળાયેલા મનાતા મુંબઈ હોટેલ ઓનર્સ અસોસિએશનના અધ્યક્ષ અને મુંબઈમાં ડઝનબંધ હોટેલ અને રેસ્ટોરાં ધરાવતા રમાનાથ પય્યાડેની હત્યા કરી હતી. રમાનાથ પય્યાડે સમી સાંજે બોરીવલી ઉપનગરમાં તેમની સંતોષ હોટેલમાંથી બહાર નીકળી રહ્યા હતા એ વખતે છોટા રાજનના શૂટર્સે તેમને

ગોળીથી વીંધી નાખ્યા હતા.

હોટેલિયર રમાનાથ પય્યાડેની હત્યા પછી ત્રીજા જ દિવસે દાઉદના શૂટર્સ મુંબઈના મલાડ ઉપનગરમાં ત્રાટક્યા હતા અને તેમણે એક એનઆરઆઇ હોટેલમાલિકને મારી નાખ્યો હતો. તે હોટેલમાલિક છોટા રાજનનો ફાઇનૅન્સર હતો. એ હોટેલમાલિકની હત્યાનો બદલો લેવા માટે છોટા રાજન દાઉદના કોઈ ફાઇનૅન્સરને નિશાન બનાવે એ પહેલાં દાઉદના શૂટર્સ ફરી વાર ચેમ્બુર વિસ્તારમાં ત્રાટકીને ઓમપ્રકાશ કુકરેજાની 'ગેમ' કરી ગયા હતા.

આ સ્થિતિમાં છોટા રાજને કોઈ મોટી 'ગેમ' કર્યા વિના છૂટકો પણ નહોતો અને એટલે જ તેણે દાઉદ સાથે સંકળાયેલા મનાતા મોટા ગજાના એક બિઝનેસમૅનને નિશાન બનાવવાની યોજના ઘડી કાઢી હતી.

તારીખ : 6 ડિસેમ્બર, 1995

સમય : સાંજના 6.30 કલાક

સ્થળ : ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સ કંપનીના મૅનેજિંગ ડિરેક્ટર તકીઉદ્દીન વહીદનું નિવાસસ્થાન, બાંદરા, મુંબઈ

ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સના મૅનેજિંગ ડિરેક્ટર તકીઉદ્દીન વહીદ દિવસભર મિટિંગમાં વ્યસ્ત રહીને ઑફિસથી ઘરે જવા નીકળ્યા. ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સ કંપની વિશે એવી વાત વહેતી થઈ હતી કે એ કંપની વાસ્તવમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની માલિકીની છે. મુંબઈ પોલીસને પણ એવી શંકા હતી. જે હોય તે, પણ ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સ સરકારી ઇન્ડિયન ઍરલાઇન્સને બરાબર ટક્કર આપી રહી હતી. ઇન્ડિયન ઍરલાઇન્સની રેઢિયાળ સર્વિસથી અકડાયેલા ઉતારુઓ ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સ ભણી વળી રહ્યા હતા.

ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સના દાઉદ કનેક્શન વિશે પોલીસને શંકા જવાનું સૌથી પહેલું કારણ એ હતું કે સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં દાઉદના માણસોએ ગવળી ગૅન્ગના ગુંડા સહિત એક પોલીસમૅન અને અન્ય બે નિર્દોષ વ્યક્તિને નિશાન બનાવ્યા એ વખતે પોલીસના વળતા ગોળીબારમાં દાઉદનો એક શૂટર ઘવાયો હતો. તેને પોલીસથી બચાવવા માટે ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સના એક અધિકારીના ઘરમાં આશરો અપાયો હતો.

તકીઉદ્દીન વહીદ ઑફિસની બહાર નીકળીને પોતાની ઇમ્પોર્ટેડ બુલેટપ્રૂફ કારમાં બેઠા. ઈસ્ટ-વેસ્ટ ઍરલાઇન્સના યુનિફૉર્મધારી ડ્રાઇવરે તકીઉદ્દીન વહીદના ઘરભણી કાર હંકારી.તકીઉદ્દીન વહીદના

નિવાસસ્થાન પાસે કાર પહોંચી એ જ વખતે અચાનક ચાર યુવાનોએ તેમની કારને આંતરી. બે યુવાનોએ બુલેટપ્રૂફ કારના પાછળના બંને દરવાજાના કાચ પર હથોડા ઝીંકીને કાચ તોડી નાખ્યા. તકીઉદ્દીન વહીદ હેબતાઈ ગયા. તેમની સાથે તેમનો સિક્યૉરિટી ગાર્ડ કોઈ પ્રતિક્રિયા વ્યક્ત કરી શકે એ પહેલાં તો બીજા બે યુવાનોના હાથમાં રહેલી વિદેશી પિસ્તોલ ગરજી ઊઠી હતી. તકીઉદ્દીન વહીદના શરીરમાં પૂરી 21 ગોળી ધરબીને તે યુવાનો નાસી છૂટ્યા. તે યુવાનો છોટા રાજનના શાર્પશૂટર્સ હતા.

મુમ્બૈયા ધરતી પર દાઉદ-છોટા રાજન વચ્ચેની ગૅન્ગવૉર લોહિયાળ સ્વરૂપ ધારણ કરી રહી હતી ત્યારે વિદેશમાં ગૅન્ગવૉરનું એક નવું પ્રકરણ શરૂ થઈ ગયું હતું અને એના કેન્દ્રમાં બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમનો વિશ્વાસુ સાથીદાર તથા ડ્રગ-સ્મગલર ઇરફાન ગોગા હતો. બબલુ શ્રીવાસ્તવે દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે છેડો ફાડીને છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવી લીધા એ પહેલાં ઇરફાન ગોગા સાથે બબલુની સારી દોસ્તી હતી. એ દિવસોમાં ઇરફાન ગોગાએ તેની પ્રેમિકા સલમાની ઓળખાણ બબલુ સાથે કરાવી હતી. બબલુ શ્રીવાસ્તવને ઇરફાનની પ્રેમિકા ગમી ગઈ હતી અને સામે ઇરફાનની પ્રેમિકા પણ બબલુ તરફ આકર્ષાઈ હતી. દાઉદ ગૅન્ગને અલવિદા કહી દીધા પછી બબલુ ઇરફાન ગોગાની પ્રેમિકાને ભગાવીને નેપાળ લઈ ગયો. બબલુ સલમાને ભગાવી ગયો એટલે ઇરફાન ગોગા રોષે ભરાયો.

ઇરફાન ગોગાએ બબલુ શ્રીવાસ્તવને ફોન પર સંપર્ક કરીને તેને મણમણની ચોપડાવી. સામે બબલુએ પણ એ જ ભાષામાં વાત કરીને ઇરફાન ગોગાને કહ્યું કે તારાથી થાય એ કરી લેજે. એ દિવસથી ઇરફાન ગોગા આદું ખાઈને બબલુ શ્રીવાસ્તવની પાછળ પડી ગયો. અબુ સાલેમે પણ ઇરફાન ગોગાને મદદ કરી. તેને પણ બબલુ સાથે 'જૂનો હિસાબ' પતાવવાનો હતો. અઠવાડિયા પછી બબલુનો એક વિશ્વાસુ સાથીદાર વિજય લખનૌની સેશન્સ કોર્ટમાં આવવાનો હતો એવી માહિતી ઇરફાન ગોગાને મળી એટલે ગોગાએ અબુ સાલેમને કહીને શૂટર્સને લખનૌની કોર્ટમાં મોકલ્યા. અબુ સાલેમના શૂટર્સે બબલુના સાથીદાર વિજયને સેશન્સ કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં જ મારી નાખ્યો.

એ ઘટના પછી બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને ઇરફાન ગોગાની અને એને કારણે બબલુ ગૅન્ગ અને દાઉદ વચ્ચેની દુશ્મની વધી ગઈ. બબલુ અને ઇરફાન ગોગાને દોસ્તમાંથી દુશ્મન બનાવી દેનારી એ યુવતી પણ એક રહસ્યમય પાત્ર સમી હતી. મધ્ય પ્રદેશ પોલીસદળમાં નોકરી કરતાં કરતાં તે વાયા બૉલીવુડ દુબઈ પહોંચી ગઈ હતી.

ડ્રગ-સ્મગલર ઇરફાન ગોગાને દગો આપીને બબલુ શ્રીવાસ્તવની પ્રેમિકા બની ગયેલી સલમાનું સાચું નામ અર્ચના શર્મા હતું. અર્ચના શર્માનો જન્મ 1970માં ઉજ્જૈન શહેરના એક મધ્યમવર્ગીય કુટુંબમાં થયો હતો. તેના પિતા બાલમુકુંદ શર્મા હોમગાર્ડના પ્લૅટૂન કમાન્ડર હતા. તેમણે પછી ઉજ્જૈન પાઇપ

ઍન્ડ ફાઉન્ડ્રી કંપનીના સિક્યૉરિટી ઇન્ચાર્જ તરીકે નોકરી સ્વીકારી હતી. અર્ચનાએ ઉજ્જૈનની સેન્ટ્રલ સ્કૂલમાં અને પછી કૉમર્સ કૉલેજમાં અભ્યાસ કર્યો હતો. તે કૉલેજમાં અભ્યાસ કરતી હતી એ વખતે જ મધ્ય પ્રદેશ પોલીસમાં તેની કૉન્સ્ટેબલ તરીકે પસંદગી થઈ એટલે તેણે અભ્યાસ છોડી દીધો હતો. જોકે 6 મહિનામાં જ તેણે પોલીસદળની નોકરી છોડી દીધી. એ પછી તેને સોમ ડિસ્ટિલરીઝ કંપનીમાં રિસેપ્શનિસ્ટ તરીકે નોકરી મળી.

સોમ ડિસ્ટિલરીઝમાં રિસેપ્શનિસ્ટ તરીકે નોકરી કરતાં કરતાં અર્ચનાની ઓળખાણ ભોપાલના ઘણા સરકારી અધિકારીઓ અને રાજકારણીઓ સાથે થઈ. ત્યારથી અર્ચનાની મહત્ત્વાકાંક્ષા આભને આંબતી થઈ ગઈ. વૈભવી લાઇફસ્ટાઇલ માણવા માટે તે કંઈ પણ કરવા તૈયાર હતી. અર્ચના રૂપાળી યુવતી હતી. તેણે મુંબઈ જઈને હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં નસીબ અજમાવવાનો નિર્ણય કર્યો. 1993માં તે ઉજ્જૈનથી મુંબઈ પહોંચી ગઈ. હિન્દી ફિલ્મમાં હિરોઇન બનવા માટે તે અનેક ફિલ્મસ્ટાર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ અને ડિરેક્ટર્સની શૈયાસંગિની બની, પણ તેનો ગજ વાગ્યો નહીં. સમ ખાવા માટે બાબા સાયગલે તેને મદદ કરી. 1994માં બાબા સાઇગલ સાથે અર્ચનાનો પરિચય થયો અને એ જ વર્ષે બાબા તેને પોતાના ગ્રુપ સાથે દુબઈ લઈ ગયો.

દુબઈમાં અર્ચનાની મુલાકાત અમદાવાદના પ્રીતમ મોગલાની સાથે થઈ. અમદાવાદનો સિંધી વેપારી પ્રીતમ મોગલાની અર્ચના તરફ આકર્ષાયો. અર્ચનાને લગ્ન કરવાનું વચન આપીને તે અર્ચનાની સાથે પતિની જેમ રહેવા માંડ્યો. તેણે અર્ચનાને વીઝા અપાવ્યા અને શારજાહમાં રેડીમેડ ગાર્મેન્ટ્સની દુકાન શરૂ કરાવી દીધી. પાછળથી અર્ચનાને ખબર પડી કે પ્રીતમ મોગલાની તો પરણેલો છે. બંને વચ્ચે ઝઘડો થયો. પ્રીતમ મોગલાનીએ અર્ચનાને અંગૂઠો બતાવી દીધો એટલે અર્ચના શારજાહથી મુંબઈ પાછી આવી ગઈ. મુંબઈના અંધેરી વિસ્તારમાં તેના અને પ્રીતમ મોગલાનીના સંયુક્ત નામથી એક ફ્લૅટ હતો. અર્ચના ત્યાં પહોંચી, પણ પ્રીતમ મોગલાનીએ એ ફ્લૅટ વેચી નાખ્યો હતો. હતાશ થઈ ગયેલી અર્ચનાએ મુંબઈ પોલીસમાં મોગલાની વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી, પણ એ ફરિયાદથી તેની મુંબઈમાં ઓટલો મેળવવાની તકલીફ દૂર થવાની નહોતી.

એ સ્થિતિમાં અર્ચનાને ઇરફાન ગોગા યાદ આવી ગયો. ઇરફાન ગોગાને તે દુબઈમાં મળી હતી. ઇરફાન ગોગાને અર્ચનાની કમનીય કાયા પ્રત્યે આકર્ષણ જાગ્યું હતું. અર્ચનાએ મુંબઈથી દુબઈ ફોન જોડીને ઇરફાન ગોગાને પોતાની આપવીતી કહી. ગોગાએ માત્ર પંદર મિનિટમાં અર્ચના માટે મુંબઈમાં ફ્લૅટની વ્યવસ્થા કરાવી આપી. થોડા દિવસમાં ઇરફાન ગોગાએ દુબઈમાં અર્ચના માટે ભવ્ય ફ્લૅટ ખરીદી લીધો અને અર્ચનાને દુબઈ બોલાવી લીધી. ત્યારથી અર્ચના ગોગાની આશ્રિત બનીને રહેતી હતી. જોકે તેની મહત્ત્વાકાંક્ષાનો અંત આવ્યો નહોતો. એટલે તેણે સામે ચાલીને બબલુ શ્રીવાસ્તવને

પોતાનો આશિક બનાવ્યો અને તેની સાથે નેપાળ ભાગી ગઈ. સામે ઓમપ્રકાશ શ્રીવાસ્તવ ઉર્ફે બબલુએ પણ તેને માત્ર બેડરૂમની શોભા બનાવવાને બદલે જુદો જ ઉપયોગ કરવાનું વિચાર્યું હતું.

●—●—●—●

પરદેશી ધરતી પર અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરમાં નિતનવા વળાંકો આવી રહ્યા હતા ત્યારે મુંબઈમાં પણ ગૅન્ગવૉર ઉગ્ર બની રહી હતી. હરીફ ગૅન્ગના ગુંડાઓને અને ફાઇનૅન્સરોને ખતમ કરી દેવા છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે હોડ જામી હતી. દુશ્મન ગૅન્ગનાં શસ્ત્રો કે સ્મગલિંગનાં કન્સાઇનમેન્ટ્સ પકડાવી દેવાની પ્રવૃત્તિ પણ વેગ પકડી રહી હતી. આવી જ એક ઘટનામાં છોટા રાજન ગૅન્ગ દ્વારા દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા એક સ્મગલર વિશે ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ (ડીઆરઆઇ)ને માહિતી પહોંચાડવામાં આવી અને મુંબઈના બાંદરા વિસ્તારમાં કોઈ હિન્દી ફિલ્મના દૃશ્યને ટક્કર મારે એવી ઘટના સર્જાઈ.

●—●—●—●

મુંબઈના બાંદરા ઉપનગરના ‘નિયામત’ બિલ્ડિંગના દરવાજામાંથી જીએસ-15-8914 નંબરની મારુતિ 800 કાર બહાર નીકળી રહી હતી. એ જ વખતે બહારથી એક ઍમ્બૅસૅડર કાર એ મારુતિકારની આડે આવીને ઊભી રહી ગઈ. ઍમ્બૅસૅડર કાર ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સના અસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર અને દાણચોરના કાળ સમા દયાશંકરની હતી. મારુતિ 800 કારનો ડ્રાઇવર ચેતી ગયો. તેણે કારનું હૉર્ન વગાડવા માંડ્યું. દયાશંકરની ટીમે તેને કારમાંથી બહાર ખેંચી કાઢ્યો.

મારુતિ 800 કારની ડિકી ખોલવામાં આવી. કારની ડિકીમાંથી દસ તોલાનું એક એવાં 200 સોનાનાં બિસ્કિટ મળી આવ્યાં. આ દરમિયાન ‘નિયામક’ બિલ્ડિંગના કમ્પાઉન્ડમાં એમએએફ-5317 નંબરની ફિયાટ કારમાં બેઠેલા બે યુવાનોએ દયાશંકરની નજર ચૂકવીને ભાગી જવાની કોશિશ કરી, પણ ડીઆરઆઇના અધિકારીઓએ તેમને ઝડપી લીધા.

ડીઆરઆઇના અસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર દયાશંકર પાસે પાકી માહિતી હતી એ પ્રમાણે તેઓ ‘નિયામત’ બિલ્ડિંગના ત્રીજા માળે પહોંચ્યા. ડીઆરઆઇની ટીમ ત્રીજા માળે પહોંચે એ પહેલાં ત્રીજા માળના એક ફ્લૅટમાંથી એક યુવાન હાથમાં બૅગ સાથે ટેરેસ તરફ ભાગ્યો. ડીઆરઆઇના અધિકારીઓ તેની પાછળ દોડ્યા. ડીઆરઆઇના અધિકારીઓને યુવાનની પાછળ દોડતા જોઈને યુવાનના કુટુંબના સભ્યોએ બૂમાબૂમ કરી મૂકી અને તેમને અવરોધવાનો પ્રયાસ કર્યો. આજુબાજુના ફ્લૅટના રહેવાસીઓ પણ પોતપોતાના ફ્લૅટમાંથી બહાર આવીને આ તાલ જોઈ રહ્યા હતા.

આ દરમિયાન પેલો યુવાન ટેરેસ પર પહોંચી ગયો હતો. તેણે પોતાના હાથમાંની બૅગ ખોલી અને સોનાનાં બિસ્કિટ ટેરેસમાં પાણીની ટાંકીમાં નાખવા માંડ્યાં, પણ એ જ વખતે ડીઆરઆઇના

અધિકારીઓ ટેરેસ પર આવી પહોંચ્યા. રઘવાયા બની ગયેલા યુવાને ટેરેસની દીવાલ પાસે જઈને બૅગ ઠાલવી દીધી. ડીઆરઆઇના કેટલાક અધિકારીઓ ‘નિયામત’ બિલ્ડિંગના કમ્પાઉન્ડમાં ત્રણ યુવાનોને પકડીને ઊભા હતા. તેમણે ટેરેસ પરથી કમ્પાઉન્ડમાં સોનાનો વરસાદ થતો જોયો. આજુબાજુની ઇમારતોના રહેવાસીઓ પણ આશ્ચર્યચકિત બનીને એ દૃશ્ય જોઈ રહ્યા હતા.

બીજી બાજુ ટેરેસ પર ડીઆરઆઇના અધિકારીઓને એકદમ નજીક આવી ગયેલા જોઈને પેલો યુવાન ટેરેસના બીજા છેડા તરફ દોડ્યો. તે કોઈ પણ હિસાબે પકડાવા માગતો નહોતો. ડીઆરઆઇના અધિકારીઓ તેનાથી પાંચ ડગલાં દૂર રહ્યા ત્યારે તે યુવાને તેમને આશ્ચર્ય અને આઘાતનો ઝટકો આપ્યો.

□

'બહૂત ખૂબસૂરત લગ રહી હો !'

ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે દાઉદ સાથે સંકળાયેલા મનાતા હોટેલિયર કમ રાજકારણીને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો!

* * *

દાઉદ ગૅન્ગના 'ગદ્દારો'એ છોટા રાજનને માહિતી પહોંચાડવાની સજારૂપે કમોતે મરવું પડ્યું!

'નિયામત' બિલ્ડિંગની ટેરેસ પર કલ્પનાતીત દૃશ્ય સર્જાયું હતું. કમ્પાઉન્ડમાં ઊભેલા ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ (ડીઆરઆઇ)ના અધિકારીઓ સોનાનાં બિસ્કિટના વરસાદથી આશ્ચર્યચકિત બની ગયા હતા ત્યારે ટેરેસ પર યુવાનની પાછળ દોડી રહેલા ડીઆરઆઇના અધિકારીઓના આશ્ચર્યાઘાત વચ્ચે પેલો યુવાન ટેરેસની પાળી પર ચડી ગયો. એ વખતે ડીઆરઆઇના અધિકારીઓ માંડ થોડા ફૂટ દૂર હતા, પણ તેઓ એ થોડા ફૂટનું અંતર કાપે એ પહેલાં પેલા યુવાને બહુમાળી બિલ્ડિંગની ટેરેસ પરથી કમ્પાઉન્ડમાં પડતું મૂક્યું. નીચે પટકાતાંવેંત તેનું માથું ફાટી ગયું અને થોડાં તરફડિયાં મારીને તેણે છેલ્લો શ્વાસ લઈ લીધો. આજુબાજુની ઇમારતોમાંથી એ દૃશ્ય જોઈ રહેલા માણસો અવાચક બની ગયા.

એ યુવાન શકીલ ભિવંડીવાલા હતો, સ્મગલર અને દાઉદ ગેન્ગનો મહત્ત્વનો માણસ. ડીઆરઆઇને મળેલી માહિતી સાચી હતી. ડીઆરઆઇના અસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર દયાશંકરની ટીમને એ રેઇડ દરમિયાન પાંચ કિલો સોનું મળી આવ્યું. શકીલ ભિવંડીવાલા જીવતો પકડાયો હોત તો તેની પાસેથી ડીઆરઆઇના અધિકારીઓ વધુ માહિતી ઓકાવી શક્યા હોત, પણ ગભરાઈ ગયેલા શકીલ ભિવંડીવાલાએ ડીઆરઆઇના હાથમાં ઝડપાવા કરતાં જીવન ટૂંકાવવાનો પસંદ કર્યું હતું.

શકીલ ભિવંડીવાલા કમોતે મર્યો એના એક વર્ષ પહેલાં તે માહિમ વિસ્તારની એક ચાલમાં દસ બાય દસની ઓરડીમાં રહેતો હતો. તેણે દાઉદ ગૅન્ગ માટે સોનાની હેરાફેરી શરૂ કરી એ પછી થોડા સમયમાં બાંદરાના 'નિયામત' બિલ્ડિંગમાં 15 લાખ રૂપિયાનો ફ્લૅટ ખરીદી લીધો હતો. જોકે દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજનની દુશ્મનીને કારણે છોટા રાજને તેને નિશાન બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. શકીલ ભિવંડીવાલા કમોતે જ મરવાનો હતો. તેણે આપઘાત ન કર્યો હોત તો છોટા રાજનના શૂટર્સે તેને ગોળીએ દીધો હોત.

●—●—●—●

દાઉદ ઇબ્રાહીમના સ્મગલિંગ કન્સાઇનમેન્ટની સાથે દાઉદના સાથી ડ્રગ-સ્મગલર્સના ડ્રગ કન્સાઇનમેન્ટની માહિતી સંબંધિત અધિકારીઓ સુધી પહોંચાડવા માટે પણ છોટા રાજન મચી પડ્યો હતો. દાઉદ સાથે સંકળાયેલા ડ્રગ-સ્મગલર્સના માણસોને તેણે પોતાની સાથે ખેંચી લીધા હતા અને તેમની પાસેથી મળતી માહિતીના આધારે તે ખબરીઓ દ્વારા મુંબઈ પોલીસના ઍન્ટિ-નાર્કોટિક્સ સેલને માહિતી પહોંચાડવા માંડ્યો હતો. એ સાથે જ તેણે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ખાસ ગણાતા ઘણા ડ્રગ-સ્મગલર્સને પોતાની સાથે લઈ લીધા હતા. એવા ડ્રગ-સ્મગલર્સમાં અસલમ ભટ્ટી, હાજી મકબૂલ, હાજી ઉમર, હાજી અશરફ અને યાકુબ ભટ્ટીનો સમાવેશ થતો હતો. જોકે ખાલિદ પહેલવાન, એઝાઝ પઠાણ, ઇરફાન ગોગા અને ઇકબાલ મિર્ચી જેવા ડ્રગ્સ-સ્મગલર્સ દાઉદ ઇબ્રાહીમને વફાદાર રહ્યા હતા.

1995ના મે મહિનામાં ડ્રગ-સ્મગલર ઇકબાલ મિર્ચીના ત્રણ સાથીદાર બૅન્ગલોરથી પકડાયા ત્યારે તેમની પાસેથી મુંબઈ પોલીસને દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજનની ડ્રગ-વૉરની માહિતી મળી. બૅન્ગલોરથી ઝડપાઈ ગયેલા ગુંડાઓ પૈકી શેરુ નામના ગુંડાએ મુંબઈ પોલીસને કહ્યું કે 24 ફેબ્રુઆરી, 1994ના દિવસે મુંબઈના કાલાઘોડા વિસ્તારમાં ઇકબાલ મિર્ચીના સાથીદાર અમર સુવર્ણાની હત્યા થઈ હતી એ હત્યા તેણે (શેરુએ) ઇકબાલ મિર્ચીના આદેશથી જ કરી હતી, કારણ કે અમર સુવર્ણાએ છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવી લીધા હતા અને ઇકબાલ મિર્ચીના ડ્રગ-કન્સાઇનમેન્ટ્સની માહિતી તે છોટા રાજન સુધી પહોંચાડતો હોવાની ઇકબાલ મિર્ચીને ખબર પડી ગઈ હતી. અમર સુવર્ણાએ મિર્ચીનાં કરોડો રૂપિયાનાં ત્રણ કન્સાઇનમેન્ટ્સની માહિતી મુંબઈ પોલીસના ઍન્ટિ-નાર્કોટિક્સ સેલના અધિકારીઓ સુધી પહોંચાડવામાં નિમિત્ત બનીને મિર્ચીને આર્થિક ફટકો માર્યો હતો.

આ રીતે ઇકબાલ મિર્ચી અને દાઉદે તેમના પોતાના ઘણા માણસોની હત્યા કરાવી હોવાની માહિતી શેરુએ મુંબઈ પોલીસને આપી. મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસનો એક આરોપી અને ઇકબાલ મિર્ચીનો સાથીદાર ઉસ્માન ગની પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો એ માટે મિર્ચીનો જ બીજો એક માણસ શફી દાઉદ મેમણ ઉર્ફે શફી તૂફાની જવાબદાર હોવાની માહિતી ઇકબાલ મિર્ચીને મળી ત્યારે

મિર્ચીએ તૂફાનીના ઠેકાણાની માહિતી ખબરી દ્વારા પોલીસ સુધી પહોંચાડી દીધી હતી અને 26 ફેબ્રુઆરી, 1995ના દિવસે શફી તૂફાની પોલીસ એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો ગયો હતો. શફી તૂફાનીએ પણ છોટા રાજનને ઇકબાલ મિર્ચી અને દાઉદ વિશે માહિતી પહોંચાડવાની સજારૂપે કમોતે મરવું પડ્યું હતું.

અમર સુવર્ણા અને શફી તૂફાનીની જેમ દાઉદ ગૅન્ગના અને દાઉદના ડ્રગ-સ્મગલર સાથીદાર ગૅન્ગના ડઝનબંધ ગુંડાઓએ ગદ્દારીની સજારૂપે કમોતે મરવું પડ્યું હતું. દાઉદ અને ઇકબાલ મિર્ચી તથા છોટા શકીલ કે ઇરફાન ગોગાના ખોફથી તેમના બીજા ઘણા ગુંડાઓએ છોટા રાજનને માહિતી પહોંચાડવાનું બંધ કરી દીધું હતું. એમ છતાં કેટલાક 'ગદ્દારો' એવા હતા જેઓ પૈસાની લાલચમાં દાઉદની અથવા તેના મિત્રોની ગૅન્ગની માહિતી છોટા રાજનને પહોંચાડતા હતા. સામે દાઉદ અને તેના મિત્રો પોતાની ગૅન્ગના શંકાસ્પદ સભ્યો પર ચાંપતી નજર રાખતા હતા. છોટા રાજને દાઉદ અને તેના ડ્રગ-સ્મગલર મિત્રોને શંકા ન આવે એવી વ્યક્તિઓને બાતમીદાર બનાવવાનું શરૂ કર્યું, પણ છોટા રાજનની સાવચેતી છતાં દાઉદે એક એવી વ્યક્તિને નિશાન બનાવી જેના પર દાઉદને શંકા આવી શકે એવી કલ્પના સુધ્ધાં છોટા રાજને કરી નહોતી.

મુંબઈના બાંદરા ઉપનગરના કાર્ટર રોડની એક સોસાયટીના એક ફ્લૅટમાં એક રૂપાળી યુવતી નિર્વસ્ત્ર થઈને શાવર નીચે સ્નાન કરી રહી હતી. બાથરૂમ સિંગરની જેમ તે કોઈ હિન્દી ફિલ્મનું ગીત ગણગણી રહી હતી. એ ફ્લૅટમાં તે એકલી જ રહેતી હતી. છેલ્લા થોડા મહિનાઓથી તેની આવક વધી ગઈ હતી એટલે તે ખુશ રહેતી હતી. અગાઉ પણ તે ડ્રગ્સના પૅકેટની હેરાફેરી કરીને મહિને પચીસથી ત્રીસ હજાર રૂપિયા કમાઈ લેતી હતી, પણ હવે તેને એ રકમ મામૂલી લાગવા માંડી હતી. માત્ર કેટલાક ફોન-નંબર લગાવીને થોડી વાત કરવા માટે તેને ચિક્કાર પૈસા મળવા માંડ્યા હતા. ડ્રગ્સના પૅકેટની હેરાફેરી કરીને પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ જવાનું જોખમ વહોરવાને બદલે ડ્રગ્સની હેરાફેરી વિશે અમુક વ્યક્તિઓને માહિતી પહોંચાડવાના બદલામાં તેને તગડી રકમ મળવા માંડી હતી.

તે યુવતીએ શાવરબાથ લઈને ટોવેલથી શરીર લૂછ્યું. પછી ટોવેલ વીંટીને તે બાથરૂમની બહાર નીકળી. બાથરૂમમાંથી બહાર આવતાંવેંત તેની નજર ડ્રૉઇંગરૂમના સોફા પર પડી અને તે જાણે થીજી ગઈ. સોફા પર એક યુવાન બેઠો હતો. તે યુવાનને જોઈને તેનાં ગાત્રો શિથિલ થઈ ગયાં. સોફા પર બેઠેલા યુવાને યુવતીના શરીર પર પગથી માથા સુધી નજર નાખી અને સ્મિત કરીને બોલ્યો, 'બહુત ખૂબસૂરત લગ રહી હો...'

સોફા પર બેઠેલો યુવાન ફ્લૅટમાં કઈ રીતે આવી ગયો એ વિચાર યુવતીને સતાવી રહ્યો હતો અને તે જે રીતે તેને તાકી રહ્યો હતો એ જોઈને તે યુવતી અકળાઈ ઊઠી હતી. એમ છતાં તેણે સ્વસ્થતા જાળવવાની કોશિશ કરતાં ઊંચા અવાજે પૂછ્યું, 'ક્યું આયે હો યહાં?' પણ એ સવાલનો જવાબ

આપવાને બદલે યુવાન તેના પર ત્રાટક્યો. તેણે એક હાથથી યુવતીનું ગળું દબાવ્યું અને બીજો હાથ તેના હોઠ પર દબાવી દીધો. યુવતી તેના હાથની પકડ છોડાવવા માટે તરફડિયાં મારવા માંડી, પણ સશક્ત યુવાનના હાથ સામે તેના નાજુક દેહનું કોઈ ગજું નહોતું. યુવાનના હાથની ભીંસ યુવતીના ગળા પર વધતી ગઈ અને થોડીક સેકન્ડોમાં તે યુવતીના જીવન પર પૂર્ણવિરામ મુકાઈ ગયું. પેલા યુવાને યુવતીના મૃતદેહને લિવિંગરૂમમાં સોફા પર પડેલા દુપટ્ટાની મદદથી પંખા નીચે લટકાવી દીધો અને પછી યુવતીના ફ્લૅટમાંથી હળવેથી તે બહાર સરકી ગયો.

સહેલાઈથી પૈસા કમાવી લેવાની લાલચમાં કમોતે મરેલી તે યુવતી શહનાઝ પટેલ હતી અને તેને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડનારો યુવાન દાઉદ ઇબ્રાહીમ ગૅન્ગનો ખતરનાક ગુંડો સૈયદ ટોપી હતો. શહનાઝ પટેલ દાઉદ અને તેના સાથી ડ્રગ-સ્મગલર માટે કામ કરતી હતી, પણ છોટા રાજન ગૅન્ગ દ્વારા ચિક્કાર પૈસાની ઑફર કરીને તેને લલચાવવામાં આવી હતી. શહનાઝ પટેલને દાઉદ કૅમ્પમાં જ રહીને દાઉદના સાથી ડ્રગ-સ્મગલર્સનાં ડ્રગ-કન્સાઇનમેન્ટ પોલીસના હાથમાં પકડાવી દેવાનું કામ સોંપાયું હતું. જોકે દાઉદ સુધી આ વાત પહોંચી ગઈ હતી અને દાઉદે શહનાઝ પટેલને મારી નાખવાનો આદેશ આપી દીધો હતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજન ગૅન્ગની દુશ્મનીનો લાભ ઉઠાવીને ડબલ ક્રૉસ કરીને પૈસા કમાઈ લેવાની લાલચમાં ડઝનબંધ ગુંડાઓ કમોતે માર્યા ગયા હતા અને શહનાઝ પટેલનું નામ એમાં સામેલ થઈ ગયું હતું.

●—●—●—●

છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ સામસામે એકબીજાના માણસોને ખેંચી લાવવાનું, એકબીજાના ગુંડાઓને ખતમ કરવાનું અને એકબીજાને નુકસાન પહોંચાડી દેવાનું ચક્કર ચલાવી રહી હતી ત્યારે બીજી બાજુ અરુણ ગવળી ગૅન્ગ પણ શાંત બેઠી નહોતી. ગવળી ગૅન્ગ નાનાં-મોટાં છમકલાં કરતી રહેતી હતી. પણ 18 ડિસેમ્બર, 1995ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગ ફરી વાર લાઇમલાઇટમાં આવી ગઈ. એ દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે સમાજવાદી પાર્ટીના મુંબઈ એકમના ખજાનચી અને હોટેલિયર અસલમ અહમદ પટણીને ડોંગરી વિસ્તારમાં ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો. ગવળી ગૅન્ગ એવું માનતી હતી કે અસલમ પટણી દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. અસલમ પટણીની હત્યા સાથે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે ફરી એક વાર ગવળી ગૅન્ગ સામે પણ મોરચો ખોલી નાખ્યો.

●—●—●—●

આ દરમિયાન દિલ્હીમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમના ફ્રન્ટમૅન તરીકે ગોઠવાઈ ગયેલો રોમેશ શર્મા પોતાનું નેટવર્ક મજબૂત બનાવી રહ્યો હતો. તેને જેના કારણે મુંબઈ છોડવાનો વારો આવ્યો હતો તે રાજાસિંહ ઠાકુર

સાથેનો 'હિસાબ' તેણે પતાવી દીધો હતો. રાજાસિંહ ઠાકુરે છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવ્યા હતા અને છોટા રાજનના સાથી ડ્રગ-સ્મગલર્સ માટે તે કામ કરવા માંડ્યો હતો. એને કારણે તે દાઉદના ડ્રગ-સ્મગલર સાથીદારોને પણ નડવા માંડ્યો હતો. દાઉદે રાજાસિંહ ઠાકુરને ખતમ કરવાનું કામ રોમેશ શર્માને સોંપ્યું અને રોમેશ શર્માના ઇશારે રાજાસિંહ ઠાકુરને ગોળીએથી વીંધી દેવાયો. રાજાસિંહ પોતાની મર્સિડીઝ કારમાં મુંબઈના બાંદરા ઉપનગરથી જુહુ તરફ જઈ રહ્યો હતો ત્યારે તેને આંતરીને તેના શરીરમાં બે ડઝન ગોળી ધરબી દેવાઈ.

રોમેશ શર્મા દાઉદની મદદથી દિનપ્રતિદિન પાવરફુલ બની રહ્યો હતો. મુંબઈ અને દિલ્હીમાં તે હજાર કરોડ રૂપિયાથી વધુ કિંમતની પ્રૉપર્ટીનો માલિક બની ગયો હતો. દાઉદના માણસોને આશ્રય આપવાથી માંડીને જમીન-મકાન પચાવી પાડવાનો અને શ્રીમંતોને બ્લૅકમેઇલ કરીને બેફામ પૈસા પડાવવાનો ગોરખધંધો તેને ફાવી ગયો હતો. 25 વર્ષ અગાઉ તે દિલ્હીના કરોલબાગ વિસ્તારમાં ફૂટપાથ પર ઊભો રહીને હાથરૂમાલ વેચતો હતો. એને બદલે હવે તે દિલ્હીની સૌથી વધુ શ્રીમંત કહી શકાય એવી 25 વ્યક્તિઓમાંનો એક બની ગયો હતો. વેપારીઓ અને ઉદ્યોગપતિઓ તેમની અટકી પડેલી ફાઇલોને આગળ ધપાવવા માટે શર્માના શરણે આવતા હતા અને તેમનાં કામ કઢાવવા માટે શર્માએ જડબેસલાક નેટવર્ક વિકસાવી દીધું હતું. રોમેશ શર્મા રાજકારણીઓને અને ઉચ્ચ સરકારી અધિકારીઓને ચિક્કાર પૈસા અને સુંદર કન્યાઓ બક્ષિસપેટે મોકલાવતો હતો. દિલ્હીમાં તેનો દબદબો જોઈને ભલભલા રાજકારણીઓ પણ અંજાઈ જતા હતા.

રોમેશ શર્મા પહેલાં રૂપાળી યુવતીઓને પોતાની જાળમાં ફસાવતો હતો અને પછી તેમની મદદથી સરકારી અધિકારીઓને પોતાની માયાજાળમાં લપેટતો હતો. શર્માએ દિલ્હીમાં તેના મેફેર ગાર્ડન હાઉસમાં સ્વિમિંગ-પૂલ, જિમ્નેશિયમ અને વિશાળ બાર સહિત એવા ખાસ બેડરૂમ બનાવ્યા હતા જ્યાં તે કૅમેરાની મદદથી ઘણા સરકારી અધિકારીઓ તથા શ્રીમંતોની કામક્રીડાને કૅમેરામાં કંડારી લેતો અને પછી એના આધારે ફૂટી કોડી પણ પરખાવ્યા વિના પોતાનું કામ કઢાવી લેતો હતો. ઘણા સરકારી અધિકારીઓની સુંદર પત્નીઓ પણ રોમેશ શર્માની માયાજાળમાં ફસાઈને સૉફિસ્ટિકેટેડ કૉલગર્લ બની ગઈ હતી.

આવા ખેપાની રોમેશ શર્માની મહત્ત્વાકાંક્ષા અપાર હતી. ભારતીય રાજકારણના વિદૂષક ગણાતા રાજનારાયણની આંગળી પકડીને તે રાજકારણમાં પ્રવેશ્યો હતો. એ પછી તે ચૌધરી ચરણ સિંહના સંપર્કમાં આવ્યો હતો. તેણે ચૌધરીજીને એક કાર ભેટ આપીને તેમનો વિશ્વાસ સંપાદિત કરી લીધો હતો અને થોડા સમયમાં તો તે ચૌધરીજીના પક્ષનો મહામંત્રી બની ગયો હતો. એ પછી તે મેનકા ગાંધીના સંજય વિચાર મંચમાં પણ જોડાયો હતો. એક તબક્કે તે રાજીવ ગાંધીની નજીક પણ પહોંચી ગયો હતો.

તે કૉન્ગ્રેસના ખેડૂત સેલનો અધ્યક્ષ બની ગયો હતો, પણ કૉન્ગ્રેસમાં એથી આગળ વધવાની તક ન મળી એટલે તે કંઈક નવો ખેલ કરવાનું વિચારી રહ્યો હતો.

□

'ભાઈ કા ભાઈ !'

દાઉદ ગૅન્ગનો ટોચનો શાર્પ શૂટર ફિરોઝ કોંકણી બેંગલોરની એક હોટલમાંથી ઝડપાઇ ગયો

મિરઝા દિલશાદ બેગ નેપાળનો પ્રધાન બની ગયો એટલે કાઠમંડુમાં દાઉદ માટે "મોસાળે જમવાનું ને મા પીરસવાવાળી જેવો ઘાટ થઈ ગયો!

રોમેશ શર્મા પોતાની રીતે ઊંધાચત્તા ખેલ કરી રહ્યો હતો ત્યારે દાઉદ બીજી વેતરણમાં પડ્યો હતો. દાઉદ કહે ત્યારે તેના માણસોને આશ્રય આપવાની કે પૈસા પહોંચાડવાની જવાબદારી સંભાળતા રોમેશ શર્માને દાઉદે બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજનને કદ પ્રમાણે વેતરી નાખવાનું કામ સોંપ્યું. બબલુ શ્રીવાસ્તવે પણ એક તબક્કે રોમેશ શર્માના બંગલામાં આશ્રય લીધો હતો. દિલ્હી પોલીસના કોઈ અધિકારીની તાકાત નહોતી કે રોમેશ શર્માના ઘર સુધી પહોંચી શકે. ઓમપ્રકાશ ઉર્ફે બબલુ શ્રીવાસ્તવ રોમેશ શર્માનો આશ્રિત રહી ચૂક્યો હતો એટલે રોમેશ શર્મા તેના વિશે ઘણુંબધું જાણતો હતો. બબલુને તેણે એક વાર દાઉદના ખોફથી પણ બચાવ્યો હતો. પરંતુ બબલુ હવે મોટો ખેલાડી બની ગયો હતો અને રોમેશ શર્માને પણ તે ભાજીમૂળા જેવો સમજવા લાગ્યો હતો.

બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજન સાથે મળીને દાઉદ ગૅન્ગને નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા હતા. એ બંને દાઉદ ગૅન્ગના મહત્ત્વના માણસોને પોતાની ગૅન્ગમાં સામેલ કરી રહ્યા હતા. તો સામે અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલ બબલુ અને છોટા રાજનના માણસોને દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી રહ્યા હતા. આ દરમિયાન દાઉદે રોમેશ શર્માની મદદ માગી હતી, પણ શર્મા બબલુ કે રાજનને ભિડાવે એ પહેલાં અબુ સાલેમે

છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવને 'સો સોનાર કી એક લોહાર કી' જેવો જબરો ફટકો માર્યો. અબુ સાલેમે બબલુ શ્રીવાસ્તવ ગૅન્ગના ખતરનાક શાર્પશૂટર વિક્રમ વાહીને દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી લીધો. વિક્રમ વાહી બબલુ શ્રીવાસ્તવ ગૅન્ગનો સૌથી વધુ મહત્ત્વનો શાર્પશૂટર હતો અને એ સાથે તેનું દિમાગ પણ એટલું જ શાર્પ હતું. વિક્રમ વાહીથી દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ ગભરાતા હતા. બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજન માટે અનેક લાશો ઢાળી દેનારો વિક્રમ વાહી હવે બબલુ અને રાજનના ગુંડાઓ માટે યમદૂત સમો બની ગયો હતો.

બબલુ ગૅન્ગમાંથી વિક્રમ વાહીની વિકેટ પાડીને અબુ સાલેમ પણ વધુ પાવરફુલ બની ગયો. છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવ ગૅન્ગને નુકસાન પહોંચાડવાની સાથે તેણે હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાંથી તગડી રકમ ખંડણીપેટે ઉઘરાવવાનો ધંધો પણ જમાવી દીધો હતો. એ સિવાય અબુ સાલેમ ફિલ્મ-નિર્માતાઓને અમુક હીરો-હિરોઇનને તેમની ફિલ્મમાં રોલ આપવાની ફરજ પાડતો હતો. તેણે 1994માં ફિલ્મ-નિર્માતા જાવેદ રિયાઝ સિદ્દીકીને પોતાની એક માનીતી હિરોઇનને રોલ આપવાનું કહ્યું હતું, પણ જાવેદ સિદ્દીકીએ અબુ સાલેમના આદેશની અવગણના કરી એટલે 7 જૂન, 1994ના દિવસે અબુ સાલેમના શૂટર ઈઝાઝ અહમદ, રિઝવાન અને મોહમ્મદ સિદ્દીકે મુંબઈના વર્સોવા વિસ્તારમાં યારી રોડ પર તેને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો હતો.

એ ઘટના પછી બૉલીવુડમાં અબુ સાલેમનું નામ જાણીતું બની ગયું હતું અને પોતાના નામની ધાકનો બરાબર ઉપયોગ કરીને અબુ સાલેમ બૉલીવુડના ખેરખાંઓ પાસેથી મસમોટી રકમ ખંડણીપેટે ઉઘરાવતો થઈ ગયો હતો.

સામાન્ય દરજીમાંથી ગૅન્ગલીડર બની ગયેલો અબુ સાલેમ બૉલીવુડના ડરપોક નિર્માતા-દિગ્દર્શકો અને કલાકારો ઉપરાંત હોટેલ-ઇન્ડસ્ટ્રી અને કન્સ્ટ્રક્શન-ઇન્ડસ્ટ્રીના ખેરખાંઓ પાસેથી પણ ખંડણી ઉઘરાવતો થઈ ગયો હતો. 1994માં બૉલીવુડની બહાર પણ અબુ સાલેમનું નામ મોટું બની ગયું હતું. 7 જૂન, 1994ના દિવસે ફિલ્મ-નિર્માતા જાવેદ સિદ્દીકીની હત્યા કરાવ્યા પછી તેણે કાંદિવલીમાં પોસ્ટમૅન સંતોષ પાંડુરંગ પાટોળેની 25 સપ્ટેમ્બર, 1994ના દિવસે હત્યા કરાવી હતી. અબુ સાલેમ સોનાનાં બિસ્કિટોની હેરફેર માટે સંતોષ પાટોળેનો ઉપયોગ કરતો હતો. સંતોષ પાટોળે પોસ્ટનાં અન્ય પાર્સલોની સાથે અબુ સાલેમના બિસ્કિટના પાર્સલની હેરફેર કરતો હતો, પણ પાટોળેની દાઢ સળકી એટલે તેણે સાલેમના સોનાના બિસ્કિટના પાર્સલમાંથી બિસ્કિટની તફડંચી આદરી. પોસ્ટમૅન સંતોષ પાટોળેએ લાલચની સજારૂપે જીવ ગુમાવવો પડ્યો.

1994માં બે હત્યા કરાવીને પોતાનો સિક્કો જમાવનારા અબુ સાલેમે 1995માં તો આડો આંક વાળી દીધો. 1995માં તેણે બિલ્ડર પ્રદીપ જૈન (7 માર્ચ, 1995), એનઆરઆઇ હરીશ વલ્લભદાસ ભાટિયા

(13 જૂન, 1995), બિલ્ડર નરેન્દ્ર ગોવિલ (15 ઑગસ્ટ, 1995) અને બિલ્ડર ઓમપ્રકાશ કુકરેજા (18 સપ્ટેમ્બર, 1995) સહિત સાત વ્યક્તિની હત્યા કરાવી. સામે મુંબઈ પોલીસે અબુ સાલેમના બે શૂટર અબ્દુલ સલીમ ઉર્ફે સલીમ હકી (17 નવેમ્બર, 1995) અને રાજેશ ઇંગવે (27 નવેમ્બર, 1995)ને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી દીધા. 1994માં મુંબઈમાં શૂટઆઉટની ઘટનાઓમાં 28 વ્યક્તિ કમોતે મરી હતી અને 30 ગુંડાઓને પોલીસે ગોળીએ દીધા. એની સામે 1995માં 26 વ્યક્તિઓની ગોળી મારીને હત્યા કરવામાં આવી અને પોલીસે માત્ર 9 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા હતા.

1995માં અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલની મદદથી દાઉદે અરુણ ગવળી, છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવને પાછા પાડી દીધા હતા. અમર નાઈક પણ પાછો પડી રહ્યો હતો. 1994માં પોલીસે 30 ગુંડાને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા. એમાંથી 14 તો માત્ર અમર નાઈક ગૅન્ગના હતા. જોકે અમર નાઈકે શ્રીલંકન સરકારને વર્ષોથી હંફાવી રહેલી એલટીટીઈના નેતાઓ સાથે સંબંધ વિકસાવ્યો હતો અને તેમની પાસેથી તે શસ્ત્રો મેળવી રહ્યો હતો. બીજી બાજુ દાઉદ ઇબ્રાહીમે પણ એલટીટીઈ સાથે હાથ મિલાવ્યા. 1994માં એલટીટીઈના આંતરરાષ્ટ્રીય નેટવર્કનો ઉપયોગ કરીને દાઉદે ડ્રગ્સની હેરાફેરીનું જડબેસલાક નેટવર્ક ઊભું કરી દીધું. એલટીટીઈ પાસેથી દાઉદ અને અમર નાઈકને અત્યાધુનિક હથિયારો મળવા માંડ્યાં. બદલામાં દાઉદ અને અમર નાઈક એલટીટીઈને તગડી રકમ આપતા હતા અને એલટીટીઈના સભ્યોને તેઓ મુંબઈ તથા દેશનાં અન્ય શહેરોમાં આશ્રય પણ આપતા હતા.

એલટીટીઈની સાથે આવી ગોઠવણ કરવા ઉપરાંત દાઉદે પાકિસ્તાનની જાસૂસી સંસ્થા આઇએસઆઇની મદદથી ભારતમાં ચલણી નોટો ઘુસાડવાનું કારસ્તાન શરૂ કર્યું. આઇએસઆઇએ પાકિસ્તાનમાં નકલી ભારતીય ચલણી નોટો છાપવાનું શરૂ કર્યું અને દાઉદે પોતાની ગૅન્ગ દ્વારા એ ચલણી નોટો ભારતમાં ઘુસાડવા માંડી. વળી એક વાર દાઉદનું આર્થિક સામ્રાજ્ય મજબૂત બનવા માંડ્યું હતું.

આ દરમિયાન દાઉદ દુબઈથી કરાચી ભેગો થઈ ગયો હતો અને તેના શૂટર્સ માટે બૅન્ગલોર, ઇન્દોર, દિલ્હી અને કાઠમંડુ તથા ચેન્નઈ જેવાં શહેરોમાં તેણે સલામત આશ્રયસ્થાન શોધી કાઢ્યાં હતાં. મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ પછી દાઉદે નેપાળની રાજધાની કાઠમંડુમાં આશ્રયસ્થાન ઊભાં કર્યાં હતાં.

ભારતીય અન્ડરવર્લ્ડની પ્રવૃત્તિને કારણે 1993થી કાઠમંડુ અન્ડરવર્લ્ડના એક મોટા અડ્ડામાં બદલાઈ ગયું હોય એવી સ્થિતિ સર્જાઈ હતી. કાઠમંડુને ભારતીય અન્ડરવર્લ્ડના અડ્ડા સમું બનાવવામાં નેપાળના એક રાજકારણી મિરઝા દિલશાદ બેગનો સિંહફાળો હતો. મિરઝા દિલશાદ બેગ ઉત્તર પ્રદેશના સામાન્ય ગુંડામાંથી નેપાળનો સંસદસભ્ય બની ગયો હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમને પાવરફુલ ડૉન બનાવવામાં ભારતના અનેક રાજકારણીઓનો ફાળો હતો, પણ નેપાળી સંસદસભ્ય મિરઝા દિલશાદ બેગે તો

અન્ડરવર્લ્ડ અને પૉલિટિક્સ વચ્ચેની ભેદરેખા જ ભૂંસી નાખવી હોય એ રીતે દાઉદને મદદ કરી હતી અને સામે દાઉદ પણ તેને મદદરૂપ બનતો હતો.

નેવુંના દાયકાના મધ્યભાગમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમે નેપાળના ભ્રષ્ટ રાજકારણી મિરઝા દિલશાદ બેગની મદદથી નેપાળમાં પણ પોતાનું જબરદસ્ત નેટવર્ક જમાવી દીધું હતું. દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ ભારતમાં અસલામતી અનુભવતા હોય તો દાઉદ તેને મિરઝા દિલશાદ બેગની મદદથી કાઠમંડુમાં કે નેપાળના અન્ય કોઈ વિસ્તારમાં આશ્રય આપતો હતો. દાઉદ ગૅન્ગ માટે નેપાળ સલામત આશ્રયસ્થાન બની ગયું હતું.

દાઉદે એક તબક્કે બબલુ શ્રીવાસ્તવને પણ મિરઝા દિલશાદ બેગની મદદથી નેપાળમાં આશ્રય અપાવ્યો હતો. એ પછી બબલુ કાઠમંડુથી દુબઈ જતો રહ્યો હતો. પણ દાઉદ સાથે દુશ્મની થઈ ગઈ એટલે તે પાછો કાઠમંડુ જતો રહ્યો હતો. બબલુ દુબઈ રહેતો હતો ત્યારે પણ દુબઈ-કાઠમંડુ વચ્ચેના તેના આંટાફેરા ચાલુ હતા અને એ દરમિયાન તેણે કાઠમંડુમાં પોતાનું નાનકડું નેટવર્ક વિકસાવ્યું હતું. બબલુ શ્રીવાસ્તવ ઇરફાન ગોગાની પ્રેમિકા અર્ચના શર્મા ઉર્ફે સલમાને ભગાવીને સીધો કાઠમંડુ જ લઈ ગયો હતો. બબલુએ કાઠમંડુમાં સ્થાયી થવાની કોશિશ કરી હતી, પણ દાઉદના આદેશથી મિરઝા દિલશાદ બેગે બબલુને કાઠમંડુ અને નેપાળ છોડવાની ફરજ પાડી. બબલુ શ્રીવાસ્તવને નેપાળની સરકારે દેશનિકાલ કરી દીધો.

ઉત્તર પ્રદેશનો વતની મિરઝા દિલશાદ બેગ 1980 સુધી ઉત્તર પ્રદેશનો સામાન્ય ગુંડો હતો. ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસ તેને અનેક કેસમાં શોધી રહી હતી એટલે એંસીના દાયકાની શરૂઆતમાં તે નેપાળના કપિલવસ્તુ જિલ્લામાં જતો રહ્યો હતો. ત્યાં તેણે લાકડાંનો ધંધો શરૂ કર્યો. એ ધંધાની આડશમાં તે વાસ્તવમાં કોઠાકબાડા કરતો હતો. 'વેપારી' મિરઝા દિલશાદ બેગે નેપાળ મુસ્લિમ વેલ્ફેર સોસાયટી અને મુસ્લિમ સેવા સમિતિમાં સભ્યપદ મેળવ્યું. 1985માં તે નેપાળ કૉન્ગ્રેસમાં જોડાઈ ગયો. બહુ થોડા સમયમાં નેપાળ કૉન્ગ્રેસે તેને કપિલવસ્તુ જિલ્લા એકમનો ખજાનચી બનાવી દીધો. 1991માં નેપાળની ચૂંટણીઓ વખતે મિરઝાએ નેપાળ કૉન્ગ્રેસની ટિકિટ મેળવવા બહુ કોશિશ કરી, પણ તેને ટિકિટ મળી નહીં એટલે તે નેપાળ સદભાવના પાર્ટીમાં જોડાઈ ગયો. તેને નેપાળ સદભાવના પાર્ટીની ટિકિટ મળી અને તે તેરાઈ મતવિસ્તારમાંથી ચૂંટાઈને સંસદસભ્ય બની ગયો. 1994 ફરી વાર ચૂંટણીઓ યોજાઈ ત્યારે સદભાવના પાર્ટીની ટિકિટ ન મળી એટલે મિરઝાએ આરપીપીનું શરણું લીધું અને તે બીજી વાર સંસદસભ્ય બની ગયો. આરપીપીએ નેપાળમાં સરકાર તો બનાવી, પણ પૂરતા સંસદસભ્યોના અભાવે એ સરકાર ગમે ત્યારે તૂટી પડે એવી સ્થિતિ સર્જાઈ. એ વખતે મિરઝા દિલશાદ બેગે દાઉદની મદદથી બેફામ પૈસા વેરીને કેટલાક સંસદસભ્યોને ખરીદી દીધા અને બદલામાં તેને પ્રધાનપદ મળી ગયું. મિરઝા

નેપાળનો પ્રધાન બની ગયો એ પછી તો દાઉદ માટે 'મોસાળમાં જમવાનું ને મા પીરસવાવાળી' જેવી સાનુકૂળ સ્થિતિ ઊભી થઈ ગઈ. મિરઝાએ આઇએસઆઇ માટે પણ નેપાળમાં લાલ જાજમ બિછાવી દીધી.

દાઉદ ઇબ્રાહીમના કહેવાથી મિરઝા દિલશાદ બેગે મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપી મોહમ્મદ સલીમ શેખ ઉર્ફે કુત્તાને પણ કાઠમંડુમાં આશ્રય આપ્યો હતો. સીબીઆઇએ કુત્તાને બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસમાં ભાગેડુ આરોપી જાહેર કર્યો હતો અને તેના પર એક લાખ રૂપિયાનું ઇનામ જાહેર કર્યું હતું. મુંબઈમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવવા માટે મિરઝા દિલશાદ બેગે પણ ઘણી મહેનત કરી હતી અને મુંબઈમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરવા માટે ભારતના જુદા જુદા વિસ્તારોમાંથી આરડીએક્સનાં કન્સાઇનમેન્ટ્સ પાર પાડવાની જવાબદારી દાઉદ ગૅન્ગના જે અત્યંત વિશ્વાસુ માણસોને સોંપી હતી એમાં સલીમ કુત્તાનો પણ સમાવેશ થતો હતો. મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી સલીમ કુત્તા પર જોખમ વધી ગયું હતું એટલે દાઉદે તેને મિરઝા દિલશાદ બેગના આશરે મોકલી દીધો. ત્યારથી સલીમ કુત્તા અને મિરઝા દિલશાદ બેગ પરિચયમાં આવ્યા હતા.

રાજસ્થાનના બિજનોર જિલ્લાના કલ્હાડી ગામનો વતની સલીમ કુત્તા વચ્ચે વચ્ચે કલ્હાડી આવતો રહેતો હતો. કલ્હાડીમાં તેણે ભવ્ય બંગલો બનાવ્યો હતો. 18 વર્ષની ઉંમરે તે કલ્હાડી છોડીને પૈસા કમાવા માટે મુંબઈ પહોંચી ગયો હતો. મુંબઈમાં તે સ્મગલર મહમ્મદ ડોસાના સંપર્કમાં આવ્યો અને બહુ ઝડપથી તે ડોસાનો વિશ્વાસુ માણસ બની ગયો. ડોસાએ તેની મુલાકાત દાઉદ સાથે કરાવી અને દાઉદને પણ સલીમ કુત્તા પાણીદાર યુવાન લાગ્યો. સલીમ કુત્તાને મુંબઈ અને બીજાં મોટાં શહેરોમાં માલેતુજારો પાસેથી ખંડણી ઉઘરાવવાનું કામ સોંપાયું હતું, પણ બૉમ્બધડાકાઓ પછી તેણે મુંબઈ છોડી દેવું પડ્યું. બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી અઢી વર્ષ સુધી તે મુંબઈ પોલીસથી અને સીબીઆઇથી બચતો રહ્યો હતો અને તેને બચાવવામાં મિરઝા દિલશાદ બેગનો સિંહફાળો હતો.

28 વર્ષની ઉંમરે કરોડપતિ બની ગયેલો સલીમ કુત્તા પોતાના કુટુંબ સાથે કાઠમંડુમાં મિરઝા દિલશાદ બેગની છત્રછાયામાં સ્થાયી થઈ જવાનું વિચારી રહ્યો હતો, પણ 26 જુલાઈ, 1995ના દિવસે તે કાઠમંડુથી કલ્હાડી ગયો ત્યારે સીબીઆઇએ ગુજરાત પોલીસની ઍન્ટિ-ટેરરિસ્ટ સ્ક્વૉડની મદદથી તેને પકડી પાડ્યો. એ જ દિવસે સીબીઆઇએ મુંબઈમાંથી સલીમ કુત્તાના ખાસ દોસ્ત અને બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના આરોપી શબ્બીર કાદરીના ભાઈ જમીલ કાદરીની પણ ધરપકડ કરી. જમીલ કાદરીએ દાઉદ ગૅન્ગનાં ત્રણ બૉક્સમાં ભરેલાં શસ્ત્રો જમીનમાં દાટીને છુપાવ્યા હતાં.

સલીમ કુત્તા અને જમીલ કાદરીની ધરપકડથી દાઉદ ગૅન્ગને નુકસાન થયું. આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગના અત્યંત મહત્ત્વના શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને બૅન્ગલોરની એક હોટેલમાંથી

પકડી પાડ્યો. ફિરોઝ કોંકણી સામે મુંબઈ પોલીસના ચોપડે હત્યા સહિતના ડઝનબંધ ગુના બોલતા હતા. 25 ઑગસ્ટ, 1994ના દિવસે તેણે ભાજપના મુંબઈ એકમના અધ્યક્ષ રામદાસ નાયક અને મુંબઈ પોલીસના કમાન્ડો ભીખુ તડવીને રામદાસ નાયકના ઘરની બહાર ઠંડે કલેજે ગોળીએથી વીંધી નાખ્યા હતા.

ફિરોઝ કોંકણીની ધરપકડ પછી બે દિવસમાં દાઉદ ગૅન્ગના બીજા બે ઘાતકી શૂટર હારૂન શેખ ઉર્ફે મુન્ના અને મુશર્રફ હુસેનને પણ મુંબઈ પોલીસે હૈદરાબાદથી પકડી પાડ્યા. હારૂન શેખ અને મુશર્રફ હુસેન મુંબઈ ભાજપના અધ્યક્ષ રામદાસ નાયકની હત્યા વખતે ફિરોઝ કોંકણીની સાથે હતા.

શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણી અને હારૂન શેખ તથા મુશર્રફ હુસેનની ધરપકડથી દાઉદ અને છોટા શકીલને આંચકો લાગ્યો. આ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના બીજા અનેક શાર્પશૂટર છોટા રાજનની ગૅન્ગમાં જતા રહ્યા હતા. દાઉદ ગૅન્ગના ટોચના ચાર શાર્પશૂટર્સ બાબા ગૅબ્રિયલ, કિશોર ગરિકાપટ્ટી, બચ્ચી પાંડે અને સુભાષસિંઘ ઠાકુર પણ છોટા રાજન સાથે જતા રહ્યા હતા. 1992માં મુંબઈની સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં ગવળી ગૅન્ગના શાર્પશૂટર શૈલેષ હલદનકર સહિત છ લાશ ઢાળી દીધા પછી આ શૂટર્સનું વજન વધી ગયું હતું. સુભાષસિંઘ ઠાકુર તો 'સ્ટાર શૂટર' તરીકે પંકાઈ ગયો હતો અને તેણે પોતાની આગવી ગૅન્ગ ઊભી કરી લીધી હતી.

સુભાષસિંઘ ઠાકુર છોટા રાજનની છાવણીમાં જતો રહ્યો તેથી દાઉદ ગૅન્ગને ફટકો પડ્યો અને રાજન ગૅન્ગ મજબૂત બની. દાઉદ ગૅન્ગ સુભાષસિંઘ ઠાકુરની પાછળ પડી ગઈ. જોકે દાઉદ ગૅન્ગ તેને નિશાન બનાવે એ પહેલાં દિલ્હી પોલીસે દિલ્હીના એક હત્યાકેસમાં તેની ધરપકડ કરી અને તેને તિહાર જેલમાં અને પછી અમદાવાદની સાબરમતી જેલમાં મોકલી આપ્યો. ગુજરાતમાં અને મુંબઈમાં પણ સુભાષસિંઘ ઠાકુરની સામે અનેક ગુના નોંધાયેલા હતા.

'ગદ્દાર' સુભાષસિંઘ ઠાકુર પણ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો એટલે દાઉદ અને છોટા શકીલે આનંદની લાગણી અનુભવી. દોસ્તમાંથી દુશ્મન બની ગયેલા છોટા રાજનની ગૅન્ગને નાના-મોટા ફટકા પડે ત્યારે દાઉદને સ્વભાવિક રીતે આનંદ થતો હતો, પણ છોટા રાજનની જેમ તેને પોતાને પણ ઘણા ફટકા પડી રહ્યા હતા. 1996ની શરૂઆતમાં દાઉદને આવો જ એક ફટકો પડ્યો.

તારીખ : 10 જાન્યુઆરી, 1996
સ્થાન : મનામા ઍરપોર્ટ, બહેરીન

બહેરીનની 'અઝમલ' હોટેલમાંથી નીકળીને એક યુવાન દુબઈની ફ્લાઇટ પકડવા માટે મનામા ઍરપોર્ટ

પહોંચ્યો. તે મનામા એરપોર્ટમાં પ્રવેશ્યો એ સાથે જ બહેરીન પોલીસે તેની ધરપકડ કરી. તે યુવાન મોહમ્મદ અનીસ શેખ ઉર્ફે અનીસ ઇબ્રાહીમ હતો, દાઉદનો ભાઈ.

□

‘પીછે પડ ગયા ઇન્ટરપોલ !’

દાઉદે અનીસને બહેરીનમાં છોડાવી લીધો અને મુંબઇ પોલીસ તથા સીબીઆઇ હાથ ઘસતાં રહી ગયાં!

* * *

અપાર રાજકીય મહત્વાકાંક્ષા ધરાવતા રોમેશ શર્માએ દાઉદ ઇબ્રાહીમ સમક્ષ એક ચોંકાવનારી યોજના મૂકી

અનીસ ઇબ્રાહીમે ફરી એક વાર દાઉદ માટે ઉપાધિ ઊભી કરી હતી. અગાઉ એક વાર બહેરીનમાં કાનૂની સકંજામાંથી માંડ છૂટેલો અનીસ બીજી વાર બહેરીન પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો. અનીસની ધરપકડ પછી ભારતની એક અગ્રણી સમાચારસંસ્થા દ્વારા ચાર લીટીના સમાચાર વહેતા કરવામાં આવ્યા કે સીબીઆઇની વિનંતીને પગલે ઇન્ટરપોલ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી રેડ કૉર્નર નોટિસના આધારે બહેરીનની એક હૉસ્પિટલમાંથી દાઉદ ઇબ્રાહીમના ભાઈ અનીસની ધરપકડ કરવામાં આવી છે.

સમાચારસંસ્થાના એ અહેવાલ પછી મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બબવિસ્ફોટ કેસની તપાસ સંભાળી રહેલા સીબીઆઇના અધિકારીઓ અને મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ ઉત્સાહમાં આવી ગયા. તેમણે પત્રકારો સામે નિવેદનો ઠપકરવા માંડ્યાં. બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના સરકારી વકીલ ઉજ્જવલ નિકમે પણ પત્રકારોને કહ્યું કે અનીસ ઇબ્રાહીમને દસ દિવસમાં ભારત ભેગો કરવામાં આવશે.

બીજી બાજુ એક પ્રતિષ્ઠિત અંગ્રેજી દૈનિકે એવો અહેવાલ પ્રસિદ્ધ કર્યો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમની અબજો રૂપિયાની મિલકત ટાંચમાં લેવાશે એવી શક્યતા ઊભી થઈ હતી અને દાઉદની મોટા ભાગની મિલકત

અનીસના નામ પર છે એટલે મિલકત બચાવવા માટે અનીસ સામે ચાલીને પકડાઈ ગયો. હવે લોકસભાની ચૂંટણી પહેલાં આપણે દાઉદની ધરપકડનું નાટક પણ જોઈશું!

અનીસની ધરપકડના સમાચાર વહેતા થયા એ પછી સીબીઆઇના અધિકારીઓની એક ટીમ બહેરીન પહોંચી ગઈ, પણ એ ટીમને ધોયેલા મૂળાની જેમ પાછા ફરવું પડ્યું, કારણ કે બહેરીન પોલીસે અનીસ ઇબ્રાહીમને છોડી દીધો હતો. વાસ્તવમાં અનીસની ધરપકડ ઇન્ટરપોલની રેડ કૉર્નર નોટિસના આધારે નહોતી થઈ, પણ બહેરીનના એક વેપારીએ એવી ફરિયાદ નોંધાવી હતી કે અનીસે તેને ધમકી આપી છે. તે વેપારીની ફરિયાદના આધારે બહેરીન પોલીસ અનીસને શોધવા માટે હોટેલ 'અઝમાલ'માં ગઈ હતી. અનીસ બહેરીનમાં મોટે ભાગે હોટેલ 'અઝમાલ'માં ઊતરતો હતો. પોલીસ હોટેલ 'અઝમાલ'માં પહોંચી ત્યારે પોલીસને ખબર પડી કે અનીસ તો ઍરપોર્ટ જવા રવાના થઈ ગયો છે. એટલે બહેરીન પોલીસે ઍરપોર્ટ પર અનીસને અટકાવવાની સૂચના આપી હતી.

જોકે પોલીસની ધરપકડ પછી ત્રીજા જ દિવસે બહેરીન પોલીસે તેને છોડી મૂક્યો. એ વખતે મુંબઈના ડોંગરી અને નાગપાડા વિસ્તારમાં મીઠાઈ વહેંચાઈ હતી એના આધારે બે ઉર્દૂ દૈનિકોએ અનીસની મુક્તિના સમાચાર છાપ્યા હતા, પણ મુંબઈ પોલીસ અને સીબીઆઇના અધિકારીઓ હવામાં બાચકાં ભરી રહ્યા હતા. તેમને ખબર નહોતી કે ફરી એક વાર દાઉદના સંપર્કો કામ કરી ગયા હતા અને દાઉદે બહેરીનના શેખ સુધી મામલો પહોંચાડીને અનીસને છોડાવી લીધો હતો.

●—●—●—●

અનીસને કારણે દાઉદે અનેક વાર મુસીબતોનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. ઇકબાલ મિર્ચીને બ્રિટિશ પોલીસે પકડી પાડ્યો ત્યારે અનીસે ઇકબાલ મિર્ચીના ડ્રગ સ્મગલિંગ નેટવર્ક પર કબજો જમાવવાની વિતરણ કરીને ઇકબાલ મિર્ચીને છંછેડ્યો હતો. જોકે અનીસની કારી ફાવી નહોતી. પણ મિર્ચી જેલમાંથી બહાર આવ્યો ત્યારે તેની અને દાઉદની વચ્ચે આ મુદ્દે ખટરાગ થઈ ગયો હતો. છેવટે મહમ્મદ ડોસા અને ખાલિદ પહેલવાને વચ્ચે પડીને ઇકબાલ મિર્ચી અને દાઉદને પાછા દોસ્ત બનાવ્યા હતા.

દાઉદ ગૅન્ગમાં અનીસને કારણે મુસીબતો ઊભી થતી હતી ત્યારે બીજી બાજુ અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલ દાઉદ ગૅન્ગને મજબૂત બનાવવા દિમાગ દોડાવી રહ્યા હતા. અબુ સાલેમે મુંબઈ અને બીજાં મોટાં શહેરોમાં ખંડણી ઉઘરાવવા માટે અને બૉલીવુડના માંધાતાઓને ખંખેરવા માટે એકદમ નવા યુવાનોની ભરતી કરવા માંડી. તે ઉત્તર પ્રદેશ અને મધ્ય પ્રદેશના ખેપાની યુવાનોને પૈસાની લાલચ આપીને તેમની પાસે દાઉદ ગૅન્ગ માટે 'કામ' કરાવવા માંડ્યો. અબુ સાલેમની શરત સીધીસાદી હતી કે દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાવા માગતા યુવાનો હિંમતવાળા અને પૈસા કમાવા માટે કંઈ પણ કરવા તૈયાર હોવા જોઈએ અને બીજી શરત એ હતી કે એવા યુવાનોની સામે ક્યારેય કોઈ પણ પ્રકારનો કેસ નોંધાયેલો ન

હોવો જોઈએ.

અબુ સાલેમનો આ આઇડિયા મધ્ય પ્રદેશમાં અમલી બનાવવામાં સાલેમને ગોપાલ કંજારી ઉર્ફે મહમ્મદ અલી બહુ મદદરૂપ બન્યો. ગોપાલ કંજારી ભોપાલમાં પોતાની નાનકડી ગૅન્ગ ચલાવતો હતો, પણ પછી તે દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાઈ ગયો. ગોપાલ કંજારીએ સાલેમને એવા અનેક યુવાનો શોધી આપ્યા જેમનો કોઈ ક્રિમિનલ રેકૉર્ડ ન હોય અને પૈસા મેળવવા માટે કોઈનું ખૂન કરવામાં તેઓ સહેજ પણ અચકાતા ન હોય.

ભોપાળમાં ગોપાલ કંજારી દાઉદ ગૅન્ગનું નેટવર્ક મજબૂત બનાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર સલીમ હટ્ટીએ ઇન્દોરમાં ધામો નાખ્યો હતો. ઇન્દોરને સલામત આશ્રયસ્થાન ગણીને સલીમ હટ્ટી એ શહેરમાં બેઠા બેઠા જાકુબીના ધંધા કરતો હતો, પણ મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ તેનું પગેરું શોધીને ઇન્દોર પહોંચી ગયા. મુંબઈ પોલીસની ટીમે ઇન્દોરમાં સલીમ હટ્ટીના ઘરમાં દરોડો પાડ્યો ત્યારે તેના ઘરની દીવાલના પોલાણમાંથી ચાઇનીઝ બનાવટની પિસ્તોલો સહિત શસ્ત્રજથ્થો મળી આવ્યો.

છોટા રાજન પણ પોતાની ગૅન્ગનું સંખ્યાબળ વધારવા માટે મથી રહ્યો હતો. છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવે હાથ મિલાવ્યા અને દાઉદની સામે મોરચો માંડ્યો એ પછી દાઉદ ગૅન્ગને અસર તો થઈ હતી, પણ છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવ મનીપાવર અને મસલપાવરમાં દાઉદથી ખાસ્સા દૂર હતા.

છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવ દાઉદના સમોવડિયા બનવા મથી રહ્યા હતા. દાઉદ દુબઈથી કરાચી જતો રહ્યો હતો અને ત્યાંથી પોતાનું નેટવર્ક ચલાવી રહ્યો હતો તો સામે બબલુ શ્રીવાસ્તવે સિંગાપોરમાં અને છોટા રાજને મલેશિયાના કુઆલા લમ્પુરમાં શહેરમાં ધામો નાખ્યો હતો.

બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજન વિદેશમાં બેઠા બેઠા દાઉદ ગૅન્ગને તોડી પાડવા માટે નિતનવા નુસખા અજમાવી રહ્યા હતા એ અરસામાં બબલુ અને રાજનને જ એક જબરો ફટકો પડી ગયો. બબલુ શ્રીવાસ્તવ સિંગાપોર ઍરપોર્ટમાં ઇન્ટરપોલની રેડ કૉર્નર નોટિસને કારણે ઝડપાઈ ગયો. ઓમપ્રકાશ ઉર્ફે બબલુ શ્રીવાસ્તવ સામે ભારતમાં 45 હત્યાકેસ તથા ખંડણીની ઉઘરાણી, અપહરણ અને તોફાનો જેવા ડઝનબંધ અન્ય કેસ નોંધાયેલા હતા. ડ્રગ-સ્મગલર ઇકબાલ મિર્ચી બ્રિટિશ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો અને બહેરીનમાં અનીસ ઇબ્રાહીમની બે વાર ધરપકડ થઈ ત્યારે તેઓ કાનૂની આંટીઘૂંટી અજમાવીને છૂટી શક્યા હતા, પણ બબલુ શ્રીવાસ્તવ બરાબર ફસાયો હતો. કાનૂની કાર્યવાહી પૂરી કરીને તેને પ્રત્યાર્પણ દ્વારા ભારત લાવવામાં આવ્યો.

બબલુ શ્રીવાસ્તવને સિંગાપોરથી ભારત લાવ્યા બાદ પહેલાં દિલ્હીની તિહાર જેલમાં અને પછી અલાહાબાદની જેલમાં ધકેલી દેવાયો. બબલુની ધરપકડ પછી બબલુ અને છોટા રાજન થોડા પાછા પડ્યા, પણ બહુ ઝડપથી બબલુએ જેલમાં બેઠા બેઠા પોતાનો ‘કારોબાર’ શરૂ કરી દીધો. થોડા દિવસ પૂરતી તેની ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિઓ ઠંડી પડી ગઈ હતી, પણ પછી તેની ગતિ અચાનક વધી ગઈ. નૈની જેલમાં બેઠા બેઠા તેણે મુંબઈ, દિલ્હી અને કલકત્તા જેવાં મહાનગરોના શ્રીમંતોનાં અપહરણની યોજના ઘડીને ચિક્કાર પૈસા પડાવવાનો ધંધો શરૂ કરી દીધો.

બબલુને નૈની જેલમાંથી આવો ‘કારોબાર’ ચલાવવામાં તેની પ્રેમિકા અર્ચના શર્માની મદદ મળતી હતી. બબલુની ધરપકડ પછી બબલુએ અર્ચનાને કલકત્તામાં ફ્લૅટ રાખીને રહેવાનું કહ્યું હતું અને બબલુની એ સૂચનાનું પાલન કરીને અર્ચના શર્માએ કલકત્તામાં એક આલીશાન ફ્લૅટ ભાડે લઈ લીધો હતો. અર્ચનાની મદદથી બબલુ જેલમાં બેઠા બેઠા મુંબઈ, અમદાવાદ, કલકત્તા અને ચંડીગઢ તથા દિલ્હી અને લખનૌ જેવાં શહેરોના શ્રીમંતોનાં અપહરણ કરીને તેમને છોડાવવા માટે કરોડો રૂપિયા પડાવવા માંડ્યો.

બબલુ સિંગાપોર ઍરપોર્ટ પર ઝડપાઈ ગયો ત્યારે તે અપસેટ હતો, પણ એક વાર ભારતની જેલમાં આવ્યા પછી તે આનંદી કાગડાની જેમ જલસા કરવા માંડ્યો. જેલમાં થોડો સમય રહ્યા પછી તેને બહારથી વધુ જેલમાં મજા આવવા માંડી. બહાર તો તેને દાઉદ ગૅન્ગનો ખતરો હતો. એની સામે જેલમાં તેને બધી સવલતો સાથે લટકામાં સલામતી કવચ પણ મળી ગયું. જેલના ભ્રષ્ટ અધિકારીઓની મદદથી બબલુ શ્રીવાસ્તવનો ‘કારોબાર’ દિવસે ન વધે એટલો રાતે અને રાતે ન વધે એટલો દિવસે વધવા માંડ્યો. બબલુ જેલમાં પોતાની પાસે મોબાઇલ ફોન રાખતો અને મોબાઇલ ફોનની મદદથી તે પોતાનું નેટવર્ક ચલાવતો હતો.

બબલુ શ્રીવાસ્તવની જેમ દાઉદનો બીજો દુશ્મન અરુણ ગવળી પણ પુણેની યેરવડા જેલમાં બેઠા બેઠા પોતાની ગૅન્ગનું સંચાલન કરતો હતો. પુણેની યેરવડા જેલમાં અરુણ ગવળીનો દરબાર ભરાતો હતો અને અરુણ ગવળીની પાસે એ ‘દરબાર’માં ફરિયાદ લઈ જનારાઓને ગવળી ગૅન્ગની મદદ મળતી હતી. જોકે એ મદદ માટે ગવળી ગૅન્ગ ફી વસૂલ કરતી હતી. મહારાષ્ટ્રનાં કેટલાંક અખબારોએ ગવળીના ‘યેરવડા જેલ દરબાર’ વિશે અહેવાલ પ્રસિદ્ધ કર્યા એ પછી ગવળીને ઔરંગાબાદની હરસુલ જેલમાં ધકેલી દેવાયો. ગવળીએ હરસુલ જેલમાં બેઠા બેઠા પણ ખંડણી ઉઘરાવવાનું ચાલુ જ રાખ્યું હતું.

બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને અરુણ ગવળી જેલમાં બેઠા બેઠા પણ પોતાનો ‘કારોબાર’ ચલાવતા હતા. બબલુ શ્રીવાસ્તવ દર મહિને શ્રીમંતોનાં અપહરણ કરાવીને કરોડો રૂપિયા કમાતો હતો. બીજી બાજુ

છોટા રાજન પણ ખંડણીની ઉઘરાણી દ્વારા મહિને કરોડો રૂપિયા કમાતો હતો. એમ છતાં અરુણ ગવળી, છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવની સાથે અમર નાઈક ગૅન્ગની કમાણી પણ ઉમેરીએ તોય એ બધાની કુલ કમાણી દાઉદ ઇબ્રાહીમ જેટલી થતી નહોતી.

આ બધી ગૅન્ગોની કમાણીનો મદાર તેમની કેટલી ધાક છે એના પર હતો. અરુણ ગવળી અને અમર નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે કે અરુણ ગવળી અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે કે પછી છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે દુશ્મનીની પાછળ અંગત કારણો કરતાં વધુ તો આર્થિક પાસું પણ કારણભૂત હતું. જે ગૅન્ગની તાકાત વધુ એ ગૅન્ગ વધુ ખંડણીની ઉઘરાણી કરી શકે અને એ જ રીતે બીજા ગોરખધંધા કરીને વધુ કમાઈ કરી શકે. અગાઉ પઠાણ ગૅન્ગ અને ઇબ્રાહીમ બંધુઓ (દાઉદ-શબ્બીર) વચ્ચે પણ એ જ કારણથી દુશ્મની થઈ હતી અને એ દુશ્મનીના પરિણામરૂપે પઠાણ ગૅન્ગે દાઉદના ભાઈ શબ્બીરની અને પછી દાઉદે કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાનની તથા તેના સાથીદાર અમીરઝાદાની અને કરીમ લાલાના ભાઈ રહીમ ખાનની હત્યા કરાવી હતી. જોકે આ બધાના મૂળમાં તો ચિક્કાર પૈસા કમાવાની લાલચ જ હતી. એમાંય 1995 સુધીમાં તો માત્ર મુંબઈમાં જ ખંડણીની ઉઘરાણીની રકમ 11 આંકડામાં પહોંચી ગઈ હતી. અન્ડરવર્લ્ડની તમામ ગૅન્ગો મળીને વર્ષે અબજો રૂપિયાની ખંડણી ઉઘરાવતી હતી. એમાં સૌથી વધુ હિસ્સો દાઉદ ગૅન્ગ પડાવી જતી હતી.

આ ઉપરાંત પણ દાઉદ ગૅન્ગ પાસે કમાણીના જેટલા રસ્તાઓ હતા એ બાકીની તમામ ગૅન્ગ પાસે નહોતા. એટલે આર્થિક તાકાતની દૃષ્ટિએ બીજી કોઈ ગૅન્ગની સરખામણી દાઉદ ગૅન્ગ સાથે થઈ શકે એમ નહોતી. દાઉદની સાથે દોસ્તી રાખીને રોમેશ શર્મા પણ અબજપતિ બની ગયો હતો. જોકે દાઉદ અને રોમેશ શર્માની મહત્ત્વાકાંક્ષાનો કોઈ પાર નહોતો. રોમેશ શર્માની તો રાજકીય મહત્ત્વાકાંક્ષા પણ અપાર હતી.

એ મહત્ત્વાકાંક્ષાને કારણે રોમેશ શર્માએ દાઉદ ઇબ્રાહીમ સામે એક યોજના મૂકી ત્યારે થોડી ક્ષણ માટે તો દાઉદ પણ ચોંકી ગયો.

□

‘સિર્ફ છેસો કરોડ કા ખેલ હૈ !’

બબલુ શ્રીવાસ્તવે કાનપુરની જેલમાં એક પત્રકાર સમક્ષ ધટસ્ફોટ કરીને રાજકીય ધરતીકંપ મચાવી દીધો!

* * *

દાઉદ ગૅન્ગના ઉસ્માન ગનીએ બબલુ જેવી જ માહિતી ગુજરાત પોલીસની એન્ટિ ટેરરિસ્ટ સ્ક્વોડને આપી

રોમેશ શર્માએ દાઉદને પોતાની યોજના સમજાવી. તેણે દાઉદને કહ્યું કે આપણે નવો રાજકીય પક્ષ બનાવીએ અને કેટલાક નેતાઓને સાથે લઈએ અને એ નવા પક્ષની દસથી વીસ વ્યક્તિ પણ આગામી લોકસભાની ચૂંટણીમાં વિજય મેળવીને લોકસભામાં પહોંચી જાય તો પછી પાણીની જેમ પૈસા વેરીને આપણે બાકીના સંસદસભ્યો ખરીદી લઈશું. તેણે તત્કાલીન વડા પ્રધાન પી.વી. નરસિંહ રાવનો દાખલો આપીને કહ્યું કે તેમણે પણ ઝારખંડ મુક્તિ મોરચાના સંસદસભ્યોને ખરીદીને વડા પ્રધાનપદ પર અડિંગો જમાવી દીધો હતો.

રોમેશ શર્માએ સમજાવ્યું કે એક સંસદસભ્યની કિંમત સરેરાશ બે કરોડ રૂપિયા આંકીએ તો પણ 500થી 600 કરોડ રૂપિયામાં આખા દેશની સત્તા હાંસલ કરી શકાય. ચંદ્રશેખરે સરકાર બનાવી એ વખતે પણ સંસદસભ્યોની ખરીદી થઈ હતી એ પણ તેણે દાઉદને યાદ અપાવ્યું. છેવટે દાઉદે એ યોજના પાર પાડવા માટે તન, મન, ધનથી મદદ કરવાની ખાતરી આપી.

દાઉદ પાસેથી મદદની ખાતરી મેળવ્યા પછી રોમેશ શર્માએ પોતાનો અલગ પક્ષ રચ્યો. એ વખતે તે ઑલ ઇન્ડિયા કોમી એકતા કમિટી અને ઇન્ટરનૅશનલ ગ્રુપ ઑફ યુનિટી સેન્ટર સહિત કેટલાંક

સંગઠનોનો અધ્યક્ષ હતો. બીજી બાજુ તેણે દેશનાં કેટલાંક ઉદ્યોગગૃહોના મોભીઓ સાથે ફન્ડ માટે વાત શરૂ કરી.

●—●—●—●

ભારતના વડા પ્રધાન બનવાનું સપનું જોઈ રહેલો રોમેશ શર્મા દિલ્હીના વીવીઆઇપી તાંત્રિક ચંદ્રાસ્વામી પર પણ ઘણો મદાર રાખી રહ્યો હતો. ચંદ્રાસ્વામીની વગ દેશના અનેક સંસદસભ્યોથી માંડીને તત્કાલીન વડા પ્રધાન પી.વી. નરસિંહ રાવ સુધી હતી. તેમના ભક્તજનોની યાદીમાં ધુરંધર ઉદ્યોગપતિઓ, વેપારીઓ અને ટોચના ફિલ્મસ્ટાર્સનો સમાવેશ થતો હતો. ચંદ્રાસ્વામીની રાજકીય વગથી પાવર લૉબીમાં સૌ કોઈ વાકેફ હતા. ચંદ્રાસ્વામી અડધી રાતે વડા પ્રધાનને પણ ઊંઘમાંથી ઉઠાડી શકે એટલા શક્તિશાળી હોવાનું કહેવાતું હતું અને એ વાતમાં ઘણું તથ્ય પણ હતું.

1949માં રાજસ્થાનના અલવર જિલ્લામાં અચલાદેવી અને ધરમચંદ જૈનના પુત્ર તરીકે ચંદ્રાસ્વામીનો જન્મ થયો હતો. અચલાદેવી ધર્મચંદે દીકરાનું નામ નેમિચંદ પાડ્યું હતું. નેમિચંદ જૈનનું ચિત્ત અભ્યાસમાં ચોંટ્યું નહીં. નવ ધોરણ સુધી ભણીને તે જંગલોમાં ભટકવા માંડ્યો. ભણવાની ઉંમરે તે નેપાળ અને બિહારનાં જંગલોમાં તાંત્રિક સાધુઓની સોબતમાં રહેવા માંડ્યો. યુવાનીમાં પગ મૂક્યા પછી તે શહેરી દુનિયામાં આવી ગયો. એ દરમિયાન તેનું કુટુંબ આંધ્ર પ્રદેશ જતું રહ્યું હતું. નેમિચંદ જૈન પણ હૈદરાબાદ પહોંચી ગયો. ત્યાં તેણે ચંદ્રાસ્વામી નામ ધારણ કરીને રાજકારણીઓ અને શ્રીમંતો સાથે સંબંધ બાંધવા માંડ્યો.

ચંદ્રાસ્વામીએ હૈદરાબાદમાં ચમત્કારોનું ચક્કર ચલાવીને રાજકારણીઓને આંજી દીધા. હૈદરાબાદમાં તેમની મુલાકાત પી.વી. નરસિંહ રાવ સાથે પણ થઈ. નરસિંહ રાવ પછી અન્ય અનેક રાજકારણીઓ પણ ચંદ્રાસ્વામીના ભક્ત બનવા માંડ્યા. થોડાં વર્ષોમાં ચંદ્રાસ્વામીની ખ્યાતિ બૉલીવુડ સુધી પહોંચી ગઈ અને રાજ બબ્બર તથા હેમા માલિની સહિત અનેક ફિલ્મસ્ટાર્સ ચંદ્રાસ્વામીના શરણે જવા માંડ્યા. બીજી બાજુ દેવીલાલ, ઓમપ્રકાશ ચૌટાલા, આર. કે. ધવન તથા વિદ્યાચરણ શુક્લ જેવા ધુરંધર રાજકારણીઓ પણ તાંત્રિક વિદ્યાનો આશરો લેવા માટે ચંદ્રાસ્વામી પાસે જતા થઈ ગયા.

1975માં તત્કાલીન વડા પ્રધાન ઇન્દિરા ગાંધીએ દેશમાં કટોકટી લાદી ત્યારે ચંદ્રાસ્વામીએ જાહેર કર્યું કે ઇન્દિરાજી તો મારાં આધ્યાત્મિક બહેન છે. કટોકટી પછી ચંદ્રાસ્વામી દિલ્હીની પાવર લૉબીમાં વર્ચસ ધરાવતા થઈ ગયા. તેમનો પડાવ હૈદરાબાદને બદલે દિલ્હીમાં વધુ રહેતો હતો. 1980 પછી તો ચંદ્રાસ્વામી અત્યંત પાવરફુલ બની ગયા હતા. 1984માં ઇન્દિરા ગાંધીની હત્યા બાદ રાજીવ ગાંધી વડા પ્રધાન બન્યા એ પછી ચંદ્રાસ્વામીએ અસંતુષ્ટ કૉન્ગ્રેસી નેતાઓ સાથે મળીને રાજીવ ગાંધીને વડા પ્રધાનપદેથી હટાવવા માટે કાવતરું ઘડ્યું હતું. જોકે રાજીવ ગાંધીને એ વાતની ખબર પડી ગઈ ત્યારે

ચંદ્રાસ્વામી સામે ચાલીને રાજીવ પાસે જઈને સમાધાન કરી આવ્યા હતા.

રાજીવ ગાંધીને વડા પ્રધાનપદેથી હટાવીને તેમની જગ્યાએ પી. વી. નરસિંહ રાવને વડા પ્રધાન બનાવવા માટે ચંદ્રાસ્વામીએ 1987માં તત્કાલીન રાષ્ટ્રપતિ ઝૈલસિંઘને 40 કરોડ રૂપિયાની ઑફર કરી હતી એ વાત ખુદ ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ગ્યાની ઝૈલસિંઘે પાછળથી જાહેરમાં કબૂલી હતી. ચંદ્રાસ્વામીનું એ તિકડમ્ બહાર આવ્યા પછી રાજીવ ગાંધીએ તેમને કાનૂની રીતે પાઠ ભણાવવાનું નક્કી કર્યું. રાજીવે ચંદ્રાસ્વામીના ઘરમાં દરોડા પડાવ્યા, પણ એ વખતે ભાજપના નેતા અરુણ જેટલી અને રામ જેઠમલાણી જેવા વકીલ મહાશયો ચંદ્રાસ્વામીની વહારે ચડ્યા હતા.

ચંદ્રાસ્વામી આવી રીતે તો અનેક વાર વિવાદનું કેન્દ્ર બન્યા હતા, પણ તેમની શક્તિ દિનપ્રતિદિન વધી રહી હતી એટલે રોમેશ શર્મા તેમના જોરે ઘણું કૂદી રહ્યો હતો. ચંદ્રાસ્વામીએ પોતાનું નેટવર્ક આંતરરાષ્ટ્રીય બનાવી દીધું હતું. તેમણે વિશ્વમાં સૌથી વધુ ધનાઢ્ય ગણાતા બ્રુનેઈના સુલતાનથી માંડીને વિવાદાસ્પદ આંતરરાષ્ટ્રીય શસ્ત્રસોદાગર અદનાન ખાગોશી અને લંડનના વિખ્યાત ‘હેરોડ્ઝ’ સ્ટોરના માલિક મોહમ્મદ ફયાદ જેવા ખેલાડીઓ સાથે દોસ્તી કરી લીધી હતી. પ્રિન્સેસ ડાયેનાના પ્રેમી ડોડી ફયાદના પિતા મોહમ્મદ ફયાદને લંડનનો વિશ્વવિખ્યાત ‘હેરોડ્ઝ’ ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર ખરીદવો હતો ત્યારે તેમને થોડી રાજકીય અને આર્થિક અડચણ નડી રહી હતી. મોહમ્મદ ફયાદે આ વાત કરી એટલે ચંદ્રાસ્વામી અલાદીનના જાદુઈ ચિરાગની જેમ મોહમ્મદ ફયાદની વહારે ધાયા. ચંદ્રાસ્વામીએ મોહમ્મદ ફયાદની મુલાકાત બ્રુનેઈના સુલતાન સાથે કરાવી આપી અને તેમની આર્થિક મુશ્કેલી દૂર કરાવી દીધી. એ કિસ્સામાં ચંદ્રાસ્વામીને તગડું કમિશન મળ્યું હોવાની અને તેમણે ‘ફેરા’નો ભંગ કર્યો હોવાની વાત બહાર આવી હતી. રોમેશ શર્મા આવા વગદાર તાંત્રિક સ્વામીની મદદ લઈને વડા પ્રધાનપદે બેસવાનાં સપના જોઈ રહ્યો હતો ત્યારે અલાહાબાદની નૈની જેલમાંથી ટ્રાન્સફર થઈને કાનપુરની સેન્ટ્રલ જેલમાં પુરાયેલા બબલુ શ્રીવાસ્તવે અચાનક રોમેશ શર્મા, દાઉદ અને ચંદ્રાસ્વામીની ઊંઘ હરામ કરી દીધી.

કાનપુરની સેન્ટ્રલ જેલમાં બબલુ શ્રીવાસ્તવને મળવા ગયેલા એક પત્રકાર સમક્ષ બબલુએ ઘટસ્ફોટ કર્યો કે ચંદ્રાસ્વામીને દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે સંબંધ છે અને પોતે દાઉદ સાથે હતો ત્યારે ચંદ્રાસ્વામીના આદેશથી તેણે ઘણા ગુના કર્યા હતા. એ પત્રકારને બબલુ શ્રીવાસ્તવે એવી માહિતી પણ આપી કે તેણે દિલ્હીમાં ચંદ્રાસ્વામીને ત્યાં પણ આશરો લીધો હતો. બબલુ શ્રીવાસ્તવે એવું પણ કહ્યું કે આ તમામ માહિતી તે પોતાની ધરપકડ પછી સીબીઆઇના અધિકારીઓને આપી ચૂક્યો છે, પણ સીબીઆઇના અધિકારીઓએ એ માહિતી દબાવી રાખી હતી.

બબલુએ પ્રતિષ્ઠિત અખબારના પત્રકારને કહ્યું કે, ‘મેં સીબીઆઇના અધિકારીઓને એવી માહિતી

આપી હતી કે 1989માં ચંદ્રાસ્વામી મુંબઈના બે પ્રતિષ્ઠિત બિલ્ડરો સાથે દુબઈ ગયા હતા અને ત્યાં એ બિલ્ડરબંધુઓએ ચંદ્રાસ્વામીની મુલાકાત દાઉદ સાથે કરાવી હતી. એ વખતે દાઉદ ભારત પાછા ફરવાનું વિચારતો હતો. તેને દુબઈ છોડીને મુંબઈ ભેગા થવું હતું, પણ એ માટે તેને રાજકીય ઓથ જોઈતી હતી જેથી તેની સામેના કેસ નબળા પડી જાય અને તે મુંબઈ પોલીસના ભય વિના મુંબઈમાં રહી શકે. આ માટે દાઉદે મહારાષ્ટ્રના એક વગદાર રાજકારણી સહિત અન્ય અનેક રાજકારણીઓની મદદ મેળવવાની કોશિશ કરી હતી, પણ દાઉદને ભારત પાછો લાવવામાં કોઈ રાજકારણીએ રસ દાખવ્યો નહીં. તે બધાને ડર હતો કે દાઉદ ભારત પાછો આવીને પોલીસ સમક્ષ બધું કબૂલી લે તો તેમની રાજકીય કારકિર્દી પર પૂર્ણવિરામ મુકાઈ જાય. પરંતુ ચંદ્રાસ્વામી અને દાઉદની મુલાકાત વખતે ચંદ્રાસ્વામીએ દાઉદને મદદ કરવાની ખાતરી આપી હતી.'

બબલુએ સીબીઆઇના અધિકારીઓને કહેલી વાતો પત્રકાર સામે દોહરાવી હતી. તેણે કહ્યું હતું કે, 'દાઉદને ભારત પાછા આવવા માટે મદદ કરવાની ખાતરી સાથે ચંદ્રાસ્વામીએ દાઉદ સામે શરત મૂકી હતી કે દાઉદે એક ખાસ ધંધામાં બારસો કરોડ રૂપિયા રોકવા. દાઉદ એ માટે તૈયાર પણ થઈ ગયો હતો. ચંદ્રાસ્વામીએ તેને કહ્યું હતું કે ભારતના વડા પ્રધાન ચંદ્રશેખર સાથે મારે અંગત સંબંધ છે. તેમને કહીને હું તારી સામેના કેસ નબળા પાડી દઈશ. દુબઈમાં દાઉદ સાથે મુલાકાત પછી થોડા દિવસો બાદ ચંદ્રાસ્વામી દાઉદને અમેરિકા લઈ ગયા. ત્યાં તેમણે દાઉદની મુલાકાત આંતરરાષ્ટ્રીય શસ્ત્રસોદાગર અદનાન ખાશોગી સાથે કરાવી હતી.'

બબલુ શ્રીવાસ્તવે સીબીઆઇના અધિકારીઓ સમક્ષ એવી કબૂલાત પણ કરી હતી કે, 'મે ચંદ્રાસ્વામી માટે પણ ઘણા સમય સુધી કામ કર્યું હતું. ઉત્તર પ્રદેશમાં મારી સામે નોંધાયેલા કેસ ઢીલા પાડી દેવા માટે ચંદ્રાસ્વામીએ ઉત્તર પ્રદેશના તત્કાલીન મુખ્ય પ્રધાન મુલાયમ સિંહ યાદવ પર દબાણ કર્યું હતું. એવી જ રીતે ભાજપના બે નેતાઓએ પણ સ્વામીના કહેવાથી મારા માટે બીજા મુખ્ય પ્રધાન કલ્યાણ સિંહને ભલામણ કરી હતી.'

બબલુએ આવી તો અનેક માહિતી સીબીઆઇના અધિકારીઓને આપી હતી, પણ સીબીઆઇના અધિકારીઓએ એ માહિતી દબાવી દીધી હતી. પરંતુ બબલુને જેલમાં મળવા ગયેલા પત્રકારને તેણે આ બધી માહિતી આપી. એ માહિતી પેલા પત્રકારે છાપી મારી એ સાથે દિલ્હીમાં જાણે રાજકીય ધરતીકંપ સર્જાયો.

તારીખ : 14 સપ્ટેમ્બર, 1995

સ્થળ : કેન્દ્રીય આંતરિક સલામતી ખાતાના પ્રધાનની

ઑફિસ, દિલ્હી

બબલુ શ્રીવાસ્તવે ચંદ્રાસ્વામીને દાઉદ સાથે સંબંધ હોવાની માહિતી અકબર સુધી પહોંચાડી એટલે નરસિંહ રાવ પ્રધાનમંડળમાં આંતરિક સલામતી ખાતું સંભાળતા રાજેશ પાઇલટ આનંદમાં આવી ગયા. બબલુ શ્રીવાસ્તવની કબૂલાતનો ઉપયોગ કરીને રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપી દીધો. પાઇલટને વડા પ્રધાન નરસિંહ રાવ સાથે બનતું નહોતું અને પાઇલટ જાણતા હતા કે નરસિંહ રાવને ચંદ્રાસ્વામી સાથે બહુ સારો સંબંધ છે એટલે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડથી નરસિંહ રાવની હાલત જોવા જેવી થઈ જશે. પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપ્યો એ સાથે નરસિંહ રાવને પત્ર લખ્યો કે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડ કરવામાં વિલંબ થશે તો મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસના અનેક મહત્ત્વના પુરાવાઓનો નાશ થઈ જશે.

રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપ્યો એટલે દિલ્હીની પાવર લૉબીમાં ધમાચકડી મચી ગઈ. ચંદ્રાસ્વામીના સંપર્કો જોતાં તેમની ધરપકડ થાય એવી કલ્પના પણ કોઈ કરી શકે એમ નહોતું, પણ રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ છોડ્યો હતો. રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપ્યો એના આગલા દિવસે એટલે કે 13 સપ્ટેમ્બરે જ નરસિંહ રાવે કેન્દ્રીય પ્રધાનમંડળમાં ધરખમ ફેરફાર કર્યા હતા અને એ ફેરફારમાં રાજેશ પાઇલટને અપેક્ષા પ્રમાણે પ્રમોશન મળ્યું નહોતું. ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ અને કેન્દ્રીય પ્રધાનમંડળમાં ફેરફાર વખતે રાજેશ પાઇલટની અપેક્ષા પૂરી ન થઈ એ બંને ઘટના જોગાનુજોગ હોય એવું પાવર લૉબીમાં કોઈ માનતું નહોતું.

રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપ્યો એ પછી ચંદ્રાસ્વામીએ જાહેર કર્યું કે આ આદેશની પાછળ પાઇલટનો મારા પ્રત્યેનો વ્યક્તિગત પૂર્વગ્રહ કારણભૂત છે. નૈનીતાલના એક ટ્રસ્ટની અબજો રૂપિયાની સંપત્તિના મુદ્દે એક સાધુનું અપહરણ થયું હતું ત્યારે મેં દશનામી અખાડા પરિષદના સાધુઓને મદદ કરવાનું વચન આપ્યું હતું એટલે પાઇલટ મારા પર રોષે ભરાયા હતા. બીજી બાજુ બબલુ શ્રીવાસ્તવે પોતાના પર મૂકેલા આરોપોને વાહિયાત ગણાવીને ચંદ્રાસ્વામીએ સફાઈ પેશ કરી કે બબલુ ભૂતપૂર્વ કેન્દ્રીય પ્રધાન આરિફ મોહમ્મદ ખાનના ઇશારે નાચી રહ્યો છે. બબલુ શ્રીવાસ્તવને હું ઓળખતો હતો એ સાચી વાત છે, પણ વાસ્તવમાં આરિફ મોહમ્મદ ખાને બબલુની સાથે મારી ઓળખાણ કરાવી હતી. આરિફ મોહમ્મદ ખાન બબલુને મારી પાસે લઈ આવ્યા હતા ત્યારે તેમણે મને કહ્યું હતું કે બબલુ વિદ્યાર્થીનેતા છે, પણ મને પાછળથી બબલુના ક્રિમિનલ રેકૉર્ડની ખબર પડી એટલે મેં તેની સાથે સંબંધ તોડી નાખ્યો હતો. મેં બબલુ સાથે સંબંધ તોડી નાખ્યો એટલે બબલુએ 1990-91માં મારી હત્યા કરવા માટે બે શૂટરને હુકમ આપ્યો હતો અને બબલુના શૂટર્સથી બચવા માટે મારે

પોલીસરક્ષણ મેળવવું પડ્યું હતું.

ચંદ્રાસ્વામીએ ઉમેર્યું હતું કે હકીકતમાં તો આરિફ મોહમ્મદ ખાન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવ દેશદ્રોહી છે અને તેઓ ઘણી વાર આઇએસઆઇના નેપાળસ્થિત એજન્ટ મિરઝા દિલશાદ બેગને મળતા હતા અને આખી સિન્ડિકેટ મને ખતમ કરવા મથી રહી છે.

ચંદ્રાસ્વામી દાઉદ સાથે પોતાને નહાવા-નિચોવવાનોય સંબંધ ન હોવાનું કહી રહ્યા હતા, પણ બબલુ શ્રીવાસ્તવ જેવું જ નિવેદન મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપી ઉસ્માન ગનીએ ગુજરાત પોલીસની ઍન્ટિ-ટેરરિસ્ટ સ્ક્વૉડના અધિકારીઓ સમક્ષ કર્યું હતું. દાઉદ ગૅન્ગના ઉસ્માન ગનીએ ઍન્ટિ-ટેરરિસ્ટ સ્ક્વૉડના અધિકારીઓને કહ્યું હતું કે, 'ચંદ્રાસ્વામી સામે ચાલીને દાઉદને મળવા ગયા હતા. 1989માં દુબઈમાં દાઉદ અને ચંદ્રાસ્વામીની મુલાકાત થઈ ત્યારે ચંદ્રાસ્વામીની સાથે ટોચના બે બિલ્ડર પણ હતા અને દુબઈની મુલાકાત પછી ચંદ્રાસ્વામી દાઉદ, છોટા રાજન અને મુંબઈના બંને બિલ્ડર સાથે અમેરિકા ગયા હતા. શસ્ત્રસોદાગર અદનાન ખાશોગી ભારતમાં કોઈ મોટો પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવા માગતો હતો અને એ માટે ચંદ્રાસ્વામીએ દાઉદ પાસેથી આર્થિક સહયોગ માગ્યો હતો.'

બબલુ શ્રીવાસ્તવે ચંદ્રાસ્વામીની દાઉદ સાથે ઓળખાણ કરાવનારા જે બે બિલ્ડરોનાં નામ સીબીઆઇને આપ્યાં હતાં એ જ બિલ્ડરોનાં નામ ઉસ્માન ગનીએ ગુજરાત પોલીસની ઍન્ટિ-ટેરરિસ્ટ સ્ક્વૉડના અધિકારીઓને આપ્યાં હતાં.

●—●—●—●

તારીખ : 15 સપ્ટેમ્બર, 1995
સ્થળ : વડા પ્રધાનનું કાર્યાલય

કેન્દ્રીય આંતરિક સલામતી પ્રધાન રાજેશ પાઇલટે ચંદ્રાસ્વામીની ધરપકડનો આદેશ આપ્યો એના બીજા જ દિવસે વડા પ્રધાન પી. વી. નરસિંહ રાવે રાજેશ પાઇલટ પાસેથી આંતરિક સલામતી ખાતાનો હવાલો આંચકી તેમને વનમંત્રાલયનો હવાલો સોંપી દીધો. આ પણ જોગાનુજોગ હોય એવું માનવા પાવર લૉબીમાં કોઈ તૈયાર નહોતું.

●—●—●—●

ચંદ્રાસ્વામીના દાઉદ સાથેના કનેક્શનનો વિવાદ તાજો જ હતો ત્યાં ફરી એક વાર દિલ્હીની પાવર લૉબીમાં ખળભળાટ મચી જાય એવો ઘટસ્ફોટ અન્ડરવર્લ્ડના શાર્પશૂટર અને દાઉદના ભૂતપૂર્વ સાથીદાર સુભાષસિંઘ ઠાકુરે કર્યો. દિલ્હીમાં ઝડપાઈ ગયેલા ઠાકુરે સીબીઆઇ સમક્ષ એવી કબૂલાત કરી કે કૉન્ગ્રેસ અને ભાજપ બંને પક્ષમાં સોપો પડી ગયો!

‘સાજિશ હૈ યે !’

એક કેન્દ્રિય પ્રધાને દાઉદના શૂટર્સને સરકારી ગેસ્ટ હાઉસમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપી!

* * *

શકીલ અને સાલેમ દાઉદ ગૅન્ગમાં સુંદરીઓ લાવ્યા તેનો ઉપયોગ શૂટર્સ અને પોલીસ અધિકારીઓ માટે થવા માંડ્યો.

ચંદ્રાસ્વામી અને રાજેશ પાઇલટ વચ્ચે વિખવાદ થયો એના થોડા દિવસ પહેલાં સીબીઆઇના હાથમાં ઝડપાઈ ગયેલા શાર્પશૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુરે સીબીઆઇના અધિકારીઓ સમક્ષ કબૂલાત કરી કે, ‘હું દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે હતો ત્યારે 1992માં મુંબઈની જે. જે. હૉસ્પિટલમાં સામૂહિક હત્યા કર્યા પછી દાઉદની સૂચનાથી હું દિલ્હી જતો રહ્યો હતો અને ત્યાં કેન્દ્રીય પ્રધાન કલ્પનાથ રાયે મને આશ્રય આપ્યો હતો. એ પહેલાં 1991માં હું દાઉદને મળવા દુબઈ ગયો હતો ત્યારે દાઉદે મને દુબઈથી દિલ્હી મોકલ્યો હતો અને એ વખતે પણ દાઉદની સૂચનાથી કલ્પનાથ રાય મારા યજમાન બન્યા હતા. એ વખતે કલ્પનાથ રાયે તેમના પર્સનલ અસિસ્ટન્ટને કહીને મને નૅશનલ થર્મલ કૉર્પોરેશનના ગેસ્ટ હાઉસમાં ભવ્ય સ્યુટમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપી હતી. એ પછી 1992માં જે. જે. હૉસ્પિટલમાં અરુણ ગવળી ગૅન્ગના શૂટર સહિત છ વ્યક્તિને ખતમ કરીને હું દિલ્હી ગયો ત્યારે પણ મને એ જ ગેસ્ટ હાઉસમાં રહેવાની ગોઠવણ કલ્પનાથ રાયે કરાવી આપી હતી. એ સરકારી ગેસ્ટ હાઉસમાં મારું બિલ પાવર ગ્રિડ કૉર્પોરેશન દ્વારા ભરાતું હતું અને જે. જે. હૉસ્પિટલના સામૂહિક હત્યાકાંડ અગાઉ પણ હું અને બીજા શૂટર્સ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ન જઈએ એ માટે દાઉદે કલ્પનાથ રાયની મદદ લીધી હતી. એ વખતે

હું બીજા શૂટર્સ સાથે બૉમ્બે સબર્બન ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય (બીએસઈએસ) કંપનીના ગેસ્ટ હાઉસમાં રહ્યો હતો. એ વખતે કલ્પનાથ રાયનો ભત્રીજો વીરેન્દ્ર પણ અમારી સાથે હતો. જે. જે. હૉસ્પિટલના સામૂહિક હત્યાકાંડ પછી વીરેન્દ્ર અને મારા બીજા સાથીદારોએ વારાણસીમાં કલ્પનાથ રાયની જાહેર સભા તથા અન્ય કાર્યક્રમોમાં બેધડક હાજરી આપી હતી.'

છોટા રાજનના સાથીદાર સુભાષસિંઘ ઠાકુરની કબૂલાતથી દિલ્હીની પાવર લૉબીમાં ધમાચકડી મચી ગઈ. સુભાષસિંઘ ઠાકુરે સીબીઆઇના અધિકારીઓને એવું પણ કહ્યું હતું કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ ગૅન્ગના બીજા એક શૂટર મોહમ્મદ અહમદ મન્સૂરને પણ કલ્પનાથ રાય સાથે સંબંધ હતો. ઠાકુરે કૉન્ગ્રેસી નેતા કલ્પનાથ રાય ઉપરાંત ભાજપના સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ સિંઘને પણ વિવાદમાં ઘસડ્યા હતા. ઠાકુરે સીબીઆઇને કહ્યું હતું કે જે. જે. માર્ગ હૉસ્પિટલમાં સામૂહિક હત્યાકાંડ પછી બ્રિજભૂષણ સિંઘે પણ દાઉદને બહુ મદદ કરી હતી. બ્રિજભૂષણ સિંઘનો ભત્રીજો તથા તેમના સેક્રેટરી સંજય સિંઘ જે. જે શૂટઆઉટ પછી દાઉદના શૂટર્સ સાથે નૅશનલ પાવર થર્મલ કૉર્પોરેશનના ગેસ્ટ હાઉસમાં રહ્યા હતા. ઠાકુરની જેમ જ દાઉદના બીજા શૂટર મોહમ્મદ અહમદ મન્સૂરે પણ આવી કબૂલાત કરી હતી.

તારીખ : 14 ફેબ્રુઆરી, 1996
સ્થળ : ટાડા કોર્ટ, દિલ્હી

સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને મોહમ્મદ અહમદ મન્સૂરની કબૂલાતના આધારે સીબીઆઇએ કલ્પનાથ રાય સામે કેસ નોંધ્યો એ પછી દિલ્હીની ટાડા કોર્ટના જજ એસ. એન. ઢીંગરાએ કલ્પનાથ રાય સામે બિનજામીનપાત્ર વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું. સીબીઆઇએ કલ્પનાથ રાયની ધરપકડ કરીને તેમને ટાડા કોર્ટમાં રજૂ કર્યા અને ટાડા જજ એસ. એન. ઢીંગરાએ કલ્પનાથ રાયને 14 દિવસ સુધી જ્યુડિશિયલ કસ્ટડીમાં ધકેલવાનો આદેશ આપ્યો. એ સાથે કૉન્ગ્રેસીઓના માથે જાણે વીજળી પડી. જોકે કલ્પનાથ રાયે પત્રકારોને કહ્યું કે, 'મને બદનામ કરીને મારી રાજકીય કારકિર્દી ખતમ કરવા માટે આ કાવતરું ઘડાયું છે, પણ હું આ ષડ્યંત્રમાંથી નિર્દોષ સાબિત થઈને બહાર આવી જઈશ એવી મને ખાતરી છે.'

એ વખતે કલ્પનાથ રાયને કલ્પના પણ નહીં આવી હોય કે આ કેસ તેમની જિંદગીમાં જોખમી વળાંક લાવી દેશે.

દિલ્હીમાં દાઉદનું નેટવર્ક નબળું પડી રહ્યું હતું એ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસે પણ દાઉદના નેટવર્કની એક પાંખને હચમચાવી દીધી હતી. મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર વિનાયક કદમે ભાજપના મુંબઈ એકમના અધ્યક્ષ પ્રેમકુમાર શર્માની હત્યા કરીને હૈદરાબાદમાં છુપાઈ ગયેલા

દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર હારૂન શેખ ઉર્ફે મુન્ના અને મુશર્રફ હુસેનને હૈદરાબાદ જઈને પકડી પાડ્યા હતા. એ પછી થોડા સમયમાં જ સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર વિનાયક કદમે દાઉદનું નેટવર્ક હચમચાવી દીધું. મુંબઈના કુર્લા ઉપનગરના વિનોબા ભાવે નગર વિસ્તારની એલઆઇજી કૉલોનીની 14 નંબરની ઇમારતમાં દાઉદના હવાલા નેટવર્કનો અડ્ડો છે એવી માહિતી એક ખબરીએ આપી એટલે ક્રાઇમ બ્રાન્ચની ટીમે એ ઇમારતને ઘેરી લીધી અને બાર નંબરના ફ્લૅટમાં ઘૂસીને દાઉદ ગૅન્ગના છ ગુંડાઓને ઝડપી લીધા. મુંબઈ પોલીસની ટીમને એ ફ્લૅટમાંથી 43 લાખ રૂપિયા રોકડા અને કરોડો રૂપિયાના બૅન્ક-ડ્રાફ્ટ્સ મળી આવ્યા.

મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના હાથમાં ઝડપાઈ ગયેલા મોહમ્મદ શરીફ, મોહમ્મદ યુસુફ અન્સારી, અનવર અહમદ અન્સારી, જોગીન્દર જંગબહાદુર સિંહ, રિયાઝુદ્દીન નાઝીર, મસૂદ આલમ અન્સારી અને અતાઉલ્લા ખલીલ અન્સારીએ એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા જવાના ડરથી ચૂપચાપ શરણાગતિ સ્વીકારી લીધી અને પોલીસ અધિકારીઓને દાઉદના હવાલા નેટવર્કની માહિતી આપી દીધી. દુબઈથી આદેશ મળતો એ પ્રમાણે તે યુવાનો મુંબઈમાં ‘પાર્ટીઓ’ને રોકડ રકમ પહોંચાડવા કે તેમની પાસેથી રોકડ રકમ રિસીવ કરવા જતા હતા. કોઈ પાર્ટી પાસેથી કેટલા રૂપિયા લેવાના છે અને કઈ પાર્ટીને કેટલા રૂપિયા પહોંચાડવાના છે એનો આદેશ દુબઈથી ફૅક્સ દ્વારા અપાતો હતો. ક્રાઇમ બ્રાન્ચની ટીમે દરોડો પાડ્યો ત્યારે ત્રણ ફૅક્સ મશીનમાંથી દુબઈથી સતત લિસ્ટ ઊતરી રહ્યાં હતાં. અડધા કલાક દરમિયાન ફૅક્સ મશીનો પર ઊતરેલા લિસ્ટની રકમનો સરવાળો બે કરોડથી વધુ થતો હતો. એટલે કે દાઉદના હવાલા નેટવર્ક દ્વારા દરરોજ કરોડો રૂપિયાની અને મહિને અબજો રૂપિયાની હેરાફેરી થતી હતી!

1992 સુધી દાઉદ હવાલાના ધંધામાં સીધો સંકળાયો નહોતો. એમ છતાં તે ભારતના સામાન્ય વેપારીઓથી માંડીને ભ્રષ્ટ રાજકારણીઓના પૈસાની હવાલાથી હેરફેર કરાવી શકતો હતો. હવાલાથી કરોડો રૂપિયાની હેરાફેરી માટે દાઉદ હવાલાકિંગ મૂળચંદ શાહ ઉર્ફે ચોકસીની મદદ લેતો હતો. જોકે મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી મૂળચંદ શાહ ઉર્ફે ચોકસી મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો. મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવવા માટે દાઉદે મૂળચંદ શાહની મદદથી ટાઇગર મેમણને અઢી કરોડ રૂપિયા મોકલ્યા હોવાની માહિતી મુંબઈ પોલીસને મળી હતી. એ સાથે મુંબઈ પોલીસે 4 મે, 1993ના દિવસે મૂળચંદ શાહને ટાડા હેઠળ જેલમાં ધકેલી દીધો હતો.

મૂળચંદ શાહની ધરપકડથી દાઉદને તો ફટકો પડ્યો જ, એ સાથે અનેક ભારતીય રાજકારણીઓની ઊંઘ પણ હરામ થઈ ગઈ હતી.

4 મેએ હવાલાકિંગ મૂળચંદ શાહની ટાડા હેઠળ ધરપકડ થઈ એટલે દાઉદની સાથે ઘણા ભારતીય રાજકારણીઓને પણ એટલા માટે ઝટકો લાગ્યો હતો કે મૂળચંદ શાહ અનેક ભારતીય

રાજકારણીઓના કરોડો રૂપિયા વિદેશી બૅન્કો સુધી પહોંચાડવાની વ્યવસ્થા કરી આપતો હતો અને એટલે જ 1980થી 1993 સુધી તે અનેક વાર સીબીઆઇ અને મુંબઈ પોલીસના હાથમાં આવી ગયો હોવા છતાં આરામથી છટકી શક્યો હતો. ભારતીય પાવર લૉબીમાં મૂળચંદ શાહને ન ઓળખતું હોય એવું ભાગ્યે જ કોઈ હતું. પણ મૂળચંદ શાહે દાઉદના કહેવાથી બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના મુખ્ય આરોપી ટાઇગર મેમણને અઢી કરોડ રૂપિયા મોકલ્યા હોવાના આરોપ હેઠળ તેની ધરપકડ થઈ એટલે મૂળચંદ શાહના રાજકારણી મિત્રો લાચાર બની ગયા. મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસમાં ઝડપાઈ ગયેલા મૂળચંદ શાહે કબૂલાત કરી હતી કે રાજીવ ગાંધી પ્રધાનમંડળના સભ્ય અરુણ નેહરુને મેં ત્રણ કરોડ રૂપિયા પહોંચાડ્યા હતા. એવાં તો અનેક ચોંકાવનારાં નામો મૂળચંદ શાહે આપ્યાં હતાં. મૂળચંદ શાહની ડાયરીમાં હવાલાના કરોડો રૂપિયાની આપ-લેની નોંધ હતી. એ નોંધના આધારે એક અંગ્રેજી સાપ્તાહિકે ચોંકાવનારી માહિતી છાપી હતી. મૂળચંદ શાહની ડાયરીમાં એવી નોંધ હતી કે 1979થી 1992ના નવેમ્બર મહિના સુધીમાં તેણે મહારાષ્ટ્રના એક ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન તથા હેવીવેઇટ રાજકારણીને હવાલાના કરોડો રૂપિયા પહોંચાડ્યા હતા અને એ તમામ રકમ દાઉદ ઇબ્રાહીમ દ્વારા પહોંચતી કરવામાં આવી હતી.

આ વિવાદ પછી દાઉદ ઇબ્રાહીમે જાતે જ હવાલા નેટવર્ક ઊભું કરી દીધું, પણ મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અધિકારીઓએ દાઉદના હવાલા નેટવર્ક પર ફટકો માર્યો. દાઉદના હવાલા નેટવર્કના મુખ્ય અડ્ડાની માહિતી છોટા રાજન ગૅન્ગ વતી એક ખબરીએ પોલીસ સુધી પહોંચાડી હતી.

મુંબઈમાં આવાં નાનાં-મોટાં છમકલાં ચાલુ હતાં એ દરમિયાન દિલ્હીમાં એવો ધમાકો થયો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમથી માંડીને અનેક રાજકીય ધુરંધરો પણ હેરત પામી ગયા. કોઈએ સપનામાં પણ ન વિચારી હોય એવી ઘટના દિલ્હીમાં બની ગઈ.

□

‘મુઝે પ્રાઈમ મિનિસ્ટર બનના હૈ !’

દાઉદના શૂટર્સને આશ્રય આપવાના કેસમાં કલ્પનાથ રાયના સેક્રેટરીએ વટાણા વેરી દીધા!

* * *

દાઉદના દોસ્ત રોમેશ શર્માએ લોકસભા ચૂંટણીમાં પ્રચાર કરવા માટે હેલિકોપ્ટર ‘ખરીદી’ લીધું!

મુંબઈ પોલીસે દાઉદના હવાલા નેટવર્કના અડ્ડા પર દરોડો પાડ્યો એ અરસામાં દિલ્હીમાં જૈન હવાલા કૌભાંડ બહાર આવ્યું અને દિલ્હીની પાવર લૉબીએ ભૂકંપ જેવી લાગણી અનુભવી. જૈન હવાલા કૌભાંડમાં કૉન્ગ્રેસ અને ભાજપના અનેક ધુરંધર નેતાઓનાં તથા કેટલાક સનદી અધિકારીઓનાં નામ બહાર આવ્યાં અને એ તકનો લાભ ઉઠાવીને વડા પ્રધાન નરસિંહ રાવે પોતાના કેટલાક છૂપા હરીફ એવા પ્રધાનોને ઘરભેગા કરી દીધા. હવાલા કૌભાંડને કારણે કૉન્ગ્રેસી નેતાઓની અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સાઠગાંઠ હોવાની વાત પણ વહેતી થઈ. આ દરમિયાન જે. જે. શૂટઆઉટ કેસમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમનો પડછાયો ભાજપ અને કૉન્ગ્રેસના બે નેતાઓ કલ્પનાથ રાય અને બ્રિજભૂષણ સિંઘ સુધી લંબાઈ ચૂક્યો હતો અને સીબીઆઇએ કોર્ટમાં સપ્લિમેન્ટરી ચાર્જશીટ ફાઇલ કરીને દિલ્હીની પાવર લૉબીને ધ્રુજાવી દીધી હતી.

મુંબઈની જે. જે. હૉસ્પિટલમાં મધરાતે અડધો ડઝન વ્યક્તિને ગોળીએ દેવાના કેસના આરોપી એવા દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પ શૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને તેના અન્ય સાથીદારોને સરકારી ગેસ્ટ હાઉસમાં આશ્રય આપવાના આરોપમાં ભેરવાઈ પડેલા ભૂતપૂર્વ કેન્દ્રીય ઊર્જાપ્રધાન કલ્પનાથ રાયના સેક્રેટરી

એસ. પી. રાયની સીબીઆઇએ ધરપકડ કરી અને એસ. પી. રાયે વટાણા વેરી નાખ્યા એટલે કલ્પનાથ રાયના ગળા ફરતે વીંટળાયેલો કાનૂની ગાળિયો વધુ સખત બની ગયો. કલ્પનાથ રાયની ધરપકડથી ભાજપના નેતાઓ રાજીના રેડ બની ગયા હતા, પણ આ કેસનો રેલો ભાજપના એક સંસદસભ્ય સુધી પણ પહોંચ્યો એ સાથે દિલ્હીનાં રાજકીય વર્તુળોમાં ખળભળાટ મચી ગયો અને એને કારણે દાઉદના બીજા રાજકારણી દોસ્તો પણ શિયાવિયા થઈ ગયા.

આ દરમિયાન સીબીઆઇએ દિલ્હીની ખાસ ટાડા અદાલતમાં સપ્લિમેન્ટરી ચાર્જશીટ ફાઇલ કરી દીધી હતી અને એ ચાર્જશીટમાં ભાજપના સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘની આ કેસમાં ભૂમિકા પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો. સીબીઆઇની ચાર્જશીટમાં કહેવાયું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશની ગોંડી બેઠક પરથી લોકસભામાં ચૂંટાઈ આવેલા સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘે તો દાઉદના શૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુરને આશરો આપવા માટે કૉન્ગ્રેસી નેતા કલ્પનાથ રાયથી પણ વધુ હિંમત બતાવી હતી. કલ્પનાથ રાયે તો દાઉદના શૂટર્સને સરકારી ગેસ્ટ હાઉસમાં આશરો આપ્યો હતો, પણ ભાજપના સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘે તો દાઉદના શૂટર સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને તેના સાથીદારોને દિલ્હીના મીના બાગ વિસ્તારમાં તેમને સંસદસભ્ય તરીકે સત્તાવાર મળેલા સરકારી નિવાસસ્થાનમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપી હતી.

આટલું ઓછું હોય એમ બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘે સુભાષસિંઘ ઠાકુરને નેપાળ જવા માટે પોતાની જીપ પણ આપી હતી. મુંબઈની જે. જે. હૉસ્પિટલના સામૂહિક હત્યાકાંડ પછી બ્રિજભૂષણ સિંઘે સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને તેના સાથીદારો માટે નૈનીતાલ ક્લબમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપી હતી અને તે પોતે પણ નૈનીતાલ ક્લબમાં દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ સાથે રહ્યા હતા!

એ સિવાય ફેબ્રુઆરી 1993થી જૂન 1993 દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના સુભાષસિંઘ ઠાકુર, શ્યામ કિશોર ગરિકાપટ્ટી અને ભાઈ ઠાકુર દિલ્હીમાં બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘના સત્તાવાર નિવાસસ્થાનમાં રહ્યા એ વખતે દુબઈમાં બેઠેલા દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે વાત કરવા માટે તેમણે બ્રિજભૂષણ સિંઘનો સંસદસભ્ય તરીકેનો સત્તાવાર ફોન પણ પ્રેમથી વાપર્યો હતો! દાઉદ ગૅન્ગના કેટલાક ગુંડાઓ અવારનવાર ગોંડા શહેરમાં પણ બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘના નવાબગંજ વિસ્તારના નિવાસસ્થાનમાં પણ આવતા-જતા રહેતા હતા એવું સીબીઆઇએ ફાઇલ કરેલી સપ્લિમેન્ટરી ચાર્જશીટમાં કહેવાયું હતું.

જોકે સીબીઆઇએ શરૂઆતથી આ કેસમાં આટલો ઊંડો રસ દર્શાવ્યો નહોતો, પણ દિલ્હીની ખાસ ટાડા અદાલતના જજ એસ. એન. ઢીંગરાએ સીબીઆઇ અધિકારીઓની ઝાટકણી કાઢીને કહ્યું કે સીબીઆઇ ક્રિમિનલ-પૉલિટિશિયન નેક્સસ (ગુનેગાર અને રાજકારણીઓની સાઠગાંઠ) સામે આંખ આડા કાન કરી રહી છે. એવી ઝાટકણી કાઢ્યા પછી ટાડા જજ એસ. એન. ઢીંગરાએ સીબીઆઇનો

કાન આમળીને કહ્યું હતું કે અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંબંધ ધરાવતી વ્યક્તિઓની સામે કાનૂની કાર્યવાહી કરો અને એવી વ્યક્તિઓ કોણ છે એ ભૂલી જાઓ. એટલે છેવટે સીબીઆઇના અધિકારીઓ સક્રિય બન્યા અને તેમણે કલ્પનાથ રાય અને બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘને કાનૂનની ઝપટમાં લીધા. બાકી દાઉદ ગૅન્ગના સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને મોહમ્મદ મન્સૂરની ધરપકડ તો છેક જુલાઈ, 1995માં થઈ હતી, પણ તેમની કબૂલાત પ્રમાણે કાનૂની કાર્યવાહી આગળ ધપાવવામાં સીબીઆઇને સાત મહિના લાગ્યા હતા!

સીબીઆઇએ ફાઇલ કરેલી સપ્લિમેન્ટરી ચાર્જશીટમાં એવું પણ કહેવાયું હતું કે સુભાષસિંઘ ઠાકુરની સાથે નૅશનલ પાવર ટ્રાન્સમિશન કૉર્પોરેશનના ગેસ્ટ હાઉસમાં કલ્પનાથ રાયનો ભત્રીજો વીરેન્દ્ર રાય પણ રહ્યો હતો અને વીરેન્દ્ર રાયના આંતરરાષ્ટ્રીય ગુનેગારો સાથે સંપર્ક છે. આ દરમિયાન કલ્પનાથ રાય એવો લૂલો બચાવ કરી રહ્યા હતા કે મારી ધરપકડ રાજકીય હેતુથી પ્રેરિત છે અને હું નિર્દોષ સાબિત થઈ જઈશ, પણ સીબીઆઇએ તેમના ભૂતપૂર્વ સેક્રેટરી એસ. પી. રાયની ધરપકડ કરી એટલે કલ્પનાથ રાય બરાબર ભેરવાઈ ગયા. એસ. પી. રાયની ધરપકડ એટલા માટે થઈ હતી કે તેણે નૅશનલ પાવર ટ્રાન્સમિશન કૉર્પોરેશન અને બૉમ્બે સબર્બન ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય (બીએસઈએસ)ના ગેસ્ટ હાઉસમાં દાઉદના શૂટર્સ માટે રૂમ બુક કરાવ્યા હતા, પણ પોતાની ધરપકડ પછી એસ. પી. રાયે કબૂલી લીધું કે મેં તો કલ્પનાથ રાયની સૂચનાથી એ રૂમ બુક કરાવ્યા હતા!

પોતાના સેક્રેટરીની કબૂલાતથી કૉન્ગ્રેસી નેતા કલ્પનાથ રાય ભેરવાઈ પડ્યા હતા તો બીજી બાજુ બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘ સામે ટાડા અદાલતે વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું એટલે ભાજપના નેતાઓ પણ ડઘાઈ ગયા અને પક્ષની આબરૂ બચાવવા માટે બ્રિજભૂષણ સિંઘની ભાજપમાંથી હકાલપટ્ટી કરી દેવાઈ. થોડા દિવસો સુધી સીબીઆઇ સાથે સંતાકૂકડી રમ્યા પછી છેવટે ભાજપના સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘ કાનૂનના શરણે જતા રહ્યા.

દિલ્હીમાં આવી બધી ભાંજગડ ચાલતી હતી એ દરમિયાન દાઉદનો ખાસ સાથીદાર રોમેશ શર્મા લોકસભાની ચૂંટણીની તૈયારીમાં વ્યસ્ત બની ગયો હતો. તેણે તેની આંખમાં વડા પ્રધાન બનવાનું સપનું આંજી નાખ્યું હતું.

ભારતના વડા પ્રધાનપદે બિરાજવાનું સપનું જોઈ રહેલા રોમેશ શર્માએ સૌથી પહેલાં તો લોકસભામાં પહોંચવું પડે એમ હતું. 1996ની શરૂઆતના મહિનાઓથી દિલ્હીમાં રાજકીય ગતિવિધિઓ તેજ બની ગઈ હતી. મે મહિનામાં લોકસભા ચૂંટણીઓ યોજાવાની હતી એટલે બધા રાજકીય નેતાઓ પોતપોતાની વેતરણમાં પડી ગયા હતા. રોમેશ શર્મા પણ એ રાજકીય રેસમાં જોડાઈ ગયો હતો. તેને બહુ ઝડપથી ભારતના સર્વસત્તાધીશ બનવું હતું અને એ માટે તેણે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાસેથી આર્થિક સહાયની ખાતરી પણ મેળવી લીધી હતી. પહેલાં તો તેને કૉન્ગ્રેસની ટિકિટ કોઈ કાળે નહીં મળે એવી ખાતરી થઈ ગઈ

એટલે તેણે કૉન્ગ્રેસ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો અને ઑલ ઇન્ડિયા ભારતીય કૉન્ગ્રેસ પાર્ટી નામનો નવો પક્ષ રચ્યો.

રોમેશ શર્મા અગાઉ ચૌધરી ચરણ સિંહના લોકદળ પક્ષનો જનરલ સેક્રેટરી રહી ચૂક્યો હતો. એ પછી રાષ્ટ્રીય સંજય મંચમાં પણ તે જોડાયો હતો અને પછી કૉન્ગ્રેસમાં જોડાયો હતો. કૉન્ગ્રેસમાં પ્રવેશતી વખતે ખુદ તત્કાલીન વડા પ્રધાન રાજીવ ગાંધીએ તેને પક્ષમાં આવકાર આપ્યો હતો અને પાછળથી રોમેશ શર્મા અખિલ ભારતીય કૉન્ગ્રેસ સમિતિના કિસાન સેલનો મોભી પણ બની શક્યો હતો. જોકે તેની લોકસભામાં પહોંચવાની વાસના ક્યારેય સંતોષાઈ નહોતી. એટલે 1996ની લોકસભાની ચૂંટણીમાં જીતીને લોકસભામાં પહોંચવાની અને ભવિષ્યમાં વડા પ્રધાનપદે બિરાજવાની મહત્ત્વાકાંક્ષી યોજના અમલમાં મૂકીને તેણે ચૂંટણીવ્યૂહ ઘડી કાઢ્યો. ચૂંટણીપ્રચાર માટે તેણે હેલિકૉપ્ટર ભાડે લીધું. ઉત્તર પ્રદેશથી ફુલપુર લોકસભા બેઠક પર પસંદગી ઉતાર્યા પછી તેણે મુંબઈની પુષ્પક એવિએશન પ્રાઇવેટ લિમિટેડનો સંપર્ક કર્યો. પુષ્પક એવિએશનના ડિરેક્ટર એચ. સુરેશ રાવ સાથે તેણે ત્રણ બેઠકવાળા હેલિકૉપ્ટર માટે કૉન્ટ્રૅક્ટ કર્યો.

રોમેશ શર્માએ પુષ્પક એવિએશન કંપની પાસેથી હેલિકૉપ્ટર ભાડે લીધું એ વખતે પણ તેણે પોતાનું ભેજું દોડાવ્યું. કરોડો રૂપિયાની જમીનો અને બંગલાઓ પચાવી પાડનાર રોમેશ શર્માની દાઢ પુષ્પક એવિએશનના બેલ ફોર્ટીસેવન-જી ફાઇવ હેલિકૉપ્ટર પર સળકી. રોમેશ શર્માએ પુષ્પક એવિએશનના ડિરેક્ટર એચ. સુરેશ રાવને કહ્યું કે, 'ચૂંટણીપંચ બહુ કડક બની ગયું છે એટલે હું સીધેસીધું હેલિકૉપ્ટરનું ભાડું ચૂકવી શકું એમ નથી એટલે આપણે બીજો કોઈ રસ્તો કાઢીએ. આપણે જૂની તારીખનો એક દસ્તાવેજ બનાવીએ જેમાં તમે મને 30 લાખ રૂપિયામાં હેલિકૉપ્ટર વેચ્યું છે એવું દર્શાવીએ. ચૂંટણી પૂરી થાય ત્યારે આપણે દસ્તાવેજ ફાડી નાખીશું.'

પુષ્પક એવિએશનના એચ. સુરેશ રાવ દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઉસ્તાદ દોસ્ત રોમેશ શર્માની વાતમાં આવી ગયા અને તેમણે એ પ્રમાણે દસ્તાવેજ બનાવી નાખ્યો. જોકે એવું કરતી વખતે બાપડા સુરેશ રાવને ખબર નહોતી કે તેઓ મોટી આફતને સામે ચાલીને નોતરું આપી રહ્યા છે.

આ દરમિયાન મુંબઈમાં ફરી એક વાર દાઉદ વર્સસ રાજન, દાઉદ વર્સસ ગવળી, ગવળી વર્સસ નાઈક અને મુંબઈ પોલીસ વર્સસ અન્ડરવર્લ્ડ એવો લોહિયાળ ખેલ શરૂ થઈ ગયો હતો. છોટા રાજન અને દાઉદના શૂટર્સ ઝનૂનભેર હરીફ ગૅન્ગના શૂટર્સનો ખાતમો બોલાવવાની યોજનાઓ ઘડીને અમલમાં મૂકી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ અમર નાઈક એક ખતરનાક કાવતરું ઘડી રહ્યો હતો.

□

‘ભાઈ બના સોશ્યલ વર્કર !’

રોષે ભરાયેલા દાઉદે પોતાના શૂટર્સને એક મોટું ‘ઓપરેશન’ પાર પાડવાનો આદેશ આપ્યો

* * *

મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં દાઉદના શૂટર્સે સાધુ શેટ્ટી પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો

અમર નાઈક અને અરુણ ગવળી વચ્ચે દુશ્મની વધી રહી હતી. અશ્વિન નાઈકની હત્યાના બે પ્રયાસ પછી તો નાઈક અને ગવળીની દુશ્મની ચરમસીમાએ પહોંચી ગઈ હતી. એપ્રિલ 1996માં અમર નાઈકે અરુણ ગવળીનો જ કાંટો કાઢી નાખવાની યોજના ઘડી કાઢી. અરુણ ગવળી એ વખતે હરસુલ જેલમાં હતો, પણ અમર નાઈકના પહોંચેલા એક મિત્રે નાઈકને મદદ કરીને જેલમાં ગવળીને મારી નાખવાની યોજના બનાવી. જોકે એ યોજનાની માહિતી ગવળી સુધી પહોંચી ગઈ અને અમર નાઈકને જબરદસ્ત આંચકો લાગે એવી ઘટના બની ગઈ.

તારીખ : 30 એપ્રિલ, 1996
સમય : સાંજના 7.00 કલાક
સ્થળ : પ્રભાદેવી વિસ્તાર, મુંબઈ

રાજકીય વગ ધરાવતા એક બિઝનેસમૅન તેમના ભાઈ સાથે પોતાના ઘરની બહાર નીકળ્યા. બંને ભાઈ કાર તરફ ચાલી રહ્યા હતા એ જ વખતે એક મોટરબાઇક પર બે યુવાનો ધસી આવ્યા. તેમણે

પિસ્તોલથી બંને ભાઈઓ પર ગોળીઓ છોડી. બિઝનેસમૅન ત્યાં ને ત્યાં જ ઢળી પડ્યા અને તેમના ભાઈને ગંભીર ઈજા થઈ. એ બિઝનેસમૅન જયંત શંકર જાદવ હતા. શિવસેનાપ્રમુખ બાળાસાહેબ ઠાકરેના નજીકના મિત્ર જયંત જાદવની હત્યાથી પાવર લૉબીમાં ખળભળાટ મચી ગયો અને મુંબઈ પોલીસના ઉચ્ચ અધિકારીઓની ઊંઘ હરામ થઈ ગઈ.

જયંત જાદવને અમર નાઈક સાથે પણ ગાઢ દોસ્તી હતી અને એ દોસ્તીની કિંમતરૂપે તેણે જિંદગી ગુમાવવી પડી હતી. મુંબઈ પોલીસે જયંત જાદવની હત્યા કરવાના આરોપ હેઠળ ગવળી ગૅન્ગના બે શૂટર્સની અને અન્ય ત્રણ ગુંડાની ધરપકડ કરી. જોકે જયંત જાદવની હત્યાથી મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર રામદેવ ત્યાગી પર પ્રચંડ રાજકીય દબાણ આવ્યું હતું. અકળાયેલા પોલીસ-કમિશનરે અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સને તેમની જ ભાષામાં જવાબ વાળવા માટે મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓને છૂટો દોર આપી દીધો.

જયંત જાદવની હત્યા પછી 6 મે, 1996થી 2 ઑગસ્ટ, 1996 દરમિયાન મુંબઈ પોલીસે 17 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા. એ ગુંડાઓમાં જોકે મોટા ભાગના છોટા રાજન અને અમર નાઈક ગૅન્ગના ગુંડાઓ હતા. ત્રણ મહિનામાં 17 શૂટર્સનાં કમોતથી અન્ડરવર્લ્ડને ખાસ કંઈ મોટી ખોટ પડી નહોતી, પણ ઑગસ્ટ મહિનાના બીજા સપ્તાહમાં મુંબઈ પોલીસે અન્ડરવર્લ્ડને રીતસર ધ્રુજાવી મૂક્યું.

તારીખ : 10 ઑગસ્ટ, 1996

સમય : રાતના 2.22 કલાક

સ્થળ : મરાઠા મંદિર થિયેટરથી થોડે દૂર સેવન્થ ડે એડવેન્ટિસ્ટ સ્કૂલની બહાર, વાયએમસીએ રોડ

વાયએમસીએ રોડ પર સેવન્થ ડે એડવેન્ટિસ્ટ સ્કૂલની આજુબાજુ અડધો ડઝન પોલીસમૅન પોઝિશન લઈને છુપાઈ ગયા હતા. એ ટીમના લીડર સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર અજિત વાઘ અને મુંબઈ પોલીસના એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટ વિજય સાળસકર હતા. દોઢ કલાકથી એ ટીમ પોઝિશન લઈને બેઠી હતી. 2.20 વાગ્યે સફેદ રંગની એક ફિયાટ કાર આવતી દેખાઈ એટલે પોલીસટીમ સાબદી થઈ ગઈ. ફિયાટ કાર સ્કૂલ પાસે પહોંચી એ સાથે પોલીસટીમના કેટલાક સભ્યો એની સામે ધસ્યા. ફિયાટ કાર એક યુવાન ચલાવી રહ્યો હતો. તે યુવાનને મામલો સમજાઈ ગયો. તેણે રિવર્સ ગિયરનો ઉપયોગ કરીને નાસી છૂટવાની કોશિશ કરી, પરંતુ કારની પાછળ પણ સશસ્ત્ર પોલીસમૅન આવી પહોંચ્યા હતા.

ફિયાટમાં બેઠેલા યુવાનને લાગ્યું કે હવે તેની પાસે ભાગી નીકળવા માટે એક જ રસ્તો છે. તેણે વીજળીની ત્વરાથી ઇમ્પોર્ટેડ પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી. સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર અજિત વાઘે તેને શરણે આવી જવા માટે ચેતવણી આપી, પરંતુ યુવાન મરણિયો બની ગયો હતો. તેણે ગોળીબાર શરૂ કર્યો. એ સાથે જ પોલીસ અધિકારીઓનાં શસ્ત્રો પણ ધણધણી ઊઠ્યાં. થોડી સેકન્ડોમાં તે યુવાન નિશ્ચેતન બની ગયો. તેના શરીરમાં અગિયાર ગોળી ઊતરી ગઈ હતી.

એ ઘટનાના સમાચાર અન્ડરવર્લ્ડમાં ફેલાયા ત્યારે અન્ડરવર્લ્ડની તમામ ગૅન્ગના તમામ ગુંડાઓ પહેલાં તો એ સમાચારને સાચા માની જ ન શક્યા. જોકે એ સમાચાર સાચા છે એની ખાતરી થઈ એટલે અરુણ ગવળીની દગડી ચાલમાં હર્ષોલ્લાસનું વાતાવરણ ફેલાઈ ગયું તો બીજી બાજુ નાઈક ગૅન્ગમાં સૌ કોઈ આઘાતથી હચમચી ઊઠ્યા અને બીજી તમામ ગૅન્ગમાં આશ્ચર્યની લાગણી ફેલાઈ ગઈ.

●—●—●—●

મુંબઈ પોલીસ સાથેના એન્કાઉન્ટરમાં મરેલો એ યુવાન અમર નાઈક હતો. દાદર વિસ્તારમાં શાકભાજી વેચીને ગુજરાન ચલાવતા સીધાસાદા મરાઠી માણસ મારુતિ નાઈકના ઘરમાં જન્મીને દોઢ દાયકા સુધી મધ્ય મુંબઈને ધ્રુજાવતા રહેલા અમર નાઈકની જિંદગી અકાળે પૂરી થઈ ગઈ. અમર નાઈકના કમોતના સમાચાર સાંભળીને શિવસેનાના સંસદસભ્ય મોહન રાવલે નાઈકના કુટુંબને આશ્વાસન આપવા નાઈકના ઘરે પહોંચી ગયા. મોહન રાવલેને અરુણ ગવળીની સાથે દોસ્તી હતી તો અમર નાઈક સાથે પણ ભાઈબંધી હતી.

અમર નાઈકના કમોતને કારણે તેની પત્ની અંજલિ નાઈક જાહેરમાં આવી. મુંબઈ પોલીસે અંજલિ નાઈકની એક વાર ધરપકડ કરી એ પછી જામીન પર છૂટ્યા બાદ અંજલિ પોલીસથી બચવા માટે અન્ડરગ્રાઉન્ડ થઈ ગઈ હતી. અમર નાઈકના કમોતને કારણે એન. એમ. જોશી માર્ગ વિસ્તારમાં તોફાનો ફાટી નીકળશે એવી સંભાવના વિચારીને એ વિસ્તારમાં સ્ટેટ રિઝર્વ પોલીસ ગોઠવી દેવાઈ, પણ પોલીસની એ ધારણા ખોટી પડી. એ સાથે પોલીસની બીજી ધારણા પણ સદંતર ખોટી સાબિત થઈ. મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ માનતા હતા કે અમર નાઈકના કમોત પછી તેની ગૅન્ગનો અંત આવી જશે, પરંતુ અમર નાઈકના ભાઈ અશ્વિન નાઈકે નાઈક ગૅન્ગના સંચાલનની જવાબદારી સંભાળી લીધી.

●—●—●—●

અમર નાઈકના કમોત પછી ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગ વચ્ચે થોડો સમય શાંતિ રહી, પણ અશ્વિન નાઈક ગવળી ગૅન્ગને હંફાવવા શસ્ત્રો સજાવી રહ્યો હતો. આ દરમિયાન અરુણ ગવળી અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ ગૅન્ગ વચ્ચે તથા દાઉદ ગૅન્ગ અને રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે છમકલાં ચાલુ જ હતાં. 12 જૂન, 1996ના દિવસે

છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે વિવાદાસ્પદ ગુજરાતી બિલ્ડરબંધુઓ શાંતિલાલ પટેલ અને રમેશ પટેલને સાંતાક્રુઝમાં ગોળીએ દીધા અને એનો જવાબ વાળતા હોય એમ અબુ સાલેમના શૂટર્સે મલબાર હિલના ગુજરાતી બિલ્ડર દિલીપ વાલેચાને તેમના ઘરમાં ઘૂસીને શૂટ કરી દીધા. દિલીપ વાલેચાની હત્યા કરીને નાસી રહેલો એક શૂટર પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો.

આ બધી ધમાલ વચ્ચે દાઉદ અને છોટા રાજન એકબીજાના મોટા ગજાના ગુંડાઓને પોતાની ગૅન્ગમાં ખેંચી રહ્યા હતા. જોકે દાઉદ પોતે તો આવાં 'નાનાં-નાનાં' ઑપરેશન્સમાં હાથ પણ નહોતો નાખતો. તેણે આ જવાબદારી છોટા શકીલ અને અબુ સાલેમ જેવા 'લેફ્ટનન્ટ્સ'ને સોંપી રાખી હતી. છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગમાંથી ભાઈ ઠાકુર અને સુભાષસિંઘ ઠાકુર જેવાં ઘણાં મોટાં માથાંને પોતાની ગૅન્ગમાં ખેંચી લાવ્યો હતો, પણ છોટા રાજને એક ગુંડાને પોતાની ગૅન્ગમાં ખેંચીને દક્ષિણ ભારતમાં દાઉદના નેટવર્કને ખાસ્સું નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું. એને કારણે રોષે ભરાયેલા દાઉદે એક મોટું 'ઑપરેશન' પાર પાડવાનો આદેશ પોતાના શૂટર્સને આપ્યો હતો અને 1996માં દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સને એક જબરો મોકો મળી ગયો.

●—●—●—●

દાઉદને છોડીને છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવનારા સાધુ શેટ્ટીને ખતમ કરવાનો આદેશ દાઉદે આપ્યો હતો. દાઉદ છોટા રાજનને એક તબક્કે પોતાના ભાઈઓથી પણ વધુ મહત્ત્વ આપતો હતો, પણ છોટા રાજને દાઉદ સાથે છેડો ફાડીને પોતાની આગવી ગૅન્ગ ઊભી કરી એ વખતે છોટા રાજન અને તેની સાથે ગયેલા તમામ સાથીદારો દાઉદના કટ્ટર દુશ્મન બની ગયા હતા. સાધુ શેટ્ટી એમાંનો એક હતો. 1996માં સાધુ શેટ્ટી મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો. તેને ખતમ કરવાની તક દાઉદના શૂટર્સને મળી ગઈ. પોલીસ સાધુ શેટ્ટીને મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં લાવે ત્યારે તેને કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં જ મારી નાખવાનું કાવતરું દાઉદના જમણા હાથ સમા છોટા શકીલે ઘડી કાઢ્યું. મુંબઈ પોલીસની એક ટીમ સાધુ શેટ્ટીને એક મર્ડરકેસમાં સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ હાજર કરવા લઈ ગઈ ત્યારે દાઉદના શૂટર્સ સેશન્સ કોર્ટની આજુબાજુ ગોઠવાઈ ગયા. થોડા કલાક કોર્ટમાં ગયા પછી પોલીસટીમ સાધુ શેટ્ટીને લઈને પોલીસવૅન તરફ રવાના થઈ એ જ વખતે દાઉદના શૂટર્સે તેના પર ગોળીબાર કર્યો. સાધુ શેટ્ટીના કાન પાસેથી એક ગોળી પસાર થઈ ગઈ, પણ બીજી જ પળે મુંબઈ પોલીસના માણસોએ દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ તરફ વળતો ગોળીબાર કર્યો અને સાધુ શેટ્ટી જમીન પર ઊંધો સૂઈ ગયો. પોલીસે દાઉદના શૂટર્સને ભગાવી દીધા અને સાધુ શેટ્ટીને બચાવી લીધો. એ વખતે સાધુ શેટ્ટી પર ગોળીબાર કરનારા શૂટર્સ મારુતિવૅનમાં ધસી આવ્યા હતા. પોલીસના વળતા ગોળીબારથી તેમણે નાસી છૂટવું પડ્યું.

●—●—●—●

સાધુ શેટ્ટી દાઉદના શૂટર્સના હુમલામાં બચી તો ગયો, પણ તેના મનમાં દાઉદ ગૅન્ગનો ખોફ છવાઈ ગયો હતો. થોડા સમય પછી તે જામીન પર છૂટ્યો ત્યારે મુંબઈમાં રહેવાને બદલે બૅન્ગલોર ભેગો થઈ ગયો. ત્યાં તેણે 'તુલુનાડુ સેના' ઊભી કરી અને સામાજિક કાર્યો શરૂ કર્યાં.

સાધુ શેટ્ટીએ આઇપીએસ અધિકારી દીપક જોગની સલાહ માનીને પોતાની અલગ ઓળખ ઊભી કરવાનો પ્રયાસ શરૂ કર્યો. બીજી બાજુ અરુણ ગવળીએ પણ રાજકારણમાં પ્રવેશવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. તેણે અખિલ ભારતીય સેના નામના રાજકીય પક્ષની રચના કરી અને બ્લડ ડોનેશન કૅમ્પ તથા અન્ય પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરીને પોતાની ઇમેજ બદલવાનો ઉદ્યમ આદર્યો.

આ દરમિયાન વિદેશની ધરતી પર મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર લોહિયાળ બની રહી હતી. છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગના નેટવર્કને તોડી પાડવા મથી રહ્યો હતો. છોટા રાજને બૅન્ગકૉકમાં દાઉદના વિશ્વાસુ ડ્રગ-સ્મગલર પીલુ ખાનને એક હોટેલમાં ખતમ કરાવી નાખ્યો અને બીજી બાજુ દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે છોટા રાજન ગૅન્ગના મહત્ત્વના ગુંડાઓ દિવાકર ચૂરી અને સંજય રઝાકને કાઠમંડુમાં ગોળીએ દીધા.

સાધુ શેટ્ટીએ દાઉદના ડરથી અન્ડરવર્લ્ડને અલવિદા કરી દીધી હતી, પણ રાજન તેના અન્ય ત્રણ 'લેફ્ટનન્ટ'ની મદદથી પોતાની ગૅન્ગને મજબૂત બનાવી રહ્યો હતો. છોટા રાજને મલેશિયાની રાજધાની કુઆલા લમ્પુરમાં અડિંગો જમાવ્યો હતો અને તેના મહત્ત્વના સાથીદાર ગુરુ સાટમ, ઓમપ્રકાશ સિંઘ અને રોહિત વર્મા પણ કુઆલા લમ્પુરમાં બેઠાં બેઠાં પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી રહ્યા હતા. ગુરુ સાટમે રાજન ગૅન્ગને સંગઠિત રાખવાની જવાબદારી સંભાળી લીધી હતી. રોહિત વર્મા રાજન ગૅન્ગમાં નવા નવા યુવાનોની ભરતી કરી રહ્યો હતો અને ઓ. પી. સિંઘ છોટા રાજન વતી દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સને ખતમ કરવાનાં ઑપરેશન પાર પાડી રહ્યો હતો. આ દરમિયાન છોટા રાજને મલેશિયા ઉપરાંત નેપાળ, થાઇલૅન્ડ અને ઑસ્ટ્રેલિયામાં પણ પોતાના અડ્ડાઓ ઊભા કરી દીધા હતા.

●—●—●—●

1996ના ઉત્તરાર્ધમાં મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડ માથું ઊંચકી રહ્યું હતું અને મુંબઈ પોલીસ 'બુલેટ ફૉર બુલેટ'ની નીતિ અપનાવીને ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી રહી હતી. એમ છતાં મોટા ગજાના હોટેલિયર દેવનારાયણ ઘોષની 8 ઑક્ટોબર, 1996ના દિવસે મુંબઈના કાંદિવલી ઉપનગરમાં તેમના ઘરમાં ઘૂસીને ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે હત્યા કરી નાખી. આ સમય દરમિયાન અબુ સાલેમ પણ બૉલીવુડમાં અને બિલ્ડરલૉબીમાં આતંક મચાવી રહ્યો હતો. અકળાયેલી મુંબઈ પોલીસે 21 ઑક્ટોબર, 1996ના દિવસે અબુ સાલેમ ગૅન્ગના પાંચ ગુંડાઓને એકસાથે મુંબઈના કાંજુરમાર્ગ વિસ્તારમાં એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા. એ ઘટનાથી અબુ સાલેમ થોડો સમય શાંત પડી ગયો.

1996ના વર્ષમાં અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સે મુંબઈમાં 54 વ્યક્તિને ગોળીએ દીધી હતી. એની સામે મુંબઈ પોલીસે અન્ડરવર્લ્ડના 58 શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી નાખ્યા. અબુ સાલેમના પાંચ શૂટર્સ એક સાથે એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા ગયા એ પછી થોડા દિવસ અબુ સાલેમ શાંત પડી ગયો, પણ વળી તેણે બૉલીવુડમાં ખોફ ફેલાવવાનું શરૂ કર્યું.

1997ના વર્ષની શરૂઆત દાઉદ ગૅન્ગ માટે બહુ સારી ન રહી. છોટા રાજને 28 ડિસેમ્બર, 1996ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના ચાર ગુંડાઓને આરડીએક્સ સાથે દિલ્હી પોલીસના હાથમાં ઝડપાવી દીધા હતા. એ ગુંડાઓની પૂછપરછ દરમિયાન દિલ્હી પોલીસે માહિતી ઓકાવી અને એ માહિતી સીબીઆઇ સુધી પહોંચાડી. સીબીઆઇના ડિરેક્ટર જોગીન્દર સિંઘે એ માહિતી મુંબઈ પોલીસ સુધી પહોંચાડી. મુંબઈ પોલીસ એ માહિતીનો ઉપયોગ કરીને દાઉદ ગૅન્ગને ફટકો મારવાની યોજના ઘડી રહી હતી. એ દરમિયાન જ છોટા રાજને પોતાના ખબરીઓની મદદથી મુંબઈ પોલીસ સુધી એક સચોટ માહિતી પહોંચાડી. દિલ્હીથી સીબીઆઇ દ્વારા મળેલી અને છોટા રાજને આડકતરી રીતે મુંબઈ પોલીસ સુધી પહોંચાડેલી માહિતી દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા ડ્રગ-માફિયા વિશેની હતી.

□

‘હેરાફેરી !’

અબુ સાલેમે ફિલ્મ પ્રોડ્યુસર મુકેશ દુગ્ગલની હત્યા કરીને તેની પ્રેમિકાને પોતાની પ્રિયતમા બનાવી લીધી!

* * *

ગવળીને ખતમ કરવા નાગપુર અને મુંબઈના ઍરપૉર્ટ બહાર ગોઠવાયેલા દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ હાથ ઘસતા રહી ગયા!

1997ની શરૂઆતમાં મુંબઈ પોલીસ અત્યંત આક્રમક બનીને અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરવા માંડી હતી. મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓનાં શસ્ત્રો ધણધણી રહ્યાં હતાં. એમ છતાં અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ સાવ શાંત બેઠા નહોતા. જાન્યુઆરીના પહેલા પખવાડિયામાં સાત શૂટર્સ પોલીસ સાથે એકાઉન્ટરમાં કમોતે માર્યા ગયા હોવા છતાં છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે 16 જાન્યુઆરી, 1997ના દિવસે સાકીનાકા વિસ્તારમાં વિખ્યાત યુનિયન લીડર ડૉક્ટર દત્તા સામંતને ગોળીએ દીધી. દત્તા સામંતની હત્યાથી મુંબઈ પોલીસ પર માછલાં ધોવાયાં એટલે મુંબઈ પોલીસે વધુ આક્રમક બનીને એક જ સપ્તાહમાં અન્ડરવર્લ્ડના પાંચ શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા.

આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસને સીબીઆઇ પાસેથી માહિતી મળી ચૂકી હતી કે 30 જાન્યુઆરી, 1997ના દિવસે મુંબઈમાં એક ડ્રગ-કન્સાઇનમેન્ટ પાર પાડવાનું કામ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા બે ડ્રગ-સ્મગલરને સોંપાયું છે. છોટા રાજન અને દાઉદ ઇબ્રાહીમની દુશ્મનીને કારણે દિલ્હીમાં સીબીઆઇ દાઉદ ગૅન્ગના બે ગુંડાને આરડીએક્સ સાથે પકડી શકી હતી અને તેમની પાસેથી સીબીઆઇને એ માહિતી મળી હતી. સીબીઆઇ પાસેથી માહિતી મળ્યા પછી મુંબઈ પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગ સાથે

સંકળાયેલા બે ડ્રગ-સ્મગલરને પકડી પાડવા માટે તખ્તો ગોઠવી દીધો હતો.

તારીખ : 30 જાન્યુઆરી, 1997
સમય : સવારના 4.45 કલાક
સ્થળ : મુંબઈના ગોરેગામ ઉપનગરના પશ્ચિમ વિસ્તારમાં વે બ્રિજ પાસે

અરવિંદ પટેલ નામનો ગુજરાતી યુવાન ગોરેગામના પશ્ચિમ વિસ્તારમાં વે બ્રિજ પાસે આવ્યો. અરવિંદ પટેલ સામે મુંબઈ પોલીસના ચોપડે અડધો ડઝન ગુના નોંધાયેલા હતા અને એ તમામ ગુના કેફી દ્રવ્યોની હેરફેરના હતા. અત્યારે પણ તે હેરોઇનની ડિલિવરી લેવા આવ્યો હતો. વે બ્રિજ પાસે પહોંચીને અરવિંદ પટેલે સિગ્નલ આપ્યું એટલે વે બ્રિજ પાસે ઊભેલી કારમાંથી એક માણસ બહાર નીકળ્યો. એ દાઉદના ખાસ સાથીદાર અને ડ્રગ-માફિયા એઝાઝ પઠાણનો માણસ હમઝા નૂર મહમદ ગાંધી હતો. એઝાઝ પઠાણે તેને એક ડ્રગ-કન્સાઇનમેન્ટ પાર પાડવાની સૂચના આપી હતી. હમઝા નૂર મહમદ ગાંધી સામે પણ ડ્રગ્સની હેરાફેરીના અનેક ગુના મુંબઈ પોલીસના ચોપડે ચીતરાઈ ચૂક્યા હતા.

હમઝા નૂર મહમદ ગાંધી અને અરવિંદ પટેલ એકબીજાને સારી રીતે ઓળખતા હતા. એમ છતાં અન્ડરવર્લ્ડના નિયમ પ્રમાણે કોડવર્ડની આપ-લે કરી. એ પછી ગણતરીની સેકન્ડોમાં બંને ‘હેરાફેરી’ કરીને છૂટા પડી જવાના હતા, પણ એ અગાઉ તેમને ચેતવણી આપતી બૂમ સંભળાઈ કે, ‘તમે ચારે બાજુથી ઘેરાઈ ગયા છો. શસ્ત્રો ફેંકીને શરણે આવી જાઓ.’ ડઘાઈ ગયેલા અરવિંદ પટેલ અને હમઝા નૂર મહમદ ગાંધીએ નાસી છૂટવા માટે મરણિયા બનીને પોતાની પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી અને અવાજની દિશામાં ગોળીબાર કર્યો. મુંબઈ પોલીસની ઍન્ટિ-નાર્કોટિક્સ સેલના અધિકારીઓએ વળતો ગોળીબાર કર્યો અને હમઝા નૂર મહમદ ગાંધી તથા અરવિંદ પટેલને ખતમ કરી દીધા.

દાઉદ ગૅન્ગના બે મહત્ત્વના માણસો પોલીસ સાથે એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા ગયા એ પછીના દિવસો છોટા રાજન ગૅન્ગ માટે પણ બહુ ખરાબ હતા. મુંબઈ પોલીસે 1997ના પહેલા ત્રણ મહિનામાં છોટા રાજન ગૅન્ગના ડઝનબંધ શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા હતા. છોટા રાજન ગૅન્ગના મોટા ભાગના શૂટર્સ ખંડણી ઉઘરાવવા જતી વખતે પોલીસની ગોળીના શિકાર બન્યા હતા. છોટા રાજન દાઉદથી છૂટો પડ્યો ત્યારે તેણે એવી દલીલ કરી હતી કે દાઉદે મારી જાણ બહાર મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવ્યા હતા અને તેણે આવું દેશદ્રોહી કૃત્ય કર્યું એટલે મારે દાઉદ સાથે દુશ્મની થઈ ગઈ. પણ

દાઉદથી છૂટા પડીને છોટા રાજને મુંબઈ સહિત દેશનાં બીજાં મોટાં શહેરોમાં ખંડણી ઉઘરાવવા માટે નેટવર્ક વિકસાવ્યું હતું. એમાં તેની મહત્ત્વાકાંક્ષા છતી થતી હતી. મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડમાં છેલ્લા અઢી દાયકાથી હિંસક ઘટનાઓ બનતી રહી છે એમાં અબજો રૂપિયાની ખંડણી ઉઘરાણીની રકમ સૌથી વધુ કારણભૂત રહી છે. દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને શબ્બીર ઇબ્રાહીમની ગૅન્ગને પઠાણ ગૅન્ગ સાથે દુશ્મની થઈ એની પાછળ પણ મહત્ત્વનું કારણ વર્ચસ જમાવવાનું હતું અને અન્ડરવર્લ્ડમાં જેનું વર્ચસ વધુ તેની કમાણી વધુ તગડી એવું સીધું ગણિત છે.

અરુણ ગવળી અને અમર નાઈક વચ્ચે કે અરુણ ગવળી અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ વચ્ચેની દુશ્મનીમાં પણ ખંડણી ઉઘરાણીનો તગડો હિસ્સો જ્યાંથી મળતો હોય એવા વિસ્તારોમાં વર્ચસ જમાવવાનો ઝઘડો મહત્ત્વનો હતો. આ દુશ્મનીને કારણે એકબીજાના ભાઈનાં ખૂન કરાવીને ગુંડા સરદારોએ દુશ્મની વધુ ઉગ્ર બનાવી હોય એ જુદી વાત છે, પણ વર્ચસ જમાવવા પાછળ અન્ડરવર્લ્ડની જુદી જુદી ગૅન્ગનો હેતુ વધુ ‘કમાણી’ કરવાનો હોય છે. છોટા રાજન અને દાઉદ છૂટા પડ્યા એ પહેલાં મુંબઈમાંથી દર વર્ષે જેટલી ખંડણીની ઉઘરાણી થતી હતી એમાંથી 60 ટકા જેટલો હિસ્સો દાઉદ ગૅન્ગને મળતો હતો, 25 ટકા જેટલો હિસ્સો ગવળી ગૅન્ગને મળતો હતો અને 15 ટકા જેટલો હિસ્સો નાઈક ગૅન્ગ અને બીજી નાની-મોટી ગૅન્ગને મળતો હતો.

પણ છોટા રાજન દાઉદથી છૂટો પડી ગયો એ પછી સ્થિતિ બદલાઈ ગઈ હતી. છોટા રાજન ગૅન્ગ ખંડણીની ઉઘરાણીમાં દાઉદની બરોબરી કરવા માંડી હતી. આ દરમિયાન મુંબઈનાં પૂર્વીય ઉપનગરોમાં સુરેશ મંચેકરે પણ પોતાનો ખંડણીનો કારોબાર વિકસાવી દીધો હતો. 1996 સુધીમાં મુંબઈ અને આજુબાજુનાં ઉપનગરોમાંથી દર વર્ષે 1000 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમની ખંડણીની ઉઘરાણી અન્ડરવર્લ્ડની જુદી જુદી ગૅન્ગ દ્વારા થતી હતી. દાઉદ, રાજન, ગવળી, નાઈક અને મંચેકર ગૅન્ગ ખંડણીની ઉઘરાણી માટે નિતનવા નુસખા અજમાવતી હતી. જે ગૅન્ગ ખંડણીની ઉઘરાણીમાં જેટલું જોર કરે એટલી વધુ આર્થિક રીતે મજબૂત બને એ સીધા ગણિત પ્રમાણે જ વર્ચસ જમાવવાની લડાઈ અન્ડરવર્લ્ડમાં ચાલી રહી હતી.

આ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગ બૉલીવુડમાં વર્ચસ જમાવીને ‘સાઇડ ઇન્કમ’ ઊભી કરી રહી હતી. એ બૉલીવુડમાં ધાક જમાવીને કમાણી ઊભી કરતી. એ માટે અબુ સાલેમ 1994થી મચી પડ્યો હતો. બૉલીવુડમાં આમ તો એક દાયકાથી દાઉદનો દબદબો હતો, પણ બૉલીવુડમાંથી દાઉદ ગૅન્ગ કમાણી નહોતી કરતી. દાઉદનો કે તેના દીકરા કે દીકરીનો બર્થ-ડે હોય ત્યારે દાઉદનું તેડું આવે એટલે હુડુડુડુ કરતા અનિલ કપૂરો, જૉની લીવરો, બોની કપૂરો અને બીજા ઘણા ફિલ્મસ્ટાર્સ દાઉદના દરબારમાં હાજરી આપવા દુબઈ દોડી જતા. દાઉદ ભારતમાં હતો એ દરમિયાન તેણે તેના વતન મુંબકે ગામમાં

ત્રણ વાર ભવ્ય પાર્ટીનું આયોજન કર્યું હતું. એ વખતે બૉલીવુડના અનેક ખેરખાંઓ એ પાર્ટીમાં હાજરી આપવા હોંશે હોંશે દોડી ગયા હતા. દાઉદના ભાઈ નૂરાએ બાંદરામાં ફિલ્મ-ફાઇનૅન્સની ઑફિસ ખોલી હતી અને 'મિસ્ટર આશિક' ફિલ્મનાં ગીતો પણ લખ્યાં હતાં. એ રીતે દાઉદનું બૉલીવુડ સાથે કનેક્શન હતું, પણ તેણે બૉલીવુડમાંથી કમાણી કરવાનું નક્કર રીતે વિચાર્યું નહોતું. પણ અબુ સાલેમ બૉલીવુડને દૂઝણી ગાય જેવી બનાવવા માગતો હતો. તેણે બૉલીવુડના માંધાતાઓ પાસેથી બેફામ ખંડણી ઉઘરાવવા માંડી હતી.

દાઉદ ગૅન્ગ બૉલીવુડના ઘણા ખેરખાંઓને ફિલ્મ બનાવવા માટે કલ્પનાતીત દરે વ્યાજ લઈને કરોડો રૂપિયા આપતી થઈ ગઈ હતી અને દાઉદના કરજના કળણમાં ખૂંપીને કેટલાક ખેરખાંઓ બરબાદ પણ થઈ ગયા હતા. આવો જ એક ફિલ્મનિર્માતા મુકેશ દુગ્ગલ દાઉદ ગૅન્ગની ઝપટમાં આવી ગયો અને 8 માર્ચ, 1997ના દિવસે અબુ સાલેમે અંધેરી ઉપનગરમાં મુકેશ દુગ્ગલની હત્યા કરાવી નાખી. એ પછી અબુ સાલેમે મુકેશ દુગ્ગલની પ્રેમિકા અને હિરોઇન બનવા હવાતિયાં મારી રહેલી સુંદરી મોનિકા બેદીને પોતાની પ્રેમિકા બનાવી દીધી.

અન્ડરવર્લ્ડનો ઓછાયો બૉલીવુડને ગભરાવી રહ્યો હતો ત્યારે અન્ડરવર્લ્ડમાં પણ નવાં સમીકરણો રચાઈ રહ્યાં હતાં. 1990થી સળંગ જુદી જુદી જેલોમાંથી સાડાસાત વર્ષ સુધી રહ્યા બાદ અરુણ ગવળીની મુક્તિનો માર્ગ કોર્ટે મોકળો કર્યો હતો. નાગપુર સેન્ટ્રલ જેલમાંથી છૂટીને ગવળી હવાઈમાર્ગે મુંબઈ આવશે એવી માહિતી અશ્વિન નાઈક અને દાઉદ ઇબ્રાહીમને મળી ગઈ અને એ બંનેએ પોતપોતાની રીતે ગવળીને ખતમ કરવાની યોજના ઘડી કાઢી. ગવળીને નાગપુર સેન્ટ્રલ જેલમાંથી રજા મળવાની હતી એ દિવસે નાઈક ગૅન્ગના અને દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ નાગપુરના ઍરપોર્ટ પર અને મુંબઈના સાંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટ પર ગોઠવાઈ ગયા.

1990થી સાડાસાત વર્ષ સુધી 'ટાડા' હેઠળ જેલમાં પુરાયેલા અરુણ ગવળીને કોર્ટે 'ટાડા'માંથી મુક્ત કરવાનો આદેશ આપ્યો અને ગવળી જામીન પર બહાર નીકળવાનો હતો એ સમાચાર અન્ડરવર્લ્ડમાં દાવાનળની જેમ ફેલાઈ ગયા.

ગવળીની છાવણીમાં ઉત્સાહ ફેલાઈ ગયો હતો. દાઉદ અને અશ્વિન નાઈક જેવા દુશ્મનો પણ આનંદમાં આવી ગયા. જેલની બહાર નીકળતાંવેંત ગવળીને અવ્વલ મંઝિલે પહોંચાડવાની તક તેમને મળી ગઈ હતી. નાગપુર સેન્ટ્રલ જેલમાંથી બહાર નીકળીને ગવળી બાય ઍર મુંબઈ આવશે એવી માહિતી નાઈક અને દાઉદને મળી હતી. ગવળી માટે ઇન્ડિયન ઍરલાઇન્સની નાગપુરથી મુંબઈની ફ્લાઇટની ટિકિટ પણ બુક થઈ ગઈ હતી.

દાઉદ અને નાઈક ગૅન્ગના ડઝનબંધ શૂટર્સ નાગપુરના ઍરપોર્ટની બહાર અને મુંબઈના સાંતાક્રુઝ

ઍરપોર્ટની બહાર ગોઠવાઈ ગયા હતા. નાગપુર ઍરપોર્ટની બહાર ગવળીને મારવામાં સફળતા ન મળે તો મુંબઈના ઍરપોર્ટની બહાર તેને મારી નાખવાની તૈયારીઓ થઈ ચૂકી હતી. નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સ તો બાંદરા પાસે નૅશનલ હાઇવેની બાજુમાં પણ ગોઠવાઈ ગયા હતા. રખેને સાંતાક્રુઝ ઍરપોર્ટની બહાર પણ ગવળીને ખતમ ન કરી શકાય તો બાંદરા પાસે નૅશનલ હાઇવે પર તેને આંતરીને તેના શરીરમાં ગોળીઓ ધરબી દેવા શૂટર્સની ટીમ સજ્જ થઈને ગોઠવાઈ ગઈ હતી.

નાઈકે અને દાઉદે પોતપોતાની રીતે ગવળી પતાવી દેવાનો તખ્તો ગોઠવી રાખ્યો હતો, પણ ગવળી ઉસ્તાદોનો ઉસ્તાદ સાબિત થયો. તેણે નાગપુરથી મુંબઈની એર-ટિકિટ બુક કરાવી હતી, પણ તે નાગપુરથી બાય રોડ મુંબઈ પહોંચી ગયો. જોકે ફરી એક વાર દાઉદ અને અશ્વિન નાઈકને ગવળીને ખતમ કરવાની તક મળી ગઈ. આ વખતે તો જાહેરમાં હજારો માણસોની મેદની વચ્ચે ગવળીને ગોળીએ દેવાની તૈયારી દાઉદ અને નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે કરી લીધી હતી.

સાડાસાત વર્ષ પછી જેલની બહાર નીકળીને અરુણ ગવળીએ તેના રાજકીય પક્ષના નામનો સિક્કો જમાવી દેવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો. ગવળી જેલમાંથી બહાર આવ્યો એ પછી થોડા સમયમાં જ લોકસભાની ચૂંટણીઓ યોજાવાની હતી. ગવળીએ તેના નવાસવા અખિલ ભારતીય સેનાના ઉમેદવારોને લોકસભાની ચૂંટણીઓમાં ઉતારવાનો નિર્ણય કર્યો. ગવળીના એ નિર્ણયની મહારાષ્ટ્રના રાજકીય પક્ષોએ મજાક ઉડાવી.

શિવસેનાએ તો ગવળીના આ નિર્ણયને હાસ્યાસ્પદ ગણાવ્યો, પરંતુ ગવળી મક્કમ હતો. તેણે ચૂંટણીપ્રચાર શરૂ કર્યો અને મુંબઈમાં એક જાહેર સભાનું આયોજન કર્યું. ભાજપ અને શિવસેનાની રાજ્ય સરકારે ગવળીની જાહેર સભાને બહુ ગંભીરતાથી લીધી નહીં.

મહારાષ્ટ્રના ગુપ્તચર બ્યુરોના અધિકારીઓએ પણ મહારાષ્ટ્રના નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અને ગૃહ ખાતાનો હવાલો સંભાળતા ગોપીનાથ મુંડેને એવો અહેવાલ આપ્યો કે ગવળીની જાહેર સભામાં દસ હજારથી વધુ માણસો ભેગા થાય છે એ વાતમાં માલ નથી.

મહારાષ્ટ્રની શિવસેના-ભાજપ સરકાર માટે અરુણ ગવળીની સભાનું કોઈ મહત્ત્વ નહોતું, પણ મુંબઈ પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડ માટે ગવળીની સભા બહુ મહત્ત્વની હતી. મુંબઈ પોલીસને શંકા હતી કે ગવળી જાહેરમાં આવશે તો દાઉદ અને નાઈક ગૅન્ગ તેને ખતમ કર્યા વિના રહેશે નહીં. મુંબઈ પોલીસની શંકા સો ટકા સાચી હતી, કારણ કે દાઉદે ગવળીને મારી નાખવા માટે છ શાર્પશૂટર્સની એક ટીમ તૈયાર કરી હતી. એ શૂટર્સને ટેલિસ્કોપિક ગન સહિત અત્યાધુનિક શસ્ત્રો અપાયાં હતાં અને એ ટીમનું નેતૃત્વ દાઉદ ગૅન્ગના ખતરનાક શાર્પશૂટર મુન્ના ઝીંગાડાને સોંપ્યું હતું. બીજી બાજુ નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સ પણ ગવળીને નિશાન બનાવવા માટે ગોઠવાઈ ગયા હતા. તો મુંબઈ પોલીસે પણ જબરદસ્ત બંદોબસ્ત

ગોઠવી દીધો હતો. પરંતુ ફરી એક વાર ગવળી બધાને ઉલ્લુ બનાવી ગયો. તેના પક્ષની જાહેર સભામાં તે ડોકાયો જ નહીં. તેને બદલે તેની પત્ની આશા ગવળી જાહેર સભામાં આવી. જાહેર સભામાં ગવળી આવ્યો જ નહીં એટલે દાઉદ અને નાઈકના શૂટર્સ ધોયેલા મૂળાની જેમ પાછા ફર્યા. ગવળી વધુ એક વાર બચી ગયો એટલે દાઉદ અને અશ્વિન નાઈક સમસમી ગયા હતા તો શિવસેના અને ભાજપના નેતાઓ પણ અસ્વસ્થ થઈ ગયા, કારણ કે ગવળીની જાહેર સભામાં અંદાજે એક લાખ માણસો હાજર રહ્યા હતા!

ગવળીએ એક બાજુ જંગી જાહેર સભા યોજી તો બીજી તરફ બ્લડ ડોનેશન કૅમ્પ અને ગરીબો માટે અનાજ-વિતરણ તથા અન્ય કાર્યક્રમો યોજીને મીડિયાનું ધ્યાન પોતાની તરફ ખેંચવા માંડ્યું હતું. મુંબઈની છ લોકસભા બેઠકો સહિત મહારાષ્ટ્રની કુલ 14 લોકસભા બેઠક પર તેણે ઉમેદવારો ઉતાર્યા હતા. ગવળીના ઉમેદવારો શિવસેનાના મત ખેંચી જાય એવી સ્થિતિ ઊભી થઈ રહી હતી. એ જોઈને શિવસેનાના ઉમેદવારોએ પોલીસને ફરિયાદ કરી કે ગવળીના માણસો અમને અને અમારા સમર્થકોને ધમકી આપી રહ્યા છે. ગવળી સામે આવી ફરિયાદ મળી એટલે મુંબઈ પોલીસે કલ્પનાતીત ઝડપથી ગવળી સામે કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરી.

19 ફેબ્રુઆરી, 1997ની સાંજે ગવળી સામે મુંબઈના આગ્રીપાડા પોલીસ-સ્ટેશનમાં શિવસેનાની ફરિયાદ નોંધાઈ એ પછી માત્ર ચાર કલાકમાં મધરાતે ગવળીને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા ધારા હેઠળ પકડીને અમરાવતી જેલમાં ધકેલી દેવાયો. બીજી બાજુ ગવળીની પત્ની ઝુબેદા મુંજાવર ઉર્ફે આશા ગવળીએ કોર્ટમાં ફરિયાદ કરી કે મારા પતિ ચૂંટણીપ્રચાર ન કરી શકે એ હેતુથી શિવસેનાએ પોલીસ પર દબાણ લાવીને મારા પતિની ધરપકડ કરાવી છે. ગવળી ફરી વાર જેલમાં ધકેલાયો એ પછી થોડા સમય બાદ મુંબઈના ગુજરાતી મિલમાલિક વલ્લભ ઠક્કરની ધોળા દહાડે હત્યા થઈ એમાં ગવળીનું નામ ફરી વાર ચમક્યું.

10 એપ્રિલ, 1997ની સવારના સાડાદસ વાગ્યે લોઅર પરેલ વિસ્તારમાં રઘુવંશી મિલના માલિક વલ્લભ ઠક્કરને બે શૂટર તેમની ઑફિસમાંથી બહાર લઈ ગયા અને સેનાપતિ બાપટ રોડ પર તેમની જ કારમાં તેમને પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી શૂટ કરી દેવાયા.

ઉદ્યોગપતિ વલ્લભ ઠક્કરની હત્યાથી મુંબઈ પોલીસ પર પસ્તાળ પડી, પણ મુંબઈ પોલીસ ગવળીને કાનૂની રીતે સાણસામાં લેવા માટે નક્કર પુરાવા એકઠા કરે એ પહેલાં મુંબઈ પોલીસ, શિવસેના-ભાજપની રાજ્ય સરકાર, દાઉદ ગૅન્ગ અને અશ્વિન નાઈક ગૅન્ગને આઘાત લાગે એવી એક ઘટના બની ગઈ. ઘટનાનો ઝટકો મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર અને મહારાષ્ટ્રના ચીફ સેક્રેટરી તથા અન્ય એક ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીને પણ લાગ્યો.

‘ભાઈ, બમ્બઇ મેં તો હંગામા હો ગયા !’

ફિલ્મ પ્રોડ્યુસર રાજીવ રાયની ઑફિસમાં અબુ સાલેમના પાંચ શૂટર્સ ધસી ગયા પણ....

* * *

રિસેપ્શનિસ્ટના લમણે ગન તાકીને ઊભેલા ગૅન્ગસ્ટર પર અચાનક મોહનસિંઘ વીજળીવેગે ત્રાટક્યો!

1997ની શરૂઆતથી જ મુંબઈ પોલીસ અન્ડરવર્લ્ડ સામે અત્યંત આક્રમક વલણ અપનાવીને અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરવા માંડી હતી. અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સે મુંબઈમાં 1 જાન્યુઆરીથી 15 એપ્રિલ દરમિયાન 12 વ્યક્તિને મારી નાખી હતી અને એની સામે મુંબઈ પોલીસે એ સમયગાળામાં અન્ડરવર્લ્ડના 35 શૂટર્સને શૂટ કરી દીધા હતા. પણ 17 એપ્રિલ, 1997ની સવારે ગુજરાતી ઉદ્યોગપતિ વલ્લભ ઠક્કરની હત્યાને કારણે મુંબઈ પોલીસનું નાક કપાઈ ગયું. પોલીસની તપાસમાં એવી માહિતી બહાર આવી કે ગવળીએ અમરાવતી જેલમાંથી વલ્લભ ઠક્કર માટે ડેથ વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું હતું.

એ કિસ્સામાં મુંબઈ પોલીસ ગવળી સામે કોઈ પગલાં લે એ પહેલાં મુંબઈ હાઈ કોર્ટે ગવળીની ધરપકડના મુદ્દે પોલીસને અને મહારાષ્ટ્ર પ્રશાસનને અવળા હાથની અડબોથ ઝીંકી દીધી. લોકસભાની ચૂંટણીઓ પહેલાં મુંબઈ પોલીસે શિવસેનાની ફરિયાદના આધારે રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા ધારા હેઠળ ગવળીની ધરપકડ કરીને તેને અમરાવતીની જેલમાં ધકેલી દીધો હતો. ધરપકડ રાજકીય કિન્નાખોરીથી થઈ હોવાની ફરિયાદ તેની પત્ની આશાએ મુંબઈ હાઈ કોર્ટમાં કરી હતી. આશા ગવળીની એ અરજીની સુનાવણીમાં મુંબઈ હાઈ કોર્ટની નાગપુર બેન્ચે ચુકાદો આપ્યો કે ગવળીની ધરપકડ ગેરકાનૂની છે એટલે

તેને તાત્કાલિક જેલમાંથી છોડી મૂકો. વાત અહીં પૂરી થતી નહોતી. પાંચ મે, 1997ના એ ચુકાદામાં મુંબઈ હાઈ કોર્ટની નાગપુર બેન્ચના જસ્ટિસ અશોક દેસાઈ અને એસ. વી. મ્હાસેએ ગેરકાનૂની રીતે ગવળીની ધરપકડ કરવા માટે મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર સુભાષ મલ્હોત્રા, મહારાષ્ટ્રના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઑફ પોલીસ (પ્રિઝન) એમ. જી. નરવણે અને મહારાષ્ટ્રના ઍડિશનલ ચીફ સેક્રેટરી (હોમ) પી. સુબ્રમણ્યમની ઝાટકણી કાઢી નાખી અને એ ત્રણેય ઉચ્ચ અધિકારીઓને 25-25 હજાર રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો!

મુંબઈ હાઈ કોર્ટના એ ચુકાદાથી મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ હેબતાઈ ગયા. સરકારી વકીલે આ કેસમાં એવી દલીલ કરી હતી કે ગવળીએ જેલમાં બેઠાં બેઠાં અનેક હત્યાઓ કરાવી છે. તેને જેલમાં મળવા આવનારા માણસોનાં નામ પણ જેલના રજિસ્ટરમાં નોંધાતાં નથી. સરકારી વકીલની એ દલીલને કારણે યેરવડા જેલના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ ડી. એમ. જાદવ, હરસુલ જેલના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એમ. જે. ઘોરપડે અને એલ. ટી. પુવારને પણ કોર્ટે દંડ ફટકારી દીધો. તેમને 15-15 હજાર રૂપિયાનો દંડ ફટકારવાની સાથે તેમની સામે ગુનાહિત પ્રવૃત્તિ બદલ કાનૂની કાર્યવાહી કરવાનો આદેશ પણ કોર્ટે મહારાષ્ટ્ર સરકારને આપ્યો. અને મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર સહિત આ તમામ અધિકારીઓના પગારમાંથી દંડની રકમ કાપી લેવાનો આદેશ પણ કોર્ટે આપ્યો. આ ચુકાદાથી શિવસેના-ભાજપની સરકારને પણ નીચાજોણું થયું.

મુંબઈ હાઈ કોર્ટના એ ચુકાદા પછી થોડા દિવસ બાદ ગવળીના ગુરુના ગુરુ એટલે રમા નાઈકના ગુરુ બાબુ રેશમની હત્યાના આરોપી રવીન્દ્ર ગોહર અને કિશોર માહેસ્કરને કોર્ટે ફાંસીની સજા ફટકારી એટલે ગવળીની છાવણીમાં આનંદોલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જાઈ ગયું. આ ચુકાદા પછી થોડા દિવસ બાદ ફરી એક વાર મુંબઈ પોલીસે અંગ્રેજી દૈનિક ‘એશિયન એજ’ની પત્રકાર આનંદિતા રામાસ્વામી પર હુમલાના કેસમાં ગવળીની ધરપકડ કરી અને ફરી વાર કોર્ટે ગવળીને જામીન પર છોડી મૂકવાનો આદેશ આપ્યો. ગવળીના ગ્રહો પાવરફુલ બની રહ્યા હતા તેથી મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ તથા દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને અશ્વિન નાઈકના પેટમાં જાણે ઊકળતું તેલ રેડાઈ રહ્યું હતું.

અરુણ ગવળી અને મુંબઈ પોલીસ વચ્ચે બરાબર જામી પડી હતી એને કારણે મુંબઈ પોલીસના ‘એન્કાઉન્ટર અભિયાન’ પર બ્રેક લાગી હતી. એ તકનો લાભ ઉઠાવીને અબુ સાલેમ ફરી એક વાર બૉલીવુડ પર ત્રાટક્યો. બૉલીવુડના ટોચના પ્રોડ્યુસર-ડિરેક્ટર રાજીવ રાયની ‘ગુપ્ત’ ફિલ્મ બૉક્સ-ઑફિસને ટંકશાળમાં ફેરવી રહી હતી. અબુ સાલેમે ‘ગુપ્ત’ની સફળતાને કારણે રાજીવ રાય પાસેથી દોઢ કરોડ રૂપિયાની ખંડણી માગી હતી, પણ રાજીવ રાયે ખંડણીની રકમ ચૂકવવાને બદલે મુંબઈ પોલીસ પાસે સલામતી કવચ માગ્યું હતું. જોકે એમ છતાં અબુ સાલેમની ધમકીઓ ચાલુ રહી હતી.

તારીખ : 31 જુલાઈ, 1997
સમય : સાંજના 4.00 કલાક
સ્થળ : ત્રિમૂર્તિ ફિલ્મ્સની ઑફિસ, તાડદેવ, મુંબઈ

પ્રોડ્યુસર-ડિરેક્ટર રાજીવ રાય તેમની ત્રિમૂર્તિ ફિલ્મ્સની ઑફિસમાં કામ કરી રહ્યા હતા. અચાનક અબુ સાલેમના પાંચ યુવાનો હાથમાં વિદેશી પિસ્તોલ સાથે ત્રિમૂર્તિ ફિલ્મ્સની ઑફિસમાં ધસી આવ્યા. એમાંના એક શૂટરે લેડી રિસેપ્શનિસ્ટના લમણા પર પિસ્તોલ મૂકી દીધી. બીજા શૂટર્સ રાજીવ રાયની કૅબિન તરફ દોડ્યા. એ જ વખતે રાજીવ રાયની સલામતીની જવાબદારી સંભાળતો મુંબઈ પોલીસનો કમાન્ડો મોહનસિંઘ મશીનગન સાથે ટૉઇલેટમાંથી બહાર આવ્યો. રિસેપ્શનિસ્ટના લમણે પિસ્તોલ ધરીને ઊભેલા યુવાન પર તે વીજળી વેગે ત્રાટક્યો. રાજીવ રાયની કૅબિન તરફ દોડી રહેલા શૂટર્સનું ધ્યાન એ તરફ ગયું. એ દરમિયાન મોહનસિંઘે મશીનગનમાંથી ગોળીબાર શરૂ કરી દીધો હતો. આ હુમલાથી ગભરાઈને અબુ સાલેમના ગુંડાઓ જીવ બચાવવા ભાગ્યા. બે યુવાનોએ તો ગભરાઈને પિસ્તોલ ફેંકી દીધી. અબુ સાલેમના બે ગુંડાઓને ગોળી વાગી. બીજા બધા ગુંડાઓ તો નાસી છૂટ્યા, પણ એક શૂટર મોહમ્મદ આરિફ બિન મોહમ્મદને પગમાં ગોળી વાગી એટલે તે ભાગી શક્યો નહીં.

રાજીવ રાયની હત્યાના નિષ્ફળ પ્રયાસની વાત ગણતરીની મિનિટોમાં બૉલીવુડમાં અને અન્ડરવર્લ્ડમાં ફેલાઈ ગઈ. રાજીવ રાયનો જીવ બચાવવા માટે મુંબઈ પોલીસ પર પ્રશંસાનાં પુષ્પો વેરાયાં, પણ બીજી બાજુ રાજીવ રાયની હત્યા કરવામાં મળેલી નિષ્ફળતાથી હતાશ થયા વિના અબુ સાલેમે બૉલીવુડની એક વધુ પાવરફુલ વ્યક્તિને નિશાન બનાવવાની યોજના અમલમાં મૂકવાની તૈયારી કરી દીધી. 1997ના જૂન મહિનામાં દુબઈમાં રૉયલ અમ્પાયર હોટેલના ઉદઘાટન સમારંભમાં હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના ડઝનબંધ સ્ટાર્સની સાથે અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓ ઉપસ્થિત હતા. એ વખતે અબુ સાલેમના દિમાગમાં બૉલીવુડની પાવરફુલ વ્યક્તિને નિશાન બનાવવાની યોજનાનું બીજ રોપાયું. રૉયલ અમ્પાયર હોટેલ ડ્રગ્સ-સ્મગલર વિકી ગોસ્વામીની માલિકીની હતી. તેણે રૉયલ અમ્પાયરના ઉદઘાટન સમારંભને યાદગાર બનાવવા માટે નદીમ-શ્રવણ નાઇટનું અને ભવ્ય પાર્ટીનું આયોજન કર્યું હતું. દુબઈમાં રૉયલ અમ્પાયર હોટેલના ઉદઘાટન સમારંભના દોઢ મહિના પછી અબુ સાલેમે બૉલીવુડને તેની યોજના અમલમાં મૂકીને રીતસર ધ્રુજાવી દીધું.

તારીખ : 12 ઑગસ્ટ, 1997
સમય : સવારના 9.55 કલાક
સ્થળ : જિતેશ્વર મહાદેવ મંદિર, ભરતનગર, અંધેરી (પશ્ચિમ), મુંબઈ

હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં ઑડિયોકિંગ તરીકે પંકાયેલા ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર ગુલશનકુમાર જિતેશ્વર મહાદેવ મંદિરમાં પૂજા કરીને બહાર નીકળ્યા. ગુલશનકુમાર મુંબઈમાં હોય ત્યારે દરરોજ સવારે જિતેશ્વર મહાદેવના મંદિરમાં પૂજા કરવા જતા હતા. એ મંદિર પણ તેમણે જ બંધાવ્યું હતું. ગુલશનકુમારને અન્ડરવર્લ્ડ તરફથી ધમકી મળતી રહેતી હતી અને મુંબઈ પોલીસે પણ ગુલશનકુમારને ચેતવ્યા હતા. જોકે ગુલશનકુમારે મુંબઈ પોલીસનું સિક્યૉરિટી-કવર લેવાને બદલે ઉત્તર પ્રદેશના ગાઝિયાબાદ રેન્જના ડીઆઇજીને કહીને ગાઝિયાબાદ પોલીસ પાસેથી સ્ટેનગનધારી બૉડીગાર્ડ મેળવ્યો હતો. પણ 12 જૂન, 1997ની સવારે તેમનો બૉડીગાર્ડ તેમની સાથે નહોતો. નિત્યક્રમ પ્રમાણે જિતેશ્વર મહાદેવની પૂજા કરીને ગુલશનકુમાર તેમની એસ્ટીમ કાર પાસે ગયા. તેઓ પોતાની કારનો દરવાજો ખોલીને અંદર બેસવા જતા હતા ત્યારે અચાનક બે પિસ્તોલધારી યુવાન તેમની તરફ ધસી આવ્યા. તેમણે ગુલશનકુમાર તરફ ગોળીબાર કર્યો. પૂજાની થાળી પડતી મૂકીને ગુલશનકુમાર નજીકની ચાલ તરફ દોડ્યા. તેમણે બેબાકળા બનીને ચાલની રૂમોના દરવાજા ખખડાવ્યા, પણ ગભરાઈ ગયેલા રહેવાસીઓ રૂમના દરવાજા બંધ કરીને અંદર પુરાઈ ગયા હતા. અબુ સાલેમ ગૅન્ગના બંને શૂટર્સે ગુલશનકુમારને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યા. ગુલશનકુમારના ડ્રાઇવર રૂપલાલ સરોજ અને ત્રણ રાહદારીઓને પણ ગોળીઓ વાગી. ગુલશનકુમારના શરીરમાં પંદર ગોળીઓ ધરબાઈ ગઈ હતી અને તેમણે ગણતરીની સેકન્ડોમાં તરફડિયાં મારીને છેલ્લો શ્વાસ લઈ લીધો.

અબુ સાલેમે ઑડિયોકિંગ અને ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર ગુલશનકુમારની હત્યા કરાવી એથી બૉલીવુડ હચમચી ઊઠ્યું. હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં અબુ સાલેમના નામની ધાક બેસી ગઈ. જોકે અબુ સાલેમ ગુલશનકુમારની હત્યા કરાવીને ચૂપ બેસી રહ્યો નહોતો. ગુલશનકુમારની હત્યા પછી એક અઠવાડિયા બાદ અબુ સાલેમના શૂટર્સ બૉલીવુડના બીજા એક માંધાતાને નિશાન બનાવવા માટે સજ્જ થઈને નીકળ્યા, પણ આ વખતે અબુ સાલેમનું નસીબ જોર કરતું નહોતું અથવા તો બૉલીવુડના જે ખેરખાંને તે નિશાન બનાવવા માગતો હતો તેમનું અને મુંબઈ પોલીસનું નસીબ જોર કરતું હતું.

તારીખ : 19 ઑગસ્ટ, 1997
સમય : સાંજના 5.45 કલાક
સ્થળ : જુહુતારા રોડ, ફાઇવસ્ટાર હોટેલ સી પ્રિન્સેસ પાસે, મુંબઈ

અબુ સાલેમ ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર મુંબઈના સાંતાક્રુઝ ઉપનગરમાં જુહુતારા રોડના કિનારે રહેતા દિગ્ગજ ફિલ્મ-નિર્માતા બી. આર. ચોપડાની હત્યા કરવા આવશે એવી માહિતી મુંબઈ પોલીસને મળી હતી. મુંબઈ પોલીસની એક ટીમે એ વિસ્તારમાં વૉચ ગોઠવી દીધી હતી. પોણાછ વાગ્યે અબુ સાલેમના શૂટર્સ એ વિસ્તારમાં આવ્યા એ સાથે પોલીસ અધિકારીઓએ તેમને પડકારીને શરણે આવી જવા ચેતવણી આપી, પણ અબુ સાલેમના શૂટર્સે શરણે આવવાને બદલે પોલીસટીમ તરફ ગોળીબાર શરૂ કર્યો. પોલીસ ટીમે વળતો ગોળીબાર કર્યો અને નાસિર હુસેન યુનુસ કારભારી, અબ્દુલ રમજાન અહમદ મજીદ ખાન અને મુસ્તાક મુસ્તફા અન્સારી નામના ત્રણ શૂટરને એ અથડામણમાં મારી નાખ્યા. એ શૂટર્સના હિટ-લિસ્ટમાં બી. આર. ચોપડા ઉપરાંત ફિલ્મ-અભિનેતા શત્રુઘ્ન સિંહાનું પણ નામ હતું એવી માહિતી મુંબઈ પોલીસને મળી હતી.

જોકે મુંબઈ પોલીસ એ ત્રણ શૂટર્સના મોતનો આનંદ ઉઠાવી શકે એવી સ્થિતિમાં નહોતી, કારણ કે એ જ દિવસે બીજી એક લોહિયાળ ઘટના બની હતી અને એને કારણે શિવસેનાપ્રમુખ બાળાસાહેબ ઠાકરે મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ સુભાષ મલ્હોત્રા પર રોષે ભરાયા હતા. ઑડિયોકિંગ ગુલશનકુમારની હત્યાને કારણે ઠાકરેએ મુંબઈ પોલીસની, ખાસ તો કમિશનર ઑફ પોલીસ સુભાષ મલ્હોત્રાની ઝાટકણી કાઢી હતી. અધૂરામાં પૂરું, એ ઘટનાના એક અઠવાડિયા પછી મુંબઈ પોલીસનું નાક કપાઈ જાય એવી ઘટના બની. એને કારણે ઠાકરેએ સુભાષ મલ્હોત્રાને પોલીસ-કમિશનરના પદેથી તાત્કાલિક રવાના કરવાનો આદેશ આપી દીધો.

તારીખ : 19 ઑગસ્ટ, 1997
સમય : સવારના 10.45 કલાક
સ્થળ : તુલસિયાની ચેમ્બર્સનું કમ્પાઉન્ડ, નરીમાન પૉઇન્ટ, મુંબઈ

શાંતિસ્ટાર બિલ્ડર્સ કંપનીના ભાગીદાર અને મોટા ગજાના બિલ્ડર તરીકે જાણીતા ગુજરાતી શ્રીમંત નટવરલાલ દેસાઈની કાર 'તુલસિયાની ચેમ્બર્સ'ના કમ્પાઉન્ડમાં પ્રવેશી. નટવરલાલ દેસાઈ નટુભાઈ તરીકે વધુ ઓળખાતા હતા. નટુ દેસાઈએ મીરા રોડ ઉપનગરમાં ડાયમન્ડકિંગ ભરત શાહ અને બીજા પાર્ટનર્સ સાથે મળીને શાંતિસ્ટાર બિલ્ડર્સના નેજા હેઠળ આખું શાંતિનગર ઊભું કર્યું હતું અને એ જગ્યાના મુદ્દે કંઈક ને કંઈક વિવાદ ઊભા થતા રહેતા હતા. બીજા ઘણા બિલ્ડર્સનો ડોળો પણ એ જગ્યા પર હતો. એને કારણે અન્ડરવર્લ્ડનો ઓછાયો એ જગ્યા પર પડી ગયો હતો. ખુદ નટુ દેસાઈએ બીજા બિલ્ડર્સને પાઠ ભણાવવા માટે દાઉદ ઇબ્રાહીમની મદદ લીધી હતી એવું મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ માનતા હતા. નટુ દેસાઈ અને તેમના ભાગીદારોને અન્ડરવર્લ્ડ તરફથી ધમકી પણ મળતી રહેતી હતી.

આવા વિવાદાસ્પદ બિલ્ડર નટુ દેસાઈની કાર 'તુલસિયાની ચેમ્બર્સ'ના કમ્પાઉન્ડમાં પ્રવેશી એ સાથે 'તુલસિયાની ચેમ્બર્સ'ના કમ્પાઉન્ડમાં પોઝિશન લઈને ઊભેલા ત્રણ યુવાનોના હાથની પકડ તેમણે છુપાવેલી પિસ્તોલ પર વધુ મજબૂત બની. નટુ દેસાઈની કાર ઊભી રહી અને તેમણે કારમાંથી બહાર નીકળીને તેમની ઑફિસમાં જવા માટે પગ ઉપાડ્યો એ સાથે જ ત્રણ દિશામાંથી ધસી આવેલા ત્રણ શૂટર્સે તેમના શરીરને નિશાન બનાવીને ગોળીઓ છોડવા માંડી. નટુ દેસાઈના શરીરમાં અનેક જગ્યાએ ગોળી વાગી. એક ગોળી તેમના દાંત પર પણ વાગી અને નટુ દેસાઈના મોંમાંથી સોનાનો એક દાંત નીકળીને પડી ગયો. નટુ દેસાઈ કમ્પાઉન્ડમાં લોહીના ખાબોચિયા વચ્ચે ફસડાઈ પડ્યા અને ત્રણેય હત્યારા નાસી છૂટ્યા.

બિલ્ડર નટુ દેસાઈની હત્યાને કારણે મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ સુભાષ મલ્હોત્રાની વિદાય નિશ્ચિત બની ગઈ તો બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસને એવી માહિતી મળી કે અરુણ ગવળીએ બિલ્ડર નટુ દેસાઈ પાસેથી પાંચ કરોડ રૂપિયાની ખંડણી માગી હતી. આ દરમિયાન બહેરીનમાં અડ્ડો જમાવીને બેઠેલા અલી બુદેશે પત્રકારોને ફોન પર કહ્યું કે બિલ્ડર નટુ દેસાઈને ખતમ કરવા માટે મેં સુપારી લીધી હતી. પણ મુંબઈ પોલીસને ગવળી પર વધુ શંકા હતી. ગવળીને કારણે મહારાષ્ટ્ર સરકાર અને મુંબઈ પોલીસ પર મુંબઈ હાઈ કોર્ટની નાગપુર બેન્ચનો કોરડો વીંઝાયો હતો એની દાઝ પણ મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓના મનમાં ભરાયેલી હતી. મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓએ ગવળીને કાનૂની સકંજામાં લેવાની તૈયારીઓ શરૂ કરી દીધી.

નટુ દેસાઈની હત્યાના બીજા દિવસે કમિશનર ઑફ પોલીસ સુભાષ મલ્હોત્રાને રવાના કરીને તેમની જગ્યાએ રોનાલ્ડ મેન્ડોન્સાની નિમણૂક કરી દેવાઈ. રોનાલ્ડ મેન્ડોન્સાની નિમણૂક થઈ એ દિવસ મુંબઈના પત્રકારો, અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓ, મહારાષ્ટ્ર રાજકારણીઓ અને મુંબઈના પોલીસ અધિકારીઓ માટે અત્યંત ઉપરાછાપરી અને રોમાંચક ઘટનાઓના સાક્ષી બનાવનારો રહ્યો.

તારીખ : 20 ઑગસ્ટ, 1997
સમય : ભારતીય સમય પ્રમાણે સાંજના 4.30 કલાક
સ્થળ : ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમનો બંગલો, કરાચી, પાકિસ્તાન

‘ભાઈ, બમ્બઈ મેં તો હંગામા હો ગયા.’ દાઉદ ઇબ્રાહીમને મુંબઈથી એક વ્યક્તિ અત્યંત ઉત્તેજિત અવાજમાં માહિતી આપી રહી હતી. દાઉદ ઇબ્રાહીમ મુંબઈથી ફોન દ્વારા પોતાના કાનમાં ઠલવાઈ રહેલી માહિતી સાંભળતો ગયો એ સાથે તેના ચહેરા પર અને આંખોમાં ખુશીની લાગણી વધતી ગઈ!

'દરવાજા તોડ ડાલો !'

દુબઈમાં ડ્રગ સ્મગલર વિકી ગોસ્વામીની હોટેલની પાર્ટીમાં બોલીવુડના એક ખેરખાંની હત્યાની યોજના ઘડાઈ!

* * *

મુંબઈથી આવેલો કોલ રિસિવ કરીને કરાચીમાં બેઠેલા દાઉદના ચહેરા પર હાસ્ય ફરકી ગયું!

દાઉદ ઇબ્રાહીમને કરાચીમાં ફોન પર માહિતી મળી એથી તે ખુશ થઈ ગયો. દાઉદ ખુશ થાય એ સ્વાભાવિક હતું, કારણ કે તેના કટ્ટર દુશ્મન અરુણ ગવળી પર મુંબઈ પોલીસ પૂરા ઝનૂનથી ત્રાટકી હતી. દાઉદને મુંબઈથી તેના માણસે ફોન કર્યો એ પહેલાં મુંબઈમાં બહુ ઝડપથી અને કલ્પનાતીત ઘટનાઓ બની હતી. 19 ઑગસ્ટ, 1997ના દિવસે બિલ્ડર નટુભાઈ દેસાઈની હત્યા થઈ એ પછી મુંબઈના ઉચ્ચ અધિકારીઓની બેઠક યોજાઈ હતી અને એ બેઠકમાં અત્યંત મહત્ત્વનો નિર્ણય લેવાયો હતો અને બીજા દિવસે એ નિર્ણય અમલમાં મુકાયો એને કારણે ગવળીના ગઢ સમી દગડી ચાલમાં સન્નાટો છવાઈ ગયો તો દાઉદ ઇબ્રાહીમ છાવણીમાં આનંદ વ્યાપી ગયો.

તારીખ : 20 ઑગસ્ટ,1997

સમય : બપોરના 1.30 કલાક

સ્થળ : દગડી ચાલ, મુંબઈ

મુંબઈના ડેપ્યુટી કમિશનર ઑફ પોલીસ પરમવીર સિંઘના વડપણ હેઠળની સ્પેશિયલ ઑપરેશન સ્ક્વૉડના ઇન્સ્પેક્ટર પ્રફુલ ભોસલે, પ્રફુલ જોશી, સબ-ઇન્સ્પેક્ટર વાય. એલ. જાદવ, અશોક ખોત અને મિલન કોમલ અને અન્ય પોલીસ કર્મચારીઓ ગવળીના ગઢ સમી દગડી ચાલના દરવાજા પાસે પહોંચ્યા.

થોડા દિવસ પહેલાં જ 'એશિયન એજ' ની પત્રકાર આનંદિતા રામાસ્વામી પર દગડી ચાલમાં હુમલો થયા પછી પોલીસટીમ ગવળીને પકડવા દગડી ચાલમાં ગઈ ત્યારે દગડી ચાલની મહિલાઓએ પોલીસનો એ વખતે પ્રતિકાર કર્યો હતો એ અનુભવ યાદ રાખીને આ વખતે પોલીસ પૂરતી તૈયારી સાથે આવી હતી.

પોલીસની સ્પેશિયલ સ્ક્વૉડ દગડી ચાલના દરવાજે પહોંચી ત્યારે ચાલનો દરવાજો અંદરથી બંધ હતો. પોલીસે દરવાજો ખોલવા માટે ચેતવણી આપી, પરંતુ દરવાજો ખૂલ્યો નહીં. વીસ મિનિટ પછી પોલીસે દરવાજો તોડી નાખવાની ધમકી આપી એટલે દગડી ચાલનો મુખ્ય દરવાજો ખૂલ્યો. દગડી ચાલનો દરવાજો ખૂલ્યો એટલે મુંબઈ પોલીસની સ્પેશિયલ સ્ક્વૉડના અધિકારીઓ સીધા ગવળીના ઘરમાં પહોંચી ગયા. ગવળી તેના ડ્રૉઇંગરૂમમાં તેના વકીલ સાથે સોફા પર બેઠો હતો. ગવળી અને તેના વકીલે પોલીસ અધિકારીઓને કહ્યું કે બિલ્ડર દેસાઈની હત્યા સાથે અમારે કોઈ લેવાદેવા નથી, પણ અસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઑફ પોલીસ સુરેશ કાંદળેએ ગવળીની અને તેના વકીલની દલીલ સાંભળવાને બદલે ગવળીની ધરપકડ કરી અને તેને પોલીસવૅનમાં બેસાડીને કફ પરેડ પોલીસ-સ્ટેશન લઈ જવાયો.

ગવળીની ધરપકડ પછી પોલીસે તેના ઘરમાં તપાસ શરૂ કરી. ગવળીના ઘરમાં એક ગુપ્ત કમરો મળી આવ્યો. પહેલી નજરે કોઈને કલ્પના પણ ન આવે એ રીતે એ દરવાજો બનાવવામાં આવ્યો હતો. પોલીસ અધિકારીઓએ એ દરવાજો ખોલવાની કોશિશ કરી, પણ એ દરવાજો અંદરથી બંધ હતો. છેવટે પોલીસે એ દરવાજો તોડી નાખ્યો. દરવાજો તૂટ્યો એ સાથે એ ગુપ્ત કમરામાં છુપાઈને બેઠેલા ત્રણ શૂટર્સે પોલીસટીમ તરફ ગોળીબાર કર્યો. એ ગોળીબારને કારણે સબ-ઇન્સ્પેક્ટર મિલન કોયલ અને કૉન્સ્ટેબલ સાવંતને ગોળીઓ વાગી. ઇન્સ્પેક્ટર પ્રફુલ ભોસલે અને અન્ય અધિકારીઓએ ગોળીઓનો જવાબ ગોળીઓથી આપ્યો અને ગવળી ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર વિજય શિરોડકર ઉર્ફે સાડેતીન ફૂટ, વિજય કાંબળે ઉર્ફે પૂછવા અને પંકજ પાંડે પોલીસની ગોળીઓના શિકાર બની ગયા.

20 ઑગસ્ટ, 1997ની રાતે જ ગવળી ગૅન્ગનો વધુ એક શૂટર જિતુ માને ગોવંડી વિસ્તારમાં પોલીસ સાથે અથડામણમાં માર્યો ગયો. એ પછી વળી 21 ઑગસ્ટ, 1997ની સવારે સાડાચાર વાગ્યે અરુણ ગવળીનો અત્યંત મહત્ત્વનો સાથીદાર ગણેશ ભોસલે ઉર્ફે વકીલ માનખુર્દ બ્રિજ પાસે પોલીસ સાથે અથડામણમાં માર્યો ગયો. ગવળી પર આફતો બટૅલિયનમાં ત્રાટકી હતી.

અરુણ ગવળી મુશ્કેલીઓથી ઘેરાઈ રહ્યો હતો ત્યારે દાઉદના જમણા હાથ સમો છોટા શકીલ પણ ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સને નિશાન બનાવી રહ્યો હતો. બીજી બાજુ અબુ સાલેમ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીને ધ્રુજાવી રહ્યો હતો. ગુલશનકુમારની હત્યા પછી અબુ સાલેમ બૉલીવુડના ખેરખાં સુભાષ ઘાઈને મારી નાખવાની યોજના ઘડી કાઢી હતી, પણ મુંબઈ પોલીસને ખબરી દ્વારા એ વિશે માહિતી મળી ગઈ એટલે મુંબઈ પોલીસે બાંદરા ઉપનગરમાં એક ટ્રાફિક-સિગ્નલ પાસે અબુ સાલેમના પાંચ શૂટર્સને આંતરીને તેમની ધરપકડ કરી અને સુભાષ ઘાઈને બચાવી લીધા. એ અગાઉ 3 ઑગસ્ટ, 1997ના દિવસે અબુ સાલેમ ગૅન્ગના શૂટર્સ નેપિયન સી રોડ પર રહેતા એક ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસરનું અપહરણ કરવા જઈ રહ્યા હતા ત્યારે ઑપેરા હાઉસ વિસ્તારમાં સ્પેશિયલ સ્ક્વૉડના પોલીસ અધિકારીઓએ તેમને આંતર્યા. સ્પેશિયલ સ્ક્વૉડ અને અબુ સાલેમના શૂટર્સની અથડામણમાં બે શૂટર અજય પવાર અને સુનીલ કુસાળકર માર્યા ગયા.

મુંબઈ પોલીસ તરફથી આવા આંચકા લાગી રહ્યા હતા છતાં વિચલિત થયા વિના અબુ સાલેમ મુંબઈ અને સાથે પરદેશમાં પણ સક્રિય હતો. ગુલશનકુમારની હત્યા કરાવતાં પહેલાં બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજનના ખાસ માણસ ગણાતા વિક્રમ વાહી ઉર્ફે વિજય શર્માને દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી લાવ્યો હતો. બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને છોટા રાજને વિક્રમ વાહીની પાછળ પોતાના શૂટર્સને શિકારી કૂતરાની જેમ છોડી દીધા હતા. ગુલશનકુમારની હત્યા કરાવવામાં વિક્રમ વાહીએ પણ અબુ સાલેમને મદદ કરી હતી, પણ ગુલશનકુમારની હત્યા પછી પખવાડિયા બાદ છોટા રાજનના શૂટર્સે નેપાળના એક ગામડામાંથી વિક્રમ વાહીને શોધી કાઢ્યો અને તેની હત્યા કરીને તેના શરીરના ટુકડા નેપાળ અને ભારતની સરહદ પર ફેંકી દીધા. વિક્રમ વાહીની હત્યાને કારણે છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે ફરી એક વાર જામી પડી. વિક્રમ વાહીની હત્યા પછી મુંબઈની આર્થર રોડ જેલમાં દાઉદ અને રાજનના ગુંડાઓ વચ્ચે ધમાલ થઈ ગઈ. દાઉદના અને રાજનના ગુંડાઓને છૂટા પાડવા વચ્ચે પડેલા જેલ-કર્મચારીઓને પણ દાઉદના અને રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓએ ધોઈ નાખ્યા.

આ દરમિયાન અરુણ ગવળી પર મુંબઈ પોલીસની દાઝ હજી ઊતરી રહી હતી. ઑગસ્ટ, 1997માં ગવળીને ઉપરાછાપરી ફટકા માર્યા પછી સપ્ટેમ્બર મહિનામાં પણ મુંબઈ પોલીસે ગવળી ગૅન્ગને નિશાન બનાવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. 26 સપ્ટેમ્બર, 1997ની બપોરના બે ને પાંચ કલાકે એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટ પોલીસ-ઑફિસર વિજય સાળસકરની ટીમે ગવળી ગૅન્ગના વડીલ ગણાતા સદાશિવ પાવલે ઉર્ફે સદામામા અને મહત્ત્વના શૂટર વિજય ટંડેલને મુંબઈના ઘાટકોપર ઉપનગરમાં રાજાવાડી હૉસ્પિટલ પાસે આંતરીને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા.

ગવળી ગૅન્ગ પર એક બાજુ મુંબઈ પોલીસની તવાઈ આવી હતી તો બીજી બાજુ છોટા શકીલ પણ ગવળી ગૅન્ગને તહસનહસ કરવા પૂરી તાકાત અજમાવી રહ્યો હતો. 4 ઑક્ટોબર, 1997ના દિવસે છોટા શકીલના શૂટર્સે મુંબઈના સાંતાક્રુઝ ઉપનગરમાં સબવે પાસે ગવળીના રાજકીય પક્ષ અખિલ ભારતીય સેનાના જનરલ સેક્રેટરી જિતેન્દ્ર દાભોળકરને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો.

મુંબઈમાં મુંબઈ પોલીસ અને ગવળી ગૅન્ગ તથા છોટા શકીલ અને ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે ઘમસાણ ચાલુ હતું ત્યારે દુબઈ અને ઇંગ્લૅન્ડમાં એવી બે ઘટના બની કે આખા અન્ડરવર્લ્ડ અને મુંબઈ પોલીસનું ધ્યાન દુબઈ અને લંડનની એ ઘટનાઓ પર કેન્દ્રિત થઈ ગયું.

●—●—●—●

અન્ડરવર્લ્ડનું ધ્યાન મુંબઈની ઘટનાઓ પરથી હટીને દુબઈ અને લંડન પર કેન્દ્રિત થઈ ગયું હતું. એનું કારણ એ હતું કે ઑડિયોકિંગ ગુલશનકુમાર હત્યાકેસના બે મુખ્ય આરોપી અબુ સાલેમ અને સંગીતકાર સૈફી નદીમ અખ્તર અનુક્રમે દુબઈ પોલીસ અને લંડનમાં પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા હતા. ગુલશનકુમારની હત્યા પછી ઇન્ટરપોલે અબુ સાલેમ અને સંગીતકાર નદીમ માટે રેડ કૉર્નર નોટિસ જારી કરી હતી. અબુ સાલેમ દુબઈમાં અકીલ અહમદ આઝમી નામ ધારણ કરીને રહેતો હતો, પણ દુબઈ પોલીસે તેને પકડી પાડ્યો. તો બીજી બાજુ ગુલશનકુમારની હત્યા પછી લંડનમાં પોતાની બહેનના ઘરે આશરો લેનારા સૈફી નદીમ અખ્તરને સ્કૉટલૅન્ડ પોલીસે કિંગ્સબરી વિસ્તારમાંથી પકડી લીધો હતો. નદીમને લંડનની બો સ્ટ્રીટ કોર્ટે જામીન પર છોડ્યો, પણ બો સ્ટ્રીટ કોર્ટ દ્વારા તેના પર કડક શરતો લાદવામાં આવી હતી.

ગુલશનકુમાર હત્યાકેસના મુખ્ય આરોપીઓ સંગીતકાર નદીમ અને ગુંડાસરદાર અબુ સાલેમની ધરપકડથી આનંદ અનુભવી રહેલી મુંબઈ પોલીસે તેમને ભારત લાવવા માટે કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરી દીધી, પરંતુ નદીમને લંડનની બો સ્ટ્રીટ કોર્ટે જામીન પર છોડી દીધો અને અબુ સાલેમને દાઉદ ઇબ્રાહીમે પોતાની વગનો ઉપયોગ કરીને દુબઈ પોલીસ પાસેથી છોડાવી લીધો એટલે મુંબઈ પોલીસના ઉત્સાહ પર પાણી ફરી વળ્યું.

આ ઘટનાક્રમ દરમિયાન મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડ ગૅન્ગવૉર ચાલુ જ હતી. 10 સપ્ટેમ્બર, 1997ની બપોરે દાઉદ ગૅન્ગના રીઢા ગુંડા ઇસ્માઇલ મલબારીને થાણે પોલીસ વિક્રોલી કોર્ટમાં મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર કરવા લઈ ગઈ હતી. ઇસ્માઇલ મલબારીને મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કર્યા પછી થાણે પોલીસના 'ઉદાર' અધિકારીઓએ તેને તેના વકીલ નરેન્દ્રસિંઘ સાથે કોર્ટની કૅન્ટીનમાં ચા-પાણી પીવાની છૂટ આપી.

ઇસ્માઇલ મલબારી તેના વકીલ નરેન્દ્રસિંઘ સાથે વિક્રોલી કોર્ટની કૅન્ટીનમાં ગપ્પાં મારી રહ્યો હતો

ત્યારે અચાનક છોટા રાજન ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર વિક્રોલી કૅન્ટીનમાં ધસી આવ્યા. ઇસ્માઇલ મલબારી પર નજર રાખવા ત્રણ સશસ્ત્ર પોલીસમૅન કૅન્ટીનમાં હાજર હતા, પણ તેઓ કોઈ પ્રતિક્રિયા વ્યક્ત કરે એ પહેલાં છોટા રાજનના શૂટર્સે ઇસ્માઇલ મલબારીને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો. ઇસ્માઇલ મલબારીના શરીરમાં પાંચ ગોળી ઊતરી ગઈ અને તેના વકીલ નરેન્દ્રસિંઘને ચહેરા પર પણ એક ગોળી વાગી. આ દરમિયાન થાણે પોલીસના કૉન્સ્ટેબલ સંતોષ સાવંતે કૅન્ટીનના પિલરની આડશ લઈને હુમલાખોરો તરફ ગોળીબાર શરૂ કર્યો. થોડી વાર સામસામે ગોળીબાર ચાલ્યો એમાં છોટા રાજન ગૅન્ગના એક શૂટરને હાથમાં ગોળી વાગી અને બીજા શૂટરની છાતીમાં ગોળી વાગી. ફ્રાન્સિસ ઉર્ફે રિચર્ડ પીટર નામનો એ શૂટર ત્યાં જ મરી ગયો અને તેના બંને સાથીદાર કોર્ટની બહાર દોડીને બ્લુ કલરની મારુતિવૅનમાં નાસી છૂટ્યા.

સપ્ટેમ્બર 1997માં મુંબઈની વિક્રોલી કોર્ટ ગૅન્ગવૉરનું મેદાન બની એ પછી 21 ઑક્ટોબર, 1997ના દિવસે સેશન્સ કોર્ટમાં ગૅન્ગવૉરનું એક પ્રકરણ ઉમેરાયું. દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને મુંબઈ ભાજપના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ રામદાસ નાયકની હત્યાના કેસમાં સેશન્સ કોર્ટમાં લાવવામાં આવ્યો હતો. એ જ દિવસે મુંબઈ પોલીસની અન્ય એક ટીમ ગવળી ગૅન્ગના રીઢા ગુંડા રાજારામ ભોઈરને એક લૂંટકેસમાં હાજર કરવા સેશન્સ કોર્ટમાં લાવી હતી. સેશન્સ કોર્ટના બીજા માળે લૉબીમાં ફિરોઝ કોંકણી અને રાજારામ ભોઈર સામસામે આવી ગયા અને 24 નંબરની કોર્ટની બહાર લૉબીમાં જ ફિરોઝ કોંકણીએ રાજારામ ભોઈર પર હુમલો કરી દીધો. રાજારામ ભોઈરને લઈને આવેલી પોલીસટીમે કોંકણીને અટકાવ્યો ત્યાં સુધીમાં કોંકણીએ ભોઈરના શરીર પર ધારદાર અસ્ત્રાના ત્રણ ઘા ઝીંકી દીધા હતા.

1997ના ઉત્તરાર્ધમાં મુંબઈમાં આવાં છૂટાંછવાયાં છમકલાં ચાલુ હતાં એ દરમિયાન અમદાવાદમાં એક મોટી ઘટના બની ગઈ જેને કારણે દાઉદના ગુજરાતના નેટવર્કને જબરદસ્ત ફટકો પડ્યો. અબ્દુલ લતીફ એક તબક્કા દરમિયાન દાઉદની દુશ્મની છાવણીમાં હતો. દાઉદના કટ્ટર દુશ્મન આલમઝેબ અને અમીરઝાદા સાથે તેનો સંબંધ હતો, પણ દાઉદે અમીરઝાદા અને આલમઝેબ તથા સમદ ખાનને ખતમ કરી નાખ્યા એ પછી લતીફ દાઉદના શરણે જતો રહ્યો હતો. અમદાવાદ પોલીસના ભ્રષ્ટ અધિકારીઓની મદદથી અબ્દુલ લતીફે અમદાવાદમાં પોતાના નામનો સિક્કો જમાવી દીધો હતો. જોકે 9 ઑક્ટોબર, 1995ના દિવસે ગુજરાત પોલીસની ઍન્ટિ-ટેરરિસ્ટ સ્ક્વૉડના અધિકારીઓએ તેને દિલ્હીમાંથી પકડી પાડ્યો હતો. એ પછી લતીફ જેલમાં જ હતો. એમ છતાં તેની પ્રવૃત્તિઓ બંધ પડી નહોતી. જેલમાં બેઠા બેઠા જ તેણે ગુજરાતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન શંકરસિંહ વાઘેલાના મિત્ર અને રાજકારણી સમીર અહમદની હત્યા કરાવી. દાઉદે 23 નવેમ્બર, 1997ના દિવસે સમીર અહમદની

હત્યા કરાવી એ પછી એક અઠવાડિયા બાદ લતીફ ગુજરાતની પોલીસ સાથે અથડામણમાં માર્યો ગયો. ગુજરાત પોલીસે જાહેર કર્યું કે લતીફે નાસી છૂટવાની કોશિશ કરી એ દરમિયાન પોલીસ અધિકારીઓ અને તેની વચ્ચે સામસામો ગોળીબાર થયો એમાં અબ્દુલ લતીફ અલ્લાહને પ્યારો થઈ ગયો.

અમદાવાદમાં અબ્દુલ લતીફના કમોતથી દાઉદને ફટકો પડ્યો હતો, પણ 1998ના વર્ષનો પૂર્વાર્ધ દાઉદ માટે વધુ ખરાબ પુરવાર થવાનો હતો. 1997માં પણ દાઉદે ઘણા શૂટર્સ ગુમાવ્યા હતા. 1997માં અન્ડરવર્લ્ડની જુદી જુદી ગૅન્ગોના શૂટર્સે મુંબઈમાં હરીફ ગૅન્ગના અને ઑડિયોકિંગ ગુલશનકુમાર, ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર મુકેશ દુગ્ગલ, ઉદ્યોગપતિ વલ્લભ ઠક્કર અને બિલ્ડર નટુ દેસાઈ સહિત કુલ 40 વ્યક્તિઓની જિંદગી પર પૂર્ણવિરામ મૂકી દીધું હતું. તો સામે મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરમાં જુદી જુદી ગૅન્ગના 71 ગુંડાઓને મારી નાખ્યા હતા.

જોકે 1997ના ઉત્તરાર્ધમાં મુંબઈ પોલીસને કેટલાંક એન્કાઉન્ટર્સ ભારે પડી ગયાં હતાં. ગવળી ગૅન્ગના સદા પાવલે ઉર્ફે સદામામાની બહેને કોર્ટમાં જઈને કહ્યું કે મારા ભાઈ અને તેના મિત્ર વિજય ટંડેલને મુંબઈ પોલીસે મારી નજર સામે નકલી એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા હતા. મુંબઈ પોલીસ વિરુદ્ધ બીજી પણ ફરિયાદ દાખલ થઈ કે અબુ સાલેમ ગૅન્ગના ગુંડા જાવેદ ફાવડાને અથડામણમાં મારવામાં આવ્યો હોવાનું મુંબઈ પોલીસે જાહેર કર્યું હતું, પણ વાસ્તવમાં તે સીંગચણા વેચીને ગુજરાન ચલાવતો ફેરિયો હતો! મુંબઈ પોલીસ વિરુદ્ધ હાઈ કોર્ટમાં અને માનવઅધિકાર પંચ સમક્ષ આવી બે ફરિયાદ થઈ એટલે મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ ઢીલા પડી ગયા અને અન્ડરવર્લ્ડ સામે થોડા સમય માટે શસ્ત્રો મ્યાન કરવાનો નિર્ણય મુંબઈ પોલીસના ઉચ્ચ અધિકારીઓએ લીધો.

મુંબઈ પોલીસે પારોઠનાં પગલાં ભર્યાં એ સાથે અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ બમણા ઝનૂનથી મેદાનમાં ઊતરી આવ્યા. 1998ના વર્ષમાં ગૅન્ગવૉરનું ખાતું અપંગ બની ગયેલા અશ્વિન નાઈકે ખોલ્યું. 1994માં ગવળી ગૅન્ગના શૂટર રવીન્દ્ર સાવંતે મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં અશ્વિન નાઈકના માથામાં ગોળી મારી દીધી. એ પછી ખાસ્સો સમય કોમામાં રહ્યા બાદ અશ્વિન નાઈક કોમામાંથી બહાર તો આવી ગયો હતો, પણ કાયમ માટે તેણે વ્હીલચેરનો આશરો લેવો પડ્યો હતો. અશ્વિન નાઈક મોકો શોધીને વિદેશ નાસી છૂટ્યો હતો અને થાઇલૅન્ડમાં બેઠાં બેઠાં તેણે નાઈક ગૅન્ગને ફરી વાર મજબૂત બનાવી હતી. 1998ના જાન્યુઆરી મહિનાની સાતમી તારીખે અશ્વિન નાઈકના શૂટર્સ ગવળીની નજીક મનાતા ગુજરાતી વેપારી લલિત શાહના ઘરમાં ઘૂસી ગયા અને તેમણે લલિત શાહના શરીરમાં પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી ગોળીઓ ધરબી દીધી. લલિત શાહની હત્યાના વળતા જવાબરૂપે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે 9 જાન્યુઆરી, 1998ના દિવસે અમર નાઈક ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા દિનેશ જઠારને મુંબઈમાં તાડદેવ વિસ્તારમાં ઢાળી દીધો.

1998નો જાન્યુઆરી મહિનો મુંબઈ પોલીસ માટે નાલેશીજનક હતો. 11 જાન્યુઆરી, 1998ના દિવસે વળી ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે મટકા નેટવર્ક સાથે સંકળાયેલા ગુજરાતી જ્વેલર્સ વસંત શાહની વરલી વિસ્તારમાં હત્યા કરી નાખી. 16 જાન્યુઆરી, 1997ના દિવસે છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે શિવસેનાના વિધાનસભ્ય દગડુ સકપાળની હત્યાનો પ્રયાસ કર્યો. દગડુ સકપાળ તો બચી ગયા, પણ તેમનો સાથીદાર અને શિવસેનાનો કાર્યકર મનોહર સખારામ ઝિંગારે ગોળીઓનો શિકાર બની ગયો.

ફેબ્રુઆરી 1998માં પણ અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ મુંબઈના જુદા જુદા વિસ્તારોમાં ગોળીવર્ષા કરતા રહ્યા. 5 ફેબ્રુઆરી, 1998ના દિવસે ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે ગુજરાતી બિલ્ડર મનીષ શાહને મલબાર હિલ વિસ્તારમાં ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યા. આ બધી ધમાલ ચાલુ હતી ત્યારે છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગ પર પૂરી તાકાતથી તૂટી પડવાની યોજના ઘડી કાઢી હતી.

□

‘ઉડા દો સાલે કો એન્કાઉન્ટર મેં !’

છોટા રાજનના શૂટર્સ દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓને વીણીને મારવા માંડ્યા

* * *

છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવના શૂટર્સે નેપાળના સંસદસભ્ય મિરઝા દિલશાદ બેગને ઉડાવી દીધો!

1998ના જાન્યુઆરી મહિનામાં ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગના શૂટર્સે પાંચ વ્યક્તિને નિશાન બનાવી. એ પછી ફેબ્રુઆરી મહિનામાં છોટા રાજનના શૂટર્સે દાઉદ ગૅન્ગ સામે મોરચો માંડ્યો. 14 ફેબ્રુઆરી, 1998ની બપોરે છોટા રાજનના શૂટર્સ મુંબઈના ગોરેગામ ઉપનગરમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમના દૂરના ભાણેજ અને બિલ્ડર કમ હોટેલિયર-કમ-એસ્ટેટ એજન્ટ દિલાવર ઇસ્માઇલ અંતુલે પર ત્રાટક્યા.

દિલાવર અંતુલે તેની ઑફિસથી થોડે દૂર જઈ રહ્યો હતો ત્યારે છોટા રાજનના શૂટર્સે તેને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો. એ જ દિવસે દાઉદના શૂટર્સે તાડદેવ વિસ્તારમાં મોહમ્મદ સલીમ અબ્દુલ સત્તાર અન્સારીને ગોળીએ દીધો. 16 ફેબ્રુઆરી, 1998ના દિવસે વળી છોટા રાજનના શૂટર્સે મોહન ગંગાધર મોહિતેને મારી નાખ્યો.

માર્ચ, 1998માં અન્ડરવર્લ્ડ શૂટર્સે આડો આંક વાળી દીધો. માર્ચ, 1998માં જુદી જુદી ગૅન્ગના શૂટર્સે મુંબઈમાં 10 વ્યક્તિઓના જીવન પર પૂર્ણવિરામ મૂકી દીધું. એ મહિના દરમિયાન દાઉદે શિવસેના સામે પણ મોરચો ખોલી દીધો.

દક્ષિણ મુંબઈના કેટલાક મુસ્લિમો શિવસેનામાં જોડાયા હતા. એમાંથી નાગપાડાના મુસ્લિમ આગેવાન મોહમ્મદ સલીમ બડગુજર તો શિવસેનાના શાખાપ્રમુખ બની ગયા હતા. 18 માર્ચ, 1998ના દિવસે

દાઉદના જમણા હાથ સમા છોટા શકીલના શૂટર્સે સલીમ બડગુજરને ગોળીએ દઈને દક્ષિણ મુંબઈના મુસ્લિમોને ચેતવણી આપી કે શિવસેના સાથે હાથ મિલાવનારા મુસ્લિમોએ કમોતે મરવું પડશે.

માર્ચ, 1998માં બીજી પણ એક મહત્ત્વની ઘટના બની. ફેબ્રુઆરીમાં ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે જેની હત્યા કરી હતી એ ગુજરાતી બિલ્ડર મનીષ શાહની હત્યાના આરોપ હેઠળ પોલીસે 6 માર્ચે ગવળીની પત્ની આશાની ધરપકડ કરી.

1998ના માર્ચ મહિનામાં દાઉદ અને છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે હરીફ ગૅન્ગના શૂટર્સને અને સાથીદારોને નિશાન બનાવ્યા પછી 21 એપ્રિલ, 1998ના દિવસે છોટા રાજને દાઉદને એક મોટો ફટકો માર્યો. દાઉદ ગૅન્ગનો મહત્ત્વનો ગુંડો બિસ્મિલ્લાખાન ઉર્ફે સલીમ કુર્લા મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસનો આરોપી હતો, પણ તે બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસમાં જામીન પર છૂટીને અંધેરી ઉપનગરની 'બ્લુ વ્યુ' હૉસ્પિટલમાં સારવાર માટે દાખલ થયો હતો. છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે 21 એપ્રિલ, 1998ની સવારના અગિયાર વાગે 'બ્લુ વ્યુ' હૉસ્પિટલમાં જઈને સલીમ કુર્લા તથા તેના મિત્ર આરિફ કેબલવાલા અને આરિફના ડ્રાઇવર ઇમ્તિયાઝને ખતમ કરી દીધા.

મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડ ગૅન્ગવૉર જોર પકડી રહી હતી એ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ એન્કાઉન્ટર્સના મુદ્દે સર્જાયેલા વિવાદથી શાંત બેઠા હતા, પણ ગુજરાત પોલીસે માર્ચ, 1998માં દાઉદ અને છોટા શકીલને હચમચાવી દીધા હતા.

24 માર્ચ, 1998ની રાત્રે ત્રણ વાગ્યે અમદાવાદ પોલીસની સ્પેશિયલ ટીમ પાકી માહિતીના આધારે ચંગીઝ પોળમાં ત્રાટકી અને ચંગીઝ પોળમાં ત્રણ માળના એક મકાનમાં છુપાયેલા દાઉદ ગૅન્ગના અને છોટા શકીલના વિશ્વાસુ એવા 6 શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરીને મોટો શસ્ત્રજથ્થો પકડી પાડ્યો.

અમદાવાદ પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગને ફટકો માર્યો એ પછી એકાદ મહિના બાદ દાઉદે મહારાષ્ટ્ર પોલીસનું નાક વાઢી લીધું.

તારીખ : 6 મે, 1998
સમય : સાંજના 4.00 કલાક
સ્થળ : સર જે. જે. માર્ગ હૉસ્પિટલનું કમ્પાઉન્ડ, મુંબઈ

દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને લઈને થાણેની પોલીસ સર જે. જે. હૉસ્પિટલમાં આવી. કોંકણીની કહેવાતી બીમારીથી ચિંતિત બનીને તેને થાણેની સેન્ટ્રલ જેલમાંથી જે. જે. માર્ગ હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયો ત્યારે ફિરોઝ કોંકણીએ કહ્યું કે મારે ટૉઇલેટમાં જવું છે. કોંકણી ટૉઇલેટમાં જઈને પાછો

આવ્યો એ જ વખતે બે યામાહા મોટરબાઇક હૉસ્પિટલના કમ્પાઉન્ડમાં ધસી આવી. એ મોટરબાઇક પર સવાર શૂટર્સે ફિરોઝ કોંકણીને લઈને આવેલી પોલીસટીમ પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો. સ્ટેનગન સાથે ઊભેલા હેડ કૉન્સ્ટેબલ પી. ડી. કર્ડિલેના હાથમાં ગોળી વાગી અને કર્ડિલેના હાથમાંથી સ્ટેનગન નીચે પડી ગઈ. એ અંધાધૂંધીનો લાભ ઉઠાવીને ફિરોઝ કોંકણી એક યામાહા મોટરબાઇકની પાછળની સીટ પર ગોઠવાઈ ગયો અને વળતી પળે કોંકણીને ભગાવીને દાઉદ ગૅન્ગના મોટરબાઇકસવાર ગુંડાઓ અદશ્ય થઈ ગયા

આ દરમિયાન દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ હરીફ ગૅન્ગના શૂટર્સને નિશાન બનાવી રહ્યા હતા. 6 મે, 1998ના દિવસે ફિરોઝ કોંકણી મુંબઈ અને થાણે પોલીસનું નાક કાપીને રફુચક્કર થઈ ગયો એ પછી થોડા દિવસ બાદ છોટા રાજને દાઉદ ગૅન્ગને વધુ એક મોટો ફટકો માર્યો.

તારીખ : 11 મે, 1998
સમય : બપોરના 2.00 કલાક
સ્થળ : સૈફી જ્યુબિલી સ્ટ્રીટ, દક્ષિણ મુંબઈ

દાઉદ ગૅન્ગનો પાસપોર્ટ એક્સપર્ટ મોહમ્મદ સલીમ કાસિમ અલી રહીમતુલ્લા ઉર્ફે સલીમ પાસપોર્ટ તેની ત્રણ પુત્રીઓ સાથે કારમાં સૈફી જ્યુબિલી સ્ટ્રીટમાં ગયો. દાઉદ ઇબ્રાહીમના કુટુંબના સભ્યોથી માંડીને દાઉદ ગૅન્ગના નાના-મોટા ગુંડાઓને દેશની બહાર ભગાવવાના હોય ત્યારે એ કામ સલીમ કાસિમ અલીને સોંપાતું અને સલીમ અસલી નકલી પાસપોર્ટ તૈયાર કરાવી આપતો એટલે તેનું નામ સલીમ પાસપોર્ટ પડી ગયું હતું. સલીમ પાસપોર્ટે તેની પુત્રીઓને નવી મ્યુઝિક-સિસ્ટમ અપાવવાનું વચન આપ્યું હતું. એ વચન પૂરું કરવા માટે તે પોતાની પુત્રીઓ સાથે સૈફી જ્યુબિલી સ્ટ્રીટમાં ઇલેક્ટ્રૉનિક્સની એક દુકાને આવ્યો હતો.

સલીમ પાસપોર્ટની કાર ઇલેક્ટ્રૉનિક્સની દુકાન પાસે ઊભી રહી એ સાથે અચાનક છોટા રાજન ગૅન્ગના ચાર શૂટર્સ તેની કાર પાસે ધસી આવ્યા. સલીમ પાસપોર્ટને તેની ત્રણે દીકરીઓની નજર સામે જ પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી ગોળીએ દઈને મોટરબાઇક પર તેઓ નાસી છૂટ્યા.

દાઉદ ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર ફિરોઝ જે. જે. હૉસ્પિટલના કમ્પાઉન્ડમાંથી નાસી છૂટ્યો અને દાઉદ તથા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે મુંબઈના રસ્તાઓને ગૅન્ગવૉરનું રણમેદાન બનાવી દીધું એથી મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ અકળાઈ ઊઠ્યા અને પાંચ મહિનાના શસ્ત્રવિરામ પછી મુંબઈ પોલીસે ફરી અન્ડરવર્લ્ડ

સામે એન્કાઉન્ટરનું શસ્ત્ર ઉગામ્યું.

મુંબઈ પોલીસે 18 મે, 1998ના દિવસે મુંબઈના વી. પી. રોડ વિસ્તારમાં દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડા મોહમ્મદ સલીમ શેખને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધો તો 19 જૂન, 1998ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના બીજા એક ગુંડા સૂર્યકાંત પાંચાલ ઉર્ફે શેન્ડીને ગોળીએ દીધો. જૂન, 1998માં જ મુંબઈની એક દિલધડક ઘટનામાં છોટા શકીલ ગૅન્ગ અને મુંબઈ પોલીસ વચ્ચે ઘમસાણનું કલ્પનાતીત પરિણામ આવ્યું.

તારીખ : 23 જૂન, 1998
સમય : સાંજના 6.45 કલાક
સ્થળ : 'રવીન્દ્ર' હોટેલ, દહિસર (પૂર્વ), મુંબઈ

મુંબઈમાં દહિસર પોલીસ-સ્ટેશનના અસિસ્ટન્ટ ઇન્સ્પેક્ટર હેમંત પાટીલ તેમની ટીમ સાથે દહિસર ઉપનગરની 'રવીન્દ્ર' હોટેલમાં સાડાપાંચ વાગ્યાથી સાદા વેશમાં આંટા મારી રહ્યા હતા. પોણાસાત વાગ્યે છોટા શકીલના બે શૂટર 'રવીન્દ્ર' હોટેલમાં પ્રવેશ્યા. તેઓ દાઉદ ગૅન્ગના રીઢા ગુંડા ફારુખ અબુબકર અને આરિફ લતીફ શેખ હતા. છોટા શકીલે તેમને દહિસરમાં હીરાના એક વેપારી પાસેથી ખંડણી વસૂલ કરવાનું કામ સોંપ્યું હતું અને હીરાનો વેપારી ખંડણીની રકમ આપવાની ના પાડે તો તેને ઉપાડી દેવાનો આદેશ શકીલે તેમને આપ્યો હતો.

પોલીસે એ બંને ગુંડાઓને પડકારીને શરણે આવવા કહ્યું. દાઉદ ગૅન્ગના બંને ગુંડાઓએ પોતાની પિસ્તોલ ખેંચી કાઢી. 'રવીન્દ્ર' હોટેલના માલિક રવિ શેટ્ટીએ ફારુખ અબુબકરને પાછળથી પકડી લીધો, પણ અબુબકરે પિસ્તોલ તેના લમણા પર મૂકી દીધી એટલે ગભરાઈ ગયેલા રવિ શેટ્ટીએ તેને છોડી દીધો. બીજી બાજુ આરિફ શેખ પિસ્તોલમાંથી ગોળીબાર કરતાં-કરતા હોટેલના દરવાજા તરફ દોડ્યો, પણ હોટેલના દરવાજામાં બે પોલીસમૅન ઊભા રહી ગયા હતા. અચાનક આરિફ શેખના હાથમાંથી પિસ્તોલ પડી ગઈ. એ જ વખતે ફારુખ અબુબકરને પાછળથી બે પોલીસમૅને પકડી લીધો.

નાસી છૂટવાના મરણિયા પ્રયાસરૂપે આરિફ શેખે તેની બૅગમાંથી હૅન્ડગ્રેનેડ બહાર કાઢીને હોટેલ ઉડાવી દેવાની ધમકી આપી, પણ આરિફ શેખની ધમકીથી ગભરાયા વિના પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ વિલાસ મોરે અને નવનીત શેલાર તેની તરફ ધસી ગયા અને તેને પકડી પાડવાની કોશિશ કરી. આરિફ શેખ સાથે તેમની ઝપાઝપી દરમિયાન અચાનક આરિફના હાથમાંનો હૅન્ડગ્રેનેડ પ્રચંડ વિસ્ફોટ સાથે ફાટ્યો. એ હાથબૉમ્બના વિસ્ફોટને કારણે બંને પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ, આરિફ શેખ અને હોટેલના બે ગ્રાહક માર્યા ગયા અને બે પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર અને અન્ય બે ગ્રાહક ઘવાયા હતા. અસિસ્ટન્ટ ઇન્સ્પેક્ટર હેમંત

પાટીલ અવાચક બનીને ઊભા હતા.

●—●—●—●

મુંબઈ પોલીસે શસ્ત્રવિરામ ઉઠાવીને અન્ડરવર્લ્ડ સામે એન્કાઉન્ટરનું શસ્ત્ર ઉગામ્યું, પણ દહિસર ઉપનગરની ઘટનાથી ફરી એક વાર મુંબઈ પોલીસ થોડા સમય માટે શાંત પડી ગઈ. આ દરમિયાન દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે અને દાઉદ અને ગવળી ગૅન્ગ વચ્ચે વૉર ચાલુ જ હતી. 4 જૂન, 1998ની સાંજે છોટા રાજનના શૂટર્સે દાઉદ ગૅન્ગના મનીષ લાલાને મુંબઈના ફોર્ટ વિસ્તારમાં હૉન્ગકૉન્ગ બૅન્ક પાસે એક વકીલની ઑફિસ બહાર ગોળીએ દીધો.

મનીષ લાલા જે. જે. શૂટઆઉટ કેસનો આરોપી હતો અને એ કેસમાં મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા પછી તે બે વર્ષ સુધી જેલમાં રહીને જામીન પર છૂટ્યો હતો પણ જામીન પર છૂટેલા મનીષ લાલાને રાજનના શૂટર્સે દુનિયામાંથી જ છુટકારો અપાવી દીધો. આ સિવાય દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ હરીફ ગૅન્ગના ગુંડાઓને વેરની વસૂલી માટે મારી રહ્યા હતા. તો બીજી બાજુ ખંડણીની વસૂલી માટે મુંબઈના અનેક વેપારીઓ અને હોટેલમાલિકો તથા બિલ્ડરોને નિશાન બનાવવામાં આવી રહ્યા હતા અને ખંડણી ચૂકવવાની ના પાડનારાઓને પણ ગોળીએ દેવાના ખેલ ચાલુ હતા.

●—●—●—●

મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડ ગૅન્ગવૉરનાં નવા નવા રેકૉર્ડ્સ બની રહ્યા હતા ત્યારે મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરના પ્રત્યાઘાત વિદેશી ધરતી પર પણ પડી રહ્યા હતા. 29 જૂન, 1998ના દિવસે નેપાળના સંસદસભ્ય અને ભૂતપૂર્વ પ્રધાન તથા દાઉદના ખાસ સાથીદાર મિરઝા દિલશાદ બેગને છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવના શૂટર્સે ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો. મિરઝા દિલશાદ બેગ કાઠમંડુના સિફલ મહોલ્લામાં તેની બીજી પત્નીના ઘરે જઈ રહ્યો હતો ત્યારે કાલી પુલ વિસ્તારમાં રાજનના શૂટર્સે તેને ઉડાવી દીધો. દાઉદ અને આઇએસઆઇ સાથે સંબંધ ધરાવતા મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યાથી દાઉદને આંચકો લાગ્યો. દુબઈમાં મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યાનો લાગેલો આંચકો દાઉદ પચાવી લે એ પહેલાં દિલ્હીથી પણ એક માઠા સમાચાર આવ્યા. જેમ મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યા થઈ શકે એવી કલ્પના કોઈ કરી શકતું નહોતું એવી જ રીતે દિલ્હીમાં જે ઘટના બની હતી એ પણ કલ્પનાતીત હતી.

●—●—●—●

તારીખ : 21 ઑક્ટોબર, 1998

સમય : સવારના 11.00 કલાક

સ્થળ : દાઉદ ઇબ્રાહીમના મિત્ર અને વાઇટ કૉલર માફિયા રોમેશ શર્માનું છત્તરપુર ફાર્મહાઉસ અને દિલ્હીમાં શર્માનું નિવાસસ્થાન 'મેફેર ગાર્ડન'

દિલ્હી પોલીસની સ્પેશિયલ ટાસ્ક ફોર્સે વાઇટ કૉલર માફિયા રોમેશ શર્માના ફાર્મહાઉસમાં જઈને પુષ્પક એવિએશન કંપનીનું થ્રી-સીટર હેલિકૉપ્ટર જપ્ત કર્યું. રોમેશ શર્મા 1996માં ફુલપુર લોકસભા બેઠક પરથી ચૂંટણી લડ્યો હતો ત્યારે ચૂંટણીપ્રચાર માટે તેણે પુષ્પક એવિએશન કંપની પાસેથી એ હેલિકૉપ્ટર ભાડે લીધું હતું. પુષ્પક એવિએશનના ડિરેક્ટર એચ. સુરેશ રાવે એ હેલિકૉપ્ટર પાછું માગ્યું ત્યારે રોમેશ શર્માએ પોત પ્રકાશ્યું અને તેણે સુરેશ રાવળ રાવને ધમકી આપી કે હવે પછી હેલિકૉપ્ટર પાછું માગવાની ભૂલ કરીશ તો તારે જીવ ગુમાવવો પડશે.

એ પછી સુરેશ રાવને દુબઈથી છોટા શકીલ સહિત અનેક 'ભાઈઓ'એ ફોન પર ધમકાવ્યા હતા, પણ સુરેશ રાવે હિંમત કરીને રોમેશ શર્મા વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. છેવટે દિલ્હી પોલીસની સ્પેશિયલ ટાસ્ક ફોર્સે રોમેશ શર્માના ફાર્મહાઉસમાં જઈને હેલિકૉપ્ટર જપ્ત કર્યું હતું. જોકે રોમેશ શર્મા જેવી 'પહોંચેલી માયા'ને બોચીએથી પકડવા અગાઉ દિલ્હી પોલીસે પૂરતી તૈયારી કરી હતી. દિલ્હી પોલીસની નજર ઘણા સમયથી રોમેશ શર્મા પર હતી, પણ તેની રાજકીય વગને કારણે તેની સામે કાનૂની પગલાં લેતાં અગાઉ દિલ્હી પોલીસે હજાર વાર વિચારવું પડે એમ હતું.

રોમેશ શર્માના ફોન દિલ્હી પોલીસ રેકૉર્ડ કરતી હતી. રોમેશ શર્માએ મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી એ કેસના આરોપીઓ તથા દાઉદ ઇબ્રાહીમની બહેન અને માતાને દિલ્હીમાં પોતાના નિવાસસ્થાનમાં આશરો આપ્યો હતો એવી માહિતી પણ પોલીસને મળી હતી.

આ ઉપરાંત મલેશિયામાં ઍરક્રાફ્ટ એન્જિનિયર તરીકે નોકરી કરતા અને દિલ્હીમાં ઘર ધરાવતા રમેશ મલિક નામના માણસે પણ રોમેશ શર્મા વિરુદ્ધ ફરિયાદ કરી હતી. રમેશ મલિકે દિલ્હીના જૉઇન્ટ પોલીસ-કમિશનર અમોદ કાંતને કહ્યું હતું કે તેણે પોતાનું ઘર પોતાના એક કઝિનને રહેવા આપ્યું હતું, પણ જ્યારે એ ઘર ખાલી કરવા માટે તેણે તેના કઝિનને કહ્યું ત્યારે તેના કઝિને ઘર ખાલી કરવાની ઘસીને ના પાડી દીધી અને બીજા દિવસે રોમેશ શર્માએ ફોન કરીને તેને ધમકાવ્યો હતો કે તારું ઘર હવે તારા કઝિનની માલિકીનું છે, એ પાછું મેળવવાનું સપનામાં પણ ન વિચારતો.

આ ઉપરાંત રોમેશ શર્મા પર દુબઈથી દાઉદ, દાઉદના ભાઈ અનીસ તથા દાઉદના ખાસ માણસ અને બૉલીવુડને ધ્રુજાવનાર અબુ સાલેમના ફોન પણ આવતા હતા. નેપાળમાં મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યાથી રોષે ભરાયેલા અબુ સાલેમે એક વાર રોમેશ શર્માને એવો પણ ફોન કર્યો હતો કે બબલુ

શ્રીવાસ્તવને ખતમ કરવા માટે હું મારા શૂટર્સને મોકલું છું, બબલુને દિલ્હીની કોર્ટમાં હાજર કરવામાં આવે ત્યારે મારા શૂટર્સ તેને ખતમ કરી નાખશે; પણ રોમેશ શર્માએ તેને કહ્યું હતું કે શૂટર મોકલવાની જરૂર નથી, બબલુ શ્રીવાસ્તવને ઉત્તર પ્રદેશમાં નકલી એન્કાઉન્ટરમાં પતાવી દેવાની ગોઠવણ હું કરી લઈશ. આ દરમિયાન સીબીઆઇ પણ રોમેશ શર્મા પર નજર રાખી રહી હતી.

રોમેશ શર્માના ફાર્મહાઉસમાં પુષ્પક એવિએશનનું હેલિકૉપ્ટર જપ્ત કરવામાં આવ્યું એ જ દિવસે દિલ્હી પોલીસની સ્પેશિયલ ટાસ્ક ફોર્સે શર્માના ઘરમાં દરોડો પાડીને લાઇસન્સ વિનાનાં શસ્ત્રો રાખવા માટે, ઘરમાં ચિત્તા અને દીપડા જેવાં પ્રાણીઓ રાખવા માટે અને બીજા અનેક આરોપ હેઠળ રોમેશ શર્મા સામે કેસ રજિસ્ટર કરીને તેની ધરપકડ કરી. રોમેશ શર્માની ધરપકડથી દિલ્હીની પાવર લૉબીમાં ખળભળાટ મચી ગયો. દાઉદને કરાચીમાં આ સમાચાર મળ્યા ત્યારે તે પણ અપસેટ થઈ ગયો. રોમેશ શર્મા સાથે સંબંધ હોવાનો દાવો કરીને શર્ટના કૉલર ઊંચા કરતા ઘણા ખેપાનીઓ રોમેશ શર્માના નામથી પણ દૂર ભાગવા માંડ્યા. મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યા પછી દાઉદ માટે આ બીજો ઝટકો હતો.

રોમેશ શર્માની ધરપકડથી ધૂંધવાઈ ઊઠેલા દાઉદને કલ્પના નહોતી કે થોડા દિવસમાં દુબઈમાં પણ તેને ઝટકો લાગે એવી ઘટના બનશે.

□

‘યે તો જિંદા હૈ !’

ઇરફાન ગોગાએ છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવવાની આકરી કિંમત ચૂકવવી પડી!

* * *

છોટા રાજન અને છોટા શકીલે ગૅન્ગવૉરને હિન્દુ વર્સસ મુસ્લિમોની લડાઈનું નામ આપી દીધું.

તારીખ : 10 નવેમ્બર, 1998

સમય : રાતના 9.00 કલાક

સ્થળ : ડ્રગ-માફિયા ઇરફાન ગોગાનું નિવાસસ્થાન, દુબઈ

દાઉદ ગૅન્ગના ચાર ગુંડાઓ ઇરફાન ગોગાના ઘરે પહોંચી ગયા. એ ગુંડાઓએ કોઈ એક્ઝિક્યુટિવને છાજે એવાં વસ્ત્રો પહેર્યાં હતાં. તેમણે ઇરફાન ગોગાને પોતાની સાથે આવવા કહ્યું. ઇરફાન ગોગા એ ચાર ગુંડાઓને પહોંચી વળે એમ નહોતો એટલે ચૂપચાપ તેમની સાથે ચાલી નીકળ્યો. ઇરફાન ગોગાની પત્ની હેબતાઈ ગઈ. તેની નજર સામે જ તેના પતિનું અપહરણ થયું હતું. ઇરફાન ગોગાને દાઉદના ગુંડાઓ ઉઠાવી ગયા એ પછી ગોગાની પત્નીએ દુબઈ પોલીસને ફરિયાદ કરી કે મારા પતિનું અપહરણ થઈ ગયું છે.

ઇરફાન ગોગા વર્ષો સુધી દાઉદનો અત્યંત વિશ્વાસુ માણસ રહ્યો હતો, પણ થોડા સમયથી તેણે છોટા

રાજન સાથે હાથ મિલાવી લીધા હતા. છોટા રાજન સાથે મળીને તે દાઉદ ગૅન્ગને નુકસાન પહોંચાડી રહ્યો હતો. ઇરફાન ગોગાને પાંસરો કરવા માટે તેને તેના ઘરમાંથી ઉઠાવીને અજ્ઞાત સ્થળે લઈ જવાયો. દાઉદના ભાઈ નૂરા અને અનીસે અબુ સાલેમ, શરદ શેટ્ટી અને અસલમ તલવાર સહિત દાઉદ ગૅન્ગના અન્ય ગુંડાઓની મદદથી ગોગા પર થર્ડ ડિગ્રી અજમાવી. સતત ત્રણ દિવસ સુધી તેના પર અત્યાચાર કર્યા પછી તેમણે 14 નવેમ્બર, 1998ના દિવસે ઇરફાન ગોગાને મારીને તેની લાશનો નિકાલ કરી દીધો. દુબઈ પોલીસ ગોગાને જીવતો તો ન શોધી શકી, પણ તેની લાશ સુધ્ધાં દુબઈ પોલીસને મળી નહીં.

જોકે સાંયોગિક પુરાવાઓના આધારે દુબઈ પોલીસે દાઉદના ભાઈ નૂરા અને અનીસ તથા અબુ સાલેમ અને શરદ શેટ્ટી સહિત દાઉદ ગૅન્ગના બાવન જણને લૉકઅપમાં ધકેલી દીધા. દુબઈ પોલીસના આ પગલાથી દાઉદ ગૅન્ગમાં સોપો પડી ગયો. દાઉદે પોતાના ભાઈઓને અને સાથીદારોને છોડાવવાની મથામણ શરૂ કરી તો બીજી બાજુ તેણે ઇરફાન ગોગાની પત્નીને સમજાવી લેવાની કોશિશ શરૂ કરી. છેવટે દાઉદે ઇરફાન ગોગાની પત્નીને 12 કરોડ રૂપિયા ચૂકવીને સમાધાન કરવું પડ્યું. ગોગાની પત્નીને આર્થિક વળતર ચૂકવીને અને દુબઈ પોલીસ પર વગ વાપરીને 17 નવેમ્બર, 1998ના દિવસે દાઉદે પોતાના બંને ભાઈઓ અને 50 સાથીદારોને કાનૂની ચુંગાલમાંથી બચાવી લીધા.

●—●—●—●

મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર વિદેશોની ધરતી પર અવારનવાર લોહી વહાવી રહી હતી. દુબઈમાં ઇરફાન ગોગાની હત્યા થઈ એ અગાઉ 1997ના જાન્યુઆરી મહિનાના બીજા સપ્તાહમાં કરાચીના ગુલશન-એ-ઇકબાલ વિસ્તારમાં દાઉદના ખાસ માણસ અને ડ્રગ-માફિયા એઝાઝ પઠાણની હત્યાનો પ્રયાસ થયો હતો. રસપ્રદ વાત એ હતી કે એઝાઝ પઠાણની હત્યાની કોશિશ દાઉદના જ બીજા ખાસ માણસ છોટા શકીલે કરી હતી. એઝાઝ પઠાણ દાઉદની બહુ નજીક પહોંચી ગયો હતો અને એક તબક્કે તે છોટા શકીલથી પણ વધુ ‘હેવીવેઇટ’ થઈ ગયો હતો. દાઉદની ગૅન્ગમાં પોતાનું વર્ચસ ટકાવી રાખવા માટે છોટા શકીલે એઝાઝ પઠાણની હત્યા કરવાનું કાવતરું ઘડ્યું હતું. ટૂંકમાં, છોટા શકીલ અને એઝાઝ પઠાણ વચ્ચે દાઉદ ગૅન્ગમાં નંબર ટૂનું સ્થાન મેળવવાની એ લડાઈ હતી.

જાન્યુઆરી, 1997માં છોટા શકીલે કરાચીમાં એઝાઝ પઠાણ પર હુમલો કરાવ્યો એ વખતે એઝાઝ પઠાણને આઠ ગોળી વાગી, પણ તેના સાથીદારોએ તેને તાત્કાલિક કરાચીની જિન્નાહ હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરીને તેને બચાવી લીધો હતો. એઝાઝ પઠાણે એક મહિના સુધી સારવાર લેવી પડી. એ પછી વળી 8 ઑક્ટોબર, 1997ના દિવસે એઝાઝ પઠાણ કરાચીના ગુલશન-એ-ઇકબાલ વિસ્તારમાં તેના ઘરેથી તેના પાંચ વર્ષના દીકરા શાહ હુસેન અને પોતાના બૉડીગાર્ડ્સ સાથે બહાર નીકળ્યો ત્યારે છોટા શકીલના શૂટર્સે તેના પર ગોળીબાર કર્યો. એઝાઝ પઠાણના સાથીદારોએ વળતો ગોળીબાર કરીને છોટા

શકીલના બે શૂટર્સને ઢાળી દીધા. એ ઘટનામાં એઝાઝ પઠાણ અને તેના પુત્ર શાહ હુસેનને ઈજા પહોંચી હતી.

છોટા શકીલે એઝાઝ પઠાણ પર બે વાર હુમલો કરાવ્યો એથી દાઉદ ચિડાયો હતો અને તેણે છોટા શકીલને ઠપકો આપ્યો હતો. થોડા સમય માટે શકીલ અને દાઉદ વચ્ચે પણ ખટરાગ જેવી સ્થિતિ સર્જાઈ. અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલને કારણે પણ ક્યારેક ક્યારેક છમકલાં થતાં રહેતાં હતાં. આ દરમિયાન દાઉદનો ભાઈ અનીસ પણ દાઉદની અવગણના કરીને ઘણાં કામ પોતાની રીતે કરતો થઈ ગયો હતો. દાઉદની સામે ફરી એક વાર આફતો બટૅલિયનમાં આવી ચડી હતી. નેપાળમાં મિરજા દિલશાદ બેગની હત્યા થઈ ગઈ હતી. દુબઈમાં અનીસ અને નૂરાએ ઇરફાન ગોગાની હત્યાનું ઊંબાડિયું કર્યું હતું. છોટા શકીલ અને એઝાઝ પઠાણ તથા અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલ વચ્ચે દુશ્મની વધી રહી હતી. દિલ્હીમાં રોમેશ શર્માની ધરપકડ થઈ હતી અને છોટા રાજન દાઉદ ગૅન્ગને નબળી પાડવા પૂરી તાકાત અજમાવી રહ્યો હતો.

છોટા રાજનના શૂટર્સ દાઉદ ગૅન્ગના મહત્ત્વના માણસોને વીણીવીણીને મારી રહ્યા હતા. 4 નવેમ્બર, 1998ના દિવસે છોટા રાજન ગૅન્ગના ત્રણ શૂટરે મુંબઈમાં બાંદરા રેલવે-સ્ટેશનમાં ભરબપોરે 12.45 વાગ્યે છોટા શકીલના ખાસ માણસ, દાઉદ ગૅન્ગના ફાઇનૅન્સર અબ્દુલ ગુલામ રસૂલના શરીરમાં 16 ધરબીને તેને મારી નાખ્યો. એ વખતે બાંદરા સ્ટેશનના પ્લૅટફૉર્મ પર ટ્રેનની રાહ જોઈ રહેલા બે ઉતારુઓ પણ નવાણિયા કુટાઈ ગયા.

છોટા રાજન દાઉદની સામે પૂરી તાકાત અજમાવી રહ્યો હતો, પણ તેનેય દાઉદ ગૅન્ગ અને મુંબઈ પોલીસ તરફથી ફટકા પડી રહ્યા હતા.

10 નવેમ્બર, 1998ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે ભાયખલા વિસ્તારમાં છોટા રાજન ગૅન્ગના બે શૂટર જયવર્ધન માને અને દિનેશ ઉર્ફે ડૅની વિઠ્ઠલને ગોળીએ દીધા તો 11 નવેમ્બર, 1998ની સાંજના 6 વાગ્યે ક્રાઇમ બ્રાન્ચના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર અંબાદાસ પોટેની ટીમે અડધા કલાક સુધી વાહનોની રેસ પછી દાદર વિસ્તારમાં ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ કંપનીના દરવાજા પાસે છોટા રાજન ગૅન્ગના પાંચ ગુંડાઓને આંતર્યા. એ વખતે એન્કાઉન્ટરમાં ચાર શૂટર માર્યા ગયા. પાંચમા શૂટર ડી. કે. રાવને પણ ગોળી વાગી, પણ તેની જિંદગી લાંબી હશે એટલે તે મર્યો નહીં. પોલીસથી બચવા માટે તે મરી ગયો હોય એવો ડોળ કરીને પડી રહ્યો અને અન્ય ચાર શૂટર્સની સાથે તેને પણ પોસ્ટમૉર્ટમ માટે લઈ આવ્યો ત્યારે ડૉક્ટરે કહ્યું કે આ માણસ તો જીવતો છે!

મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર શહેરના રસ્તાઓ પર અને રેલવે-સ્ટેશન તથા અન્ય જાહેર સ્થળોમાં પણ લડાવા લાગી એટલે ઉશ્કેરાઈને મુંબઈ પોલીસ અન્ડરવર્લ્ડના 'ભાઈઓ'ને તેમની જ ભાષામાં

'સમજાવી' રહી હતી. 1998ની શરૂઆતના પાંચ મહિના સુધી એક પણ ગુંડાને એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો નહોતો એનું સાટું છેલ્લા ત્રણ મહિનામાં વાળી લેવું હોય એમ મુંબઈ પોલીસે ઑક્ટોબર મહિનામાં સાત ગુંડાઓને, નવેમ્બર મહિનામાં 16 ગુંડાઓને અને ડિસેમ્બર મહિનામાં 12 ગુંડાઓને એમ કુલ 35 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા. 1998ના વર્ષ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસે 48 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા હતા. એની સામે એ વર્ષ દરમિયાન મુંબઈમાં હત્યા અને ખૂનના 101 કેસ નોંધાયા હતા. એ રીતે જોઈએ તો અન્ડરવર્લ્ડ મુંબઈ પોલીસને હંફાવી રહ્યું હતું, પણ મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ હવે અન્ડરવર્લ્ડ સામે લડી લેવાના મૂડમાં હતા. મુંબઈ પોલીસે 1999ના વર્ષની શરૂઆત છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર શંકર પરમારને ગોળીએ દઈને કરી. 1 જાન્યુઆરી, 1999ના પહેલા સપ્તાહમાં મુંબઈ પોલીસે છ ગુંડાઓનાં ઢીમ ઢાળી દીધાં, પણ 7 જાન્યુઆરી, 1999ના દિવસે અબુ સાલેમે મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓને બેબાકળા બનાવી દીધા અને સાથે મુંબઈના લોકોમાં પણ દહેશત ફેલાવી દીધી.

●—●—●—●

તારીખ : 7 જાન્યુઆરી, 1999
સમય : સાંજના 7.10 કલાક
સ્થળ : ચંદનવાડી સ્મશાન પાસે, મરીન લાઇન્સ સ્ટેશન બહાર

ચંદનવાડી સ્મશાનની બહાર ફ્લાયઓવર પરથી અને નીચેથી મુંબઈગરાઓ ઉતાવળે પસાર થઈ રહ્યા હતા. નોકરી-ધંધાના સ્થળેથી કામ પતાવીને મરીન લાઇન્સ સ્ટેશનથી વેસ્ટર્ન રેલવેની લોકલ ટ્રેન પકડીને ઘરે પહોંચવા માટે હજારો મુંબઈગરાઓ સાંજના સમય દરમિયાન ઉતાવળે સ્ટેશન તરફ જઈ રહ્યા હોય એ દૃશ્ય સામાન્ય હતું. 7 જાન્યુઆરી, 1999ની સાંજના 7.09 વાગ્યા સુધી તો એ દૃશ્ય સામાન્ય હતું, પણ 7.10 વાગ્યે એ વિસ્તારમાં અસામાન્ય દૃશ્ય સર્જાયું. ચંદનવાડી સ્મશાનની બહાર, ફ્લાયઓવર નીચે ટ્રાફિક સિગ્નલ પાસે ઝડપી ગતિએ ચાલી રહેલા મુંબઈગરાઓ તરફ અચાનક અંધાધૂંધ ગોળીબાર શરૂ થયો. બે સશસ્ત્ર યુવાનોએ અચાનક પિસ્તોલમાંથી ગોળીઓ છોડવા માંડી. બીજી જ ક્ષણે હેબતાઈ ગયેલા મુંબઈગરાઓ જીવ બચાવવા મુઠ્ઠીઓ વાળીને જુદી જુદી દિશામાં ભાગ્યા. ચંદનવાડી સ્મશાનની બહાર અંધાધૂંધી ફેલાઈ ગઈ. ગોળીબાર કરનારા યુવાનો અબુ સાલેમના શાર્પશૂટર હતા. વિદેશી પિસ્તોલમાંથી અગિયાર ગોળી છોડીને એ બંને શૂટર નાસી છૂટ્યા, પણ તેમણે છોડેલી ગોળીઓમાંથી ચાર ગોળી ઍન્કર ફાર્મા કંપનીના અકાઉન્ટન્ટ એવા ગુજરાતી યુવાન જિતેન્દ્ર

સુરા અને એક ગોળી સુનીલ રામચંદ્ર પવાર નામના મરાઠી યુવાન માટે જીવલેણ સાબિત થઈ. એ બંનેને તાબડતોબ જી. ટી. હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયા, પણ ડૉક્ટરોએ તેમને મૃત જાહેર જાહેર કર્યા. એ બે યુવાનો ઉપરાંત મરીન લાઇન્સ સ્ટેશનની બહાર ટ્રાફિક-સિગ્નલ પાસે પાણીની પરબ ચલાવતા ખીમજી ઓડર અને અન્ય ચાર મુંબઈગરાઓને પણ ગોળીઓ વાગી હતી, પણ એ પાંચેય મુંબઈગરા બચી ગયા.

અબુ સાલેમે તેના શૂટર્સને ઍન્કર ફાર્માના માલિકને નિશાન બનાવવાનો આદેશ આપ્યો હતો, પણ ઍન્કર ફાર્માના માલિકનું વર્ણન તેમની સમક્ષ કરવામાં આવ્યું હતું એના પરથી ઍન્કર ફાર્માના માલિકને બદલે તેમના જેવો જ શારીરિક બાંધો ધરાવતા અકાઉન્ટન્ટ જિતેન્દ્ર સુરાની તેમણે હત્યા કરી નાખી હતી. મરીન લાઇન્સ સ્ટેશન બહારની એ ઘટનાથી મુંબઈગરાઓના મનમાં ખોફની લાગણી પેસી ગઈ અને પાછળથી મુંબઈ પોલીસને ખબર પડી કે એ કારસ્તાન અબુ સાલેમનું હતું.

●—●—●—●

7 જાન્યુઆરી, 1999ની ઘટના પછી મુંબઈ પોલીસ વધુ આક્રમક બની અને જાન્યુઆરી મહિનામાં બીજા સાત ગુંડાઓ એન્કાઉન્ટરમાં પોલીસની ગોળીઓનો શિકાર બની ગયા. બીજી બાજુ જાન્યુઆરી મહિનામાં વધુ છ મુંબઈગરા અન્ડરવર્લ્ડ શૂટર્સની ગોળીનો શિકાર બન્યા. ફેબ્રુઆરી, 1999માં 14 તારીખ સુધીમાં પોલીસ સાથે અથડામણમાં વધુ પાંચ શૂટર્સ કમોતે મર્યા, પણ એક પખવાડિયાના વિરામ પછી વળી એક વાર અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ મુંબઈના રસ્તાઓ પર ઊતરી આવ્યા. છોટા શકીલ ગૅન્ગના ગુંડાઓના કેસ લડનારા બોરીવલીના ઍડ્વોકેટ કિશોર રામદાસ સૂત્રાલને તેમની ઑફિસની બહાર છોટા શકીલ ગૅન્ગના શૂટર્સે જ ગોળીએ દીધા.

માર્ચ, 1999ની શરૂઆત અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરના લોહિયાળ ખેલથી થઈ. 1 માર્ચ, 1999ના દિવસે છોટા રાજન ગૅન્ગના ચાર શૂટર્સે મુંબઈના બાંદરા સ્ટેશનથી થોડે દૂર સ્ટેશન રોડ પર જ બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસમાં જામીન પર છૂટેલા આરોપી અને દાઉદ સાથે સંકળાયેલા બિલ્ડર માજિદ ખાન તથા તેના ત્રણ સાથીદાર અકબર ખોશી, નિઝામ મૈનુદ્દીન ખાન અને રફીક હબીબ કુરેશીને ગોળીએ દઈને ગૅન્ગવૉરની આગમાં પેટ્રોલ રેડ્યું. આ દરમિયાન છોટા રાજને અખબારો સુધી એવું નિવેદન પહોંચાડ્યું કે બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના આરોપીઓ દેશદ્રોહી છે અને તેમને હું દેશદ્રોહ માટે સજા આપવા મક્કમ છું.

છોટા રાજનના આવા નિવેદનથી અને તેણે બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના આરોપી માજિદ ખાન અને તેના ત્રણ સાથીદારોની હત્યા કરાવી એથી ઉશ્કેરાઈને છોટા શકીલે રાજનને વળતો જવાબ આપવા મુંબઈના ભૂતપૂર્વ મેયર અને માહિમના નગરસેવક તથા શિવસેનાના નેતા મિલિન્દ વૈદ્યને મારી નાખવાની યોજના ઘડી કાઢી. 4 માર્ચ, 1999ના દિવસે મિલિન્દ વૈદ્ય તેમની ઑફિસની બહાર શિવસૈનિકોનો દરબાર

ભરીને બેઠા હતા ત્યારે છોટા શકીલ ગૅન્ગના ચાર શૂટર એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન સાથે તેમના પર ત્રાટક્યા. છોટા શકીલના શૂટર્સે આડેધડ ગોળીબાર કર્યો. એ ગોળીબારમાં ત્રણ શિવસૈનિકો માર્યા ગયા અને શિવસેનાના નેતા મિલિન્દ વૈદ્ય સહિત 7 વ્યક્તિને ગંભીર ઈજા થઈ.

મિલિન્દ વૈદ્ય પર હુમલા પછી છોટા શકીલે શિવસેનાના અન્ય નેતાઓ અને કાર્યકરો પર હુમલા શરૂ કરાવ્યા. 16 એપ્રિલ, 1999ના દિવસે છોટા શકીલના શૂટર્સે બોરીવલીમાં શિવસેનાના શાખાપ્રમુખ મહાદેવ આત્મારામ ખાંડેકરને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યા તો 8 મે, 1999ના દિવસે વિક્રોલી ઉપનગરમાં શિવસેનાના ભૂતપૂર્વ શાખાપ્રમુખ દત્તાત્રેય રામચંદ્ર સાવંતની હત્યા કરાઈ.

આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસ પણ આક્રમક બની હતી. 1999ના માર્ચ મહિનામાં મુંબઈ પોલીસે જુદી જુદી ગૅન્ગના 24 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા. અન્ડરવર્લ્ડની જુદી જુદી ગૅન્ગના શાર્પશૂટર્સ મુંબઈગરાઓને ગોળીઓનો શિકાર બનાવી રહ્યા હતા તો સામે મુંબઈ પોલીસના શાર્પશૂટર્સ પણ આધુનિક શસ્ત્રો સાથે અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સને મોકો મળે ત્યાં હણી રહ્યા હતા. પ્રદીપ શર્મા, દયા નાયક, વિજય સાળસકર, પ્રફુલ ભોસલે અને રવીન્દ્ર આંગ્રે જેવા પોલીસ અધિકારીઓ ‘એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટ’ તરીકે નામના મેળવી રહ્યા હતા. 11 મે, 1999 અને 12 મે, 1999ના દિવસે તો મુંબઈ પોલીસના આવા એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટોએ દાઉદ ગૅન્ગના ત્રણ-ત્રણ એમ કુલ છ શૂટર્સને ગોળીએ દીધા. મુંબઈ પોલીસ અને અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ વચ્ચે ગોળીઓની ભાષામાં વાત થઈ રહી હતી ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ અને રાજન તથા દાઉદ અને ગવળી ગૅન્ગ વચ્ચે પણ એકબીજાના શૂટર્સને ખતમ કરવાની હોડ ચાલી રહી હતી.

●—●—●—●

મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર અને અન્ડરવર્લ્ડ અને પોલીસની દુશ્મનીને કારણે નવા નવા રેકૉર્ડ સર્જાઈ રહ્યા હતા ત્યારે દિલ્હીમાં દાઉદના સૂબા સમા રોમેશ શર્માનાં નવાં નવાં કારસ્તાન બહાર આવી રહ્યાં હતાં. દિલ્હી પોલીસ અને સીબીઆઇની તપાસમાં રોમેશ શર્માના સેક્સ-સ્કૅન્ડલની વાત બહાર આવી હતી. રોમેશ શર્માની ‘સેવા’માં બૉલીવુડની ઘણી હિરોઇનો તથા હાઈ સોસાયટીની સુંદરીઓ અવારનવાર હાજર થતી હતી એવી માહિતી દિલ્હી પોલીસને મળી. હરિયાણાના એક ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાનની એક સ્ત્રીમિત્ર ઘણી વાર રોમેશ શર્માના નિવાસસ્થાન ‘મેફેર ગાર્ડન’માં જતી હતી. એ પછી તે તેની મોટી પુત્રી અને નાની પુત્રીને પણ શર્માની ‘સરભરા’ માટે લઈ જતી હતી એવી માહિતી પણ બહાર આવી હતી. બિહારના એક જજસાહેબ પણ તેમની પુત્રીને લઈને રોમેશ શર્માના નિવાસસ્થાને જતા હતા. તેઓ શર્માના બંગલામાં નીચે ખાણી-પીણીની મહેફિલ જમાવતા અને પોતાની યુવાન પુત્રીને ઉપર રોમેશ શર્માના બેડરૂમમાં મોકલતા હતા. આ ઉપરાંત દિલ્હીની હાઈ સોસાયટીની અને રૂપાળી

મહિલાઓ પણ રોમેશ શર્માના બેડરૂમની શોભામાં અભિવૃદ્ધિ કરતી હતી.

પુષ્પક એવિએશન કંપનીનું હેલિકૉપ્ટર પડાવી લેવાના તથા અન્ય કેસમાં રોમેશ શર્માની ધરપકડના થોડા સમય પછી 18 જાન્યુઆરી, 1999ના દિવસે રોમેશ શર્માના ભાઈ હરીશ શર્માની પણ હેલિકૉપ્ટર પડાવી લેવાના કેસમાં ધરપકડ થઈ એટલે રોમેશ શર્માને એક વધુ આંચકો લાગ્યો. રોમેશ શર્મા સામેના કેસની તમામ માહિતી દાઉદ કરાચીમાં બેઠાં બેઠાં મેળવતો રહેતો હતો.

આ દરમિયાન કરાચીમાં પણ ગૅન્ગવૉરનું એક નવું ચૅપ્ટર શરૂ થઈ ગયું હતું. દાઉદ ગૅન્ગમાં આંતરિક ડખા શરૂ થઈ ગયા હતા. અબુ સાલેમ અને છોટા શકીલની દુશ્મનીને કારણે સાલેમ ઑસ્ટ્રેલિયા ભેગો થઈ ગયો હતો અને તેણે પોતાની આગવી ગૅન્ગ બનાવીને ‘કારોબાર’ શરૂ કરી દીધો હતો. આવી જ રીતે કરાચીમાં પણ દાઉદના મહત્ત્વના સાથીદારો શોએબ ખાન ઉર્ફે શોએબ રમીવાલા અને હાજી ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે ભોલુ વચ્ચે બરાબર જામી પડી હતી. ઇરફાન ગોગાની દુબઈમાં હત્યા થઈ એની પાછળ શોએબ ખાનની ઇરફાન ગોગા સાથેની દુશ્મની પણ જવાબદાર હતી. ઇરફાન ગોગા શોએબ ખાનના જુગારખાનામાં મોટી રકમ જીત્યો હતો, પણ એ રકમ ચૂકવવાની શોએબ ખાને ના પાડી દીધી. એમાંથી શોએબ ખાનને ગોગા સાથે ઝઘડો થઈ ગયો હતો અને શોએબે દાઉદના ભાઈ અનીસને ગોગા વિરુદ્ધ ઉશ્કેર્યો હતો. એ પછી શોએબ ખાન થોડો સમય શાંત રહ્યો હતો, પણ થોડા સમય બાદ તેણે બીજું એક મોટું ઊંબાડિયું કરીને કરાચીમાં ગૅન્ગવૉર શરૂ કરાવી દીધી.

□

'હમારે બીચ સિર્ફ દોસ્તી હૈ !'

મુંબઇ અને થાણેની જેલોમાં દાઉદ-રાજનના ગુંડાઓ વચ્ચે ગૅન્ગવૉર શરૂ થઇ ગઇ

* * *

કાઠમંડુમાં મિરઝા દિલશાદ બેગની બે પત્ની સંપતિના મુદ્દે દાઉદ-રાજનના હાથા સમી બની ગઈ!

કરાચીમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની છત્રછાયા હેઠળ જુગારની ક્લબ ચલાવતા શોએબ ખાન ઉર્ફે શોએબ રમીવાલા હાજી ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે ભોલુની સાથે ભાગીદારીમાં ગોરખધંધા કરતો હતો, પણ 7 લાખ ડૉલર એટલે કે ત્રણ કરોડ રૂપિયાથી વધુ રકમના ગોટાળાને લીધે શોએબ ખાન અને ભોલુ વચ્ચે ઝઘડો થઈ ગયો અને બંને ભાગીદાર દુશ્મન બની ગયા. 8 જાન્યુઆરી, 1999ના દિવસે હાજી ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે ભોલુ સમાધાન માટે કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં દાઉદના બંગલાથી થોડે દૂર શોએબના બંગલામાં ગયો. એ પછી ભોલુ ક્યારેય બહાર ન આવ્યો. ભોલુની હત્યાના આરોપ હેઠળ કરાચી પોલીસે શોએબ ખાનની ધરપકડ કરી.

આ ઘટનાના એક અઠવાડિયા પછી કરાચી પોલીસ શોએબ ખાનને પોલીસવૅનમાં લઈને કોર્ટ ભણી જઈ રહી હતી ત્યારે ભોલુના સાથીદારો શોએબ પર ત્રાટક્યા. જોખમી જણસ જેવા શોએબની સાથે દસ સશસ્ત્ર પોલીસમૅન હતા, પણ ભોલુના સાથીદારોએ અત્યાધુનિક શસ્ત્રોથી ગોળીબાર કરીને શોએબની સાથે ચાર પોલીસમૅનને પણ ઢાળી દીધા.

દાઉદ ગૅન્ગના ટોચના સાથીદારોની ગંજીફા સાથે સરખામણી કરીએ તો જુગારની ક્લબના માલિક એવા શોએબ ખાન અને હાજી ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે ભોલુના કમોતથી દાઉદનાં બે પત્તાં ઓછાં થઈ ગયાં એમ

કહી શકાય.

●—●—●—●

કરાચીમાં દાઉદની ગૅન્ગ વચ્ચે આપસમાં લડાઈ ચાલી રહી હતી ત્યારે છોટા રાજન પણ કરાચીમાં સ્થાનિક ગુંડાઓની મદદથી મોકો મળે ત્યારે દાઉદના માણસો પર હુમલા કરાવી રહ્યો હતો. સામે દાઉદ પણ બિલકુલ શાંત બેઠો નહોતો. તેણે તેના શૂટર્સને રાજનની પાછળ લગાવી દીધા હતા. દુનિયાના કોઈ પણ ખૂણે જઈને રાજનને મારવા માટે પાણી જેમ પૈસા વહાવવાની છૂટ તેણે તેના ચુનંદા શૂટર્સને આપી હતી. એને કારણે જ છોટા રાજન કોઈ એક જગ્યાએ વધુ સમય રહેતો નહોતો. દાઉદ સાથે છેડો ફાડીને દુબઈથી નીકળ્યા પછી તેણે મલેશિયા, સિંગાપોર, દક્ષિણ આફ્રિકા, થાઇલૅન્ડ વગેરે દેશોમાં સમયાંતરે ધામો નાખ્યો હતો.

સિંગાપોર અને દક્ષિણ આફ્રિકાના જોહનિસબર્ગમાં તથા મલેશિયાની રાજધાની કુઆલા લમ્પુરમાં પણ દાઉદના શૂટર્સ તેનો પીછો કરતા પહોંચી ગયા હતા. સિંગાપોર અને દુબઈમાં તો રાજન દાઉદના શૂટર્સથી બાલ બાલ બચી ગયો હતો. છોટા રાજન થોડા સમય માટે મલેશિયાના દરિયાકિનારે એક વૈભવશાળી બોટ (નૌકા)માં પણ રહ્યો હતો.

દાઉદના શૂટર્સ છોટા રાજનનું પગેરું દબાવી રહ્યા હતા તો બીજી બાજુ રાજને પણ દાઉદ અને છોટા શકીલ ઉપરાંત દાઉદના બીજા મહત્ત્વના સાથીદારોની પાછળ પોતાના શૂટર્સને શિકારી કૂતરાની જેમ છોડી મૂક્યા હતા. વિદેશોમાં ગૅન્ગવૉરને કારણે દેહાંતદંડની સજાનો ભય હોવા છતાં એકબીજાના જીવના દુશ્મન બનેલા ગુંડા સરદારો અને ગુંડાઓ વિદેશની ધરતી પર પણ ઝનૂનપૂર્વક લોહી વહાવતા હતા.

ઑગસ્ટ, 1995માં દુબઈમાં 'રીજન્સી' હોટેલની બહાર દાઉદ ગૅન્ગના સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યા અને તેના નેપાળી સાથીદાર મુજીબુલ્લા મુસ્સાલામાને ગોળીએ દેનારા છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ ધનંજય રાજણણા અંચન, શ્યામસુંદર સુલેશા ઐમન અને મુલ્લન કન્નુમલ દેવનંદનને 18 જુલાઈ, 1997ના દિવસે દુબઈમાં દેહાંતદંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. દુબઈના સત્તાધીશોએ તેમને જાહેરમાં ગોળીએ દઈને સજાનો અમલ કર્યો હતો. 25 વર્ષીય ધનંજય અંચન અને 23 વર્ષીય શ્યામસુંદર સુલેશા ઐમન સાવત્યાને મારવા માટે ખાસ મુંબઈથી દુબઈ ગયા હતા. ત્રીજા આરોપી મુલ્લન કન્નુમલ દેવનંદનનો ગુનો એ હતો કે તેણે ધનંજય અંચન અને શ્યામસુંદર જેવા શૂટર્સ માટે દુબઈમાં વીઝાની વ્યવસ્થા કરી હતી. દેવનંદન દરજી હતો, પણ સરળતાથી વધુ પૈસા કમાઈ લેવાની લાયમાં તે પણ 35 વર્ષની ઉંમરે કમોતે મર્યો.

વિદેશોમાં કાયદાનો આવો ખોફ હોવા છતાં પરદેશી ધરતી પર પણ ગૅન્ગવૉર ચાલી રહી હતી.

પાકિસ્તાનમાં જોકે કાયદો અને વ્યવસ્થાની સ્થિતિ હિન્દુસ્તાનથી પણ ખરાબ હતી. એમ છતાં પાકિસ્તાનમાં દાઉદ માટે 'મોસાળમાં જમવાનું અને મા પીરસનારી' જેવો ઘાટ હતો. પાકિસ્તાન તેના માટે મોસાળ જેવું હતું અને આઇએસઆઇ જેવી ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિ ચલાવતી જાસૂસી સંસ્થા તેના માટે મા જેવી બની ગઈ હતી. દાઉદે કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં ભવ્ય મહેલ બનાવ્યો હતો અને આઇએસઆઇના ચુનંદા જવાનો રાઉન્ડ ધ ક્લૉક દાઉદની સલામતીની જવાબદારી સંભાળતા હતા. બદલામાં દાઉદ ભારતમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવીને દહેશત ફેલાવવાથી માંડીને અબજો રૂપિયાની નકલી ચલણી નોટો ભારતમાં ઘુસાડવા માટે તેના નેટવર્કનો ઉપયોગ આઇએસઆઇને કરવા દેતો હતો. આઇએસઆઇના અધિકારીઓ દાઉદને હથેળીમાં સાચવી રહ્યા હતા. એવી સ્થિતિમાં કરાચીમાં દાઉદની હત્યા કરાવવાનું કામ લોઢાના ચણા ચાવવા સમાન હતું, પણ છતાં રાજનના શૂટર્સ દાઉદને મારવાનો મોકો શોધી રહ્યા હતા.

●—●—●—●

દાઉદ અને રાજન એકબીજાનો કાંટો કાઢી નાખવા માટે તાકાત અજમાવી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ મુંબઈ અને થાણેની જેલમાં પણ દાઉદ-રાજન ગૅન્ગની દુશ્મનીના પડઘા પડી રહ્યા હતા. થાણે સેન્ટ્રલ જેલમાં છોટા રાજનના એક ગુંડાએ દાઉદ અને તેના ભાઈઓ વિશે કમેન્ટ પાસ કરી એને કારણે રાજન-દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ વચ્ચે જેલમાં જ ઘમસાણ મચી ગયું. થાણે સેન્ટ્રલ જેલમાં અને મુંબઈની આર્થર રોડ જેલમાં સમયાંતરે આવાં છમકલાં થતાં રહેતાં હતાં. જેલમાં પ્રથમ નોંધપાત્ર ઘટના 29 મે, 1997ના દિવસે થઈ હતી. 29 મે, 1997ના દિવસે મુંબઈ પોલીસ છોટા રાજન ગૅન્ગના એક ગુંડા રમેશ નગાડેને અંધેરી મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટમાં એક કેસની સુનાવણી માટે લઈ ગઈ હતી. અંધેરી કોર્ટના કમ્પાઉન્ડમાં દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ બાબાજાન શેખ અને સની શેખે રાજન ગૅન્ગના રમેશ નગાડે પર ચૉપરથી હુમલો કર્યો. નગાડેને કૂપર હૉસ્પિટલમાં દાખલ કરવો પડ્યો અને તેના પર હુમલો કરનાર બંને ગુંડાની પોલીસે ધરપકડ કરી.

એ સાંજે દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓ મુંબઈની જુદી જુદી કોર્ટમાં સુનાવણીમાં હાજરી આપીને પાછા ફર્યા. આર્થર રોડ જેલમાં પ્રવેશતી વખતે દાઉદ ગૅન્ગના એક ગુંડાએ કોર્ટમાં બપોરે બનેલી ઘટના વિશે કંઈક ગંદી કમેન્ટ કરી અને એ સાથે આર્થર રોડ જેલમાં દાઉદ અને રાજનના ગુંડાઓ વચ્ચે ધિંગાણું શરૂ થઈ ગયું.

દાઉદ-રાજનના ગુંડાઓએ ફ્લાવર પૉટથી માંડીને જે હાથ લાગ્યું એને હથિયાર બનાવીને હરીફ ગૅન્ગના ગુંડાઓને મારવા માંડ્યા. એક કૉન્સ્ટેબલ પણ ગુંડાઓની ઝપટમાં આવી ગયો. બીજા એક કૉન્સ્ટેબલે હવામાં ગોળીબાર કરીને દાઉદ-રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓને કન્ટ્રોલમાં લેવાની વ્યર્થ કોશિશ

કરી. છેવટે ભાયખલાના અસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઑફ પોલીસ પ્રદીપ સાવંત પોલીસફોર્સ સાથે ધસી આવ્યા ત્યારે સ્થિતિ કાબૂ હેઠળ આવી, પણ ત્યાં સુધીમાં એક પોલીસ કૉન્સ્ટેબલ અને નવ કેદીઓનાં માથાં, હાથ કે પગ ભાંગી ગયાં હતાં. આર્થર રોડ જેલના પ્રવેશદ્વાર બહાર એ ધમાલ દરમિયાન સંતોષ શેટ્ટી નામનો એક રીઢો ગુંડો તકનો લાભ ઉઠાવીને નાસી છૂટ્યો હતો.

આર્થર રોડ જેલની એ ઘટના પછી મુંબઈ અને થાણેમાં પણ ગૅન્ગવૉરનું મંડાણ થઈ ગયું. 1999માં થાણેની સેન્ટ્રલ જેલમાં દાઉદ-રાજન ગૅન્ગના ગુંડાઓ વચ્ચે ધમાચકડી થયા બાદ બંને ગૅન્ગના ગુંડાઓને અલગ અલગ રાખવાની વ્યવસ્થા કરવી પડી.

●—●—●—●

કરાચીમાં આઇએસઆઇના સુરક્ષાકવચ હેઠળ આશ્રય લેનારા દાઉદ ઇબ્રાહીમે ભારતમાં મોટા પાયે નકલી ચલણી નોટો ઘુસાડવાની પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી દીધી હતી. દાઉદના નેટવર્કનો ફાયદો ઉઠાવીને આઇએસઆઇ ભારતમાં નકલી ચલણી નોટો ઘુસાડી રહી હતી. 2 જુલાઈ, 1999ના દિવસે મુંબઈ પોલીસના એડિશનલ કમિશનર રાકેશ મારિયાની સ્પેશિયલ ટીમે મુંબઈના પવઈ વિસ્તારના રાહેજા કૉમ્પ્લેક્સના ટ્વાઇલાઇટ બિલ્ડિંગના ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરના એક ફ્લૅટમાં દરોડો પાડીને આઇએસઆઇના પાકિસ્તાની એજન્ટ મહમ્મદ પરવેઝ જાફર ઉર્ફે સોડા સહિત પાંચ યુવાનોની ધરપકડ કરીને કરોડો રૂપિયાની નકલી ચલણી નોટો જપ્ત કરી એ સાથે દાઉદ અને આઇએસઆઇના આ કારસ્તાનનો પર્દાફાશ થયો.

●—●—●—●

આ દરમિયાન દાઉદ ઇબ્રાહીમના જમણા હાથ સમો છોટા શકીલ એક વિચિત્ર વિવાદમાં સપડાઈ ગયો. મુંબઈ પોલીસ છોટા શકીલની સાથે સંબંધ ધરાવતી કેટલીક વ્યક્તિઓના ફોનકૉલ્સ ટૅપ કરતી હતી. એ ટૅપિંગ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસને છોટા શકીલ વિશે એક અણધારી માહિતી મળી ગઈ.

મુંબઈ પોલીસ છોટા શકીલ સાથે સંપર્કમાં હોય એવી ઘણી વ્યક્તિઓના ફોનકૉલ્સ ટૅપ કરતી હતી. આવા ફોનકૉલ્સની વાતચીતમાંથી મુંબઈ પોલીસને જાણવા મળ્યું કે છોટા શકીલ ઘણા મુસ્લિમ બેકાર યુવાનોની સાથે હિન્દુ બેકાર યુવાનોને પણ દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી રહ્યો છે. અહીં સુધી તો વાત જાણે ઠીક હતી, પણ હિન્દુ બેકાર યુવાનો છોટા શકીલની આંગળી પકડીને દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાય એ પછી તેમને મુસ્લિમ ધર્મ અંગીકાર કરવાની 'પ્રેરણા' અપાતી હતી. 11 મે, 1999ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે છોટા શકીલ ગૅન્ગના છ ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા ત્યારે આ વાતનો પુરાવો મળ્યો. એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા ગયેલા છ ગુંડાઓમાંથી ત્રણ મુસ્લિમ અને ત્રણ હિન્દુ યુવાન હતા, પણ પોસ્ટમૉર્ટમ દરમિયાન ખબર પડી કે છોટા શકીલ ગૅન્ગના એ ત્રણે યુવાનોએ સુન્નત કરાવી હતી એટલે કે એ ગુંડાઓ

ધર્મપરિવર્તન કરીને મુસ્લિમ થઈ ગયા હતા.

છોટા શકીલના ત્રણ ગુંડાઓએ ધર્મપરિવર્તન કરાવ્યું હતું એ વાત બહાર આવી એટલે છોટા રાજનની એ વાતને સમર્થન મળ્યું કે છોટા શકીલ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ કોમવાદી છે. છોટા રાજને 1993ના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટનો મુદ્દો આગળ ધરીને દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો અને પછી તે સમયાંતરે આ વાત કહેતો રહ્યો હતો. વચ્ચે છોટા શકીલે શિવસેનાના નેતા અને ભૂતપૂર્વ મેયર મિલિન્દ વૈદ્ય પર હુમલો કરાવ્યો હતો અને શિવસેનાના બે શાખાપ્રમુખની હત્યા કરાવી હતી. આ બધા મુદ્દા ભેગા કરીને છોટા રાજને એવું નિવેદન કર્યું કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને તેના સાથીદારો કોમવાદી અને દેશદ્રોહી છે અને હું એ બધાને ખતમ કરીને જ ચેનનો શ્વાસ લઈશ.

છોટા રાજન તેના દુશ્મન દાઉદ અને છોટા શકીલને કોમવાદી અને દેશદ્રોહી કહીને ભાંડી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ અને શકીલ રાજનનો ઘડોલાડવો કરવાની તક શોધી રહ્યા હતા. આ દરમિયાન દાઉદ વિશે એક રોમૅન્ટિક સમાચાર ફેલાઈ રહ્યા હતા. પાકિસ્તાનના દૈનિક ‘ડેઇલી ઑબ્ઝર્વર’માં એવો અહેવાલ પ્રસિદ્ધ થયો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પ્રેમમાં પડ્યો છે. (અગાઉ રાજ કપૂરની ‘રામ તેરી ગંગા મૈલી’ ફિલ્મથી રૂપેરી આલમમાં પ્રવેશેલી હિરોઇન મંદાકિની અને દાઉદ વચ્ચે રોમૅન્સ ચાલુ થયો હતો એવી વાત વહેતી થઈ હતી અને મંદાકિની દુબઈમાં જાહેરમાં દાઉદ સાથે બેઠી હોય એવી તસવીરો પણ અખબારોમાં છપાઈ હતી. મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી મુંબઈ પોલીસે મંદાકિનીની પૂછપરછ કરી ત્યારે એવી વાત પણ બહાર આવી કે મંદાકિનીને દાઉદથી એક પુત્ર પણ થયો હતો. એ પછી જોકે મંદાકિની એક બૌદ્ધ ડૉક્ટરને પરણી ગઈ, પણ દાઉદ કરાચી ગયો એ પછી તેના વિશે આવી કોઈ રોમૅન્ટિક વાત બહાર આવી નહોતી.) જુલાઈ, 1999માં દાઉદની દીકરી બીમારીને કારણે મૃત્યુ પામી એ પછી દાઉદને બહુ આઘાત લાગ્યો હતો અને થોડા સમય માટે તેને સ્મશાનવૈરાગ્ય આવી ગયો હતો. દાઉદને પુત્રીના મૃત્યુના આઘાતમાંથી બહાર કાઢવા માટે છોટા શકીલે તે પ્રેમમાં પડ્યો હોવાની વાત ઑગસ્ટ, 1999માં પહેલા સપ્તાહમાં પાકિસ્તાની દૈનિક ‘ડેઇલી ઑબ્ઝર્વર’માં છપાવી.

‘ડેઇલી ઑબ્ઝર્વર’માં છપાયેલા એ અહેવાલમાં કહેવાયું હતું કે છોટા શકીલે કરાચીમાં એક પાર્ટીનું આયોજન કરીને પાકિસ્તાનની હિરોઇન મીરાંને એ પાર્ટીમાં બોલાવી. શકીલે દાઉદની ઓળખાણ મીરાં સાથે કરાવી અને દાઉદ મીરાં તરફ આકર્ષાયો. થોડા દિવસોમાં દાઉદ અને મીરાંની વચ્ચે ગાઢ સંબંધ બંધાઈ ગયો. એ પછી અન્ય પાકિસ્તાની અખબારોએ પણ દાઉદ-મીરાં વિશે લખવાનું શરૂ કર્યું. પાકિસ્તાની હિરોઇન મીરાંએ એક તબક્કે પત્રકારોને એવું કહેવું પડ્યું કે દાઉદ સાથે મારે માત્ર દોસ્તી છે! પછી તો પાકિસ્તાની અખબારોમાં એવો અહેવાલ પણ પ્રસિદ્ધ થયો કે દાઉદે મીરાંની બહેનનાં લગ્નમાં એક કરોડ રૂપિયા ખર્ચી નાખ્યા હતા.

કરાચીમાં દાઉદના રોમૅન્સના સમાચાર ત્યાંનાં અખબારોમાં ચમકી રહ્યા હતા ત્યારે કાઠમંડુમાં મિરઝા દિલશાદ બેગના કમોત પછી છોટા રાજન અને દાઉદ વચ્ચે આડકતરી ધમાલ શરૂ થઈ ગઈ હતી. દાઉદના ખાસ સાથીદારો પૈકી એક ગણાતા મિરઝા દિલશાદ બેગની છોટા રાજન અને બબલુ શ્રીવાસ્તવે હત્યા કરાવી એના થોડા મહિનાઓ પછી મિરઝા દિલશાદ બેગની સંપત્તિ માટે તેની બે પત્નીઓ વચ્ચે બરાબર જામી પડી. મિરઝાના મોત પછી થોડા મહિના સુધી તો તેની બંને પત્નીઓએ શાંતિ જાળવી રાખી હતી, પણ પછી મિરઝા બેગની બીજી પત્ની સુનીતા રાય ઉર્ફે શમાબાનોએ કાનૂની જંગ છેડી દીધો. મિરઝા દિલશાદ બેગની પહેલી પત્ની હાજીરા ખાતૂન મિરઝા બેગના કમોત પછી કૃષ્ણનગરમાં તેની શોક્ય સુનીતા રાય ઉર્ફે શમાબાનો સાથે રહેતી હતી, પણ શમાબાનોને ખબર પડી કે બેગની પહેલી પત્ની હાજીરા ખાતૂને બેગની તમામ સંપત્તિ તેની (હાજીરા અને બેગની) પુત્રી અને જમાઈના નામે કરી દીધી છે. શમાબાનોને બેગથી એક દીકરો (મિરઝા અરશદ બેગ) થયો હતો એટલે મિરઝા બેગની 35 કરોડ રૂપિયાથી વધુ સંપત્તિ તેને મળે એ માટે શમાબાનોએ કાનૂનનો સહારો લીધો. શમાબાનો નેપાળના ભૂતપૂર્વ પ્રધાનની બહેન હતી અને તેને મિરઝા બેગની સંપત્તિ માટે કાનૂનનો સહારો લેવાની સલાહ છોટા રાજન સાથે ગાઢ સંબંધ ધરાવતા રાજકીય નેતાએ આપી હતી. આ દરમિયાન નેપાળમાં દાઉદના સાથીદારો એવા અન્ય કેટલાક રાજકીય નેતાઓ મિરઝા દિલશાદ બેગની પહેલી પત્ની હાજીરા ખાતૂનની બાજુમાં ઊભા રહ્યા હતા. દાઉદ-રાજનની દુશ્મનીને કારણે ભારત-પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ, દુબઈ, થાઇલૅન્ડ, મલેશિયા, નેપાળ, સાઉથ આફ્રિકા, સિંગાપોર અને ઇંગ્લૅન્ડ સહિત અન્ય અનેક દેશોમાં અરેબિયન નાઇટ્સની વાર્તાઓની જેમ નિતનવી ઘટનાઓ બનતી રહેતી હતી. નેપાળમાં પણ મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યા પછી તેમની બંને પત્ની દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગના હાથા સમાન બની ગઈ હતી.

આ દરમિયાન દિલ્હીના રાજકારણમાં પણ ફરી એક વાર દાઉદનું નામ છવાઈ ગયું હતું. દાઉદના શૂટર્સને આશ્રય આપવાના આરોપ હેઠળ ભૂતપૂર્વ કેન્દ્રીય ઊર્જાપ્રધાન અને વરિષ્ઠ કૉન્ગ્રેસી નેતા કલ્પનાથ રાયને દિલ્હીના ટાડા કોર્ટના જજ એસ. એમ. ધીંગરાએ દસ વર્ષની કેદની સજા તથા દસ લાખ રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો. આ કેસના અન્ય આરોપી ભારતીય જનતા પક્ષના ભૂતપૂર્વ સંસદસભ્ય બ્રિજભૂષણ શરણ સિંઘને કોર્ટે પુરાવાના અભાવે નિર્દોષ છોડી દીધા એટલે ભાજપમાં ઉત્સાહની અને કૉન્ગ્રેસમાં હતાશાની લાગણી ફેલાઈ ગઈ. કલ્પનાથ રાયને સજા ફટકારવાની સાથે સાથે તેમણે જેને નૅશનલ પાવર થર્મલ કૉર્પોરેશનના ગેસ્ટ હાઉસમાં આશ્રય આપ્યો હતો એવા દાઉદ ગૅન્ગના જયેન્દ્ર ઠાકુર, સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને શ્યામકિશોર ગરિકાપટ્ટીને ટાડા કોર્ટે આજીવન જેલની સજા ફટકારી અને

દસ દસ લાખ રૂપિયાનો દંડ પણ કર્યો હતો. જોકે આ સમાચારથી દાઉદને આઘાત લાગવાને બદલે આનંદ થયો, કારણ કે સુભાષસિંઘ ઠાકુર અને તેના બંને સાથીદારોએ દાઉદ સાથે છેડો ફાડીને છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવી લીધા હતા.

દિલ્હીના રાજકારણમાં દાઉદનું નામ ફરી એક વાર ગાજ્યું હતું ત્યારે મુંબઈ પોલીસમાં પણ દાઉદના અને રાજનના નામના પડઘા પડી રહ્યા હતા. મુંબઈ પોલીસના કેટલાક અધિકારીઓ દાઉદ સાથે તો કેટલાક અધિકારીઓ રાજન સાથે સંબંધ ધરાવતા હોવાની કાનાફૂસી તો વર્ષોથી ચાલતી હતી, પણ અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંબંધ ધરાવનાર કોઈ પોલીસ અધિકારીને ક્યારેય તકલીફ પડી નહોતી. જોકે 1999ના પૂર્વાર્ધમાં મુંબઈ પોલીસમાં ખળભળાટ મચી જાય એવી ઘટનાઓ બની.

□

‘દુશ્મન કા દુશ્મન દોસ્ત !’

છોટા શકીલે દાઉદ ગૅન્ગને મજબૂત બનાવવા માટે નવો ખેલ શરૂ કર્યો

* * *

બી ગ્રેડની ફિલ્મોની હીરોઇન મોનિકા બેદી અચાનક એ ગ્રેડની હીરોઇન બની ગઈ !

મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર આર. એસ. મેન્ડોસાએ મુંબઈ પોલીસમાં સાફસૂફી શરૂ કરી હતી. એપ્રિલ, 1999ના પહેલા સપ્તાહમાં મુંબઈ પોલીસના અનેક અધિકારીઓની બદલી મુંબઈ બહાર કરી દેવાઈ. કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓને તો મહારાષ્ટ્રના અંતરિયાળ વિસ્તારોમાં ધકેલી દેવાયા. આનો સીધો મતલબ એ થતો હતો કે એ અધિકારીઓને સજાકીય બદલી અપાઈ હતી.

જે અધિકારીઓની મુંબઈ બહાર બદલી નહોતી થઈ એ અધિકારીઓને અન્ડરવર્લ્ડના ભાઈલોગ સાથેની દોસ્તી ભારે પડી ગઈ હતી એવી વાત ફેલાઈ, પણ પોલીસ-કમિશનર આર. એસ. મેન્ડોસાએ એ વાતને સમર્થન પણ ન આપ્યું કે ન તો એ વાતનો રદિયો આપ્યો. જે પોલીસ અધિકારીઓને મુંબઈ બહાર ફંગોળી દેવામાં આવ્યા હતા તેમના ગૉડફાધર સમા કેટલાક રાજકીય નેતાઓએ એ બદલીઓ સામે ઊહાપોહ કર્યો. એમ છતાં કોઈ અર્થ સર્યો નહીં.

મુંબઈના કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓની મુંબઈની બહાર બદલી કરવામાં આવી એ પછી એક મહિના બાદ મુંબઈ પોલીસમાં વધુ એક વાર ખળભળાટ મચી ગયો. મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના યુનિટ વનમાંથી મહારાષ્ટ્રના ભંડારામાં ધકેલી દેવાયેલા સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર પ્રભાકર બાબરને નોકરીમાંથી બરતરફ કરી દેવાયા.

પ્રભાકર બાબરને અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંબંધ રાખવાનું ભારે પડી ગયું હતું. 4 મે, 1999ના દિવસે

પોલીસ-કમિશનર આર. એસ. મેન્ડોસાએ પ્રભાકર બાબરને નોકરીમાંથી બરતરફ કર્યા એના સાત મહિના અગાઉ ઍન્ટિ-કરપ્શન બ્યુરોએ એક હોટેલમાલિક પાસેથી લાંચ લેવા માટે બાબરની ધરપકડ પણ કરી હતી.

મુંબઈ પોલીસને વધુ સજ્જ બનાવવા માટે કમિશનર મેન્ડોસા આક્રમક પગલાં લઈ રહ્યા હતા એ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસ માટે એક સારા સમાચાર આવ્યા. 16 નવેમ્બર, 1991ની રાતે મુંબઈના લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સમાં તત્કાલીન ઍડિશનલ કમિશનર એ. એ. ખાનની ટીમે દાઉદ ઇબ્રાહીમની અત્યંત નજીકના ગુંડાઓ પૈકી એક ગણાતા મહેન્દ્ર ઉર્ફે માયા ડોળસ સહિત સાત ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યા હતા. એ પછી ખાનની ટીમ સામે ગંભીર આક્ષેપ થયો હતો કે અન્ડરવર્લ્ડ સાથેની સાઠગાંઠને કારણે જ એન્કાઉન્ટરની એ ઘટના બની હતી. એ આક્ષેપની તપાસની જવાબદારી ઍન્ટિ-કરપ્શન બ્યુરોને સોંપાઈ હતી. 22 જુલાઈ, 1999ના દિવસે ઍન્ટિ-કરપ્શન બ્યુરોએ એનો અહેવાલ આપ્યો એમાં એ. એ. ખાનની ટીમને ક્લીન-ચિટ અપાઈ. આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસનું અન્ડરવર્લ્ડ સામેનું એન્કાઉન્ટર અભિયાન ચાલુ જ હતું. 1999ના પહેલા 6 મહિના દરમિયાન મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરમાં 57 ગુંડાઓને મારી નાખ્યા હતા. એમાં મોટા ભાગના ગુંડાઓ દાઉદ ગૅન્ગના હતા. આ ઉપરાંત પોલીસે ખંડણી ઉઘરાણીના આરોપ હેઠળ દાઉદના ભાણેજ આફતાબ અબ્દુલ બલેબલે સહિત ડઝનબંધ ગુંડાઓને જેલભેગા કરી દીધા હતા. ઑગસ્ટ 1999ના પ્રથમ પખવાડિયામાં મુંબઈ પોલીસનું ધ્યાન દાઉદ ગૅન્ગ પરથી હટીને અરુણ ગવળી અને અશ્વિન નાઈક પર કેન્દ્રિત થયું. 2 ઑગસ્ટ, 1999ના દિવસે દિલ્હી પોલીસે અશ્વિન નાઈકને કલકત્તાથી 150 કિલોમીટર દૂર બાંગ્લાદેશની સરહદ પાસે આવેલા બોગાવથી ઝડપી લીધો. નાઈક બાંગ્લાદેશ નાસી છૂટવાની વેતરણમાં હતો ત્યારે જ તેને ઝડપી લેવામાં આવ્યો.

નાઈકની ધરપકડના એક સપ્તાહ બાદ 10 ઑગસ્ટ, 1999ના દિવસે પૂના પાસે બડગાવ-પીરમાંથી પોલીસે અરુણ ગવળીની પોલીસ પર હુમલો કરવાના આરોપ હેઠળ ધરપકડ કરી, પણ ઑગસ્ટ મહિનાના બીજા પખવાડિયામાં ફરી એક વાર મુંબઈ પોલીસ અને થાણે પોલીસને અન્ડરવર્લ્ડ ભારે પડ્યું. 18 ઑગસ્ટ, 1999ના દિવસે ઍડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર સોમનાથ થાપાની મુંબઈના બાંદરા વિસ્તારમાં ‘રંગશારદા’ ઑડિટોરિયમના દરવાજામાં ગોળી મારીને હત્યા કરાઈ.

સોમનાથ થાપા સામે મુંબઈના બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસ પછી શંકાની સોય તકાઈ હતી. સોમનાથ થાપાની હત્યાના બે દિવસ બાદ મુંબઈના સેશન્સ જજ વી. સી. સિંહે દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને ભગાવવામાં મદદરૂપ બનવાના આરોપ હેઠળ કોંકણીના પિતા અબદુલ્લા સરગુરોહ, કોંકણીના ભાઈ અનવર અને અન્ય ચાર આરોપી તથા પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર સતીશ ગાવડે અને પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ

સૂર્યાજી સાવંતને આજીવન કેદની સજા ફટકારી. સપ્ટેમ્બર, 1999ની શરૂઆત દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગ વચ્ચેની ધમાલથી શરૂ થઈ. 2 સપ્ટેમ્બર, 1999ના દિવસે છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે અંધેરી વિસ્તારમાં દાઉદ ગૅન્ગના મહત્ત્વના ગુંડા અને જે. જે. હૉસ્પિટલ શૂટઆઉટ કેસના આરોપી અનિલ શર્માને ગોળીએ દીધો.

આ દરમિયાન દાઉદના પેંગડામાં પગ ઘાલવા મથી રહેલા છોટા રાજને દાઉદની જેમ મહારાષ્ટ્ર ઉપરાંત ગુજરાત, મધ્ય પ્રદેશ, ઉત્તર પ્રદેશ અને અન્ય રાજ્યોમાં પણ પોતાનું નેટવર્ક વિકસાવવા માંડ્યું હતું. જોકે 16 સપ્ટેમ્બર, 1999ની મધરાતે રાજન ગૅન્ગને ગુજરાતમાં એક મોટો ફટકો પડ્યો. સુરત પોલીસે લાજપોર પાસે નવસારી રોડ પર છોટા રાજન ગૅન્ગના કુખ્યાત ગુંડાઓ આસિફ અમદાવાદી અને દિલીપ મરાઠાને આંતરીને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા.

જોકે છોટા રાજન ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિઓને એન્કાઉન્ટરથી બ્રેક લાગી નહીં. 9 નવેમ્બર, 1999ના દિવસે છોટા રાજનના શૂટર્સે કુખ્યાત કારચોર શૌકત સરકારને મુંબઈના બાંદરા વિસ્તારમાં ગોળીએ દીધો. બીજી બાજુ છોટા શકીલે છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સને અને શિવસૈનિકોને નિશાન બનાવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.

શકીલના શૂટર્સે 7 ડિસેમ્બર, 1999ના દિવસે શિવસેનાના શાખાપ્રમુખ વિવેક કેળકરની અને 14 ડિસેમ્બર, 1999ના દિવસે શિવસૈનિક આત્મારામ બાગવેની હત્યા કરી નાખી. એટલે વળી એક વાર છોટા રાજને રાગ આલાપ્યો કે દાઉદ અને મારી વચ્ચે આ જ તફાવત છે, દાઉદ અને શકીલ કોમવાદી અને દેશદ્રોહી છે અને હું દેશભક્ત છું. છોટા રાજને 'ટાઇમ્સ ઑફ ઇન્ડિયા'ના પત્રકારોને ફોન પર ઇન્ટરવ્યુ આપીને કહ્યું કે, 'હું શિવસેનાપ્રમુખ બાળાસાહેબ ઠાકરેનો પ્રશંસક છું. તેઓ એક જ એવા માણસ છે જે દાઉદની વિરુદ્ધ બોલી શકે છે.' જોકે એ સાથે રાજને બખાળા કાઢ્યા હતા કે, 'મને અન્યાય થઈ રહ્યો છે અને મને ખાતરી છે કે બાળાસાહેબને એ વાતની ખબર નથી. મહારાષ્ટ્રમાં તેમની સરકાર હોવા છતાં મારા માણસોને પોલીસ નિશાન બનાવી રહી છે. દાઉદ સાથે સંબંધ ધરાવતા કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓ મારો એકડો કાઢી નાખવા મથી રહ્યા છે.'

રાજને એવું પણ ઉમેર્યું હતું કે, 'અરુણ ગવળી સાથે મારી એવી સમજૂતી થઈ છે કે દાઉદ અમારા બંનેનો દુશ્મન છે એટલે ગવળી અને હું એકબીજાના માણસોને નહીં મારીએ. દાઉદે 1993માં પાકિસ્તાન સાથે મળીને મુંબઈમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ કરાવ્યા એ પછી મને તેનાથી નફરત થઈ ગઈ અને હું એક જ ધ્યેય સાથે દાઉદથી છૂટો પડ્યો હતો કે હું દાઉદનું સામ્રાજ્ય અને દાઉદને ખતમ કરી નાખીશ.'

છોટા રાજન દેશભક્તિનાં ગાણાં ગાઈ રહ્યો હતો એ દરમિયાન છોટા શકીલે દાઉદની ગૅન્ગને મજબૂત બનાવવા માટે એક નવો ખેલ શરૂ કર્યો હતો.

અબુ સાલેમે ઉત્તર પ્રદેશના 'ફ્રેશ' (જેમની સામે ગુનો ન નોંધાયો હોય એવા) યુવાનોને પૈસાની લાલચ આપીને અન્ડરવર્લ્ડનો રસ્તો બતાવવાનું શરૂ કર્યું હતું. એનાથી પણ વધુ સચોટ કીમિયો અજમાવીને છોટા શકીલ દાઉદ ગૅન્ગમાં યુવતીઓનો ઉપયોગ સંદેશા કે પૈસા પહોંચાડવા માટે કે ગુનો કરીને નાસી છૂટતા ગુંડાઓને પોલીસની નજરથી બચાવવા થતો હતો. દાઉદ ગૅન્ગ સાથે જોડાયેલી યુવતીઓ આવા ગુંડાઓની સાથે કારમાં પ્રવાસ કરતી અને બધી રીતે તેમને પોલીસની નજરથી બચાવીને મુંબઈ કે અન્ય શહેરની બહાર નીકળવામાં મદદ કરતી હતી.

પણ છોટા શકીલે એક ડગલું આગળ વધીને દાઉદ ગૅન્ગની મહિલા સભ્યોનો ઉપયોગ શસ્ત્રોની હેરાફેરી માટે શરૂ કર્યો. દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સને શસ્ત્રો પહોંચાડવાના હોય તો આવી યુવતીઓ સાથે કારમાં શસ્ત્રો રાખીને શૂટર્સ સુધી પહોંચાડવાનું ભેજું છોટા શકીલે દોડાવ્યું. મુંબઈમાં બહારથી શસ્ત્રો લાવવાનાં હોય ત્યારે આવી યુવતીઓને કાર અને શસ્ત્રો આપી દેવાય અને ચાલાક સુંદરીઓ જાતે જ શસ્ત્રોવાળી કાર ચલાવીને ચેકનાકાં વટાવીને જે તે સ્થળે શસ્ત્રો પહોંચાડી દે. ચુસ્ત ટી-શર્ટ અને જીન્સ પહેરેલી કે અન્ય પ્રકારનાં આધુનિક વસ્ત્રોમાં સજ્જ યુવતી જાતે કાર ચલાવીને ચેકનાકાથી પસાર થાય ત્યારે સ્વાભાવિક રીતે જ પોલીસ કર્મચારીઓને એવો વિચાર પણ ન આવે કે આ છોકરી દાઉદ ગૅન્ગનાં શસ્ત્રો લઈને આવી રહી હશે.

છોટા શકીલનો આ ખેલ ઘણા મહિના સુધી ચાલ્યો, પણ એક ખબરીએ પોલીસને આ વિશે માહિતી આપી ત્યારે પોલીસ ચોંકી ઊઠી. જોકે એ ખબરી પુરાવા સાથે માહિતી લાવ્યો હતો. 22 એપ્રિલ, 1999ની સાંજે દાઉદ ગૅન્ગની એક સ્માર્ટ યુવતી દાઉદ ગૅન્ગના બે શૂટરને શસ્ત્રો પહોંચાડવા જવાની છે એવું એ ખબરીએ કહ્યું હતું. ખબરી પર ભરોસો મૂકીને મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અધિકારીઓએ નાગપાડા વિસ્તારમાં મહારાષ્ટ્ર કૉલેજના દરવાજા પાસે વૉચ ગોઠવી. સાંજના 5.45 વાગ્યે કાળો બુરખો પહેરેલી એક યુવતી મહારાષ્ટ્ર કૉલેજના દરવાજા પાસે આવી. ત્યાં તે બે યુવાનોને મળી એ સાથે પોલીસમૅન તેમની તરફ દોડ્યા. બંને યુવાનો નાસી છૂટ્યા, પણ પેલી યુવતી ઝડપાઈ ગઈ. તેનું નામ શબાના સલીમ શેખ હતું. તેની પાસેથી વિદેશી પિસ્તોલ મળી આવી અને પોલીસે તેની ધરપકડ કરી. બાવીસ વર્ષીય શબાના શેખની પૂછપરછ દરમિયાન ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અધિકારીઓને ખબર પડી કે છોટા શકીલે શબાના જેવી સંખ્યાબંધ યુવતીઓની દાઉદ ગૅન્ગમાં ભરતી કરી છે અને એમાં ઘણી યુવતીઓ તો સારા ઘરની પણ છે!

આ દરમિયાન અબુ સાલેમ ઉત્તર પ્રદેશના બેકાર યુવાનોને પૈસા માટે લલચાવીને વિદેશોમાં બોલાવી

રહ્યો હતો. દાઉદ ગેન્ગથી છૂટા થઈને અબુ સાલેમે પોતાનું આગવું નેટવર્ક જમાવવા માંડ્યું હતું. એમ છતાં દાઉદના ભાઈ અનીસ સાથે તે સંપર્કમાં હતો.

દાઉદનો ભાઈ અનીસ પણ ઘણો મહત્ત્વાકાંક્ષી બની ગયો હતો અને તે દાઉદથી જુદી રીતે પોતાનો સ્વતંત્ર 'ધંધો' વિકસાવી રહ્યો હતો. જોકે તેણે દાઉદ સાથે સંબંધ તોડી નાખ્યો નહોતો. એ જ રીતે અબુ સાલેમ પણ પોતાની રીતે કામ કરી રહ્યો હોવા છતાં દાઉદ સાથે તેણે દુશ્મની નહોતી વહોરી લીધી. અબુ સાલેમ તેની બૉલીવુડ પરની પકડ વધુ મજબૂત બનાવી રહ્યો હતો. બૉલીવુડની હિરોઇન તરીકે સફળ બનવા માટે ફાંફાં મારતી મોનિકા બેદીને તેણે પોતાની પ્રેમિકા બનાવી દીધી હતી. અન્ડરવર્લ્ડના પૈસાથી ફિલ્મો બનાવતા મુકેશ દુગ્ગલનો સાથ લઈને મોનિકા 'બી' અને 'સી' ગ્રેડની હિન્દી ફિલ્મોની હિરોઇન બની શકી હતી, પણ 1997માં મુકેશ દુગ્ગલની હત્યા થઈ એ પછી મોનિકા બેદી અબુ સાલેમના શરણે ગઈ હતી. અબુ સાલેમને 'રીઝવ્યા' પછી 1999માં બૉલીવુડમાં મોનિકા બેદીનું ધમાકેદાર પુનરાગમન થયું. મોનિકાને અચાનક 'એ' ગ્રેડના હીરોની સામે, એ ગ્રેડના નિર્માતાઓની ફિલ્મમાં હિરોઇન તરીકે રોલ મળવા માંડ્યા.

મોનિકા બેદીએ સંજય દત્તની હિરોઇન તરીકે 'જોડી નંબર વન' ફિલ્મ સાઇન કરી ત્યારે બૉલીવુડમાં બધાની આંખો આશ્ચર્યાઘાતથી પહોળી થઈ ગઈ હતી, પણ એ પછી એવી વાત બહાર આવી કે મોનિકા બેદી 'જોડી નંબર વન' ની હિરોઇન બની એ પહેલાં તેના પ્રેમી અબુ સાલેમે 'જોડી નંબર વન' ના હીરો સંજય દત્તને અને ઊંચા ગજાના ફિલ્મ-દિગ્દર્શકને અમેરિકાના ન્યુ જર્સી શહેરમાં બોલાવ્યા હતા. 'જોડી નંબર વન'ની જેમ મોનિકાએ રાજીવ રાયની 'પ્યાર, ઇશ્ક, મોહબ્બત' ફિલ્મ સાઇન કરી ત્યારે બૉલીવુડમાં બધાને સમજાઈ ગયું હતું કે મોનિકા બેદી પર કોણ મહેરબાન છે. રાજીવ રાયને મોનિકા બેદીને પોતાની ફિલ્મ માટે સાઇન કર્યા પછી સ્પષ્ટતા કરવી પડી કે મેં કોઈના દબાણથી મોનિકાને સાઇન કરી નથી. પણ 1997માં અબુ સાલેમના શૂટર્સે મુંબઈમાં રાજીવ રાયની હત્યાનો પ્રયાસ કર્યો એ પછી ગભરાઈને રાજીવ રાય લંડન જતા રહ્યા હતા. તેઓ ભારત પાછા આવી ગયા અને તેમણે મોનિકા બેદીને લઈને ફિલ્મ શરૂ કરી ત્યારે બૉલીવુડમાં કોઈને શંકા ન રહી કે મોનિકાને હિરોઇન બનાવવાની 'પ્રેરણા' રાજીવ રાયને ક્યાંથી મળી હશે!

અબુ સાલેમ એક બાજુ પોતાની 'વગ' વાપરીને મોનિકાને હિરોઇન તરીકે સફળ બનાવવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ એવું કરીને તે પોતે પણ ફાયદો મેળવી રહ્યો હતો. બબલુ શ્રીવાસ્તવે જેમ તેની પ્રેમિકા અર્ચના શર્માનો ઉપયોગ કરીને અનેક શ્રીમંતોનાં અપહરણ કરાવ્યાં હતાં એ રીતે અબુ સાલેમ મોનિકાના માધ્યમથી બૉલીવુડ પર સીધી નજર રાખી રહ્યો હતો. બૉલીવુડ ઉપરાંત મુંબઈના શ્રીમંતો વિશે માહિતી કઢાવવામાં પણ તે મોનિકાનો ઉપયોગ કરી રહ્યો હતો. 1999માં

અબુ સાલેમના ગુંડાઓએ મિલ્ટન પ્લાસ્ટિક કંપનીના મૅનેજિંગ ડિરેક્ટર ચિરંજીવી વાઘાણીનું અપહરણ કર્યું ત્યારે મુંબઈ પોલીસે મોનિકા બેદી પર નજર રાખવા માટે એક ટીમ બનાવી હતી. અબુ સાલેમે મોનિકા બેદીને મુંબઈના લોખંડવાલા કૉમ્પ્લેક્સની અડોઅડ ઓશિવરા મ્હાડા કૉમ્પ્લેક્સની 18 નંબરની ઇમારતના છઠ્ઠા માળે 603 અને 604 નંબરના ફ્લૅટ ખરીદી આપ્યા હતા. ત્યાં દરોડો પાડવાની તૈયારી પણ મુંબઈ પોલીસે કરી હતી, પરંતુ ચિરંજીવ વાઘાણીનો છુટકારો થઈ ગયો એટલે પોલીસે એ વિચાર પડતો મૂક્યો હતો.

અબુ સાલેમ એક બાજુ બૉલીવુડના અને ઉદ્યોગજગતના માંધાતાઓને ખંખેરીને પૈસા બનાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ તેણે પોતાની કાળી કમાણી વિદેશોમાં એક નંબરના ધંધામાં રોકવાનું શરૂ કરી દીધું હતું. આ આઇડિયા તેણે દાઉદના એ પ્રકારના રોકાણ પરથી લીધો હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમે દુબઈ, પાકિસ્તાન, હૉન્ગકૉન્ગ, બહેરીન, ઇંગ્લૅન્ડ, ભારત તથા અન્ય દેશોમાં તેની એક નંબરની મિલકતો ઊભી કરી હતી અને પાક્કા બિઝનેસમૅનને છાજે એ સ્ટાઇલથી કાળી કમાણીના પૈસા ધોળા ધંધામાં નાખ્યા હતા. દાઉદે ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર્સથી માંડીને જમીન અને હોટેલ તથા કન્ટ્રક્શનના ધંધા ઊભા કરી દીધા હતા. એ જ રીતે અબુ સાલેમે પણ પોતાની જુદી જુદી કંપનીઓ બનાવીને પૈસાનું રોકાણ શરૂ કર્યું. છોટા રાજન, અનીસ ઇબ્રાહીમ, છોટા શકીલ, ઇકબાલ મિર્ચી અને અન્ડરવર્લ્ડના બીજા ખેરખાંઓ પણ આ લાઇન પર ચાલી રહ્યા હતા.

ભૂતકાળમાં આ બધા ટપોરીઓની જેમ રહેતા હતા અને એવાં વસ્ત્રો પહેરતા હતા, પણ બેફામ પૈસાને કારણે તેમનામાં સૉફિસ્ટિકેશન આવી ગયું. દાઉદ પાસેથી પ્રેરણા લઈને ગુંડા સરદારો હીરાજડિત ઘડિયાળો પહેરતા થઈ ગયા અને તેઓ ‘જ્યૉર્જિયો અરમાની’ અને ‘ગુચી’ જેવી આંતરરાષ્ટ્રીય બ્રૅન્ડનાં વસ્ત્રો તથા ‘બાલી’ નાં શૂઝ અને બેલ્ટ પણ પહેરવા માંડ્યા. અન્ડરવર્લ્ડમાં આવું સૉફિસ્ટિકેશન સૌપ્રથમ કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાનમાં હતું. સમદ ખાન ફાકડું અંગ્રેજી પણ બોલતો હતો અને સુંદર યુવતીઓ સાથે ફાઇવસ્ટાર હોટેલોમાં મહાલતો હતો. દાઉદે તેની હત્યા કરી એ પછી થોડાં વર્ષો બાદ દાઉદ દુબઈ જઈને સૉફિસ્ટિકેટેડ બની ગયો. દાઉદને અનુસરીને બીજા ગુંડા સરદારો પણ સૉફિસ્ટિકેટેડ બનવા લાગ્યા અને અંગ્રેજી ભાષા શીખવા લાગ્યા. છોટા રાજને તો અંગ્રેજી ભાષા શીખવા માટે ખાસ એક માણસને તગડી રકમ ચૂકવીને છ મહિના સુધી તેની પાસેથી અંગ્રેજી બોલવાની તાલીમ લીધી હતી. છોટા રાજનની જેમ તેના જમણા હાથ સમા ગુરુ સાટમ અને ઓ. પી. સિંઘ તથા રોહિત વર્મા પણ બિઝનેસમૅનને છાજે એ રીતે જીવતા થઈ ગયા હતા. રોહિત વર્માએ બૅન્ગકૉકમાં જ્વેલરીનો બિઝનેસ શરૂ કર્યો હતો તો ગુરુ સાટમે ઑસ્ટ્રેલિયામાં બિઝનેસ જમાવ્યો હતો.

જોકે આવા સૉફિસ્ટિકેશનની સાથે એ બધા ગુંડા સરદારોના મૂળ ‘ધંધા’ તો ચાલુ જ હતા. ખંડણીની

ઉઘરાણી, અપહરણ, સુપારી લઈને હત્યા, ડ્રગ-સ્મગલિંગ તથા હરીફ ગેન્ગના ગુંડાઓને ખતમ કરવા જેવી પ્રવૃત્તિઓ તેમણે ચાલુ રાખી હતી. છોટા રાજન દાઉદને પછાડીને તેનાથી વધુ પાવરફુલ બનવા માટે મથી રહ્યો હતો. દાઉદની જેમ જ તે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે નેટવર્ક જમાવી રહ્યો હતો, પણ 1998ના નવેમ્બર મહિનામાં તેને એક જબરદસ્ત ઝટકો લાગ્યો. ઑસ્ટ્રેલિયામાં તેની કલ્પના બહારની એક ઘટના બની ગઈ.

□

‘ફિક્સર કા ‘ફિક્સિંગ’ !’

છોટા રાજને ઓસ્ટ્રેલિયામાં બેઝ તૈયાર કરવાનું કામ ગુરુ સાટમને સોંપ્યું પણ...

* * *

દાઉદના મૅચ ફિકસિંગને કારણે ક્રિકેટમાં ભારત હારતું હતું એટલે રાજને ફિકસરની હત્યા કરાવી !

છોટા રાજન આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે દાઉદને ટક્કર આપી શકાય એવું નેટવર્ક ઊભું કરવા મથી રહ્યો હતો. થાઇલૅન્ડ અને મલેશિયા તથા નેપાળમાં અને સિંગાપોરમાં પોતાનું નેટવર્ક જમાવ્યા પછી તેણે ઑસ્ટ્રેલિયા પર નજર ઠેરવી હતી. 1999માં તેણે થોડો સમય જાતે ઑસ્ટ્રેલિયામાં ગાળીને ત્યાં તેની ગૅન્ગના નેટવર્કનો પાયો નાખ્યો હતો. એ પછી ઑગસ્ટ, 1999માં રાજનનો અત્યંત મહત્ત્વનો સાથીદાર ગુરુ સાટમ ઑસ્ટ્રેલિયામાં રાજન ગૅન્ગનો બેઝ તૈયાર કરી રહ્યો હતો ત્યારે અચાનક ઇન્ટરપોલના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો. મુંબઈ પોલીસે ખંડણીના એક કેસમાં ગુરુ સાટમની ધરપકડ માટે ઇન્ટરપોલની મદદ માગી અને ઇન્ટરપોલે 10 નવેમ્બર, 1999ના દિવસે ગુરુ સાટમને પકડી પડ્યો.

ગુરુ સાટમ તેની મૂર્ખાઈ લીધે ઇન્ટરપોલના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો હતો. સાટમ વિદેશોમાં ફરતો રહીને મુંબઈના ઉદ્યોગપતિઓ અને બિઝનેસમૅન પાસેથી ખંડણી ઉઘરાણી કરતો હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમ વતી છોટા શકીલ અને બીજા મહત્ત્વના ગુંડાઓ સૅટેલાઇટ ફોનથી મુંબઈના માલેતુજારોને ધમકાવીને ખંડણી માગતા હતા એ જ સ્ટાઇલથી રાજનના ડાબા-જમણા હાથ સમા રોહિત વર્મા, ઓ. પી. સિંઘ અને ગુરુ સાટમ પણ ખંડણી માટે શ્રીમંત મુંબઈગરાઓને ધમકાવતા હતા. આવી જ રીતે સાટમે મુંબઈના એક ઉદ્યોગપતિ પાસેથી બે કરોડ રૂપિયાની ખંડણી માગી અને એ રકમ પહોંચાડવામાં ન આવે

તો તેને ગોળી મારી દેવાની ધમકી પણ સાટમે આપી હતી.

જોકે મુંબઈના એ ઉદ્યોગપતિ ગુરુ સાટમની ધમકીથી ગભરાઈ જવાને બદલે મુંબઈ પોલીસના શરણે ગયા. ઉદ્યોગપતિએ પોતાના મોબાઇલ ફોન પર જે નંબર મુંબઈ પોલીસને આપ્યો, મુંબઈ પોલીસે ઇન્ટરપોલને એ નંબર આપીને સાટમની ધરપકડ કરવા કહ્યું હતું. એ નંબર હતો 0061-22785504. મુંબઈ પોલીસે આપેલા નંબર પરથી ઇન્ટરપોલે ગુરુ સાટમનું પગેરું શોધી કાઢ્યું અને ઑસ્ટ્રેલિયાના દરિયાકિનારે લાંગરેલા એક જહાજમાંથી તેની ધરપકડ કરી.

ગુરુ સાટમની ધરપકડથી મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ ઉત્સાહમાં આવી ગયા, પણ મુંબઈ પોલીસનો ઉત્સાહ લાંબા સમય સુધી ટકી શક્યો નહીં. ઑસ્ટ્રેલિયા અને ભારત વચ્ચે પ્રત્યાર્પણ સંધિ ન હોવાને કારણે ગુરુ સાટમને ભારત લાવી શકાયો નહીં. એ દરમિયાન મુંબઈમાં વીસ હત્યાના કેસનો તથા ડઝનબંધ ખંડણીના કેસનો આરોપી ગુરુ સાટમ કાનૂની આંટીઘૂંટી અજમાવીને છૂટી ગયો અને છોટા રાજને નિરાંતનો શ્વાસ લીધો.

છોટા રાજન અને દાઉદ ઇબ્રાહીમ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે એકબીજાને પાછા પાડવા માટે મથી રહ્યા હતા ત્યારે મુંબઈમાં તેમના શૂટર્સ પણ સખણા બેઠા નહોતા. દાઉદ અને રાજનના શૂટર્સ હરીફ ગૅન્ગના શૂટર્સને તથા ફાઇનૅન્સર્સને નિશાન બનાવી રહ્યા હતા. આ દરમિયાન અરુણ ગવળી તેના પક્ષ અખિલ ભારતીય સેનાનાં મૂળિયાં ઊંડાં નાખી રહ્યો હતો. ગવળી ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર સુનીલ ઘાટે ગવળીના પક્ષ વતી મુંબઈમાં પાલિકાની ચૂંટણી લડ્યો અને નગરસેવક તરીકે ચૂંટાઈ આવ્યો. ગવળીએ મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાની ચૂંટણીઓમાં તથા લોકસભાની ચૂંટણીઓમાં પણ તેના પક્ષના ઉમેદવારોને મેદાનમાં ઉતાર્યા હતા, પણ વિધાનસભાની અને લોકસભાની ચૂંટણીઓમાં તેનો પક્ષ ખાતું પણ ખોલાવી શક્યો નહીં. એમ છતાં ગવળીએ ધીમી છતાં મક્કમ ગતિએ તેના પક્ષની પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખી. ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે ગૅન્ગવૉરમાં તથા શૂટઆઉટ્સની અન્ય ઘટનાઓમાં સંખ્યાબંધ માણસોનું લોહી વહાવ્યું હતું, પણ ગવળીએ પક્ષ બનાવ્યા પછી પોતાનું રાજકીય વજન ઊભું કરવા માટે સમાજસેવા શરૂ કરીને એમાં રક્તદાન કૅમ્પ પણ યોજ્યા અને એવા રક્તદાન કૅમ્પની શરૂઆત ગવળીએ જાતે લોહી આપીને કરવા માંડી!

ગવળીને રાજકારણમાં રસ પડી ગયો એટલે તેની ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિ ઘટી ગઈ. એ સ્થિતિમાં છોટા રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે જ ગૅન્ગવૉરની વધુમાં વધુ ઘટનાઓ બનવા માંડી. 1999ના વર્ષમાં મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સે 48 વ્યક્તિની હત્યા કરી. એમાં એક જ વ્યક્તિની હત્યા અરુણ ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. જોકે મુંબઈ પૉલીસે 1999માં અન્ડરવર્લ્ડના 83 શૂટર્સને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા એમાં 67 શૂટર ગવળી ગૅન્ગના હતા. આમ મુંબઈ પોલીસની તવાઈ અને ગવળીની

રાજકીય મહત્ત્વાકાંક્ષાને કારણે ગવળી ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિઓમાં કાપ મુકાઈ ગયો હતો. બીજી બાજુ અમર નાઈક એન્કાઉન્ટરમાં માર્યો ગયો હતો અને અશ્વિન નાઈક બાંગ્લાદેશની સરહદે ઝડપાઈ ગયો એટલે અમર નાઈકની અને અશ્વિન નાઈકની ગૅન્ગ પણ ઢીલી પડી ગઈ હતી. આ સ્થિતિમાં દાઉદ અને રાજન વચ્ચે જ સીધી લડાઈ ચાલી રહી હતી.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજનની પ્રવૃત્તિઓ પર બ્રેક લગાવવા માટે મહારાષ્ટ્રના ડિરેક્ટર જનરલ ઑફ પોલીસ અરવિંદ ઇનામદાર અને મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ રોનાલ્ડ મેન્ડોસાએ પોલીસ અધિકારીઓને છૂટો દોર આપ્યો હતો અને એટલે જ 1998માં મુંબઈમાં અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સે 101 વ્યક્તિની હત્યા કરી હતી. એની સામે 1999માં 48 વ્યક્તિની હત્યા થઈ અને 1998માં પોલીસે 48 ગુંડાઓને એન્કાઉન્ટરમાં માર્યા હતા એની સામે 1999માં એન્કાઉન્ટરમાં મરેલા ગુંડાઓની સંખ્યા 83 સુધી પહોંચી ગઈ હતી. પણ 1999ના અંતમાં ગૃહ ખાતાનો હવાલો સાંભળતા નાયબ મુખ્ય પ્રધાન છગન ભુજબળ અને મહારાષ્ટ્રના ડિરેક્ટર જનરલ ઑફ પોલીસ અરવિંદ ઇનામદાર વચ્ચે પોલીસ અધિકારીઓની બદલીના મુદ્દે અણબનાવ થયો અને ઇનામદારની બદલી પુણેના રિસર્ચ સેન્ટરમાં કરી દેવાઈ એટલે ઇનામદારે રાજીનામું ધરી દીધું અને થોડા સમયમાં રોનાલ્ડ મેન્ડોસાએ મુંબઈના પોલીસ-કમિશનરપદેથી બદલી માગી લીધી. આ સ્થિતિમાં અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સે 2000ના વર્ષની શરૂઆત પોલીસના એક ખબરીની હત્યાથી કરી.

2 જાન્યુઆરી, 2000ની સવારે જેલમાં પુરાયેલા સુભાષસિંઘ ઠાકુરના શૂટર સુનીલ વિશ્વનાથ ગાયકવાડ અને સચિન ખાંબે મુંબઈના વિક્રોલી પાર્કસાઇટ વિસ્તારમાં ઝિયાઉદ્દીન હક નામના પોલીસ ખબરીના ઘરે પહોંચી ગયા. તેમણે ઝિયાઉદ્દીન હકને ઘરની બહાર બોલાવ્યો. ઝિયાઉદ્દીન ઊંઘમાંથી ઊઠીને આંખો ચોળતો ચોળતો દરવાજા પાસે આવ્યો એ સાથે તેના શરીરમાં અડધો ડઝન ગોળીઓ ધરબીને સુભાષસિંઘ ઠાકુરના બંને શૂટર્સ નાસી છૂટ્યા. એ ઘટના પછી બીજા જ દિવસે એટલે કે 3 જાન્યુઆરી, 2000ના દિવસે મુંબઈના દાદર વિસ્તારમાં અશોક નામદેવ નામના બીજા એક પોલીસ ખબરીની હત્યા થઈ.

આ દરમિયાન છોટા રાજન અને દાઉદના શૂટર્સ પણ ફરી એક વાર મેદાનમાં આવી ગયા હતા. છોટા શકીલે 25 ફેબ્રુઆરી, 2000ના દિવસે ડોંગરી વિસ્તારમાં છોટા રાજન સાથે સંકળાયેલા અંજુમ મેમનની હત્યા કરાવી તો સામે શૂટર્સે છોટા શકીલ અને દાઉદને જડબાતોડ જવાબ આપવા માટે એક યોજના ઘડી કાઢી. છોટા રાજનની ગૅન્ગની યોજનાના છાંટા ભારતીય ક્રિકેટ ટીમના ભૂતપૂર્વ કેપ્ટન અઝહરુદ્દીનથી માંડીને કેટલાક ફિલ્મસ્ટાર્સ સુધી ઊડ્યા અને ક્રિકેટ મૅચના ફિક્સિંગ સાથે દાઉદના સંબંધ વિશે પણ ઘણી માહિતી બહાર આવી. છોટા રાજને એક કાંકરે અનેક પક્ષી મારી દીધાં હતાં.

તારીખ : 23 એપ્રિલ, 2000
સમય : રાતના 8.00 કલાક
સ્થળ : હાજી અલી દરગાહ સામે, હીરા-પન્ના શૉપિંગ સેન્ટરની બહાર

હીરા-પન્ના શૉપિંગ સેન્ટરની બહાર છોટા રાજન ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર્સ હીરાના વેપારી અશરફ પટેલની રાહ જોઈને ગોઠવાઈ ગયા હતા. હીરા-પન્ના શૉપિંગ સેન્ટરમાં અનેક દુકાનો ધરાવતો અશરફ પટેલ ક્રિકેટ મૅચના ફિક્સિંગ સાથે સંકળાયેલો હતો અને તેનો સંબંધ દાઉદ સાથે પણ હતો એવી માહિતીની ચકાસણી કર્યા પછી રાજને તેના નામનું ડેથ વૉરન્ટ ઇશ્યુ કર્યું હતું અને રાજનના આદેશ પ્રમાણે તેના ત્રણ શાર્પશૂટર અશરફ પટેલ બહાર નીકળે એ સાથે તેને ગોળીએ દેવા માટે ટાંપીને બેઠા હતા.

8.15 વાગ્યે અશરફ પટેલ હીરા-પન્ના શૉપિંગ સેન્ટરની બહાર નીકળ્યો, પણ તેની સાથે કારમાં બેઠેલા બીજા માણસને જોઈને છોટા રાજનના શૂટર્સ ડઘાઈ ગયા. અશરફ પટેલની સાથે પ્રખ્યાત ભારતીય ક્રિકેટર મોહમ્મદ અઝહરુદ્દીન હતો! રાજનના શૂટર્સ આ સ્થિતિમાં શું કરવું એનો નિર્ણય લે એ પહેલાં તો અશરફ પટેલની કાર આગળ નીકળી ગઈ.

છોટા રાજન સુધી આ વાત પહોંચી ત્યારે તેના દિમાગનો પારો સાતમા આસમાને પહોંચી ગયો હતો. તેણે તેના શૂટર્સને મણમણની ચોપડાવી અને ચોવીસ કલાકમાં અશરફ પટેલને ગમે ત્યાંથી શોધીને પતાવી દેવાનો આદેશ આપ્યો અને રાજનના શૂટર્સે નવેસરથી અશરફ પટેલની પાછળ વૉચ ગોઠવી દીધી.

તારીખ : 24 એપ્રિલ, 2000
સમય : સાંજના 6.00 કલાક
સ્થળ : મુંબઈના અગ્રીપાડા વિસ્તારમાં અશરફ પટેલના નિવાસસ્થાનની બહાર

40 વર્ષીય અશરફ પટેલ તેના ઘરની બહાર નીકળ્યો એ સાથે જ તેની છાતીમાં ધક્કો લાગ્યો. અશરફ પટેલ કંઈ વિચારી શકે એ પહેલાં તો પાંચ ગોળી તેના શરીરમાં ધરબાઈ ગઈ. તે કપાયેલા ઝાડની જેમ

જમીન પર પટકાયો. પછી ઘડીક તરફડિયાં મારીને તેનું શરીર શાંત પડી ગયું.

●—●—●—●

હીરાના વેપારી અશરફ પટેલની હત્યાથી અન્ડરવર્લ્ડ અને ક્રિકેટના બુકીઓની અને ફિક્સરોની જમાતમાં સોપો પડી ગયો. દાઉદને કરાચીમાં આ ખબર મળ્યા ત્યારે તે પણ અસ્વસ્થ થઈ ગયો. જોકે બીજી બાજુ છોટા રાજન ટેસમાં આવી ગયો હતો. તેણે એક મુમ્બૈયા અખબારને સામેથી ફોન કરીને કહ્યું કે, 'અશરફ પટેલની હત્યા મેં જ કરાવી હતી અને હજી હું બીજા બે બુકીઓને પતાવી દેવાનો છું. મેં અશરફ પટેલની હત્યા મૅચફિક્સિંગને કારણે કરાવી છે. દાઉદ મૅચફિક્સિંગમાં પટેલની મદદ લેતો હતો અને અશરફ દાઉદને મળવા અવારનવાર કરાચી જતો હતો.'

છોટા રાજને આ વાત જાહેર કરી એ પહેલાં મુંબઈ પોલીસે અશરફ પટેલની હત્યાના આરોપ હેઠળ રાજન ગૅન્ગના ત્રણ શૂટરની ધરપકડ કરી હતી. એ શૂટર્સે પોલીસને કહ્યું કે અશરફ પટેલની હત્યાના આગલા દિવસે જ અમે તેને મારી નાખ્યો હોત, પણ એ દિવસે તે મોહમમદ અઝહરુદ્દીનની સાથે હતો એટલે બચી ગયો. આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસની તપાસમાં બહાર આવ્યું હતું કે અશરફ પટેલની હત્યાના આગલા દિવસે તે અઝહરુદ્દીન સાથે ડિનર પર ગયો હતો.

છોટા રાજને અશરફ પટેલની હત્યા પછી અખબારને ટેલિફોનિક ઇન્ટરવ્યુ આપીને વળી એક વાર પોતાની દેશભક્તિનું ગાણું ગાયું હતું. રાજને કહ્યું હતું કે, 'અશરફ પટેલ દાઉદના કહેવાથી જ મૅચફિક્સિંગનું ચક્કર ચલાવતો હતો અને એને પરિણામે ભારતે હંમેશાં હાર સહન કરવી પડતી હતી. મુંબઈના બ્લાસ્ટ પછી હું દેશદ્રોહી દાઉદનો દુશ્મન બની ગયો હતો અને તેના મિત્રો અને સાથીદારો પણ મારા દુશ્મન બની ગયા હતા. અશરફ પટેલ પછી હજી બીજા એવા બે બુકીઓ મારા હિટ-લિસ્ટ પર છે જેમને દાઉદ સાથે સંબંધ છે. એ બંને બુકીઓની હત્યા માટે મેં શૂટર્સને આદેશ આપી દીધો છે.'

છોટા રાજને મોહમ્મદ અઝહરુદ્દીનને પણ ઝપટમાં લેતાં કહ્યું હતું કે, 'અઝહરના છેડા બહુ દૂર સુધી પહોંચેલા છે, પરંતુ સીબીઆઇની મૅચફિક્સિંગની તપાસમાંય અઝહરનો વાળ પણ વાંકો થશે નહીં એની મને ખાતરી છે!'

●—●—●—●

છોટા રાજન દેશદાઝનું બહાનું આગળ ધરીને દાઉદના સાથીદારોને નિશાન બનાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ અને છોટા શકીલ રાજનના માણસોને અને શિવસેનાના નેતાઓને નિશાન બનાવી રહ્યા હતા. 4 માર્ચ, 2000ના દિવસે છોટા શકીલના શૂટર્સે ફરી મુંબઈના ભૂતપૂર્વ મેયર અને શિવસેનાના નેતા મિલિન્દ વૈદ્યની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો. એ પછી 19 એપ્રિલ, 2000ના દિવસે શિવસેનાના શાખાપ્રમુખ શિવાજી સોપાન અને 20 એપ્રિલ, 2000ના દિવસ શિવસેનાના ભૂતપૂર્વ

ઉપવિભાગ પ્રમુખ મહાદેવ ઉર્ફે બબન સુર્વે તથા શિવસૈનિક શિવકુમાર બજાજની હત્યા શકીલના શૂટર્સે કરી હતી.

આ દરમિયાન અમદાવાદમાં પણ મુમ્બૈયા ગૅન્ગવૉરના પડઘા પડવા માંડ્યા હતા. 18 ફેબ્રુઆરી, 2000ના દિવસે અબુ સાલેમના શૂટર્સે ડ્રગમાફિયા વિકી ગોસ્વામીના ભાઈની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો હતો. વિકી ગોસ્વામીના ભાઈની હત્યાના નિષ્ફળ પ્રયાસ પછી અમદાવાદ પોલીસે બાબુ અહમદ સૈયદ અહમદ શેખ ઉર્ફે ડબલુ અને સલીમ હબીબ શેખ નામના શૂટર્સની અમદાવાદથી અને રમેશ ઉર્ફે ગેંડિયા સોનુ જાદવ નામના શૂટરની મુંબઈના જોગેશ્વરી ઉપનગરમાંથી ધરપકડ કરી હતી. દાઉદ, અબુ સાલેમ, છોટા શકીલ અને છોટા રાજન જુદાં જુદાં કારણોથી સમાચારોમાં ચમકી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ અલાહાબાદની નૈની જેલમાં પુરાયેલો ગૅન્ગલીડર બબલુ શ્રીવાસ્તવ પણ અચાનક લાઇમલાઇટમાં આવી ગયો.

□

‘બચ ગયા સાલા !’

બબલુ શ્રીવાસ્તવ જેલમાં બેઠા બેઠા રાજનની મદદથી મૅચ ફિક્સિંગનું ચક્કર ચલાવતો હતો !

* * *

મુંબઈમાં દાઉદ અને રાજનના વિસ્તારોમાં એક સાથે જુદા જુદા કારણથી મીઠાઇ વહેંચાઇ રહી હતી!

અલાહાબાદની નૈની જેલમાં પુરાયેલો ગૅન્ગલીડર બબલુ શ્રીવાસ્તવ જેલમાંથી ‘કારોબાર’ ચલાવી રહ્યો હોવાની માહિતીના આધારે ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસે નૈની જેલમાં બબલુ શ્રીવાસ્તવની બૅરેકમાં દરોડો પાડીને તેની પાસેથી મોબાઇલ ફોનનાં 26 સિમ કાર્ડ જપ્ત કર્યાં. એ સિમ કાર્ડ જે મોબાઇલ ફોન-સર્વિસ પૂરી પાડતી કંપનીઓનાં હતાં એ કંપનીઓમાં તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે પોલીસને ચોંકાવનારી માહિતી મળી. બબલુ શ્રીવાસ્તવ નૈની સેન્ટ્રલ જેલમાં બેઠાં બેઠાં મૅચફિક્સિંગનું ચક્કર ચલાવતો હતો અને એ કૌભાંડમાં તેને છોટા રાજનની મદદ મળતી હતી! છોટા રાજને મૅચફિક્સિંગ માટે દાઉદ વતી કામ કરતા અશરફ પટેલની હત્યા કરાવી નાખી હતી, પણ એ જ છોટા રાજનનું નામ બબલુ શ્રીવાસ્તવની સાથે મૅચફિક્સિંગ કૌભાંડમાં ગાજ્યું.

ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસે બબલુના સિમ કાર્ડ દ્વારા જે જે ફોન-નંબરોનો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો હતો એ તમામ વિગતો જાણવા માટે સંબંધિત કંપનીમાંથી પ્રિન્ટઆઉટ્સ કઢાવ્યાં ત્યારે પોલીસને ખબર પડી કે બબલુ તેના મોબાઇલ ફોન (0060 1238225590) પરથી મલેશિયાની રાજધાની કુઆલા લમ્પુરમાં છોટા રાજનનો વારંવાર સેલફોન પર સંપર્ક કરતો હતો. આ ઉપરાંત બબલુ શ્રીવાસ્તવ મુંબઈના કેટલાક

કુખ્યાત બુકીઓ સાથે પણ મોબાઇલ ફોન દ્વારા સતત સંપર્કમાં રહેતો હતો અને જેલમાં બેઠાં બેઠાં મોબાઇલ ફોનની મદદથી તેણે મૅચફિક્સિંગ કૌભાંડમાં કરોડો રૂપિયાની ઊથલપાથલ કરી હતી.

બબલુ શ્રીવાસ્તવ નૈની સેન્ટ્રલ જેલમાં બેઠાં બેઠાં મૅચફિક્સિંગ કૌભાંડ ઉપરાંત દેશનાં મોટાં શહેરોના શ્રીમંતોનાં અપહરણનું કારસ્તાન પણ ચલાવતો હતો. ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસે બીજી જુલાઈ, 2000ના દિવસે જેલમાં દરોડો પાડીને બબલુ પાસેથી ડઝનબંધ સિમ કાર્ડ જપ્ત કર્યાં એ પછી નૈની જેલના જેલરને સસ્પેન્ડ કરી દેવાયા. બીજી બાજુ બબલુને નૈની જેલમાંથી બરેલી જેલમાં મોકલી દેવાયો. દરમિયાન, બબલુએ જેલમાંથી જે નંબરો પર વાત કરી હતી એવા મોબાઇલ ફોનના કૉલ આંતરીને ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસે ઘણી ચોંકાવનારી માહિતી મેળવી અને એ માહિતીના આધારે ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસની સ્પેશિયલ ટાસ્ક ફોર્સે કલકત્તામાં બબલુ ગૅન્ગના ચાર ગુંડાઓને આંતરીને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા. બબલુ શ્રીવાસ્તવની પછડાટને કારણે છોટા રાજનને પણ ફટકો પડ્યો.

ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસ આદું ખાઈને બબલુ શ્રીવાસ્તવની પાછળ પડી ગઈ હતી ત્યારે મુંબઈ પોલીસ પણ અન્ડરવર્લ્ડને બરાબર ટક્કર આપી રહી હતી. મુંબઈ પોલીસનાં શસ્ત્રો ગરજી રહ્યાં હતાં એટલે અન્ડરવર્લ્ડના શૂટર્સ ઠંડા પડી રહ્યા હતા. મુંબઈમાં શૂટઆઉટ્સની ઘટનાઓનું પ્રમાણ ઓછું થઈ ગયું હતું અને મુંબઈ પોલીસ સામે એન્કાઉન્ટરમાં મરી રહેલા ગુંડાઓની સંખ્યા વધી રહી હતી. મુંબઈમાં ગવળી અને નાઈક ગૅન્ગનું જોર ઘટી રહ્યું હતું તો રાજન અને દાઉદ ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિઓ પર પણ બ્રેક લાગી ગઈ હતી, પરંતુ વિદેશોમાં દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગ વચ્ચે ધમાલ ચાલુ જ હતી. દાઉદના ગુંડાઓ છોટા રાજનને અને તેના મહત્ત્વના સાથીદારોને ખતમ કરવાનો મોકો શોધી રહ્યા હતા. આ દરમિયાન દાઉદના હાથ સમા છોટા શકીલને ખબર પડી કે છોટા રાજનના જમણા હાથ સમા રોહિત વર્માએ થોડા સમયથી થાઇલૅન્ડની રાજધાની બૅન્ગકૉકમાં અડ્ડો જમાવ્યો છે.

છોટા શકીલે રોહિત વર્મા વિશે પાકી માહિતી મેળવી લીધી. છોટા રાજનનો ખાસ માણસ રોહિત વર્મા બૅન્ગકૉકમાં માઇકલ ડિસોઝા નામ ધારણ કરીને જ્વેલર અને એક્સપોર્ટરના સ્વાંગમાં રહેતો હતો. તેણે બૅન્ગકૉકના સુકુમવિત વિસ્તારમાં એક ભવ્ય ફ્લૅટ ભાડે રાખ્યો હતો અને ત્યાં જ અડિંગો જમાવી દીધો હતો. રોહિત વર્મા બૅન્ગકૉકમાં કોઈ ફિલ્મસ્ટાર જેવી લાઇફસ્ટાઇલ સાથે દિવસો વિતાવતો હતો. છોટા શકીલને પહેલાં તો એટલી ખબર પડી હતી કે રોહિત વર્મા બૅન્ગકૉકમાં છે. એટલી માહિતી મળી ગઈ એટલે શકીલે 2000ના ઑગસ્ટ મહિનાના છેલ્લા સપ્તાહમાં તેના વિશ્વાસુ શૂટર મહમ્મદ સલીમ અને અન્ય ત્રણ માણસોને કરાચીથી બૅન્ગકૉક મોકલ્યા. 31 ડિસેમ્બર, 2000ના દિવસે તેઓ બૅન્ગકૉક પહોંચ્યા. સલીમ અને તેના સાથીદારોએ વીસેક દિવસ બૅન્ગકૉકમાં ગાળીને રોહિત વર્માનો પત્તો લગાવી

લીધો. રોહિત વર્મા તેની હાઈ-ફાઈ લાઇફસ્ટાઇલને કારણે બહુ ઝડપથી શકીલના માણસોને મળી ગયો. એ પછી શકીલના માણસોએ તેનો પીછો કરીને તેનું ઘર શોધી લીધું.

રોહિત વર્માના ઘરનો પત્તો મળી ગયો એટલે છોટા શકીલે બીજા ચાર શૂટર્સને મુંબઈથી બૅન્ગકૉક મોકલી આપ્યા. આ દરમિયાન બૅન્ગકૉકમાંથી થાઇલૅન્ડના વતની એવા બે યુવાનોને પણ આ ટોળી સાથે સામેલ કરી દેવાયા. એ દસ ખેપાનીઓની ટોળીએ બૅન્ગકૉકના સુકુમવિત સોઈ વિસ્તારમાં, જ્યાં રોહિત વર્મા માઇકલ ડિસોઝાના નામથી રહેતો હતો એ 'ચરણ કોર્ટ' અપાર્ટમેન્ટની બાજુમાં જ 'એમરી કોર્ટ' અપાર્ટમેન્ટમાં એક વિશાળ ફ્લૅટ ભાડે રાખ્યો. એ ફ્લૅટની બારીમાંથી 'ચરણ કોર્ટ' અપાર્ટમેન્ટનો મુખ્ય દરવાજો જોઈ શકાતો હતો. શકીલના શૂટર્સે એ બારીની મદદથી રોહિત વર્માની આવનજાવન પર નજર રાખી. ત્રણ દિવસ સુધી તેમણે રોહિત વર્મા પર વૉચ રાખ્યા પછી 'ઍક્શન પ્લાન' અમલમાં મૂક્યો.

તારીખ : 14 સપ્ટેમ્બર, 2000
સમય : રાતના 9.30 કલાક
સ્થળ : 'ચરણ કોર્ટ' અપાર્ટમેન્ટ, સુકુમવિત સોઈ, બૅન્ગકૉક

આઠ સૂટેડબૂટેડ યુવાનો એક મોટી કેક સાથે ચરણ કોર્ટના દરવાજા પાસે આવ્યા. તેમણે સિક્યૉરિટી ગાર્ડને કહ્યું કે તેઓ માઇકલ ડિસોઝાના આમંત્રણથી આવ્યા છે. સિક્યૉરિટી ગાર્ડે તેમને કહ્યું કે, 'થોડી વાર રાહ જુઓ, હું ડિસોઝાના ઘરમાં વાત કરીને તમારા આગમન વિશે કન્ફર્મ કરી લઉં.' એ સાથે એમાંના એક યુવાને પિસ્તોલ કાઢીને તેની બટ ગાર્ડના માથામાં ઝીંકી દીધી. એ પછી તેઓ આગળ વધ્યા. એમાંના ચાર યુવાનો લૉબીમાં ઊભા રહ્યા અને ચાર યુવાનો આગળ વધ્યા. તેઓ 'સી' વિંગના ત્રણ નંબરના ફ્લૅટના દરવાજે પહોંચ્યા. એમાંના બે થાઈ યુવાન કેક પકડીને દરવાજા સામે ઊભા રહ્યા અને બીજા બે યુવાન ડોરબેલ વગાડીને બાજુમાં ઊભા રહી ગયા.

ડોરબેલ વાગી ત્યારે રોહિત વર્મા તેની પત્ની સાથે ટીવી જોઈ રહ્યો હતો. તેણે દરવાજાના લૅચ હોલમાંથી જોયું તો કેક લઈને ઊભેલા બે થાઈ યુવાનો તેની નજરે ચડ્યા.

રોહિત વર્માએ ફ્લૅટનો દરવાજો ખોલ્યો એ સાથે દાઉદ-છોટા શકીલના શૂટર્સ અંદર ધસી આવ્યા. તેમણે રોહિત વર્માને ગોળીએથી વીંધી નાખ્યો. રોહિત વર્માની પત્ની સંગીતાએ પતિને બચાવવાની કોશિશ કરી, પરંતુ એ નિરર્થક કોશિશ દરમિયાન તેને પણ એક ગોળી વાગી ગઈ. જોકે તે બચી ગઈ.

રોહિત વર્મા 32 ગોળીનું નિશાન બનીને કમોતે માર્યો ગયો.

આ દરમિયાન રોહિત વર્માની નોકરાણી કમલા કિચનમાંથી બહાર ધસી આવી. બીજી બાજુ રોહિત વર્માની બે વર્ષની દીકરી પણ ગભરાઈને બેડરૂમમાંથી બહાર આવી ગઈ. છોટા શકીલના શૂટર્સે તે બંનેને ખૂણામાં હડસેલીને નોકરાણીને પૂછ્યું, 'વો... (ગાળ) કિધર હૈ?' પણ નોકરાણીના હોઠ ડરથી જાણે સિવાઈ ગયા હતા. શકીલના શૂટર્સનો મુખ્ય શિકાર છોટા રાજન હતો. હતપ્રભ બની ગયેલી નોકરાણી કંઈ બોલી શકી નહીં એટલે તેઓ વંટોળિયાની જેમ ચાર બેડરૂમના ફ્લૅટના જુદા જુદા રૂમમાં ફરી વળવા ધસી ગયા. એક બેડરૂમમાં તેમણે એક ઓળાને બાલ્કની તરફ દોડતો જોયો. બેડરૂમની લાઇટ બંધ હતી, પણ તે છોટા રાજન જ હતો એવું શૂટર્સને સમજાઈ ગયું. તેમણે એ ઓળા તરફ અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો.

તે છોટા રાજન જ હતો. તેના પેટમાં અને જાંઘમાં એક એક ગોળી વાગી, પણ એમ છતાં તે મરણિયો બનીને બાલ્કનીમાંથી કૂદી પડ્યો. બાલ્કનીમાંથી ભૂસકો મારીને તે અપાર્ટમેન્ટના કમ્પાઉન્ડમાં બનાવેલા ગાર્ડનમાં પડ્યો. આ દરમિયાન 'ચરણ કોર્ટ' અપાર્ટમેન્ટના તથા આજુબાજુના રહેવાસીઓ શું બની રહ્યું છે એ જાણવા માટે પોતાના ઘરની બહાર નીકળી આવ્યા હતા. દાઉદ-શકીલના શૂટર્સ માટે હવે પછી દરેક ક્ષણ જોખમી સાબિત થઈ શકે એમ હતી. તેઓ ત્યાંથી રફુચક્કર થઈ ગયા. હુમલાખોરો નાસી ગયા છે એ ખાતરી થઈ પછી છોટા રાજન લોહીલુહાણ હાલતમાં ગાર્ડનમાંથી બહાર નીકળ્યો અને રોહિત વર્માના ફ્લૅટમાં પહોંચ્યો. તેણે રોહિત વર્માનો મૃતદેહ જોયો અને તેની બેશુદ્ધ બનેલી પત્ની સંગીતા વર્માને જોઈ. ભય, આઘાત, રોષ અને ખુન્નસની મિશ્ર લાગણીથી તે વિચલિત થઈ ગયો હતો. એમ છતાં પોતાના દિમાગને શાંત કરવાની કોશિશ સાથે જે બેડરૂમમાંથી તેણે કૂદકો માર્યો હતો એ બેડરૂમમાં તે પહોંચ્યો. તેણે ફોન હાથમાં લઈને સૌપ્રથમ ગુરુ સાટમને ફોન કર્યો. એ પછી તેણે તેના બીજા બે ખાસ સાથીદારોના ફોન-નંબર ડાયલ કર્યા અને છેલ્લે થાઈ પોલીસને ફોન કર્યો.

આ દરમિયાન કોઈ રહેવાસીએ ઍમ્બ્યુલન્સ મગાવી લીધી હતી. પોલીસનાં વાહનો અને ઍમ્બ્યુલન્સ લગભગ સાથે જ આવી પહોંચ્યાં. રાજનને અને રોહિત વર્માની પત્નીને બૅન્ગકૉકની સમિતિવેજ હૉસ્પિટલમાં લઈ જવાયાં. રોહિત વર્માની પત્નીને ખાસ ઈજા પહોંચી નહોતી, પણ છોટા રાજનની હાલત ગંભીર હતી. જોકે ડૉક્ટરોએ તેને બચાવી લીધો.

તારીખ : 14 સપ્ટેમ્બર, 2000
સમય : (ભારતીય સમય પ્રમાણે) રાતના 11.00 કલાક

સ્થળ : દાઉદનો વૈભવશાળી મહેલ, ક્લિફ્ટન એરિયા, કરાચી

'બચ ગયા સાલા...' હતાશા અને ઝનૂનની મિશ્ર લાગણી અનુભવી રહેલા દાઉદે જમણા હાથની મુઠ્ઠી વાળીને ડાબા હાથની હથેળી પર જોરથી પછાડતાં કહ્યું. તે ભયંકર હદે અપસેટ થઈ ગયો હતો. આજે કોઈ પણ હિસાબે રાજન ખતમ થઈ જશે એવી બાંયધરી શકીલે તેને આપી હતી, પણ શૂટર્સ રાજનને ન મારી શક્યા એટલે દાઉદ ગિન્નાઈ ગયો હતો. અગાઉ સિંગાપોર અને દુબઈમાં રાજનને મારી નાખવાની કોશિશ નિષ્ફળ સાબિત થઈ ત્યારે દાઉદ આટલો અપસેટ નહોતો થયો, પણ આ વખતે પાકા પાયે બધી તૈયારીઓ કર્યા પછી પણ રાજન બચી ગયો એટલે દાઉદના દિમાગનો પારો સત્તરમા આસમાને પહોંચી ગયો હતો. તેણે શકીલને પણ બે-ચાર ચોપડાવી દીધી હતી. દાઉદે શકીલ દ્વારા શૂટર્સને આદેશ આપ્યો હતો કે શક્ય હોય તો રાજનને પકડીને કોઈ પણ રીતે કરાચી લાવવો અને નહીંતર પતાવી દેવો. રાજનને રિબાવીને મારવાની તેની ખ્વાહિશ હતી, પણ ન તો રાજન તેના હાથમાં આવ્યો કે ન તો શૂટર્સ તેને મારી શક્યા. દાઉદે ફરી એક વાર ગંદી ગાળ બોલીને જમણા હાથની મુઠ્ઠી ડાબા હાથની હથેળી પર પછાડી.

●—●—●—●

તારીખ : 14 સપ્ટેમ્બર, 2000
સમય : રાતના 11.00 કલાક
સ્થળ : ડોંગરી વિસ્તાર, મુંબઈ

ડોંગરી વિસ્તારમાં કેટલાક જુવાનિયાઓ હરખભેર ફટાકડા ફોડી રહ્યા હતા અને મીઠાઈ વહેંચી રહ્યા હતા. તેઓ 'ગદ્દાર' છોટા રાજનના મોતની ખુશાલી મનાવી રહ્યા હતા. એ યુવાનો દાઉદ ગૅન્ગના સભ્યો હતા. બૅન્ગકૉકમાં રાજન માર્યો ગયો એવા સમાચાર મળવાથી તેઓ ઉત્સાહમાં આવી ગયા હતા.

●—●—●—●

તારીખ : 14 સપ્ટેમ્બર, 2000
સમય : રાતના 11.00 કલાક
સ્થળ : તિલકનગર, ચેમ્બુર, મુંબઈ

છોટા રાજનના ગઢ સમા ચેમ્બુર ઉપનગરના તિલકનગર વિસ્તારમાં રાજન ગૅન્ગના યુવાનો ઉત્સાહભેર મીઠાઈ વહેંચી રહ્યા હતા, જ્યારે કેટલાક યુવાનો ફટાકડા ફોડી રહ્યા હતા. બૅન્ગકૉકમાં રાજન પર હુમલો થયો, પણ તે બચી ગયો એની ખુશી તેઓ મનાવી રહ્યા હતા.

તારીખ : 18 સપ્ટેમ્બર, 2000
સ્થળ : થંગલૂર પોલીસ-સ્ટેશન, બૅન્ગકૉક

થંગલૂર પોલીસ-સ્ટેશનના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ કર્નલ મંથન અપાઈવોંગ્સ દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સ મોહમ્મદ સલીમ અને શેર ખાનની પૂછપરછ કરી રહ્યા હતા. રોહિત વર્માની હત્યા અને છોટા રાજનની હત્યાના પ્રયાસથી થાઇલૅન્ડની પોલીસ ચોંકી ઊઠી હતી. દાઉદના શૂટર્સે કુલ 100 ગોળી છોડી હતી એના પરથી તેમના ઝનૂનનો ખ્યાલ આવી શકતો હતો. રાજન પર હુમલો કર્યા પછી એ જ રાતે ગણતરીના કલાકોમાં દાઉદના ચાર શૂટર્સ સિંગાપોર ઍરલાઇન્સના પ્લેનમાં મલેશિયા ભાગી ગયા હતા, પણ 33 વર્ષીય મોહમ્મદ સલીમ અને 36 વર્ષીય શેર ખાન બૅન્ગકૉકના રાક વિસ્તારના રૉબિન્સન ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોરમાંથી ઝડપાઈ ગયા હતા. બૅન્ગકૉક પોલીસે અન્ય બે શૂટર્સને પણ ઝડપી લીધા હતા

મોહમ્મદ યુસુફ નામનો 45 વર્ષીય શૂટર સુકુમવિત સોઈ વિસ્તારની પાંચ નંબરની સ્ટ્રીટમાંથી પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો અને ઇન્ટેમાર સોઈ વિસ્તારના એક ફ્લૅટમાંથી રફીક અરુકિત ઉર્ફે ચવલિટ નામના થાઇલૅન્ડવાસી શૂટરને પણ પોલીસે પકડી પાડ્યો.

બૅન્ગકૉકના થાનગલૂર પોલીસ-સ્ટેશનના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટે આ શૂટર્સની પૂછપરછ શરૂ કરી ત્યારે તેમને છોટા રાજન અને દાઉદ વચ્ચે કેવી દુશ્મની છે એનો ખ્યાલ આવ્યો. દાઉદના શૂટર મોહમ્મદ સલીમ અને શેર ખાને બૅન્ગકૉક પોલીસને કહ્યું કે છોટા રાજન અત્યાર સુધીમાં આઠ વાર 'દાઉદભાઈ' ની હત્યાની કોશિશ કરી ચૂક્યો છે. થાઇલૅન્ડમાં પણ રાજન-દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે તણખા ઝરતા રહે છે એવું તેમણે કિસ્સાઓ સાથે કહ્યું. ડિસેમ્બર, 1999માં દાઉદ ગૅન્ગના બનાવટી અમેરિકન ડૉલર બનાવવાના કૌભાંડનો પર્દાફાશ ઇન્ટરપોલ અને અમેરિકન એજન્સીએ સાથે મળીને કર્યો હતો અને એ સાથે જ દાઉદના બે 'પહોંચેલા' એજન્ટની થાઈ પોલીસે ધરપકડ કરી હતી. એ પછી રાજનના માણસોએ દાઉદ સાથે સંકળાયેલા એક પાકિસ્તાની ડ્રગ-સ્મગલર દાઉદ શાને થાઈ પોલીસની જાળમાં ફસાવી દીધો હતો અને પોલીસ સાથેની અથડામણમાં તે માર્યો ગયો હતો.

થંગલૂર પોલીસ-સ્ટેશનના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ કર્નલ મંથન દાઉદના શૂટર્સની પૂછપરછ કરતા ગયા તેમ તેમ તેમની આંખો આશ્ચર્યથી પહોળી થતી ગઈ.

‘ભાઈ કે સાથ ડબલ ક્રોસ કિયા સાલે ને !’

રાજનની હત્યાનું ‘મિશન’ પાર પાડવા માટે દાઉદે રૂપિયા પચાસ લાખનો ધુમાડો કર્યો

* * *

દુબઈમાં ઝડપાઈ ગયેલા અબુ સાલેમને છોડાવવા માટે દાઉદે તેની વગ વાપરી

‘આટલું જોખમ ઉઠાવીને તમે રોહિત વર્માના ઘરમાં ઘૂસી જઈને શા માટે હુમલો કર્યો?’ બૅન્ગકૉકના થંગલૂર પોલીસ-સ્ટેશનના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ કર્નલ મંથન અપાઈવોંગ્સ દાઉદ-શકીલના શૂટર્સને પૂછી રહ્યા હતા.

‘દાઉદભાઈનો આદેશ હતો કે છોટા રાજન પર હુમલો કરો ત્યારે કોઈ પણ થાઈ નાગરિકને (થાઈલૅન્ડના નાગરિકને) ઈજા થવી જોઈએ નહીં. એટલે અમે રોહિત વર્માના ઘરમાં ઘૂસીને હુમલો કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો.’ મોહમ્મદ સલીમે જવાબ આપ્યો.

‘આ હુમલાનું આયોજન તમે કઈ રીતે કર્યું હતું?’ કર્નલ મંથને પૂછ્યું.

‘અમે બૅન્ગકૉક આવીને પહેલાં તો રોહિત વર્માને શોધી કાઢ્યો. પછી તેની ગતિવિધિ પર નજર રાખી અને ત્રાટકવાનું નક્કી કર્યું. અગાઉ દાઉદભાઈએ રોહિત વર્માને લલચાવીને રાજનનો ઘડોલાડવો કરવાનો સોદો કર્યો હતો અને એ સોદાના ભાગરૂપે દાઉદભાઈએ તેને છોટા રાજન ગૅન્ગનો બૉસ બનાવવાની ઑફર કરી હતી.’ દાઉદ-શકીલના બીજા શૂટર શેર ખાને જવાબ આપ્યો.

‘તો પછી તમે શા માટે રોહિત વર્માને મારી નાખ્યો?’ પોલીસ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટે સવાલ પૂછ્યો.

‘કારણ કે તેણે દાઉદભાઈ સાથે ડબલ ક્રૉસની ગેમ અજમાવી હતી.’ શેર ખાન અને મોહમ્મદ સલીમ એકસાથે બોલી ઊઠ્યા.

જોકે મોહમ્મદ સલીમ અને શેર ખાન તથા બીજા શૂટર્સ પઢાવેલા પોપટની જેમ બોલવા માંડ્યા એ પહેલાં બૅન્ગકૉક પોલીસે તેમની સારીએવી સરભરા કરવી પડી હતી. બૅન્ગકૉક પોલીસે કરાચી અને મુંબઈથી આવેલા એ ‘મહેમાનો’ની ‘સરભરા’ કર્યા બાદ પૂછપરછ આદરી ત્યારે પણ તેમનું (દાઉદ-શકીલના શૂટર્સનું) રાજન પ્રત્યેનું ઝનૂન ઓછું નહોતું. બૅન્ગકૉકના પોલીસ અધિકારીઓએ તેમને પૂછ્યું કે છોટા રાજન પર હુમલો કરવા માટે તમને કેટલા રૂપિયા અપાયા હતા? ત્યારે તેમણે જવાબ આપ્યો કે, ‘પૈસાની પરવા કર્યા વિના જ અમે આ મિશન પાર પાડવાનું બીડું ઝડપ્યું હતું. દાઉદભાઈએ એ ગદ્દારને (છોટા રાજનને) ખતમ કરવાનું મિશન અમને સોંપ્યું એ જ અમારા માટે મોટી વાત હતી. આ વખતે તો અમે પિસ્તોલથી હુમલો કર્યો હતો, પણ બીજી વાર અમે બૉમ્બ ઝીંકીને રાજનને ઉડાવી દઈશું.’

દાઉદ-શકીલના શૂટર્સે બૅન્ગકૉક પોલીસને એવું પણ કહ્યું કે અમે છોટા રાજનનો અગાઉ મેલબર્ન, કુઆલા લમ્પુર અને જોહનિસબર્ગમાં પણ પીછો કર્યો હતો, પણ એ દરેક વખતે રાજન બચી ગયો હતો. એ પછી છોટા રાજનના જમણા હાથ સમા રોહિત વર્માએ બૅન્ગકૉકમાં સ્થાનિક થાઈ નાગરિકોની ભાગીદારીમાં સિરૅમિક્સ અને જ્વેલરીનો ધંધો શરૂ કર્યો હોવાની અને બૅન્ગકૉકમાં રાજનનો બેઝ મજબૂત બની રહ્યો હોવાની માહિતી મળી એટલે દાઉદભાઈએ બૅન્ગકૉકમાં જ રાજનનો ઘડોલાડવો કરી નાખવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

●—●—●—●

દાઉદ ઇબ્રાહીમના શૂટર્સે જડબેસલાક યોજના ઘડી કાઢી હોવા છતાં છોટા રાજન બાલ બાલ બચી ગયો હતો. દાઉદે રાજનને ખતમ કરવા માટે પચાસ લાખથી વધુ રૂપિયાનો ધુમાડો એ ‘મિશન’ પાછળ કરી નાખ્યો હતો. જોકે એ તો માત્ર બૅન્ગકૉકમાં રાજનને ખતમ કરવા ઘડાયેલી યોજના પાછળ ખર્ચાયેલી રકમ હતી. અગાઉ પણ રાજનની હત્યા માટે યોજનાઓ ઘડાઈ હતી. એ તમામ યોજનાઓ પાછળ દાઉદે જેટલા પૈસા વેર્યા હતા એનો સરવાળો પાંચ કરોડ રૂપિયાથી પણ વધુ થતો હતો. સામે રાજને પણ દાઉદની હત્યા કરવા માટે પાણીની જેમ પૈસા વહાવ્યા હતા. રાજને દાઉદને ખતમ કરવા માટે આઠ નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યા હતા અને એ દરેક વખતે રાજને પણ 50 લાખ રૂપિયાથી વધુ રકમ વેડફી નાખી હતી.

બૅન્ગકૉકમાં દાઉદ ગૅન્ગના હુમલામાંથી રાજન બચી તો ગયો; પણ એ ઘટનાના પ્રત્યાઘાત મુંબઈ, દિલ્હી, દુબઈ, ઑસ્ટ્રેલિયા, બૅન્ગકૉક, નેપાળ, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને મલેશિયામાં પણ પડ્યા. ઇસ્લામાબાદ અને કરાચીમાં એ મુદ્દે આઇએસઆઇના ઉચ્ચ અધિકારીઓની બેઠકો યોજાઈ તો બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના ઉચ્ચ અધિકારીઓથી માંડીને દિલ્હીમાં ગૃહ ખાતાના

અધિકારીઓની બેઠકો યોજાઈ અને એ બેઠકોમાં છોટા રાજન પર દાઉદ ગૅન્ગના હુમલા વિશે ચર્ચા થઈ!

બીજી બાજુ મુંબઈમાં આ સમાચાર વહેતા થયા એ પછી બીજા દિવસે શિવસેનાપ્રમુખ બાળ ઠાકરે અને કેન્દ્રીય કાયદાપ્રધાન અરુણ જેટલી વચ્ચે બેઠક યોજાઈ. એ વખતે પણ છોટા રાજનની હત્યાના પ્રયાસની ઘટના વિશે એ બંને મહાનુભાવો વચ્ચે ખાસ્સી ચર્ચા થઈ.

બૅન્ગકૉકની ઘટના પછી એ વાત પણ વળી ચર્ચાની એરણે ચડી કે દાઉદ ઇબ્રાહીમને આઇએસઆઇનું પીઠબળ છે તો છોટા રાજનને રૉ અને આઇબી જેવા ભારતીય એજન્સીઓનું પીઠબળ મળી રહ્યું છે. 1992માં મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટો થયા પછી દાઉદ ઇબ્રાહીમની આઇએસઆઇ સાથેની સાઠગાંઠનો પર્દાફાશ થઈ ગયો હતો અને એ ઘટના પછી છોટા રાજને એ મુદ્દો આગળ ધરીને જ દાઉદ સાથે છેડો ફાડી નાખ્યો હતો અને ત્યારે હિન્દુ ડૉન (રાજન) વર્સસ મુસ્લિમ ડૉન (દાઉદ) એવી છાપ ઊભી થઈ ગઈ હતી. અધૂરામાં પૂરું, આઇએસઆઇ દ્વારા ભારતીય અર્થતંત્ર ખોખલું બનાવવા માટે પાકિસ્તાનમાં બનાવટી ભારતીય ચલણી નોટ્સ છાપીને એ નકલી કરન્સી દાઉદની ગૅન્ગના માધ્યમથી ભારતમાં ઘુસાડાતી હતી અને વારતહેવારે ભારતમાં ભાંગફોડનાં કાવતરાં થવા માંડ્યાં એની પાછળ પણ આઇએસઆઇ અને દાઉદની સાઠગાંઠ જ કારણભૂત હોવાના પુરાવા અવારનવાર ભારતીય સત્તાવાળાઓને મળી રહ્યા હતા. આ સ્થિતિમાં દાઉદ ગૅન્ગને વેતરી નાખવા માટે ભારતીય એજન્સીઓ છોટા રાજનનો ઉપયોગ કરી રહી હોવાની વાત ફેલાઈ રહી હતી અને એ વાત બિલકુલ પાયાહીન પણ નહોતી.

બૅન્ગકૉકમાં રાજન પર હુમલા પછી દાઉદ-રાજનની દુશ્મની અને તેમને અનુક્રમે પાકિસ્તાની અને ભારતીય એજન્સીઓના પીઠબળની વાતો વચ્ચે દાઉદ રાજનને ખતમ કરવા માટે વધુ એક યોજના ઘડવાની વેતરણમાં પડી ગયો હતો. બૅન્ગકૉકની સમિતિવેજ હૉસ્પિટલમાં જ તેને ખતમ કરી દેવાનો મનસૂબો દાઉદે ઘડ્યો હતો. એ યોજના બહુ જોખમી હતી, પણ દાઉદ ઝનૂને ભરાયો હતો અને કોઈ પણ હિસાબે તે રાજનની જિંદગી પર પૂર્ણવિરામ મૂકવા માટે મરણિયો બન્યો હતો.

પરંતુ દાઉદ તેની નવી યોજના અમલમાં મૂકે એ પહેલાં તેને જબરો આંચકો લાગે એવી ઘટના બની ગઈ.

તારીખ : 20 નવેમ્બર, 2001

સમય : રાતના 2.00 કલાક

સ્થળ : સમિતિવેજ હૉસ્પિટલ, બૅન્ગકૉક

છોટા રાજન સમિતિવેજ હૉસ્પિટલમાં પોતાના રૂમમાં તહેનાત બે થાઈ પોલીસ અધિકારીઓને આગ્રહ કરીને શરાબ પીવડાવી રહ્યો હતો. ખાસ્સા દિવસોથી સારવાર લઈ રહેલા છોટા રાજન સાથે તે અધિકારીઓની દોસ્તી થઈ ગઈ હતી. સમિતિવેજ હૉસ્પિટલમાં રાજનના રૂમમાં બે થાઈ પોલીસ અધિકારીઓ સતત હાજર રહેતા હતા અને રૂમની બહાર પાંચ સશસ્ત્ર થાઈ પોલીસમૅન પહેરો ભરતા હતા.

હોટેલમાં 'ડૂ નૉટ ડિસ્ટર્બ'નું કાર્ડ દરવાજાની બહાર લટકાવી દીધું હોય ત્યારે હોટેલના કર્મચારીઓ ડિસ્ટર્બ ન કરે એ રીતે રાજને હૉસ્પિટલના કેટલાક ડૉક્ટર્સ અને અધિકારીઓનાં ગજવાં ગરમ કરીને એવી વ્યવસ્થા કરી લીધી હતી કે તેના રૂમમાં આવી મહેફિલ જામી હોય ત્યારે તેને કોઈ ડિસ્ટર્બ ન કરે. રાજનના રૂમમાં અવારનવાર આવી મહેફિલ જામતી હતી, પણ આજની મહેફિલ જરા જુદી હતી. રાજનના પૈસા અને પોતાના જોખમે શરાબની મજા માણી રહેલા થાઈ પોલીસ અધિકારીઓને ખબર નહોતી કે આજે તેમના શરાબમાં ટ્રાન્ક્વિલાઇઝરનો ડોઝ હતો.

●—●—●—●

તારીખ : 20 નવેમ્બર, 2001

સમય : રાતના 3.40 કલાક

સ્થળ : સમિતિવેજ હૉસ્પિટલની ઇમારતની પાછળનો રસ્તો, બૅન્ગકૉક

સમિતિવેજ હૉસ્પિટલના પાછળના ભાગમાંથી એક ઓળો દોરડાની મદદથી લટકીને બીજા માળેથી નીચે ઊતર્યો. એ દોરડું વાસ્તવમાં બેડશીટ્સ બાંધીને બનાવવામાં આવ્યું હતું. એ બેડશીટ્સની મદદથી બીજા માળેથી ઊતરી રહેલો માણસ છોટા રાજન હતો. રાજનના રૂમમાં શરાબની સાથે ટ્રાન્ક્વિલાઇઝરના હળવા ડોઝથી ઘેનમાં સરી ગયેલા થાઈ પોલીસ અધિકારીઓ સામે એક નજર નાખીને રાજન બારી વાટે પાછળ રોડ પર ઊતરી પડ્યો.

રાજન રસ્તા પર આવ્યો એની પાંચમી સેકન્ડે તે એક કારમાં બેઠો હતો અને કાર અજાણ્યા લોકેશન તરફ રવાના થઈ ગઈ હતી. રાજનને લેવા આવી પહોંચેલા તેના બે સાથીદારો પૈકી એક સાથીદારે રાજનના હાથમાં મોબાઇલ ફોન આપ્યો. રાજને તેમની સાથે થોડી વાત કરી અને પછી તે મોબાઇલ ફોન પરથી આંતરરાષ્ટ્રીય નંબર્સ ડાયલ કરવા માંડ્યો. દાઉદના શૂટર્સે કરેલા હુમલામાં થયેલી ઈજામાંથી

તે બહાર આવી ગયો હતો અને હવે દાઉદ પર વળતો પ્રહાર કરવા માટે સજ્જ થઈ ગયો હતો.

દાઉદ ઇબ્રાહીમે છોટા રાજનની હત્યાનો વધુ એક પ્રયાસ કર્યો એની પાછળ માત્ર તેની રાજન સાથેની દુશ્મની કારણભૂત નહોતી. છોટા રાજન ભલે પોતાને હિન્દુ અને દાઉદને મુસ્લિમ ડૉન ગણાવતો હોય, પણ વાસ્તવમાં રાજન અને દાઉદ વચ્ચે એક જ સ્પર્ધા હતી અન્ડરવર્લ્ડમાં વર્ચસ જમાવવાની અને અન્ડરવર્લ્ડમાં વર્ચસનો સીધો અર્થ થતો હતો અન્ડરવર્લ્ડની વાર્ષિક આશરે પાંચ હજાર કરોડ રૂપિયાની આવકમાંથી મોટો હિસ્સો ગજવે મારવો.

ભારત, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ, શ્રીલંકા, બર્મા, થાઇલૅન્ડ, મલેશિયા અને નેપાળ જેવા દેશોમાં નેટવર્ક જમાવીને બેઠેલા અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓ વચ્ચે વાર્ષિક પાંચ હજાર કરોડ રૂપિયાની આવકમાંથી મહત્તમ હિસ્સો ખેંચી જવા માટે ગળાકાપ સ્પર્ધા ચાલતી હતી. દાઉદ, રાજન, બબલુ શ્રીવાસ્તવ તથા અશ્વિન નાઈક જેવા ખેપાનીઓ આ સ્પર્ધાના મુખ્ય ખેલાડીઓ હતા. પણ બબલુ શ્રીવાસ્તવ અને અશ્વિન નાઈક જેલભેગા થઈ ગયા હતા. અરુણ ગવળી પણ મહત્ત્વનો ખેલાડી હતો, પણ તેનો વ્યાપ મુંબઈ અને મહારાષ્ટ્ર પૂરતો મર્યાદિત હતો. વળી ગવળીના મનમાં રાજકીય વગ જમાવવાની આકાંક્ષા જાગી હતી. આ સ્થિતિમાં દાઉદનો કટ્ટર હરીફ એક જ હતો – છોટા રાજન. રાજને અનેક ડ્રગ-સ્મગલર્સને દાઉદ છાવણીમાંથી પોતાની છાવણીમાં ખેંચી લીધા હતા. 2000 સુધીમાં માત્ર ડ્રગ્સના (કેફી દ્રવ્યોના) ટર્નઓવરનો આંકડો ત્રણ હજાર કરોડ રૂપિયા સુધી પહોંચી ગયો હતો અને રાજન એમાંથી ઘણો હિસ્સો પડાવી જતો હતો.

આ ઉપરાંત હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાંથી પણ તગડી રકમ અન્ડરવર્લ્ડના માંધાતાઓ પડાવી જતા હતા. એમાં છોટા શકીલ અને અબુ સાલેમ પછી રાજનના જમણા હાથ સમા રોહિત વર્માનું નામ પણ ઉમેરાયું હતું. સફળ ફિલ્મ-અભિનેતાઓ અને ફિલ્મ-નિર્માતા-દિગ્દર્શકો પાસેથી ખંડણીની ઉઘરાણી તથા હિન્દી ફિલ્મો અને એના સંગીતની ચાંચિયાગીરી દ્વારા પણ મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડ તગડી કમાણી કરતું હતું. એ સિવાય વાર્ષિક હજારો કરોડ રૂપિયાની ઊથલપાથલ કરતા મુમ્બૈયા હીરાબજારમાંથી પણ દાઉદ-રાજન કમાણી કરી રહ્યા હતા. તો મુંબઈ સહિત દેશનાં ટોચનાં શહેરોમાંથી હોટેલિયર્સ અને બિલ્ડર્સ પાસેથી ખંડણીની ઉઘરાણી ,સુપારી કિલિંગ અને પ્રૉપર્ટી પચાવી પાડવા જેવી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અન્ડરવર્લ્ડને વધારાની આવક થતી હતી. 1992 સુધી દાઉદ ઇબ્રાહીમ આવી તમામ પ્રકારની કમાણીનો મહત્તમ હિસ્સો પડાવી જતો હતો, પણ રાજને તેનાથી છૂટા થઈને પોતાની આગવી ગૅન્ગ બનાવી ત્યારથી તે દાઉદના મજબૂત હરીફ તરીકે ઊભરી આવ્યો હતો અને કાળી કમાણીનો હિસ્સો પડાવવા માંડ્યો એટલે દાઉદને તે આંખના કણાની જેમ ખૂંચી રહ્યો હતો. રાજન પરના હુમલા

પાછળ આ આર્થિક કારણ ઉપરાંત બીજા કેટલાક નાનામોટા 'હિસાબ' પણ જવાબદાર હતા. રાજને કાઠમંડુના નેપાળી સંસદસભ્ય અને દાઉદના મિત્ર તથા આઇએસઆઇના એજન્ટ મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યા કરાવી હતી એને કારણે આઇએસઆઇએ પણ રાજનની હત્યા કરવા માટે દાઉદને મદદ પૂરી પાડી હતી.

ટૂંકમાં, રાજનની હત્યાના પ્રયાસ પાછળ માત્ર દાઉદ-રાજનની અંગત દુશ્મનાવટ જવાબદાર નહોતી. અગાઉ રાજને પણ દાઉદની હત્યા માટે પ્રયાસ કર્યા એની પાછળ પણ અન્ડરવર્લ્ડ પર વર્ચસ જમાવવાની રાજનની મહેચ્છા કારણભૂત હતી.

●—●—●—●

છોટા રાજન બૅન્ગકૉકની હૉસ્પિટલમાંથી નાસી છૂટ્યો એટલે છોટા રાજનને બૅન્ગકૉકની હૉસ્પિટલમાં પતાવી દેવા ઇચ્છતા દાઉદની મનની મનમાં રહી ગઈ. એ દરમિયાન મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંકળાયેલી તમામ વ્યક્તિઓનું ધ્યાન ખેંચાય એવી બીજી એક ઘટના દુબઈમાં બની ગઈ. છોટા શકીલનો દુશ્મન બની ગયેલો પણ દાઉદ અને અનીસ સાથે સંબંધ ધરાવતો અબુ સાલેમ 18 ઑક્ટોબર, 2001ના દિવસે દુબઈમાં ઇન્ટરપોલના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો. અબુ સાલેમ દુબઈમાં શકીલ અહમદ આઝમીના નામથી રહેતો હતો. ઇન્ટરપોલ દ્વારા તેને દુબઈની એક હોટેલમાંથી ઝડપી લેવાયો એ વખતે તેની પ્રેમિકા અને હિન્દી ફિલ્મોની હિરોઇન મોનિકા બેદી પણ તેની સાથે હતી. મોનિકા બેદી ફોઝિયા દાનિશ બેગ નામ ધારણ કરીને અબુ સાલેમની સાથે પડછાયાની જેમ ફરતી હતી. અબુ સાલેમ જુદા જુદા દેશોમાં થોડો થોડો સમય રહેતો હતો એ રીતે તેણે થોડો સમય દુબઈમાં ગાળવાનું નક્કી કર્યું હતું, પણ તેના ફોનકૉલ્સને કારણે તે ઇન્ટરપોલની ઝપટમાં આવી ગયો હતો.

અબુ સાલેમની ધરપકડની માહિતી મળતાંવેંત ભારતીય સત્તાવાળાઓ સક્રિય બની ગયા અને અબુ સાલેમને ભારતના હવાલે કરી દેવા માટે દુબઈના સત્તાવાળાઓને અપીલ કરવામાં આવી. મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ પણ અબુ સાલેમની ધરપકડથી ઉત્સાહમાં આવી ગયા હતા.

□

‘સબ કો માર ડાલૂંગા !’

અનીસ ઇબ્રાહીમે દક્ષિણ આફ્રિકાના કેન્યા અને સોમાલિયા જેવા દેશોમાં ‘ડી’ કંપનીનો કારોબાર જમાવી દીધો

* * *

બોલિવૂડમાંથી કમાણી કરવાના અનેક રસ્તાઓ અંડરવર્લ્ડના ખેપાનીઓએ શોધી કાઢ્યા હતા

પણ તેમનો આનંદ લાંબો સમય ટકી શક્યો નહીં. અગાઉ અનીસ ઇબ્રાહીમ બહેરીનમાં ઝડપાઈ ગયો હતો ત્યારે દાઉદે તેને જે રીતે વગ વાપરીને છોડાવી લીધો હતો એ જ રીતે તેણે દુબઈમાં ચક્કર ચલાવીને અબુ સાલેમને પણ છોડાવી લીધો. અબુ સાલેમને છોટા શકીલ સાથે બાપે માર્યા વેર જેવી દુશ્મની થઈ ગઈ હતી, પણ દાઉદ અને અનીસ સાથે તેણે સંબંધ ટકાવી રાખ્યો હતો એટલે દાઉદ તેની વહારે થયો હતો.

દાઉદ અને તેના શૂટર્સના કમનસીબે અને પોતાના સદનસીબે બચી ગયેલા છોટા રાજને મલેશિયા પહોંચીને દાઉદ પર વળતા હુમલાની તૈયારી શરૂ કરી દીધી. એ સાથે જ તેણે પોતાની ગૅન્ગના ગદ્દારોની તપાસ પણ શરૂ કરી દીધી. છોટા રાજનને ખતમ કરવા માટે જે શૂટર્સ હતા તેમની સાથે રાજનનો એક વિશ્વાસુ માણસ પણ હતો.

એ માણસ મુંબઈનો હોટેલિયર વિનોદ શેટ્ટી હતો. બૅન્ગકૉકમાં જે ફ્લૅટમાં રોહિત વર્મા અને છોટા રાજન રહેતા હતા એ ફ્લૅટમાં દાઉદના શૂટર્સ ધસી આવ્યા ત્યારે તેમની સાથે વિનોદ શેટ્ટી પણ હતો.

રાજન પર હુમલો થયો એના એક કલાક પહેલાં વિનોદ શેટ્ટી રાજન અને રોહિત વર્માના ફ્લૅટમાં જ ડિનર લઈને બહાર નીકળ્યો હતો. એ વખતે તેણે એવું કહ્યું હતું કે હું એકાદ કલાકમાં પાછો આવું છું, પણ તે જ્યારે પાછો આવ્યો ત્યારે તેની સાથે દાઉદ અને છોટા શકીલના શૂટર્સ હતા.

છોટા રાજનને આ વાતની ખબર નહોતી, પણ રોહિત વર્માની પત્નીએ વિનોદ શેટ્ટીને જોઈ લીધો હતો. તેની પાસેથી રાજનને વિનોદ શેટ્ટીના કારસ્તાનની ખબર પડી ત્યારે રાજનના રૂંવે રૂંવે આગ લાગી ગઈ. તેણે હૉસ્પિટલમાંથી નાસી છૂટ્યા પછી પહેલું કામ વિનોદ શેટ્ટીના નામનું ડેથ વૉરન્ટ ઇશ્યુ કરવાનું હાથ ધર્યું હતું. રાજન બચી ગયો એ પછી વિનોદ શેટ્ટી મુંબઈ ભાગી ગયો હતો. રાજને પોતાના શાર્પશૂટર્સને શિકારી કૂતરાઓની જેમ વિનોદ શેટ્ટીની પાછળ છોડી મૂક્યા.

બીજી બાજુ રાજનને તેના ખાસ માણસ ગુરુ સાટમ પર કાળ ચડ્યો હતો. રાજનને એવી માહિતી મળી હતી કે તેના પર હુમલો થયો એની પાછળ સાટમ પણ જવાબદાર હતો. રાજન પર હુમલો થયો એ પછી ગુરુ સાટમ અદશ્ય થઈ ગયો હતો.

દાઉદ અને શકીલે સાટમને હાથો બનાવ્યો હતો અને સાટમે વિનોદ શેટ્ટીનો ઉપયોગ કર્યો હતો એ સ્પષ્ટ થઈ ગયું એ સાથે રાજન ગુરુ સાટમનો જાની દુશ્મન બની ગયો હતો. સાટમનું કાટલું કાઢી નાખવા માટે પણ રાજને તેના શૂટર્સને સાબદા કર્યા, પણ સાટમ ઉસ્તાદ હતો. રાજન બચી ગયો છે એવી ખબર પડી એ સાથે તે સગેવગે થઈ ગયો હતો. વિનોદ શેટ્ટી રાજનના શૂટર્સની ઝપટમાં આવી ગયો. રાજનના શૂટર્સે તેને મુંબઈમાં શોધી કાઢ્યો અને તેના શરીરમાં એક ડઝન ગોળીઓ ધરબી દીધી.

છોટા રાજન ઘવાયેલા વાઘની જેમ રોહિત વર્માની હત્યાનો બદલો લેવા આકાશપાતાળ એક કરવાના મૂડમાં આવી ગયો હતો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ પણ હાર્યો જુગારી બમણું રમે એ રીતે છોટા રાજનને ગમે તે ભોગે, ગમે ત્યાંથી શોધીને ખતમ કરવા ઉતાવળો બન્યો હતો. દાઉદ અને શકીલે કેટલાક પત્રકારોને ફોન પર એવા ઇન્ટરવ્યુ પણ આપ્યા હતા કે આ વખતે તો રાજન બચી ગયો છે પણ બીજી વાર તે નહીં બચે, અમે તેને પાતાળમાંથી પણ શોધીને ખતમ કરી દઈશું. સામે છોટા રાજને પણ હુંકાર કર્યો કે હું દાઉદ અને શકીલ તથા તેમના સાથીદારોનો સફાયો કરી નાખીશ.

દાઉદ અને રાજનની દુશ્મની ચરમસીમાએ પહોંચી હતી ત્યારે મુંબઈમાં દાઉદને આર્થિક ફટકો પડ્યો હતો. આવકવેરા ખાતાએ મુંબઈમાં દાઉદની 125 કરોડ રૂપિયાની સંપત્તિ જપ્ત કરી હતી. દાઉદે 1990-1991થી 1995-1996 દરમિયાન 45 કરોડ રૂપિયાનો સંપત્તિવેરો ભર્યો નહોતો એટલે આવકવેરા ખાતાએ તેની 13 મિલકત જપ્ત કરી હતી. આવકવેરા ખાતા દ્વારા દાઉદની આ મિલકતોની લિલામીની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ ગઈ હતી.

જોકે દાઉદ માટે આ મિલકત ચણા-મમરા બરાબર જેવી હતી. દાઉદે મુંબઈમાં 1500 કરોડ રૂપિયાથી વધુ કિંમતની મિલકત ઊભી કરી દીધી હતી. આ ઉપરાંત દુબઈ અને કરાચીમાં પણ તેણે અબજો રૂપિયાની પ્રૉપર્ટી ઊભી કરી દીધી હતી. કરાચીના શૅરબજારમાં પણ દાઉદે મોટા પાયે રોકાણ શરૂ કર્યું હતું. એટલે 125 કરોડ રૂપિયાની પ્રૉપર્ટી જપ્ત થઈ એથી દાઉદના પેટનું પાણી પણ હલ્યું નહોતું.

જોકે આ દરમિયાન આવકવેરા ખાતાએ જપ્ત કરેલી દાઉદની મિલકત પર કેટલાક માણસોએ કોર્ટમાં કેસ કરી દીધા કે આ તો અમારી મિલકત છે. એટલે દાઉદની જપ્ત થયેલી પ્રૉપર્ટી પૈકી મુંબઈની ગિરગાવ ચોપાટી સામે 82 કરોડ રૂપિયાનું બોમ્બે ગૅરેજ, મેહર હાઉસની જગ્યા અને જોગેશ્વરીમાં દીવાન શૉપિંગ સેન્ટરમાં 21 કરોડ રૂપિયાની કિંમતની દુકાનોની લિલામી સામે કોર્ટનો સ્ટે આવી ગયો. આવકવેરા ખાતા દ્વારા જપ્ત થયેલી દાઉદની પ્રૉપર્ટી પૈકી કેટલીક પ્રૉપર્ટી પર કેટલાક હિંમતવાન મુંબઈગરાઓએ પોતાની માલિકીનો દાવો કર્યો ત્યારે અન્ડરવર્લ્ડને આશ્ચર્ય નહોતું થયું. એ રીતે મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓને પણ આશ્ચર્ય નહોતું થયું. જોકે આવકવેરા ખાતાએ આવી કેટલીક પ્રૉપર્ટીઝ બાદ કરીને બાકીની પ્રૉપર્ટીઝની લિલામીની પ્રક્રિયા હાથ ધરી. આવકવેરા ખાતાના અધિકારીઓને અંદાજ જ હતો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમની પ્રૉપર્ટીનું લિલામ કરવામાં તકલીફ પડવાની હતી, પણ દાઉદની પ્રૉપર્ટીઝની લિલામી વખતે કેવી સ્થિતિ સર્જાશે એનો પૂરો અંદાજ આવકવેરા ખાતાના અધિકારીઓને નહોતો.

●—●—●—●

આવકવેરા ખાતાએ દાઉદની 125 કરોડ રૂપિયાની પ્રૉપર્ટીઝ કબજામાં લઈ લીધી હતી, પણ દાઉદ પાસે એ પ્રૉપર્ટીઝથી દસગણી કિંમતની બેનામ પ્રૉપર્ટીઝ મુંબઈમાં હતી. દાઉદે તેના અન્ડરવર્લ્ડ સામ્રાજ્યની મદદથી જબરદસ્ત આર્થિક સામ્રાજ્ય ઊભું કરી દીધું હતું. તે હજારો કરોડો રૂપિયાની સંપત્તિનો માલિક બની ગયો હતો અને મલ્ટિનૅશનલ કંપનીના સીએમડીની જેમ તેણે એક વ્યવસ્થિત તંત્ર ગોઠવી દીધું હતું. દાઉદે સિત્તેરના દાયકામાં તેના મોટા ભાઈ શબ્બીર સાથે નાનામોટા ખેલ શરૂ કર્યા હતા, પણ 1982માં શબ્બીરનું ખૂન થઈ ગયું એ પછી દાઉદ દિનપ્રતિદિન પોતાનું નેટવર્ક મજબૂત કરતો ગયો હતો અને એંસીના દાયકાના ઉત્તરાર્ધમાં તેણે દુબઈમાં પગ મૂક્યો એ પછી તેનામાં જબરદસ્ત પરિવર્તન આવી ગયું હતું. ડોંગરીના સામાન્ય યુવાનમાંથી તે જાણે સફળ બિઝનેસમૅન બની ગયો હોય એવી તેની લાઇફસ્ટાઇલ હતી. દુબઈથી કરાચી ગયા પછી કરાચીમાં પણ તે બિઝનેસ ટાઇકૂનની જેમ જ રહેતો હતો.

જોકે દાઉદનો જૂનો 'બિઝનેસ' બંધ નહોતો થઈ ગયો, પણ તેનો બિઝનેસ સિસ્ટમૅટિક જરૂર બની

ગયો હતો. દાઉદનો એક ભાઈ (શેર-શાયરીનો શોખ ધરાવતો અને એક હિન્દી ફિલ્મમાં ગીતો પણ લખી ચૂકેલો) નૂર-ઉલ ઉર્ફે નૂરા દાઉદની સલામતીની જવાબદારી સંભાળવા માંડ્યો હતો. તેની ફરજ દાઉદના સિક્યૉરિટી ચીફ જેવી ગણાવી શકાય. દાઉદનો ત્રીજો ભાઈ હુમાયુ દુબઈમાં ઇલેક્ટ્રૉનિક્સ ચીજવસ્તુઓના શોરૂમ્સ અને ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર્સ ચલાવતો હતો. તો વળી મુસ્તકીન ઇબ્રાહીમ દુબઈની બહાર હવાલા નેટવર્ક સંભાળતો હતો અને ઇકબાલ દુબઈમાં હવાલા નેટવર્કની જવાબદારી સંભાળતો હતો. દાઉદનો ભાઈ અનીસ ડ્રગ્સના અને નકલી કરન્સીના કારોબારમાં પડી ગયો હતો. દાઉદ 'ડી' કંપનીનો સીએમડી હતો તો અનીસ 'ડી' કંપનીનો સીઈઓ બની ગયો હતો.

અનીસની મહત્ત્વાકાંક્ષા જબરદસ્ત હતી એટલે તેણે દાઉદના નેટવર્કને દુબઈ અને ભારતની બહાર અન્ય દેશોમાં ફેલાવવામાં સિંહફાળો આપ્યો હતો. તેણે દાઉદ ગૅન્ગનું નેટવર્ક પૂર્વ એશિયાના દેશોથી દક્ષિણ આફ્રિકા સુધી વિસ્તારી દીધું હતું. બૅન્ગકૉકમાં છોટા રાજનની હત્યાનો પ્રયાસ થયો એના થોડા મહિનાઓ અગાઉ અનીસના સાથીદાર આફતાબ બટકીની ધરપકડ પછી નકલી અમેરિકન ડૉલર છાપવાનું પ્રિન્ટિંગ યુનિટ ઝડપાયું હતું. એ 'કારોબાર' પાછળનું માસ્ટર માઇન્ડ પણ અનીસ જ હતો. પાકિસ્તાની ભાંગફોડિયા સંસ્થા આઇએસઆઇની મદદથી તેણે ભારતમાં પણ કરોડો રૂપિયાની બનાવટી ચલણી નોટો ઘુસાડી દીધી હતી. 1997માં મુંબઈમાં ઑડિયોકિંગ અને ફિલ્મ-નિર્માતા ગુલશનકુમારની હત્યા પાછળ અબુ સાલેમ ઉપરાંત અનીસનું ભેજું પણ કામ કરી ગયું હતું. મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટના મુખ્ય આરોપી પૈકી એક અનીસે ખંડણીની ઉઘરાણી દ્વારા પણ તગડી કમાણી કરી હતી. આકરા દિમાગનો માલિક અનીસ વારંવાર ગુસ્સે થઈને સામાન્ય ઝઘડાથી માંડીને ગોળીબાર કરવા સુધીની આક્રમકતા બતાવતો હતો. એવા સ્વભાવને કારણે જ 8 જાન્યુઆરી, 1996ના દિવસે તે બહેરીનની 'મૂનપ્લાઝા' હોટેલમાંથી ડ્રગ્સ સાથે ઝડપાઈ ગયો હતો. એવી જ રીતે ઇરફાન ગોગાની સાથે ઝઘડો થયા પછી તેણે ગોગાનું ખૂન કરી નાખ્યું હતું. એટલે 14 નવેમ્બર, 1998ના દિવસે પોલીસે તેની ધરપકડ કરી હતી.

આ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગના છેડા આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી સંગઠન 'અલ કાયદા' સુધી પહોંચી ગયા હતા. એનું શ્રેય પણ અનીસને જ જતું હતું. અનીસે અમેરિકાની અને ઇંગ્લૅન્ડની ઘણી કંપનીઓમાં રોકાણ કર્યું હતું. એ કંપનીઓ 'મની લૉન્ડરિંગનો કારોબાર' કરતી હતી અને અલ કાયદાની બિનસત્તાવાર 'ઑફિસ' તરીકે એનો ઉપયોગ થયો હતો. અનીસ એક કાર્ગો કંપનીમાં પણ ભાગીદાર થઈ ગયો હતો અને એ કાર્ગો કંપની કેન્યા અને સોમાલિયા જેવા આફ્રિકન દેશોમાં આતંકવાદી જૂથોને શસ્ત્રો પણ પહોંચાડતી હતી.

અનીસનું નેટવર્ક એટલું વિસ્તરી ગયું હતું કે તેને ઓળખતા કેટલાક ભારતીય પત્રકારોએ એવા

અહેવાલો છાપવા માંડ્યા હતા કે દાઉદ સાથે અનીસે ડી ગૅન્ગ પર કબજો જમાવવાની સ્પર્ધા શરૂ કરી દીધી છે. અનીસે દાઉદને કોરાણે મૂકી દીધો છે અને તે પોતાની રીતે જ દાઉદથી મોટું નેટવર્ક જમાવી દેવા મથી રહ્યો છે, પણ વાસ્તવમાં દાઉદ અને તેના ભાઈઓ વચ્ચે જબરદસ્ત 'ઇમોશનલ બૉન્ડ' હોવાને કારણે કાસકર ભાઈઓ વચ્ચે જામી પડવાની શક્યતા જ નહોતી. હા, ક્યારેક અનીસના કોઈ કામથી દાઉદ તેને ટપારતો રહેતો, પણ છોટા શકીલ અને અનીસ વચ્ચે ઝઘડો થયો અને શકીલે અનીસને નુકસાન પહોંચાડવાની કોશિશ કરી ત્યારે દાઉદે છોટા શકીલની ધૂળ કાઢી નાખી.

જોકે દાઉદ અને શકીલને પણ એકબીજા વિના ચાલે એમ નહોતું. શકીલ ખંડણીની ઉઘરાણી દ્વારા અને દૂઝણી ગાય જેવી હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાંથી ડી ગૅન્ગ માટે તગડી કમાણી કરી રહ્યો હતો. દાઉદની એ ખૂબી હતી કે તે તેની સાથેના માણસોની ટૅલન્ટ પારખીને તેમની પાસેથી ચોક્કસ પ્રકારનું કામ કરાવતો હતો. અનીસ આક્રમક હતો એટલે દાઉદે તેને છૂટો દોર આપ્યો હતો. હુમાયુ સરળ અને વેપારી જેવા સ્વભાવનો હતો એટલે દાઉદે તેને શોરૂમ અને ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર શરૂ કરાવી દીધા હતા. કવિમિજાજ ધરાવતા નૂરાને તેણે પોતાની સિક્યૉરિટી માટે ગોઠવાયેલા માણસોને સાચવવાનું કામ સોંપી દીધું હતું અને એ જ રીતે અગાઉ દાઉદે છોટા રાજન પાસેથી તેની ટૅલન્ટ પ્રમાણે કામ લીધું હતું.

એ બધાની જેમ દાઉદે છોટા શકીલની પ્રતિભા પારખીને તેને ગમતું કામ સોંપ્યું હતું. શકીલના ભાગમાં મુંબઈ અને બૉલીવુડ હતાં. મુંબઈ વેપારીઓ-ઉદ્યોગપતિઓની જેમ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના ખેરખાંઓને નિશાન બનાવીને તે તેમની પાસેથી ખંડણી ઉઘરાવતો હતો. ખંડણી ચૂકવવાનો નનૈયો ભણનારા બૉલીવુડના માંધાતાઓને ગભરાવવા માટે શકીલ ગોળીબાર પણ કરાવતો હતો. જોકે તે તેના શૂટર્સને સૂચના આપતો હતો કે બૉલીવુડનો ખેરખાં મરી ન જાય એ રીતે તમારે ગોળી ચલાવવાની છે. બૉલીવુડના કેટલાક ફાઇનૅન્સર્સ અને ફિલ્મ-ડિરેક્ટર્સ તથા ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર્સ શકીલના ખબરી વિશે માહિતી આપતા અને શકીલ બાકીનું કામ સંભાળી લેતો હતો. આવા ખબરીઓ દ્વારા શકીલ ઘણી હિન્દી ફિલ્મોમાં પૈસા પણ રોકતો હતો. પણ 2000ના વર્ષના અંતિમ સપ્તાહમાં મુંબઈ પોલીસે શકીલ અને હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીને ધ્રુજાવી દીધાં.

□

‘લંડન જા કે ડાન્સ કર, વર્ના...’

હવે પછી નાટક કરીશ તો તારા ઘરના ફર્નિચર જેવી જ હાલત તારા હાડકાની થશે!

* * *

દાઉદ અને શકીલે ઓક્ટોપસની જેમ હિન્દી ફિલ્મ ઇન્ડસ્ટ્રી ફરતે ભરડો લઇ લીધો

તારીખ : 12 ડિસેમ્બર, 2002

સમય : બપોરના 12.00

સ્થળ : સમીર અપાર્ટમેન્ટ, સાત બંગલો વિસ્તાર, અંધેરી (પૂર્વ)

મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચની એક ટીમ સમીર અપાર્ટમેન્ટમાં ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર નસીમ હસન રિઝવીની ઑફિસમાં પ્રવેશી. હતપ્રભ બની ગયેલા નસીમ રિઝવીને એક પોલીસ-ઑફિસરે કહ્યું, ‘યુ આર અન્ડર અરેસ્ટ.’

સલમાન ખાન અને રાની મુખરજી જેવા સ્ટાર્સને લઈને ‘ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે’ ફિલ્મ બનાવી રહેલા નસીમ રિઝવીની ધરપકડના સમાચાર ફેલાઈ ગયા. રિઝવીની ધરપકડ થઈ એથી પણ વધુ હૉટ ન્યુઝ એ હતા કે છોટા શકીલ સાથે મળીને બૉલીવુડમાં ભાઈગીરી કરાવવાના તથા બૉલીવુડના ખેરખાંઓની હત્યાનાં ષડ્યંત્ર ઘડવાના આરોપ હેઠળ રિઝવીની ધરપકડ થઈ હતી. મુંબઈ પોલીસે રિઝવી સામે પોણો ડઝન ગુના નોંધ્યા હતા અને તેની ધરપકડ મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ એમ.

એન. સિંહ અને જૉઇન્ટ કમિશનર ઑફ પોલીસ (ક્રાઇમ) ડી. શિવાનંદનના સીધા માર્ગદર્શન હેઠળ કરવામાં આવી હતી.

રિઝવીની ધરપકડ કરવા અગાઉ મુંબઈ પોલીસે પાકી માહિતી મેળવી લીધી હતી. નસીમ રિઝવીની સલમાન અને રાનીસ્ટારર ફિલ્મ 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' 22 ડિસેમ્બર, 2000ના દિવસે રિલીઝ થવાની હતી એના એક અઠવાડિયા પહેલાં જ મુંબઈ પોલીસે રિઝવીને લૉકઅપમાં ધકેલી દીધો હતો. એથી બૉલીવુડમાં ખળભળાટ મચી ગયો. રિઝવીની ધરપકડ સાથે ફરી એક વાર બૉલીવુડ-અન્ડરવર્લ્ડ નેક્સસ (અન્ડરવર્લ્ડ અને હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રી વચ્ચેની સાઠગાંઠ)નો પુરાવો બહાર આવ્યો.

સલમાન અને રાની જેવા ટોચના સ્ટાર્સ હોવા છતાં રિઝવીએ ઝડપથી 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' ફિલ્મ પૂરી કરી હતી એટલે બૉલીવુડના ભલભલા મહારથીઓ મોંમાં આંગળાં નાખી ગયા હતા. રિઝવીની ફિલ્મને દાઉદ અને છોટા શકીલના આશીર્વાદ મળ્યા હોવાની વાત બૉલીવુડમાં ફેલાઈ હતી. મુંબઈ પોલીસ સુધી પણ આ વાત પહોંચી હતી એટલે પોલીસે રિઝવી પર વૉચ ગોઠવી હતી. મુંબઈ પોલીસે નસીમ રિઝવીના ફોનકૉલ્સ ટૅપ કરીને તેના છોટા શકીલ સાથેના સંબંધના પુરાવા મેળવ્યા હતા. રિઝવી લગભગ દરરોજ છોટા શકીલને ફોન કરતો હતો. 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' ફિલ્મના નિર્માણમાં કોઈ પણ પ્રકારનો અવરોધ આવે તો તે શકીલની મદદ લઈને પ્રૉબ્લેમ સૉલ્વ કરી લેતો હતો. સલમાન અને રાનીની તારીખો મેળવવામાં મુશ્કેલીઓ ઊભી થઈ ત્યારે નસીમ રિઝવીએ શકીલને કહ્યું. એ પછી ચમત્કારિક રીતે સલમાન અને રાનીએ ડાહ્યાંડમરાં બાળકોની જેમ 'ચોરી ચોરી...' ફિલ્મ માટે સળંગ તારીખો ફાળવી દીધી. રિઝવીએ ફિલ્મસ્ટાર્સની જેમ જ પ્લેબૅક સિંગર અને સંગીતકારની ઝડપી સેવા પણ આ જ રીતે (શકીલ દ્વારા ધમકી અપાવીને) મેળવી હતી. રિઝવીની ફિલ્મ પૂરી થઈ એ પછી પણ છોટા શકીલનો રોલ પૂરો થયો નહોતો. 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' ફિલ્મ રિલીઝ થાય એ વખતે બીજો કોઈ પણ પ્રોડ્યુસર ફિલ્મ રિલીઝ ન કરે એ માટે રિઝવીએ શકીલને કહ્યું હતું અને શકીલે કેટલાક ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર્સને ધમકાવીને તેમની ફિલ્મો મોડી રિલીઝ કરવાની ફરજ પાડી હતી. શકીલે અજય દેવગનના પર્સનલ અસિસ્ટન્ટને ફોન કરીને દેવગનની ફિલ્મ પણ મોડી રિલીઝ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

આવા બધા જ જડબેસલાક પુરાવાઓ એકઠા કરીને મુંબઈ પોલીસે ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર નસીમ રિઝવીની ધરપકડ કરી હતી. છોટા શકીલ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના ઘણા ધુરંધરોને નિશાન બનાવીને તેમની પાસેથી ખંડણી ઉઘરાવવાની અથવા તો તેમની હત્યા કરાવવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો. એ માટે શકીલે રિઝવીની મદદ લીધી હતી, પણ મુંબઈ પોલીસે રિઝવીની ધરપકડ કરીને છોટા શકીલનો ખેલ બગાડી નાખ્યો.

મુંબઈ પોલીસે છોટા શકીલના પ્યાદાની ધરપકડ કરી એથી શકીલને અને દાઉદને આંચકો લાગ્યો હતો, પણ અબુ સાલેમ આનંદમાં આવી ગયો હતો. એક તબક્કે સાલેમે બૉલીવુડમાં દાઉદના નામથી પણ વધુ ખોફ જમાવ્યો હતો અને બૉલીવુડનાં બીકણ સસલાં જેવા ફિલ્મસ્ટાર્સ, ડિરેક્ટર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ, ફાઇનૅન્સર્સ પાસેથી ખંડણી ઉઘરાવીને તેણે ધૂમ કમાણી કરી હતી. એમાંય ઑડિયોકિંગ ગુલશનકુમારની હત્યા પછી તો બૉલીવુડમાં સાલેમના નામનો ખોફ ફેલાઈ ગયો હતો. પણ સાલેમની પ્રગતિ સહન ન કરી શકેલા શકીલે દાઉદના કાન ભંભેર્યા હતા. શકીલે દાઉદને કહ્યું હતું કે ગુલશનકુમારની હત્યા કરાવીને અબુ સાલેમે આપણા માણસો માટે જોખમ ઊભું કરાવી દીધું છે. હકીકતમાં શકીલને દુખતું હતું પેટમાં અને તે કૂટતો હતો માથું. અબુ સાલેમનું વર્ચસ જે રીતે અને જે ઝડપથી બૉલીવુડમાં વધી રહ્યું હતું એ જોઈને શકીલને તકલીફ થઈ રહી હતી. શકીલ અને સાલેમ વચ્ચે દુશ્મનીનાં બીજ રોપાયાં હતાં એમાં બૉલીવુડ પર વર્ચસનો મુદ્દો પણ મહત્ત્વનો હતો. શકીલને પણ બૉલીવુડ પર કબજો જમાવવો હતો. શકીલે ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર મુકેશ દુગ્ગલની હત્યા કરાવી ત્યારે અબુ સાલેમ શકીલ પર ભારે રોષે ભરાયો હતો અને તેણે દાઉદને કહ્યું હતું કે શકીલ મારી ટેરિટરીમાં (બૉલીવુડમાં) માથું મારે છે એ બરાબર નથી. એ પછી તો શકીલ અને સાલેમ વચ્ચે અવારનવાર ઝઘડા થવા માંડ્યા હતા અને છેવટે અબુ સાલેમે 1998ના અંતમાં દાઉદથી અલગ થઈને પોતાનો આગવો કારોબાર શરૂ કર્યો હતો.

અબુ સાલેમ દાઉદથી છૂટો થઈ ગયો એટલે છોટા શકીલને મોકળું મેદાન મળી ગયું હતું અને તેણે બૉલીવુડમાં પોતાનું વર્ચસ જમાવવાનો પ્રયાસ શરૂ કરી દીધો હતો. શકીલ અને સાલેમની વચ્ચે બૉલીવુડ ભીંસાવા લાગ્યું હતું. દાઉદ, શકીલ અને સાલેમની નજર બૉલીવુડ પર હતી એની પાછળ માત્ર ખંડણીની ઉઘરાણી જ કારણભૂત નહોતી. બૉલીવુડમાંથી પૈસા કમાવાના અનેક રસ્તાઓ અન્ડરવર્લ્ડના ખેપાનીઓએ શોધી કાઢ્યા હતા.

ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર નસીમ હસન રિઝવીની ધરપકડ પછી તેની પૂછપરછ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસને બૉલીવુડ-અન્ડરવર્લ્ડ નેક્સસ વિશે ઘણી ચોંકાવનારી માહિતી મળી. નસીમ રિઝવીએ 28 ઑક્ટોબર, 2000થી 30 નવેમ્બર, 2000 દરમિયાન છોટા શકીલ સાથે ફોન પર જે વાતો કરી હતી એ તમામ વાત મુંબઈ પોલીસે ટૅપ કરી લીધી હતી. પોલીસે પ્રોડ્યુસર રિઝવીને મહારાષ્ટ્ર કન્ટ્રોલ ઑફ ઑર્ગેનાઇઝડ ક્રાઇમ ઍક્ટ (એમસીઓસીએ) માટેની સ્પેશિયલ કોર્ટમાં રજૂ કર્યો. કોર્ટે રિઝવીને 27 ડિસેમ્બર, 2000 સુધી રિમાન્ડ પર રાખવાનો આદેશ આપ્યો.

મુંબઈ પોલીસે રિઝવીની પૂછપરછ શરૂ કરી એ પહેલાં તેને છોટા શકીલ અને તેની વચ્ચે ફોન પર થયેલી વાતોની ટેપ સંભળાવી. શકીલ અને રિઝવી વચ્ચે ફોન પર થયેલી વાતો આંતરવામાં આવી હતી.

એમાં ટકલા, ચિકના અને હકલા જેવા કોડવર્ડનો ઉપયોગ થયો હતો. 28 ઑક્ટોબર, 2000ના દિવસે રિઝવીએ શકીલ સાથે મોબાઇલ ફોનથી વાત કરી હતી એમાં રિઝવીએ શકીલને કહ્યું હતું કે, 'ચિકના અપની ફિલ્મ સાઇન કરને કો ના બોલ રહા હૈ.' એ વખતે શકીલે રિઝવીને કહ્યું હતું કે, 'ચિકના કો બોલ દે કી વો ફિલ્મ સાઇન કરને કો ના બોલગા તો ઉનકી ઝિંદગી ખતરે મેં આ જાએગી. ઔર ટકલા ભી નહીં સમઝે તો ઉનકો ભી મારને કી થ્રેટ દે દો.'

રિઝવીની ધરપકડ પછી પોલીસને ખબર પડી કે શકીલ અને રિઝવી હૃતિક રોશન માટે 'ચિકના' અને તેના પિતા રાકેશ રોશન માટે 'ટકલા' કોડવર્ડ વાપરતા હતા. એવી જ રીતે શાહરુખ ખાન માટે તેઓ 'હકલા' કોડવર્ડનો ઉપયોગ કરતા હતા. 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' ફિલ્મમાંથી આશરે 22 કરોડ રૂપિયાથી વધુ આવક થશે એવો અંદાજ રિઝવીએ શકીલને ફોન પર આપ્યો હતો. દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલ બૉલીવુડ પર કેટલી હદ સુધી કબજો જમાવવા માગતા હતા એનો ખ્યાલ પોલીસને નસીમ રિઝવીની ધરપકડ પછી આવ્યો. શકીલે 15 નવેમ્બર, 2000ના દિવસે રિઝવી સાથે ફોન પર વાત કરી હતી કે આપણે વીનસ મ્યુઝિક કંપનીનો કબજો લઈ લેવો છે એટલે વીનસ કંપનીના માલિક ગણેશ જૈનને મારી સાથે વાત કરાવજે. તો વળી 10 નવેમ્બર, 2000ના દિવસે શકીલે રિઝવીને કહ્યું હતું કે ટકલાને (રાકેશ રોશનને) ટૂંક સમયમાં જ ખતમ કરાવી દેવાનો છું અને મંગળવારે કે બુધવારે હું કંઈક કરવાનો છું.

રિઝવીએ હૃતિક રોશનનો પોતાની ફિલ્મમાં સાઇન કરવા માટે સંપર્ક કર્યો હતો, પણ હૃતિક રોશનને તેના પિતા રાકેશ રોશને રિઝવીની ફિલ્મ સાઇન કરવાની ના પાડી દીધી હતી. એથી રિઝવી ચિડાયો હતો અને તેણે શકીલને ફરિયાદ કરી હતી. એટલે શકીલે રાકેશ રોશનને ખતમ કરી દેવાનું કાવતરું ઘડ્યું હતું, પણ રિઝવીની ધરપકડને કારણે એ કાવતરાનો ભાંડો ફૂટી ગયો અને રાકેશ રોશન બચી ગયા. અગાઉ 22 જાન્યુઆરી, 2000ના દિવસે અબુ સાલેમે પણ રાકેશ રોશનની હત્યાનો પ્રયાસ કરાવ્યો હતો. રાકેશ રોશનને ગોળી વાગી હતી, પણ તે બાલબાલ બચી ગયા હતા. એ વખતે રાકેશ રોશને અબુ સાલેમને 'કહો ના... પ્યાર હૈ' ફિલ્મના ઓવરસીઝ રાઇટ્સ આપવાનો નનૈયો ભણ્યો એટલે સાલેમે રાકેશ રોશન પર હુમલો કરાવ્યો હતો. શાહરુખ ખાન પોતાની ફિલ્મમાં અભિનય કરે એવી પણ શકીલની ઇચ્છા હતી. એટલે તેણે રિઝવીને કહીને શાહરુખ ખાનને ધમકી અપાવી હતી એવું પણ શકીલ-રિઝવીની ટેલિફોનિક વાત પરથી ફલિત થયું હતું. 14 નવેમ્બર, 2000ના દિવસે શકીલે રિઝવીને ફોન પર કહ્યું હતું કે સવારે હકલા (શાહરુખ) શૂટિંગ પર જવા માટે આઠ વાગ્યે ઘરેથી નીકળશે ત્યારે તેને આંતરીને ધમકી આપવાની છે.

શાહરુખની જેમ રાની મુખરજી, સલમાન ખાન અને પ્રીતિ ઝિન્ટાને પણ રિઝવીએ ધમકી આપી હતી.

સલમાન, રાની અને પ્રીતિ ઝિન્ટાને ધમકાવીને ફિલ્મ સાઇન કરાવવામાં તે સફળ થયો હતો. 'ચોરી ચોરી ચુપકે ચુપકે' પછી રિઝવી તરત જ બે ફિલ્મ શરૂ કરવાનો હતો અને એ બંને ફિલ્મમાં પ્રીતિ ઝિન્ટા અભિનય કરે એવી શકીલની ઇચ્છા હતી. રિઝવીની ધરપકડ પછી બૉલીવુડનાં આવાં ઘણાં ઓપન સીક્રેટ્સ બહાર આવ્યાં. બીજી બાજુ રિઝવીની ફિલ્મના ફાઇનૅન્સર ભરત શાહ પર પણ મુંબઈ પોલીસની તવાઈ આવી. મુંબઈ પોલીસે રિઝવીની ધરપકડના થોડા સમય પછી ભરત શાહની પણ એમસીઓસીએ હેઠળ ધરપકડ કરી હતી અને બૉલીવુડમાં જાણે ધરતીકંપ થઈ ગયો. ભરત શાહે કોર્ટને કહ્યું કે શકીલ સાથે મારે કોઈ લેવાદેવા નથી, પણ મુંબઈ પોલીસે કહ્યું કે અમે ભરત શાહ અને શકીલ વચ્ચે ફોન પર થયેલી વાત ટૅપ કરી છે. ભરત શાહે પોતાના બચાવમાં કોર્ટને કહ્યું કે શકીલનો ફોન આવે એટલે બૉલીવુડમાં કોઈએ પણ તેની સાથે વાત કરવી જ પડે અને મને શકીલ તરફથી અનેક વાર ધમકી મળી છે, પણ મેં રિઝવીની ફિલ્મમાં ફાઇનૅન્સ કર્યું છે એનો અર્થ એ નથી કે હું શકીલ પાસેથી પૈસા લઈને ફિલ્મોમાં ફાઇનૅન્સ કરું છું. જોકે મુંબઈ પોલીસે ભરત શાહને જામીન ન મળે એ માટે આકાશપાતાળ એક કરી નાખ્યાં અને ભરત શાહે પોતાને નિર્દોષ સાબિત કરવા કાનૂની લડાઈ શરૂ કરી.

●—●—●—●

હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાં છોટા શકીલના ફ્રન્ટમૅન સમા પ્રોડ્યુસર નસીમ હસન રિઝવીની ધરપકડ પછી અન્ડરવર્લ્ડની બૉલીવુડ પર કેટલી અને કઈ રીતે પકડ છે એ વિશે ઘણી માહિતી બહાર આવી. અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓ માટે બૉલીવુડ જાણે દૂઝણી ગાય સમું બની ગયું હતું. છોટા શકીલ અને અબુ સાલેમ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીમાંથી ખંડણીની ઉઘરાણી ઉપરાંત અનેક રીતે પૈસા કમાઈ રહ્યા હતા. તેઓ ટોચના ફિલ્મસ્ટાર્સ પાસે સળંગ તારીખો મેળવીને, ચણા-મમરા જેવું વળતર ચૂકવીને તેમની પાસે 'ભાઈલોગ'ના માણસોની ફિલ્મોમાં અભિનય કરાવતા હતા. સામાન્ય પ્રોડ્યુસર્સને રાતા પાણીએ રડાવતા ફિલ્મસ્ટાર્સ 'ભાઈલોગ'ના આશ્રિત પ્રોડ્યુસર્સની ફિલ્મમાં ઓછા પૈસા અને સળંગ તારીખો ફાળવીને અભિનય કરતા હતા. કોઈ સ્ટાર તારીખો આપવાની કે ફિલ્મ સાઇન કરવાની ના પાડે તો તેના લમણે પિસ્તોલ મૂકીને 'ભાઈલોગ' ના આશ્રિત પ્રોડ્યુસરની ફિલ્મના સેટ પર લઈ જવાય એવી ઘટનાઓ પણ બની હતી. એક હિરોઇને 'ભાઈલોગ' ની ધમકી પછી પણ એક પ્રોડ્યુસરને તારીખો ફાળવવાનો નનૈયો ભણ્યો એ પછી તેના ઘરમાં ગુંડાઓ ઘૂસી ગયા અને તેમણે તે હિરોઇનના ઘરમાં ભાંગફોડ કરીને ધમકી આપી કે હવે પછી નાટક કરીશ તો તારા ઘરના ફર્નિચર જેવી જ હાલત તારાં હાડકાંની થશે!

ફિલ્મ સાઇન કરવા ઉપરાંત સ્ટાર્સને વિદેશોમાં સ્ટેજ-શો માટે પણ ધમકીઓ મળતી હતી અને સ્ટેજ-શોમાં હાજરી પુરાવ્યા પછી દાઉદ ગૅન્ગ કે અબુ સાલેમ ગૅન્ગ તરફથી ફૂલને બદલે ફૂલની પાંખડી જેવો

પુરસ્કાર ફિલ્મસ્ટારે સ્વીકારી લેવો પડતો. ક્યારેક 'ભાઈલોગ' ને મૂડ આવી જાય અને ખાનગી પાર્ટીમાં મનોરંજન માટે કોઈ હિરોઇનને વિદેશમાં બોલાવવામાં આવે તો પણ તે હિરોઇને પહોંચી જવું પડે એવો વણલખ્યો નિયમ થઈ ગયો હતો. એક હિરોઇને લંડનમાં આવી એક ખાનગી પાર્ટીમાં ડાન્સ કરવા જવાની ના પાડી દીધી ત્યારે તેને દિવસો સુધી ધમકીઓ મળી હતી. છેવટે તે હિરોઇને સમાધાન કરીને લંડન પહોંચી જવું પડ્યું હતું.

‘ઠોક ડાલૂંગા, સાલે...’

મુંબઇના ‘મેટ્રો’ થિયેટરમાં ફિલ્મનો પ્રીમિયર શૉ શરૂ થતા પહેલા જ પોલીસ ટીમ ધસી આવી અને...

* * *

“ઈસ બાર તો ખાલી કાર કી બ્રેક ફેલ હુઈ હૈ, અગલી બાર પૂરી કાર બૉમ્બ સે ઉડા દૂંગા!”

બૉલીવુડ અને અન્ડરવર્લ્ડ વચ્ચે મજબૂત સંબંધ બંધાયો એની પાછળ માત્ર અન્ડરવર્લ્ડની ધાક જ કારણભૂત નહોતી. ઘણા ફિલ્મસ્ટાર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ અને ડિરેક્ટર્સ પોતાની મરજીથી પણ ‘ભાઈલોગ’ સાથે સંબંધ રાખતા હતા. દાઉદે મુંબઈ છોડીને દુબઈમાં ધામો નાખ્યો એ પહેલાંથી જ ઘણા ફિલ્મસ્ટાર્સ તેના દરબારમાં કુર્નિશ બજાવતા જતા હતા. ઘણા સ્ટાર્સને મુંબઈના ટેમકર મહોલ્લામાંથી દાઉદ અને નૂરા કે અનીસનું તેડું આવે એટલે સ્ટાર્સ બધાં કામ પડતાં મૂકીને દાઉદ ઇબ્રાહીમના ‘દરબાર’માં પહોંચી જતા. મહારાષ્ટ્રના રત્નાગિરિ જિલ્લામાં દાઉદના વતન મુંબકા ગામમાં દાઉદે ભવ્ય બંગલો બંધાવ્યો હતો. ત્યાં પણ તેણે અનેક વખત પાર્ટીનું આયોજન કર્યું હતું અને એ પાર્ટીમાં ડઝનબંધ ફિલ્મસ્ટાર્સ હાજરી આપવા જતા. મુંબકા ગામમાં દાઉદની પાર્ટી યોજાતી ત્યારે જાતભાતની કારનો કાફલો ખડકાઈ જતો.

દાઉદે દુબઈ જઈને ત્યાં જુમૈરાહે વિસ્તારમાં ‘વાઇટ હાઉસ’ નામનો બંગલો 20 વર્ષની લીઝ પર લીધો એ પછી એ બંગલામાં પણ ફિલ્મસ્ટાર્સની હાજરી સાથે અનેક પાર્ટીઓ યોજાઈ હતી. એવી જ રીતે દુબઈથી 40 કિલોમીટર દૂર અલૈમમાં દાઉદે 10 હજાર મીટરમાં રેન્ચ (મહાલય) બનાવ્યા બાદ ત્યાં પણ વારતહેવારે ભવ્ય પાર્ટીઓનું આયોજન થતું હતું. દાઉદ, તેનાં બાળકો કે પછી દાઉદના ભાઈ

નૂરા કે અનીસના જન્મદિવસની પાર્ટી યોજાય એમાં ફિલ્મસ્ટાર્સ હોંશેહોંશે પહોંચી જતા. 1992માં અનીસની બર્થ-ડે પાર્ટીમાં હાજરી આપવા મિથુન ચક્રવર્તીની આગેવાની હેઠળ સંખ્યાબંધ ફિલ્મસ્ટાર્સ દુબઈ પહોંચી ગયા હતા. એ પાર્ટીમાં અનુ મલિકે ગીત-સંગીતની મહેફિલ જમાવી હતી. એ જ રીતે દાઉદ અને છોટા રાજન ગાઢ મિત્રો હતા એ વખતે છોટા રાજનના લગ્નસમારંભને યાદગાર બનાવવા માટે દાઉદ અને તેના ભાઈઓએ અનેક ફિલ્મસ્ટાર્સને દુબઈ બોલાવીને જલસો ગોઠવ્યો હતો.

જોકે મુંબઈમાં 1993ના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ થયા પછી અને એ કેસમાં દાઉદનું નામ બહાર આવ્યું એ પછી ઘણા ફિલ્મસ્ટાર્સે ગભરાઈને દાઉદના દરબારમાં જવાનું ઓછું કરી નાખ્યું, પણ દાઉદ કે તેના ભાઈનો ફોન આવે એટલે કોઈ ફિલ્મસ્ટાર્સની મજાલ નહોતી કે દાઉદનું આમંત્રણ પાછું ઠેલવાની હિંમત કરી શકે. ફિલ્મસ્ટાર્સ દાઉદની પાર્ટીમાં ગયા હોય અને ત્યાં તેમને દાઉદ તરફથી હીરાજડિત ઘડિયાળ કે બીજી કોઈ મોંઘીદાટ ભેટ મળી હોય એ ગૌરવથી બીજાઓને બતાવતા અને કહેતા કે, ‘દાઉદભાઈએ ભેટ આપી છે!’ પણ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ પછી ફિલ્મસ્ટાર્સ દાઉદ સાથેના સંબંધ છુપાવવા માંડ્યા. એમ છતાં દાઉદે દુબઈ છોડીને કરાચીની વાટ પકડી ત્યાં સુધી દુબઈમાં દાઉદની પાર્ટીઓમાં ફિલ્મસ્ટાર્સની આવનજાવન તો ચાલુ જ રહી હતી.

દાઉદે દુબઈ છોડી દીધું એ પછી પણ દુબઈમાં દાઉદના ભાઈઓ અને સાથીદારોની પાર્ટીઓ યોજાતી રહેતી. 1997માં અબુ સાલેમે ઑડિયોકિંગ ગુલશનકુમારનું ખૂન કરાવ્યું એ પછી ફિલ્મસ્ટાર્સ ગભરાઈ ગયા. ગુલશનકુમારના ખૂનનું કાવતરું 15 જૂન, 1997ના દિવસે દુબઈથી 50 કિલોમીટર દૂર ઉમ્મ-અલ-કુબૈન વિસ્તારમાં ‘રૉયલ અમ્પાયર’ હોટેલમાં ઉદઘાટન સમારોહ દરમિયાન ઘડાયું હતું. ડ્રગ-સ્મગલર વિકી ગોસ્વામીની માલિકીની ‘રૉયલ અમ્પાયર’ હોટેલના ઉદઘાટન સમારંભમાં બૉલીવુડના અને અન્ડરવર્લ્ડના ઢગલાબંધ ખેરખાંઓ ઉપસ્થિત હતા. એ અગાઉ 12 જૂન, 1997ના દિવસે દુબઈમાં પણ એક સ્ટેજ-શોનું આયોજન થયું હતી. દુબઈ અને ઉમ્મ-અલ-કુબૈનના એ સ્ટેજ-શોની આગેવાની ગુલશનકુમારની હત્યાના આરોપી સંગીતકાર નદીમે લીધી હતી. નદીમ પોતાની સાથે શાહરુખ ખાન, સલમાન ખાન, પૂજા ભટ્ટ, કુમાર શાનુ, દીપ્તિ ભટનાગર, જૅકી શ્રોફ, ચંકી પાંડે, આદિત્ય પંચોલી, મમતા કુલકર્ણી, સુમન રંગનાથન, અલકા યાજ્ઞિક, દીપક તિજોરી, અભિજિત, સપના મુખરજી, બાબુલ સુપ્રિયો, જસવિંદર નરુલા, સાજિદ ખાન, મલઇકા અરોરા, અમૃતા અરોરા, પદ્મિની કોલ્હાપુરીની બહેન તેજસ્વિની કોલ્હાપુરી, અતુલ અગ્નિહોત્રી અને આયેશા ઝુલ્કા સહિત અનેક ફિલ્મસ્ટાર્સને અને ગાયકોને દુબઈ લઈ ગયો હતો. ગુલશનકુમારની હત્યા પછી મુંબઈ પોલીસે આ બધા સ્ટાર્સની પૂછપરછ કરી હતી. એ બધાએ પોલીસને કહ્યું કે અમે તો માત્ર એક હોટેલના ઉદઘાટન સમારંભ માટે તથા દુબઈમાં વસતા ભારતીયો અને પાકિસ્તાનીઓનું મનોરંજન કરવા ગયા હતા.

જોકે ગુલશનકુમારનું ખૂન થયું એ પછી મુંબઈ પોલીસે ફિલ્મસ્ટાર્સની આકરી ભાષામાં પૂછપરછ કરી એ પછી ફિલ્મસ્ટાર્સ ચાંપલા થઈને 'ભાઈલોગ'ની ખિદમતમાં પહોંચી જતા હતા એનું પ્રમાણ ઘણું ઘટી ગયું અને એ સાથે અન્ડરવર્લ્ડ તરફથી બૉલીવુડમાં એક ખોફ પણ ઊભો થયો અને એ ખોફનો લાભ ઉઠાવીને 'ભાઈલોગ' બૉલીવુડમાંથી તગડી ખંડણી ઉઘરાવવા માંડ્યા. તો વળી ફિલ્મસ્ટાર્સને અને ટોચના ડિરેક્ટર્સને ધાકધમકી આપીને તેમને પોતાના બગલબચ્ચા જેવા પ્રોડ્યુસર્સની ફિલ્મમાં સાઇન કરાવવા માટે ઑર્ડર અપાવા માંડ્યા. 2000માં છોટા શકીલે એક સફળ હીરોને ધમકી આપી કે, 'તને જોઈએ એ દિગ્દર્શક અને હિરોઇન નક્કી કરી લે અને ચોક્કસ ફિલ્મ છ અઠવાડિયાંમાં પૂરી કરી નાખ. તને એક કરોડ રૂપિયા મળી જશે.' બીજા એક હીરોને અબુ સાલેમે ધમકી આપી હતી કે, 'તે જે ફિલ્મ સાઇન કરીને વળતર તરીકે ઓવરસીઝ રાઇટ્સ (દરિયાપારના વિતરણ હકો) મેળવ્યા છે એ મને આપી દે. હું તને થોડાઘણા પૈસા આપી દઈશ.' હીરોએ પહેલાં ગલ્લાંતલ્લાં કર્યાં અને પછી આજીજી કરી એટલે બીજા જ દિવસે તે હીરોએ ફિલ્મ ગુમાવવી પડી અને તેના સ્થાને તેનો હરીફ હીરો એ ફિલ્મમાં ગોઠવાઈ ગયો. આવી રીતે વિતરકો પાસેથી પણ અમુક ટેરિટરીના વિતરણ હક છીનવી લેવાનો 'ધંધો' ચાલુ થઈ ગયો હતો. હિન્દી ફિલ્મોના ઓવરસીઝ રાઇટ્સની જેમ સૅટેલાઇટ રાઇટ્સ પણ સાવ મફત અથવા તો પાણીના મૂલે પડાવી લેવાતા હતા.

આમ છતાં એ વાત નોંધપાત્ર હતી કે અન્ડરવર્લ્ડ તરફથી મોટા ભાગે એવા ફિલ્મસ્ટાર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ અને ડિરેક્ટર્સને જ ધમકી મળતી હતી કે જેમના પગ કૂંડાળામાં પડેલા હોય. અપવાદરૂપ કોઈ ફિલ્મ સુપરહિટ થઈ થાય તો તેના નિર્માતાને ધમકીઓ મળતી. પણ સામાન્ય રીતે તો એવા નમૂનાઓને જ ધમકીઓ મળતી જેઓ કાચના ઘરમાં રહેતા હોય. દાઉદ ગૅન્ગમાંથી ઘડાઈને બહાર પડેલો અલી બુદ્દેશ ઉર્ફે અલી બાબા પણ પોતાની આગવી ગૅન્ગ ઊભી કરીને બૉલીવુડમાંથી તગડી કમાણી કરવા માંડ્યો હતો. અલી બુદ્દેશે બહેરીનમાં અડ્ડો જમાવ્યો હતો અને બહેરીન બેઠાં બેઠાં તે બૉલીવુડના ખેલાડીઓને દબડાવીને કમાણી કરતો થઈ ગયો હતો. અલી બુદ્દેશે એક વાર એક ટીવી ન્યુઝ-ચૅનલને મુલાકાત આપીને ભાંડો ફોડ્યો હતો કે અમે એવા બકરાઓને જ નિશાન બનાવીએ છીએ જેમને અમારી સાથે કંઈક લેવાદેવા હોય!

ટૂંકમાં, ઘણા સ્ટાર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ અને ડિરેક્ટર્સ સહજપણે જ 'ભાઈલોગ' ના આદેશનું પાલન કરતા હતા અને રાકેશ રોશન કે હૃતિક રોશન જેવા કોઈ 'ભાઈ' ની વાત માને નહીં તો તેમને દુબઈથી કે કરાચીથી ફોન પર ધમકી અપાય કે, 'જો બોલ રહા હૂં ચૂપચાપ સુન લે ઔર જૈસા બોલા જાએ વૈસા કર, નહીં તો ઠોક ડાલૂંગા.' જોકે આવા કિસ્સાઓ અપવાદરૂપ ગણાવી શકાય. ગુલશનકુમારના ખૂનની ઘટના સુધી ટોચના કેટલાક સ્ટાર્સ, પ્રોડ્યુસર્સ-ડિરેક્ટર્સ કઈ હદ સુધી અન્ડરવર્લ્ડના પાળીતા બની ચૂક્યા

હતા એની સાબિતી 1993માં મેટ્રો થિયેટરમાં એક ફિલ્મના પ્રીમિયર શો વખતે જોવા મળી હતી.

1993માં મેટ્રો થિયેટરમાં હિન્દી ફિલ્મ 'ધ ગેમ'નો પ્રીમિયર શો યોજાયો હતો. એમાં હાજરી આપવા હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના ઘણા માણસો આવ્યા હતા. ફિલ્મની વાર્તા એવી હતી કે એક ડૉન તેના ખાસ મિત્રની મદદથી પાવરફુલ બની ગયો હતો. ડૉનનો ખાસ મિત્ર ડૉનની ગૅન્ગમાં નંબર ટૂનું સ્થાન ભોગવતો હોય છે. નંબર ટૂ હંમેશાં ડૉનનો પડ્યો બોલ ઝીલવા તૈયાર રહે છે અને ડૉન માટે જાનની બાજી લગાડવા પણ તૈયાર થઈ જાય છે. નંબર ટૂ તેની આક્રમકતાને કારણે ગૅન્ગમાં અને ગૅન્ગની બહાર પણ લોકપ્રિય થવા લાગે છે એ ડૉનથી સહન થતું નથી અને એક દિવસ તે નંબર ટૂની હત્યા કરવાનો આદેશ આપી દે છે. એવા કથાનકવાળી ફિલ્મના પ્રોડ્યુસરને પ્રીમિયર શો જોવા આવેલા હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીના આમંત્રિતો અભિનંદન આપી રહ્યા હતા, પણ એ જ વખતે મેટ્રો થિયેટરમાં મુંબઈ પોલીસની એક ટીમ પ્રવેશી. પોલીસટીમે ફિલ્મના પ્રોડ્યુસરને ઊંચકીને વાહનમાં નાખ્યો. પ્રીમિયર શોમાં જ પ્રોડ્યુસરની ધરપકડથી ખળભળાટ મચી ગયો. પાછળથી રહસ્યસ્ફોટ થયો કે 'ધ ગેમ' ફિલ્મનો પ્રોડ્યુસર રમેશ શર્મા ઉર્ફે ગૂંગા છોટા રાજનનો ખાસ દોસ્ત હતો!

'ભાઈલોગ' સાથે દોસ્તી રાખવામાં ઘણી હિરોઇનો પણ પાછી પડતી નથી. ટોચની એક હિરોઇન પાસેથી ખંડણી ઉઘરાવવા માટે કેટલાક ટપોરીઓએ યોજના બનાવી હતી. ટપોરીઓએ અબુ સાલેમનું નામ આપીને તે હિરોઇનને ફોન પર ધમકાવીને 25 લાખ રૂપિયા ખંડણી તરીકે માગ્યા ત્યારે હિરોઇને તેમને જોરદાર ગાળો ચોપડાવીને કહ્યું કે, 'હમણાં ને હમણાં અબુ સાલેમ સાથે મારી વાત કરાવ!' તે હિરોઇન આવું હિંમતપૂર્વક કહી શકે એનો અર્થ શું થાય એ સમજી ગયેલા ટપોરીઓ તે હિરોઇનને પડતી મૂકીને નવો શિકાર શોધવાની વેતરણમાં પડી ગયા હતા. બૉલીવુડમાં નસીબ અજમાવવા આવ્યા હોય પણ ક્યાંય પગ મૂકવાનીયે જગ્યા ન મળે ત્યારે ઘણા સ્ટ્રગલર્સને અન્ડરવર્લ્ડમાં આસાનીથી પ્રવેશ મળી જાય અને પછી બૉલીવુડ પર દાઝ ઉતારવા એવા સ્ટ્રગલર્સ અન્ડરવર્લ્ડમાં 'હીરો' બનીને બૉલીવુડના સ્ટાર્સને નિશાન બનાવે એવા કિસ્સાઓ પણ 1995થી બનવા લાગ્યા હતા. અબુ સાલેમે એક વાર મનીષા કોઇરાલાનું અપહરણ કરીને પૈસા પડાવવાની યોજના ઘડી હતી. અબુ સાલેમના બે ગુંડા મનીષા કોઇરાલાના ઘરમાં ઘૂસી ગયા હતા. મનીષા એ વખતે દિલ્હી ગઈ હતી એટલે સાલેમના ગુંડાઓ મનીષાના ઘરના સભ્યોને ધમકાવીને રવાના થઈ ગયા હતા. પાછળથી એ બંને ગુંડા બ્રહ્મદત્ત અને જસપાલસિંઘ મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા ત્યારે પોલીસને ખબર પડી કે એ બંને અનુક્રમે જમ્મુ અને પંજાબથી બૉલીવુડની ફિલ્મોમાં હીરો બનવાના ખ્વાબ સાથે મુંબઈ આવ્યા હતા, પણ બૉલીવુડમાં તેમનો ગજ વાગ્યો નહીં અને અસ્તિત્વ ટકાવવાની મથામણ દરમિયાન તેમનો પનારો અબુ સાલેમના એક માણસ સાથે પડી ગયો. તેઓ સાલેમ ગૅન્ગમાં જોડાઈને અન્ડરવર્લ્ડ 'હીરો' બની

ગયા હતા.

આવું જ બબલુ શ્રીવાસ્તવની પ્રેમિકા અર્ચના શર્માના કિસ્સામાં પણ બન્યું હતું. અર્ચના શર્મા હિરોઇન બનવા માટે ઉજજૈનથી મુંબઈ આવી હતી. મુંબઈમાં તેણે એક ફોટોગ્રાફર પાસે ફોટોસેશન કરાવીને પોતાનો પોર્ટફોલિયો પણ બનાવડાવ્યો હતો, પણ અર્ચના શર્મા હિરોઇન બનવાને બદલે સૉફિસ્ટિકેટેડ કૉલગર્લ બની ગઈ. અનેક પ્રોડ્યુસર્સ અને ડિરેક્ટર્સનું મનોરંજન કર્યા પછી પણ તેને ફિલ્મમાં અભિનય કરવાની તક ન મળી એટલે તે એક વેપારી સાથે રહેવા માંડી અને એ વેપારીએ પણ તેને છોડી દીધી એ પછી તે અન્ડરવર્લ્ડ સાથે સંપર્કમાં આવી અને ટૂંક સમયમાં અન્ડરવર્લ્ડની સ્ટાર બની ગઈ. અર્ચના શર્માએ બૉલીવુડમાંથી કોને કોને ખંખેરી શકાય એની ઘણી માહિતી અન્ડરવર્લ્ડને આપીને પોતાના જાતીય શોષણનો બદલો લીધાનો સંતોષ મેળવ્યો હતો.

અર્ચના શર્માની જેમ જ મોનિકા બેદી પણ હિરોઇન બનવાની લાલચમાં અન્ડરવર્લ્ડનો એક હિસ્સો બની ગઈ હતી. મોનિકા બેદી તો અબુ સાલેમની પ્રેમિકા તરીકે જાહેર થઈ ગઈ હતી, પણ બીજી ઘણી હિરોઇનો ફિલ્મમાં રોલ મેળવવા માટે અન્ડરવર્લ્ડનો ઉપયોગ 'ગિવ એન્ડ ટેક' ફૉર્મ્યુલા અજમાવીને કરતી હતી. અન્ડરવર્લ્ડ ખેરખાં કોઈ પ્રોડ્યુસરને ફોન કરીને કહે કે, 'તારી ફિલ્મમાં ફલાણી હિરોઇનને સાઇન કરવાની છે' એટલે હિરોઇનને રોલ મળી જાય. એક જાણીતા ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસરે આવો આદેશ માનવાની ના પાડી હતી ત્યારે બીજા દિવસે તેની કારની બ્રેક ફેઇલ થઈ ગઈ હતી. તે પ્રોડ્યુસરના ડ્રાઇવરે કાર દીવાલ સાથે અથડાવીને જેમતેમ ભીષણ અકસ્માત થતાં બચાવ્યો એ પછી થોડી વારમાં પ્રોડ્યુસરના સેલ્યુલર ફોનની ઘંટડી વાગી અને સામા છેડેથી કહેવાયું કે, 'આ વખતે તો માત્ર કારની બ્રેક ફેઇલ થઈ છે. ચોવીસ કલાકમાં પેલી હિરોઇનને સાઇન નહીં કરે તો તારી કારમાં બૉમ્બ મૂકીને તને કાર સાથે આખો ને આખો ઉડાવી દઈશું!' કહેવાની જરૂર નથી કે બીજા જ દિવસે એ ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસરે 'ભાઈલોગ'ની માનીતી હિરોઇનને સાઇન કરી લીધી હતી!

હિરોઇન આડી ફાટે તો તેને પણ ધમકી મળી જાય એવા ઘણા કિસ્સાઓ બૉલીવુડમાં બનવા માંડ્યા હતા. છોટા શકીલના પાળીતા એવા એક ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસરની ફિલ્મમાં અભિનય કરી રહેલી એક સફળ હિરોઇનને પ્રોડ્યુસરે કહ્યું કે આ સીનમાં તારે ટૂ-પીસ સ્વિમિંગ કૉસ્ચ્યુમ પહેરવાનાં છે, પણ હિરોઇને ટૂ-પીસ સ્વિમિંગ કૉસ્ચ્યુમ પહેરવાનો ઇનકાર કર્યો. બહુ રકઝક પછી તેણે કહ્યું કે હું વન પીસ સ્વિમિંગ કૉસ્ચ્યુમ પહેરીને જ આ સીન કરીશ. પણ ફિલ્મનિર્માતા હિરોઇનને ટૂ-પીસ સ્વિમિંગ કૉસ્ચ્યુમ જ પહેરાવવા ઇચ્છતો હતો. તેણે 'ભાઈ'ને ફોન કર્યો અને એ જ દિવસે હિરોઇન શૂટિંગ પતાવીને ઘરે પહોંચી ત્યારે તેના પર દુબઈથી ફોન આવ્યો કે, 'આજે તો તું ઘરે પહોંચી ગઈ છે, પણ કાલે ટૂ-પીસ સ્વિમિંગ કૉસ્ચ્યુમ પહેરીને સીન શૂટ નહીં કરાવે તો તારી ખેર નથી. આજ પછી પ્રોડ્યુસરની કોઈ પણ

ફરિયાદ આવશે તો તને ઘરમાંથી નિર્વસ્ત્ર કરીને ઊંચકી જઈશું.'

બૉલીવુડમાં ધાક જમાવવા પાછળ પૈસા કમાવા ઉપરાંત ભાઈલોગ એક પ્રકારનો 'નશો' અનુભવતા હતા એ પણ મહત્ત્વનું કારણ હતું. દાઉદ ઇબ્રાહીમને બાળપણથી જ હિન્દી ફિલ્મોનો શોખ હતો. દાઉદ હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાની સાથે હતો ત્યારે તેણે હાજી મસ્તાન અને કરીમ લાલાને ત્યાં કુર્નિશ બજાવવા આવતા ફિલ્મસ્ટાર્સને જોયા હતા. એટલે બૉલીવુડ પર કબજો જમાવવાની વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિ પાછળ એક સાઇકોલૉજિકલ કારણ પણ હતું. દાઉદની જેમ જ છોટા શકીલ અને અબુ સાલેમને પણ બાળપણથી બૉલીવુડનું વળગણ હતું. અબુ સાલેમે તો તેનાં બે બાળકોનાં નામ પણ હિન્દી ફિલ્મોના હીરો પરથી પાડ્યાં હતાં. તો વળી છોટા રાજને તેની 'કરિયર'ની શરૂઆત ચેમ્બુરમાં હિન્દી ફિલ્મોની ટિકિટના કાળાબજારથી કરી હતી. એટલે બૉલીવુડના ધુરંધરો તેમના પગમાં આળોટતા હોય એ રીતે વર્તે એથી એ બધા એક પ્રકારનો છૂપો આનંદ પણ લૂંટતા હતા. દાઉદ અને તેના ભાઈઓ તથા ઘણા સાથીદારોએ હિન્દી ફિલ્મ-ઇન્ડસ્ટ્રીની જેમ ક્રિકેટજગતમાં પણ પગપેસારો કરી લીધો હતો.

□

‘સૌદા કેન્સલ કર દો !’

વિદેશની ધરતી સુધી પહોંચેલી, અંડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉરને છોટા રાજને હાઈટેક બનાવી દીધી!

* * *

છોટા રાજનને વેબસાઈટ પર સુપારીની ઑફર આપવાનો આઈડિયા શકીલ પાસેથી જ મળ્યો હતો!

દાઉદ અને તેના ભાઈઓને હિન્દી ફિલ્મોની જેમ જ ક્રિકેટ પ્રત્યે પણ જબરું આકર્ષણ હતું. દાઉદે એંસીના દાયકાના મધ્ય ભાગમાં મુંબઈ છોડીને દુબઈમાં ધામો નાખ્યો એ પછી શારજાહમાં ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટ વખતે દાઉદ તેના રસાલા સાથે ક્રિકેટ મૅચ જોવા જતો અને એ વખતે અનિલ કપૂર અને મંદાકિનીથી માંડીને અનેક સ્ટાર્સ દાઉદના સાંનિધ્યમાં ક્રિકેટની રમત જોવાનો આનંદ માણતા. શારજાહમાં ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટ દરમિયાન દાઉદ ભારતીય ક્રિકેટર્સના ડ્રેસિંગરૂમમાં જતો અને અનેક ભારતીય ક્રિકેટરોને તે ભેટસોગાદ પણ આપતો. ધીમે ધીમે દાઉદની દોસ્તી પાકિસ્તાનના ક્રિકેટરો સાથે પણ થવા માંડી.

નેવુંના દાયકામાં દાઉદે જે રીતે બૉલીવુડમાંથી કમાણી શરૂ કરી એ રીતે ક્રિકેટવર્લ્ડને પણ હૉબીને બદલે કમાણીનું સાધન બનાવી નાખ્યું. નેવુંના દાયકાના મધ્યભાગ પછી તો દાઉદ ગૅન્ગની ક્રિકેટવર્લ્ડના ફિક્સર અને બુકીઓ સાથેની સાઠગાંઠ અત્યંત મજબૂત બની ગઈ. વિશ્વભરમાં ગમે ત્યાં ક્રિકેટ મૅચ રમાય એના સટ્ટામાંથી અમુક કરોડ રૂપિયાની કમાણી દાઉદ ગૅન્ગને મળવા માંડી.

મુંબઈમાં ધુરંધર બુકીઓ પૈકી મોટા ભાગના દાઉદના શરણે જતા રહ્યા અને કેટલાક બુકીઓએ

છોટા રાજન સાથે હાથ મિલાવી લીધા. તો વળી કેટલાક વધુપડતા ઉસ્તાદ બુકીઓ દાઉદ અને રાજન બંનેની સાથે સંબંધ રાખવા માંડ્યા.

જોકે અન્ડરવર્લ્ડ-ક્રિકેટવર્લ્ડ નેક્સસ (સાઠગાંઠ)ને કારણે બુકીઓ ક્યારેક કફોડી હાલતમાં મુકાઈ જાય એવી ઘટનાઓ પણ બનવા માંડી. 1999માં શ્રીલંકાના કોલંબો શહેરમાં ન્યુ ઝીલૅન્ડની ક્રિકેટ ટીમ જીતી જશે એવી માહિતી મળી એટલે શકીલે શ્રીલંકા-ન્યુ ઝીલૅન્ડ વચ્ચેની એ ક્રિકેટ મૅચ પર 20 કરોડ રૂપિયા લગાવ્યા. આ રકમની સામે તેને 75 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ મળશે એવી તેની ગણતરી હતી. એ મૅચની શરૂઆત ધારણા પ્રમાણે જ થઈ. શ્રીલંકન ક્રિકેટ ટીમની ચાર વિકેટ ટપોટપ પડી ગઈ અને એ દરમિયાન શ્રીલંકન ટીમ માત્ર 27 રન બનાવી શકી હતી. છોટા શકીલ કરાચીમાં બેઠો બેઠો એ મૅચ નિહાળીને મજા માણી રહ્યો હતો. પણ અચાનક શ્રીલંકન ક્રિકેટરો ફૉર્મમાં આવી ગયા. તેમણે ન્યુ ઝીલૅન્ડના બોલરોને ધોઈ નાખ્યા અને શ્રીલંકન ક્રિકેટ ટીમ મૅચ જીતી ગઈ. આવું કેમ બન્યું એની માહિતી છોટા શકીલે મેળવી ત્યારે તેને ખબર પડી કે મુંબઈના ટોચના એક બુકીએ કોલંબો ફોનકૉલ્સ કર્યા હતા અને શ્રીલંકા-ન્યુ ઝીલૅન્ડ વચ્ચેની ક્રિકેટ મૅચનું પરિણામ પલટાવી નાખ્યું હતું.

આ બુકીને પાઠ ભણાવવા માટે છોટા શકીલે પોતાના માણસોને કામે લગાવી દીધા. શકીલના માણસોએ મુંબઈના બુકીઓને ફોન કરીને કહી દીધું કે, 'ભાઈએ 'સોદા ફોક'નો આદેશ આપ્યો છે! એટલે જે બુકીઓએ ન્યુ ઝીલૅન્ડની હાર પર અને શ્રીલંકાની જીત પર બેટિંગ લીધું હતું તેમણે કમાણી ગુમાવવાનો વારો આવ્યો, કારણ કે 'સોદા ફોક' એવા આદેશને કારણે પછી કોઈએ કોઈને પેમેન્ટ કરવાનું રહે નહીં. દાઉદના જમણા હાથ સમા છોટા શકીલના આદેશથી સટ્ટાબજારમાં ખળભળાટ મચી ગયો અને જે બુકીઓએ કમાણી ગુમાવવી પડે એમ હતી એ બુકીઓ છોટા શકીલ અને દાઉદના દુશ્મન છોટા રાજનના શરણે ગયા. છોટા રાજને તેના માણસોને છોટા શકીલના માણસોના આદેશની વિરુદ્ધ દિશામાં બુકીઓને આદેશ આપવાનો આદેશ આપ્યો! અને રાજનના માણસો મુંબઈના બુકીઓને ફોન ધણધણાવવા માંડ્યા. તેમણે બુકીઓને કહ્યું કે મૅચ પર જે સટ્ટો રમાયો છે એ પ્રમાણે પેમેન્ટ થવું જ જોઈએ! બુકીઓની હાલત તો સૂડી વચ્ચે સોપારી જેવી થઈ ગઈ!

છોટા શકીલ અને છોટા રાજનના વિપરીત આદેશ વચ્ચે સૅન્ડવિચ સમો બની ગયેલો બુકી છેવટે મુંબઈ પોલીસના શરણે ગયો અને તેણે પોતાને ધમકી મળે છે એવું કહીને પોલીસરક્ષણ મેળવ્યું. એ બુકીને ખરેખર છોટા શકીલે ધમકી આપી હતી એટલે સતત ત્રણ વર્ષ સુધી તે મુંબઈ પોલીસના સુરક્ષાકવચ હેઠળ રહ્યો. આવી જ રીતે શારજાહમાં ભારત-પાકિસ્તાન વચ્ચેની એક ક્રિકેટમૅચ દરમિયાન દાઉદ પણ ટોચના એક બુકીના ટ્રૅપમાં ફસાયો હતો. દાઉદને એવી માહિતી મળી હતી કે મૅચ ફિક્સ થઈ ગઈ છે.એના આધારે દાઉદે કરોડો રૂપિયા લગાવ્યા, પણ મૅચનું પરિણામ દાઉદની ધારણાથી

વિપરીત આવ્યું ત્યારે દાઉદે 'સોદા ફોક'નો આદેશ જારી કરી દીધો હતો અને મૅચનું પરિણામ બદલાવનારા બુકીને ધમકી દાઉદે તેની પાસેથી દસ કરોડ રૂપિયા ખંડણીપેટે વસૂલ કર્યા હતા.

અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓના ક્રિકેટ પ્રત્યેના શોખને કારણે બુકીઓએ બે બાજુથી વેતરાવું પડતું હતું. ક્રિકેટ પર સટ્ટો રમનારા 'ભાઈલોગ' હારી જાય તો 'સોદો ફોક' નો આદેશ આપી દેતા અને જીતી જાય તો બુકીઓએ તેમને પૈસા ચૂકવવા પડતા અને લટકામાં 'પ્રોટેક્શન મની' એટલે ખંડણી ચૂકવવી પડે એ તો અલગ!

1999ના અંત સુધીમાં ક્રિકેટ પર રમાતા સટ્ટાનું ટર્નઓવર 2000 કરોડ રૂપિયા સુધી પહોંચી ગયું હતું. ઘણા બુકીઓ દાઉદ અને છોટા શકીલના આશ્રિત બનીને દાઉદ ગૅન્ગને પોતાની કમાણીનો અમુક હિસ્સો 'પ્રોટેક્શન મની' તરીકે પહોંચાડી દેતા થઈ ગયા હતા. એ જ રીતે ઘણા બુકીઓ છોટા રાજનના આશ્રિત બની ગયા હતા.

રાજને 'હીરા પન્ના' શૉપિંગ સેન્ટરની દુકાનો ધરાવતા હીરાના વેપારી અશરફ પટેલની હત્યા કરાવ્યા બાદ એવું નિવેદન કર્યું હતું કે અશરફ પટેલ દેશદ્રોહી હતો અને ભારતની ટીમને પાકિસ્તાની ટીમ સામે હરાવવા માટે દાઉદના કહેવાથી કોશિશ કરતો હતો એટલે મેં તેની હત્યા કરાવી હતી. જોકે વાસ્તવમાં ક્રિકેટસટ્ટા સાથે સંકળાયેલા અશરફ પટેલની હત્યા પાછળ રાજનનો ઇરાદો દાઉદ સાથે સંકળાયેલા બુકીઓ અને ભારતીય ક્રિકેટરોમાં ધાક બેસાડવાનો અને એ રીતે દાઉદ ગૅન્ગની કમાણીનો એક રસ્તો બંધ કરવાનો હતો.

માત્ર ક્રિકેટના જુગારમાં જ નહીં, જીવનના જુગારમાં પણ એકબીજાને હરાવવા માટે રાજન અને દાઉદ ધમપછાડા કરી રહ્યા હતા. સપ્ટેમ્બર, 2000ના પહેલા પખવાડિયામાં દાઉદે બૅન્ગકૉકમાં રાજનની હત્યાની કોશિશ કરાવી એ પછી રાજને દાઉદને વળતો ઘા મારવા માટે ઘણાં આયોજનો કર્યાં હતાં. એમાં તેણે પોતાનું ભેજું દોડાવ્યું હતું. દાઉદને ખતમ કરવા માટે રાજને ઇન્ટરનેટની મદદ લીધી હતી અને એ રીતે વિદેશની ધરતી સુધી પહોંચી ગયેલી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર હાઈ ટેક બની ગઈ હતી!

દાઉદ અને છોટા શકીલે છોટા રાજન પર બૅન્ગકૉકમાં હુમલો કરાવ્યો અને રોહિત વર્માને મારી નખાવ્યો એથી ઉશ્કેરાઈને રાજને દાઉદ અને શકીલને ખતમ કરવા માટે જુદી જુદી યોજનાઓ અમલમાં મૂકી હતી. એમાંથી એક યોજના અંતર્ગત રાજને ઇન્ટરનેટ પર ખુલ્લી ઑફર મૂકી કે જે કોઈ મુંબઈમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ જેવી દેશદ્રોહી પ્રવૃત્તિ કરનાર દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલને મારી નાખશે તેને હું એક મિલિયન ડૉલરનું ઇનામ આપીશ! મજાની વાત એ હતી કે છોટા રાજનને એવો આઇડિયા આડકતરી રીતે છોટા શકીલે જ આપ્યો હતો! બૅન્ગકૉકમાં છોટા રાજન પર હુમલો થયો એમાં રાજન

બચી ગયો એ પછી છોટા શકીલે નવી વેબસાઇટ ઊભી કરી હતી અને છોટા રાજન તથા તેની ગૅન્ગના અન્ય મહત્ત્વના માણસો વિશે માહિતી આપનારને એક લાખ ડૉલરનું ઇનામ આપવાની ઑફર તેણે વેબસાઇટ પર મૂકી હતી. 'ડબ્લ્યુડબ્લ્યુડબ્લ્યુ ડૉટ સાઇટ ડૉટ યાહૂ ડૉટ કમ/અર્ન વન લેખ ડૉલર્સ' (www.site.yahoo.com/earn 1 lakh dollers) નામની વેબસાઇટમાં શકીલે એ ઑફર મૂકી હતી.

છોટા શકીલે રાજન અને તેની ગૅન્ગના મહત્ત્વના ગુંડાઓ વિશે માહિતી આપનારાને એક લાખ ડૉલરની ઑફર આપી એ પછી છોટા રાજને ડબ્લ્યુડબ્લ્યુડબ્લ્યુ ડૉટ સાઇટ ડૉટ યાહૂ ડૉટ કૉમ/સેવ ઇન્ડિયા ફ્રૉમ આઇએસઆઇ નામની વેબસાઇટ ઊભી કરીને વળતો ઘા માર્યો.

છોટા રાજને દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલની હત્યા કરનારને એક મિલિયન ડૉલરની ઑફર આપી. છોટા રાજને એ ઑફરમાં દાઉદ અને શકીલ ઉપરાંત મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસના મુખ્ય આરોપી ટાઇગર મેમણ, દાઉદના ભાઈ અનીસ ઇબ્રાહીમ અને નૂરા કાસકર, શરદ શેટ્ટી તથા રાજનના જ એક સમયના ખાસ વફાદાર ગુરુ સાટમનાં માથાં સામે પણ જુદી જુદી રકમ ચૂકવવાની લાલચ આપી હતી. છોટા રાજનની વેબસાઇટમાં આ ઉપરાંત નેપાળમાં કાઠમંડુસ્થિત પાકિસ્તાની એમ્બેસીમાં ફરજ બજાવતા કેટલાક પાકિસ્તાની અધિકારીઓની હત્યા માટે પણ સુપારીની ઑફર કરવામાં આવી હતી. એ અધિકારીઓ ભારત અને નેપાળવિરોધી પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યા હતા અને કાઠમંડુથી ઇન્ડિયન ઍરલાઇન્સની ફ્લાઇટ આઇસી-814 હાઇજૅક કરવામાં તેમણે મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી એવું રાજનની વેબસાઇટમાં કહેવાયું હતું. નેપાળની પાકિસ્તાન એમ્બેસીના અધિકારીઓ સિવાય પાકિસ્તાની ઍરફોર્સના એક વિંગ કમાન્ડર (જેણે ભૂતકાળમાં લાહોરમાં આઇએસઆઇનું સુકાન સંભાળ્યું હતું) તથા વિરોધી પ્રવૃત્તિ કરનારા કેટલાક નેપાળી પત્રકારોનાં નામની સુપારીની પણ ઑફર એ વેબસાઇટમાં મુકાઈ હતી.

છોટા રાજનની એ વેબસાઇટમાં ભારતીય રાષ્ટ્રધ્વજ ઊડીને આંખે વળગે એ રીતે દર્શાવાયો હતો અને રાજનને ભારતને પાકિસ્તાની જાસૂસી સંસ્થા આઇએસઆઇથી બચાવવા માગતો દેશપ્રેમી ડૉન દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. તો સામે છોટા શકીલની વેબસાઇટમાં છોટા રાજનને કોમવાદી તથા ઇન્ડિયન ઇન્ટેલિજન્સ એજન્સીઓ આઇબી અને રૉ (ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો, રિસર્ચ એન્ડ ઍનૅલિસિસ વિંગ) સાથે સાઠગાંઠ ધરાવતો ગુંડો દર્શાવાયો હતો. એની સામે રાજને પોતાની વેબસાઇટમાં ખુલાસો કર્યો હતો કે આ અફવા કેટલાક બદમાશ પત્રકારોએ ફેલાવી છે જેઓ દાઉદ જેવા દેશદ્રોહીના પે-રોલ પર છે. રાજને પોતાની વેબસાઇટમાં એવું પણ કહ્યું હતું કે જે મરદનો બચ્ચો દાઉદ કે શકીલને ખતમ કરી નાખે તે મને સેવ ઇન્ડિયા ફ્રૉમ આઇએસઆઇ ઍટ યાહૂ ડૉટકૉમ પર ઈ-મેઇલ કરીને માહિતી આપે, તેને હું મારા વચન પ્રમાણે પૈસા પહોંચતા કરી દઈશ.

મુંબઈ પોલીસે છોટા શકીલ અને છોટા રાજનની વેબસાઇટની નોંધ લીધી, પણ મુંબઈ પોલીસ બંને વેબસાઇટની નોંધ લેવાથી આગળ બીજું કશું કરી શકે એમ નહોતી. પોતાની એ લાચારી છાવરવા માટે મુંબઈ પોલીસે કહ્યું કે આ બંને વેબસાઇટ છોટા શકીલ અને છોટા રાજને જ શરૂ કરાવી છે એવું અમે ખાતરીપૂર્વક કહી શકીએ નહીં, કારણ કે છોટા શકીલ કે છોટા રાજન કામ કરાવ્યા પછી ઑફર પ્રમાણે આટલી મોટી રકમ ચૂકવી જ દેશે એવું ધારીને કોઈ માઈનો લાલ દાઉદ કે શકીલ કે રાજનને મારવા તૈયાર થઈ જાય એવું માનવું બહુ મુશ્કેલ છે. બીજી બાજુ મુંબઈ પોલીસે એ વેબસાઇટને જામ કરવાની તકલીફ લીધી નહીં.

જોકે ઇન્ટરનેટની મદદથી રાજન વિશે માહિતી મેળવવાનું શકીલનું તિકડમ કે દાઉદ અને શકીલને ખતમ કરાવવાનું રાજનનું ગતકડું સફળ સાબિત થયું નહીં. એમ છતાં દાઉદ અને શકીલ તથા છોટા રાજન સામસામે એકબીજાને ખતમ કરાવવાની ભાતભાતની યોજનાઓ ઘડી રહ્યા હતા. છોટા રાજન દાઉદ અને શકીલને પતાવી દેવા મરણિયો બન્યો હતો તો સામે દાઉદ અને શકીલ પણ રાજનને મારી નાખવા માટે અધીરા બની ગયા હતા. રાજન બચી ગયો એટલે દાઉદને શાંત પાડવા માટેય શકીલ કોઈ પણ હિસાબે રાજનની હત્યા કરાવવા માગતો હતો. તેણે રાજન જ્યાં જ્યાં ગયો હોવાના સગડ મળ્યા ત્યાં ત્યાં પોતાના શૂટર્સને રવાના કર્યા હતા, પણ રાજન ક્યાંય હાથમાં આવ્યો નહોતો.

દાઉદ અને શકીલે જુદા જુદા તબક્કે રાજનને ખતમ કરાવવા માટે તેમના શૂટર્સને ઍમસ્ટરડૅમ, જોહનિસબર્ગ, કુઆલા લમ્પુર, સિંગાપુર અને હૉન્ગકૉન્ગ મોકલ્યા હતા અને એ દરેક નિષ્ફળ ઑપરેશન વખતે દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા લાખો રૂપિયાનો ધુમાડો કરવામાં આવ્યો હતો. પણ છોટા રાજન ઉસ્તાદ હતો. બૅન્ગકૉકમાં તે પોતાના જ એક સાથીદાર વિનોદ શેટ્ટીની ગદ્દારીથી દાઉદના શૂટર્સના નિશાન પર આવી ગયો હતો. એ સિવાય તેણે ક્યારેય દાઉદ-શકીલની યોજના સફળ બનવા દીધી નહોતી. બૅન્ગકૉકમાં રાજન ઘવાયો અને રોહિત વર્મા ગયો એ પછી રાજન વધુ સતર્ક બની ગયો હતો. એટલે દરેક વખતે દાઉદ-શકીલના શૂટર્સ તેનો પીછો કરે ત્યારે હાથ ઘસતા રહી જતા હતા. શકીલ રાજનને પતાવી દેવા માત્ર ફીફાં ખાંડી રહ્યો હતો ત્યારે છોટા રાજને દાઉદ અને શકીલને પતાવી દેવા માટે એક અત્યંત આક્રમક યોજના ઘડી કાઢી હતી.

□

‘શરાબ ઔર શબાબ !’

દાઉદ-શકીલને ખતમ કરવા કરાચી ગયેલા રાજન ગૅન્ગના ચાર શૂટર્સ ઊંઘતા જ ઝડપાઈ ગયા

* * *

‘ન્યૂઝલાઈન’ની કવર સ્ટોરીને કારણે આઈએસઆઈએ દાઉદને અજ્ઞાતવાસમાં રહેવાનો આદેશ આપી દીધો!

છોટા રાજને દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલને કરાચીમાં જ ખતમ કરી દેવાની યોજના ઘડી કાઢી. તેણે પોતાની ગૅન્ગના મરજીવા જેવા ચાર શૂટરને પાકિસ્તાન મોકલ્યા અને ત્યાં તેમણે સ્થાનિક સંપર્કોની મદદથી કેટલાક ગુંડાઓને સાધ્યા. રાજને અદ્દલ એવી જ યોજના બનાવી હતી જેવી દાઉદ અને શકીલે બૅન્ગકૉકમાં રાજનને ખતમ કરવા માટે બનાવી હતી. જોકે રાજનના કમનસીબે શકીલ કે દાઉદ રાજનના શૂટર્સના હાથમાં ન આવ્યા, પણ દાઉદ અને શકીલને આ યોજના વિશે ખબર પડી જતાં રાજને તેના ચાર શૂટર્સ ગુમાવવા પડ્યા!

બન્યું હતું એવું કે રાજનના શૂટર્સે જે ગુંડાઓને સ્થાનિક સંપર્કની મદદથી સાથે લીધા હતા એમાંનો એક ગુંડો ફૂટી ગયો અને તેણે દાઉદ ગૅન્ગ સુધી રાજનની યોજનાની વાત પહોંચાડી દીધી. તેણે રાજનના શૂટર્સ જ્યાં રોકાયા હતા એ જગ્યા વિશે માહિતી પણ આપી દીધી. એટલે દાઉદના શૂટર્સ મધરાતે એ જગ્યા પર ત્રાટક્યા અને તેમણે રાજનના શૂટર્સને ઊંઘતા જ ઝડપીને તેમને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યા.

કરાચીના સંપર્કો દ્વારા રાજનને ખબર પડી કે તેના ચારેય શૂટર્સ માર્યા ગયા છે ત્યારે તેણે રોષ, લાચારી અને અકળામણની લાગણી એકસાથે અનુભવી; પણ થોડા સમયમાં નિરાશા ખંખેરી દાઉદ-શકીલને ખતમ કરવા માટે નવી યોજના ઘડવાની તૈયારી કરવા માંડ્યો. તે જાણતો હતો કે કરાચીમાં દાઉદ કે શકીલને મારી નાખવા એ બહુ કપરું કામ છે. દાઉદને આઇએસઆઇએ સુરક્ષાકવચ પૂરું પાડ્યું હતું એટલે સહેજ અમથી ભૂલ થાય એ સાથે રાજનના શૂટર્સ કમોતે માર્યા જાય એ નિશ્ચિત હતું. જોકે બૅન્ગકૉકમાં દાઉદ ગૅન્ગના હુમલા પછી રાજન ઝનૂન અને ડરની મિશ્ર લાગણી અનુભવી રહ્યો હતો. દાઉદને ખતમ કરવાનું ઝનૂન તો ઘણા સમયથી (દાઉદ સાથે તેણે છેડો ફાડ્યો ત્યારથી) તેના મનમાં હતું જ. પણ બૅન્ગકૉકમાં રાજન બાલ બાલ બચ્યો અને રોહિત વર્મા માર્યો ગયો એ પછી રાજન સમજી ગયો કે હવે પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવવું હોય તો કોઈ પણ હિસાબે દાઉદને ખતમ કરવો જ પડે. પરંતુ દાઉદે તેની ગૅન્ગનાં મૂળિયાં કરાચીમાં પણ ઊંડાં નાખી દીધાં હતાં અને આઇએસઆઇના તેના પર ચાર હાથ હતા. આઇએસઆઇ માટે દાઉદ એવો હાથો બની ચૂક્યો હતો કે તેની મદદથી ભારતમાં ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિઓ કરવાનું સહેલું પડતું હતું અને સાથે આઇએસઆઇના ઑપરેશન માટે અડધી રાતે ભારતમાં ક્યાંય પણ મોટી રકમની જરૂર પડે તો દાઉદ કરાચીમાં બેઠાં બેઠાં એક કૉલ કરીને ભારતના કોઈ પણ ખૂણે પૈસા પહોંચાડી આપતો હતો. તેની સામે આઇએસઆઇએ પણ દાઉદને પાકિસ્તાનમાં મોકળું મેદાન આપ્યું હતું. આઇએસઆઇની મદદથી દાઉદે પાકિસ્તાનમાં સંગઠિત ગુનાખોરી જમાવી દીધી હતી. પાકિસ્તાની અખબારોમાં પણ દાઉદ ઇબ્રાહીમ વિશે કંઈ ને કંઈ છપાતું રહેતું હતું. ઘણાં પાકિસ્તાનની મૅગેઝિન્સ દાઉદ ઇબ્રાહીમ પર કવરસ્ટોરી કરતાં થઈ ગયાં હતાં.

જોકે પાકિસ્તાનમાં દાઉદની વિરુદ્ધ લખનારા પત્રકારોના દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓ અથવા આઇએસઆઇના અધિકારીઓ બૂરા હાલ કરતા હતા. પાકિસ્તાનના 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનમાં દાઉદની વિરુદ્ધ એક્સક્લુઝિવ રિપોર્ટ છપાયો. એમાં પત્રકાર ગુલામ હુસેને દાઉદ અને આઇએસઆઇની સાઠગાંઠનો પર્દાફાશ કર્યો હતો. પાકિસ્તાની મૅગેઝિન 'ન્યુઝલાઇન'ના સપ્ટેમ્બર, 2004ના ઇશ્યુમાં 'પૉર્ટ્રેટ ઑફ અ ડૉન' શીર્ષક હેઠળ છપાયેલી એ સ્ટોરીમાં પત્રકાર ગુલામ હુસેને એવી માહિતી આપી હતી કે પાકિસ્તાની સત્તાધીશો ભલે એવું ગાણું ગાતા હોય કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં નથી, પણ વાસ્તવમાં દાઉદ કરાચીમાં જ છે અને પાકિસ્તાની મિલિટરી ઇન્ટેલિજન્સ વિંગ એટલે કે આઇએસઆઇના સુરક્ષાકવચ હેઠળ તે જીવી રહ્યો છે. એ સ્ટોરીમાં દાઉદની વૈભવશાળી જીવનશૈલી વિશે તથા દાઉદની છોટા રાજનની સાથેની દુશ્મની વિશે પણ ઝીણવટભરી માહિતી અપાઈ હતી. 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનની એ સ્ટોરીમાં એવું પણ કહેવાયું હતું કે દાઉદ ઇબ્રાહીમે કરાચીના શૅરબજાર પર મજબૂત પકડ જમાવી દીધી છે અને મુંબઈ સ્ટૉક એક્સચેન્જમાં પણ દાઉદ ધારે તે કરાવી શકે છે.

દાઉદ તેના મિત્રો માટે મહેફિલ જમાવતો હતો અને મિત્રોની સેવામાં તે હાઈ-ફાઈ કૉલગર્લ્સ હાજર કરી દેતો હતો. દાઉદને પોતાને પણ સુંદરીઓનો સંગાથ ગમતો હતો. આ ઉપરાંત કરાચીની પ્રૉપર્ટી માર્કેટ પર દાઉદે આઇએસઆઇની મદદથી કઈ રીતે જબરદસ્ત વર્ચસ જમાવી દીધું હતું એ વિશે પણ એ સ્ટોરીમાં માહિતી અપાઈ હતી. 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનનો એ અંક બજારમાં આવ્યો એ સાથે પાકિસ્તાની પાવર લૉબીમાં ખળભળાટ મચી ગયો. આઇએસઆઇના અધિકારીઓ ગુલામ હુસેનના ઘરમાં ઘૂસીને તેને ઊંચકી ગયા. તેમણે ગુલામ હુસેન પર થર્ડ ડિગ્રી અજમાવી અને સતત 48 કલાક સુધી ટૉર્ચર કર્યા પછી આઇએસઆઇના અધિકારીઓને લાગ્યું કે ગુલામ હુસેન મરી જશે ત્યારે તેમણે તેની પાસે એવી સુસાઇડ-નોટ લખાવી લીધી કે હું જીવનથી ત્રાસીને આપઘાત કરી રહ્યો છું. એ પછી ગુલામ હુસેને પત્રકારત્વ છોડી દીધું અને સતત મોતના ભય હેઠળ રહ્યા પછી થોડા સમય બાદ તે ગુમ થઈ ગયો. કરાચીમાં આ ઘટના પછી પાકિસ્તાની પત્રકારોમાં દાઉદના નામની વધુ ધાક બેસી ગઈ.

આઇએસઆઇના અધિકારીઓ 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનના પત્રકાર ગુલામ હુસેન પર તૂટી પડ્યા હતા એની પાછળ સૌથી મોટું કારણ એ હતું કે, 'દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે અને કરાચીના જલસા કરે છે' એવા 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનના અહેવાલથી પાકિસ્તાનના સત્તાધીશો કફોડી હાલતમાં મુકાઈ ગયા હતા.

એક બાજુ ભારત સરકાર દુનિયાભરમાં એવું કહી રહી હતી કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં રહીને ભારતમાં ભાંગફોડ કરાવી રહ્યો છે અને ભારતનો ગુનેગાર છે છતાં પાકિસ્તાન તેને ભારતને હવાલે કરતું નથી. ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે એવા 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનના ધડાકાથી પાકિસ્તાનનું નાક કપાયું હતું. એટલે આઇએસઆઇએ પત્રકાર ગુલામ હુસેન પર દાઝ ઉતારી હતી. 'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનના એ અહેવાલના પાકિસ્તાનમાં અને પાકિસ્તાનની બહાર ભારે પ્રત્યાઘાત આવ્યા. 'દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી' એવું વાજું વગાડતા પાકિસ્તાનના સત્તાધીશોએ બહારની દુનિયા સામે ખુલાસા કરવા પડે એવી નોબત ઊભી ગઈ અને એને કારણે દાઉદ પર તવાઈ આવી ગઈ.

●—●—●—●

'ન્યુઝલાઇન' મૅગેઝિનના સપ્ટેમ્બર 2000ના ઇશ્યુમાં દાઉદે ઇબ્રાહીમ વિશે કવરસ્ટોરી છપાઈ અને એમાં કહેવાયું કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે એ પછી એ મૅગેઝિનના પત્રકાર ગુલામ હુસેન પર આઇએસઆઇના અધિકારીઓએ થર્ડ ડિગ્રી અજમાવી અને એ રીતે અન્ય પાકિસ્તાની પત્રકારોને પણ ગર્ભિત રીતે ચેતવણી મળી ગઈ કે પાકિસ્તાનમાં દાઉદની હાજરી વિશે ઉલ્લેખ કરનારની આવી જ બૂરી વલે થશે. બીજી બાજુ આઇએસઆઇએ દાઉદ પર પણ ઘણાં નિયંત્રણો લાદી દીધાં. દાઉદને અજ્ઞાતવાસમાં રહેવાનો આદેશ આપી દેવાયો. 'ન્યુઝલાઇન'ની કવરસ્ટોરીના પડઘા પાકિસ્તાની પ્રમુખ જનરલ પરવેઝ મુશર્રફ સુધી પડ્યા હતા.

આઇએસઆઇ દ્વારા ભારતવિરોધી પ્રવૃત્તિ માટે દાઉદ ઇબ્રાહીમનો ઉપયોગ હાથા તરીકે થતો હતો, પણ દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી એવું પાકિસ્તાન સતત ગાઈવગાડીને આખી દુનિયાને કહેતું હતું. આઇએસઆઇ માટે દાઉદ સંઘરેલા સાપ સમાન હતો જેને જરૂર પડે ત્યારે આઇએસઆઇ દ્વારા બહાર કાઢવામાં આવતો હતો. દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી એવું સાબિત કરવું પાકિસ્તાન માટે અત્યંત જરૂરી હતું, કારણ કે દાઉદને ભારતને હવાલે કરી દેવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સતત દબાણ થઈ રહ્યું હતું.

પાકિસ્તાન ભલે નનૈયો ભણતું હોય કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી, પણ વાસ્તવિકતા એ હતી કે આઇએસઆઇએ 1993ના મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટના દોઢ વર્ષ અગાઉ દાઉદને પાકિસ્તાની નાગરિક બનાવી દીધો હતો. મુંબઈના બૉમ્બવિસ્ફોટ બાદ તો દાઉદના નજીકના સાથીદાર છોટા શકીલ અને ટાઇગર મેમણને પણ પાકિસ્તાની નાગરિક બનાવી દેવાયા હતા.

મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ બાદ દાઉદ મુંબઈ છોડીને પાકિસ્તાન જતો રહ્યો હતો અને કરાચીની ડિફેન્સ કૉલોનીમાં મહેલ જેવું નિવાસસ્થાન બનાવીને તે ઇકબાલ શેઠ ઉર્ફે આમિરસાહેબના નામથી રહેવા માંડ્યો હતો. એ પછી 2000માં તેણે ક્લિફટન વિસ્તારમાં ભવ્ય બંગલો બનાવ્યો હતો, જેમાં સ્વિમિંગ-પૂલ, ટેનિસ કોર્ટ અને વિશાળ જિમ્નેશિયમ સહિત દુનિયાભરની સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ હતી.

મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી દાઉદના ઘણા વિશ્વાસુ સાથીદારો અને બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના મહત્ત્વના આરોપીઓ (જેમાં છોટા શકીલ અને ટાઇગર મેમણ મુખ્ય હતા) પણ દુબઈ અને ભારતથી પાકિસ્તાન ભેગા થઈ ગયા હતા. તેમને પણ આઇએસઆઇએ પાકિસ્તાની પાસપોર્ટ બનાવડાવી આપ્યા હતા.

છોટા શકીલે પાકિસ્તાનમાં હાજી મોહમ્મદના નામથી અને ટાઇગર મેમણે અહમદ જમીલ નામ ધારણ કરીને કરાચીમાં ધામા નાખ્યા હતા. આઇએસઆઇએ તેમને પણ અનેક દેશોના પાસપોર્ટ બનાવડાવી આપ્યા.

આઇએસઆઇની છત્રછાયા હેઠળ દાઉદ અને તેના સાથીદારોનો ‘કારોબાર’ દિવસે ન વિકસે એટલો રાતે અને રાતે ન વિકસે એટલો દિવસે વિકસી રહ્યો હતો. બેનંબરી અને કાળી કમાણીને તેઓ સીધા ધંધામાં રોકવા માંડ્યા હતા. જોકે દાઉદ અને તેના સાથીદારોના ઊંધા ધંધા ચાલુ જ હતા. દાઉદ ગૅન્ગ વિદેશ કરન્સીના કાળાબજારમાં પણ પારંગત થઈ ગઈ હતી.

દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા ભારતમાં ખંડણી ઉઘરાણી, કૉન્ટ્રૅક્ટ કિલિંગ, પ્રૉપર્ટી પડાવી લેવી, શસ્ત્રોનો ગેરકાનૂની વેપાર અને નકલી ચલણી નોટો ઘુસાડવા જેવી પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ જ હતી. તો બીજી બાજુ

દાઉદ ગૅન્ગ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ડ્રગ્સની હેરાફેરી કરતી હતી તથા અલ કાયદા, હરકત-ઉલ-અન્સાર અને લશ્કર-એ-તૈયબા જેવાં આતંકવાદી સંગઠનોને સહાય પણ પૂરી પાડતી હતી.

દાઉદે આવા જોખમી 'ધંધા' ચાલુ રાખવાની સાથે પાકિસ્તાન અને ભારત ઉપરાંત સિંગાપોર, શ્રીલંકા, દુબઈ, ફ્રાન્સ, જર્મની, બ્રિટન, નેપાળ અને સાઉથ આફ્રિકામાં અબજો રૂપિયાની પ્રૉપર્ટી ઊભી કરી દીધી હતી. કરાચીમાં સ્ટૉક એક્સચેન્જ અને રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટ પર વર્ચસ જમાવ્યા પછી દાઉદે મુંબઈની રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું હતું. દાઉદે મુંબઈમાં હજારો કરોડો રૂપિયાની પ્રૉપર્ટી ઊભી કરી દીધી હતી. એ માટે તેને મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના ઘણા ભ્રષ્ટાચારી અધિકારીઓની મદદ મળી હતી.

મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના ઘણા દેશદ્રોહી અધિકારીઓ દાઉદને વહાલા થવા માટે અને પોતાનાં ગજવાં ભરવાં માટે કાયદાની ઐસીતૈસી કરીને દાઉદનાં સગાંવહાલાંના નામે બહુમાળી ઇમારતો બંધાવવા માટે મદદ કરતા હતા. મુંબઈ પોલીસના ઘણા ભ્રષ્ટાચારી અને લાંચિયા અધિકારીઓએ દાઉદને અન્ડરવર્લ્ડ ડૉન બનવામાં મદદ કરી હતી. એ પછી દાઉદનું રિયલ એસ્ટેટ સામ્રાજ્ય ઊભું કરવામાં મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના બદમાશ અને ભ્રષ્ટ અધિકારીઓએ સિંહફાળો આપ્યો હતો.

મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના અધિકારીઓની સહાયથી દાઉદના માણસોએ મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના મુખ્યાલય અને મુંબઈ પોલીસના મુખ્યાલયથી થોડે દૂર જ અનધિકૃત બહુમાળી ઇમારતો ઊભી કરી દીધી હતી. દાઉદ ઇબ્રાહીમની એક અનધિકૃત ઇમારત તો મુંબઈ પોલીસના હેડક્વૉર્ટરથી એટલી નજીક બંધાઈ હતી કે કમિશનર ઑફ પોલીસ તેમની ઑફિસની બારી ખોલે તો તેઓ એ ઇમારત જોઈ શકે!

દાઉદે 2000 સુધીમાં માત્ર દક્ષિણ મુંબઈમાં જ અને એ પણ ડોંગરી અને ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારમાં જ જેટલી પ્રૉપર્ટી હસ્તગત કરી હતી એનો આંકડો જ પાંચસો કરોડ રૂપિયાથી ઉપર પહોંચતો હતો! મુંબઈ મહાનગરપાલિકાએ જેમને અન્યાય કર્યો હતો એ પ્રામાણિક ડેપ્યુટી મ્યુનિસિપલ કમિશનર ગોવિંદ રાઘો ખૈરનારે દાઉદની ઇમારત 'મહેજબીં મૅન્શન' પર હથોડા ચલાવવાની હિંમત કરી હતી. ખૈરનારે 1992થી 2000 દરમિયાન દાઉદની ત્રીસ અનધિકૃત ઇમારતો તોડી પાડી હતી! ખૈરનાર નિવૃત્ત થયા એના પખવાડિયા અગાઉ નવેમ્બર 7, 2000ના દિવસે તેમણે મુંબઈના પાયધુની વિસ્તારમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમની પાંચ માળની એક ઇમારતના ઉપરના ત્રણ અનધિકૃત માળ તોડી પાડ્યા હતા. એ ઇમારતના ત્રણ ગેરકાનૂની માળ તોડી પાડવા માટે ખૈરનારે ત્રણ પોલીસ-ઇન્સ્પેક્ટર, દસ પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર અને ડઝનબંધ પોલીસ-કૉન્સ્ટેબલ તથા સ્ટેટ રિઝર્વ પોલીસની બે ટુકડીઓ સાથે જવું પડ્યું હતું. દાઉદની ઇમારત તોડવાનું જોખમી કામ ઉપાડનારા ખૈરનારને મારી નાખવાની અનેક વાર કોશિશ

થઈ હતી. જોકે એથી ડર્યા વિના ખૈરનારે પોતાનું કામ ચાલુ રાખ્યું હતું.

ખૈરનારે એવો દાવો કર્યો હતો કે માત્ર દક્ષિણ મુંબઈમાં જ દાઉદ ઇબ્રાહીમની એક હજાર જેટલી ઇમારતો છે! ખૈરનાર દાઉદની ગેરકાનૂની ઇમારતો તોડી પાડીને દાઉદના અન્ડરવર્લ્ડ સામ્રાજ્યને આર્થિક ફટકો મારવા માગતા હતા, પણ એની સામે મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના અનેક અધિકારીઓએ દાઉદની બેનામી ડઝનબંધ ઇમારતો આંખ આડા રૂપિયા કરીને બંધાવા દીધી હતી. દાઉદના માણસો મુંબઈમાં મોકાની જગ્યા જોઈને પાણીના ભાવે પડાવી લેતા હતા અને પછી કાનૂનને તોડી-મરોડીને ત્યાં મલ્ટિ-સ્ટોરીડ ઇમારત ચણી લેતા હતા. દાઉદના માણસોને કોઈ જગ્યા પસંદ પડી જાય અને ત્યાં ઝૂંપડાવાસીઓ કે ચાલવાસીઓ અથવા તો ફ્લૅટવાસીઓ એ જગ્યા ખાલી કરવાનો નનૈયો ભણે તો તેમનું આવી બનતું. દાઉદના ગુંડાઓ જરૂર પડે તો એવા ‘વિઘ્નસંતોષીઓ’ના હાથ-પગ ભાંગી નાખવાથી માંડીને તેમની હત્યા કરતાં પણ અચકાતા નહોતા.

આ રીતે દાઉદ મુંબઈમાં વધુ ને વધુ પ્રૉપર્ટી જમાવી રહ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ મુંબઈમાં જ તેની અબજો રૂપિયાની પ્રૉપર્ટી પર સરકારી આફત આવી હતી.

□

'मै किसी से डरता नहीं हूं !'

આવકવેરા ખાતા દ્વારા દાઉદની પ્રોપર્ટી લીલામીના પ્રથમ પ્રયાસમાં કોઇ માઇનો લાલ આગળ આવ્યો નહીં

* * *

દાઉદે બાંગ્લાદેશમાં હેડ ક્વાર્ટર બનાવવા માટે પાણીની જેમ પૈસા વહાવ્યા પણ....

આવકવેરા ખાતાએ દાઉદ ઇબ્રાહીમની બહેન હસીના પારકર, દાઉદની માતા, દાઉદના ભાઈ નૂરાની પત્ની રેશમા તથા દાઉદનાં બીજાં સગાંવહાલાંના નામે બોલતી જુદી જુદી 23 પ્રૉપર્ટી જપ્ત કરી હતી. એ તમામ પ્રૉપર્ટીઝની લિલામીની પ્રક્રિયા આવકવેરા ખાતાએ શરૂ કરી. આવકવેરા ખાતાએ દાઉદ પાસેથી 45 કરોડ રૂપિયા વસૂલ કરવાના હતા. એની સામે દાઉદની 23 પ્રૉપર્ટી જપ્ત કરવામાં આવી હતી એની કિંમત 125 કરોડ રૂપિયા જેટલી થઈ હતી.

આવકવેરા ખાતા દ્વારા દાઉદ ઇબ્રાહીમની જે પ્રૉપર્ટીઝ જપ્ત કરવામાં આવી હતી એમાંથી મોટા ભાગની પ્રોપર્ટી દક્ષિણ મુંબઈમાં હતી. એમાં માત્ર બે જ પ્રૉપર્ટીની કિંમત 103 કરોડ રૂપિયા જેટલી થઈ હતી. આવકવેરા ખાતાએ જોગેશ્વરીમાં દીવાન શૉપિંગ સેન્ટરની 'એ' વિંગ અને ચોપાટી વિસ્તારમાં 'મેહર હાઉસ' (બૉમ્બે ગૅરેજ) જપ્ત કર્યાં હતાં એની કિંમત અનુક્રમે 21 કરોડ રૂપિયા અને 82 કરોડ રૂપિયા આંકવામાં આવી હતી. જોકે એ બંને મોટી પ્રૉપર્ટી જપ્ત થયા પછી એ પ્રૉપર્ટીના નવા માલિકો કોર્ટમાં ધસી ગયા હતા અને તેમણે ધા નાખી હતી કે આ તો અમારી પ્રૉપર્ટી છે, આવકવેરા ખાતાને એનું લિલામ કરતા અટકાવો. 'મેહર હાઉસ' અને દીવાન શૉપિંગ સેન્ટરની માલિકીના મુદ્દે કોર્ટમાં અરજી થઈ એટલે આવકવેરા ખાતાએ દાઉદની અન્ય પ્રૉપર્ટીઝની લિલામીની પ્રક્રિયા શરૂ કરી. દાઉદની

બાકીની જપ્ત થયેલી પ્રૉપર્ટીની કિંમત 22 કરોડ રૂપિયા જેટલી થઈ હતી.

આવકવેરા ખાતાએ દાઉદની જે 21 પ્રૉપર્ટીઝની લિલામીની પ્રક્રિયા શરૂ કરી હતી એમાં માઝગાવ વિસ્તારની બેકર લેનમાં 13 હજાર 43 સ્ક્વેર ફૂટની 1 કરોડ પાંચ લાખ રૂપિયાની કિંમતની મોહમ્મદભાઈ મૅન્શન ઇમારત, નાગપાડા વિસ્તારમાં 6992 સ્ક્વેર ફૂટ બાંધકામવાળી 1 કરોડ 2 લાખ રૂપિયાની કિંમતની પારકર મૅન્શન ઇમારત, બીબીજાન સ્ટ્રીટમાં 90 લાખ રૂપિયાની કિંમતની 4109 સ્ક્વેર ફૂટના બાંધકામવાળી રાજગરા મૅન્શન ઇમારત, યાકુબ સ્ટ્રીટમાં 35 લાખ રૂપિયાની કિંમતનું 8595 સ્ક્વેરફૂટ બાંધકામવાળું ડામરવાલા બિલ્ડિંગ તથા યાકુબ સ્ટ્રીટમાં જ 35 લાખ રૂપિયાની કિંમતનું 2610 સ્ક્વેર ફૂટનું 24 નંબરનું મકાન તથા દાઉદ જ્યાં મોટો થયો હતો એ ટેમકર સ્ટ્રીટમાં 3792 સ્ક્વેર ફૂટના બાંધકામવાળું 28 લાખ રૂપિયાની કિંમતનું ટેમકર બિલ્ડિંગ અને ટેમકર સ્ટ્રીટમાં 40 લાખ રૂપિયાની કિંમતનું 2832 સ્ક્વેર ફૂટ બાંધકામવાળું ઘાસવાલા બિલ્ડિંગ વગેરે પ્રૉપર્ટી મુખ્ય હતી. આ ઉપરાંત આવકવેરા ખાતાએ દાઉદની અન્ય પ્રૉપર્ટીઝની લિલામીની પ્રક્રિયા શરૂ કરી હતી એમાં પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં 775 સ્ક્વેર ફૂટની 6 લાખ રૂપિયાની કિંમતની 'રોનક આફ્રોઝ' હોટેલ, નાગપાડામાં 25 લાખ રૂપિયાની કિંમતનું 'ગરીબ નવાઝ' ગેસ્ટ હાઉસ અને તાડદેવ વિસ્તારની જયરામભાઈ લેનની બેથી ત્રણ લાખ રૂપિયાની કિંમતની એક એવી દસ દુકાનોનો સમાવેશ થયો હતો.

આવકવેરા ખાતાએ આ પ્રૉપર્ટીઝની લિલામી માટે જાહેરાત કરીને સૌપ્રથમ વાર 2001ના જાન્યુઆરી મહિનાના બીજા સપ્તાહમાં દાઉદની પ્રૉપર્ટીઝ લિલામ કરવાની કોશિશ હાથ ધરી. દક્ષિણ મુંબઈમાં ગેટવે ઑફ ઇન્ડિયા પાસે ડિપ્લોમેટ હોટેલમાં દાઉદની પ્રૉપર્ટીઝની લિલામી માટે બધી વ્યવસ્થા ગોઠવાઈ ગઈ, પણ દાઉદની પ્રૉપર્ટીની હરાજીમાં સમ ખાવા પૂરતો પણ એકેય માઈનો લાલ આવ્યો નહીં! સરકારી અધિકારીઓ નિર્ધારિત સમય સુધી રાહ જોઈને છેવટે મોં વકાસીને રવાના થઈ ગયા. જોકે આવકવેરા ખાતાના અધિકારીઓએ એ વાત ન સ્વીકારી કે દાઉદ ઇબ્રાહીમના ડરને કારણે જ કોઈએ લિલામીમાં હાજર રહેવાની હિંમત કરી નહીં. ઍડિશનલ કમિશનર ઑફ ઇન્કમ ટૅક્સ સંજય પાત્રાએ પત્રકારોને કહ્યું કે દાઉદના ડરને કારણે કોઈ હરાજીમાં ભાગ લેવા નથી આવ્યું એવું કહી ન શકાય, કારણ કે કોઈએ એવી ફરિયાદ અમને કરી નથી.

એ પછી વળી બે મહિના બાદ 2001ના માર્ચ મહિનામાં આવકવેરા ખાતા દ્વારા જડબેસલાક પોલીસ-બંદોબસ્ત વચ્ચે દાઉદની પ્રૉપર્ટીની લિલામી માટે બીજો પ્રયાસ હાથ ધરાયો. એ વખતે છ વેપારીઓ હિંમત કરીને દાઉદની પ્રૉપર્ટી હરાજીમાં ખરીદવા ડિપ્લોમેટ હોટેલમાં આવ્યા. એમાં શિવસેનાના દિલ્હી એકમની વિદ્યાર્થી પાંખના પ્રમુખ અજય શ્રીવાસ્તવે વધુ હિંમત બતાવીને દાઉદની એક પ્રૉપર્ટી ખરીદી લીધી. જોકે એથી આવકવેરા ખાતાના ઍડિશનલ કમિશનર સંજય પાત્રા અને બીજા અધિકારીઓ કંઈ

ખાસ રાજી થયા નહીં, કારણ કે દાઉદ પાસેથી 45 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ વસૂલવાની હતી. એની સામે તેની એક પ્રૉપર્ટી વેચાઈ, જેના અઢી લાખ રૂપિયા આવકવેરા ખાતાના હાથમાં આવ્યા! શિવસેનાના દિલ્હી એકમની વિદ્યાર્થી પાંખના વડા અજય શ્રીવાસ્તવે તાડદેવની જયદેવભાઈ લેન વિસ્તારની એક દુકાન માટે રૂપિયા લાખ રૂપિયાની બોલી લગાવી અને તેમને એ દુકાન વેચી દેવાઈ. અજય શ્રીવાસ્તવે એ દુકાન માટે અઢી લાખ રૂપિયાની બોલી લગાવી એ પછી વધુ રકમ બોલવાવાળું કોઈ આગળ આવ્યું જ નહીં એટલે શ્રીવાસ્તવને એ દુકાન પ્રથમ બોલીમાં જ મળી ગઈ.

પણ દાઉદની દુકાન ખરીદ્યા પછી અજય શ્રીવાસ્તવની હાલત કફોડી થઈ ગઈ. શ્રીવાસ્તવે દિલ્હીમાં અને પછી ગાઝિયાબાદમાં પત્રકારોને કહ્યું કે હું કંઈ દાઉદ-બાઉદથી ડરતો નથી, આવતા અઠવાડિયે હું મુંબઈ જઈને આવકવેરા ખાતા પાસેથી દાઉદની પ્રૉપર્ટીનો કબજો લેવાનો છું. શ્રીવાસ્તવે જાહેરાત કરી એ જ દિવસે તેને ફોન પર ધમકી મળી કે, ‘દાઉદભાઈની પ્રૉપર્ટીનો કબજો લેવા તું મુંબઈ જઈશ તો મુંબઈથી બહાર જીવતો નહીં નીકળી શકે અને અમે તારા ખાનદાનનો પણ સફાયો કરી નાખીશું.’ આવી ધમકીથી ગભરાઈને અજય શ્રીવાસ્તવે તરત પોલીસરક્ષણ લઈ લીધું અને દાઉદની પ્રૉપર્ટીનો કબજો લેવા માટે મુંબઈ જવાનો વિચાર પડતો મૂકી દીધો!

મુંબઈમાં દાઉદની પ્રૉપર્ટીની લિલામીની કોશિશમાં આવકવેરા ખાતાનો બે વાર ફિયાસ્કો થયો એટલે આવકવેરા ખાતા દ્વારા થોડા મહિનાઓ સુધી દાઉદની પ્રૉપર્ટીની લિલામીની પ્રક્રિયા અટકાવી દેવાનો નિર્ણય લેવાયો. આ દરમિયાન આવકવેરા ખાતાએ દાઉદના કેટલાક મહત્ત્વના સાથીદારોની પ્રૉપર્ટી પણ જપ્ત કરી હતી.

આવકવેરા ખાતાએ આવકવેરા પેટે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાસેથી 45 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ વસૂલ કરવાની હતી તો દાઉદના બે મહત્ત્વના સાથીદારો અને મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસના મુખ્ય આરોપી મોહમ્મદ ડોસા અને ટાઇગર મેમણ પાસેથી પણ અનુક્રમે 38 કરોડ રૂપિયા અને 36 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ વસૂલ કરવાની હતી. ટૂંકમાં, દાઉદ, મોહમ્મદ ડોસા અને ટાઇગર મેમણ એમ ત્રણ જ વ્યક્તિ પાસેથી આવકવેરા ખાતાએ 119 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ વસૂલ કરવાની હતી. મોહમ્મદ ડોસા અને ટાઇગર મેમણ પણ દાઉદની જેમ દુબઈથી કરાચી જતા રહ્યા હતા. મોહમ્મદ ઢોસા દાઉદ ગૅન્ગના ટૉપ ટેન લીડરમાંનો એક હતો. દાઉદ ગૅન્ગનો હવાલાનો ‘કારોબાર’ તે દાઉદના ભાઈની સાથે મળીને સંભાળતો હતો તો ટાઇગર મેમણ કરાચીમાં દાઉદના ફાઇનૅન્સ, રિયલ એસ્ટેટ અને શૅરબજારના ધંધામાં ભાગીદાર હતો. દાઉદની સાથે મળીને જ તેણે કરાચીમાં બહુમાળી કવિશ ક્રાઉન કમર્શિયલ સેન્ટર બાંધ્યું હતું.

છોટા શકીલ, મોહમ્મદ ડોસા અને ટાઇગર મેમણની જેમ દાઉદ ગૅન્ગના યેડા યાકુબ અને તાહિર

મર્ચન્ટ ઉર્ફે ટકલા પણ મુંબઈથી દુબઈ અને દુબઈથી કરાચી ભેગા થઈ ગયા હતા. યેડા યાકુબ દાઉદ ગૅન્ગના ડ્રગ્સ સ્મગલિંગ નેટવર્ક પર તથા નકલી કરન્સી ભારતમાં ઘુસાડવાના 'મિશન' પર નજર રાખતો હતો, જ્યારે તાહિર મર્ચન્ટ મુસ્લિમ આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર-એ-તૈયબા સાથે દાઉદ ગૅન્ગ વતી કો-ઑર્ડિનેશન સંભાળતો હતો. આ ઉપરાંત ઊંધી ખોપરીના યુવાનોની દાઉદ ગૅન્ગમાં ભરતી કરવાની જવાબદારી પણ તેને સોંપાઈ હતી.

મલ્ટિનૅશનલ કંપનીની જેમ દાઉદ ગૅન્ગની વિશ્વભરમાં પાંખો ફેલાઈ ગઈ હતી. કરાચીમાં બેઠાં-બેઠાં શકીલ અને અનીસ ભારતમાં ખંડણીની ઉઘરાણી તથા ત્રાસવાદી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવતા હતા તો પાકિસ્તાનને હેડક્વૉર્ટર બનાવીને કરાચી શહેરમાં અનેક ધંધાઓમાં દાઉદ અને ટાઇગર મેમણે વર્ચસ જમાવી દીધું હતું. અફઘનિસ્તાનમાંથી તેઓ કેફી દ્રવ્યો મેળવીને વિશ્વભરમાં મોકલતા હતા. દાઉદ ગૅન્ગનો કેફી દ્રવ્યોનો કારોબાર આફ્રિકા, અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડ સુધી વિસ્તરી ગયો હતો. અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડમાં ડ્રગ્સનો કારોબાર ઇકબાલ મિરચી સંભાળતો હતો.

નેપાળ અને બાંગ્લાદેશમાં પણ દાઉદે તેની ગૅન્ગના ગુંડાઓ માટે અડ્ડા ઊભા કરી દીધા હતા. નેપાળમાં સંસદસભ્ય મિરઝા દિલશાદ બેગની હત્યા પછી દાઉદ ગૅન્ગનું વર્ચસ થોડું ઘટ્યું હતું, પણ દાઉદે નવેસરથી કાઠમંડુ તથા અન્ય વિસ્તારોમાં પોતાની ગૅન્ગનું વર્ચસ જમાવ્યું હતું. નેપાળની જેમ જ બાંગ્લાદેશમાં પણ ઢાકા શહેરમાં અને અન્ય વિસ્તારોમાં દાઉદ ગૅન્ગનાં અનેક આશ્રયસ્થાન બની ગયાં હતાં. નેપાળ અને બાંગ્લાદેશ જેવા નબળા દેશોમાં પૈસા વેરીને દાઉદે તેની ગૅન્ગની વગ ઊભી કરી દીધી હતી. બાંગ્લાદેશના ઢાકા શહેરમાં નવાબપુર રોડના બાજુના વિસ્તારોમાં દાઉદ ગૅન્ગના અડ્ડા બની ગયા હતા. બાંગ્લાદેશ જેવા ગરીબ દેશોમાંથી કમાણી તો થઈ શકે નહીં, પણ દાઉદ અને છોટા શકીલના ગુંડાઓ ભારત છોડીને નાસી ગયા પછી પાછા ભારત જઈ શકે એમ ન હોય ત્યારે પોતાનાં સગાવહાલાંને મળવા માટે ઢાકા શહેરનો ઉપયોગ કરતા હતા. એ સિવાય દાઉદ ગૅન્ગના ભારતસ્થિત મહત્ત્વના ગુંડાઓ પણ ઢાકા આવતા-જતા રહેતા હતા. ઢાકા માર્ગે શસ્ત્રોની હેરાફેરી પણ થતી રહેતી હતી. 2001ની શરૂઆતના ત્રણ મહિનામાં જ બે ડઝન જેટલા ગુંડાઓ એકે ફૉર્ટી સેવનથી માંડીને રૉકેટ લૉન્ચર જેવાં ઘાતક શસ્ત્રો સાથે ઝડપાયા હતા. એમાંથી મોટા ભાગના દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા હતા.

દાઉદે જેમ રોમેશ શર્માની મદદથી ભારતમાં રાજકીય વર્ચસ ઊભું કરવાની કોશિશ કરી હતી એવી રીતે બાંગ્લાદેશમાં પણ રાજકીય વર્ચસ જમાવવાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો હતો. બાંગ્લાદેશમાં પહેલાં તો તેણે શાસક પક્ષના નેતાઓ સાથે સંબંધ બાંધવાની કોશિશ કરી હતી, પણ એમાં તેની દાળ ગળી નહીં એટલે તેણે બાંગ્લાદેશના શહાદત-એ-અલ હિકમા નામના રાજકીય પક્ષ સાથે સંબંધ બાંધ્યો હતો.

શહાદત-એ-અલ હિકમાને પાવરફુલ બનાવવા માટે દાઉદે એ પક્ષના પ્રમુખ કાવસાર હુસેન સિદ્દીકને ચિક્કાર પૈસા આપ્યા હતા, પરંતુ કાવસાર હુસેન સિદ્દીકે કોઈ નબળી ક્ષણે બફાટ કરી દીધો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ અમારા પક્ષને ફાઇનૅન્સ પૂરું પાડે છે. સિદ્દીકના એ નિવેદનથી સિદ્દીક તથા તેના પક્ષ પર શાસક પક્ષની તવાઈ આવી અને દાઉદનો ખેલ ઊંધો પડી ગયો. દાઉદના પૈસાનો ઉપયોગ કરીને કાવસાર હુસેન સિદ્દીકે તેના પક્ષની સભ્યસંખ્યા 25 હજાર સુધી પહોંચાડી દીધી હતી અને તેના દાવા પ્રમાણે તેણે 10 હજારની કમાન્ડોની ફોજ બનાવી હતી, પણ સિદ્દીકના બફાટથી તેના પક્ષ પર પ્રતિબંધ મુકાઈ ગયો.

ભારતમાં રોમેશ શર્માની વડા પ્રધાન બનવાની મહત્ત્વાકાંક્ષા પર પાણી ફરી વળ્યું હતું એવો જ સિનારિયો બાંગ્લાદેશમાં થયો. બાંગ્લાદેશમાં બધું સમુંસૂતરું પાર ઊતર્યું હોત તો દુબઈ અને પછી કરાચી બાદ ઢાકા શહેર દાઉદ ગૅન્ગનું હેડક્વૉર્ટર બની ગયું હતું.

દુબઈ વર્ષો સુધી દાઉદ ગૅન્ગનું હેડક્વૉર્ટર હતું, પણ મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ અને પછી દુબઈમાં પણ ગૅન્ગવૉરની ઘટનાઓ બનવા માંડી એટલે દુબઈના સત્તાધીશોએ દાઉદ ગૅન્ગ તરફ કરડી નજર કરી હતી એટલે દાઉદે કરાચીને હેડક્વૉર્ટર બનાવવું પડ્યું હતું. એમ છતાં દુબઈમાં દાઉદના અનેક કાનૂની ધંધા અન્ય ભાગીદારોની મદદથી ચાલતા હતા.

વિશ્વના અનેક દેશોમાં પણ દાઉદ ગૅન્ગે પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી હતી તો વળી ઘણા દેશોમાં દાઉદ ગૅન્ગની પ્રવૃત્તિ ન ચાલતી હોય તો પણ આશ્રયસ્થાન તરીકે દાઉદ ગૅન્ગ એવા દેશોનો ઉપયોગ કરતી હતી. દાઉદનો કારોબાર ચાલતા હોય એવા અને દાઉદ ગૅન્ગ માટે આશ્રયસ્થાન સમા અન્ય દેશોમાં કૅનેડા, નૉર્થ અમેરિકા, સાઉથ અમેરિકા, નેધરલૅન્ડ્સ, પોર્ટુગલ, ઇંગ્લૅન્ડ, માલદીવ, શ્રીલંકા, સિંગાપોર, હૉન્ગકૉન્ગ, તાન્ઝાનિયા, ઝામ્બિયા, મોઝૅમ્બિક, કેન્યા, બહેરીન, સાઉદી અરેબિયા, થાઇલૅન્ડ અને મલેશિયાનો સમાવેશ થતો હતો.

દાઉદ ગૅન્ગના આવા વૈશ્વિક નેટવર્કમાં દાઉદના સાથીદારો વચ્ચે વાંધાવચકાની ઘટનાઓ બનતી રહેતી હતી. 2001ની શરૂઆતમાં આવી જ એક ઘટના બની એને કારણે દાઉદના જમણા હાથ સમો છોટા શકીલ અપસેટ થઈ ગયો.

□

'લાર્જર ધેન લાઈફ!'

દાઉદ ગૅન્ગ કોઈ કોર્પોરેટ હાઉસને છાજે એ રીતે કામ કરતી થઈ ગઈ હતી

* * *

મુંબઈમાં ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીની પ્રેસ કોન્ફરન્સમાં બોલાઈ રહેલો એકેએક શબ્દ શકીલ કરાચીમાં સાંભળી રહ્યો હતો!

દાઉદ ગૅન્ગમાંથી પહેલાં છોટા રાજન અને પછી અબુ સાલેમ છૂટા થઈ ગયા એ પછી છોટા શકીલ ખાસ્સો પાવરફુલ બની ગયો હતો. તેણે દાઉદ ગૅન્ગમાં પોતાનાં ઘણાં સગાંવહાલાંની ભરતી કરાવી દીધી હતી. શકીલે દાઉદ ગૅન્ગમાં બે મહત્ત્વના માણસ તરીકે તેના બનેવી સલીમ કુરેશી અને ભાઈ અનવરને ગોઠવી દીધા હતા. દુબઈમાં રહેતો સલીમ કુરેશી દાઉદ ગૅન્ગના ક્રિકેટ બેટિંગ, જુગાર અને ડ્રગ્સના ધંધામાં ધ્યાન આપતો હતો તો શકીલનો ભાઈ અનવર ખંડણીની ઉઘરાણીમાં અને ખંડણીની રકમ ન ચૂકવનારાઓ પર હુમલો કરાવવામાં અથવા તો તેમને ખતમ કરાવવામાં મહત્ત્વની કડીરૂપ બની ગયો હતો. જોકે 2001ની શરૂઆતથી તેને શકીલ સાથે મનદુ:ખની શરૂઆત થઈ હતી.

શકીલ અને તેના ભાઈ વચ્ચેનું અંતર દિનપ્રતિદિન વધી રહ્યું હતું. એક દિવસ મામલો એટલો ગંભીર બની ગયો કે અનવરે શકીલ સાથે મોટો ઝઘડો કરી નાખ્યો અને શકીલ સાથેના સંબંધ પર પૂર્ણવિરામ મૂકી દેવાની ધમકી આપી દીધી. અનવર સાથેના ઝઘડાથી શકીલ અપસેટ થઈ ગયો. જોકે દાઉદ સુધી આ મામલો પહોંચ્યો ત્યારે દાઉદે શકીલ અને અનવર બંનેને સમજાવીને શાંત પાડ્યા, પણ એમ છતાં એક વાર દોરો તૂટ્યા પછી સાંધીએ તો પણ એમાં ગાંઠ રહી જાય એ રીતે અનવર અને શકીલના સંબંધમાં પહેલાં જેવી ઉષ્મા રહી નહીં. મુંબઈમાં દાઉદ ગૅન્ગ વતી છોટા શકીલ ફહીમ મચમચના

માધ્યમથી ખંડણીની ઉઘરાણી કરાવી રહ્યો હતો તો બીજી બાજુ દાઉદનો ભાઈ અનીસ ખંડણીની ઉઘરાણી માટે સમાંતર નેટવર્ક ચલાવી રહ્યો હતો. તેણે મુંબઈમાંથી ખંડણી ઉઘરાવવા માટે તેના ખાસ માણસ સલીમ ચિપલૂણને કામે વળગાડી દીધો હતો. સલીમ ચિપલૂણ મુંબઈના બિઝનેસમેન, બિલ્ડર્સ અને હોટેલિયર્સને સિકંદરના નામથી ખંડણી માટે ધમકી આપતો હતો.

દાઉદની જેમ જ તેના ભાઈ અનીસે પણ ખંડણીની ઉઘરાણી માટે વ્યવસ્થિત નેટવર્ક ઊભું કર્યું હતું. સિત્તેરના દાયકાના ઉત્તરાર્ધમાં અને એંસીની શરૂઆતનાં વર્ષોમાં જે રીતે આડેધડ વેપારીઓ પાસેથી ખંડણી મગાતી હતી એ રીતે ખંડણી ઉઘરાવવાને બદલે દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા સિસ્ટમ ઊભી કરવામાં આવી હતી. નેવુંના દાયકાના અંત સુધીમાં તો દાઉદ ગૅન્ગ કૉર્પોરેટ હાઉસની જેમ ખંડણીનો બિઝનેસ ચલાવતી થઈ ગઈ હતી.

કોઈ વેપારી કે બિલ્ડર પાસેથી ખંડણી વસૂલવી હોય તો દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા જેમનો કોઈ ક્રિમિનલ રેકૉર્ડ ન હોય એવા ગૅન્ગ-મેમ્બરને વેપારી કે બિલ્ડરનો ફોન-નંબર અપાય. એટલે તે પહેલાં તો ફોન-નંબર પરથી વેપારીનું સરનામું શોધી કાઢે. એ પછી તે ગ્રાહક બનીને સંભવિત 'શિકાર'ની દુકાનમાં કે ઑફિસમાં પહોંચી જાય. ત્યાંથી તેનું વિઝિટિંગ કાર્ડ મેળવ્યા બાદ તે 'શિકાર'ના કોઈ કર્મચારીને મિત્ર બનાવીને તેની પાસેથી વેપારી કે બિલ્ડરની વાર્ષિક કમાણીનો અંદાજ મેળવે. એ સિવાય તેના વિશે અન્ય માહિતી એકઠી કરીને તે ગૅન્ગ-મેમ્બર તેના ઉપરી સુધી એ માહિતી પહોંચાડી દે એટલે તેની ડ્યુટી પૂરી થઈ જાય. આટલી માહિતી મળ્યા પછી દાઉદ ગૅન્ગનો સંબંધિત વિસ્તાર કે શહેરનો ઇન્ચાર્જ નક્કી કરે કે વેપારી પાસેથી કેટલી ખંડણી વસૂલવી છે. 'ઇન્ચાર્જ' બીજા ગૅન્ગ-મેમ્બરને ફોન કરીને વેપારી વિશે માહિતી આપીને કહે કે પહેલાં તો વેપારીને ફોન કરીને ધમકાવવાનો છે. એ રીતે તે ખંડણી આપવા તૈયાર ન થાય તો તેની દુકાન કે ઑફિસ પર અને વેપારી વધુ હિંમતવાળો હોય તો તેના પર ગોળીબાર કરવાની સૂચના એ પછી બીજા ગુંડાને એટલે કે ગૅન્ગના શૂટરને અપાય. એ શૂટરને સૂચના અપાયા પછી તેને 'ઑપરેશન' પાર પાડવા માટે પિસ્તોલ, મોબાઇલ ફોન તથા રોકડ રકમ પહોંચાડવાની જવાબદારી વળી બીજા જ ગૅન્ગ-મેમ્બરને સોંપાય જે 'કૅરિયર' તરીકે ફરજ બજાવતો હતો.

જો વેપારી ખંડણી આપવા તૈયાર થઈ જાય તો ખંડણીની રકમ લેવા માટે જુદા જ ગૅન્ગ-મેમ્બરને મોકલાય. એ પૈસા ક્યાં અને કેવી રીતે મોકલવા એની સૂચના તેને પાછળથી અપાય અને એ રકમ છેવટે હવાલાથી વિદેશમાં 'બિગ બૉસ' સુધી પહોંચી જાય. આવાં જુદાં જુદાં કામ કરતા ગૅન્ગ-મેમ્બરને તેમના કામના પ્રમાણમાં મહેનતાણું આપવાની સિસ્ટમ પણ ગોઠવાઈ ગઈ હતી. માહિતી કઢાવનારને ચારથી પાંચ હજાર રૂપિયા અને તગડો શિકાર હોય તો પંદરથી વીસ હજાર રૂપિયા જેટલી રકમ ચૂકવાય. ધમકી આપનારને સાતથી દસ હજાર રૂપિયા મળે. ખંડણીની રકમ લેવા જનારને પચીસથી

પચાસ હજાર રૂપિયા મળે અને શૂટર્સને નિયમિત પગાર મળે. શૂટર્સની ધરપકડ થાય તો તેના ઘરે નિયમિત પગાર પહોંચી જાય તથા વકીલોની ફી ચૂકવાઈ જાય. આ સિસ્ટમ દાઉદ ગૅન્ગમાં ગોઠવાઈ ગઈ હતી અને બીજી બધી ગૅન્ગ પણ એનું અનુકરણ કરતી થઈ ગઈ હતી. અનીસે પણ એક રીતે ખંડણીની ઉઘરાણીનું નેટવર્ક ઊભું કર્યું હતું.

દાઉદના ભાઈ અનીસે જેમ ખંડણીની ઉઘરાણી માટે સમાંતર નેટવર્ક ઊભું કર્યું હતું એ જ રીતે શકીલના ભાઈ અનવરે પણ મુંબઈમાંથી ખંડણી ઉઘરાવવા માટે પોતાના માણસો તૈયાર કરી દીધા હતા. જોકે બહુ ઝડપથી પૈસા કમાવાનો એક નવો રસ્તો શોધી કાઢ્યો હતો. યુ.એ.ઈ. (યુનાઇટેડ આરબ એમિરેટ્સ)માં વાયેગ્રાના વેપારમાં ઝંપલાવ્યું હતું. અનવર મુંબઈના કેટલાક વેપારીઓ પાસેથી સસ્તા ભાવે વાયેગ્રા ખરીદતો હતો અને ત્રણસોથી છસો ટકા નફા સાથે યુનાઇટેડ આરબ એમિરેટ્સના દેશોમાં વેચતો હતો. મુંબઈના કેટલાક મુસ્લિમ વેપારીઓ મધ્ય-પૂર્વના દેશોમાં વાયેગ્રા વેચીને કરોડપતિ થઈ ગયા હતા એટલે શકીલના ભાઈ અનવરની પણ દાઢ સળકી હતી.

દુબઈ અને દુબઈના પાડોશી દેશોમાં વાયેગ્રાની અમેરિકાથી સીધી આયાત કરવા કરતાં શ્રીલંકા, ભારત અને પાકિસ્તાનના વેપારીઓ પાસેથી વાયેગ્રા મગાવીને વેચવામાં વધુ કમાણી થતી હોવાથી દુબઈ અને પાડોશી દેશોના વેપારીઓ આ રસ્તો અજમાવતા હતા. વાયેગ્રા ટૅબ્લેટ્સ દુબઈ અને અન્ય દેશોમાં પહોંચાડવા માટે પણ આવા વેપારીઓએ નુસખો શોધી કાઢ્યો હતો. તેઓ ચારથી આઠના ગ્રુપમાં પુરુષ તથા મહિલા 'કૅરિયર્સ'ને મુંબઈ કે કોલંબો કે કરાચીથી દુબઈ મોકલતા અને એ દરેક 'કૅરિયર' પાસે વાયેગ્રાની પાંચથી સાત બૉટલ રહેતી. દરેક બૉટલમાં 50 ટૅબ્લેટ્સ હોય. એ ટૅબ્લેટ્સની બૉટલ આશરે 4500થી 5000 દિરહામ (અંદાજે 50 હજારથી ૫૫ હજાર રૂપિયા)માં ત્યાં વેચાતી અથવા તો છૂટક ટૅબ્લેટ્સ 110થી 200 દિરહામ (આશરે 1200થી 2200 રૂપિયા)માં વેચાતી. એટલે કે મુંબઈમાં 50 ટૅબ્લેટ્સ (છૂટક રીતે) આશરે અઢારથી વીસ હજાર રૂપિયામાં વેચાતી. એને બદલે દુબઈ અને પાડોશી દેશોમાં એટલી ટૅબ્લેટ્સના (છૂટક વેચાણ દ્વારા) 60 હજારથી 1 લાખ 10 હજાર રૂપિયા ઊપજતા હતા!

શકીલના ભાઈ અનવરે વાયેગ્રાના આવા કસદાર ધંધામાં ઝંપલાવ્યું અને તેણે શ્રીલંકા, પાકિસ્તાન અને ભારતના જે વેપારીઓ આ રીતે દુબઈ અને અન્ય દેશો સાથે વાયેગ્રાનો વેપાર કરતા હતા તેમને ધમકાવીને વાયેગ્રાનો જથ્થો પોતાના દ્વારા જ દુબઈ પહોંચાડવાનો આદેશ આપ્યો. જે વેપારીઓએ અનવરનો આદેશ માનવાની ના પાડી દીધી તેમના પર ગોળીબાર થયો. જોકે તેઓ બચી ગયા. અનવર તેમને ગભરાવવા માટે જ તેમના પર ગોળીબાર કરાવતો હતો. આવા એક વેપારી પર અનવરે ગોળીબાર કરાવ્યા પછી પણ એ વેપારી શરણે ન થયો ત્યારે અનવરે તેની હત્યા કરાવી નાખી. એક

બાજુ છોટા શકીલનો ભાઈ અનવર આડો ફાટ્યો હતો ત્યારે બીજી બાજુ ફરી એક વાર દાઉદ અને શકીલને મુંબઈથી એક માઠા સમાચાર મળ્યા.

શકીલ અને તેના ભાઈ વચ્ચે દુશ્મની થઈ ગઈ હતી ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ અને શકીલને વધુ એક આંચકો લાગે એવા સમાચાર મળ્યા કે મુંબઈ પોલીસે એક પત્રકારની ધરપકડ કરી છે. એ પત્રકાર વાસ્તવમાં દાઉદ ગૅન્ગનો મેમ્બર જ હતો!

છોટા શકીલે મુંબઈ પોલીસની ગતિવિધિ પર નજર રાખવા માટે એક અનોખો નુસખો અજમાવ્યો હતો. તેણે એક ગૅન્ગ-મેમ્બર મોહમ્મદ સલીમ મોહમ્મદ અમીન શેખને પત્રકાર બનાવીને મુંબઈ પોલીસ પર નજર રાખવાનું કામ સોંપ્યું હતું. પત્રકારના સ્વાંગમાં ફરીને દાઉદ ગૅન્ગ માટે માહિતી એકઠી કરનારો મોહમ્મદ સલીમ ઉર્ફે સલીમ એસટીડી ઉર્ફે સલીમબાબા યુ.એ.ઈ.માં સૈનિક તરીકે ફરજ બજાવી ચૂક્યો હતો. આર્મીમાં કામ કર્યું હોવાથી તે અત્યાધુનિક શસ્ત્રો ચલાવી જાણતો હતો. 1995માં તે પાછો મુંબઈ આવી ગયો હતો અને તેણે મુંબઈના નાગપાડા વિસ્તારમાં એસટીડી બૂથ શરૂ કર્યું હતું. એ એસટીડી બૂથ વાસ્તવમાં છોટા શકીલના સાગરીતોના અડ્ડા સમાન હતું. શકીલના માણસો ત્યાંથી જ દાઉદ અને શકીલ સાથે ફોન પર વાત કરતા હતા.

મોહમ્મદ સલીમનું નામ સલીમ એસટીડી પડી ગયું એની પાછળ તેનું એસટીડી બૂથ કારણભૂત હતું. 1995માં દુબઈથી પાછા આવ્યા પછી થોડા સમયમાં જ મોહમ્મદ સલીમ માહિમમાં રાજન ગુપ્તા નામની વ્યક્તિની હત્યાના કેસમાં લૉકઅપ ભેગો થઈ ગયો હતો. એ કેસમાં જામીન પર છૂટ્યા પછી તેણે એસટીડી બૂથ તેના સગાને ચલાવવા આપી દીધું અને એક હિન્દી અખબાર ‘દોપહર’માં જોડાઈ ગયો. ‘દોપહર’ના ક્રાઇમ રિપોર્ટર તરીકે તે બેધડક ગમે ત્યાં જઈ શકતો હતો. સલીમ તેના મોબાઇલ ફોનથી શકીલ સાથે સંપર્કમાં રહેતો હતો. મુંબઈ પોલીસે સલીમ અને શકીલની ફોન પરની વાતચીત રેકૉર્ડ કરી એટલે પોલીસને ખાતરી થઈ ગઈ કે સલીમ છોટા શકીલ સાથે સતત સંપર્કમાં રહે છે અને તેને ઉપયોગી થાય એવી માહિતી પહોંચાડે છે. મુંબઈ પોલીસના મુખ્યાલયમાં કોઈ અધિકારીની પત્રકાર પરિષદ યોજાય એ પછી સલીમ તેના અખબારમાં રિપોર્ટ ફાઇલ કરવાને બદલે પત્રકાર પરિષદ પતે એ સાથે બહાર નીકળીને છોટા શકીલને ફોન કરતો અને પત્રકાર પરિષદમાં શું થયું એની માહિતી આપતો હતો.

એક વાર તો સલીમ એસટીડીના મોબાઇલ ફોન પરથી થતી વાતચીત સાંભળીને મુંબઈ પોલીસના અધિકારીઓ હેબતાઈ ગયા હતા. મુંબઈ પોલીસના એક ઉચ્ચ અધિકારીની અગત્યની પત્રકાર પરિષદ શરૂ થવા પહેલાં સલીમે શકીલને ફોન કર્યો કે હમણાં પત્રકાર પરિષદ શરૂ થશે એટલે હું મોબાઇલ ફોન ચાલુ રાખું છું. એ પછી તેણે અડધા કલાક સુધી મોબાઇલ ફોન પરથી એ આઈએસડી કૉલ ચાલુ રાખ્યો

અને કરાચીમાં પહેલાં શકીલે અને પછી તેના એક ખાસ માણસે સ્પીકર ફોન પર એ પત્રકાર પરિષદમાં પત્રકારો અને ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીની તમામ વાતચીત સાંભળી હતી! સલીમ એસટીડીએ ઘણા લાંબા સમય સુધી આ રીતે છોટા શકીલની સેવા બજાવી હતી, પણ તેના મોબાઇલ ફોન પર થતી વાતચીત ટૅપ થયા પછી 4 એપ્રિલ, 2001ના દિવસે મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચે સલીમની ધરપકડ કરી.

સલીમ એસટીડી મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો એથી દાઉદ ગૅન્ગને થોડું નુકસાન પહોંચ્યું. જોકે અન્ય અનેક પત્રકારો દાઉદ સાથે સંકળાયેલા હતા. દાઉદ મુંબઈથી ઉચાળા ભરીને દુબઈ ગયો નહોતો ત્યારે મુંબઈના એક અંગ્રેજી દૈનિકે પહેલા પાને ‘દાઉદ ઇન દુબઈ’ શીર્ષક હેઠળ એવા સમાચાર છાપ્યા હતા કે દાઉદ દુબઈ જતો રહ્યો છે. વાસ્તવમાં દાઉદ એ વખતે મુંબઈમાં જ હતો અને એ ‘સમાચાર’ છપાયા એ જ દિવસે તે પાકમોડિયા સ્ટ્રીટમાં તેની ઑફિસમાં એક જાણીતા ગુજરાતી પત્રકારને મળ્યો હતો! દાઉદને મોટાભા બનાવવાનું અને પોલીસને તથા પબ્લિકને ગેરમાર્ગે દોરીને દાઉદને મદદરૂપ બનવાનું પાપ મુંબઈના કેટલાક પત્રકારોએ અને કેટલાંક અંગ્રેજી અખબારોએ પણ કર્યું હતું. મુંબઈ પોલીસના કેટલાક લાંચિયા અને ભ્રષ્ટ અધિકારીઓ જેટલી જ મદદ કેટલાક અંગ્રેજી પત્રકારોએ દાઉદને કરી હતી. આવા પત્રકારોને કારણે ઍંસીના દાયકાના મધ્ય ભાગમાં દાઉદની ઇમેજ લાર્જર ધૅન લાઇફ’ બની ગઈ હતી.

દાઉદને જેમની પાસેથી કામ કઢાવવું હોય તેમની સાથે એવી ભાષામાં વાત કરે કે સામેવાળો તેની વાકધારામાં તણાઈ જાય. દાઉદ પાસેથી શકીલ પણ આ બાબત શીખી ગયો હતો. કેટલાક પત્રકારો દાઉદ ગૅન્ગ માટે કામ કરતા થઈ ગયા હતા. તેમને દાઉદ અને શકીલ ઉંમર પ્રમાણે ‘બચ્ચા’ કે ‘ભાઈ’ કે વધુ દોસ્તી જામી જાય તો ‘યાર’ કહીને બોલાવતા હતા. દાઉદ શકીલને ‘બચ્ચા’ કહીને જ બોલાવતો હતો. એ રીતે શકીલ પણ તેના ઘણા સાથીદારોને ‘બચ્ચા’ સંબોધન કરતો થઈ ગયો હતો. શકીલ પત્રકારો સિવાય બીજા ક્ષેત્રના શિક્ષિત યુવાનોને પણ દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી રહ્યો હતો. આવી રીતે શકીલે એસ્ટેટ એજન્ટથી માંડીને ઇન્ટીરિયર ડિઝાઇનર સુધીના માણસોને દાઉદ ગૅન્ગમાં ખેંચી લીધા હતા. એમાં એક વ્યક્તિને તો બહુ વિચિત્ર રીતે દાઉદ ગૅન્ગમાં પ્રવેશ મળી ગયો હતો.

પત્રકારનો સ્વાંગ ધરીને દાઉદ ગૅન્ગ માટે માહિતી એકઠી કરનારા સલીમ એસટીડીની ધરપકડ પછી થોડા સમયમાં જ મુંબઈ પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડા મિરઝા આરિફ બેગની ધરપકડ કરી હતી. મિરઝા આરિફ બેગ દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને સર જે. જે. હૉસ્પિટલના કમ્પાઉન્ડમાં પોલીસટીમને હંફાવીને ભગાવી ગયો હતો એ કેસમાં પોલીસ તેને શોધી રહી હતી. મિરઝા આરિફ બેગ 1996માં દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાયો એ પહેલાં એસ્ટેટ એજન્ટ હતો અને દિવસના અમુક કલાક દરમિયાન

તે અને તેની પત્ની શમીમ બેગ ઘરમાં ટ્યુશન-ક્લાસિસ ચલાવતાં હતાં. બન્યું એવું કે 1996ના જાન્યુઆરી મહિનામાં મિરઝા આરિફ બેગના પરિચિત એવા એક બિલ્ડરને છોટા શકીલે ખંડણી માટે ધમકાવ્યો. એ પછી બેગે હિંમતપૂર્વક શકીલ સાથે ફોન પર વાત કરી અને શકીલને ખંડણીની રકમ ઓછી કરવા માટે સમજાવ્યો.

બેગની વાકછટાથી શકીલ પ્રભાવિત થઈ ગયો અને તેણે ખંડણીની રકમ તો ઓછી કરી જ આપી, પણ સાથે બેગને દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાવાની ઑફર આપી દીધી અને એ ઑફર સ્વીકારીને બેગ દાઉદ ગૅન્ગમાં ભરતી થઈ ગયો. બેગની ભરતી પછી થોડા સમયમાં તેની ગ્રૅજ્યુએટ પત્ની શમીમ પણ દાઉદ ગૅન્ગ માટે કામ કરવા માંડી.

બેગ દાઉદ ગૅન્ગમાં જોડાયો એ પછી થોડા સમયમાં જ તેનું એટલું વર્ચસ વધી ગયું કે દાઉદ ગૅન્ગમાં તે મુંબઈના છોટા શકીલ તરીકે ઓળખવા માંડ્યો. મિરઝા આરિફ બેગની પ્રગતિથી દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓને તેની ઈર્ષા થવા માંડી હતી. બીજી બાજુ ખુદ છોટા શકીલ પણ બેગની ઈર્ષા કરવા માંડ્યો હતો. જોકે એનું કારણ જુદું હતું.

□

‘બેગમ બન ગઈ બૉસ !’

સફાઈ કામદારના ઘરમાંથી રૂપિયા 80 લાખ રોકડા અને અડધો કિલો સોનું મળી આવ્યું!

* * *

મુંબઈ પોલીસે એક શિક્ષિત યુવતીના ત્રણ મોબાઈલ ફોન ટેપ કર્યા ત્યારે..

દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર મિરઝા આરિફ બેગની છોટા શકીલને ઈર્ષા થતી હતી એનું કારણ બેગની પત્ની શમીમ હતી! છ હત્યાના આરોપી અને શાર્પશૂટર ફિરોઝ કોંકણીને ભગાવી જવાનો આરોપ જેની સામે હતો એ બેગ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો. તેને કોલ્હાપુરની જેલમાં ધકેલી દેવાયો. એ પછી શકીલની શમીમ સાથે ‘દોસ્તી’ થઈ ગઈ. છોટા શકીલ શમીમ તરફ આકર્ષાયો હતો એ જ રીતે શમીમ પણ તેની તરફ આકર્ષાઈ હતી. શકીલની મીઠી નજરને કારણે દાઉદ ગૅન્ગમાં શમીમ બેગનું મહત્ત્વ અચાનક વધી ગયું. શકીલે તેને બહુ મહત્ત્વની જવાબદારી સોંપવા માંડી. ગૅન્ગ-મેમ્બર્સને પેમેન્ટ કરવાથી માંડીને ગૅન્ગના સભ્યો માટે વકીલો રોકવાની, ખંડણી ઉઘરાણીની જે રકમ જમા થાય એ હવાલાથી છોટા શકીલને મોકલવાની અને જુદી જુદી જેલમાં પુરાયેલા ગૅન્ગ-મેમ્બર્સને સુવિધા પૂરી પાડવાની જવાબદારી શમીમે સંભાળી લીધી.

ટૂંકા ગાળામાં શમીમનું મહત્ત્વ કલ્પનાતીત રીતે વધી ગયું. તે મુંબઈમાં છોટા શકીલના માણસોની બૉસ બની ગઈ. 23 વર્ષીય શમીમને શકીલ જે રીતે મહત્ત્વ આપી રહ્યો હતો એનાથી તેના માણસો આશ્ચર્યમાં મુકાઈ ગયા. શમીમ બેગ હવે ‘મિસિસ પૉલ’ તરીકે ઓળખાવા માંડી હતી. છોટા શકીલના માણસોને ઑર્ડર કરનારી શમીમનો રુઆબ જોઈને દાઉદ ગૅન્ગમાં બધાને આશ્ચર્ય થતું હતું. આ

દરમિયાન શકીલ સાથે સંકળાયેલા મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના એક સફાઈ-કામદારના ઘરમાં મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના અધિકારીઓએ દરોડો પાડ્યો ત્યારે ત્યાંથી જેટલી રોકડ મળી એ જોઈને પોલીસ અધિકારીઓ અચંબો પામી ગયા.

મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના યુનિટ પાંચની ટીમે 22 મે, 2001ના દિવસે પૂર્વના ઉપનગર કુર્લા-પશ્ચિમના જયશંકર ચોક પાસે માકડવાલા કમ્પાઉન્ડમાં પાલિકાના 40 વર્ષીય સફાઈ-કામદાર નાગુરાવ મલકુ ઘાડગેના ઘરમાં દરોડો પાડ્યો ત્યારે ઘાડગેના ઘરમાંથી કેટલા રૂપિયા મળ્યા એની ગણતરી કરવા માટે પોલીસ કર્મચારીઓએ કલાકો સુધી બેસી રહેવું પડ્યું હતું. મુંબઈ પાલિકાના ચોથા વર્ગના કર્મચારી એટલે કે સફાઈ-કામદારના ઘરમાંથી ક્રાઇમ બ્રાન્ચની ટીમને 500, 100 અને 50 રૂપિયાની નોટોનાં બંડલ મળી આવ્યાં એનું ટોટલ 80,57,680 રૂપિયા (એંસી લાખ સત્તાવન હજાર છસો એંસી રૂપિયા) થયું! ઘાડગેએ આટલી રોકડ રકમ ફ્રિજની પાછળ દીવાલમાં છુપાવી હતી. આ ઉપરાંત તેના ઘરમાંથી બે કિલો સોનું પણ મળી આવ્યું હતું.

મુંબઈ પાલિકાના ‘એલ’ વૉર્ડમાં 20 વર્ષથી સફાઈ-કામદાર તરીકે ‘ફરજ બજાવતો’ નાગુરાવ મલકુ ઘાડગે ડુપ્લેક્સમાં રહેતો હતો અને તેના ઘરના દરેક રૂમમાં એસી તથા હોમ થિયેટર સહિતની તમામ લક્ઝરીની ચીજો પોલીસને જોવા મળી. પોલીસને માહિતી તો એવી મળી હતી કે સફાઈ-કામદાર ઘાડગેના ઘરમાં નકલી ચલણી નોટોનો જથ્થો છુપાવાયો છે, પણ પોલીસની રેઇડ દરમિયાન અસલી નોટો મળી આવી. પોલીસે ઘાડગેનો મોબાઇલ ફોન જપ્ત કર્યો એ પછી એમાંથી ડાયલ થયેલા અને રિસીવ થયેલા નંબરોની યાદીના આધારે પોલીસને ખબર પડી કે એ સફાઈ-કામદાર મહારાષ્ટ્રના ઘણા આઇએએસ અધિકારીઓ અને પ્રધાનો સાથે ગાઢ સંબંધ ધરાવે છે! ઘાડગેને છોટા શકીલના સાથીદાર નારાયણ પવાર સાથે ગાઢ સંબંધ હતો એને કારણે પોલીસે ઘાડગેનો શકીલ સાથે કેવો સંબંધ છે એની તપાસ શરૂ કરી. જોકે ઘાડગેએ પોલીસને એવું કહ્યું કે, ‘હું ચિટ ફન્ડ ચલાવું છું અને મારી પત્ની અનસૂયાના નામે પૈસા વ્યાજે આપું છું.’ મુંબઈ પોલીસને આવી આશ્ચર્યપ્રેરક માહિતી મળી રહી હતી ત્યારે બીજી બાજુ મુંબઈમાં ફરી એક વાર દાઉદ અને છોટા રાજનની ગૅન્ગ વચ્ચે જામી પડી હતી. રાજન આક્રમક બની ગયો હતો અને તેના શૂટર્સ કાળની જેમ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા મહત્ત્વના માણસોની પાછળ પડી ગયા હતા. રાજન ગૅન્ગ ખાસ તો મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટના આરોપીઓને નિશાન બનાવી રહી હતી.

દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા રાજન વચ્ચેની ગૅન્ગવૉરમાં ફરી એક વાર વળાંક આવ્યો હતો. બૅન્ગકૉકમાં દાઉદ ગૅન્ગના હુમલામાંથી બચી ગયેલા રાજને દાઉદના ખાસ માણસોને અને એમાંય વધુ તો સિરિયલ

બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના આરોપીઓને નિશાન બનાવવાનો આદેશ પોતાના શૂટર્સને આપી દીધો હતો. 2 ફેબ્રુઆરી, 2001ના દિવસે રાજનના શૂટર્સે એક મોટો શિકાર કર્યો. રાજનના શૂટર્સે બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસના મહત્ત્વના આરોપી એવા હોટેલિયર-કમ-ફિલ્મ-પ્રોડ્યુસર હનીફ કડાવાલાને ભરબપોરે તેની ઑફિસમાં જ મારી નાખ્યો. હનીફ કડાવાલા મુંબઈમાં બાંદરા વિસ્તારના 'વાઝ' બિલ્ડિંગના ત્રીજા માળે બપોરના 12.30 વાગ્યે તેની ઑફિસમાં બેઠો હતો ત્યારે રાજન ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર ત્યાં ધસી ગયા અને તેમણે તેના શરીરમાં અડધો ડઝન ગોળી ધરબી દીધી. હનીફ કડાવાલાની હત્યાના સમાચાર ગણતરીની મિનિટોમાં દાઉદ અને છોટા શકીલને મળી ગયા.

હનીફ કડાવાલા મુંબઈના સિરિયલ બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસમાં 10 એપ્રિલ 1996થી 14 ઑક્ટોબર, 1998 દરમિયાન અઢી વર્ષ સુધી જેલની હવા ખાધા પછી જામીન પર છૂટ્યો હતો. તેની પાસેથી પોલીસને ત્રણ એકે ફિફ્ટી સિક્સ ગન મળી હતી અને મુંબઈ પોલીસના કહેવા પ્રમાણે તે રિવૉલ્વરથી માંડીને હૅન્ડગ્રેનેડ અને બૉમ્બ સહિતનાં ઘાતક શસ્ત્રો સપ્લાય કરતો હતો. મુંબઈમાં બૉમ્બધડાકાઓ અગાઉ ટાઇગર મેમણના કહેવાથી તેણે ખાસ તાલીમ માટે દાઉદ ગૅન્ગના જાવેદ ચિકના સહિત સાત ગુંડાઓને હવાઈમાર્ગે કરાચી મોકલવાની વ્યવસ્થા કરી હતી એવો આરોપ પોલીસે કડાવાલા પર મૂક્યો હતો. એ સિવાય તેના પર એવો આરોપ પણ મુકાયો હતો કે તેની મૅગ્નમ વિડિયો કંપનીના ભાગીદાર સમીર હિંગોરા સાથે મળીને તેણે ફિલ્મસ્ટાર સંજય દત્તને એકે ફોર્ટી સેવન ગન પહોંચાડી હતી. આવા ખેપાની માણસની હત્યા કરાવીને રાજને દાઉદ અને શકીલને ફટકો માર્યો.

દાઉદ ગૅન્ગ હનીફ કડાવાલાની હત્યાનો જવાબ આપે એ અગાઉ વળી 3 એપ્રિલ, 2001ના દિવસે રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ ફરી ત્રાટક્યા. આ વખતે તેમણે ડોંગરી વિસ્તારમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપી અકબર સમતુલા ખાન ઉર્ફે અકબર લાલને નિશાન બનાવ્યો. એ જ દિવસે દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલો હોટેલિયર શફીક અહમદ ખાન પણ રાજનના શૂટર્સનું નિશાન બન્યો. રાજનના શૂટર્સે ધોળા દહાડે મુંબઈના સાંતાક્રુઝ વિસ્તારમાં શફીક ખાનને આંતર્યો. શફીક ખાનની કાર આંતરવામાં આવી ત્યારે તેણે રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સને જોઈને નાસી છૂટવાનો પ્રયાસ કર્યો. શફીક ખાને ડિવાઇડર પરથી કાર કુદાવીને યુ-ટર્ન લીધો, પણ રાજનના શૂટર્સે તેનો પીછો કર્યો. આ ધમાલમાં ખાનની કાર સાંતાક્રુઝના મિલન સબવે પાસે દીવાલ સાથે અથડાઈ પડી. શફીક ખાને કારમાંથી બહાર નીકળીને નાસી છૂટવાની કોશિશ કરી, પણ રાજન ગૅન્ગના શાર્પશૂટર અજય શ્રેષ્ઠ અને બીજા શૂટર્સે તેને ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો.

રાજન ગૅન્ગના શૂટર અજય શ્રેષ્ઠે દાઉદ ગૅન્ગના માણસોને ખતમ કરવાનું લાંબુંચોડું લિસ્ટ બનાવ્યું હતું, પણ 4 મે, 2001ના દિવસે મુંબઈના ગામદેવી પોલીસ-સ્ટેશન પાસે 'ગોલ્ડન ક્રાઉન' હોટેલના

માલિક જયા શેટ્ટીને પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી શૂટ કર્યા પછી અન્ય એક શૂટર સાથે ભાગી છૂટવાની તેની કોશિશ નિષ્ફળ રહી અને તે પબ્લિકના હાથમાં ઝડપાઈ ગયો. આ ઉપરાંત 3 એપ્રિલ, 2001ના દિવસે રાજન ગૅન્ગનો અત્યંત મહત્ત્વનો શૂટર અવધૂત બોંડે મુલુંડ ઉપનગરમાં પોલીસ સાથેની અથડામણમાં માર્યો ગયો એટલે દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સને અને મહત્ત્વના માણસોને મારવાના રાજન ગૅન્ગના અભિયાનને બ્રેક લાગી.

આ દરમિયાન મુંબઈના રસ્તાઓ પર ગૅન્ગવૉરને અટકાવવા માટે મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરનો સહારો લીધો હતો એટલે દાઉદ અને રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ જાહેરમાં આવતાં ડરવા લાગ્યા. મુંબઈ પોલીસે 1 જાન્યુઆરી, 2001થી 30 એપ્રિલ, ૨001 દરમિયાન અન્ડરવર્લ્ડના 32 નમૂનાઓને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી દીધા હતા. એને કારણે અન્ડરવર્લ્ડની પ્રવૃત્તિ ધીમી પડી ગઈ.

મુંબઈ પોલીસના એન્કાઉન્ટર અભિયાનથી મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડની ગૅન્ગવૉર થોડા સમય માટે અટકી ગઈ હતી. ત્યારે બીજી બાજુ પાકિસ્તાનમાં દાઉદ પર વધુ પ્રતિબંધ મુકાઈ ગયા હતા. દાઉદ અગાઉ પાકિસ્તાનમાં મોકળાશથી હરીફરી શકતો હતો એને બદલે તેના પર આઇએસઆઇએ ઘણાં નિયંત્રણો લાદી દીધાં હતાં. આ સ્થિતિથી અકળાયેલા દાઉદે ફરી એક વાર દુબઈમાં આશ્રય લેવાની વેતરણ શરૂ કરી.

દાઉદ ફરી વાર દુબઈ ભેગા થઈ જવાનું વિચાર રહ્યો હતો ત્યારે ભારત દ્વારા દુબઈ અને અબુ ધાબીના સત્તાધીશો સમક્ષ દાઉદ અને તેની ગૅન્ગના મહત્ત્વના માણસો વિશે રજૂઆત કરવાની તૈયારીઓ થઈ રહી હતી. દાઉદ અને તેના મહત્ત્વના સાથીદારો દુબઈ છોડીને પાકિસ્તાન ભેગા થઈ ગયા હોવા છતાં તેઓ દુબઈ સહિત યુ.એ.ઈ.ના દેશોમાં આવતા-જતા રહે છે એવી માહિતીના આધારે આવા મોસ્ટ વૉન્ટેડ ગુનેગારોના પ્રત્યાર્પણ માટે યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતના સત્તાધીશોને સમજાવવા માટે એક પ્રતિનિધિમંડળ મોકલવાની તૈયારી ભારતમાં થઈ રહી હતી.

પાકિસ્તાન સાથે તો આવી કોઈ પણ ચર્ચાનો અર્થ સરવાનો નહોતો. એમ છતાં ભારત દ્વારા પાકિસ્તાનને પણ એવા પુરાવા અપાયા હતા કે દાઉદ કરાચીમાં આલીશાન બંગલામાં રહે છે. એ સાથે ભારતીય વિદેશ ખાતા દ્વારા કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં દાઉદના વિશાળ બંગલાના તથા એ બંગલાની ટેનિસ કોર્ટ અને સ્વિમિંગ-પૂલના ફોટોગ્રાફ્સ પણ પાકિસ્તાન સરકારને અપાયા હતા. એમ છતાં પાકિસ્તાન સરકારે એક જ વાતનું 2ટણ ચાલુ રાખ્યું હતું કે દાઉદ અમારે ત્યાં નથી. આમાં રસપ્રદ વાત તો એ હતી કે ભારત સરકારે આપેલા પુરાવા પછી ભોઠા પડીને દાઉદનું પ્રત્યાર્પણ કરવાને બદલે એ પુરાવાથી દાઉદ પર દબાણ લાવીને એનો દૂઝણી ગાયની જેમ ઉપયોગ કરવાનો નુસખો

પાકિસ્તાની સત્તાધીશોએ અજમાવ્યો હતો!

‘દેખો હમ કૈસે બરસતે હૈં !’

દાઉદે પાકિસ્તાનને રૂપિયા બે હજાર કરોડની વધુ ‘મદદ’ કરવી પડી !

* * *

દાઉદ ગુંગળાઈ જાય એટલી હદ સુધી પાકિસ્તાનમાં તેની અવરજવર પર પ્રતિબંધ મુકાઈ ગયો!

દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં જ છે અને તે કરાચીના ક્લિફ્ટન એરિયામાં રહે છે તથા ખયાબાન-એ-શમશેર વિસ્તારમાં ડિફેન્સ કૉલોનીમાં પણ તેનો બંગલો છે એવી માહિતી સાથે ભારત સરકારે દાઉદને પાકિસ્તાનમાં અપાયેલા પાસપોર્ટના નંબરની માહિતી પણ પૂરી પાડી. એમ છતાં પાકિસ્તાને એક જ વાતનું રટણ ચાલુ રાખ્યું હતું કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી.

એક બાજુ પાકિસ્તાન દાઉદ વિશે સતત જૂઠાણું ચલાવી રહ્યું હતું ત્યારે બીજી બાજુ ભારતે પૂરા પાડેલા પુરાવાનો ઉપયોગ કરીને દાઉદ પાસેથી ચિક્કાર પૈસા પડાવવાની વેતરણ પાકિસ્તાની સત્તાધીશો દ્વારા થઈ રહી હતી. દાઉદે ભૂતકાળમાં સેન્ટ્રલ બૅન્ક ઑફ પાકિસ્તાનને 2500 કરોડ રૂપિયા જેટલી ‘મદદ’ કરી હતી. એ રકમ દાઉદને પાછી મળવાની નહોતી. ત્યાં વળી જુલાઈ, 2001ના પહેલા સપ્તાહમાં દાઉદ પાસેથી વધુ બે હજાર કરોડ રૂપિયાની માગણી કરવામાં આવી. દાઉદ સમજતો હતો કે એ રકમ તેણે લોન તરીકે નહીં પરંતુ ખંડણી તરીકે આપવાની હતી.

દાઉદ હિન્દુસ્તાનનાં શહેરોના માલેતુજારોને દબડાવીને તેમની પાસેથી તગડી રકમ ખંડણીપેટે ઉઘરાવતો હતો, પણ પાકિસ્તાનમાં તેની પોતાની હાલત ખંડિત સૂબા જેવી થઈ ગઈ હતી. ભારતમાં મુંબઈ અને બીજાં મોટાં શહેરોમાંથી તે શ્રીમંતો પાસેથી લાખો અને કરોડો રૂપિયાની ખંડણી વસૂલ કરતો

હતો એની સામે તેણે પાકિસ્તાનમાં આશ્રયના બદલામાં પાકિસ્તાનને અબજો રૂપિયાની ખંડણી ચૂકવવી પડતી હતી. આ ઉપરાંત તેણે આઇએસઆઇના ઇશારે નાચવું પડતું હતું અને અધૂરામાં પૂરું, તેના પર અનેક પ્રતિબંધ લાદી દેવાયા હતા.

એ સ્થિતિથી અકળાયેલા દાઉદે ફરી વાર દુબઈ ભેગા થઈ જવાનો વિચાર કર્યો. ત્યાં આશ્રય માટે પણ તેની પાસેથી મસમોટી રકમ માગવામાં આવી. એ રકમ પાકિસ્તાની સત્તાધીશોએ માગેલી રકમથી પણ વધુ હતી. જોકે પાકિસ્તાનમાં ફરી વાર મોટી રકમની 'મદદ' નહીં માગવામાં આવે એની કોઈ ખાતરી નહોતી. એના કરતાં તો દુબઈમાં એક વખત મોંમાગી રકમ ચૂકવ્યા પછી ભવિષ્યમાં તકલીફ થવાની શક્યતા નહોતી.

2001માં જુલાઈના પહેલા સપ્તાહમાં પાકિસ્તાની સત્તાધીશો સાથે આર્થિક ખેંચતાણ થયા પછી ત્રણ-ચાર દિવસમાં દાઉદે દુબઈ ભેગા થઈ જવાનો તખ્તો ગોઠવી લીધી અને 11 જુલાઈ, 2001ના દિવસે તેણે કરાચીના ઇન્ટરનૅશનલ ઍરપોર્ટથી પ્રાઇવેટ ઍરક્રાફ્ટમાં તેના કુટુંબ અને કેટલાક ખાસ માણસો સાથે દુબઈ નાસી છૂટવાનો પ્રયાસ કર્યો, પણ આઇએસઆઇ દ્વારા એ પ્લેનને રનવે પરથી પાર્કિંગ બેમાં પાછું લાવવાની ફરજ પડાઈ. પ્લેન પાછું વાળવામાં ન આવે તો પ્લેન ઉડાવી દેવાની ધમકી પણ એ વખતે અપાઈ હતી. એ દિવસથી કરાચીમાં દાઉદ પર રાઉન્ડ ધ ક્લૉક ચાંપતો બંદોબસ્ત ગોઠવાઈ ગયો. બીજા શબ્દોમાં એવું કહી શકાય કે આઇએસઆઇએ દાઉદને નજરકેદ કરી દીધો.

પાકિસ્તાનમાંથી નાસી છૂટવાની દાઉદની યોજના પર ઠંડું પાણી ફરી વળ્યું. એ સાથે તેણે બે હજાર કરોડ રૂપિયાનું પણ નાહી નાખવું પડ્યું.

પાકિસ્તાન અને આઇએસઆઇની ચુંગાલમાંથી છૂટવાનો પ્રયાસ નિષ્ફળ ગયો એટલે દાઉદ ધૂંધવાઈ ગયો, પણ સ્વસ્થ થઈને તેણે બીજી એક યોજના વિચારી કાઢી. તેણે પોતાના ભાઈઓને વારાફરતી મુંબઈ મોકલવાનો વિચાર કર્યો અને એ માટે તેણે પોતાના વિશ્વાસુ માણસો દ્વારા બધી ગોઠવણ શરૂ કરી. દાઉદના ભાઈઓ હુમાયુ, ઇકબાલ અને મુસ્તકીન દુબઈમાં જ હતા, જ્યારે નૂરા અને અનીસ દુબઈ-કરાચી વચ્ચે આવ-જા કરતા રહેતા હતા. દાઉદે સૌપ્રથમ ઇકબાલને ભારત મોકલવાની યોજના ઘડી કાઢી. એ માટે ઇકબાલ કાસકરે મુંબઈ પોલીસમાં દાઉદ ગૅન્ગના મળતિયા હોય એવા કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓ સાથે વાત શરૂ કરી.

મુંબઈ પોલીસમાં દાઉદના વફાદાર એવા કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓએ ઇકબાલ કાસકરને ખાતરી આપી કે અમે મુંબઈમાં તારો વાળ પણ વાંકો નહીં થવા દઈએ. પરંતુ આ દરમિયાન કરાચીમાં એક ઘટનાને કારણે તેના ભાઈ ઇકબાલને પાછો મુંબઈ મોકલવાનો વિચાર થોડા સમય માટે પડતો મૂકવો પડ્યો.

18 ઑગસ્ટ, 2001ના દિવસે કરાચીમાં છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સ સ્થાનિક ગુંડાઓની મદદથી દાઉદના જમણા હાથ સમા શકીલ પર ત્રાટક્યા. તેમણે છોટા શકીલ પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો, પણ શકીલ બાલ બાલ બચી ગયો.

આ સમાચાર શનિવારે મોડે રાતે મુંબઈ પોલીસ સુધી પહોંચ્યા અને મુંબઈ પોલીસ પાસેથી રવિવાર એટલે 19, ઑગસ્ટ, 2001ના દિવસે આ સમાચાર પત્રકારો સુધી પહોંચ્યા. એ દિવસે રવિવાર હતો એમ છતાં મુંબઈ પોલીસનું હેડક્વૉર્ટર ધમધમી ઊઠ્યું. તત્કાલીન કમિશનર ઑફ પોલીસ મહેશ નારાયણ સિંહે મુંબઈના ટોચના પોલીસ અધિકારીઓની બેઠક બોલાવી અને દોઢ કલાક સુધી ચાલેલી એ બેઠકમાં છોટા શકીલની હત્યાના પ્રયાસના પ્રત્યાઘાતરૂપે મુંબઈમાં ગૅન્ગવૉર શરૂ થઈ જાય તો શું કરવું એની રૂપરેખા ઘડી કાઢવામાં આવી. આ દરમિયાન મુંબઈ પોલીસના કેટલાક ઉત્સાહી અધિકારીઓએ પત્રકારોને ઑફ ધ રેકૉર્ડ કહી દીધું હતું કે કરાચીમાં છોટા રાજનના શૂટર્સે છોટા શકીલ અને ફહીમ મચમચને મારી નાખ્યા છે.

એક તબક્કે તો એવી વાત પણ ફેલાઈ કે દાઉદ પર હુમલો થયો છે, પણ રવિવારે બપોર પછી છોટા શકીલે કેટલીક ટીવી ન્યુઝ-ચૅનલ્સ સાથે ફોન પર વાત કરી. શકીલે 'આજ તક' ન્યુઝ-ચૅનલને કહ્યું કે, 'હમપે કિસીને હમલા કિયા નહીં હૈ. દુશ્મનોં ને રુમર ફેલાઈ હૈ. વો લોગ સપના દેખ રહે હૈં, લેકિન ઉનકો માલૂમ નહીં હમ કૈસે બરસતે હૈં...' છોટા શકીલે 'આજ તક'ને કહ્યું કે હું પણ સલામત છું અને અમે સિંગાપોરમાં અત્યંત સુરક્ષિત જગ્યામાં છીએ. સળંગ 36 કલાક સુધી આ ડ્રામા ચાલ્યા પછી મહારાષ્ટ્રના રાજ્યકક્ષાના ગૃહપ્રધાન કૃપાશંકર સિંઘે પત્રકારોને કહ્યું કે આપણી ગુપ્તચર સંસ્થાઓએ માહિતી આપી છે કે શકીલની હત્યા થઈ નથી અને તેને ઈજા પણ પહોંચી નથી.

જોકે શકીલ પર હુમલો થયો છે કે કેમ એની સ્પષ્ટતા એ વખતે કોઈએ કરી નહીં, પરંતુ વાસ્તવમાં કરાચીમાં છોટા શકીલની હત્યાનો પ્રયાસ થયો હતો અને શકીલ બાલ બાલ બચી ગયો હતો. 'દાઉદભાઈ અને હું સિંગાપોરમાં સલામત છીએ' એવું જૂઠાણું છોટા શકીલે ચલાવ્યું હતું, કારણ કે છોટા રાજનના શૂટર્સ કરાચી પહોંચીને દાઉદ કે શકીલ પર હુમલો કરી ગયા એવી વાત ફેલાય તો એ બંનેનું નાક કપાઈ જાય એમ હતું .

કરાચીમાં શકીલ અને ફહીમ મચમચની હત્યા થઈ હોવાની અફવા ભારતમાં ફેલાઈ હતી એ દરમિયાન પાકિસ્તાન અને અફઘાનિસ્તાન સહિત વિશ્વના એક ડઝનથી વધુ દેશોમાં એક ખતરનાક કારસ્તાન ઘડાઈ રહ્યું હતું અને એમાં દાઉદને મદદરૂપ થવા માટે આઇએસઆઇ દ્વારા કહેવાયું હતું.

આઇએસઆઇ જેને સમર્થન આપતી હતી એવા ખતરનાક આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી સંગઠન અલ કાયદાએ એક ખોફનાક યોજના ઘડી હતી. અલ કાયદાના સૂત્રધાર ઓસામા બિન લાદેન અને અલ જવાહિરીએ દુનિયાના દાદા ગણાતા અમેરિકા સામે મેદાને પડવાનું નક્કી કર્યું હતું. અમેરિકાને મુસ્લિમોનો દુશ્મન દેશ ગણીને પાઠ ભણાવવા માટે મહત્ત્વનાં અમેરિકન શહેરોમાં એકસાથે આતંકવાદી હુમલાઓ કરવાની તૈયારી પુરજોશથી ચાલી રહી હતી. અમેરિકાની સાથે જ અમેરિકાના દોસ્ત દેશ ઇંગ્લૅન્ડની પાર્લમેન્ટ પર હુમલો કરવાનું ષડ્યંત્ર પણ અલ કાયદા દ્વારા ઘડાયું હતું.

અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડ પર આતંકવાદી હુમલો કરાવવા માટે પાકિસ્તાન, અફઘાનિસ્તાન, ઑસ્ટ્રેલિયા અને સાઉદી અરેબિયા સહિત એક ડઝન જેટલા દેશોમાં અલ કાયદાના અડ્ડાઓ રાઉન્ડ ધ ક્લૉક ધમધમી રહ્યા હતા. અલ કાયદાએ અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડનાં જ પ્લેન હાઇજૅક કરીને આત્મઘાતી પાઇલટ્સ દ્વારા એ પ્લેન સાથે અમેરિકન પ્રમુખના વૉશિંગ્ટનસ્થિત સત્તાવાર નિવાસસ્થાન ‘વાઇટ હાઉસ’, અમેરિકન સંરક્ષણ ખાતાના હેડક્વૉર્ટર ‘પેન્ટાગોન’, ન્યુ યૉર્કમાં વર્લ્ડ ટ્રેડ સેન્ટરની બે ગગનચુંબી ઇમારતો તથા લંડનમાં ઇંગ્લૅન્ડની પાર્લમેન્ટ પર એકસાથે ત્રાટકવાની યોજના બનાવી હતી.

અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડનાં જ પ્લેન હાઇજૅક કરીને એ પ્લેન મહત્ત્વની ઇમારતો સાથે અથડાવીને વિનાશ વેરવાની ખતરનાક યોજના પાર પાડવા માટે અલ કાયદા સંગઠન પાણીની જેમ પૈસા વહાવી રહ્યું હતું. શિક્ષિત મુસ્લિમ યુવાનોને ધર્મના નામે બહેકાવીને પ્લેન ઉડાવવાની તાલીમ અપાઈ રહી હતી. ઑસ્ટ્રેલિયાના મેલબર્ન શહેરમાં અલ કાયદાએ સુસાઇડ બૉમ્બર્સ તૈયાર કરવા માંડ્યા હતા. મેલબર્નમાં અલ કાયદાના યુનિટની આગેવાની સંભાળતો મન્સૂર ઇલિયાઝ ધર્મના નામે આવા યુવાનોને શપથ લેવડાવીને તાલીમ આપી રહ્યો હતો.

આવી તાલીમ લેનારા શિક્ષિત મુસ્લિમ યુવાનોમાં મુખ્ય મહમ્મદ અત્તા હતો અને તેની સાથે બીજા બે ડઝન યુવાનોને તાલીમ અપાઈ રહી હતી. એમાં મુંબઈનો એક યુવાન મોહમ્મદ અફરોઝ પણ હતો. મોહમ્મદ અફરોઝને અલ કાયદામાં જોડાવા માટે મહમ્મદ અત્તાએ પાનો ચડાવ્યો હતો. મુંબઈના ટ્રૉમ્બે વિસ્તારના ચિત્તા કૅમ્પમાં રહેતો લોઅર મિડલ ક્લાસનો મોહમ્મદ અફરોઝ કાકાની સલાહ માનીને અલ કાયદામાં જોડાવા તૈયાર થયો એ સાથે તેને ખાસ તાલીમ માટે ઑસ્ટ્રેલિયા પહોંચવા તથા ભારતમાંથી નકલી સર્ટિફિકેટ્સ તૈયાર કરવા માટે તેના કાકાએ દોઢ લાખ રૂપિયા દાઉદ ગૅન્ગના હવાલા નેટવર્કની મદદથી મોકલી આપ્યા. અફરોઝને ઇંગ્લૅન્ડમાં પ્રવેશીને, બ્રિટિશ પ્લેન હાઇજૅક કરીને ઇંગ્લૅન્ડની પાર્લમેન્ટ પર ત્રાટકવાની જવાબદારી સોંપાઈ.

આઇએસઆઇએ દાઉદને અલ કાયદાની આવી ઘાતકી તૈયારીઓમાં મદદરૂપ થવા માટે કહ્યું. દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને તેના ભાઈઓ ઉપરાંત અબુ સાલેમ તથા બીજા ઘણા ગૅન્ગલીડર અને ડ્રગ-સ્મગલર્સ

અલ કાયદાને આર્થિક મદદ પૂરી પાડતા હતા. દાઉદ ગૅન્ગની કમાણીમાંથી અમુક ટકા રકમ આઇએસઆઇના માધ્યમથી અલ કાયદા અને લશ્કર-એ-તય્યબા તથા અન્ય આતંકવાદી સંગઠનો સુધી પહોંચતી હતી.

દાઉદની તથા તેના ભાઈ અનીસની અમેરિકા અને ઇંગ્લૅન્ડમાં ઘણી કંપનીઓ હતી. એ કંપનીનો ઉપયોગ મની લૉન્ડરિંગ માટે થતો હતો. અમેરિકામાં દાઉદ-અનીસની આવી કંપનીઓની ઑફિસનો ઉપયોગ અલ કાયદાના સુસાઇડ બૉમ્બર્સની તથા તેમના સાગરીતોની સુવિધા માટે કરવાની વ્યવસ્થા આઇએસઆઇએ ગોઠવી આપી. અલ કાયદાના આતંકવાદીઓને અમેરિકામાં રહેવાથી માંડીને આર્થિક મદદ પૂરી પાડવાની વ્યવસ્થા આવી કંપનીઓની ઑફિસો દ્વારા કરવામાં આવી.

અલ કાયદાએ તમામ તૈયારીઓ પૂરી કરીને અમેરિકા તથા ઇંગ્લૅન્ડ પર ત્રાટકવાનો દિવસ નક્કી કર્યો. એમાં જોકે અલ કાયદાએ છેલ્લી ઘડીએ ફેરફાર કરવા પડ્યા. અલ કાયદાએ ઇંગ્લૅન્ડની પાર્લમેન્ટ તથા અમેરિકાનાં કેટલાંક સ્થળો પર ત્રાટકવાની યોજના છેલ્લી ઘડીએ પડતી મૂકવી પડી. એમ છતાં 2001ના સપ્ટેમ્બર મહિનાની 11 તારીખે અલ કાયદાના આત્મઘાતી આતંકવાદીઓએ અમેરિકન પ્લેન હાઇજૅક કરીને વર્લ્ડ ટ્રેડ સેન્ટરના ટ્વિન ટાવર્સ સાથે અથડાવીને અમેરિકા સહિત વિશ્વભરમાં ખોફ ફેલાવી દીધો. વારાફરતી બે પ્લેન વર્લ્ડ ટ્રેડ સેન્ટર પર ત્રાટક્યાં અને વર્લ્ડ ટ્રેડ સેન્ટરની બંને ઇમારતો પત્તાંના મહેલની જેમ કડડડભૂસ થઈ ગઈ. પેન્ટાગોન પર પણ અન્ય પ્લેનથી હુમલો થયો. જોકે પેન્ટાગોનને ખાસ નુકસાન થયું નહીં.

અમેરિકા પર આતંકવાદી હુમલો થયા પછી ઓસામા બિન લાદેન અમેરિકાના દુશ્મન નંબર વન તરીકે બહાર આવ્યો, પણ બીજી બાજુ અમેરિકાની તપાસમાં ઓસામા બિન લાદેનના જે જે સાથીદારોનાં તથા મદદકર્તાઓનાં નામ અમેરિકાને મળવા માંડ્યાં એમાં એક નામ દાઉદ ઇબ્રાહીમનું પણ હતું. આ સ્થિતિમાં પાકિસ્તાનની સરકાર અને આઇએસઆઇ માટે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પર વધુ પ્રતિબંધ લાદવાનું જરૂરી બની ગયું. અમેરિકાએ પાકિસ્તાનમાં લશ્કર ખડકીને અલ કાયદાને સમર્થન આપતી અફઘાનિસ્તાનની તાલિબાન સરકારને પકડી પાડવા માટે તૈયારી શરૂ કરી.

અમેરિકા પાકિસ્તાનની મદદથી અફઘાનિસ્તાન ત્રાટકવાની તૈયારી કરી રહ્યું હતું ત્યારે આઇએસઆઇના ઘણા ઉચ્ચ અધિકારીઓએ પાકિસ્તાની પ્રમુખ જનરલ પરવેઝ મુશર્રફને રોકવાની કોશિશ કરી.

અફઘાનિસ્તાન પર હુમલો કરવા માટે પાકિસ્તાની ધરતીનો ઉપયોગ કરવા દઈને તમે ઇસ્લામનો અને મુસ્લિમોનો દ્રોહ કરો છો એનું પરિણામ સારું નહીં આવે એવી ગર્ભિત ચેતવણી પણ તેમણે મુશર્રફને આપી, પણ અમેરિકા જેવા પાવરફુલ અને મદદગાર દેશની દુશ્મની લેવાનું પરિણામ બહુ

ખરાબ આવે એ મુશર્રફ સમજતા હતા. એટલે તેમણે અમેરિકાને જે જોઈએ એ તમામ મદદની ખાતરી આપી. આ સ્થિતિમાં અમેરિકન લશ્કરની ઉપસ્થિતિમાં દાઉદ નામના સંઘરેલા સાપને કરંડિયામાંથી બહાર કાઢી શકાય નહીં એ મુશર્રફ અને આઇએસઆઇના અધિકારીઓ સારી રીતે સમજતા હતા. એટલે દાઉદ માટે ગૂંગળાવાનો સમય શરૂ થયો હતો. જોકે હજી આથી વધુ ગૂંગળામણ અનુભવવાનો સમય દાઉદ માટે આવી રહ્યો હતો એની દાઉદને કલ્પના નહોતી.

ભાઈ કા ખૌફ!

દાઉદ ભારત પાછો આવવા માગતો હતો ત્યારે ભારત સરકારે રસ દાખવ્યો નહોતો અને હવે પાકિસ્તાન સરકાર દાઉદને ભારત પાછો જવા દેવા માગતી નહોતી!

* * *

આમિર ખાનની હત્યા કરવા આવેલા ચાર શૂટરને મુંબઈ પોલીસે ઢાળી દીધા!

અમેરિકા પર અલ કાયદાના આતંકવાદી હુમલા પછી પાકિસ્તાનમાં ધામા નાખીને અફઘાનિસ્તાન પર હુમલાની તૈયારી કરી એટલે દાઉદ પર વધુ નિયંત્રણ લદાઈ ગયાં. એ સાથે જ આઇએસઆઇએ દાઉદને આર્થિક રીતે વધુ નિચોવવા માંડ્યો. દાઉદ અને આઇએસઆઇ એકબીજા માટે સાપના ભારા સમા બની ગયાં હતાં, પણ બંનેએ એકબીજા સાથે બાંધછોડ કર્યા વિના છૂટકો નહોતો અને આ બાંધછોડમાંય સ્વાભાવિક રીતે આઇએસઆઇનો હાથ ઉપર હતો. અમેરિકા પર આતંકવાદી હુમલા પછી એવી વાત જાહેર થાય કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં છે તો પાકિસ્તાન સરકાર કફોડી હાલતમાં મુકાઈ જાય અને બીજી બાજુ વર્ષોથી ભારતનો એવો દાવો સાચો ઠરે કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે. એ સ્થિતિમાં પાકિસ્તાનમાં દાઉદની હાજરીની વાત છુપાવવાનું આઇએસઆઇ માટે બહુ જરૂરી હતું. જોકે પાકિસ્તાનમાં દાઉદની હાજરીરૂપી આફતને અવસરમાં પલટીને તેની પાસેથી વારતહેવારે પૈસા પડાવવાનું આઇએસઆઇને ફાવી ગયું હતું.

આઇએસઆઇ માટે ખંડિયા રાજા જેવો બની ગયેલો દાઉદ અકળાઈને ભારત ભેગો થઈ જવા માગતો હતો, પણ જે એજન્સી તેને પાકિસ્તાનથી ભાગીને ગલ્ફના દેશમાં કે બીજા કોઈ મુસ્લિમ રાષ્ટ્રમાં પણ જવા દેવા ન માગતી હોય એ તેને ભારત સુધી પહોંચવા દે એ વાતમાં માલ નહોતો.

દાઉદ ભૂલેચૂકે પણ ભારતના હાથમાં પડે એના કરતાં તો આઇએસઆઇના અધિકારીઓ તેને મારી નાખવાનું પસંદ કરે એમ હતા. જોકે આઇએસઆઇના શિયાળ જેવા ખંધા અધિકારીઓ સોનાનાં ઈંડાં આપતી મરઘી સમાન દાઉદને મારી નાખવાને બદલે તેને નજરકેદમાં રાખીને તેનો મહત્તમ ઉપયોગ કરવા માગતા હતા.

દાઉદ માટે બહુ વિચિત્ર સ્થિતિ સર્જાઈ હતી. ભૂતકાળમાં તેણે ભારત પાછા ફરવાની તૈયારી દર્શાવી હતી અને એ માટે તેણે વિખ્યાત ઍડ્વોકેટ રામ જેઠમલાણીની મદદ માગી હતી, પરંતુ એ વખતે ભારતની તત્કાલીન સરકારે દાઉદને પાછો લાવવામાં બિલકુલ રસ દાખવ્યો નહોતો અને 2001માં ભારત સરકાર દાઉદના પ્રત્યાર્પણ માટે પાકિસ્તાન પર દબાણ કરતી હતી અને દાઉદ પણ અકળાઈને ભારત ભેગા થઈ જવા માગતો હતો ત્યારે પાકિસ્તાન સરકાર આડે આવતી હતી!

●—●—●—●

એક બાજુ ભારતમાં ધાક જમાવીને કમાયેલા દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાસેથી આઇએસઆઇ અબજો રૂપિયા ઓકાવી રહી હતી ત્યારે બીજી બાજુ ભારત સરકાર દાઉદ પાસેથી આવકવેરાની કરોડો રૂપિયાની બાકી રકમ વસૂલ કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવી રહી હતી. દાઉદ પાસેથી આવકવેરા પેટે બાકી નીકળતી 45 કરોડ રૂપિયા જેટલી રકમ વસૂલ કરવા માર્ચ, 2001માં મુંબઈમાં દાઉદની મિલકત લિલામ કરવા માટે મુકાઈ હતી, પણ પહેલી વાર એટલે કે 11 જાન્યુઆરી, 2001ના દિવસે તો દાઉદના ડરથી કોઈ માઈનો લાલ દાઉદની મિલકત ખરીદવા આગળ આવ્યો જ નહીં અને આવકવેરા ખાતા દ્વારા બીજી વાર મુંબઈમાં દાઉદની મિલકતની હરાજીની પ્રક્રિયા હાથ ધરાઈ એ વખતે સમ ખાવા પૂરતી બે લાખ રૂપરડીની કિંમતની એક દુકાન શિવસેનાના દિલ્હી એકમની વિદ્યાર્થી પાંખના વડા અજય શ્રીવાસ્તવે ખરીદી હતી, પરંતુ પછી તેને પણ ધમકી મળી એટલે તેણે દાઉદની દુકાનનો કબજો લેવાનું માંડી વાળ્યું હતું.

એ પછી ફરી 20 સપ્ટેમ્બર, 2001ના દિવસે આવકવેરા ખાતાએ દાઉદની 125 કરોડ રૂપિયાની મિલકત લિલામ કરવા કાઢી ત્યારે પણ ફિયાસ્કો થયો. 20 સપ્ટેમ્બર, 2001ના દિવસે પણ સમ ખાવા પૂરતી દાઉદની એક જ દુકાન વેચાઈ. મુંબઈના તાડદેવ વિસ્તારમાં જયરાજભાઈ લેનની ઉમેશ એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સની 144 ફૂટની જગ્યા દિલ્હીમાં ઇલેક્ટ્રૉનિક્સ વસ્તુઓનો વેપાર કરતા બે ભાઈ પીયૂષ જૈન અને હરીશ જૈને ખરીદી. દાઉદની જેટલી પ્રૉપર્ટી હરાજી માટે મુકાઈ એમાં સૌથી ઓછી કિંમતની એ દુકાન હતી અને એના માટે આવકવેરા ખાતાએ બે લાખ રૂપિયાથી 10 લાખ 50 હજાર રૂપિયાની અંદાજિત રિઝર્વ કિંમત જાહેર કરી હતી, પણ એ દુકાનના લિલામ દ્વારા વેચાણમાંથી માત્ર બે લાખ રૂપિયા મળ્યા! 20 સપ્ટેમ્બર, 2001ના દિવસે દક્ષિણ મુંબઈની ‘ડિપ્લોમેટ’ હોટેલમાં દાઉદની

પ્રૉપર્ટીની લિલામી અગાઉ જબરદસ્ત પોલીસ-બંદોબસ્ત ગોઠવી દેવાયો હતો, પણ બપોરના ત્રણ વાગ્યાથી સાડાચાર વાગ્યા દરમિયાન એ લિલામ-પ્રક્રિયાને અંતે 'ખોદ્યો ડુંગર, નીકળ્યો ઉંદર' જેવી સ્થિતિ સર્જાઈ. કેટલાક માણસો કુતૂહલથી આ ઑક્શનનો 'ખેલ' જોવા પહોંચી ગયા હતા, પણ જેઓ 25 હજાર રૂપિયાનો ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ લઈને આવ્યા હોય તેમને જ ઑક્શનની જગ્યામાં પ્રવેશ અપાયો હતો એટલે દાઉદની પ્રૉપર્ટીના ઑક્શનમાં ખરેખર બોલી બોલનારા માત્ર છ જણ જ આવ્યા હતા!

આ ઑક્શન દરમિયાન દાઉદની બીજી એક પ્રૉપર્ટી વેચાઈ શકી હોત, પણ દક્ષિણ મુંબઈની પાકમોડિયા સ્ટ્રીટસ્થિત 'રૌનક આફરોઝ' હોટેલની એ જગ્યા માટે સવાછ લાખની કિંમતની બોલી કરનારા ઍડ્વોકેટ આર. પી. સિંઘ પાસે નિયમ પ્રમાણે તાત્કાલિક ભરવા માટે એક લાખ રૂપિયા નહોતા એટલે તેમણે ખાલી હાથે પાછા જવું પડ્યું. એ ઍડ્વોકેટે છેક ઉત્તર પ્રદેશના મુઝફ્ફરપુરથી મુંબઈનો ધક્કો ખાધો હતો. તેમણે પત્રકારોને કહ્યું કે આ દેશમાં જેમની પાસે પૈસો છે તેમની પાસે હિંમત નથી એટલે હું આગળ આવ્યો હતો.

દાઉદની પ્રૉપર્ટીના ઑક્શનમાં ફરી એક વાર નિષ્ફળતા મળી હોવા છતાં આવકવેરા ખાતાના ઍડિશનલ કમિશનર સંજય પાત્રાએ કહ્યું કે, 'કોઈના પણ ડરથી બોલી લગાવવા માણસો આગળ આવતા નથી એવું લાગતું નથી. કોઈએ મારી પાસે આવીને એવી ફરિયાદ કરી નથી કે તેમને દાઉદનો ડર સતાવે છે એટલે દાઉદની પ્રૉપર્ટીના ઑક્શનમાં ભાગ લેવા માગતા નથી!'

આવકવેરા ખાતાને દાઉદ ઇબ્રાહીમની પ્રૉપર્ટીના ઑક્શનમાં વધુ એક વાર નિષ્ફળતા મળી એથી દાઉદ ગૅન્ગ આનંદમાં હતી; પરંતુ દાઉદ ગૅન્ગ એ આનંદ વધુ દિવસો સુધી માણી શકી નહીં, કારણ કે મુંબઈ પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગને એક જબરો ફટકો માર્યો અને એ સાથે દાઉદ ગૅન્ગના એક ખતરનાર ષડ્યંત્ર પર પણ પાણી ફેરવી દીધું.

આઇએસઆઇના કહેવાથી દાઉદ અને છોટા શકીલે મુંબઈમાં ફરી એક વાર શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરવાનું ષડ્યંત્ર ઘડવું હતું, પણ મુંબઈગરાઓના સદનસીબે દાઉદ-શકીલની એ શેતાની યોજના પાર પડે એ પહેલાં 10 ઑક્ટોબર, 2001ના દિવસે શકીલના છ ગુંડા મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા. મુંબઈ પોલીસની આગવી પૂછપરછ દરમિયાન શકીલના એ ગુંડાઓએ વટાણા વેરી દીધા. તેમણે પોલીસ અધિકારીઓ સમક્ષ કબૂલ્યું કે આઇએસઆઇ અને દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા ભારતના ગૃહપ્રધાન લાલ કૃષ્ણ અડવાણીની હત્યાની યોજના પણ ઘડાઈ હતી.

મુંબઈ પોલીસે શકીલના છ ગુંડાની ધરપકડ કરીને મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટનું કાવતરું ખુલ્લું પાડ્યું એ પછી ચાર દિવસ બાદ ફરી એક વાર મુંબઈ પોલીસ અન્ડરવર્લ્ડ પર ત્રાટકી. 14 ઑક્ટોબર,

2001ની વહેલી સવારે અબુ સાલેમ ગૅન્ગના ચાર શૂટર ફિલ્મસ્ટાર આમિર ખાન અને આમિરની અભિનેતા-નિર્માતા તરીકે સુપરહિટ થયેલી 'લગાન' ફિલ્મના દિગ્દર્શક આશુતોષ ગોવારીકરની હત્યા માટે મુંબઈના બાંદરા ઉપનગરના પશ્ચિમ વિસ્તારમાં ભેગા થયા ત્યારે ત્યાં અગાઉથી ગોઠવાઈ ગયેલી પોલીસટીમે તેમને ઘેરી લીધા. બાંદરા પશ્ચિમમાં પટવર્ધન ગાર્ડનની સામે સેન્ટ ટેરેસા ચર્ચની બાજુમાં અબુ સાલેમ ગૅન્ગના ચાર શૂટર આવવાના છે એવી માહિતી મુંબઈ પોલીસને મળી ગઈ હતી. પોલીસે 22થી 24 વર્ષના એ ચારેય ગુંડાને શરણે આવવાની તાકીદ કરી, પણ તેમણે પોલીસટીમ તરફ ગોળીબાર કર્યો. એ વખતે પોલીસટીમે વળતો ગોળીબાર કરીને એ ચારેય શૂટર્સને ઢાળી દીધા. આમિર ખાન અને આશુતોષ ગોવારીકરે અબુ સાલેમને ખંડણી ચૂકવવાનો નનૈયો ભણી દીધો હતો એટલે ઉશ્કેરાયેલા સાલેમે તેમને મારી નાખવાનો આદેશ તેના શૂટર્સને આપ્યો હતો.

આ ઘટનાને કારણે અન્ડરવર્લ્ડની બૉલીવુડ પરની ધાક થોડી ઓછી થઈ. આ ઘટનાના થોડા દિવસ પછી ભાઈલોગને સામેથી કુર્નિશ બજાવવા જતા બૉલીવુડિયા ચમચાઓ પણ ગભરાઈ જાય એવી અન્ય એક ઘટના બની. 1989માં દુબઈમાં દાઉદની એક પાર્ટીમાં દાઉદ અને તેના મિત્રોનું મનોરંજન કરવા માટે રાષ્ટ્રગીતનું અપમાન કરનારા કૉમેડિયન જૉની લીવરને મુંબઈની મેટ્રોપૉલિટન કોર્ટે સાત દિવસની સજા ફટકારી અને સાથે એક હજાર રૂપિયાનો દંડ કર્યો. 1989માં દાઉદના ભાઈ અનીસના પુત્રના બર્થ-ડે નિમિત્તે યોજાયેલી પાર્ટીમાં જૉની લીવરની મિમિક્રીનો કાર્યક્રમ રખાયો હતો. એ કાર્યક્રમમાં જૉન રાવ પ્રકાશરાવ જાનુ મુલ્લા ઉર્ફે જૉની લીવરે રાષ્ટ્રગીતનું અપમાન કર્યું હતું. દુબઈની 'રીજન્સી' હોટેલમાં યોજાયેલી એ પાર્ટીમાં ગોવિંદા, અનિલ કપૂર, જૅકી શ્રોફ, વિનોદ મહેરા, મહેમૂદ, ફરાહ તથા અન્ય અનેક ફિલ્મસ્ટાર્સ હાજર હતા. મહારાષ્ટ્ર સરકારે 18 માર્ચ, 1998ના દિવસે મુંબઈ પોલીસને આ મામલાની તપાસ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો અને છેવટે જૉની લીવર સામે કેસ ચાલ્યા બાદ 8 ડિસેમ્બર, 2001ના દિવસે ઍડિશનલ ચીફ મેટ્રોપૉલિટન મૅજિસ્ટ્રેટ કે. એચ. હોળબે પાટીલે રાષ્ટ્રગીતના અપમાન માટે જૉની લીવરને સજા ફટકારી હતી.

2001ના વર્ષના અંતમાં અન્ડરવર્લ્ડ માટે છેલ્લી મહત્ત્વની કહેવાય એવી ઘટના મુંબઈના ભૂતપૂર્વ મેયર મિલિન્દ વૈદ્યની હત્યાના પ્રયાસની હતી. 17 ડિસેમ્બર, 2001ની સવારે 9.15 વાગ્યે છોટા શકીલના શૂટર્સે ફરી એક વાર મિલિન્દ વૈદ્યની હત્યાનો પ્રયાસ કર્યો. શકીલ ગૅન્ગનો એ ત્રીજો હુમલો હતો. મિલિન્દ વૈદ્ય બાંદરા રેક્લેમેશનસ્થિત તેમના ઘરેથી તેમના જૂના ઘરે જવા માટે તેમની ગ્રે કલરની એમએચ-01-700 નંબરની તાતા સફારી કારમાં નીકળ્યા એ વખતે છોટા શકીલના શૂટર્સે તેમનો પીછો કર્યો. તેમની કાર માહિમ ફ્લાયઓવર પાસેના સિગ્નલ પર બાંદરા ફાયરબ્રિગેડ સામે ઊભી રહી એ સાથે તેમના પર ગોળીબાર થયો. મિલિન્દ વૈદ્યના ગળામાં ગોળી વાગી. બીજી ક્ષણે તેમના પર

ગોળીબાર કરનારા હુમલાખોરો નાસી છૂટ્યા. જોકે મિલિન્દ વૈદ્યને તેમના સશસ્ત્ર બૉડીગાર્ડ રમેશ લાવંદે તાત્કાલિક હિન્દુજા હૉસ્પિટલમાં પહોંચાડ્યા, જ્યાં ડૉક્ટરોએ તેમને બચાવી લીધા.

આ દરમિયાન અમેરિકાએ અફઘાનિસ્તાનને ધમરોળી નાખ્યું હતું અને આતંકવાદને સમર્થન આપતી તાલિબાન સરકારને સત્તા પરથી ઉતારીને નવી સરકાર બનાવી હતી. અફઘાનિસ્તાનમાંથી તાલિબાન સરકારને અમેરિકાએ ફંગોળી દીધી એ સાથે ઓસામા બિન લાદેન અને તેની સાથે સંકળાયેલા દાઉદ ઇબ્રાહીમ સહિતનાં ભાંગફોડિયાં તત્ત્વોનો જુસ્સો થોડો ઘટી ગયો. બીજી બાજુ પાકિસ્તાનમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ પર સતત દબાણ વધી રહ્યું હતું. એક બાજુ આઇએસઆઇએ દાઉદ પર નિયંત્રણો લાદીને તેને નજરકેદી બનાવી દીધો હતો તો બીજી બાજુ ભારતમાં ભાંગફોડ કરાવવા માટે તેની ગૅન્ગનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો હતો. દાઉદ પર નિયંત્રણ લદાઈ ગયાં હોવા છતાં ભારતમાં ઘણા ઉદ્યોગપતિઓ કે બિઝનેસમેન કે બિલ્ડર્સ વચ્ચે ઝઘડા થાય ત્યારે કરાચીમાં દાઉદના ‘દરબાર’ સુધી મામલો પહોંચી જતો હતો અને દાઉદ બંને પાર્ટીઓ વચ્ચે સમાધાન કરાવી આપતો હતો. જોકે ‘સમાધાન’ કરાવવાના બદલામાં તે કરોડો રૂપિયા વસૂલ કરતો હતો એ જુદી વાત હતી.

●—●—●—●

અફઘાનિસ્તાનમાં અમેરિકન સૈન્યની હાજરીને કારણે દાઉદનું ડ્રગ્સ કારોબારનું નેટવર્ક નબળું પડ્યું હતું. એમ છતાં દાઉદ ગૅન્ગની ડ્રગ્સ સ્મગલિંગની પ્રવૃત્તિ ચાલુ રહી હતી. 2002ની શરૂઆતમાં અફઘાનિસ્તાન પર અમેરિકાના આક્રમણની વાત વિશ્વભરમાં ચર્ચાઈ રહી હતી ત્યારે મુંબઈમાં એક નાનકડી ઘટના બની હતી જેની નોંધ મુંબઈ સિવાયનાં બીજાં ભારતીય શહેરોનાં અખબારોએ ભાગ્યે જ લીધી. 2 ફેબ્રુઆરી, 200૨ના રોજ અન્ડરવર્લ્ડના સૌપ્રથમ ડૉન કરીમ લાલાએ બીમારીને કારણે 92 વર્ષની ઉંમરે છેલ્લો શ્વાસ લીધો. મુંબઈના ગ્રાન્ટ રોડ વિસ્તારની ‘તેહર મંઝિલ’ ઇમારતમાં રહેતા કરીમ લાલાના જીવન પર પૂર્ણવિરામ મુકાઈ ગયું એ સમાચાર દાઉદને કરાચીમાં ગણતરીની મિનિટોમાં મળી ગયા. જોકે એ સમાચાર દાઉદ માટે માત્ર એક માહિતી સમાન હતા.

અફઘાનિસ્તાનથી યુવાન વયે મુંબઈમાં કપડાંનો વેપાર કરતા કાકાને ત્યાં આવીને મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડનો પાયો નાખનારા કરીમ લાલાની પઠાણ ગૅન્ગ સાથે દુશ્મની વહોરીને કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાન, ભાઈ રહીમ ખાન તથા વિશ્વાસુ સાથીદારો આલમઝેબ અને અમીરઝાદા સહિત કરીમ લાલાની નિકટની અનેક વ્યક્તિઓને ખતમ કરીને દાઉદે કરીમ લાલાની તાકાત છીનવી લીધી હતી. જોકે અફઘાનિસ્તાનથી ભારત આવેલા કરીમ લાલાએ જિંદગીનાં છેલ્લાં વર્ષો દરમિયાન અન્ડરવર્લ્ડના પડછાયાથી દૂર રહીને શાંતિથી જીવવાનું પસંદ કર્યું હતું, પણ ભારતથી પાકિસ્તાન અને અફઘાનિસ્તાન સુધી પહોંચેલો દાઉદ અત્યંત પાવરફુલ બની ગયો હોવા છતાં પાંગળા માણસ જેવી

દશામાં મુકાઈ ગયો હતો.

મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડના જન્મદાતા કરીમ લાલાની અંતિમ ઍક્ટિવિટીની ખાસ નોંધ લેવાઈ નહીં, પણ એ પછી ગણતરીના દિવસો બાદ કરીમ લાલાના ચેલા દાઉદના ચેલા છોટા શકીલની એક ચેલીએ મુમ્બૈયા અખબારને જબરદસ્ત મસાલો પૂરો પાડ્યો!

□

‘मैं શાયર તો નહીં...’

પોલીસે દાઉદ સાથે સતત સંપર્કમાં રહેનારા માણસને પોલીસે આરોપીને બદલે સાક્ષી બનાવી દીધો !

* * *

યુ.એ.ઈ.એ દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરને ભારતને હવાલે કરી દીધો

મુંબઈ પોલીસને એવી માહિતી મળી હતી કે મુંબઈમાં છોટા શકીલ ગૅન્ગનું સુકાન એક યુવતી સંભાળી રહી છે અને તે યુવતી શકીલ ગૅન્ગના ગુંડાઓને પેમેન્ટ કરવાની, પકડાઈ જતા ગુંડાઓ માટે વકીલો રોકીને તેમને ફી ચૂકવવાની તથા મહારાષ્ટ્રની જુદી જુદી જેલોમાં પુરાયેલા શકીલ ગૅન્ગના ગુંડાઓને જેલમાં સુવિધા પૂરી પાડવાની અને તેમનાં કુટુંબોને ગુજરાન ચલાવવા માટે દર મહિને જરૂરી રકમ મોકલવાની જવાબદારી સંભાળે છે.

આ બાતમીના આધારે મુંબઈ પોલીસે એ યુવતીના મોબાઇલ ફોન પરથી થોડા કૉલ ટૅપ કરવા માંડ્યા. એ યુવતી જુદા જુદા ત્રણ મોબાઇલ નંબરથી શકીલ સાથે સંપર્કમાં રહેતી હતી. મુંબઈ પોલીસે છ મહિના સુધી એ યુવતીના ફોનકૉલ્સ આંતર્યા. એ દરમિયાન શકીલ ગૅન્ગ વિશેની માહિતી ઉપરાંત પોલીસ અધિકારીઓને રમૂજ થાય એવા શકીલ અને યુવતી વચ્ચેના સંવાદ તેમને સાંભળવા મળ્યા. શકીલ અને પેલી યુવતી કલાકો સુધી ફોન પર પ્રેમાલાપ કરતાં હતાં! અને ફોન પર વાતોથી સંતોષ ન થતો હોય એમ તે બંને ઈ-મેઇલથી પણ સંપર્કમાં રહેતાં હતાં. મુંબઈ પોલીસે એ બંને વચ્ચેના 84 ફોનકૉલ્સ ટૅપ કર્યા હતા!

તે યુવતી શકીલ ગૅન્ગના એસ્ટેટ એજન્ટ-ટર્ન્ડ-શાર્પશૂટર મિરઝા આરિફ બેગની પત્ની શમીમ બેગ

હતી! મુંબઈ પોલીસે શકીલ અને શમીમ બેગના સંબંધોના પુરાવા એકઠા કર્યા બાદ 8 માર્ચ, 2002ના દિવસે એમસીઓસીએ હેઠળ શમીમની ધરપકડ કરી. એ પછી થોડા સમય બાદ પોલીસે શકીલના તેની ગૅન્ગના જ એક શાર્પશૂટરની પત્ની સાથેના સુંવાળા સંબંધની વાતની ટેપ લીક કરીને શકીલ ગૅન્ગના ગુંડાઓને શકીલ વિરુદ્ધ ભડકાવવાની કોશિશ કરી.

જોકે એમાં મુંબઈ પોલીસને બહુ સફળતા મળી નહીં. એ પછી શકીલના ફોનકૉલ્સ આંતરીને પોલીસે દાઉદ-શકીલ અને બૉલીવુડ વચ્ચેની સાઠગાંઠની માહિતી મેળવી. પોલીસે બૉલીવુડના ખેપાની સ્ટાર સંજય દત્ત, દિગ્દર્શક મહેશ માંજરેકર અને દિગ્દર્શક સંજય ગુપ્તા તથા ફિલ્મ-નિર્માતા જામુ સુગંધના ભાઈની શકીલ સાથેની ફોન પરની વાતચીત આંતરીને ટૅપ કરી હતી. મહારાષ્ટ્રના ગૃહ ખાતાની પરવાનગીથી મુંબઈ પોલીસે શકીલના ત્રણ મોબાઇલ ફોન-નંબર 00971505651193, 00971507745743 અને 00971505683268 પર થતા કૉલ્સ આંતર્યા હતા અને એવા ફોનકૉલ્સની 71 ટેપ મુંબઈ પોલીસ પાસે જમા થઈ ગઈ. એમાંથી કેટલીક ટેપ મુંબઈનાં અખબારોના હાથમાં પહોંચી ગઈ.

આ મહિનાઓ લાંબા ફોનકૉલ્સ ટૅપિંગ દરમિયાન જ ફિલ્મ-ફાઇનૅન્સર ભરત શાહના નામનો ઉલ્લેખ થવાને કારણે મુંબઈ પોલીસે ભરત શાહની ધરપકડ કરી હતી, પણ જુલાઈ, 2002માં સંજય દત્ત અને તેના મિત્રોની શકીલ સાથેની વાતોની ટેપ મીડિયાના હાથમાં પહોંચી ગઈ ત્યારે મુંબઈ પોલીસ માટે ક્ષોભજનક હાલત ઊભી થઈ. મુંબઈ પોલીસે જે કારણથી ભરત શાહની ધરપકડ કરી હતી એ જ કારણથી પોલીસ સંજય દત્ત અને તેના મિત્રોની ધરપકડ કરી શકે એમ હતી, પણ મુંબઈ પોલીસે ઉદાર બનીને બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસમાં લાંબા સમય સુધી જેલમાં રહીને આવેલા બૉલીવુડના ‘બૅડ બૉય’ સંજય દત્ત અને તેના મિત્રો સામે કોઈ પગલાં લીધાં નહીં. એટલું જ નહીં, દાઉદ ઇબ્રાહીમના નામ પર બોલતા સેલફોન-નંબર 0097142210088 પર છ મહિનામાં 20 વાર ફોન કરનારા આફતાબ પટેલને આરોપીને બદલે સાક્ષી બનાવવાનું ‘કૌશલ્ય’ પણ મુંબઈ પોલીસે દાખવ્યું!

17 જુલાઈ, 2002ના દિવસે ફિલ્મ-ફાઇનૅન્સર ભરત શાહ વતી મુંબઈ હાઈ કોર્ટમાં દલીલો કરતી વખતે ઍડ્વોકેટ કપિલ સિબ્બલે આવા અન્ય મુદ્દાઓ પર પણ પ્રકાશ પાડ્યો હતો. કપિલ સિબ્બલે દાઉદ અને શકીલ સાથે ફિલ્મસ્ટાર્સ-પ્રોડ્યુસર્સ-ડિરેક્ટર્સના સંબંધની ટ્રાન્સસ્ક્રિપ્ટ જજ સમક્ષ વાંચી સંભળાવી. એ વખતે એવો ઘટસ્ફોટ પણ થયો કે સંજય દત્ત આણિ મંડળી છોટા શકીલના જીવન પરથી ફિલ્મ બનાવવા માગતી હતી અને એ માટે શકીલ પણ બહુ આતુર હતો. શકીલના જીવન પરથી ફિલ્મ બનાવવાનું સૂચન ફિલ્મ-દિગ્દર્શક મહેશ માંજરેકરે શકીલને ફોન પર કર્યું હતું. સંજય દત્ત, માંજરેકર અને સંજય ગુપ્તાએ મુંબઈ-શિરડીના પ્રવાસ વખતે નાશિકની હોટેલ ‘તાજ’માંથી શકીલ સાથે વાત કરી

હતી. જોકે એમ છતાં સંજય દત્ત અને તેના મિત્રોને મુંબઈ પોલીસે કોઈ તકલીફ આપી નહીં.

જુલાઈ અને ઑગસ્ટ દરમિયાન દાઉદ ગૅન્ગની બૉલીવુડ સાથેની સાઠગાંઠની વાતો ચર્ચામાં રહી એ પછી સપ્ટેમ્બર, 2002ના બીજા પખવાડિયાની શરૂઆતમાં બૉલીવુડ, અન્ડરવર્લ્ડ અને મુંબઈ પોલીસને રસ પડે એવા સમાચાર પોર્ટુગલથી આવ્યા. બૉલીવુડને ધ્રુજાવનારા ગૅન્ગ-લીડર અબુ સાલેમની અને તેની હિરોઇન પ્રેમિકા મોનિકા બેદીની ઇન્ટરપોલ દ્વારા પોર્ટુગલની રાજધાની લિસ્બનમાં ધરપકડ થઈ. અબુ સાલેમ અને મોનિકા બેદી અગાઉ દુબઈમાં પણ ઝડપાઈ ગયાં હતાં, પરંતુ ત્યાંથી છટકી જવામાં તે બંને સફળ થયાં હતાં. જોકે પોર્ટુગલમાં બંને બરાબર ભેરવાઈ પડ્યાં. સાલેમ અને મોનિકાની ધરપકડના સમાચાર મળતાંવેંત મુંબઈ પોલીસ અને ભારત સરકારે તેમના પ્રત્યાર્પણ માટે કાનૂની તૈયારીઓ શરૂ કરી. ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદને આ સમાચાર મળ્યા ત્યારે તેણે સાલેમને તમામ પ્રકારની સહાય મળે એ માટે પોતાના માણસોને કામે વળગાડી દીધા. સાલેમ દાઉદથી છૂટો પડી ગયો હતો એમ છતાં દાઉદે તેની સાથે સંબંધ રાખ્યો હતો.

જોકે સાલેમની ધરપકડથી પણ વધુ આંચકો આપે એવા સમાચાર સાલેમની ધરપકડના થોડા સમય પછી દાઉદને દુબઈથી મળ્યા.

તારીખ : 19 જાન્યુઆરી, 2003
સમય : રાતના 9.31 કલાક
સ્થળ : ઇન્ડિયા ક્લબ, દુબઈ

દાઉદ ગૅન્ગના ટૉપ ટેન લીડર્સમાં એક શરદ શેટ્ટી દુબઈની ઇન્ડિયા ક્લબના કૉન્ફરન્સ રૂમમાં બેઠો હતો. શેટ્ટી ઇન્ડિયા ક્લબનો મેમ્બર હતો. ઇન્ડિયા ક્લબના એ કૉન્ફરન્સ રૂમની બરાબર બાજુમાં કાચની દીવાલોવાળા સ્નૂકર રૂમમાં કેટલાક યુવાનો એકાદ કલાકથી સ્નૂકરની રમતનો આનંદ માણી રહ્યા હતા. એ યુવાનોમાંથી એક યુવાનની નજર વારંવાર તેના એક સાથીદાર તરફ જતી હતી, જે સિગારેટ ફૂંકતાં ફૂંકતાં કૉન્ફરન્સ રૂમના દરવાજા પર નજર રાખી રહ્યો હતો. બરાબર 9.31 વાગ્યે કૉન્ફરન્સ રૂમના દરવાજા તરફ નજર રાખી રહેલા યુવાને દરવાજો ખૂલતો જોઈને સિગારેટનો છેલ્લો કશ ખેંચ્યો અને ઝડપથી સિગારેટ બુઝાવીને તે સ્નૂકર રૂમમાંથી બહાર નીકળ્યો. એ જોઈને સ્નૂકર રમતો યુવાન પણ લગભગ દોડીને તેની સાથે થઈ ગયો. ત્રીજી સેકન્ડે તે બંને કૉન્ફરન્સ રૂમમાંથી બહાર નીકળેલા શરદ શેટ્ટીની બરાબર બાજુમાં પહોંચી ગયા અને તેમણે પિસ્તોલ ખેંચીને શેટ્ટીના શરીરમાં ધડાધડ પાંચ ગોળી ધરબી દીધી. થોડી વાર તરફડિયાં મારીને શેટ્ટીનું શરીર શાંત પડી ગયું. એ દરમિયાન પેલા બંને

યુવાન નાસી છૂટ્યા.

શરદ શેટ્ટી દાઉદનો બે દાયકાથી વધુ જૂનો સાથીદાર અને મિત્ર હતો. કર્ણાટકના કન્નડા જિલ્લાનો વતની શરદ શેટ્ટી મુંબઈના જોગેશ્વરી ઉપનગરમાં સોના-ચાંદીની નાનકડી દુકાન ચલાવતો હતો, પણ પછી તે સ્મગલિંગ તરફ વળી ગયો હતો અને દાઉદ સાથે જેલમાં પણ જઈ આવ્યો હતો. આટલા જૂના અને મહત્ત્વના સાથીદારની હત્યાથી દાઉદ હચમચી ગયો અને દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓમાં પણ ભય ફેલાયો. દુબઈમાં સુનીલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યાની હત્યા પછી દાઉદ ગૅન્ગ માટે આ બીજો મોટો ફટકો હતો. શરદ શેટ્ટીની હત્યા છોટા રાજને કરાવી હતી, કારણ કે દાઉદે અને શકીલે બૅન્ગકૉકમાં છોટા રાજનની હત્યાનું કાવતરું જેની મદદથી ઘડ્યું હતું એ રાજન ગૅન્ગના વિનોદ શેટ્ટીને ફોડવાનું કામ શરદ શેટ્ટીએ કર્યું હતું.

દુબઈમાં શરદ શેટ્ટીની હત્યા પછી યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતના સત્તાધીશો પણ અકળાયા. મુંબઈની જેમ દુબઈ પણ ગૅન્ગવૉરનું કેન્દ્ર બની જાય એ તેમને પસંદ નહોતું. વળી બીજી બાજુ 9/11ના હુમલા પછી અમેરિકા પણ દાઉદ અને તેના સાથીદારોને મદદરૂપ બનનારા દેશો પર દબાણ લાવી રહ્યું હતું. આ દરમિયાન દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરે તથા દાઉદ ગૅન્ગના અન્ય મહત્ત્વના ગુંડાઓએ મુંબઈના કેટલાક ભ્રષ્ટ પોલીસ અધિકારીઓ પાસેથી ખાતરી મેળવીને મુંબઈ ભેગા થઈ જવાનો તખ્તો ગોઠવી દીધો હતો. જોકે એ માટે દાઉદે જ ગ્રીન સિગ્નલ આપ્યું હતું અને દાઉદે તેના ભાઈ અને સાથીદારોની સુવિધાની અને સલામતીની વ્યવસ્થાની જવાબદારી મુંબઈના કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓને સોંપી હતી.

આ દરમિયાન યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતના સત્તાધીશો પણ જાણે અચાનક જ ભારત પ્રત્યે ઉદાર બની ગયા અને તેમણે 19 ફેબ્રુઆરી, 2003ના રોજ દાઉદના નાના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરને દુબઈથી ડિપૉર્ટ કરી દીધો એટલે કે પ્રત્યાર્પણ વિધિથી ઇકબાલ કાસકરને ભારતને હવાલે કરી દીધો. દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકર સામે દાઉદ, અનીસ અને નૂરાના પ્રમાણમાં નહીંવત્ કેસો નોંધાયેલા હતા. તેની સામે એક મર્ડરકેસ મુંબઈના એમ.આર.એ. માર્ગ પોલીસ-સ્ટેશનમાં નોંધાયેલા હતો. એ કેસમાં તો ઇકબાલને બહુ આસાનીથી જામીન પણ મળી ગયા. જોકે ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારમાં દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા અનધિકૃત રીતે 'સારા-સહારા' શૉપિંગ સેન્ટર બાંધી દેવાયું હતું એ જગ્યાએ અગાઉ જે ભાડૂતો રહેતા હતા તેમને ધમકાવીને તગેડી મૂકવાના આરોપ સાથે ઇકબાલ કાસકર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર કન્ટ્રોલ ઑફ ઑર્ગેનાઇઝડ ક્રાઇમ ઍક્ટ (એમસીઓસીએ) હેઠળ કેસ નોંધાયો.

આમ છતાં ઇકબાલ કાસકર કે દાઉદના પેટનું પાણી પણ હલ્યું નહીં, કારણ કે દાઉદના નાના ભાઈના બચાવ માટે મોટા ગજાના વકીલો દિવસ-રાત દિમાગ કસી રહ્યા હતા. એ વકીલોમાં એક તો

દાઉદના કટ્ટર દુશ્મન એવા રાજકીય પક્ષ શિવસેનાના સંસદસભ્ય અધિક શિરોડકર પણ હતા! શિરોડકરે એમસીઓસીએ કોર્ટના જજ એ. પી. ભંગાળે સમક્ષ દલીલ કરી કે ઇકબાલ કાસકરને તેના ભાઈ દાઉદ સાથે નાહવા-નિચોવવાનો પણ સંબંધ નથી એટલે તેને સંગઠિત ગુનાખોરીના કાયદા હેઠળ કસ્ટડીમાં રાખવો અન્યાયી ગણાય! એક બાજુ ખ્યાતનામ વકીલસાહેબો દાઉદના નાના ભાઈને જામીન પર છોડાવવા માટે કાનૂની દાવપેચ અજમાવી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ ઇકબાલ કાસકર આર્થર રોડ જેલમાં આરામથી દિવસો પસાર કરતો હતો. ઇકબાલને આર્થર રોડ જેલના અંડા સેલમાં યાર્ડ નંબર વનમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. દસ બાય દસ ફૂટની રૂમમાં અલાયદું ટૉઇલેટ પણ હતું. ઇકબાલ જેલમાં રહીને દર મહિને એકથી દોઢ લાખ રૂપિયાની ખરીદી કરતો હતો અને તેને સારામાં સારું ભોજન પણ મળતું હતું.

યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતે 19 ફેબ્રુઆરી, 2003ના દિવસે ઇકબાલ કાસકરની સાથે દાઉદ ગૅન્ગના રીઢા ગુંડા મુથપ્પા રાય અને એઝાઝ પઠાણને પણ ભારતના હવાલે કર્યા હતા. મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કેસનો આરોપી એઝાઝ પઠાણ તો કસ્ટડીમાં રહ્યો, પણ મુથપ્પા રાય બહુ આસાનીથી જામીન પર છૂટી ગયો (મુથપ્પા રાયે જ દુબઈમાં શરદ શેટ્ટીની હત્યા માટે છોટા રાજનને મદદ કરી હતી એવી માહિતી દાઉદને પાછળથી મળી હતી) પણ એઝાઝ પઠાણ ઇકબાલની સાથે જેલમાં જલસા કરી રહ્યો હતો. ઇકબાલ કાસકર, એઝાઝ પઠાણ અને મુથપ્પા રાય પછી 18 માર્ચ, 2003ના દિવસે યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતે બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપી મુસ્તફા ડોસાને અબુધાબીના ભારતીય દૂતાવાસને સોંપી દીધો. એ ઉપરાંત મુસ્તફા ડોસાના ભાઈ અને દાઉદના સૌથી જૂના સાથીદારોમાંના એક મોહમ્મદ ડોસાને અબુધાબીની જેલમાં ધકેલી દેવાયો. એ પછી 24 એપ્રિલ, 2003ના દિવસે દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પશૂટર અનિલ પરબને ભારતને હવાલે કરાયો. ત્યાર બાદ વળી 29 મે, 2003ના દિવસે યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતે દાઉદ ગૅન્ગના રિયાઝ સિદ્દીકી અને રાજકુમાર શર્મા ઉર્ફે રાજુ ચિકનાને ભારતના હવાલે કરી દીધા. જોકે થોડા સમયમાં એ બંને જામીન પર છૂટી ગયા, કારણ કે મુંબઈ પોલીસ તેમની સામે કોર્ટને નક્કર પુરાવા ન આપી શકી. મુંબઈ પોલીસથી દાઉદના સાથીદારો વિરુદ્ધના પુરાવા ખોવાઈ ગયા હતા!

દાઉદના સાથીદારો વિરુદ્ધના પુરાવા મુંબઈ પોલીસથી ખોવાઈ ગયા એ પછી કેટલાક ખણખોદિયા પત્રકારો એવી માહિતી બહાર કાઢી લાવ્યા કે દાઉદ 1984માં મુંબઈ છોડીને દુબઈ નાસી ગયો એ પહેલાં તેની વિરુદ્ધ છ કેસ નોંધાયા હતા. એ પૈકી પાંચ કેસનાં ક્રાઇમ રજિસ્ટર ગાયબ થઈ ગયાં છે! એ પછી દાઉદ વિરુદ્ધ નોંધાયેલા તમામ કેસોમાં દાઉદ વિરુદ્ધ માત્ર સાંયોગિક પુરાવાઓ હતા એટલે દાઉદને ભારત પાછો લાવવામાં આવે તો પણ તેને સજા કરાવવામાં મુંબઈ પોલીસને તકલીફ પડે એવી

સ્થિતિ હતી.

આ દરમિયાન યુ.એ.ઈ. દ્વારા દાઉદ ગેન્ગના વધુ ચાર ગુંડાને ભારતને હવાલે કરી દેવાયા. યુ.એ.ઈ. દ્વારા દાઉદ ગેન્ગના ગુંડાઓને ભારતને હવાલે કરાઈ રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ છોટા રાજન કરાચીમાં દાઉદને જબરદસ્ત ફટકો મારવાની તૈયારી કરી રહ્યો હતો.

□

‘ડૉન કે ઇલાકે મેં ધમાકા !’

છોટા રાજને દાઉદને અને આઇએસઆઇને કરાચીમાં એમની જ દવાનો કડવો ડોઝ આપ્યો!

* * *

અમેરિકન પત્રકાર ડેનિયલ પર્લનું પાકિસ્તાનમાં અપહરણ થઈ ગયું અને પછી તેની લાશ જ મળી!

યુ.એ.ઈ. દ્વારા દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડાઓને ભારતને હવાલે કરાઈ રહ્યા હતા છતાં મુંબઈમાં દાઉદ ગૅન્ગ અને આઇએસઆઇની પ્રવૃત્તિઓ પર પૂર્ણવિરામ મુકાયું નહોતું. મુંબઈમાં આઇએસઆઇએ દાઉદ ગૅન્ગના નેટવર્કની મદદથી ફરી વાર બૉમ્બવિસ્ફોટ શરૂ કરાવ્યા હતા. આઇએસઆઇનાં નાનાં નાનાં છમકલાં તો ચાલુ જ હતાં, પણ 13 માર્ચ, 2003ની રાતે 8.37 વાગ્યે મુંબઈના છત્રપતિ શિવાજી રેલવે ટર્મિનસથી કર્જત ઉપનગર ભણી જવા નીકળેલી લોકલ ટ્રેનમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવીને આઇએસઆઇએ મુંબઈગરાઓને ગભરાવી દીધા. એ લોકલ ટ્રેન મુલુંડ સ્ટેશનમાં પ્રવેશી રહી હતી ત્યારે જ એના એક કોચમાં પ્રચંડ બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો. એમાં 11 ઉતારુઓ કમોતે માર્યા ગયા તથા 82 ઉતારુઓને ઈજા પહોંચી.

મુંબઈની જીવાદોરી ગણાતી લોકલ ટ્રેનમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયા પછી મુંબઈ પોલીસ ઘાંઘી બની ગઈ અને લોકલ ટ્રેનમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટના પખવાડિયા પછી 29 માર્ચ, 2003ની બપોરે મુંબઈ પોલીસના એન્કાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટ પ્રદીપ શર્મા, દયા નાયક તથા સંજીવ ગાવડેએ મુંબઈમાં બૉમ્બવિસ્ફોટનું કાવતરું ઘડી રહેલા ત્રણ આતંકવાદીઓને ગોરેગામ ઉપનગરમાં હાઇવે પર ફ્લાયઓવર પાસે આંતરીને

ગોળીએ દીધા. એ આતંકવાદીઓ દાઉદ ગૅન્ગના સહકારથી ભારતમાં ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિઓ કરતા ત્રાસવાદી સંગઠન લશ્કર-એ-તય્યબા સાથે જોડાયેલા હતા. એમાંના ફૈઝલ ખાન અને અનવર અલી પાકિસ્તાની હતા તથા મોહમ્મદ ઇકબાલ અબ્દુલ રઝાક વાણી કાશ્મીરી હતો.

જોકે એ પછી ચારેક મહિનાની શાંતિ બાદ મુંબઈમાં ફરી વાર બૉમ્બવિસ્ફોટ શરૂ થયા. 28 જુલાઈ, 2003ની રાતે 9.10 વાગ્યે ઘાટકોપર ઉપનગરમાં 'બેસ્ટ'ની બસમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો એમાં બે ઉતારુઓ માર્યા ગયા અને 60 વ્યક્તિને ઈજા થઈ. બેસ્ટની બસના તો ફુરચા ઊડી ગયા, પણ એની આજુબાજુનાં અનેક વાહનોનો પણ ખો નીકળી ગયો. એ ઘટનાના એક મહિના પછી 25 ઑગસ્ટ, 2003ના દિવસે મુમ્બાદેવી જેવા ભરચક વિસ્તાર અને ગેટવે ઑફ ઇન્ડિયાના પાર્કિંગ-લૉટમાં ટૅક્સી-બૉમ્બ દ્વારા અનુક્રમે બપોરના 1.02 વાગ્યે અને 1.10 વાગ્યે પ્રચંડ બૉમ્બવિસ્ફોટ થયા. એમાં ૫૩ નિર્દોષ માણસો માર્યા ગયા અને 150 વ્યક્તિ હૉસ્પિટલ ભેગી થઈ.

ગેટવે ઑફ ઇન્ડિયા અને મુમ્બાદેવી વિસ્તારમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સના પખવાડિયા પછી મુંબઈ પોલીસે 12 સપ્ટેમ્બર, 2003ના દિવસે માટુંગા વિસ્તારમાં રૂપારેલ કૉલેજ પાસે લશ્કર-એ-તય્યબાના બે આતંકવાદીઓ અબ્દુલ રહેમાન અને અબ્દુલ હસનને એન્કાઉન્ટરમાં ઢાળી દીધા.

દાઉદ ગૅન્ગના સહકારથી આઇએસઆઇ આતંકવાદી સંગઠન દ્વારા ભારતમાં ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યું હતું. એ દરમિયાન દાઉદના કટ્ટર દુશ્મન છોટા રાજને કરાચીમાં દાઉદને અને આઇએસઆઇને એમની જ દવાનો કડવો વખ જેવો ડોઝ આપ્યો હતો. દાઉદની હત્યાના પ્રયાસમાં અનેક વાર નિષ્ફળતા મળ્યા પછી છોટા રાજને દાઉદને મુશ્કેલીમાં મૂકવા કરાચીમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ શરૂ કરાવ્યા. રાજને 11 જુલાઈ, 2003ની સવારે કરાચીના શેર-એ-ફૈઝલ વિસ્તારમાં દાઉદ તથા મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટોના મુખ્ય આરોપી ટાઇગર મેમણની માલિકીના 11 માળના કમર્શિયલ સેન્ટર 'કવિશ ક્રાઉન પ્લાઝા'માં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવ્યો. એ બૉમ્બવિસ્ફોટમાં સિક્યૉરિટી ગાર્ડ મોહમ્મદ હનીફ અને બીજો એક અજાણ્યો યુવાન કમોતે માર્યા ગયા. રાજને કરાચીમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ કરાવીને આઇએસઆઇ અને દાઉદ ગૅન્ગમાં ખળભળાટ મચાવી દીધો. અધૂરામાં પૂરું, એ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી પાકિસ્તાનના સિંધ પ્રાંતના ગૃહપ્રધાન આફતાબ શેખે પત્રકારો સમક્ષ જીભ કચરી દીધી કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં જ છે અને કરાચીમાં તેની ઢગલાબંધ મિલકતો છે અને એ પ્રૉપર્ટીઝ પૈકી એક 'કવિશ ક્રાઉન પ્લાઝા' કમર્શિયલ સેન્ટર છે જ્યાં બૉમ્બવિસ્ફોટ થયો છે.

જોકે પાછળથી આફતાબ શેખે તેમનું નિવેદન ફેરવી તોળ્યું હતું, પરંતુ આ દરમિયાન અમેરિકા દાઉદ વિશે તલસ્પર્શી માહિતી એકઠી કરી રહ્યું હતું. 16 ઑક્ટોબર, 2003ના દિવસે અમેરિકાએ દાઉદ ઇબ્રાહીમને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કર્યો. અમેરિકી ટ્રેઝરી ડિપાર્ટમેન્ટ દ્વારા જાહેરાત કરવામાં

આવી કે પાસપોર્ટ-નંબર 0869537 (વ્યક્તિગત કૅટેગરી) ધરાવતો અને કરાચીમાં રહેતો દાઉદ ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે હસન શેખ દાઉદ વૈશ્વિક ત્રાસવાદી છે, અમેરિકામાં તેની તમામ સંપત્તિ જપ્ત કરી લેવાઈ છે અને અમેરિકી નાગરિકો સાથે તેના કોઈ પ્રકારના વ્યવહાર પર પ્રતિબંધ મૂકી દેવાયો છે. દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કરવાની સાથે અમેરિકાએ કહ્યું કે દાઉદ ઓસામા બિન લાદેનના આતંકવાદી સંગઠન અલ કાયદા તથા ભારતને અસ્થિર કરવા માટે સક્રિય એવા આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર-એ-તય્યબા સાથે સાઠગાંઠ ધરાવે છે અને આ સિવાય પણ અનેક કટ્ટરવાદી ઇસ્લામિક સંગઠનોને તે આર્થિક સહાય પૂરી પાડી રહ્યો છે. આ સાથે વૉશિંગ્ટને એવો ઇશારો પણ આપ્યો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમને યુનો (સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ)ની વૈશ્વિક ત્રાસવાદીઓની યાદીમાં સામેલ કરવા માટે યુનોને પણ અનુરોધ કરવામાં આવશે જેથી યુનોના સભ્ય એવા પાકિસ્તાન સહિત યુનોના તમામ સભ્યદેશોને દાઉદ વિરુદ્ધ અમેરિકા પ્રકારની કાર્યવાહી કરવાની ફરજ પડશે.

જોકે 'સો તારી રામદુહાઈ અને એક મારું ઊંહું'ની જેમ પાકિસ્તાને એવું જ ગાણું ચાલુ રાખ્યું કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં નથી. અમેરિકાએ દાઉદને વૈશ્વિક ત્રાસવાદી જાહેર કર્યો એ પછી તરત જ પાકિસ્તાનના માહિતીપ્રધાન શેખ રશીદ અહમદે જાહેરાત કરી કે દાઉદ પાકિસ્તાની નાગરિક નથી અને તે કરાચીમાં રહેતો પણ નથી અને તેને અન્ડરવર્લ્ડ ડૉન તરીકે આતંકવાદી તરીકે જાહેર કરવામાં આવે એની સામે અમને કોઈ વાંધો નથી. જોકે દાઉદ કરાચીમાં હોય અને કોઈને તેના વિશે માહિતી હોય અને અમને એ વિશે માહિતી આપે તો અમે ચોક્કસ એ પ્રમાણે પગલાં લઈશું!

અમેરિકાએ દાઉદને વૈશ્વિક ત્રાસવાદી જાહેર કર્યો એ પછી ભારત સરકારે દાઉદને ભારતના હવાલે કરી દેવાની માગણી પાકિસ્તાન સમક્ષ કરી, પણ વધુ એક વાર પાકિસ્તાને નફ્ફટાઈપૂર્વક દાઉદની પાકિસ્તાનમાં હાજરી વિશે જુઠ્ઠાણું ચલાવ્યું એટલે ભારત સરકાર સમસમીને રહી ગઈ. અમેરિકાએ પણ ખાતરી કરી લીધી હતી કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે. દાઉદ પર સીઆઇએની નજર પણ હતી. એમ છતાં એ તબક્કે દાઉદને પકડી પાડવાની ઉતાવળ કરવાને બદલે કોઈ અકળ કારણથી અમેરિકા ધીરજ રાખી રહ્યું હતું.

જોકે અમેરિકાએ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કર્યો એથી ભારત સરકારે સાનંદાશ્ચર્યની લાગણી અનુભવી હતી. ભારતમાં આઇએસઆઇ અને દાઉદનાં કારનામાંને કારણે ભારતીય પ્રજામાં અમેરિકા વિરુદ્ધ આક્રોશ વધી રહ્યો હતો.

ભારતીય કૉમન મૅનથી માંડીને ભારતના ટોચના સત્તાધીશો દાઉદના મુદ્દે તથા પાકિસ્તાનપ્રેરિત આતંકવાદના મુદ્દે અમેરિકાનાં બેવડાં ધોરણથી અકળાઈ 2હ્યા હતા. 9/11 પછી તાલિબાન સરકારને પાડી દેવા માટે તથા અલ કાયદાના નેટવર્કને ફટકો મારવા માટે પાકિસ્તાનપ્રેરિત આતંકવાદને ખળવા

માટે જનરલ પરવેઝ મુશર્રફ પ્રત્યે અમેરિકા કડક વલણ દાખવતું નહોતું. જોકે અમેરિકાએ પાકિસ્તાનું સમર્થન ધરાવતાં ત્રાસવાદી જૂથો જૈશ-એ-મોહમ્મદ, હરકત-હલ-અન્સાર અને હરકત-ઉલ-મુજાહિદ્દીન તથા લશ્કર-એ-તય્યબાને ત્રાસવાદી સંગઠનો જાહેર કરીને એવાં સંગઠનોની મિલકત જપ્ત કરવાનો આદેશ જારી કર્યો હતો. જોકે ભારત જાણતું હતું કે એ ત્રાસવાદી સંગઠનોએ તેમનાં નામ બદલીને ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિ ચાલુ જ રાખી હતી અને અમેરિકા પણ એ વાત જાણતું હતું, પરંતુ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કરીને અમેરિકાએ ભારત સરકાર અને ભારતીયોનાં દિલ જીતવાની દિશામાં પહેલ કરી હતી. આવું કરીને અમેરિકાએ આડકતરો ઇશારો આપ્યો હતો કે પાકિસ્તાનની અવળચંડાઈ સામે અમુક કારણથી અમારે આંખ આડા કાન કરવા પડે છે, પણ ત્રાસવાદને નાથવા માટે અમે તમારી સાથે છીએ. બીજી એક વાત એવી પણ બહાર આવી હતી કે જનરલ પરવેઝ મુશર્રફે અમેરિકા સાથે એવી સમજૂતી કરી હતી કે અલ કાયદા સામે મેદાને પડવા માટે અમે તમને મદદ કરીએ, પણ બદલામાં તમે અમને કાશ્મીરમાં આતંકવાદ ફેલાવતાં જૂથો પર તૂટી પડવાની ફરજ ન પાડો એવી અમારી શરત છે.

આ દરમિયાન અમેરિકાએ અફઘાનિસ્તાનમાં તાલિબાન સરકારનો ઘડોલાડવો કરી નાખ્યો હતો અને એની જગ્યાએ હમીદ કરઝાઈ સરકાર અસ્તિત્વમાં આવી ગઈ હતી. હમીદ કરઝાઈ સરકાર સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરે એ માટે તથા અલ કાયદા અને તાલિબાન તરફથી કરઝાઈ સરકાર સામે ખતરો હતો એને ખાળવા માટે પાકિસ્તાનનો સહકાર જરૂરી છે એવું અમેરિકા માનતું હતું. એટલે અમેરિકાએ પાકિસ્તાનની અમુક પ્રવૃત્તિઓ સામે આંખ આડા કાન કરીને ભારતને નાખુશ કર્યું, પણ બીજી બાજુ દાઉદને વૈશ્વિક ત્રાસવાદી જાહેર કરીને ભારતમાં અમેરિકાતરફી વાતાવરણ ઊભું થાય એવી કોશિશ પણ કરી. એ જ દરમિયાન અમેરિકાએ પાકિસ્તાની લશ્કર સક્ષમ બને એ માટે પાંચ વર્ષ દરમિયાન 1.5 બિલિયન ડૉલરનાં શસ્ત્રો અને અન્ય મિલિટરી સાધનો પૂરાં પાડવાનો કરાર પાકિસ્તાન સાથે કર્યો. આમ અમેરિકા ભારત-પાકિસ્તાન વચ્ચે અજબ રીતે સમતુલા જાળવવાની કોશિશ કરી રહ્યું હતું. એના એક ભાગરૂપે પણ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કરવામાં આવ્યો છે એવું ભારતીય નિષ્ણાતોને લાગી રહ્યું હતું.

9/11ના હુમલાથી દાઝેલું અમેરિકા આંતરરાષ્ટ્રીય સંગઠનો સાથે સંકળાયેલા બદમાશોને ભીંસમાં લેવાની દિશામાં આગળ વધી રહ્યું હતું ત્યારે ભારતની નજર દાઉદ ઉપરાંત તેની ગૅન્ગમાંથી છૂટા પડીને નવી ગૅન્ગ બનાવનારા અબુ સાલેમ પર પણ હતી. 18 સપ્ટેમ્બર, 2002ના દિવસે પોર્ટુગલની રાજધાની લિસ્બનમાં પોતાની હિરોઇન પ્રેમિકા મોનિકા બેદી સાથે ઝડપાઈ ગયેલા અબુ સાલેમને પ્રત્યાર્પણ દ્વારા

ભારત પાછો લાવવા માટે ભારત સરકાર મથામણ કરી રહી હતી. જોકે 2003ના અંત સુધી ભારત સરકારના પ્રયાસ સફળ થયા નહીં. 28 નવેમ્બર, 2003ના દિવસે પોર્ટુગલની કોર્ટે બનાવટી પાસપોર્ટ રાખવાના આરોપ હેઠળ અબુ સાલેમ અને મોનિકા બેદીને ચાર વર્ષની જેલની સજા ફટકારી. એ પછી 2 ડિસેમ્બર, 2003ના દિવસે પોર્ટુગીઝ કોર્ટે અબુ સાલેમની પ્રેમિકા મોનિકા બેદીના પ્રત્યાર્પણ માટે ગ્રીન સિગ્નલ આપી દીધું.

●—●—●—●

આ દરમિયાન દાઉદ વિશે પાકિસ્તાનમાં ઇન્વેસ્ટિગેશન કરવા ગયેલા અમેરિકી પત્રકાર ડેનિયલ પર્લના અપહરણને કારણે દાઉદ ફરી એક વાર ચર્ચામાં આવી ગયો. અમેરિકી પત્રકાર ડેનિયલ પર્લ પાકિસ્તાની પત્રકારોની મદદથી ઓસામા બિન લાદેનનું પગેરું શોધવા પાકિસ્તાન પહોંચ્યો હતો. એ અગાઉ આઇએસઆઇએ દાઉદની પાકિસ્તાનમાં હાજરી વિશે તથા તેની અન્ડરવર્લ્ડની પ્રવૃત્તિ વિશે લખનારા 'ન્યુઝલાઇન'ના પત્રકાર ગુલામ હુસેન પર ટૉર્ચર કર્યું હતું એ વાતની ડેનિયલ પર્લને ખબર પડી એટલે લાદેનને પડતો મૂકીને પર્લ હિંમતભેર દાઉદની પાછળ પડી ગયો. દાઉદ વિશે તેણે ઢગલાબંધ માહિતી શોધી કાઢી, પણ એ પછી અચાનક તેનું અપહરણ થઈ ગયું.

દાઉદનાં કરતૂતોની માહિતી છાપનારા 'ન્યુઝલાઇન'ના પત્રકાર ગુલામ હુસેનની જેવી હાલત આઇએસઆઇ દ્વારા થઈ હતી એથી પણ વધુ બદતર હાલત 'વૉલ સ્ટ્રીટ જર્નલ' જેવા અતિ પ્રતિષ્ઠિત અને પાવરફુલ અમેરિકી દૈનિકના પત્રકાર ડેનિયલ પર્લની થઈ. ડેનિયલ પર્લ બાપડો ઓસામા બિન લાદેનનું પગેરું શોધવા ગયો હતો. એમાં તેને દાઉદ અને આઇએસઆઇની સાઠગાંઠ વિશે માહિતી મળી હતી. ડેનિયલ પર્લનું અપહરણ થયું અને ખૂબ જ ટૉર્ચર કર્યા પછી તેની હત્યા કરી દેવાઈ.

ડેનિયલ પર્લ મુંબઈમાં લાંબા સમય સુધી રહ્યો હતો અને તેને દાઉદની તાકાતનો અંદાજ હતો, પણ પોતે 'વૉલ સ્ટ્રીટ જર્નલ' જેવા અખબારનો પ્રતિનિધિ હતો એટલે કોઈ વાંધો નહીં આવે એમ માનીને પાકિસ્તાનમાં દાઉદ વિરુદ્ધ ઇન્વેસ્ટિગેશન કરવો ગયો અને થાપ ખાઈ ગયો. ડેનિયલ પર્લના કમોત પછી મુંબઈમાં તેના પત્રકારમિત્રોએ એક નાનકડી શોકસભાનું આયોજન કરીને પર્લને આદરાંજલિ અર્પી હતી. જોકે 'ડેનિયલ પર્લ જીવની બાજી લગાવીને પાકિસ્તાનમાં ઇન્વેસ્ટિગેશન કરવા ગયો હતો એટલે તેણે કમોતે મરવું પડ્યું અને તેના મૃત્યુ સાથે પાકિસ્તાનમાં દાઉદના નેટવર્ક વિશેનાં ઘણાં કલ્પનાતીત રહસ્યો પણ ધરબાઈ ગયાં' એવો ઉલ્લેખ કોઈ મુમ્બૈયા પત્રકારે કર્યો નહીં.

□

‘ભાઈ કે લિયે કુછ ભી કરેગા !’

દાઉદ પર આઈએસઆઈનું છત્ર હોવાથી પાકિસ્તાની ગૅન્ગલીડર્સ દાઉદનો વાળ પણ વાંકો કરી શકતા નહોતા

* * *

મુંબઈમાં દાઉદની અબજો રૂપિયાની સંપતિ જપ્ત કરવા માટે એક ખાસ ટીમ બનાવાઈ

દાઉદ ઇબ્રાહીમ વિશે ઇન્વેસ્ટિગેશન કરવા ગયેલા અમેરિકન પત્રકાર ડેનિયલ પર્લની હત્યા સાથે ઘણાંબધાં રહસ્યો ધરબાઈ ગયાં. દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે એવું સાબિત કરવા મથનારા અનેક પત્રકારોની હાલત ગુલામ હુસેન અને ડેનિયલ પર્લ જેવી થઈ હતી. આ મુદ્દે દાઉદના માણસો કરતાં પણ આઇએસઆઇના અધિકારીઓ વધુ સતર્ક રહેતા હતા. પાકિસ્તાનમાં દાઉદની હાજરી છુપાવવા માટે આઇએસઆઇએ અપહરણ, ધાકધમકી અને જુઠ્ઠાણાંથી માંડીને ખૂનખરાબા સુધીના ખેલ કરવા પડતા હતા. એમાંય અમેરિકાએ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કર્યો એ પછી તો આઇએસઆઇ અને પાકિસ્તાન સરકારે પાર વિનાનાં જુઠ્ઠાણાં ચલાવવાં પડ્યાં હતાં. અમેરિકાએ દાઉદને વૈશ્વિક આતંકવાદી જાહેર કર્યા પછી આઇએસઆઇએ દાઉદના દોસ્ત એવા કેટલાક પત્રકારો દ્વારા ડીંડક ચલાવ્યું કે આઇએસઆઇએ દાઉદનું સુરક્ષાકવચ પાછું ખેંચી લીધું છે!

તો વળી એવા સમાચારો પણ વહેતા થયા કે આઇએસઆઇની ગુડ બુકમાંથી દાઉદ ઇબ્રાહીમનું નામ નીકળી ગયું છે. આઇએસઆઇએ દાઉદની મીડિયા લિન્ક દ્વારા એવું તિકડમ્ પણ ચલાવ્યું કે અમેરિકાના દબાણને કારણે દાઉદ અને છોટા શકીલ પડદા પાછળ જતા રહ્યા છે અને તેમણે ગૅન્ગની જવાબદારી વિશ્વાસુ માણસોને સોંપી દીધી છે. ‘અમેરિકાના દબાણને કારણે દાઉદને અપાયેલું

આઇએસઆઇનું સિક્યૉરિટી કવચ પાછું ખેંચી લેવાનો આદેશ ખુદ જનરલ પરવેઝ મુશર્રફે આપ્યો એ પછી દાઉદ અને શકીલ પાકિસ્તાનમાં રાવલપિંડી અને લાહોર વચ્ચે અપડાઉન કરી રહ્યા છે અને તે બંને ગમે ત્યારે પાકિસ્તાન છોડીને નાસી છૂટે એવી શક્યતા છે,' એવા સમાચારો પણ કેટલાંક ભારતીય અખબારોમાં છપાયા.

હકીકત એ હતી કે દાઉદ એ વખતે કરાચીના ક્લિફ્ટન વિસ્તારમાં જ રહેતો હતો અને આઇએસઆઇના ડઝનબંધ માણસો તેની સિક્યૉરિટીની જવાબદારી સંભાળી રહ્યા હતા. દાઉદને પાકિસ્તાન છોડીને જવાની ફરજ પાડવાની વાત તો ત્યાં રહી, દાઉદને ભારતના હવાલે કરી દેવાનું દબાણ પાકિસ્તાનનાં કેટલાંક ત્રાસવાદી સંગઠનો અને પાકિસ્તાની અન્ડરવર્લ્ડના ખેરખાંઓ આઇએસઆઇ પર કરી રહ્યાં હતાં, પણ આઇએસઆઇના અધિકારીઓ તેમને દાદ આપતા નહોતા.

છોટા રાજને કરાચીમાં દાઉદ અને મુંબઈ બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસના આરોપી ટાઇગર મેમણની માલિકીના કમર્શિયલ સેન્ટરમાં બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવ્યા એ પછી દાઉદ તકલીફમાં મુકાયો હતો. દાઉદના કમર્શિયલ સેન્ટરમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ પછી પાકિસ્તાનમાં એવી વાત વહેતી થઈ હતી કે બૉમ્બબ્લાસ્ટ 'રૉ' દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. પાકિસ્તાની અન્ડરવર્લ્ડના વગદાર અને ખેપાની સરદારોએ એવી વાત ચલાવી કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં હશે તો 'રૉ' હજી આવા વધુ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવશે અને કરાચીમાં ન થવાનું થશે. બીજી બાજુ જેહાદી સંગઠનોને એવો ભય લાગવા માંડ્યો કે અમેરિકાએ દાઉદને દુશ્મન જાહેર કર્યો એટલે જેમ ઓસામા બિન લાદેનને કારણે અફઘાનિસ્તાનમાં તાલિબાનોનો ઘડોલાડવો કરી નાખ્યો એ રીતે પાકિસ્તાનનાં જેહાદી (ત્રાસવાદી) સંગઠનો પર પણ અમેરિકા તવાઈ લાવશે. પાકિસ્તાનના અન્ડરવર્લ્ડમાં દાઉદના ઘણા દુશ્મનો હતા, પણ દાઉદ પર આઇએસઆઇ અને જનરલ પરવેઝ મુશર્રફના ચાર હાથ હોવાથી તેઓ દાઉદનો વાળ પણ વાંકો કરી શકતા નહોતા. જોકે અમેરિકાએ દાઉદને વૈશ્વિક આતંકવાદી જાહેર કર્યો એ પછી દાઉદના દુશ્મનો અને કેટલાંક ત્રાસવાદી સંગઠનોએ જનરલ મુશર્રફને દાઉદ વિરુદ્ધ ઉશ્કેરવાની કોશિશ કરી હતી. એ વખતે આઇએસઆઇએ એવી દલીલ આગળ ધરી હતી કે દાઉદને ભારતના હવાલે કરી દેવાય તો દાઉદ ભારત સરકારને આઇએસઆઇની ભાંગફોડિયા યોજનાઓ વિશે તથા મુંબઈ અને અન્ય મહત્ત્વનાં ભારતીય શહેરોમાં આઇએસઆઇના નેટવર્ક વિશે માહિતી આપી દે એથી આઇએસઆઇને ભારે ફટકો પડે.

જોકે પાકિસ્તાન દાઉદને ભારતના હવાલે કરી દે તો પણ ભારત માટે દાઉદને કાનૂની રીતે ભીંસમાં લેવાનું કામ બહુ આસાન નહોતું, કારણ કે સીબીઆઇ હસ્તકના બૉમ્બબ્લાસ્ટ કેસને બાદ કરતાં દાઉદ વિરુદ્ધ રજિસ્ટર થયેલા મોટા ભાગના ગુનાઓમાં દાઉદ વિરુદ્ધના કેસપેપર્સ મુંબઈ પોલીસથી ગુમ થઈ ગયા હતા! આવા જ કારણથી દાઉદ ગૅન્ગના રીઢા ગુનેગારોનું યુ.એ.ઈ.એ પ્રત્યાર્પણ કર્યું હોવા છતાં

તેઓ જામીન પર છૂટી ગયા હતા.

દાઉદનો નાનો ભાઈ ઇકબાલ કાસકર પણ એક ખૂનના કેસમાં નિર્દોષ છૂટી ગયો હતો અને તેની સામે જે મહત્ત્વનો કેસ ચાલી રહ્યો હતો એ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંબંધ ધરાવનારા આરોપનો હતો. યુ.એ.ઈ. દ્વારા ઇકબાલ કાસકરનું પ્રત્યાર્પણ થયું અથવા તો ઇકબાલ કાસકરે સામે ચાલીને ભારતને હવાલે થઈ જવાની તૈયારી દર્શાવી એ પછી દાઉદનો બીજો નાનો ભાઈ હુમાયુ પણ છૂપી રીતે ભારતમાં પ્રવેશી ગયો હતો. તે અજ્ઞાત સ્થળે રહીને દાઉદ ગૅન્ગની જવાબદારી સંભાળવા માંડ્યો હતો.

આ દરમિયાન ઇકબાલ કાસકરને સંસદસભ્ય-વિધાનસભ્ય બનાવવાનો વિચાર દાઉદે કર્યો હતો. મુંબઈમાં દાઉદનો કટ્ટર દુશ્મન અરુણ ગવળી અખિલ ભારતીય સેના પક્ષ દ્વારા રાજકીય અને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી રહ્યો હતો. ગવળી એક વાર વિધાનસભાની અને એક વાર લોકસભાની ચૂંટણી લડીને હારી ચૂક્યો હતો, પણ મુંબઈ મહાનગરપાલિકામાં તેના પક્ષનું ખાતું ખૂલી ચૂક્યું હતું. ગવળી ગૅન્ગનો શાર્પશૂટર સુનીલ ઘાટે પાલિકાની ચૂંટણી જીતીને નગરસેવક બની ગયો હતો અને ગવળી 2004ની લોકસભાની ચૂંટણીમાં ઝુકાવવા માટે તૈયારીઓ કરી રહ્યો હતો.

આ સ્થિતિમાં દાઉદે તેના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરને લોકસભાની ચૂંટણીમાં ઊભો રાખવાનું વિચાર્યું હતું.

મુંબઈ પોલીસના કેટલાક પ્રામાણિક અધિકારીઓને શંકા હતી કે દાઉદે તેના નાના ભાઈને મુંબઈ મોકલ્યો એની પાછળ દાઉદનું લાંબું ગણિત છે. દાઉદ તેના ભાઈને લોકસભામાં બેસાડી દે ભારતમાં કાસકર કુટુંબની અબજો રૂપિયાની સંપત્તિને રક્ષણ મળી જાય. મુંબઈ પોલીસ પાસે દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરને બે-ત્રણ વર્ષથી વધુ સમય અંદર રાખવા જેવો મજબૂત કેસ હતો નહીં અને ઇકબાલ કાસકર સામે સૌથી વધુ મહત્ત્વનો કેસ 1995માં સીબીઆઇના એક ખબરીના ખૂનનો હતો. એમાં તો તે નિર્દોષ છૂટી ગયો હતો. એ સિવાય મુંબઈના ક્રૉફર્ડ માર્કેટ વિસ્તારમાં એક વૃદ્ધ ગરીબ મહિલાનું ઝૂંપડું જબરદસ્તીથી ખાલી કરાવવાનો મામૂલી કેસ ઇકબાલ સામે હતો. જોકે મુંબઈ પોલીસે એ કેસને સંગઠિત ગુનાખોરીનો એક ભાગ ગણાવીને ઇકબાલ કાસકરની મહારાષ્ટ્ર કન્ટ્રોલ ઑફ ઑર્ગેનાઇઝડ ક્રાઇમ ઍક્ટ (મકોકા) હેઠળ ધરપકડ કરી હતી. નહીંતર તો ઇકબાલ કાસકર ક્યારનોય જામીન પર છૂટી ગયો હોત.

જોકે મે, 2004ની લોકસભાની ચૂંટણીમાં મુંબઈ પોલીસની ધારણા પ્રમાણે ન બન્યું, પણ ઑક્ટોબર, 2004ની મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ અગાઉ ઇકબાલ કાસકરે કોર્ટમાં અરજી કરી કે મને મુંબઈની ઉમરખાડી વિધાનસભા બેઠક પરથી ચૂંટણી લડવાની પરવાનગી આપો!

ઇકબાલના વકીલે મુંબઈ હાઈ કોર્ટમાં એવી દલીલ કરી કે ઇકબાલ સામે આરોપ નોંધાયા છે, પણ તે હજી ગુનેગાર સાબિત થયો નથી એટલે એક ભારતીય નાગરિક તરીકે તેને ચૂંટણી લડવાનો અધિકાર

છે. ઇકબાલ કાસકરની અરજીને વાજબી ગણીને મુંબઈ હાઈ કોર્ટે તેને વિધાનસભાની ચૂંટણી લડવાની પરવાનગી આપી દીધી, પરંતુ હાઈ કોર્ટની પરવાનગી મળ્યા પછી ઇકબાલ કાસકરે કોઈ અકળ કારણથી ચૂંટણી લડવાનું માંડી વાળ્યું. જોકે દાઉદના એક સમયના કટ્ટર દુશ્મન અરુણ ગવળીએ મુંબઈની ચિંચપોકલી વિધાનસભા બેઠક પર ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. ગવળી એ બેઠક પર ચૂંટણી જીતીને વિધાનસભામાં પહોંચી પણ ગયો.

આ દરમિયાન આવકવેરા ખાતા દ્વારા મુંબઈમાં દાઉદની અબજો રૂપિયાની સંપત્તિ વેચીને રૂપિયા ઊભા કરવાની મથામણ ચાલુ હતી, પણ દાઉદની સંપત્તિના કોઈ લેવાલ મળી રહ્યા નહોતા. બીજી બાજુ મુંબઈમાં દાઉદની બીજી સંપત્તિ જપ્ત કરવા માટે અને જપ્ત કરવામાં આવેલી એ સંપત્તિના વેચાણ માટે જુદી જુદી એજન્સીઓની એક ટીમ બનાવવામાં આવી. દાઉદની સંપત્તિ કબજે કરીને વેચવા માટે બનાવાયેલી ખાસ ટીમમાં ડિરેક્ટરેટ ઑફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ (ડીઆરઆઇ)ના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર સમીન બજાજ, મુંબઈના જૉઇન્ટ કમિશનર ઑફ પોલીસ (ક્રાઇમ) ડૉક્ટર સત્યપાલ સિંઘ, રેસિડન્ટ ડેપ્યુટી કલેક્ટર (સબર્બ્સ) શ્યામસુંદર પાટીલ, ડેપ્યુટી કમિશનર ઑફ પોલીસ (ડિટેક્શન) ધનંજય કમલાકર, મહારાષ્ટ્ર હાઉસિંગ ડેવલપમેન્ટ ઑથોરિટી (મ્હાડા)ના માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર આર. સરવદે, મુંબઈના એડિશનલ મ્યુનિસિપલ કમિશનર સુબ્રતો રાથો અને કમિશનર ઑફ કસ્ટમ્સ (પ્રિવેન્ટિવ) કે. પી. મિશ્રાનો સમાવેશ થતો હતો.

આવકવેરા ખાતાએ સ્વતંત્ર વૅલ્યુઅર્સની મદદથી મુંબઈમાં દાઉદની સંપત્તિની કિંમતનો અંદાજ લગાવ્યો. એ અંદાજ પ્રમાણે મુંબઈમાં દાઉદની આશરે 2000 કરોડ રૂપિયાની કિંમતની સંપત્તિ હતી. જોકે જેમ આવકવેરા ખાતાને દાઉદની જપ્ત કરેલી સંપત્તિ વેચવામાં સફળતા મળી નહીં એ રીતે તેની અન્ય સંપત્તિ જપ્ત કરીને વેચવા માટે બનાવેલી ખાસ ટીમને પણ મહત્ત્વપૂર્ણ સફળતા મળી નહીં.

દાઉદની સંપત્તિ વેચાતી લેવા માટે કોઈ આગળ નહીં આવે એવું સ્પષ્ટ થયું એ પછી એક તબક્કે (ડિસેમ્બર, 2003માં) મુંબઈના જૉઇન્ટ કમિશનર ઑફ પોલીસ (ક્રાઇમ) ડૉક્ટર સત્યપાલ સિંઘે એક અનોખી યોજના રજૂ કરી હતી. જોકે એ યોજના અમલમાં આવી નહીં. ડૉક્ટર સિંઘે એવું સૂચન કર્યું હતું કે દાઉદની આશરે 76 જેટલી ઇમારતો શહેરમાં છે. એ ઇમારતોનો પોલીસ ક્વૉર્ટર્સ તરીકે ઉપયોગ શરૂ કરી દેવો જોઈએ. મુંબઈના 39,000 પોલીસ કર્મચારીઓમાંથી ૫૩ ટકા કર્મચારીઓ ઘરવિહોણા છે અથવા તો આરોગ્યની દૃષ્ટિએ જોખમી કહેવાય એવાં મકાનોમાં રહે છે. તેમને સારી જગ્યા રહેવા માટે મળી જાય અને બીજું, દાઉદની સંપત્તિ ખરીદનારાઓએ ધમકીનો સામનો કરવો પડે એ નોબત જ ન આવે. એક કાંકરે બે પક્ષી મારવા જેવી એ યોજના હતી, પરંતુ એ યોજના કોઈ કારણથી અમલી બની નહોતી.

દાઉદની સંપત્તિ જપ્ત કરવાથી માંડીને તેની સંપત્તિનો ઉપયોગ કરવા સુધીની યોજનાઓ સફળ થઈ નહોતી. એ જ રીતે દાઉદને પ્રત્યાર્પણ દ્વારા ભારત લાવવાની કોશિશ પણ નાકામિયાબ 2હી હતી. અગાઉ ઑક્ટોબર, 2001માં દાઉદના પ્રત્યાર્પણ માટે સીબીઆઇની એક ખાસ ટીમ યુ.એ.ઈ. મોકલાઈ હતી. એ ટીમને જોકે દાઉદ સાથે ભારતમાં ગુના કરીને યુ.એ.ઈ.માં છુપાયેલા અન્ય રીઢા ગુનેગારોના પ્રત્યાર્પણ માટે કોશિશ કરવાની જવાબદારી પણ સોંપાઈ હતી. સીબીઆઇની ટીમે 13 ઑક્ટોબરથી 16 ઑક્ટોબર દરમિયાન યુ.એ.ઈ.ના ઉચ્ચ અધિકારીઓ સાથે વાટાઘાટ કરી હતી. ભારતથી ગયેલી સીબીઆઇની ટીમમાં સીબીઆઇના ઍડિશનલ ડિરેક્ટર વિજય શંકર, જૉઇન્ટ ડિરેક્ટર ડી. શિવાનંદન તથા ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર્સ અરુણ ગુપ્તા અને પી. એસ. મોહિનીનો સમાવેશ થતો હતો. અબુધાબીના ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરોના ડિરેક્ટર બ્રિગેડિયર મોહમ્મદ ખલીફા અલ મોહલ્લાની આગેવાની હેઠળ અબુધાબીના ગૃહ ખાતાના ઉચ્ચ અધિકારીઓ સાથેની એ બેઠકમાં સીબીઆઇની ટીમે ભારતમાં દાઉદની ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિઓથી માંડીને આતંકવાદી સંગઠનો સાથે તેની સાઠગાંઠની માહિતી પૂરી પાડી હતી

જોકે દાઉદ તો પાકિસ્તાનમાં હતો એટલે તેની વાત બાજુએ રહી, પણ એ વાટાઘાટો પછી દાઉદ ગૅન્ગના જે ગુંડાઓ યુ.એ.ઈ.માં આશ્રય લેતા હતા તેમને ભારતના હવાલે કરવાની ખાતરી યુ.એ.ઈ. દ્વારા અપાઈ હતી અને એ ખાતરી પછી 2003ના વર્ષમાં યુ.એ.ઈ. દ્વારા નક્કર પરિણામો પણ મળવા માંડ્યાં હતાં.

યુ.એ.ઈ. દ્વારા દાઉદ ગૅન્ગના ઘણા ગુંડાઓને ભારતના હવાલે કરી દેવાયા હતા, પણ દાઉદ ઇબ્રાહીમ જ્યાં છુપાઈને બેઠો હતો એ પાકિસ્તાન દાઉદને ભારતને હવાલે કરે એવી કોઈ શક્યતા જણાતી નહોતી. જોકે ટ્રેજિકૉમિક વાત એ હતી કે દાઉદે અગાઉ અનેક વાર ભારતના શરણે આવવાની કોશિશ કરી ત્યારે ભારત સરકારે કોઈ અકળ અથવા તો અણગમતા કારણથી તેને ભારત પાછો લાવવાનો ઉત્સાહ દાખવ્યો નહોતો! એમ છતાં દાઉદ 2004માં ફરી એક વાર ભારત પાછા આવવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો.

□

‘ડૉન બના જજ !’

ભારતના શરણે થવા ઈચ્છતા દાઉદે વિખ્યાત વકીલ રામ જેઠામલાણીની મદદ માગી

* * *

છોટા રાજનની ઈન્ડોનેશિયામાં નકલી ચલણી નોટોના કેસમાં ધરપકડ થઈ પણ તે લાંચ આપીને છટકી ગયો

દાઉદ ઇબ્રાહીમ ફરી વાર મુંબઈ પાછા ફરવાની વેતરણમાં પડ્યો હતો; પણ તેના માટે ભારત ભેગા થવું અત્યંત મુશ્કેલ બની ચૂક્યું હતું, કારણ કે આઇએસઆઇના અધિકારીઓએ તેના પર રાઉન્ડ ધ ક્લૉક વૉચ ગોઠવી દીધી હતી. દાઉદે જ્યારે જ્યારે ભારત ભેગા થવાનું વિચાર્યું ત્યારે તેની સામે અવરોધ ઊભા થયા હતા. અમેરિકાએ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કર્યો એ પછી ભારતમાં વિખ્યાત કાયદાવિદ રામ જેઠમલાણીએ ઘટસ્ફોટ કર્યો કે દાઉદ ઇબ્રાહીમે અગાઉ ભારતના શરણે આવવાની કોશિશ કરી હતી, પણ ત્યારે સરકારે આશ્ચર્યજનક રીતે બહુ રસ દાખવ્યો નહોતો.

ભારત પાછા ફરવા માટે દાઉદે રામ જેઠમલાણીની કાનૂની સહાય માગી હોવાનું પણ પાછળથી બહાર આવ્યું હતું. દાઉદનું ગણિત એવું હતું કે એક વાર ભારતના શરણે થઈ ગયા પછી તે ભારતમાં વકીલની ફોજ રોકીને કાનૂની લડાઈ લડી શકે અને કેટલાંક વર્ષ જેલમાં રહ્યા પછી જામીન પર બહાર નીકળીને એશઆરામની જિંદગી જીવી શકે અને જેલમાં હોય એ દરમિયાન પણ દાઉદને જલસા કરવા હોય તો ભારતીય જેલમાં પૈસા ખર્ચતાં બધું મેળવી શકાય એવી દાઉદને ખબર હતી અને ખાતરી પણ હતી.

પરંતુ ભારત સરકારે કોઈ અકળ કારણથી દાઉદને પાછો લાવવામાં ઉત્સાહ દાખવ્યો નહીં એટલે

દાઉદની મનની વાત મનમાં રહી ગઈ. દાઉદે ભારત છોડ્યું એ પહેલાં પણ તેણે મુંબઈ પોલીસના શરણે થવાની કોશિશ કરી જોઈ હતી, પણ એ વખતે મુંબઈના કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓ માટે દાઉદ દૂઝણી ગાય સમાન હતો એટલે એવા પોલીસ અધિકારીઓએ દાઉદને શરણે થવા દીધો નહીં. જેમની ગણના અત્યંત પ્રામાણિક ઑફિસર અધિકારી તરીકે થતી હતી એવા આઇપીએસ જુલિયો રિબેરો મુંબઈના કમિશનર ઑફ પોલીસ હતા ત્યારે દાઉદે શરણાગતિ સ્વીકારવાની કોશિશ કરી હતી. એ માટે દાઉદ એક પોલીસ અધિકારીને મુંબઈની એક હોટેલમાં મળ્યો હતો. પછી અચાનક જુલિયો રિબેરોની બદલી થઈ ગઈ એટલે દાઉદની શરણાગતિની વાત રખડી પડી. એ પછી ભારતમાં કાનૂની સકંજામાં સપડાવું ન પડે એટલે દાઉદ દુબઈ ભેગો થઈ ગયો. જોકે દાઉદ ઇચ્છા થાય ત્યારે મુંબઈ કે ભારતના અન્ય વિસ્તારોમાં બેધડક આવીને પાછો દુબઈ જતો રહેતો હતો. જોકે 1993માં મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી દાઉદ અને તેના સાગરીતોનાં નામ મુખ્ય આરોપીઓ તરીકે બહાર આવ્યાં એ પછી દાઉદ માટે ભારત આવવાનું મુશ્કેલ બની ગયું. 1994માં દાઉદના પિતા ઇબ્રાહીમ કાસકર મૃત્યુ પામ્યા એ વખતે અને પછી 1999માં દાઉદની માતા અમીના બેગમ કાસકરના મૃત્યુ પછી તેમની અંતિમક્રિયા વખતે દાઉદ હાજર રહી શક્યો નહોતો. જોકે દાઉદનાં માતા-પિતાનાં મૃત્યુ પછી તેમની અંતિમવિધિમાં હજારો માણસો ઊમટી પડ્યા હતા અને પોતાનાં માતા-પિતાની અંતિમવિધિનું શૂટિંગ કરાવીને દાઉદે કરાચીમાં વિડિયો કૅસેટના માધ્યમથી એક-એક ક્ષણની ગતિવિધિ નિહાળી હતી. દાઉદના નાના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરનું યુ.એ.ઈ.એ પ્રત્યાર્પણ કર્યા પછી છ મહિના બાદ 8 ઑક્ટોબર, 2003ના દિવસે ઇકબાલ કાસકરે 'મકોકા' (મહારાષ્ટ્ર કન્ટ્રોલ ઑફ ઑર્ગેનાઇઝડ ક્રાઇમ ઍક્ટ) કોર્ટ સમક્ષ અરજી કરી હતી કે 11 ઑક્ટોબર, 2003ના દિવસે શબ-એ-બરાત નિમિત્તે મને મારાં માતા-પિતાની કબરની મુલાકાત લેવાની મંજૂરી આપો, કારણ કે હું ક્યારેય મારાં માતા-પિતાની કબરની મુલાકાતે ગયો નથી. જોકે મુંબઈ પોલીસે ઇકબાલ કાસકરની એ અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો.

ટૂંકમાં, મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવવાની ગુસ્તાખીને કારણે દાઉદે તેના મનગમતા શહેર મુંબઈના નામનું નાહી નાખવું પડ્યું. દાઉદને દુનિયામાં સૌથી વધુ કોઈ શહેર ગમતું હોય તો એ મુંબઈ છે અને એ મુંબઈમાં જ બૉમ્બવિસ્ફોટ કરાવીને તેણે પોતાના પગ પર કુહાડો ઝીંકી દીધો હતો. મુંબઈના બૉમ્બવિસ્ફોટ પછી દાઉદ માટે ખતરો વધી ગયો હતો. દાઉદે મુંબઈમાં બૉમ્બબ્લાસ્ટ્સ કરાવીને આઇએસઆઇની અને પાકિસ્તાની સત્તાધીશોની શાબાશી મેળવી હતી, પણ એ કૃત્ય તેના માટે ગળામાં ભરાયેલા હાડકા સમાન સાબિત થશે એની કલ્પના ત્યારે દાઉદને નહીં હોય.

મુંબઈમાં શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ થયા એ પછી ટૂંક સમયમાં જ દાઉદે પાકિસ્તાન ભેગા થઈ જવું પડ્યું અને એ સમયથી દાઉદ આઇએસઆઇનું એક પ્યાદું બનીને રહી ગયો. અમેરિકામાં વર્લ્ડ ટ્રેડ

સેન્ટર પર 9/11ના અલ કાયદાના આતંકવાદી હુમલા પછી તો દાઉદની હાલત વધુ કફોડી બની ગઈ. દાઉદ અલ કાયદા જેવા ખતરનાક ત્રાસવાદી સંગઠનને મદદ કરતો હતો એ જાહેર થયા પછી પૂરતી માહિતી મેળવ્યા બાદ અમેરિકાએ તેને વૈશ્વિક આતંકવાદી જાહેર કર્યો હતો.

એ પછી ભારતે પાકિસ્તાન પર દબાણ વધારવા માંડ્યું અને સીબીઆઇએ ફરી એક વાર દાઉદ વિશે ઢગલાબંધ માહિતી પાકિસ્તાનને પૂરી પાડીને કહ્યું કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે અને તેને ભારતના હવાલે કરી દો. સીબીઆઇ દ્વારા દાઉદની કરાચીમાં પ્રૉપર્ટી, દાઉદના પાસપોર્ટ્સ તથા દાઉદ અને તેના મહત્ત્વના સાથીદારોના ફોન-નંબર પૂરા પડાયા હતા. સીબીઆઇએ દાઉદની જે પ્રૉપર્ટીની યાદી આપી હતી એ તમામ પ્રૉપર્ટી કરાચીમાં હતી. એ પ્રૉપર્ટી આ પ્રમાણે હતીઃ

(1) એ-239, બ્લૉક 13-સી, ગુલશન-એ-ઇકબાલ.

(2) 25, રુફી કૉટેજ, બ્લૉક 13-ડી, ગુલશન-એ-ઇકબાલ.

(3) અહમદી અપાર્ટમેન્ટ્સ, ગુલશન-એ-ઇકબાલ.

(4) મેયમાર આર્કેડ, ચોથો માળ, ગુલશન-એ-ઇકબાલ.

(5) સી-201, કરાચી ડેવલપમેન્ટ સ્કીમ, એક્સ્ટેન્શન, 1-એ.

(6) મોઇન પૅલેસ, બીજો માળ, ગાઝી દરગાહ, ક્લિફ્ટન.

(7) ખયાબાન-એ-શમશીર, ડિફેન્સ ઑફિસર્સ હાઉસિંગ ઓથોરિટી.

આ ઉપરાંત ભારત દ્વારા દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને તેના ખાસ સાથીદાર છોટા શકીલ તથા ફહીમ મચમચના ફોન-નંબર પાકિસ્તાનને અપાયા હતા એ આ પ્રમાણે હતા :

+ 92 30 0249526

+ 92 21 493034

+ 92 21 4930345

+ 92 21 4977077

+ 92 21 4937773

+ 92 21 521504

+ 92 21 8117516

+ 92 21 479507

આ સિવાય દાઉદના પાકિસ્તાની પાસપોર્ટ્સના નંબર્સ સહિતની માહિતી પણ પાકિસ્તાનને અપાઈ હતી. એમ છતાં 12 નવેમ્બર, 2003ના દિવસે ફરી એક વાર પાકિસ્તાને દાઉદ વિશે જુઠ્ઠાણું ચલાવ્યું. પાકિસ્તાનના માહિતીપ્રધાન શેખ રસીદે નફ્ફટાઈથી કહ્યું કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં નથી, નથી,

નથી.

ભારતે પાકિસ્તાનને દાઉદના પાસપોર્ટ-નંબર્સ અને ફોન-નંબર્સ તથા તેની પ્રૉપર્ટીઝની માહિતી આપી, પણ એનો કોઈ અર્થ સર્યો નહીં. પાકિસ્તાને દાઉદને અનેક પાસપોર્ટ બનાવી આપ્યા હતા એવું ભારતે પુરાવા સાથે કહ્યું, પણ ભારતમાંથીયે દાઉદે અનેક પાસપોર્ટ મેળવ્યા હતા. દાઉદે ભારતમાં માત્ર મુંબઈ પાસપોર્ટ ઑફિસમાંથી જ આઠ પાસપોર્ટ મેળવ્યા હતા. દાઉદનો પહેલો પાસપોર્ટ 13 નવેમ્બર, 1978ના દિવસે બન્યો હતો, જેનો નંબર એમ-110552 હતો. દાઉદનો બીજો પાસપોર્ટ 26 નવેમ્બર, 1981ના દિવસે બન્યો હતો, જેનો નંબર હતો આર-841697. દાઉદનો એક પાસપોર્ટ 30 ઓક્ટૉબર, 1983ના દિવસે બન્યો, જેનો નંબર વી-57865 હતો. એ પછી 4 જૂન, 1985ના દિવસે દાઉદે એ-333602 નંબરનો પાસપોર્ટ મેળવ્યો હતો. એ પછી વળી દોઢ જ મહિના બાદ 27 જુલાઈ, 1985ના દિવસે તેણે એ-501801 નંબરનો પાસપોર્ટ મેળવ્યો હતો. વળી તેણે 2 ઑગસ્ટ, 1989ના દિવસે એફ-823692 નંબરનો પાસપોર્ટ મેળવ્યો હતો. આ ઉપરાંત ભૂતિયા નામથી દાઉદે અનેક ભારતીય પાસપોર્ટ મેળવ્યા હતા અને તેના ખાસ સાથીદારોને પણ આ રીતે અનેક પાસપોર્ટ અપાયા હતા. પાકિસ્તાનના સત્તાધીશોએ 'દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં નથી' એવું રટણ ચાલુ રાખ્યું. બીજી બાજુ તેમણે દાઉદને સતત જગ્યા બદલતા રહેવાની ફરજ પાડી. દાઉદ માટે કરાચીમાં ક્લિફ્ટન વિસ્તારનો કુશાંદે બંગલો છોડીને ક્યારેક પેશાવર તો ક્યારેક અફઘાનિસ્તાન-પાકિસ્તાનની સરહદ નજીકનાં નગરોમાં આશ્રય લેવાની નોબત ઊભી થઈ.

આ દરમિયાન દાઉદને આનંદ થાય એવા એક સમાચાર તેને ઇન્ડોનેશિયાથી મળ્યા. 19 ઑગસ્ટ, 2004ના દિવસે છોટા રાજન ઇન્ડોનેશિયામાં બનાવટી ચલણી નોટોના કેસમાં તેના બે સાથીદારો સાથે ઝડપાઈ ગયો. જોકે દાઉદ છોટા રાજનની ધરપકડની ખુશી બહુ લાંબા સમય સુધી મનાવી શક્યો નહીં. રાજન લાંચ આપીને ઇન્ડોનેશિયાના કાનૂની ગાળિયામાંથી છટકી ગયો.

દાઉદ અને રાજન આ રીતે વિદેશી ધરતી પર અસ્તિત્વ ટકાવવા માટે મથી રહ્યા હતા એ દરમિયાન મુંબઈમાં અને ભારતનાં અન્ય શહેરોમાં તેમની છૂટીછવાઈ પ્રવૃત્તિ ચાલુ જ હતી. મુંબઈમાં ખંડણીની ઉઘરાણીનું પ્રમાણ ઘટી ગયું હતું, પણ પ્રૉપર્ટીઝના વિવાદમાં અને વેપારીઓ કે બિલ્ડરો કે ઉદ્યોગપતિઓના આર્થિક વિખવાદમાં વચ્ચે પડીને તેઓ બે પાર્ટી વચ્ચે સમાધાન કરાવીને કમાણી કરી લેતા હતા. દાઉદની સમાધાન કરાવવાની સ્ટાઇલ બે વાનર વચ્ચે એક રોટલા માટે સમાધાન કરાવતી બિલાડી જેવી હતી, જેમાં સમાધાનના અંતે બેમાંથી એક પણ વાનરને રોટલાનો ટુકડોય ન મળે અને બિલાડી આખો રોટલો જમી જાય!

આવો જ એક કિસ્સો સપ્ટેમ્બર, 2004માં બહાર આવ્યો. મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના બાંદરા

યુનિટના વડા અને એકાઉન્ટર સ્પેશિયલિસ્ટ વિજય સાળસકરે 27 સપ્ટેમ્બર, 2004ના દિવસે દાઉદ ગેન્ગના ગુંડા જમરુદ્દીન અન્સારી ઉર્ફે જમ્બો અને તેના એક સાથીદારની ધરપકડ કરી એ પછી બહાર આવ્યું કે 2002માં ભારતના બે અબજપતિ ગુટકાકિંગ 'ગોવા' ગુટકાવાળા જગદીશ જોશી અને 'માણિકચંદ' ગુટકાવાળા રસિકલાલ ધારીવાલ વચ્ચે 40 કરોડ રૂપિયાના મુદ્દે ઝઘડો થયો હતો અને એ ઝઘડાના સમાધાન માટે દાઉદના ભાઈ અનીસે તે બંનેને દુબઈ બોલાવ્યા, પણ ત્યાં બંને વચ્ચે સમાધાન ન થઈ શક્યું એટલે પછી દાઉદના આદેશથી બંનેએ કરાચીમાં દાઉદના દરબારમાં હાજર થવું પડ્યું હતું. દાઉદે બંને વચ્ચે સમાધાન કરાવી આપ્યું, પણ એના બદલામાં બંને પાસેથી કરોડો રૂપિયા પડાવી લીધા. જોકે અમેરિકાએ દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કર્યો એ પછી દાઉદની આવી પ્રવૃત્તિઓ પણ ઘટી રહી હતી. 16 ઑક્ટોબર, 2003ના દિવસે અમેરિકાએ દાઉદને વૈશ્વિક આતંકવાદી ઠરાવવાની સાથે ઓસામા બિન લાદેનનો સાથીદાર ગણાવ્યો હતો. આ ઉપરાંત કેટલાક અવળચંડા દેશોને અણુશસ્ત્રો બનાવવાની ફૉર્મ્યુલા વેચી મારનારા પાકિસ્તાની વૈજ્ઞાનિક એ. ક્યુ. ખાન સાથે દાઉદને સંબંધ હોવાનું પણ અમેરિકાએ જાહેર કર્યું હતું.

એ પછી દાઉદને યુનાઇટેડ નેશન્સ (યુનો) દ્વારા પણ આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કરવામાં આવે એ માટે અમેરિકા દબાણ કરી રહ્યું હતું. છેવટે 8 મે, 2005ના દિવસે યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા દાઉદને મોસ્ટ વૉન્ટેડ ત્રાસવાદી જાહેર કરવામાં આવ્યો. યુનાઇટેડ નેશન્સના 1267મા ઠરાવ અંતર્ગત મોસ્ટ વૉન્ટેડ ત્રાસવાદીની યાદીમાં દાઉદના નામનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો. આ સાથે યુનાઇટેડ નેશન્સનાં તમામ સભ્યરાષ્ટ્રોને એવો સંદેશ પહોંચી ગયો કે દાઉદની સંપત્તિ જપ્ત કરવી અને દાઉદને કોઈ પણ રાષ્ટ્રે આશરો આપવો નહીં અને પોતપોતાની ધરતીનો ઉપયોગ દાઉદને કોઈ પણ પ્રવૃત્તિ માટે કરવા દેવો નહીં.

યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા દાઉદને મોસ્ટ વૉન્ટેડ ત્રાસવાદી ગણાવતી નવી યાદી જાહેર કરવામાં આવી એ યાદીમાં દાઉદને ભારતીય નાગરિક દર્શાવાયો હતો અને તેનું જન્મસ્થળ મહારાષ્ટ્રનું રત્નાગિરિ શહેર અને પાસપોર્ટ-નંબર એ-333602 દર્શાવાયો હતો. (જે પાસપોર્ટ દાઉદે 4 જૂન, 1985ના દિવસે મુંબઈ પાસપોર્ટ ઑફિસમાંથી મેળવ્યો હતો.) યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા એવું દર્શાવાયું હતું કે દાઉદ અત્યારે કયા દેશમાં છુપાયો છે એની માહિતી યુનાઇટેડ નેશન્સને મળી નથી.

એક બાજુ યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા દાઉદને મોસ્ટ વૉન્ટેડ ત્રાસવાદી જાહેર કરવામાં આવ્યો ત્યારે બીજી બાજુ દાઉદ કરાચીમાં કંઈક જુદી જ તૈયારીઓ કરી રહ્યો હતો અને એ મુદ્દે પાકિસ્તાની જાસૂસી સંસ્થા આઇએસઆઇ ચિંતિત બની ગઈ હતી.

□

‘इस में ગલત ક્યા है !’

દાઉદની દીકરી માહરૂખ અને જાવેદ મિયાદાદના દીકરા જુનૈદની પ્રેમકહાણીમાં આઇએસઆઇ વિલન બની!

* * *

દાઉદની દીકરીના લગ્ન સમારંભ અને રિસેપ્શન પર ભારત-અમેરિકાની જાસૂસી સંસ્થાઓની નજર મંડાઇ હતી

યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા દાઉદને આંતરરાષ્ટ્રીય આતંકવાદી જાહેર કરવામાં આવ્યો એ દરમિયાન દાઉદ તેની મોટી દીકરી માહરુખનાં લગ્નની તૈયારી કરી રહ્યો હતો. દાઉદની દીકરી માહરુખ બે વર્ષથી પાકિસ્તાનના ભૂતપૂર્વ ક્રિકેટ-કૅપ્ટન જાવેદ મિયાંદાદના દીકરા જુનૈદના પ્રેમમાં હતી. દાઉદની દીકરી માહરુખ લંડનમાં અભ્યાસ કરતી હતી ત્યારે તે જાવેદ મિયાંદાદના દીકરા જુનૈદના પ્રેમમાં પડી હતી. જુનૈદ પણ બ્રિટનની ઑક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીમાં બિઝનેસ મૅનેજમેન્ટનો અભ્યાસ કરતો હતો. દાઉદ અને જાવેદ મિયાંદાદ વચ્ચે બે દાયકાથી ગાઢ દોસ્તી હતી અને જાવેદની પત્ની તાહિરા દાઉદની પત્ની મહેજબીં પણ ગાઢ સખી હોવાથી દાઉદ અને જાવેદનાં સંતાનો વચ્ચે સારું બનતું. હતું. અધૂરામાં પૂરું, જુનૈદ અને માહરુખ લંડન ભણવા ગયાં એટલે પરદેશમાં સ્વાભાવિક રીતે અવારનવાર મુલાકાતોને કારણે બંને બહુ નજીક આવી ગયાં હતાં.

જાવેદ મિયાંદાદ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમને તેમનાં સંતાનોના પ્રેમસંબંધની ખબર પડી ત્યારે બંનેએ હોંશે હોંશે એ સંબંધ સ્વીકારી લીધો. પણ પોતાની દીકરી જાવેદ મિયાંદાદના દીકરા સાથે પરણાવવા ઇચ્છતા દાઉદ માટે આઇએસઆઇના ઉચ્ચ અધિકારીઓએ વિલન બનીને અવરોધ ઊભો કર્યો. દાઉદ અને

જાવેદનાં સંતાનોનાં લગ્ન થાય અને દાઉદ-જાવેદ વેવાઈ બને તો દાઉદ પાકિસ્તાનમાં જ છે એ વાતને જગતના ચૌટે માન્યતા મળી જાય. આ કારણથી આઇએસઆઇએ દાઉદ-જાવેદનાં સંતાનોનાં લગ્નનો વિરોધ કર્યો. તેમણે સોઈઝાટકીને એવું કહી દીધું કે અમે આ લગ્ન કોઈ કાળે નહીં થવા દઈએ. આઇએસઆઇના વિરોધને કારણે દાઉદ અને જાવેદ અપસેટ થઈ ગયા, પણ તે બંનેએ જુનૈદ-માહરુખનાં લગ્ન માટે માર્ગ મોકળો કરવા પોતપોતાની વગ લગાડી. પાકિસ્તાની ક્રિકેટ કન્ટ્રોલ બોર્ડના પદાધિકારીઓ અને ખાસ તો પાકિસ્તાન ક્રિકેટ કન્ટ્રોલ બોર્ડના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ અને નિવૃત્ત લેફ્ટનન્ટ જનરલ તૌકીર ઝિયાએ આઇએસઆઇના અધિકારીઓને સમજાવવા ભારે મહેનત કરી.

બીજી બાજુ દાઉદે પણ કેટલાક પાકિસ્તાની સત્તાધીશો અને આઇએસઆઇના ઉચ્ચ અધિકારો સાથે બેઠકો યોજીને તેમને માહરુખનાં લગ્ન આડે વિલન ન બનવા માટે વીનવ્યા. છેવટે દાઉદ-જાવેદની અમુક મહિનાઓની મથામણ પછી આઇએસઆઇના ઉચ્ચ અધિકારીઓ માહરુખ-જુનૈદનાં લગ્ન માટે ગ્રીન સિગ્નલ આપવા તૈયાર થયા, પણ એ માટે તેમણે દાઉદની તિજોરીમાં ફરી એક વાર મોટું ગાબડું પાડ્યું. આઇએસઆઇના અધિકારીઓએ દાઉદને કહ્યું કે તારી પુત્રીનાં લગ્નને કારણે પાકિસ્તાનમાં તારી હાજરી આપોઆપ જગતભરમાં જાહેર થઈ જશે અને અત્યાર સુધી પાકિસ્તાનમાં તારી હાજરી નથી એવું પાકિસ્તાન સતત કહેતું રહ્યું હોવાથી પાકિસ્તાન કફોડી સ્થિતિમાં મુકાઈ જશે, પણ તારી સાથે ગાઢ સંબંધને કારણે પાકિસ્તાન આવડું મોટું જોખમ ઉઠાવે તો તારે પણ થોડું વળતર આપવું જોઈએ. ટૂંકમાં, આઇએસઆઇએ મોકાનો ફાયદો ઉઠાવીને દાઉદ પાસેથી વધુ એક વાર તગડી રકમ પડાવી લીધી. દાઉદ અને જાવેદ મિયાંદાદે આઇએસઆઇના ઉચ્ચ અધિકારીઓને મનાવી લીધા ત્યારે તે બંને માટે બીજી મોકાણ શરૂ થઈ ગઈ. જુનૈદ માહરુખનાં લગ્નની તૈયારી ચાલી રહી છે એવી વાત પાકિસ્તાનના મીડિયાજગત સુધી અને પછી જ ભારતીય મીડિયા સુધી પહોંચી ગઈ અને ગણતરીના કલાકોમાં વિશ્વના અનેક દેશોમાં પ્રિન્ટ અને ઇલેક્ટ્રૉનિક મીડિયા દ્વારા આ લગ્નની વાત જાહેર થઈ ગઈ. દાઉદ-જાવેદ મિયાંદાદનાં સંતાનો પરણી રહ્યાં છે એવી વાત ફેલાઈ ગયા પછી પણ પાકિસ્તાને તો એક જ વાત પકડી રાખી કે દાઉદ ઇબ્રાહીમ પાકિસ્તાનમાં નથી. શાહમૃગ પોતાનું માથું રેતીમાં છુપાવીને એવું માને છે કે દુનિયા તેને જોઈ રહી નથી એવો જ ઘાટ દાઉદના મુદ્દે પાકિસ્તાનનો થયો હતો. શાહમૃગ અને પાકિસ્તાન વચ્ચે તફાવત માત્ર એટલો જ હતો કે શાહમૃગ રેતીમાં માથું છુપાવીને પોતાને કોઈ જોતું નથી એવી બેવકૂફીભરી માન્યતામાં રાચે છે, જ્યારે દાઉદની હાજરીના મુદ્દે નફ્ફટાઈ જગજાહેર થઈ ગયા પછી પાકિસ્તાની સત્તાધીશો દુષ્ટને છાજે એ રીતે દાઉદની હાજરી વિશે નનૈયો ભણી રહ્યા હતા.

આ સ્થિતિમાં સ્વાભાવિક રીતે જ દાઉદ ઇબ્રાહીમ તરફથી મીડિયાને કોઈ કમેન્ટ ન મળી, પણ જાવેદ

મિયાંદાદે શરૂઆતમાં સહેજ અચકાતાં અચકાતાં અને પછી બેધડક રીતે પત્રકારોને કહ્યું કે, 'મારો દીકરો જુનૈદ દાઉદની દીકરીને પરણવાનો છે એ વાત સાચી છે, પણ એમાં ખોટું શું છે? કોઈનાં કારનામાંની સજા તેના સંતાનને શા માટે મળવી જોઈએ? અમે તો માહરુખ જેવી ગુણિયલ વહુ અમારા ઘરમાં આવવાની છે એનો આનંદ મનાવી રહ્યા છીએ.'

મિયાંદાદે પાકિસ્તાની પત્રકારોને કહ્યું કે, 'દાઉદની પત્ની અને મારી પત્ની વચ્ચે સગી બહેનો જેવો સંબંધ છે અને દાઉદની પત્ની મારી માતાની સગી થાય છે.' 'ભારતમાં દાઉદની છબિ ખરડાયેલી છે અને તેને બધા ખતરનાક ગુનેગાર તરીકે ઓળખે છે એની તમને ખબર નથી?' એવો સવાલ પાકિસ્તાની પત્રકાર હસન મન્સૂરે જાવેદ મિયાંદાદને પૂછ્યો ત્યારે મિયાંદાદે ચિડાઈને કહ્યું કે, 'મારી સામે ભારતીય મીડિયાની વાત તો કરશો જ નહીં. ભારતમાં હજારો અખબારો અને ટીવી-ચૅનલ્સ છે અને એ બધાં જ પાયાહીન અહેવાલો પ્રસારિત કરી રહ્યાં છે.'

'તમારો દીકરો ભારતના ગુનેગાર દાઉદની દીકરી સાથે પરણવાનો છે એને કારણે ભારતમાં તમારા પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ મુકાઈ જશે એથી તમે ચિંતિત છો?' એવો સવાલ પત્રકાર હસન મન્સૂરે કર્યો ત્યારે ભડકી ગયેલા મિયાંદાદે હસન મન્સૂર સામે છાશિયું કરતાં જવાબ વાળ્યો કે, 'હું કંઈ વારતહેવારે ભારત જતો નથી અને ભારતીય સત્તાધીશો કે ભારતીય મીડિયા મારા વિશે શું માને કે મારી સાથે કેવો વર્તાવ કરે એની મને કંઈ પડી નથી. હું ભારત જવા માટે આતુર પણ નથી. હું એક પાકિસ્તાની નાગરિક છું અને એ માટે મને ગૌરવ છે અને એ જ વસ્તુ મારા માટે મહત્ત્વની છે.'

દાઉદની દીકરી માહરુખનાં લગ્ન જાવેદ મિયાંદાદના દીકરા જુનૈદ સાથે 9 જુલાઈ, 2005ના દિવસે મક્કામાં થવાનાં છે અને 22 જુલાઈ, 2005ના દિવસે તેમનાં લગ્નનું રિસેપ્શન દુબઈની વૈભવશાળી હોટેલ 'ગ્રૅન્ડ હયાત'ના 'બેનિયાસ' બૉલરૂમમાં યોજાવાનું છે એવી વાત પણ મીડિયા દ્વારા જગજાહેર થઈ ગઈ. એ સાથે જ એવી અટકળો પણ શરૂ થઈ ગઈ કે દાઉદ તેની દીકરીનાં લગ્ન અને રિસેપ્શનમાં હાજરી આપશે કે નહીં આપે! દાઉદ પાકિસ્તાનમાં તો તેની દીકરીનાં લગ્ન કરી શકે એમ હતો જ નહીં, કારણ કે આઇએસઆઇએ તેની દીકરીનાં લગ્ન જાવેદના દીકરા સાથે કરવા દેવાની મંજૂરી આપવા સાથે એવી શરત પણ મૂકી હતી કે જુનૈદ-માહરુખનાં લગ્ન કે રિસેપ્શન પાકિસ્તાનમાં સંભવિત નથી.

એમ છતાં જાવેદ મિયાંદાદ તેના તરફથી પાકિસ્તાનમાં રિસેપ્શન યોજી શકે એવી પરવાનગી દાઉદે આઇએસઆઇ પાસેથી મેળવી હતી. જોકે આ રિસેપ્શન અત્યંત ખાનગી રીતે કરાચીમાં 'પર્લ ઇન્ટરકૉન્ટિનેન્ટલ' હોટેલમાં યોજવામાં આવ્યું હતું અને છેલ્લી ઘડીએ આમંત્રિતોને એ રિસેપ્શનના સ્થળ વિશે જાણ કરવાનું નક્કી થયું હતું. જાવેદ મિયાંદાદ દ્વારા યોજાનારા એ રિસેપ્શન માટે જોકે પસંદગીના માણસોને આમંત્રણ અપાયું હતું.

પાકિસ્તાનમાં 2003માં પત્રકાર ગુલામ હુસેનને આઇએસઆઇ દ્વારા જે રીતે ટૉર્ચર કરવામાં આવ્યો હતો અને દાઉદના આઇએસઆઇ કનેક્શન વિશે માહિતી શોધી રહેલા અમેરિકન પત્રકાર ડેનિયલ પર્લની જે રીતે ક્રૂરતાપૂર્વક હત્યા થઈ હતી કે પછી દાઉદને મુદ્દે આઇએસઆઇની ઝપટમાં ચડીને અનેક પત્રકારોની બૂરી વલે થઈ હતી એ બધું જોતાં પાકિસ્તાની પત્રકારો જુનૈદ-માહરુખના રિસેપ્શનમાં તકલીફરૂપ બને એવી સંભાવના બહુ ઓછી હતી, પણ દુનિયાભરના મીડિયાની નજર દુબઈની 'ગ્રેન્ડ હયાત' હોટેલમાં યોજાનારા રિસેપ્શન પર મંડાયેલી હતી.

ભારતથી માંડીને અમેરિકા સહિત અનેક દેશોના પત્રકારો દાઉદની દીકરીનાં લગ્ન વિશે શક્ય એટલી વધુ માહિતી મેળવવાની કોશિશ કરી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ ભારત અને અમેરિકાની જાસૂસી સંસ્થાઓ પણ દાઉદની દીકરીનાં લગ્ન દરમિયાન થનારી ગતિવિધિઓ પર નજર રાખવા સજ્જ થઈ ગઈ હતી. દાઉદે 22 જુલાઈ, 2005ના દિવસે દુબઈમાં 'ગ્રેન્ડ હયાત' હોટેલના રિસેપ્શન ઉપરાંત અન્ય એક ખાનગી જગ્યાએ ચુનંદા આમંત્રિતો માટે ખાસ પાર્ટીનું આયોજન કર્યું હતું

દાઉદની દીકરીનાં લગ્નની તડામાર તૈયારીઓ ચાલી રહી હતી ત્યારે ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થાના અધિકારીઓ એ જાણવા મથી રહ્યા કે દાઉદ મુંબઈ અને ભારતનાં અન્ય શહેરોમાં કોને કોને આમંત્રણ આપે છે. આ ઉપરાંત દુબઈમાં 'ગ્રેન્ડ હયાત' હોટેલમાં જુનૈદ-માહરુખનું રિસેપ્શન યોજાય એમાં કોણ કોણ હાજરી આપે છે એના પર નજર રાખવા માટે પણ ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થાએ માણસોને કામે લગાડી દીધા હતા.

ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થા 'રૉ' અને આઇબી (ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો)ની જેમ અમેરિકન એજન્સી સીઆઇએ દ્વારા પણ દાઉદ-મિયાંદાદનાં સંતાનોના રિસેપ્શન પર તથા અન્ય કાર્યક્રમો પર નજર રાખવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. તો વળી પાકિસ્તાની જાસૂસી અને ભાંગફોડિયા એજન્સી આઇએસઆઇ દ્વારા જુદા જ કારણથી જુનૈદ-માહરુખનાં લગ્નની ગતિવિધિ પર નજર રખાઈ રહી હતી. ખાસ તો કરાચીમાં જુનૈદ-માહરુખના રિસેપ્શન દરમિયાન કોઈ અણછાજતી એટલે કે પાકિસ્તાનની હાલત વધુ કફોડી બની જાય એવી ઘટના ન બને એની જવાબદારી આઇએસઆઇએ લીધા વિના છૂટકો નહોતો. કરાચીના રિસેપ્શનમાં દાઉદ જાતે હાજરી આપવાનો હતો અને એ વખતે પાકિસ્તાની અન્ડરવર્લ્ડના દુશ્મનો અથવા તો ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થાના એજન્ટો કે દાઉદના મુમ્બૈયા અન્ડરવર્લ્ડના દુશ્મનો દાઉદ પર હુમલો કરે તો પાકિસ્તાનમાં દાઉદની હાજરી છતી થયા વિના રહે નહીં.

આઇએસઆઇના અધિકારીઓ ઇચ્છતા હતા કે દાઉદ કરાચીના રિસેપ્શનમાં હાજરી ન આપે, પણ દાઉદ કરાચીમાં રિસેપ્શનમાં હાજરી આપવા ઇચ્છતો હતો. તેણે આ લગ્ન માટે આઇએસઆઇને

મનાવવા સેંકડો કરોડો રૂપિયા ગણી આપ્યા હતા. આઇએસઆઇએ જેમ દાઉદ પાસે ‘વળતર’ માગ્યું હતું એ જ રીતે દાઉદે પણ આઇએસઆઇને સેંકડો કરોડો રૂપિયા ગણી આપવાના બદલામાં ‘વળતર’રૂપે કરાચીના રિસેપ્શનમાં હાજરી આપવાની પરવાનગી મેળવી હતી. આ સ્થિતિમાં દાઉદની સલામતીની જવાબદારી આઇએસઆઇની હતી અને એ દાઉદના નહીં પણ આઇએસઆઇ અને પાકિસ્તાની સત્તાધીશોના પોતાના સ્વાર્થ માટે જરૂરી હતું. આઇએસઆઇના અધિકારીઓને કરાચીના રિસેપ્શનમાં દાઉદ પર હુમલો થવાની દહેશત હતી એ બિલકુલ પાયાહીન પણ નહોતી, કારણ કે દાઉદનો જાની દુશ્મન છોટા રાજન મલેશિયામાં બેઠાં બેઠાં કરાચીમાં દાઉદની ‘ગેમ’ કરવાની યોજના બનાવી રહ્યો હતો.

જોકે રાજન દાઉદને કરાચીમાં ખતમ કરવાની યોજના અમલમાં મૂકે એ પહેલાં એક કલ્પનાતીત ઘટના દિલ્હીમાં બની ગઈ જેને કારણે દાઉદ ગેન્ગમાં ખુશીની લહેર ફરી વળી, પણ બીજી બાજુ છોટા રાજનને ભારે ફટકો પડ્યો અને ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થા ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરોના ઉચ્ચ અધિકારીઓ કફોડી હાલતમાં મુકાઈ ગયા.

□

સિક્રેટ ઑપરેશન !

દાઉદની હત્યાની યોજના ઘડી રહેલો વિકી મલ્હોત્રા મુંબઇ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઇ ગયો

* * *

દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંબંધ રાખવાના આરોપ હેઠળ ક્રાઇમ બ્રાન્ચના સિનિયર ઇન્સપેક્ટરને નોકરીમાંથી તગડી મુકાયા

છોટા રાજન કરાચીમાં છુપાયેલા દાઉદને મારી નાખવાની યોજના બનાવી રહ્યો હતો ત્યારે મુંબઈ પોલીસ છોટા રાજનના અત્યંત મહત્ત્વના સાથીદાર વિકી મલ્હોત્રાની પાછળ પડી હતી. રહસ્યમય અને આશ્ચર્યપ્રેરક વાત એ હતી કે છોટા રાજને વિકી મલ્હોત્રાને જ દાઉદનું કાટલું કાઢવાની યોજના ઘડવાની જવાબદારી સોંપી હતી! વિકી મલ્હોત્રાએ ઘણા સમયથી હૉન્ગકૉન્ગમાં પડાવ નાખ્યો હતો, પણ 2005ના મધ્ય ભાગમાં તે કલકત્તા અને પછી દિલ્હી આવ્યો હતો. મુંબઈ પોલીસને 'સૂત્રો' તરફથી વિકી મલ્હોત્રા વિશે માહિતી મળી એટલે મુંબઈ પોલીસે હોંશે હોંશે એક ટીમને તેની પાછળ છૂટી મૂકી દીધી અને આ ટીમે દિલ્હીમાં એક કાર આંતરીને વિકીને ઝડપી લીધો. વિકી મલ્હોત્રાની ધરપકડથી દાઉદ છાવણીને મજા પડી ગઈ અને રાજન ગૅન્ગ હતપ્રભ બની ગઈ. બીજી બાજુ આ જ મુદ્દે ભારતીય ગુપ્તચર સંસ્થા ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો (આઇબી)ને વિવાદમાં ઘેરાવાનો વારો આવ્યો.

મુંબઈ પોલીસની ટીમે 11 જુલાઈ, 2005ના દિવસે વિકી મલ્હોત્રાને દિલ્હીના કૉનોટ પ્લેસ વિસ્તારમાંથી એક કારમાંથી પકડી પાડ્યો હતો. એ કાર ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરોના ભૂતપૂર્વ ડિરેક્ટરની હતી અને સમાચાર 'લીક' થતાં વિવાદ સર્જાઈ ગયો. આ ઉપરાંત અખબારો સુધી એવી વાત પણ પહોંચી કે

છોટા રાજને જ વિકી મલ્હોત્રાની આઇબીના ભૂતપૂર્વ વડા સાથેની બેઠક ગોઠવી હતી. વિકી મલ્હોત્રા દિલ્હીના ઓલ્ડ રાજિન્દરનગર વિસ્તારના એક ગેસ્ટ હાઉસમાં ઊતર્યો હતો અને તેને આઇબીના ભૂતપૂર્વ વડાએ કૉનોટ પ્લેસમાં એક હોટેલમાં મળવા બોલાવ્યો હતો. કૉનોટ પ્લેસની હોટેલમાંથી બહાર નીકળીને તે દિલ્હીમાં બીજા કોઈને મળવા જવાનો હતો એટલે આઇબીના ભૂતપૂર્વ વડાએ તેને લિફ્ટ આપી હતી, પણ હોટેલમાંથી તેમની કાર બહાર નીકળી એ સાથે જ પોલીસે કાર આંતરીને વિકી મલ્હોત્રાને ઝડપી લીધો. એ પછી વળી બીજા દિવસે એવી વાત બહાર આવી કે મુંબઈ પોલીસે આઇબીના ભૂતપૂર્વ વડા એ. કે. ડોવલની વિકી મલ્હોત્રાની કારમાંથી ધરપકડ કરી હતી. મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર એ. એન. રૉય અને એ. કે. ડોવલે તરત જ આ વાતને રદિયો આપ્યો, પણ આ ઘટનામાં 'જોગાનુજોગ' કહી શકાય એવી ઘણીબધી વાતો હતી.

મુંબઈ પોલીસે વિકી મલ્હોત્રાની ધરપકડ કર્યા પછી ગણતરીના કલાકોમાં છોટા રાજન ગૅન્ગના બીજા એક ખૂંખાર ગુંડા ફરીદ તાનાશાને પણ પકડી પાડ્યો. વિકી મલ્હોત્રા અને ફરીદ તાનાશાની સામે મુંબઈ સહિત ભારતનાં જુદાં જુદાં શહેરોમાં ડઝનબંધ ગંભીર ગુનાઓ નોંધાયેલા હતા. તેમણે મુંબઈના શ્રેણીબદ્ધ બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપીઓને પણ ગોળીએ દીધા હતા. 2000ના વર્ષમાં વિકી મલ્હોત્રા અને ફરીદ તાનાશા દાઉદને મારવા માટે જાતે કરાચી ગયા હતા, પણ દાઉદની આજુબાજુ જડબેસલાક સિક્યૉરિટી કવર હોવાને કારણે તેમણે ખાલી હાથે પાછા ફરવું પડ્યું હતું.

આ બંને ખૂંખાર શૂટરની ધરપકડથી રાજન ગૅન્ગને ફટકો પડ્યો. આ ઘટનાના બે મહિના અગાઉ જ રાજન ગૅન્ગને મલેશિયામાં પણ જબરો ફટકો પડ્યો હતો. 20 મે, 2005ના દિવસે રાજન ગૅન્ગના ખેપાની શૂટર બાળ કેશવ ઢોકરેને દાઉદના શૂટર્સે મારી નાખ્યો હતો. વિકી મલ્હોત્રા અને ફરીદ તાનાશાની ધરપકડના ત્રણ દિવસ પછી મુંબઈ પોલીસે રાજન ગૅન્ગનો મોટો શસ્ત્રજથ્થો જપ્ત કરીને રાજન ગૅન્ગને વધુ એક ફટકો માર્યો. આ દરમિયાન એવી વાત વહેતી થઈ કે આઇબીના અધિકારીઓ છોટા રાજનને મદદ પૂરી પાડીને કરાચીમાં દાઉદની દીકરીના રિસેપ્શન વખતે જ દાઉદનું કાટલું કઢાવી નાખવાની યોજના ઘડી રહ્યા હતા. એ વાતની દાઉદને માહિતી મળી ગઈ એટલે દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા જ મુંબઈ પોલીસને વિકી મલ્હોત્રા વિશે માહિતી પહોંચાડીને વિકીની ધરપકડ કરાવાઈ હતી. સ્વાભાવિક રીતે જ મુંબઈ પોલીસ અને આઇબીના અધિકારીઓ દ્વારા આ વાતને પણ રદિયો અપાયો.

મુંબઈ પોલીસ અને આઇબી વચ્ચે 'કોલ્ડ વૉર' ચાલી રહી છે એવી છાપ ઊભી થઈ હતી ત્યારે જ 'જોગાનુજોગ' વધુ એક ઘટના બની જેને કારણે મુંબઈ પોલીસ વિવાદના વમળમાં ઘેરાઈ ગઈ. 11 જુલાઈ, 2005ના દિવસે મુંબઈ પોલીસે વિકી મલ્હોત્રાની ધરપકડ કરી એ પછી 14 જુલાઈ, 2005ના દિવસે અંગ્રેજી દૈનિક 'હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ'ની મુંબઈ આવૃત્તિની શરૂઆત વખતે એ દૈનિકે ધમાકો કર્યો કે

વિવાદાસ્પદ ફિલ્મ-અભિનેતા સલમાન ખાનને દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને છોટા શકીલ સાથે ઘનિષ્ઠ સંબંધ છે અને એની કબૂલાત તેણે તેની ભૂતપૂર્વ પ્રેમિકા ઐશ્વર્યા રાયને ધમકી આપતી વખતે કરી હતી. સલમાને ઐશ્વર્યાને ફોન પર ધમકાવી હતી એ વાત મુંબઈ પોલીસે આંતરીને રેકૉર્ડ કરી લીધી હતી. એ ટેપના સંવાદો પણ એ અહેવાલની સાથે છપાયા. એ પછી સૅટેલાઇટ ન્યુઝ-ચૅનલ્સ પર પણ સલમાન અને ઐશ્વર્યાની ટેપનું પ્રસારણ શરૂ થઈ ગયું અને નવો મુદ્દો ઊભો થઈ ગયો કે મુંબઈ પોલીસ પાસે એ ટેપ ચાર વર્ષથી પડી હોવા છતાં મુંબઈ પોલીસે સલમાન સામે કેમ કોઈ પગલાં લીધાં નહીં.

આ વિવાદ દરમિયાન જ મુંબઈના પોલીસ-કમિશનર એ. એન. રૉયે મુંબઈની ક્રાઇમ બ્રાન્ચના યુનિટ વડા સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર અસલમ મોમિનને તાત્કાલિક અસરથી ફરજમાંથી બરતરફ કરી દીધા એની પાછળ પણ એક ટેપ કારણભૂત હતી. અસલમ મોમિને દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરના પ્રત્યાર્પણ અગાઉ ફોન પર એવી ખાતરી આપી હતી કે તમે ભારત આવી જાઓ, તમને કોઈ તકલીફ નહીં પડે એની ખાતરી હું આપું છું! અને એ ટેલિફોનિક સંવાદની ટેપ પોલીસ-કમિશનર એ. એન. રૉય સુધી પહોંચી ગઈ હતી. દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંબંધ રાખવા માટે ઇન્સ્પેક્ટર અસલમ મોમિનને ફરજમાંથી બરતરફ કરી દેવાયા.

એ દરમિયાન દાઉદ કરાચીમાં દીકરીનાં લગ્નમાં મહાલી રહ્યો હતો. દાઉદની દીકરીનાં લગ્ન પછી 22 જુલાઈ, 2005ના દિવસે દુબઈની 'ગ્રૅન્ડ હયાત' હોટેલમાં દાઉદની દીકરી અને જાવેદ મિયાંદાદના દીકરાનાં લગ્નનું ભવ્ય રિસેપ્શન ગોઠવાઈ ગયું.

દાઉદની દીકરીનાં લગ્ન પછી થોડા સમય માટે દાઉદ સમાચારોમાંથી ગુમ થઈ ગયો, પણ વળી ઑક્ટૉબર, 2005ના દિવસે 'ઇન્ડિયા ટીવી' ચૅનલે ધડાકો કર્યો કે ફિલ્મસ્ટાર અને સંસદસભ્ય ગોવિંદાને દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાથે ગાઢ સંબંધ હતો અને ગોવિંદા દાઉદની પાર્ટીમાં મહાલવા માટે દુબઈ પણ ગયો હતો. ગોવિંદા અને દાઉદ દુબઈમાં હસીમજાક કરતા હોય અને ગળે મળતા હોય એવી વિડિયોટેપ પણ એ ચૅનલે પ્રસારિત કરી અને ફરી એક વાર દાઉદ વિશે ચર્ચા શરૂ થઈ ગઈ.

જોકે આ દરમિયાન સીબીઆઇએ એક સીક્રેટ ઑપરેશન હાથ ધર્યું હતું જેની અન્ડરવર્લ્ડથી માંડીને મુંબઈ પોલીસ સુધી કોઈને ગંધ સુધ્ધાં નહોતી. ફિલ્મસ્ટાર ગોવિંદા અને દાઉદની વિડિયોટેપના વિવાદના પડઘા ભારતભરમાં પડી રહ્યા હતા ત્યારે બીજી બાજુ સીબીઆઇ ચુપકીદીથી એક 'ઑપરેશન'ને છેલ્લો ઓપ આપી રહી હતી. સીબીઆઇ દાઉદના એક સમયના સાથી અને કુખ્યાત ખંડણીખોર અબુ સાલેમને પોર્ટુગલથી પ્રત્યાર્પણ દ્વારા ભારત લાવવાની વેતરણમાં પડી હતી.

અબુ સાલેમ અને તેની હિરોઇન પ્રેમિકા મોનિકા બેદી 2002માં બનાવટી પાસપોર્ટ રાખવાના આરોપ હેઠળ લિસ્બન (પોર્ટુગલ)માં ઝડપાઈ ગયાં એ પછી તેઓ પોર્ટુલગની જેલમાં હતાં અને તેમને ફાંસી ન

આપવાની શરતે ભારતના હવાલે કરવાની મંજૂરી પોર્ટુગીઝ કોર્ટે આપી દીધી હતી. જોકે એમ છતાં અબુ સાલેમ વિરુદ્ધના કેસના જડબેસલાક પુરાવા પોર્ટુગીઝ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવા જરૂરી હતા. આ ઉપરાંત પણ સીબીઆઇએ કેટલીક ફૉર્માલિટીઝ પૂરી કરવી પડે એમ હતી.

સીબીઆઇએ સાલેમના પ્રત્યાર્પણ માટેની કાનૂની વિધિ પૂરી કરી એ પછી પણ એક સમસ્યા ઊભી થઈ. અબુ સાલેમ અને મોનિકા બેદી પાસે નકલી પાસપોર્ટ હતા એટલે તેમને સામાન્ય ઉતારુઓની જેમ ભારત લાવી શકાય એમ નહોતા.

એટલે સીબીઆઇએ સાલેમ અને મોનિકાને ભારત લાવવા માટે ચાર્ટર્ડ પ્લેનની વ્યવસ્થા કરી અને છેવટે 11 નવેમ્બર, 2005ના દિવસે સાલેમ અને મોનિકાને ભારત લાવવામાં આવ્યાં. 11 નવેમ્બરની સવારે 8 વાગ્યે સાલેમ અને મોનિકાને મુંબઈ લાવવામાં આવ્યાં ત્યાં સુધી સીબીઆઇએ મુંબઈ પોલીસથી માંડીને કોઈ પણ અન્ય એજન્સી કે મીડિયાને એ બંનેનાં પ્રત્યાર્પણની ગંધ સુધ્ધાં આવવા દીધી નહોતી.

દાઉદના એક સમયના અત્યંત વિશ્વાસુ સાથીદાર અબુ સાલેમના પ્રત્યાર્પણ પછી ફરી એક વાર ચર્ચા શરૂ થઈ ગઈ કે હવે દાઉદ ઇબ્રાહીમનું પ્રત્યાર્પણ થશે કે નહીં! આ અગાઉ 2004માં દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકર સહિત દાઉદ ગૅન્ગના અડધો ડઝન મહત્ત્વના ગુંડાઓને પ્રત્યાર્પણ દ્વારા ભારત લાવવામાં આવ્યા હતા.

મુંબઈના ડોંગરી વિસ્તારમાં સામાન્ય લૂંટફાટથી શરૂ કરીને પહેલાં મુંબઈની પ્રજા માટે અને બે દાયકા પછી અમેરિકા સુધ્ધાં માટે માથાના દુખાવા સમો બની ગયેલો દાઉદ ઇબ્રાહીમ અત્યારે જીવંત દંતકથા સમો બની ગયો છે.

બિલાડીની જેમ તેની અનેક જિંદગી હોય એ રીતે તે હંમેશાં દુશ્મનોથી અને કાનૂનથી બચતો રહ્યો છે, પણ હવે કદાચ અમેરિકાની આંખ ઊઘડી છે એટલે તેના માટે લાંબા સમય સુધી ‘છુપાઈ’ રહેવું બહુ મુશ્કેલ બની રહેશે. આખી દુનિયા જાણે છે કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં છે અને પાકિસ્તાન આખી દુનિયાને ઉલ્લુ બનાવી રહ્યું છે કે દાઉદ પાકિસ્તાનમાં નથી. જોકે આ ખેલ લાંબો ચાલે એવી સંભાવના નથી.

શક્ય છે કે દાઉદ ઇબ્રાહીમને કારણે અત્યંત કફોડી સ્થિતિમાં મુકાવાનો વારો આવે તો પાકિસ્તાન દાઉદનું નામોનિશાન મિટાવી દે. શક્ય છે કે અમેરિકા દબાણ કરે તો પાકિસ્તાન ડાહ્યુંડમરું બનીને દાઉદને ભારતના હવાલે કરી દે. શક્ય છે કે છોટા રાજન પાકિસ્તાનમાં દાઉદના સ્થાનિક દુશ્મનોની મદદથી દાઉદનું કાટલું કાઢી નાખે.

શક્ય છે કે છેલ્લા એક દાયકાથી દાઉદ જે રીતે પાકિસ્તાનમાં ‘છુપાઈ’ રહ્યો છે એ રીતે તે બાકીની જિંદગી પણ પાકિસ્તાની સત્તાધીશોની પનાહમાં વિતાવી નાખે.

અને એ પણ શક્ય છે કે દાઉદ ઇબ્રાહીમનું પ્રત્યાર્પણ થાય અને તેને પાછો ભારત લાવવામાં આવે પછી એ કાનૂની આંટીઘૂંટી અજમાવીને બહુ ઓછી સજા ભોગવી બહાર નીકળીને ‘શરીફ’ માણસની જેમ જિંદગી જીવવા માંડે! કારણ કે મુંબઈ પોલીસ પાસેથી દાઉદના ગુનાઓનો ઘણોખરો રેકૉર્ડ તો ગુમ થઈ ગયો છે!

અને આપણે ત્યાં તો એવું પણ શક્ય છે કે પ્રત્યાર્પણ બાદ દાઉદ ભારત પાછો ફરીને રાજકીય પક્ષ ઊભો કરે અને કાનૂની આંટીઘૂંટી અજમાવીને ચૂંટણી લડીને, જીતીને ‘આદરણીય’ લોકપ્રતિનિધિ પણ બની જાય.

તેના દુશ્મન અરુણ ગવળીએ એવું કરી જ બતાવ્યું છે ને!

દાઉદ ઇબ્રાહીમ

તારીખ અને તવારીખ

ઑગસ્ટ 2, 1977 :પઠાણ ગૅન્ગ દ્વારા દાઉદ ઇબ્રાહીમના દોસ્ત અને ઉર્દૂ સાપ્તાહિક 'રાઝદાર'ના તંત્રી ઇકબાલ નાતિકની હત્યા.

ઑગસ્ટ 26, 1977 :દાઉદે ઇકબાલ નાતિકના ખૂનનો બદલો લેવા અમીરઝાદા, આલમઝેબ અને કરીમ લાલાના ભત્રીજા સમદ ખાનના મિત્ર સૈયદ બાટલાનું અપહરણ કરી તેની હત્યાની કોશિશ કરી, પણ હાજી મસ્તાને વચ્ચે પડીને બાટલાને બચાવ્યો.

ઑગસ્ટ 27, 1977 :અંડરવર્લ્ડમાં ગૅન્ગવૉર ફાટી ન નીકળે એ માટે હાજી મસ્તાનના બંગલામાં કરીમ લાલા અને હાજી મસ્તાને બધા ગૅન્ગ લીડર્સને બોલાવીને સમજાવ્યા.

ડિસેમ્બર 26, 1979 :મોહમ્મદ સાહિલ અને અનીસ ઇબ્રાહીમ પર સમદ ખાન અને અમીરઝાદાએ હુમલો કરાવ્યો.

ફેબ્રુઆરી 11, 1981 :અમીરઝાદાએ અને સમદ ખાને દાઉદના મોટા ભાઈ શબ્બીર ઇબ્રાહીમને ગોળીએ દીધો.

માર્ચ 6, 1981 :સમદ ખાનની મુંબઈ પોલીસે ધરપકડ કરી.

ફેબ્રુઆરી, 1982 :સમદ ખાન એની પ્રેમિકા શિલ્પા ઝવેરીની મદદથી સેશન્સ કોર્ટમાં હવામાં ગોળીબાર કરીને પોલીસના કબજામાંથી નાસી છૂટ્યો.

નવેમ્બર 1, 1982 :વડાલામાં મુંબઈ પોલીસના સબ ઇન્સ્પેક્ટર આઇઝેક બાગવાને ખૂંખાર ગુંડા મન્યા સુર્વેને એન્કાઉન્ટરમાં મારી નાખ્યો. મુંબઈ પોલીસનું એ સૌપ્રથમ એન્કાઉન્ટર હતું.

જૂન 19, 1983 :વડોદરા પાસે નેશનલ હાઇવે પર આલમઝેબ અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચે સશસ્ત્ર અથડામણ થઈ.

જૂન 24, 1983 :તારદેવ ઍરકંડિશન્ડ માર્કેટમાં મોહમ્મદ કાલિયા પર હુમલો થયો પરંતુ તે બાલ બાલ બચી ગયો.

ઑગસ્ટ 2, 1983 :આલમઝેબે અમદાવાદના શાહ આલમ વિસ્તારમાં દાઉદ ઇબ્રાહીમ પર ગોળીબાર કર્યો.

ઑગસ્ટ 16, 1983 :અમદાવાદના વેપારી પાસે ખંડણી ઉઘરાવવાના આરોપમાં પોલીસે કરીમ લાલાની ધરપકડ કરી.

સપ્ટેમ્બર 6, 1983 :દાઉદે મુંબઈની સેશન્સ કોર્ટમાં અમીરઝાદાની હત્યા કરાવી.

સપ્ટેમ્બર 30, 1983 :દાઉદ પાસેથી સુપારી લઈને અમીરઝાદાની હત્યા કરાવનાર ગૅન્ગ લીડર બડા રાજનની કુર્લા મેટ્રોપોલિટન કોર્ટ બહાર આલમઝેબે હત્યા કરાવી.

સપ્ટેમ્બર 18, 1984	:મુંબઈ પોલીસે વરદરાજનની ધરપકડ કરી.
સપ્ટેમ્બર 24, 1984	:સમદ ખાનના ગુંડાઓએ દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઘરે જઈને દાઉદના ભાઈ ઇકબાલની હત્યાની કોશિશ કરી તેમાં ઇકબાલનો મિત્ર શાહિદ હસન માર્યો ગયો.
ઑક્ટોબર 4, 1984	:દાઉદે સમદ ખાનને મુંબઈના ચર્ની રોડ વિસ્તારમાં મારી નાખ્યો.
મે 4, 1985	:બડા રાજનની હત્યા કરનાર અબ્દુલ કુંજુની છોટા રાજને હત્યા કરી. છોટા રાજન અને દાઉદે હાથ મિલાવ્યા.
ડિસેમ્બર 29, 1985	:સુરત પોલીસે આલમઝેબને એન્કાઉન્ટરમાં ફૂંકી માર્યો.
મે 8, 1986	:પઠાણ (સમદ ખાન) ગેન્ગના ગુંડા કાલિયા એન્થનીને મુંબઈ પોલીસે સેશન્સ કોર્ટમાં ગોળીએ લીધો.
ડિસેમ્બર 9, 1986	:કરીમ લાલાના ભાઈ રહીમ ખાનને દાઉદ ગેન્ગના શૂટર્સે મારી નાખ્યા.
માર્ચ 5, 1987	:અરુણ ગવળી અને રમા નાઈકના ગુરુ બાબુ રેશિમને વિજય ઉત્તકરે લૉકઅપમાં બૉમ્બથી ઉડાવી દીધો.
માર્ચ 30, 1987	:બાબુ રેશિમની હત્યામાં જેનો હાથ મનાતો હતો એ મહેશ ધોળકિયાને ગવળી બંધુઓએ ફૂંકી માર્યો.
ઑક્ટોબર 13, 1987	:ગવળીના ગુરુ રમા નાઈકના ગુંડાઓએ અરવિંદ ધોળકિયાની હત્યાની કોશિશ કરી.
ડિસેમ્બર 30, 1987	:પોલીસે બાબુ રેશિમનું ખૂન કરનારા વિજય ઉત્તેકરને ગોળીએ દીધો.
જુલાઈ 21, 1988	:બાબુ રેશિમના ખાસ મિત્ર રમા નાઈકને ચેમ્બુરમાં મુંબઈ પોલીસે એન્કાઉન્ટરમાં ઠાર કર્યો. આ ઘટનાથી દાઉદ ઇબ્રાહીમ અને ગવળી બંધુઓ વચ્ચે દુશ્મનીનાં બીજ રોપાયાં.
નવેમ્બર 21, 1988	:ગવળી ગેન્ગના ગુંડાઓએ દાઉદના ખાસ માણસ સતીશ રાજેની હત્યા કરી.
ડિસેમ્બર 3, 1988	:દાઉદ ગેન્ગના દોઢ ડઝન શૂટર્સે મુંબઈ-પુણે હાઇવે પર અશોક જોશી સહિત ગવળીના પાંચ સાથીદારોને અત્યાધુનિક શસ્ત્રોથી મારી નાખ્યા.
ડિસેમ્બર 27, 1988	:દાઉદ ગેન્ગના શૂટરોએ અરવિંદ ધોળકિયાની હત્યા કરી.
માર્ચ 3,	:ગવળીના અડ્ડા સમી દગડી ચાલમાં મુંબઈ પોલીસ ત્રાટકી અને ગવળી અને તેના પાંચ

1989	સાથીદારોની ધરપકડ કરી.
ઑગસ્ટ 23, 1989	:દાઉદ ગૅન્ગના શૂટરોએ ફાઇવ સ્ટાર હૉટેલ 'સન્ એન્ સેન્ડ'માં બેફામ ગોળીબાર કરીને બે દુશ્મનોને મારી નાખ્યા.
ડિસેમ્બર 28, 1989	:દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા હવાલા કિંગ મહેન્દ્ર ચોરડિયાને ગવળી ગૅન્ગ દ્વારા ગોળીએ દેવાયો.
ફેબ્રુઆરી 23, 1990	:અમર નાઈક ગૅન્ગ દ્વારા અરુણ ગવળીના મોટા ભાઈ કિશોર ગવળી ઉર્ફે પાપાની હત્યા થઈ. અમર નાઈક અને દાઉદે હાથ મિલાવ્યા, પણ એ બંનેની દોસ્તી લાંબો સમય ટકી નહીં.
એપ્રિલ 1, 1990	:દાઉદ ગૅન્ગ દ્વારા મુંબઈમાં વાંદરા પાસે વેસ્ટર્ન હાઇવે પર અમર નાઈકના ભાઈ અશ્વિન નાઈકની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ.
એપ્રિલ 6, 1990	:રિટાયર્ડ આર્મી ઑફિસરના ઘરમાં દરોડો પાડીને મુંબઈ પોલીસે દાઉગ ગૅન્ગનાં શસ્ત્રોનો મોટો જથ્થો પકડી પાડ્યો.
જુલાઈ 21, 1990	:ગવળી ગૅન્ગના અડ્ડા સમી દગડી ચાલમાં દરોડો પાડીને મુંબઈ પોલીસે અરુણ ગવળીને છ વર્ષ માટે જેલમાં ધકેલી દીધો.
નવેમ્બર 28, 1990	:લોખંડવાલામાં દરોડો પાડીને પોલીસે દાઉદ ગૅન્ગનો જંગી શસ્ત્રજથ્થો જપ્ત કર્યો. પકડાઈ જવાના ડરથી દાઉદ ગૅન્ગના ગુંડા દત્તાત્રેય કુલકર્ણીએ પોતાના લમણામાં ગોળી મારીને આત્મહત્યા કરી લીધી.
ડિસેમ્બર 27, 1990	:દાઉદના શૂટરોએ દગડી ચાલ પર અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો.
જાન્યુઆરી 2, 1991	:દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે દગડી ચાલની જેમ જ 'લાલ વીંટાચી ચાલ' પર બેફામ ગોળીબાર કર્યો.
માર્ચ 10, 1991	:દાઉદ ગૅન્ગના શૂટરોએ અમર નાઈકના અડ્ડામાં ઘૂસીને નાઈકના એક સાથીદાર અને એક પોલીસમૅનને મારી નાખ્યા.
ઑગસ્ટ 17, 1991	:એડિશનલ કસ્ટમ્સ ક્લેક્ટર સોમનાથ થાપાએ દાઉદ ગૅન્ગના માઇકલ કાણિયાની 11 ટન ચાંદી ભરેલી બોટ પકડીને દાઉદ સામે સ્મગલિંગનો કેસ નાખ્યો.
નવેમ્બર 16, 1991	:મુંબઈ પોલીસે લોખંડવાલા વિસ્તારમાં દાઉદ ગૅન્ગના શાર્પ શૂટર માયા ડોળસ સહિત સાત જણને એન્કાઉન્ટરમાં ગોળીએ દીધાં.
નવેમ્બર 16, 1991	:અમર નાઈક મુંબઈ પોલીસથી બચવા વિદેશ ભાગી ગયો.
ડિસેમ્બર 11, 1991	:વહેલી સવારે કિલ્લેદાર સ્ટ્રીટમાં ગવળી ગૅન્ગ અને દાઉદ ગૅન્ગ વચ્ચેની અથડામણમાં પાંચ ગુંડા માર્યા ગયા.
ડિસેમ્બર 17,	:અમર નાઈકની પત્ની અંજલિની મુંબઈ પોલીસે ધરપકડ કરી.

1991

ડિસેમ્બર 18, 1991 :દાઉદ ગૅન્ગના શૂટરોએ ગવળીના સાથીદાર નામદેવ સાતપુતેને ગોળીએ દીધો.

એપ્રિલ 23, 1992 :શિવસેનાના કૉર્પોરેટર અને દાઉદ સાથે સંકળાયેલા ખીમ બહાદુર થાપાની હત્યા થઈ.

જુલાઈ 26, 1992 :અરુણ ગવળીના સાથીદાર શૈલેષ હલદનકરે દાઉદ ઇબ્રાહીમના સાળા ઇબ્રાહીમ પારકરને ગોળીએ દીધો.

સપ્ટેમ્બર 12, 1992 :ઇબ્રાહીમ પારકરનો બદલ લેવા દાઉદ ગૅન્ગના અડધો ડઝન શૂટર્સે કુખ્યાત જે. જે. માર્ગ હૉસ્પિટલમાં ઘસી જઈ ગવળી ગૅન્ગના શૈલેષ હલદનકર સહિત છ વ્યક્તિની લાશો ઢાળી દીધી.

ડિસેમ્બર 6, 1992 :અયોધ્યામાં બાબરી મસ્જિદ તોડી પડાઈ. થોડા કલાક બાદ મુંબઈમાં રમખાણો ફાટી નીકળ્યાં.

જાન્યુઆરી 15, 1993 :રમખાણો કાબૂમાં આવી ગયાં. પણ એનો બદલો લેવા માટે દાઉદે મુંબઈમાં બૉમ્બ બ્લાસ્ટ કરાવવાનું ષડ્યંત્ર ઘડ્યું.

માર્ચ 12, 1993 :પાકિસ્તાની જાસૂસી સંસ્થા આઇએસઆઇ અને દાઉદ ઇબ્રાહીમના ઇશારે મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બ બ્લાસ્ટ થયા. તેમાં 257 માણસો માર્યા ગયા અને 750 માણસો ઘાયલ થયા.

માર્ચ, 1993 :મુંબઈમાં સિરિયલ બૉમ્બ બ્લાસ્ટને કારણે દાઉદ અને છોટા રાજન એકબીજાના દુશ્મન બન્યા.

માર્ચ 18, 1993 :થાણેમાં પોલીસ અને દાઉદના શૂટર્સ વચ્ચે અથડામણ. પોલીસના હાથમાં પકડાવાને બદલે દાઉદના ત્રણ શૂટરોએ આત્મહત્યા કરી લીધી, જેમાં શાર્પ શૂટર શરદ દળવીની પ્રેમિકા સંગીતા પણ કમોતે મરી.

મે 4, 1993 :દાઉદ સાથે સંકળાયેલા હવાલાકિંગ મૂળચંદ શાહની ટાડા હેઠળ ધરપકડ.

જૂન 7, 1994 :ફિલ્મ નિર્માતા જાવેદ રિયાઝ સિદ્દિકીને અબુ સાલેમના શૂટર ઇઝાઝ અહમદ, રિઝવાન અને મોહમ્મદ સિદ્દિકીએ વર્સોવા વિસ્તારમાં યારી રોડ પર ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો.

ઑગસ્ટ 16, 1995 :છોટા રાજન ગૅન્ગે દાઉદના જમણા હાથ સમા શૂટર સુનિલ સાવંત ઉર્ફે સાવત્યાની દુબઈમાં ‘રિજન્સી’ હૉટેલ બહાર હત્યા કરી.

ઑગસ્ટ 25, 1995 :દાઉદ ગૅન્ગે ભાજપના નેતા રામદાસ નાયક અને મુંબઈ પોલીસના કમાન્ડો ભીખુ તડવીને ઉડાવી દીધા.

સપ્ટેમ્બર 19, 1995 :દાઉદના શૂટર્સે રાજનના ફાઇનાન્સર ગણાતા બિલ્ડર ઓમપ્રકાશ કુકરેજાની ઑફિસમાં ધસીને અંધાધૂંધ ગોળીબાર કર્યો, જેમાં કૂકરેજા સહિત ત્રણ માણસ માર્યા ગયા.

ડિસેમ્બર 6, 1995 :છોટા રાજને દાઉદની માલિકીની ગણાતી ઇસ્ટ વેસ્ટ ઍરલાઇન્સના મૅનેજિંગ ડિરેક્ટર તકીઉદ્દીન વહીદની હત્યા કરાવી.

ડિસેમ્બર 18, 1995 :ગવળી ગૅન્ગના શૂટર્સે સમાજવાદી પાર્ટીના મુંબઈ એકમના ખજાનચી અને હૉટેલિયર અસલમ અહમદ પટણીને ડોંગરી વિસ્તારમાં ગોળીઓથી વીંધી નાખ્યો.

ફેબ્રુઆરી 3, 1996 :અરુણ ગવળીએ વિશ્વાસઘાત કરનાર અશોક ચૌધરી ઉર્ફે છોટા બાબુની હત્યા કરાવી.

ફેબ્રુઆરી 6, 1996 :છોટા રાજનના શૂટરોએ દાઉદ સાથે સંબંધ રાખનાર બિલ્ડર શિવરામ શેટ્ટી અને તેની પત્ની જ્યોતિ શેટ્ટીની હત્યા કરી.

માર્ચ 1, 1996 :દાઉદ ગૅન્ગના શૂટરોએ હિન્દી ફિલ્મોના સ્ટન્ટમૅન માસૂમ હુસેનને ઢાળી દીધો.

જૂન 12, 1996 :છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટરોએ દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા ગુજરાતી બિલ્ડર શાંતિલાલ પટેલ અને રમેશ પટેલને ફૂંકી માર્યા.

ઑગસ્ટ 10, 1996 :મરાઠા મંદિર થિયેટર પાસે અમર નાઈક પોલીસ અથડામણમાં માર્યો ગયો.

જાન્યુઆરી 30, 1997 :દાઉગ ગૅન્ગ વતી ડ્રગ્સની હેરાફેરી કરનારા ગુજરાતી યુવાન અરવિંદ પટેલ અને હમ્ઝા નૂરનાં પોલીસે ઢીમ ઢાળી દીધાં.

માર્ચ 8, 1997 :અબુ સાલેમે ફિલ્મ પ્રોડ્યુસર મુકેશ દુગ્ગલની હત્યા કરાવી.

જુલાઈ 31, 1997 :અબુ સાલેમના શૂટર્સે ફિલ્મ નિર્માતા રાજીવ રાયની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો.

ઑગસ્ટ 13, 1997 :દાઉદ ગૅન્ગના શૂટર્સે ફિલ્મ નિર્માતા અને ટી સિરીઝના માલિક ગુલશનકુમારને ગોળીએ દીધા.

ઑગસ્ટ 19, 1997 :ફિલ્મ નિર્માતા બી. આર. ચોપરાને ઉડાવવા માટે આવેલા અબુ સાલેમના ત્રણ શાર્પ શૂટર્સને પોલીસે ઉડાવી દીધા.

ઑગસ્ટ 20, 1997 :દગડી ચાલમાં મુંબઈ પોલીસ ત્રાટકી, જેમાં ગવળી ગૅન્ગના ત્રણ શૂટર પોલીસ અથડામણમાં માર્યા ગયા.

ઑગસ્ટ 22, 1997 :ગવળી ગૅન્ગનું બ્રેઇન ગણાતા ગણેશ ભોંસલે ઉર્ફે ગણેશ વકીલને પોલીસે ગોળીએ દીધો.

સપ્ટેમ્બર 9, 1997 :દુબઈ પોલીસે અબુ સાલેમની ધરપકડ કરી. પણ આંટીઘૂંટી અજમાવીને એ છૂટી ગયો.

સપ્ટેમ્બર 10, 1997 :દાઉદના એક ગુંડાને છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે કોર્ટમાં ઉડાવી દીધો, રાજન ગૅન્ગના એક શૂટરને પોલીસે વીંધી નાખ્યો.

ઑક્ટોબર 4, 1997	:છોટા શકીલના શૂટરોએ ગવળીના રાજકીય પક્ષ અખિલ ભારતીય સેનાના જનરલ સેક્રેટરી જિતેન્દ્ર દાભોળકરની હત્યા કરી.
નવેમ્બર 23, 1997	:દાઉદ સાથે સંકળાયેલો અમદાવાદી ગેન્ગ લીડર અબ્દુલ લતીફ ગુજરાત પોલીસ અથડામણમાં માર્યો ગયો.
ફેબ્રુઆરી 14, 1998	:દાઉદના પિતરાઈ ભાઈ દિલાવર અંતુલેની ગોરેગાંવમાં હત્યા.
માર્ચ 24, 1998	:અમદાવાદ પોલીસની સ્પેશિયલ ટીમે દાઉદ ગેન્ગના છ શાર્પ શૂટરોને એન્કાઉન્ટરમાં ખતમ કરી મોટો શસ્ત્રજથ્થો ઝડપી પાડ્યો.
એપ્રિલ 21, 1998	:છોટા રાજન ગેન્ગના શૂટરોએ સિરિયલ બૉમ્બ બ્લાસ્ટના આરોપી અને દાઉદ ગેન્ગના મહત્ત્વના ગુંડા બિસ્મિલ્લાહ ખાન ઉર્ફે સલીમ કુર્લાને મારી નાખ્યો.
મે 11, 1998	:છોટા રાજન ગેન્ગના શાર્પ શૂટરોએ દાઉદ ગેન્ગના સલીમ પાસપોર્ટને પૉઇન્ટ બ્લૅન્ક રેન્જથી વીંધી નાખ્યો.
જૂન 18, 1998	:દાઉદના મિત્ર અને નેપાળના સંસદસભ્ય મિર્ઝા દિલશાહ બૅગની દુબઈમાં હત્યા.
ઑક્ટોબર 21, 1998	:દાઉદના મિત્ર અને વ્હાઇટ કૉલર માફિયા રોમેશ શર્માની ધરપકડ.
નવેમ્બર 4, 1998	:રાજન ગેન્ગના શૂટરોએ ભરબપોરે દાઉદ ગેન્ગના ફાઇનાન્સર અબ્દુલ ગુલામ રસૂલના શરીરમાં 16 ગોળીઓ ધરબી દીધી. એ વખતે બે નવાણિયા માણસ પણ કુટાઈ ગયા.
નવેમ્બર 13, 1998	:દુબઈમાં ડ્રગ સ્મગલર ઇરફાન ગોગાની હત્યા. ગોગાની હત્યાના આરોપ હેઠળ દાઉદના ભાઈ અનીસની દુબઈ પોલીસે ધરપકડ કરી.
જાન્યુઆરી 18, 1999	:રોમેશ શર્માના ભાઈ હરીશ શર્માની હેલિકૉપ્ટર પડાવી લેવાના કેસમાં ધરપકડ.
માર્ચ 1, 1999	:રાજન ગેન્ગના શૂટર્સે બૉમ્બ બ્લાસ્ટ કેસમાં જામીન પર છૂટેલા દાઉદ ગેન્ગના બિલ્ડર માજિદ ખાન અને તેના ચાર સાથીદારોને ગોળીએ દીધા.
જુલાઈ, 1999	:કરાચીમાં દાઉદની દીકરીનું બીમારીને કારણે મોત. દાઉદ હતાશામાં સરી પડ્યો.
ઑગસ્ટ 18, 1999	:બૉમ્બ બ્લાસ્ટ કેસના આરોપી ભૂતપૂર્વ એડિશનલ કસ્ટમ્સ કલેક્ટર સોમનાથ થાપાની હત્યાનો પ્રયાસ થયો.
ફેબ્રુઆરી 25, 2000	:દાઉદના શૂટર્સે છોટા રાજન ગેન્ગના અંજુમ મેમણની હત્યા કરી.
માર્ચ 4,	:છોટા શકીલના શૂટરોએ મુંબઈના ભૂતપૂર્વ મેયર અને શિવસેના નેતા મિલિન્દ વૈદ્યની

2000 હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો.

એપ્રિલ 24, 2000 :છોટા રાજન ગૅન્ગના શૂટરોએ મૅચ ફિક્સિંગમાં સંડોવાયેલા વેપારી અશરફ પટેલને વીંધી નાખ્યો.

સપ્ટેમ્બર 14, 2000 :બૅંગકોકમાં છોટા શકીલના શૂટરોએ અંધાધૂંધ ગોળીબાર કરી છોટા રાજનની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો. આ હુમલામાં રાજન બચી ગયો પણ રાજનનો વિશ્વાસુ સાથીદાર રોહિત વર્મા માર્યો ગયો.

ફેબ્રુઆરી 2, 2001 :રાજનના શૂટર્સે બૉમ્બ બ્લાસ્ટ કેસના મહત્ત્વના આરોપી એવા હૉટેલિયર-કમ-ફિલ્મ પ્રોડ્યુસર હનીફ કડાવાલાને ભરબપોરે તેની ઑફિસમાં જ મારી નાખ્યો.

એપ્રિલ 4, 2001 :મુંબઈ પોલીસની ક્રાઇમ બ્રાન્ચે દાઉદ ગૅન્ગ સાથે સંકળાયેલા પત્રકાર સલીમ ઉર્ફે સલીમ એસટીડીની ધરપકડ કરી.

જુલાઈ 11, 2001 :કરાંચીમાં આઇએસઆઇએ દાઉદને નજરકેદ કર્યો.

ઑગસ્ટ 18, 2001 :કરાંચીમાં રાજન ગૅન્ગના શૂટર્સે દાઉદના જમણા હાથસમા છોટા શકીલની હત્યાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો.

સપ્ટેમ્બર 20, 2001 :આવકવેરા ખાતાએ મુંબઈમાં દાઉદની ટાંચમાં લેવાયેલી પ્રોપર્ટીની લિલામી હાથ ધરી, પણ દાઉદની પ્રોપર્ટીની હરાજીમાં નિષ્ફળતા મળી.

ઑક્ટોબર 10, 2001 :શકીલના છ ગુંડા મુંબઈ પોલીસના હાથમાં ઝડપાઈ ગયા. તેઓએ કબૂલાત કરી કે આઇએસઆઇ અને દાઉદ દ્વારા ભાજપના નેતા લાલકૃષ્ણ અડવાણીની હત્યાની યોજના ઘડાઈ હતી.

નવેમ્બર 20, 2001 :છોટા રાજન બૅંગકોકની હૉસ્પિટલમાંથી નાસી છૂટ્યો.

ઑક્ટોબર 18, 2001 :પોર્ટુગલના લિસ્બનમાં અબુ સાલેમ અને તેની પ્રેમિકા તથા ફિલ્મ અભિનેત્રી મોનિકા બેદીની ઇન્ટરપોલે ધરપકડ કરી.

જાન્યુઆરી 19, 2003 :રાજન ગૅન્ગ દ્વારા દુબઈમાં દાઉદના અતિ મહત્ત્વના સાથીદાર શરદ શેટ્ટીની હત્યા.

ફેબ્રુઆરી 19, 2003 :યુનાઇટેડ આરબ અમીરાતે (યુ.એ.ઈ.) પ્રત્યર્પણ વિધિથી દાઉદના ભાઈ ઇકબાલ કાસકરને ભારતને હવાલે કર્યો.

માર્ચ 19, 2003 :યુ.એ.ઈ.એ બૉમ્બવિસ્ફોટ કેસના આરોપી મુસ્તફા ડોસાને અબુધાબીના ભારતીય દૂતાવાસને સોંપી દીધો.

એપ્રિલ 24, 2003 :દાઉદના શાર્પશૂટર અનિલ પરબને ભારત લવાયો.

••